epravo.cz

MAGAZINE

Martin Foukal
str. 18

&

Představujeme vám Noerr
str. 33

&

Proces zahájení hromadného řízení a rizika zákona o hromadných žalobách
str. 120

&

Právní změny v oblasti e-commerce: přísnější pravidla pro objednávková „tlačítka“ v e-shopech
str. 127

2
2019

LÉTO KRAJINOU
SKUPINY ČEZ

OHLEDUPLNÉ K PŘÍRODĚ, PROSPĚŠNÉ LIDEM

ZVEME VÁS K PROHLÍDCE NAŠICH INFOCENTER VYBRANÝCH VODNÍCH ELEKTRÁREN SKUPINY ČEZ

Principy fungování vodních elektráren a obnovitelných zdrojů vám vysvětlí odborně vyškolení průvodci. Děti navíc mohou soutěžit o drobné dárkové předměty s herní kartou. Při každé návštěvě vodní elektrárny zařazené do letní akce Léto krajinou Skupiny ČEZ mohou získat kódy nebo razítka, která jsou k dispozici na třech infocentrech vodních elektráren.

Informace o vodních elektrárnách, tipy na výlety v okolí a pravidla soutěže s herní kartou ke stažení najdete na **www.letoscez.cz**

JSME S VÁMI. SKUPINA ČEZ

OBSAH

epravo.cz MAGAZINE 2/2019

editorial

názor

4 Transpozice směrnice EU DAC 6 a povinnost mlčenlivosti advokáta
7 Pasti a pastičky
8 Jak získat a udržet zaměstnance aneb pracovní trh pro právní kanceláře
11 Zrušení obsolentních zákonů nestačí
12 Advokát a „mařenka“
13 Smart contracts
15 K problematice dokazování a hodnocení důkazů ve věcech restitučních

rozhovor

18 Martin Foukal
22 Petr Hůrka
24 Pavel Jelínek
28 Petra Nováková

profil

33 Představujeme vám Noerr

z právní praxe

39 Daň z nabytí nemovitých věcí – ponechat, snížit nebo zrušit?
42 Může být porušením konkurenční doložky zaměstnance střet zaměstnavatelů na straně poptávky?
46 Právo pro dobu robotů a umělé inteligence
49 Náhrada nákladů právního zastoupení jako náhrada škody v judikatuře českých soudů
51 Jak na rozdělení pozemku – praktický pohled po novele stavebního zákona
54 Škoda způsobená obchodní korporaci členem jejího orgánu - kdo musí tvrdit a prokazovat?
57 Právo spotřebitele odstoupit od pojistné smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory
59 Umělé prodlužování vazby
62 Postoupení smlouvy
69 Započtení dle NOZ ve světle judikatury Nejvyššího soudu
71 Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným a jeho důsledky pro některá práva společníků
74 Právní úprava vzniku společností ve vybraných zemích EU
80 Na hraně kvalifikace ve zjednodušeném podlimitním řízení
81 Právní režim stavby postavené na více pozemcích s rozdílnými vlastníky ve vztahu k přechodnému ustanovení v § 3055 zákona č. 89/2012 Sb.
84 Nařízení o zákazu geo-blockingu a určení příslušného soudu a rozhodného práva pro spotřebitelské smlouvy
88 Mitigace odpovědnosti za škodu při porušení povinnosti zveřejnit smlouvu dle zákona o registru smluv
91 Svěřenský fond – klidný přístav pro rodinné nemovitosti
93 K některým znakům „manipulace trhem cenných papírů“
96 Jak postupovat při uzavírání manažerských smluv se členy statutárních orgánů obchodních společností dle právní úpravy a judikatury roku 2019?
100 Jak se novela zákona o DPH projeví v oblasti nemovitostí?
103 Je zaměstnavatel oprávněn poskytnout Policii ČR na její žádost informace o majetkových poměrech zaměstnance bez souhlasu soudu a bez souhlasu dotčeného zaměstnance?
107 Aktuální otázky právní úpravy a judikatury v poskytování balíčkových služeb zasílatelem
109 Jak široké možnosti má zaměstnavatel při hodnocení odborných znalostí svého zaměstnance pro účely výpovědi dle § 52 písm. f) zákoníku práce
113 Smlouva o vývoji webových stránek
116 Maření spravedlnosti aneb Mařenka
120 Proces zahájení hromadného řízení a rizika zákona o hromadných žalobách
123 Posuzování nároku na náhradu škody způsobené trestním stíháním v případě postoupení věci
127 Právní změny v oblasti e-commerce: přísnější pravidla pro objednávková „tlačítka“ v e-shopech
132 Materiální publicita katastru nemovitostí a poznámky k ochraně věcných práv
136 Co přináší návrh zákona o hromadných žalobách?
139 Výzva k vrácení dotace – lze se jí účinně bránit? Kdy je vhodné dotaci vrátit a co by měl příjemce zvážit před přijetím konečného rozhodnutí?

judikatura

143 Z aktuální judikatury

lifestyle

160 BMW X7
162 Kam s dětmi v roce 2019
164 Praha modernizuje budovy. Projekt energetických úspor od ČEZ ESCO sníží spotřebu v Obecním domě, na Výstavišti Holešovice i v Aquacentru Šutka
167 Nové byty jsou stále menší. Dá se v nich ještě pohodlně bydlet?
168 Syndrom zavrženého rodiče
172 Wellness & spa hotel Villa Regenhart
175 Firmy jsou k prodeji teď a tady. Díky M&A pojištění dostane prodávající peníze ihned
176 Odpovědné cestování: Zuri Zanzibar má jako první hotel na světě zlatou certifikaci EarthCheck za trvale udržitelný design
179 Konference LawExchange International v Praze
180 Převzetí rodinného podnikání je otázka vztahů a vzájemného respektu
182 Trendy na trhu pražských administrativních nemovitostí
185 Nepříznivý vývoj pro účastníky kartelu Air Cargo
186 Ranta Barrandov: ve znamení finské střídmosti a nadčasovosti
188 Vynutitelnost obchodních smluv: nejhorší v oblasti
191 Milan Kubec a elegantní městský styl
192 Z Nového Města na Moravě do největších světových telekomunikačních firem: nový CEO společnosti Gauss Algorithmic Johnson Darkwah
194 Průzkum Fidelity International potvrzuje zájem o odpovědné investice
196 Mediátor roku 2019
199 DUNOVSKÁ & PARTNERS oslavila 10. výročí založení a poděkovala klientům a spolupracovníkům
200 OBERMEYER HELIKA: Rekonstrukce zdravotnických zařízení – nelehká cesta ke zkvalitnění zdravotní péče

POMOZTE NÁM NAKRMIT DĚTI JÍDLEM A LÁSKOU

VĚDĚLI JSTE, ŽE V ČESKÉ REPUBLICE SI

KAŽDÁ 10. RODINA

NEMŮŽE DOVOLIT PLATIT SVÝM DĚTEM ŠKOLNÍ OBĚDY?

TYTO DĚTI PŘICHÁZEJÍ O DŮLEŽITOU SOUČÁST PRAVIDELNÉ STRAVY A NAVÍC ZAŽÍVAJÍ POCIT VYČLENĚNÍ Z DĚTSKÉHO KOLEKTIVU, CO MŮŽE MÍT VELMI NEGATIVNÍ DOPAD NA JEJICH PSYCHICKÝ ROZVOJ.

SOUHLASÍTE S TÍM, ŽE BY V ČR NEMĚLO ŽÁDNÉ DÍTĚ TRPĚT HLADEM? POKUD ANO, POMOZTE TĚMTO DĚTEM LIBOVOLNOU ČÁSTKOU. VŠECHNY PŘÍSPĚVKY DO KORUNY POUŽIJEME NA ZAPLACENÍ OBĚDŮ KONKRÉTNÍM DĚTEM!

ČÍSLO TRANSPARENTNÍHO ÚČTU:

888 555 999 / 5500

WWW.OBEDYPRODETI.CZ

OBĚDY PRO DĚTI

WOMEN FOR WOMEN
CHARITATIVNÍ PROJEKT IVANY A PAVLA TYKACOVÝCH

SE ZÁŠTITOU MŠMT

S PODPOROU MPSV

HLAVNÍ PARTNER NIVEA pečuje o rodinu

OBĚDY PRO DĚTI S FINANČNÍ PODPOROU MŠMT NA ROKY 2016–2019.

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

zdravím Vás uprostřed poměrně teplého léta a přinášíme Vám druhé číslo našeho čtvrtletníku EPRAVO.CZ Magazine. Jako rozhovor tohoto vydání jsem vybral z řady hezkých rozhovorů, které můžete shlédnout na epravo.cz v sekci video, rozhovor s notářem a bývalým prezidentem Notářské komory ČR JUDr. Martinem Foukalem, ve kterém se zamýšlí nad notářskou profesí, jejími aktuálními problémy a svojí vizí, kam by měla notářská profese do budoucna směrovat. Mimo jiné, a to o něm není úplně veřejně známé, se celý život aktivně věnuje motoristickému sportu a nevynechali jsme proto ani jeho aktuální závodní úspěchy.

Z názorů bych rád upozornil na komentář předsedy České advokátní komory JUDr. Vladimíra Jirouska „Transpozice směrnice EU DAC 6 a povinnost mlčenlivosti advokáta“, ve které se zamýšlí nad věčným a nikdy nekončícím bojem advokátů k uhájení základních principů řádného výkonu advokacie a k uhájení nezávislosti stavu. JUDr. Josef Vejmelka ve svém komentáři „Jak získat a udržet zaměstnance aneb pracovní trh pro právní kanceláře“ jako vždy trefně komentuje současnou personální situaci na trhu práce v advokacii a místopředseda České advokátní komory JUDr. Tomáš Sokol zvolil, po velmi zdařilém komentáři z minulého čísla „Prostituce včera a zítra“, který byl celkem pochopitelně nejčtenějším článkem na serveru epravo.cz za měsíc květen, pro toto číslo příspěvek s názvem „Pasti a pastičky“, ve kterém se zamýšlí nad rozpory spravedlivého občanskoprávního řízení.

Advokátní kanceláří, kterou Vám představujeme v tomto vydání, je advokátní kancelář Noerr, která, aniž byste to možná tušili, působí na českém trhu právních služeb téměř 30 let. V poslední době kancelář posiluje svou pozici a současně se čím dál více začíná zaměřovat na národní klientelu, čemuž nasvědčuje i personální posílení pražské kanceláře začátkem tohoto roku, kdy do ní zamířil koherentní tým pěti právníků v čele s Bořivojem Líbalem. Pražská kancelář však není výjimka, svou stabilní pozici profiluje Noerr posilováním svých týmů napříč celým regionem střední a východní Evropy. Vzhledem k tomu, že je to jedna z mála plně integrovaných mezinárodních kanceláří působících v České republice, může nabídnout velmi silné partnerství v oblasti práva zejména těm klientům, kteří fungují napříč zeměmi CEE.

Přeji Vám hezké léto ●

Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA,
ředitel mediální a vzdělávací skupiny
EPRAVO.CZ

Vydává:
epravo.cz, a. s., IČ: 26170761

Sídlo redakce:
Dušní 10, 110 00, Praha 1

Telefon:
277 009 912

E-mail:
info@epravo.cz

Šéfredaktor:
Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
miroslav.chochola@epravo.cz

Obchodní a marketingové oddělení:
Jakub Karas
jakub.karas@epravo.cz

Grafický design a zpracování:
Lucie Chocholová
Ondřej Netrh

Registrace:
MK ČR E 17011 pod č. j. 11769/2006 ze dne 31. 8. 2006, ISSN 1802-1492

Fotografie na obálce:
Magdalena Finková

Vydavatelství využívá fotografického servisu Shutterstock.com a redakce

Vychází 4x ročně, přetisk povolen jen se souhlasem redakce

Transpozice směrnice EU DAC 6 a povinnost mlčenlivosti advokáta

Společnost si začíná pomalu zvykat, že nadřazování zájmů státu nad ochranu zájmů jeho občanů, a upřednostňování tvrzené bezpečnosti (mnohdy vůči abstraktní hrozbě) před základními principy přirozené (nezbytné) a ústavně garantované svobody, je v dnešním globalizovaném a zčásti též virtuálním světě normální. Jsem rád, že alespoň advokáti, kteří mají v právním prostředí k občanovi nejblíže, a jsou dnes a denně spoluřešitelem jeho problémů, jež povětšinou a bytostně souvisí se svobodou jednotlivce, tuto „normalitu" odmítají a jsou v první linii obranného valu chránícího základní (nezcizitelná) práva. Proto ČAK mj. v návaznosti na zkušenosti s transpozicí směrnice EU DAC 5, kdy poslanecký návrh Pirátů zcela bezprecedentně zaútočil na advokátní povinnost mlčenlivosti, uspořádala konferenci reflektující transpoziční proceduru navazující směrnice EU DAC 6, tj. transpoziční předpisy z dílny ministerstva financí.

Ve vztahu k samotné směrnici DAC 6 z 25. 5. 2018 lze v jistém smyslu (ale pouze v jistém smyslu!; vzpomeňme např. aféru Panama Papers) hovořit o logické finalizaci snahy států EU bránit se v oblasti přeshraničních uspořádání (a je na místě zdůraznit, že pouze v oblasti přeshraničních uspořádání) těm procedurám, které jsou ve výsledku dle EU irelevantním únikem daní, jenž poškozuje ekonomiku určitého státu EU. Tvrdím však, že směrnice je zároveň a primárně koncipována tak, aby nezasahovala do základních principů právního státu, mj. do profesní mlčenlivosti, tzn. aby nepodmiňovala bez dalšího v daném směru změnu národních právních režimů.

Pokud by se laik seznámil s návrhem transpozičních předpisů připravených do legislativního procesu v ČR, mohl by nabýt dojmu, že uvedená koncepce směrnice byla při implementaci respektována. Jak to však již bývá, ďábel se většinou skrývá v detailu, resp. v posuzovaném případě v relativně sofistikované úpravě, která se v důsledku jeví opět jako snaha profesní mlčenlivost prolomit, a to ještě způsobem porušujícím hierarchii předepsané síly právních předpisů, v daném případě prostřednictvím vyhlášky. Ve vztahu ke klientovi jsou pak navozovány takové povinnosti, které se zásadně příčí principu zákazu sebeobviňování. Postavení advokáta jakožto zprostředkovatele (poskytovatele právní služby), který je povinen poučit klienta, aby sdělil svůj záměr státní správě, přitom poučení podle prvotního návrhu učinit tak, aby jeho rozsah a obsah byl následně kontrolovatelný opět orgánem státní správy (a to je onen průlom do povinnosti mlčenlivosti), to vše pod Damoklovým mečem přísné sankce, je pro ČAK, resp. finálně pro klienta, absolutně nepřijatelné. Česká advokátní komora se proto zapojila se zásadními připomínkami do legislativního procesu a výsledkem je finální podoba návrhu, ve kterém Ministerstvo financí tyto připomínky akceptovalo a omezilo transpozici směrnice skutečně na rozsah směrnicí vyžadovaný. V tomto znění, odsouhlaseném jak zástupci Ministerstva financí, tak též zástupci České advokátní komory a ostatních profesních komor, bude návrh předložen Poslanecké sněmovně. I v dalším legislativním procesu je však nezbytné pečlivě sledovat, zda se zachovanou povinnost profesní mlčenlivosti nebudou snažit prolomit pozměňovací návrhy.

Už jsme si zvykli, že boj advokátů a jejich reprezentace k uhájení základních principů

řádného výkonu advokacie, k uhájení nezávislosti stavu atd., je nutný a zároveň věčný, a to bez ohledu na neřádný výkon advokacie ze strany některých jedinců, který je vůči těmto principům účelově zneužíván. Proto mi nezbývá než v souvislostech, které nyní navozuje návrh transpozice DAC 6, znovu a důrazně připomenout následující:

Zákonná mlčenlivost podmiňuje to, co je pro klienta zcela zásadní – aby totiž vyhledával relevantní právní pomoc vykonávanou v intencích jednoznačně koncipovaných právních pravidel, tj. mimo jiné prostřednictvím advokáta poskytujícího tuto pomoc
a) v rámci vztahů vzájemné důvěry,
b) pod kontrolovanou kárnou odpovědností a
c) pod odpovídajícím pojištěním.

Tyto skutečnosti lze nepochybně podřadit pod institut ústavně garantované občanské svobody. Zásah do jakékoli oblasti přiznané a přirozené svobody či svobod, tj. limitovaných pouze přiznanou svobodou jiných, je nepřijatelným zásahem do samé podstaty, z níž vychází právní systém civilizovaného právního státu. A v té souvislosti si dovoluji připomenout dnes občas zmiňované, mnohdy však zjevně opomíjené, vymezení tzv. nezcizitelných práv, jak byly v americké Deklaraci lidských práv formulovány Thomasem Jeffersonem: v logické posloupnosti to jsou právo na život, právo na svobodu a právo na usilování o štěstí. A jestliže platí, že zásah do života bere svobodu, pak zároveň a nepochybně platí, že zásah do zaručené občanské svobody odepírá právo na usilování o štěstí. A i když to možná v souvislosti s poskytováním právní pomoci bude znít někomu na první pohled divně, pouze právní pomoc poskytovaná v rámci chráněného vztahu důvěrnosti mezi advokátem a klientem, a za situace, kdy občan má jistotu, že jeho informace jsou kryty povinností mlčenlivosti (což je privilegium občana a nikoli advokáta), bude věřit, že poskytovaná pomoc je pomocí skutečně poskytovanou mu za účelem řádného prosazování či obrany jeho práv. A asi není rozumného sporu o tom, že ochrana a prosazování občanských práv, práva na spravedlivý proces, pocit právní jistoty apod., podmiňují v tom kterém případě alespoň relativní přesvědčení o spravedlivém uspořádání společenských vztahů a nepochybně se tak řadí do kategorie „práva na usilování o štěstí". Ne vždy je toto usilování úspěšné, ale primárně jde o to, aby Jeffersonem vymezená kategorie nezcizitelného práva reálně existovala a nebyla, ať již přímo či nepřímo, obecně a tím spíše pak přijatou legislativou, popírána.

Mnohé revoluční nápady, vznikající téměř zásadně pod praporem „páchání dobra", evidentně nevidí a nevnímají neuvěřitelné předivo vztahů, jež jsou v rámci relevantní právní pomoci řešeny. Nevnímají rozsah soukromoprávní agendy, kam např. patří citlivé rodinné a jiné osobnostní vztahy, z té veřejnoprávní se téměř výhradně zaměřují na finanční a daňové otázky s chimérou dosažení stavu absolutního společenského prospěchu a na obhajobu v trestních věcech shlíží jako překážku vymýcení kriminality (ovšem pouze do okamžiku, kdy autor podobného revolučního nápadu obhajobu sám potřebuje).

Nejsem naivní, a stejně jako další představitelé české advokacie dobře vím, že platilo, platí a platit bude, že náš stav, mj. čítající 16 000 členů, zahrnuje (stejně jako každý jiný stav!) určité, a tvrdím, že výrazně minoritní, procento těch, kteří zrovna neslouží odkazu našeho patrona – sv. Yva. Ale pokud si někdo myslí, že daný (a věčný!) problém, s nímž stále a výrazně efektivně bojujeme, vyřeší plošnými zásahy do výkonu právní služby, kterými v první řadě postihne práva a oprávněné zájmy statisíců našich klientů, pak nejenže se hrubě mýlí, ale finálně, a o tom jsem hluboce přesvědčen, výrazně posílí stav šedé zóny právních služeb, která jednak již bez postihu (!) za svou protiprávní činnost existuje, jednak se jí např. prostřednictvím kyberprostoru otevírají až netušené možnosti.

Nezbývá, než v souvislosti s tím kterým legislativním procesem, jež se dotýká či může dotýkat profesní mlčenlivosti (a že jich toho času je!), připomínat, že
i) zákonná povinnost mlčenlivosti svědčící advokátovi je povinností státem přikázanou, a tedy obecně chráněnou, přitom
ii) jakýkoli legislativní návrh popírající hierarchii ústavní veličiny, tj. povinnosti mlčenlivosti nad procesem výběru daní, jež ústavní veličinou rozhodně není, znamená takové upřednostnění údajně veřejného zájmu, které nemůže obstát v testu proporcionality prováděném k posouzení ústavní konformity daného zákonného ustanovení.

Na závěr si dovoluji připomenutí té části projevu předsedy Ústavního soudu Pavla Rychetského u příležitosti 100 let existence Ústavního soudu, v níž důrazně připomněl, že demokratický režim lze demontovat i na základě demokraticky koncipovaného právního řádu. Taková demontáž je samozřejmě demontáží právního státu. ●

JUDr. Vladimír Jirousek,
předseda České advokátní komory

2010 právnická firma roku
2011 právnická firma roku
2012 právnická firma roku
2013 právnická firma roku
2014 právnická firma roku
2015 právnická firma roku
2016 právnická firma roku
2017 právnická firma roku
2018 právnická firma roku

Právnická firma roku
kategorie Trestní právo

Působíme v **Praze**, **Přerově** a **Bratislavě**.

Vyřešíme Vaše spory – **civilní i trestní**.

Řešíme také právo **obchodní**, **občanské**, **pracovní** a **rodinné**.

Zahraniční klienti nám nejsou cizí. Své služby nabízíme také ve **světových jazycích**.

Jsme členem mezinárodní advokátní sítě **International Jurists**, můžeme tak pomoci klientům po celém světě.

Brož Sokol Novák
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Kontakty
telefon: 224 941 946
e-mail: advokati@akbsn.eu

Sídlo
Sokolská 60
Praha 2, 120 00

Naše názory můžete sledovat také na **www.facebook.com/brozsokolnovak**

www.akbsn.eu

Pasti a pastičky

Jen hodně hluboko zarytý optimista by mohl tvrdit, že současné pojímání spravedlivého občanskoprávního řízení nemá vnitřní rozpory. Museli jsme si například všichni zvyknout na to, že většina politiků považuje za jedinou pozornosti hodnou část populace lidi, co odmítají platit své dluhy. Dokonce to vypadá, že kdybychom se politiků zeptali, čím je nebo byl jejich pan otec, leckterý by hrdě odpověděli – neplatič dluhů. Poslední hit věřitelské pasti je změna exekučního řádu, předkládaná s komentářem, dle něhož oprávněný, než podá návrh na exekuci, si musí ověřit, jestli je jeho dlužník schopen platit. Představa věřitele, toho odporného individua Shylockova střihu, jak potupně slídí okolo svého dlužníka a pokouší se zjistit, kde ten zakopal své nemalé úspory, získané důsledným neplacením dluhů, je zřetelně pro mnohé v tomhle státě doslova orgastická. K dokonalosti již zbývá jen velmi málo. Například vpravit do trestního zákoníku skutkovou podstatu trestného činu vymáhání dluhu.

Špatné to nemají ani spotřebitelé. Interní pokyn, ukládající justiční stráži, aby spotřebitele, jenž se dostaví k soudnímu jednání, odnesla do jednací síně v náručí, zatím neexistuje. Ale povinnost soudce přihlížet k námitkám spotřebitele, které by mohl uplatnit, ale neuplatnil, protože je kopyto a nevzal si advokáta, už existuje.

S popsanou justiční servilností kontrastuje institut rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání. K čemuž bych předem poznamenal, že pamatuji doby, kdy nic takového neexistovalo a tak se kdekdo, zejména dlužníci, vyhýbal soudnímu řízení prostým ignorováním doručované soudní korespondence. Byl jsem jedním z těch, kteří rozhodně podporovali zavedení obou zmíněných institutů a stále si myslím, že mají v občanském soudním řádu své místo. Jen mám pocit, že současná úprava umožňující velmi striktní vyhovění žalobě je často past, nemající se spravedlností nic společného. Neplatičům z profese přitom škodí minimálně. O to se postará postupně kastrovaný exekuční řád a případně i insolvenční řízení laděné ve stejném duchu. Ale ti ostatní to mají v případě zaváhání zlé. Vycházím z praktických zkušeností i z judikatury odvolacích soudů, či soudu Ústavního, která vesměs strohost aplikace zmírňuje. V poslední době se až příliš často setkávám spíše s oběťmi svých vlastních pochybení, která končí dost drsně, aniž by byl splněn primární předpoklad, totiž že žalovaný je alespoň potenciálně tím, kdo chce řízení obstruovat. Nepatřím mezi ty, kteří rozličnými způsoby nahlodávají vše, co vychází z principu vigilantibus iura scripta sunt, jenomže jak chcete být jako podnikatel či manažer obchodní společnosti bdělí, když dáma v podatelně vaší firmy zašantročí výzvu dle § 114a o.s.ř. Abych byl konkrétní, poslední zkušenost mám s klientem, kterému přišla výzva k vyjádření ve věci žaloby asi o 5 milionů Kč, ovšem ve věci stejného žalobce, který ze shodného právního důvodu, jen za jiné období požadoval, v podstatě shodné plnění. V prvé věci je dlouhodobě veden soudní spor, všichni zaměstnanci žalovaného o tom věděli, stejně jako to, že ho zastupuje advokát. Výzvu, která přišla od soudu prostě považovali za nějaké „další lejstro", které paralelně dostává i jejich právní zástupce a tak se tím nevzrušovali. Pochopitelně jen do okamžiku, než přišel rozsudek pro uznání. Jasně, že měli být bdělí, ale je férové, aby jejich jednání mělo stejné důsledky jako cílená obstrukce? Jsem přesvědčen, že nikoliv a mohl bych dodat další příklady rozličných minelů včetně těch, které se nepodařily klientovi, ale až jeho advokátní kanceláři, například špatným zápisem termínu jednání, nebo něčím podobným, co má k úmyslu mařit či prodlužovat soudní řízení hodně daleko. Striktní praxe rozsudků pro zmeškání a rozsudků pro uznání mi připadá vysloveně krutá i pokud ji konfrontuji s rozličnými pochybeními justičního aparátu. Počínaje případy, kdy mi dorazí výzva, abych vrátil rozsudek, protože díky písařské chybě tam něco chybí nebo přebývá, přes různá chybná poučení, chyby v předvolánkách k jednání, ale také rozhodnutí, která odvolací, případně dovolací nebo Ústavní soud ruší se zdrcující kritikou toho, jak hrubé chyby se podařilo v předchozím rozhodování napáchat. Čímž vůbec nechci říct, že by justice nebyla bdělá, ale i bdělý dokáže udělat chybu a soudy by měly mít schopnost a možnost rozlišit případy takových chyb od evidentně obstrukčního jednání. Je načase novelizovat občanský soudní řád tak, aby rozsudky pro uznání a pro zmeškání mohly být vydávány především tam, kde lze s větší mírou jistoty dovodit, že účastník je pasivní přesně jen proto, že se chce vyhnout řízení a pro něj nepříznivému rozhodnutí. Což rozhodně nelze zjistit z pouhého faktu, že někdo v třicetidenní lhůtě neposlal soudu vyjádření k žalobě, anebo se nedostavil k prvému soudnímu roku. Dovedu si představit například institut druhé výzvy, byť i jen s již zkrácenou dobou například 14 dnů pro adekvátní reakci. A nevím, zda to je správný argument, ale rozhodně by takové pojistné instituty měly existovat tam, kde je spor o částky v řádech statisíců či milionů a relativně jednoduše je ověřitelné, že žalovaný existuje, případně jde-li o právnickou osobu – podnikatelský subjekt, skutečně podniká. A současně lze s dost velkou jistotou předpokládat, že se žalobě bránit chce. Myslím, že takováto novela by přispěla k pozitivnímu vnímání justice více, než pokusy zavádět hromadné žaloby, zkonstruovat složité instituty na ochranu před neexistující diskriminací či podobné právní experimenty. ●

JUDr. Tomáš Sokol,
advokát,
Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák, s. r. o.,
místopředseda představenstva České advokátní komory

Brož Sokol Novák
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Jak získat a udržet zaměstnance aneb pracovní trh pro právní kanceláře

Kdysi dávno jsem se na stránkách tohoto časopisu zamýšlel nad tím, jak získat klienta. Jde o téma jistě stále aktuální, ale dnes se chci zabývat problémem, který tíží většinu právních kanceláří. Nejsou lidi! Ano, podobná věta se ozývá ze všech stran od valné většiny zaměstnavatelů v naší zemi, já si ovšem neklad u za cíl tento problém vyřešit za celé národní hospodářství a spokojím se s cennými (nechci neskromně tvrdit, že neocenitelnými) radami pro širokou masu poskytovatelů právních služeb. Lidmi mám na mysli osoby, bez nichž je činnost právních kanceláří velmi obtížná, ba téměř nemožná, tedy asistentky, jimž se dříve říkalo nekorektně sekretářky, ačkoliv nikdy nesekretařily, ledaže sídlily opravdu v sekretariátech, a koncipienty, které není třeba blíže definovat. Obě kategorie pojednám souběžně, aniž bych cítil potřebu je výrazněji odlišovat.

Jak tedy v prvé řadě chápat, že nejsou lidi? Zde začnu doslovnou právní interpretací, abych zamezil nesprávnému porozumění. Lidi jsou a je jich dost, v současné době stále víc než 10 miliónů, i když z hlediska demografického vývoje by ono číslo mělo narůstat rychleji, nicméně z celkového počtu je nutné odečíst nezletilé, v hledaných oborech nevzdělané, nepracující důchodce, nepřizpůsobivé, nepříčetné a jinak vážně duševně nebo tělesně nemocné osoby, a rázem jsme na jiných číslech. Najednou se ocitáme v situaci, kdy na trhu volně pobíhá pár stovek absolventů právnických fakult, kteří dosud nikam nenastoupili, a pár tisícovek těch, kteří už nepobíhají, protože se někde usadili, ač pomýšlejí na změnu. U asistentek, resp. vzácných asistentů, jimiž se ani nebudu zabývat, neboť jde o vymřelý druh, jsou počty obdobně tragické. Konkurence je tedy obrovská a je proto nutné přijít s inovativními postupy, pokud nechcete v kanceláři zůstat sami.

Budoucí kolegyně či kolegy je třeba nejdříve upozornit na vaši existenci. Možností je mnoho, od využití personálních agentur a inzerce všeho druhu k bratříčkování s novináři nejrůznějších deníků, týdeníků, měsíčníků a ještě delších –íků, průvodcování úplnými texty zákonů, zvanými úzetka, prezentacím na studentských akcích a podobným kratochvílím, jejich sponzorování atd. Rozhodně nedoporučuji dávat najevo nejistotu nebo dokonce přehnanou snahu zaměstnat kohokoliv. Právě naopak! V dnešní době je třeba se chovat sebejistě a dokazovat svou cenu všemi způsoby. Což znamená, že pokud máte štěstí, o němž se většině vašich kolegů ani nezdá, a přihlásí se vám alespoň jedna osoba, zvaná uchazeč o zaměstnání, tak pozor! Ne že ji pozvete na osobní pohovor už minutu poté, co jste se o ní dozvěděli! Tím byste jen prozradili, jak hluboké je vaše zoufalství v personální politice. Udržte nervy, chápu, že po několikaměsíčním náborovém úsilí má každý ulovený jedinec cenu zlata, avšak obrňte se trpělivostí alespoň na 2–3 hodiny. Někdo si nyní pomyslí, jak je to málo, a má pravdu. Ještě nedávno jsme dělali drahoty několik měsíců, některé právní kanceláře se dokonce ani neobtěžovaly poděkovat uchazečům za zájem o práci u nich a jejich pracovníci se cítili jako členové komisí pro veřejné zakázky, doba je ovšem jiná a pýcha předchází pád. Jestliže nezareagujete na uchazeče (-ku) v doporučené době, máte smůlu. Skočí po něm stovky dalších, jimž se přihlásil rovněž. V této souvislosti ještě podotýkám – nemějte přehnaná očekávání, pokud jde o obsah zaslaných životopisů, které se vám dostanou do rukou. Tedy spíše nějakého životopisu v jednotném čísle. Mohlo by se totiž snadno stát, že nebude koho pozvat.

Máte-li enormní štěstí a zareagovali jste včas, přichází na řadu etapa druhá – pohovor s uchazečem (-kou). Předpokládejme, že se na jeho termínu dohodnete a pozvaná osoba se skutečně dostaví. V poslední době je tento předpoklad spíš zbožným přáním, neboť ve většině případů se tak nestane a nikdo nepřijde. Ani se neomluví. Jak tomu předcházet? Rozumné je poslat pro dotyčného vyvoleného (-ou) na účet kanceláře -zdůrazňuji- limuzínu, v nejhorším případě taxi. Tím se zvyšuje pravděpodobnost, že trefí. Po příjezdu je vhodné mít připravené malé pohoštění v podobě sklenky sektu s jahodami u vchodových dveří a poté vzácného hosta uvést, nejlépe za zvuku fanfár, do největší a nejimpozantnější zasedací místnosti, kde je připraveno malé pohoštění v podobě ústřic, kaviáru a jiných laskomin, samozřejmě s vyznačením všech alergenů. Teprve následně přistoupíme k vlastnímu pohovoru. Chtěl jsem napsat přisedneme. Nejlépe naproti uchazeči za předpokladu, že není příliš odpudivý. U uchazeček tak činíme vždy, abychom nebyli obviněni z harašení, když jsme seděli bok po boku.

Co by mělo být předmětem pohovoru, na to se názory různí. Existuje spousta způsobů, jak poznat tu pravou či pravého, od jedno-

duchých dotazů až po sofistikované výslechy o několika kolech s psychologickými testy, testy IQ apod. V prvním případě mnoho nezjistíte, v těch náročnějších naopak tolik, že se v tom pak nikdo nevyzná a nikoho nevyberete. Pokud jde ovšem o dojem, tak jednoduchost bude podezřelá a zpovídaná osoba usoudí, že jste na ni příliš hodní, protože nikoho jiného nemáte, a proto ztratí zájem. Náročný výběr většině uchazečů sice asi zaimponuje, jak skvěle propracovaný systém firma má, ale stinnou stránkou je, že v něm málokdy uspějí, anebo se v horším případě urazí už na začátku a navzdory vašim investicím ho ani neabsolvují. Jaká je tedy moje rada? Zlatá střední cesta. Jako vždy.

Začněte s prostými otázkami typu proč dotyčný (-á) chce pracovat, co si od toho slibuje, zda to myslí vážně, jestli si uvědomuje, jaké má štěstí, že byl pozván (-a), a k tomu se nebojte naznačit, že byl vybrán (-a) z desítek dalších prácechtivců. Nelekněte se, pokud vás některé odpovědi nenadchnou nebo dokonce zklamou, přehnaná očekávání nejsou na místě. Doba je prostě zlá. Z tohoto důvodu neočekávejte od potencionální asistentky v dnešní době, že bude zvládat psaní všemi prsty, což znamená deseti, pokud není tělesně znevýhodněná, což ovšem při vašem datlování dvěma není žádný hendikep, ovládat víc cizích jazyků nebo dokonce vypadat jako filmová hvězda, kvůli níž se k Vám pohrnou klienti, ačkoliv nic nepotřebují. Další iluzí, z níž je potřeba Vás vyvést, jsou kategorie jako chuť do práce, příjemné chování a schopnost komunikace. K tomu ještě buďte připraveni na to, že současné uchazečky se oblékají jinak, než bývalo zvykem či nepsaným pravidlem. A jestli nejste přívrženci džínové módy, vytahaných svetrů, legín a mikin s kapucí, tak si zvykejte a začněte jít s dobou. Rovněž se připravte na to, že asistentky přes chabou komunikaci překvapivě úspěšně komunikují, pokud jde o jejich soukromý život, ovšem určitě ne s vámi, nýbrž ostatními asistentkami, kamarádkami, rodinnými příslušníky, prodejci kosmetiky, prádla, šperků, oděvů, kadeřnicemi, maséry a všemi, bez nichž se neobejdou. Přitom ještě stačí procházet stovky webových stránek, kde nakupují o život, plánují dovolené, sdílí fotografie, videa, skypují, chatují a kují pikle všeho druhu. Pokud je vyrušíte požadavkem něco udělat, snažte se tak činit jen v nevyhnutelných případech, protože nikdo není rád vyrušen z činnosti, do níž je zabrán. Již slyším nesmělé hlasy kolegů, kteří se mnou nemusí souhlasit s poukazem na právní předpisy typu zákoníku práce a jiné, ale těm nenaslouchejte. K čemu vám bude, když se s nedokonalou asistentkou rozloučíte? Na všechno zůstanete sám a budete hledat další. A další. A další…

U koncipientů si rovněž nestavte vzdušné zámky. Rozsah jejich znalostí, využitelný pro praxi, se výrazně liší podle toho, kdo ho posuzuje. Ochota cokoliv koncipovat je omezená na rozdíl od ostatních představ, které jsou neomezené. Má-li uchazeč předchozí praxi, je líčena natolik sugestivně, že řada z vás nevydrží a rozpláče se nad nebohým osudem kanceláře, kterou daný génius opustil. Uchazeč bez praxe vás také zahanbí nekonečnou sérií zahraničních pobytů v zemích, o jejichž existenci jste neměli nejmenší tušení, a rovněž stážemi, poradenstvím Evropských komisařů, členstvím ve volebních štábech, asistováním politiků a vším možným i nemožným, co životopis unese.

Nyní se konečně dostávám k tomu, jak tedy uchazeče zaujmout a co je pro ně vlastně nejdůležitější? Odpověď je jednoduchá. Peníze, dovolená, home office, auto, mobilní telefon, stravenky, další benefity, kolektiv, kávovar, teplé a studené nápoje. A také práce a teambuilding.

Plat je položka jako první na ráně. Dnešní uchazeči přicházejí s konkrétními představami, které vám sdělí bez uzardění, protože je ještě ráno trénují před zrcadlem. Ovlivněni náborovými kampaněmi diskontních řetězců vnímají svou hodnotu výrazně výš, k čemuž jim mylně napomáhají i statistiky příslušného úřadu o průměrných platech v Česku. Čísla jsou to vždy impozantní, co na tom, že 2/3 pracujících na ně nedosáhnou. Ale zpět k tomu, po čem uchazeči touží. Pravidlem bývá začít co nejvýš a případně trochu ubrat. Tím nemyslím vás, nýbrž uchazeče! Na druhou stranu vy ovšem nemůžete začít zcela opačně. Tedy nabízet minimum a případně navyšovat, dokud uchazeč nepřestane ohrnovat nos nad vašimi almužnami. Nakonec stejně podlehnete a nabídnete víc, abyste už konečně někoho měli. Pak už nezbývá než se modlit.

Dovolená je vždy kritický bod. Ať nabídnete cokoliv, bude to málo. V kombinaci s home officem se nakonec její délka může vyšplhat k neuvěřitelným číslům, ale jen za předpokladu, že z práce doma zůstane jen domov. Služební auto je skvělé, pokud lze využívat bez omezení i pro soukromou potřebu. Takže nebuďte úzkoprsí, vidina nového zaměstnance je tak sladká! Nechte ho vybrat, jaké si přeje, je statisticky prokázáno, že spokojený zaměstnanec pracuje lépe než nespokojený. Mobilní telefon je samozřejmostí, typ ani barvu neovlivníte, stravenky dává každý, ostatní benefity nabízejte velkoryse. Ať si každý sportuje podle libosti, zřiďte jesle i školky na pracovišti, pořádejte pravidelné zájezdy za sněhem, sluncem i bahnem (léčivým), dopřejte masáže, koláže i vitráže, zkrátka vše podrobně vysvětlete osobě, v jejíž přízeň doufáte, a třeba se vám poštěstí.

Významným faktorem pro rozhodnutí, zda někam nastoupit či ne, je i kolektiv, jehož se uchazeč má stát součástí neboli členem týmu. Záleží na preferencích, někdo rád mladé dívky, jiný zralé muže, někomu vadí příliš mnoho cizinců, dalšímu naopak samý Čech apod. Nápoje jsou uvedeny na posledním místě, ale pozor. V parném létu jejich význam stoupá o to víc. Kvalita kávovaru je hodnocena uchazeči už při úvodním pohovoru, tak zde doporučuji jistou obezřetnost a pokud si nejste jisti, skočte do Costa Coffee.

Práce zpravidla uchazeče zajímá až nakonec, tedy potom, co zjistil vše podstatné výše. Třešničkou na dortu je teambuilding, ale jen pro družné povahy. Pro samotáře může jít o absolutní překážku, proto radím k obezřetnosti, než se začnete chlubit.

Až potud vše bylo jednoduché. Zbývá ještě ta slíbená druhá polovina, jak vést pohovor, ta sofistikovanější. Tady lze uchazeči půjčit barevné tužky a papír a nechat ho nakreslit, co má rád. Následně může vyluštit jednu křížovku, odrecitovat básničku a vysvětlit, co by si vzal s sebou na pustý ostrov, pokud může maximálně 3 věci. Na základě těchto kritérií sice nepoznáte, zda dotyčná umí pracovat na počítači, anebo koncipientský adept má alespoň nepatrnou představu o jakékoliv oblasti práva, nicméně uchazeče alespoň zaujmete a ten se odreaguje předtím, než odejde na další pohovor u vaší konkurence. Jak vše nakonec dopadne, je ve hvězdách, ale vás může těšit, že jste pro získání nového zaměstnance udělali maximum i v dnešních nelehkých podmínkách. A jestli to nevyjde, buďte v klidu. Přijde krize a karta se zase obrátí. Já už začínám připravovat další příspěvek… ●

JUDr. Josef Vejmelka,
advokát,
Vejmelka & Wünsch s. r. o.

VEJMELKA & WÜNSCH
ADVOKÁTI ATTORNEYS AT LAW RECHTSANWÄLTE

Rödl & Partner

ROSTEME SPOLEČNĚ

- Právní poradenství
- Daňové poradenství
- Audit
- Business process outsourcing
- Management & business consulting

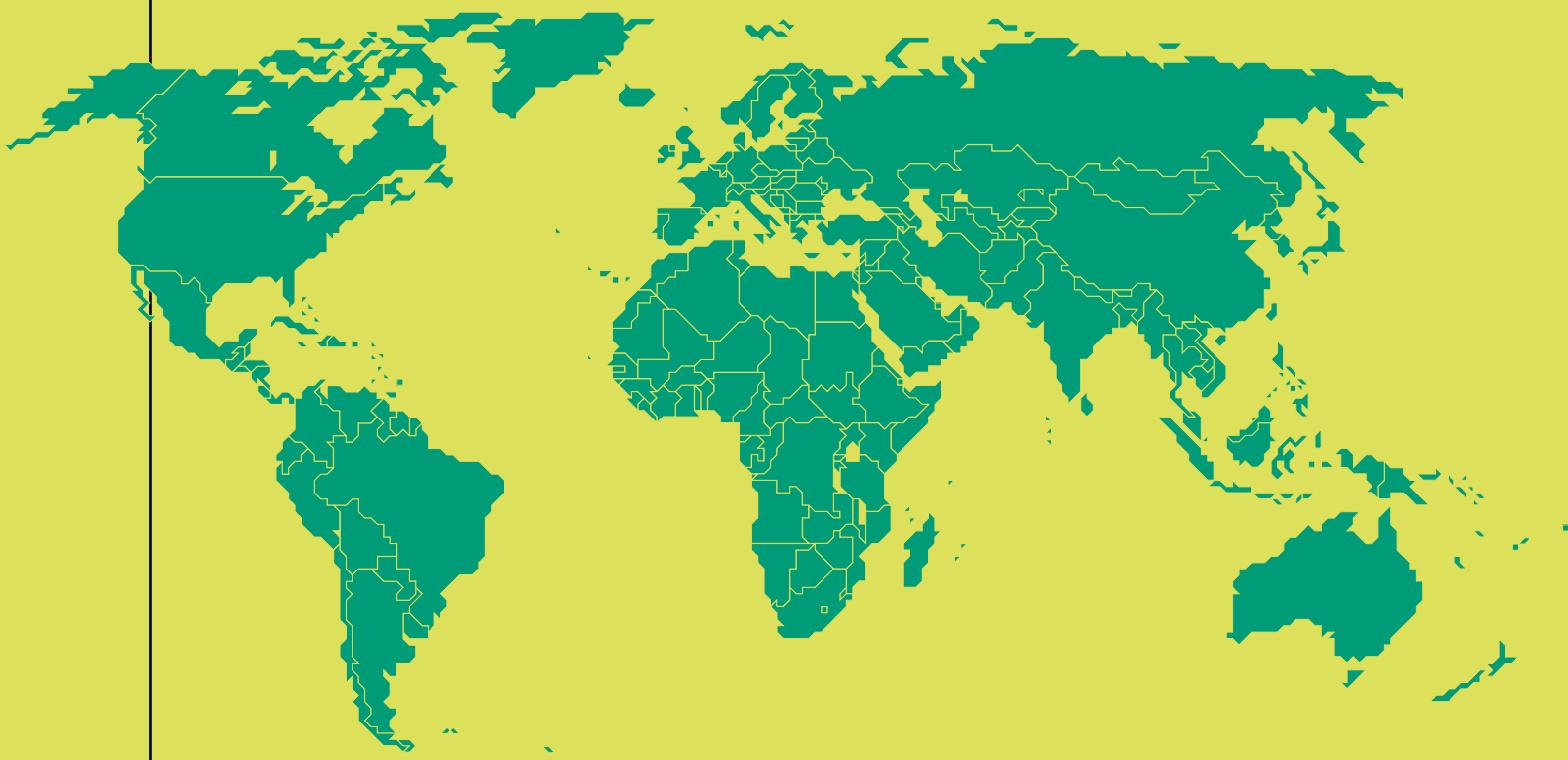

2018 právnická firma roku

Právnická firma roku 2012–2018

www.roedl.com/cz

Zrušení obsolentních zákonů nestačí

Ministr vnitra předložil v polovině května do připomínkového řízení návrh zákona o zrušení 800 zákonů a podzákonných předpisů. Deklaroval, že je „náš právní řád nepřehledný" a „tím, že zrušíme zbytečné předpisy, nejen zpřehledníme právní řád, ale zvýšíme právní jistotu občanů i podnikatelů." Když si prohlédneme seznam předpisů navrhovaných ke zrušení, zjistíme, že jde o historické zákony, které jsou sice formální součástí našeho právního systému, nicméně jde o předpisy nepoužívané a většinou obsolentní – namátkou zákon o ustanovení výpomocných sluhů z roku 1919 nebo zákon o znárodnění cestovních kanceláří z roku 1948. Ministr vnitra k tomu sice uvedl, že „lidé se při vyhledávání zákonů nesmí probírat stovkami stran nesmyslných předpisů," ale jeho vyjádření je tak laické, že navozuje dojem, že pan ministr v poslední době žádný předpis nehledal. Léta, kdy právníci seděli v knihovnách a probírali se „stovkami stran" sbírek zákonů je v době elektronické a internetové dávno pryč. Při vyhledávání právního předpisu tak rozhodně nehrozí, že by se kdokoli musel napřed probírat stovkami stran předpisů z doby první republiky nebo protektorátu.

Je však pravda, že náš právní řád je nepřehledný, je chaotický a pokud je návrh pana ministra pověstnou první vlaštovkou, pak se sluší poděkovat. Osm set právních přepisů je však v době, kdy je ročně vyhlášeno ve Sbírce zákonů 336 (rok 2018), 476 (rok 2017) nebo 466 (rok 2016) předpisů, jen kapkou v moři a rozhodně nastalý chaos neřeší. Jen částečnou vinu na zákonodárném boomu má Evropská unie, jejíž předpisy musíme do českého práva povinně transponovat. Daleko větším viníkem je letitá představa politiků, že budeme šťastni, když každý detail veřejného i soukromého života budeme mít regulován a vždy a za všech okolností nám stát uloží, jak se máme chovat. Věřte mi, že zákon o ustanovení výpomocných sluhů netrápí ani občany, ani podnikatele. Detailní a nepřehledná regulace ale ano. Nepřehlednost a chaos však není jen v celém právním systému, ale mnohdy v daném právním předpisu. Na snahu, aby byly právní normy srozumitelné jejich adresátům, tedy těm, kteří se podle nich mají řídit, již, zdá se, zákonodárci rezignovali. Dostáváme se však do fáze, kdy předpisy nejsou srozumitelné ani právníkům, a to už vytváří hodně velký prostor pro nejistotu. Pokud není jasná norma, je její výklad složitý a vede k tomu, že si dva stejnou normu vyloží různě. Konflikt může vyústit i v soudní spor, kdy obě strany by rády od svých právníků slyšely jednoznačnou odpověď na to, kde je právo (když ne spravedlnost). Právník jim však jednoznačnou odpověď dát nemůže, protože při nejlepší vůli ji z textu předpisu nevyčte. Po několika letech soudní řízení skončí a jedna ze stran je zklamaná a rozhodnutí soudu vnímá jako nespravedlivé, případně svého právního zástupce hodnotí jako neschopného (zatímco právního zástupce protistrany jako schopného všeho). Jednoznačně formulované normy by přitom mnohdy takovým konfliktům zabránily, protože věřte mi, právníci se neradi pouští do sporů, které hodnotí jako předem prohrané a většinou (v těch málo případech, kdy si mohou být negativním výsledkem sporu jistí) přesvědčí klienta, že by mu soudní řízení přineslo jen další náklady.

Procesní předpisy obsahují poměrně jednoznačné požadavky na podání stran, stejně jako na rozhodnutí soudu či jiného orgánu. Opakují se slova jako srozumitelnost, určitost, přezkoumatelnost. Žádný právní předpis však nestanoví formální (jazykové) požadavky na právní normu. Přitom jde o požadavek zcela zásadní – norma je adresována lidem (laikům) a pokud ji lidé mají dodržovat, musí být schopni jí porozumět. Ústavní soud v této souvislosti již v roce 2007 judikoval, že by právo mělo být seznatelné ze Sbírky zákonů, nikoli elektronických systémů a dodal, že „je zřejmé, že bez možnosti používání těchto systémů se dnes již v právním řádu České republiky nelze vyznat, a tak se problematizuje uplatnění obecné zásady právní, podle které neznalost zákona neomlouvá. Právo se tak stává pro své adresáty zcela nepředvídatelné. Zmíněná zásada je sice nutnou podmínkou efektivity každého systému platného práva, nelze ji však vykládat pouze k tíži adresátů práva, nýbrž též jako závazek veřejné moci vůbec učinit právo poznatelným, protože jen takovým právem se lze řídit."[1]

Pokud tedy – v intencích citovaného nálezu ÚS – bude snaha ministra vnitra o zpřehlednění právního řádu pokračovat, možná se jednou dočkáme skutečného zjednodušení. V mezidobí bych se přimlouvala za vydávání jen těch skutečně potřebných – a srozumitelně napsaných právních předpisů. ●

JUDr. Monika Novotná,
partner, advokát,
Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.,
členka představenstva České advokátní komory

Rödl & Partner

Poznámky:

[1] Nález Ústavního soudu ČR ze dne 15. 2. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 77/06.

Advokát a „mařenka“

S účinností od 1. 2. 2019 byl náš právní řád zákonem č. 287/2018 Sb. obohacen o nový trestný čin, a sice maření spravedlnosti dle § 347a trestního zákoníku, který si záhy vysloužil libozvučnou zkratku „mařenka”. Pravděpodobně není nezbytné na tomto místě citovat předmětné ustanovení, ale pro advokáty se jeví jako zcela zásadní, že je jako trestné posuzováno jednání, kdy je před soudem, mezinárodním soudním orgánem nebo orgánem trestního řízení vědomě předkládán věcný nebo listinný důkazní prostředek, o kterém předkladatel ví, že je padělaný nebo pozměněný, a tento důkazní prostředek má podstatný význam pro rozhodnutí.

S přihlédnutím ke skutečnosti, že účastník řízení, je-li zastupován či obhajován advokátem, zpravidla nepředkládá důkazy sám, ale činí tak prostřednictvím svého advokáta, dotýká se uvedená problematika činnosti advokátů nanejvýš zásadně. Lze zmínit, že Česká advokátní komora v průběhu celého legislativního procesu vyjadřovala k uvedenému návrhu negativní stanovisko a upozorňovala na možné komplikace spojené s výkladem a aplikací předmětného ustanovení, jakož i na nezanedbatelné rozpory se zásadami trestního práva hmotného, ale i procesního. Byť v průběhu legislativního procesu došlo k určité úpravě paragrafového znění oproti znění původně předkládanému a jistě lze uvedené úpravy označit za určité zmírnění celkového vyznění normy, faktem zůstává, že uvedený trestný čin přináší pro advokáty určitá úskalí a advokátům nezbývá, než se s danou normou vypořádat a v intencích této normy také jednat s klienty. Nepochybně drtivá většina advokátů i bez nově zakotveného trestněprávního postihu vědomě nepravdivé či padělané (pro stručnost si je dovolím dále označovat jako „infikované”) důkazy nikdy nepředkládala a v tomto směru uvedená norma pro advokáty ničeho nemění. Je na místě připomenout, že předkládání takovýchto „infikovaných” důkazů bylo a zůstává jednáním, které je v příkrém rozporu s ustanovením § 17 zákona o advokacii a čl. 4 odst. 3 Etického kodexu stanovujícím povinnost advokáta činit projevy věcné, střízlivé a nikoliv vědomě nepravdivé. Uvedené jednání by rovněž nemohlo být považováno za poctivé, čestné a slušné, jak je advokátům uloženo ve čl. 4 odst. 1 Etického kodexu.

Nutno však současně akcentovat a zdůraznit, že podle čl. 6 odst. 3 Etického kodexu není advokát oprávněn bez souhlasu klienta ověřovat pravdivost nebo úplnost skutkových informací poskytnutých klientem. Uvedené ustanovení je zcela nepochybně nutno vykládat tak, že advokát není bez souhlasu klienta ani oprávněn ověřovat či zkoumat, zda listina či jiný důkazní prostředek předkládaný klientem je padělaný či pozměněný. Ostatně advokát začasté či spíše zpravidla ani nemá vědomosti a schopnosti k tomu, aby posoudil, zda listina či jiný důkazní prostředek je pravý, padělaný či pozměněný. Ač je oblíbenou floskulí, že největším nebezpečím pro advokáta je jeho klient, nepochybně advokáti nemohou a nesmí s klienty jako s nepřáteli jednat a takto k nim přistupovat.

Na straně druhé však nelze ani případné nebezpečí spojené s možným předkládáním „infikovaných“ důkazních prostředků podceňovat, neboť samozřejmě vždy a ve všech případech nelze vyloučit snahu klienta takovýmto způsobem zvýhodnit své postavení v řízení.

Očekává-li ctěný čtenář na tomto místě jednoduchý a přehledný návod, jak v takových situacích postupovat a jak s klientem jednat, bude zklamán. Lze obtížně doporučit, aby advokát každého klienta bez výjimky varoval před možným páchaním trestné činnosti „mařenkou” zapovězeným způsobem. Lze důvodně očekávat, že by takovéto upozornění mohlo být některým klientem vnímáno jako urážející proto, že advokát apriori předkládání takovýchto „infikovaných” důkazních prostředků u klienta předpokládá. Nelze vyloučit, že by uvedené mohlo také narušit důvěru mezi klientem a advokátem, která je pro poskytování právní služby nezbytná.

Na druhé straně nelze uvedenou situaci přehlížet a vycházet z bezmezné důvěry, že každý klient bude advokátovi vždy a za všech okolností předkládat listiny a důkazní prostředky výlučně „neinfikované“ a v případě prokázání opaku potvrdí, že advokát o jejich falšování či nepravosti nevěděl. Bude tak na každém advokátovi, aby v jednotlivých situacích zvážil, jakým způsobem bude se svým klientem v uvedených souvislostech jednat. Zpravidla bude namístě klienta o uvedeném přečinu přiměřeným způsobem poučit a takovéto poučení zadokumentovat.

Již jsem uvedl své přesvědčení o tom, že drtivá většina advokátů s „infikovanými” důkazními prostředky nepracovala, nepracuje a pracovat nebude. Stejně tak drtivá většina klientů v řízeních a v jednáních s advokátem nepostupuje tak, aby mohlo vzniknout reálné nebezpečí z naplnění znaků shora uvedené skutkové podstaty. Na druhé straně však advokát musí postupovat tak, aby mohl kdykoliv svůj postup při předkládání důkazních prostředků za klienta obhájit a v případě, pokud byly infikované důkazní prostředky předloženy, byl schopen prokázat, že se tak stalo bez jeho vědomí.

Lze si jen postesknout, že k dlouhé řadě poučení klientů o GDPR, AML, mimosoudním řešení spotřebitelských sporů a snad i dalších přistupuje fakticky další advokátova povinnost – poučit klienta o výše uvedeném. Ač v právním řádu nenalezneme výslovnou povinnost advokáta v tomto směru, lze předpokládat, že postup advokáta lege artis a jeho vlastní ochrana v konečném důsledku takové poučení vyžaduje. ●

JUDr. Radim Miketa,
advokát,
člen představenstva České advokátní komory

Smart contracts

V květnu tohoto roku došlo po šesti měsících k výraznějšímu růstu hodnoty kryptoměn. Ta sice stále nedosahuje svého maxima z přelomu let 2017 a 2018, stačí to ale na to, aby se o kryptoměnách, resp. blockchainu, začalo znovu ve větší míře mluvit.

Jednou z nejzajímavějších možností blockchainu[1] jsou tzv. smart contracts, tedy digitální smlouvy umístěné v blockchainu, jejichž splnění nebo nesplnění je automaticky podle stranami předem definovaných podmínek kontrolováno počítačovým programem, který na základě výsledku takové kontroly provede nebo neprovede plnění. Smart contracts v sobě obsahují nejen náležitosti, jež známe z papírových smluv, ale také dokáží plnění ze smlouvy do jisté míry vymoci. Navíc jejich strany mohou být anonymní a díky tomu, že je smart contract zachycen v blockchainu, nelze jej po uzavření změnit a lze jej vždy dohledat s jistotou správnosti jeho obsahu.

Jako jednoduchý příklad lze uvést nájemní smlouvu, kdy se strany domluví na výši nájemného, jeho splatnosti, a doručení kódu od dveří. Smart contracts fungují na principu „if – then" (jestliže – pak), tedy program kontroluje, zda strany poskytly plnění (zaplatily nájem, poskytly kód) a v případě, že se tak stalo, uvolní příslušné plnění příslušné straně. Pokud program zjistí, že jedna ze stran své povinnosti nedostála, nastanou ve smart contractu předvídané účinky, tj. např. dojde k vrácení zaplaceného nájemného či k neodeslání kódu. Samozřejmě ale lze vytvořit smart contract mnohem složitější, s nepřeberným množstvím podmínek a plněním v reálném světě, jako je např. dodávka zboží.

Hlavní výhoda využití výše popsaného postupu spočívá v rychlosti, kdy program je schopen vyhodnocovat splnění podmínek okamžitě, překlenutí vzdálenosti, když není problém takovým způsobem v řádu minut uzavřít smlouvu mezi Sydney a Ostravou a stejně jednoduše z ní plnit, možnosti se obsahu smlouvy kdykoliv dovolat bez rizika namítání jejího pozměnění či zfalšování a snížení transakčních nákladů.

Mnoho blockchainových nadšenců věří, že smart contracts nahradí závazkové právo a již nebude potřeba soudního řízení, neboť celý kontraktační proces probíhá automaticky dle přesně nastavených pravidel a dle jejich názoru tak mezi stranami nemůže vzniknout spor. Ačkoliv smart contracts mají nepopiratelné výhody, spory z nich vznikat mohou a budou.

Co se totiž stane, pokud jedna ze stran neplní řádně a smart contract neobsahuje nástroje, aby se s tím mohl vypořádat? Nebo byl smart contract od počátku špatně? V takovém případě poškozené straně nezbude než se obrátit na obecný soud. Ovšem v případě, že se jednalo o smart contract uzavřený mezi anonymními stranami, v současné době u obecného soudu neuspějete. Existuje sice možnost, aby smart contract obsahoval pravidlo, že pokud dojde ke sporu, bude plnění deponováno do jeho vyřešení, tudíž není třeba znát identitu smluvních stran, když k plnění bude docházet z depositu na účty dle smart contractu, na to ale náš právní systém není a pravděpodobně ještě dlouho nebude připraven. Součástí smart contractu přitom může být i povinnost obou stran zaplatit nad rámec plnění deposit, ze kterého budou hrazeny náklady řízení, a který bude v případě řádného plnění stranám vrácen zpět.

I proto v posledních letech vznikají iniciativy mimosoudního řešení sporů ze smart contracts. A to buď jednorázově pro jednotlivou smlouvu, kdy se smluvní strany domluví na třetí nezávislé straně, která potvrdí řádné plnění smlouvy a bez toho nedojde k protiplnění, ale i institucionalizované, např. při rozhodčích soudech. Jeden z takových projektů se připravuje i v naší kotlině. Součástí smart contractu by v takovém případě měla být rozhodčí doložka a deposit určený pro řešení takových sporů, když je snaha o to, aby rozhodnutí arbitra sloužilo jako exekuční titul.

Dokud totiž lidstvo nepřijde s tak vyvinutou umělou inteligencí, který bude schopna nahradit rozhodování člověka, smart contracts nebudou bez lidské rozhodovací autority fungovat. Ale i s nutností využití takové autority se jedná o velice zajímavou alternativu k papírovým smlouvám. ●

Mgr. Daniel Mika,
advokát,
člen představenstva České advokátní komory

Poznámky:

[1] Velice zjednodušeně řečeno, blockchain funguje tak, že v síti zúčastněných nezávislých počítačů je sdílena databáze informací. Pokud chce někdo provést nebo zaznamenat novou informaci, odešle síti příslušný požadavek ke zpracování. Souhlasný algoritmus, administrátor nebo podskupina účastníků pak určí, zda je obdržený požadavek autentický, a pokud ano, je síť automaticky aktualizována o nové „bloky" dat tak, že se to projeví v celé síti. Každý počítač v síti tak zpracovává každou transakci a uchovává informaci o ní.

SynopsIS

software pro advokáty

Spojení **inteligence a krásy**

Zcela nová generace SynopsIS propojuje

minimalismus - jednoduchý, ale mocný nástroj
individuální přístup - přizpůsobuje se vám, ne vy jemu
rychlost - nové technologie a důraz na rychlost
zabezpečení - bezpečnost především
přizpůsobivost - pracujte na různých zařízeních

Vše, co moderní advokát k práci potřebuje

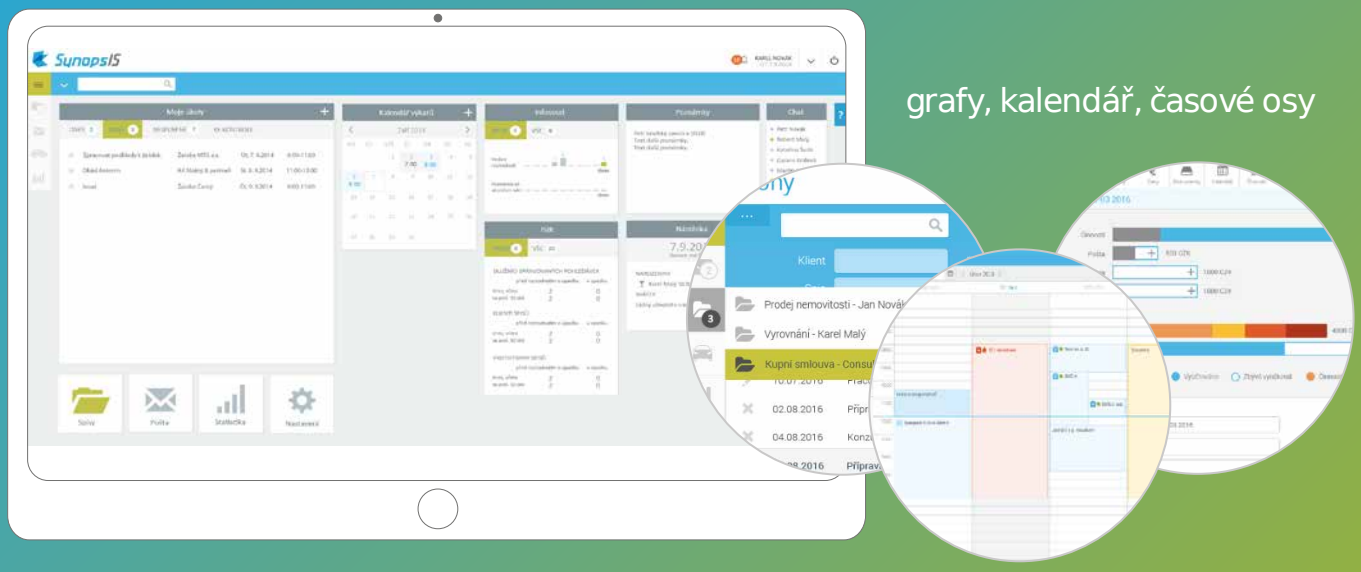

grafy, kalendář, časové osy

Aktivní pracovní plocha, postranní lišta pro odkládání

Vyzkoušejte zdarma svoji budoucnost

Zjistěte více: obchod@synopsis.cz | 537 020 820

K problematice dokazování a hodnocení důkazů ve věcech restitučních

Listopad letošního roku proběhne nepochybně ve znamení oslav výročí 17. listopadu 1989. V této souvislosti si je třeba připomenout, že záhy poté začala transformace právního řádu a spolu s ní též přijímání restitučních předpisů. Na den 10. října příštího roku tak připadne 30. výročí prvého dne platnosti nejstaršího polistopadového restitučního zákona, zákona č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd.

Je otázkou, zda si tehdejší zákonodárce představoval, že ani po třiceti letech nebudou restituce skončeny, jakými peripetiemi budou provázeny a jak se běh času promítne v charakteru skutečností obecně známých ve smyslu ustanovení § 121 o. s. ř., které není třeba dokazovat.

Dříve než se budu věnovat právě problematice dokazování v restitučních věcech, dovolím si odpovědět na předestřenou otázku, jež totiž není pouze otázkou řečnickou. Stačí rychlé nahlédnutí do zákona č. 403/1990 Sb., jehož ustanovení § 22 odst. 3, věta druhá stanovilo, že „pokud povinná osoba neuspokojí nároky oprávněné osoby podle tohoto zákona ve stanovené lhůtě (§ 19 odst. 2), je povinna uhradit Ministerstvu financí za každý den překročení lhůty částku 3000 Kč". Neznám, pravda, jediný případ, kdy se tak stalo, leč lze předpokládat, že tehdejší zákonodárce jistě neplánoval, jak pomalostí restitucí zaplní státní pokladnu…

Setkání paměti s historií

Mnohokrát a při nejrůznějších příležitostech opakovaně cituji slova moravského historika profesora Jiřího Malíře, který v roce 2011 napsal:

„Většina žijících lidí, historiky a historičky nevyjímaje, část svého života strávila ve státě s přívlastkem socialistický. Jejich vztah k této blízké minulosti, který není statický, ale stále se určitým způsobem proměňuje, se v jisté podobě odráží i v konkrétních historických pracích. Stále živá minulost zasahuje do doby témat, metod i teoretických koncepcí, s nimiž historikové a historičky pracují. Jinými slovy: soutěží a bojuje "paměť" a historie."[1]

Předně nutno podtrhnout, že v roce 2011 zmiňovanou většinu tvořili i právníci a právničky, v jejichž kauzách, metodách a právně teoretické argumentaci se vztah k blízké minulosti rovněž odrážel.

Malířova úvaha je nestárnoucí a je výstižným historikovým svědectvím doby. Od jejího napsání však uplynul další čas, což s sebou zároveň přináší generační obměnu.

Téměř symbolicky právě v roce 30. výročí přijetí zákona č. 403/1990 Sb. budou jmenováni první soudci a soudkyně, kteří se narodili až po pádu komunistického režimu. Budou prvními, u nichž bude předlistopadová etapa českých dějin prima vista již jenom historií. Dovolím si zde připojit vlastní zkušenost. Narodil jsem se v jedenáctém roce od konce II. světové války a přesto, že mi moji předkové intenzivně předávali historickou paměť, připadalo mi v mládí, že tato válka proběhla nesmírně dávno.

Právník a historik

Nález Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 25/07 (č. 160/2008 Sb.; N 56/48 SbNU 791) charakterizuje podobnost profese soudce a historika danou tím, že „i zde se shromažďují důkazy = archivní materiály, důkazy se hodnotí = analyzují se zjištěná fakta, a činí se rozhodnutí = odůvodňují se závěry učiněné z heuristikou získaných informací)".

Ústavní soud nebyl první, kdo tuto úvahu vedl. Stačí tu vzpomenout úsměvnou povídku Pád rodu Votických z Čapkových Povídek z jedné kapsy, pojednávající o kriminalistovi a archiváři.

Tak, jako historik nebývá zároveň druhou profesí právníkem, nebývá právník zároveň profesionálním historikem.

Ve vztahu k minulosti má historik nepochybně výhodu, poněvadž bádání o dějinách je jeho každodenním chlebem. Soudce, advokát a právník přicházejí pracovně do styku s historií občasně, a to především nad případem rehabilitačním či restitučním.

Historik má další nesmírnou výhodu v tom, že při své práci není svázán procesními obezličkami, důkazním břemenem, koncentrací řízení, překážkou rei iudicatae, lhůtami pro obnovu řízení a dalšími formalismy.

V restituční či rehabilitační věci přitom soudce, advokát a právník chtě nechtě hledají odpovědi na obdobný typ otázek, na

jaké odpovídají historikové vybavení dovednostmi historického řemesla a pochopitelně i s předpokládanou hlubší znalostí širších historických souvislostí.

Dovolím si tuto pasáž uzavřít tím, že soudce či advokát, kteří řeší restituční věc, by se měli stát historiky ad hoc s ambicí dosáhnout výsledku v podobě rozhodnutí, které by obstálo i jako historická studie pro odborný historický časopis.

Stav historických pramenů jakožto důkazů a postup při dokazování

V restitučních věcech, a to zejména i kvůli pomalosti zákonodárce i zdlouhavosti soudních řízení, nastal čas, kdy se okruh pamětníků, kteří již jako dospělí zažili únor 1948, výrazně zúžil. Historik si uvědomuje, že na tzv. orální historii je již pozdě a že to, co nestihl doposud shromáždit ze vzpomínek pamětníků, již stěží doplní. Obdobně nezbude soudci a účastníkům řízení než se smířit s tím, že dokazování bude stát především na listinných důkazech a nikoliv na výpovědích svědků.

Právníka může uklidnit, že historik pracuje rovněž převážně s písemnými prameny, nicméně v této souvislosti by neměl přehlédnout, že jinak si v tomto směru stojí medievista a naopak historik období novověku. Svoji roli tu jistě sehrály vedle toho, že sama produkce takových pramenů byla ve starších dobách menší, okolnosti jako poškození, zničení či ztráta písemných pramenů.

Čas však hraje obdobně roli i v případě shromažďování důkazů z doby posledních sedmdesáti let. Rozhodné období pro účely restituční přitom skončilo před téměř třiceti lety a i tato okolnost je důvodem, proč je získání potřebného listinného důkazu stále složitější.

Vzpomínám si, že již v 90. letech minulého století jsem přišel do styku na jedné straně s restituenty, kteří přinesli vzorně seřazený spis o tom, jak oni sami či jejich předci přišli za komunistické zvůle o majetek, na straně druhé s těmi, kdož potřebné listiny složitě dohledávali v archivech, protože ten rodinný nebyl k dispozici, a to jednou proto, že původnímu vlastníku v jeho pořádání zabránila politická perzekuce či emigrace, jindy proto, že listiny spálil v čase deziluze z toho, že svůj majetek nikdy nedostane zpět.

Ústavní soud se ve svém nálezu ze dne 5. 3. 2014, sp. zn. I. ÚS 2430/13 (N 27/72 SbNU 305) vyjádřil k přístupu soudu v řízení o žalobě na obnovu řízení a dovodil, že případ dodatečně nalezených a nově přeložených důkazů může dosáhnout ústavněprávní roviny:

„Zásadnost důkazů, které stěžovatelka předložila na podporu své žaloby na obnovu řízení, vyplývala už z toho, že jimi prokazovala naplnění podmínky stanovené v judikatuře Ústavního soudu, jak bylo vyloženo výše. Šlo přitom o důkazy, které podle názoru Ústavního soudu mohou změnit odmítavý přístup, který k nárokům stěžovatelky zaujal Ústavní soud jak v nálezu sp. zn. III. ÚS 107/04, tak později v usnesení sp. zn. IV. ÚS 1234/09 ze dne 3. 2. 2012, v usnesení sp. zn. II. ÚS 380/08 ze dne 10. 4. 2012 či v usnesení sp. zn. II. ÚS 475/12 ze dne 17. 5. 2012, v nichž Ústavní soud rozhodoval před tím, než stěžovatelka nalezla a předložila důkazy o rasových základech perzekuce svého otce. Uvedená usnesení tak vycházela ze zcela odlišné důkazní situace a Ústavní soud v nich nemohl rozhodnout jinak než odmítavě, jelikož neměl k dispozici žádné důkazy, které by prokazovaly rasovou perzekuci stěžovatelčina otce. V důsledku nyní předložených důkazů však aktuální situace může být zcela odlišná," podává se z citovaného nálezu.

Historik při heuristice uvítá každý pramen, který byť i dílčím způsobem vypovídá o jím popisované historické události. Ten z nich, který by při bádání o konfiskaci rodového majetku pobělohorského exulanta po letmém nahlédnutí do průvodce po archivních fondech odmítl bádat v archivním fondu, v němž jsou uloženy písemnosti daného rodu s tím, že jsou nadbytečné, by v odborné veřejnosti zajisté sklidil oprávněnou kritiku.

Soudce, který rozhoduje restituční spor, je – jak bylo řečeno – svým způsobem historikem. Za takové situace by neměl ukvapeně zamítat důkazní návrhy, neboť takový postup svádí k aprioristickému přístupu při hodnocení důkazů. V této souvislosti nelze opomenout institut favoris restitutionis, vyjádřený v nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 5. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 10/13 (č. 177/2013 Sb.; N 96/69 SbNU 465). Ústavní soud zde vyslovil, že „k restitučním věcem je třeba přistupovat s přihlédnutím k tomu, že těm, kteří restituují, byla v minulosti způsobena celá řada křivd, včetně oněch majetkových".

Následující judikatura Ústavního soudu správně dovodila, že tato zásada nemůže založit restituční nárok v rozporu se zákonem, což však neznamená, že by dokazování s ohledem na tento princip nemělo být vedeno s vědomou pečlivostí tak, aby relevance důkazů byla posuzována až po jejich provedení a vyjádření stran k jejich obsahu a nikoliv zužujícím způsobem, spočívajícím v tom, že soudce si důkazy přečte a roztřídí, a pak pouze sám rozhodne, že je nebude provádět. Obdobně přece seriózní historik nemůže vybrat ze sesbíraných pramenů ty, které se mu hodí na podporu jím vyslovené hypotézy, a ostatní ve své publikaci zamlčet. I soudce by tak neměl mít „předsouzeno" a neměl by předem selektovat „nepohodlné" důkazy, poněvadž z plastického dokazování má ideální možnost vžít se do minulé doby, nadechnout její atmosféru a přemýšlet i o tom, zda stejně znějící slova či instituty mají v oné době stejný obsah.

Z uvedeného plyne, že v restitučních věcech by mělo provádění dokazování provázet pravidlo „raději více než méně“, a to i bez ohledu na to, že se tím řízení třeba může prodloužit.

Hodnocení důkazů

Hodnocení důkazů v restitučních věcech je komplikováno tím, že důvěryhodnost každého z nich je třeba posuzovat s vědomím toho, že v rozhodném období se jednalo o „režim, který svoji propagandou a ideologií, za pomoci cenzury a dalších nedemokratických metod pod vedením KSČ [čl. 4 Ústavy Československé socialistické republiky (ústavní zákon č. 100/1960 Sb., ve znění pozdějších předpisů)] záměrně a uměle utvářel svůj obraz a plodil dokumenty, jež se měly stát historickými prameny, takovým způsobem, aby pohled dalších generací na tento režim byl nepravdivý, glorifikující a zastírající jeho totalitní povahu“.[2]

Obdobně jako s důkazy je tomu nezřídka i s dobovou literaturou. Soudce obdobně jako historik by k ní měl přistupovat maximálně obezřetně a obraz doby by si měl vytvářet nikoliv podle školních vědomostí, nabytých či tradovaných v intencích osnov a učebnic dějepisu a občanské nauky z dob socialistického školství, ale podle nejnovějších poznatků a odhalení učiněných polistopadovou historiografií. V naznačeném smyslu je zvětšující časový odstup paradoxně ve prospěch věci, poněvadž času uplynulých let využili historikové k tomu, aby pokřivený obraz doby komunistické totality narovnávali a nezřídka i narovnali. Tvrzení, že Milada Horáková byla odsouzena správně, poněvadž se doznala, tak je dnes již jen smutnou raritou.

V neposlední řadě lze připomenout i interpretační pravidlo, vyslovené v nálezu Ústavního soudu ze dne ze dne 5. 3. 2014, sp. zn. I ÚS 2430/13, z něhož se podává, že „pokud tak interpretace restitučního předpisu vede k pochybnostem, zda na jeho základě má být minulá křivda napravena, či nikoliv, je podle názoru Ústavního soudu namístě křivdu napravit, a to zvláště za situace, kdy náklady této nápravy nese pouze stát či jeho organizační složka, například Národní památkový ústav, nikoli nositel základních práv. Pokud je totiž minulá křivda odčiňována na účet státu a jeho příspěvkových organizací či obdobných složek, nevzniká tím nová křivda nositelům základních práv. V judikatuře Ústavního soudu bylo ostatně již několikrát zopakováno, že práva restituentů nelze zužovat interpretací příslušných restitučních zákonů [viz nález sp. zn. IV. ÚS 202/99 ze dne 9. 9. 1999 (N 121/15 SbNU 157) či nález sp. zn. III. ÚS 206/98 ze dne 9. 7. 1998 (N 80/11 SbNU 231)]. V nálezu sp. zn. I. ÚS 274/04 ze dne 11. 3. 2008 (N 53/48 SbNU 607) pak Ústavní soud uvedl: "Ústavní soud připomíná, co v oblasti restitucí již mnohokrát vyslovil. Ke splnění účelu a cíle restitucí je zejména nutné, aby obecné soudy interpretovaly restituční zákony ve vztahu k oprávněným osobám co nejvstřícněji, v duchu snahy o zmírnění některých majetkových křivd, v jejichž důsledku k odnětí majetku v minulosti došlo. Je proto nezbytné vycházet z individuálních rozměrů každého jednotlivého případu, které jsou založeny na zjištěných skutkových okolnostech a jež mohou být – jako v daném případě – značně komplikované a netypické. To však nevyvazuje obecné soudy z povinnosti udělat vše pro spravedlivé řešení sporu, jakkoliv se to může jevit skutkově i právně značně složité."

V restitučních věcech zejména by po provedeném dokazování mělo být pečlivě zváženo, jakou formu rozhodnutí zvolit. I z kurtoazie vůči těm, kteří se domáhají zmírnění křivd, jež se přihodily jim nebo jejich rodinám, se daleko více sluší věc posoudit meritorně, než po výroku o odmítnutí návrhu připojit dlouhé odůvodnění, jež může účastníkovi zákonitě připadat jako pouhá formální ospravedlňující apologetika, proč lze takto věc – a s jistou nadsázkou – též jeho „vyřídit“.

Zbývá snad jen dodat – řečeno slovy Ludvíka Davida – že „nastolení individuální spravedlnosti rovná se zabránění extrémní nespravedlnosti“. S Ludvíkem Davidem lze souhlasit i v tom, že „věří-li však čeští soudci i soudkyně, že český právní řád se svou těžce zkoušenou stabilitou může být vnímán jako celkově korektní a obsahově morální, měl by si ponechat otevřenou mysl třeba i pro taková řešení případů, které vybočí z obvyklých rozhodovacích pramenů včetně právních vět“, což „přináší mimo jiné též dobrý pocit nalezení spravedlnosti“.[3] ●

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
advokát,
bývalý soudce Ústavního soudu
Foto: ČTK

Poznámky:

1 Srov. MALÍŘ, Jiří: Člověk na Moravě ve druhé polovině 20. století. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2011, s. 6-7.

2 Srov. Nález Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 25/07 (č. 160/2008 Sb.; N 56/48 SbNU 791).

3 Srov. DAVID, Ludvík: Má být (nejen) ústavní soudce předvídatelný? In: BREZINA, Peter – JERMANOVÁ, Helena (eds.): Metamorfózy práva ve střední Evropě VI. Hledá se Prométheus? Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni – Ústav státu a práva AV ČR, 2018, s. 130.

JUDr. Martin Foukal

"Podstata notářství se nezměnila a ani se nedomnívám, že by se měnit měla. Principy a zásady notářství latinského typu by měly být vždy respektovány a zachovávány, aby notářství plnilo svoji funkci. Za poslední čtyři roky po mém odchodu z funkce se nic podstatného v notářské profesi nezměnilo, notářství je stabilní součástí justice," říká v rozhovoru pro EPRAVO.CZ Magazine JUDr. Martin Foukal, bývalý prezident Notářské komory ČR.

Notářské profesi se věnujete celý život. Přes dvacet let jste řídil Notářskou komoru ČR. Baví vás ta notařina pořád ještě?

Ano, stále mě baví. Vaše otázka je trefná, protože možná mě baví ještě víc, nežli tomu bylo dřív. Teď se notařině v kanceláři můžu věnovat naplno, a k tomu, jak jste řekl v úvodu, se věnuji ještě Jednotě českých právníků, ale o tom se zmíním až samostatně. Notářství je zajímavá disciplína. Možná si mnoho lidí myslí, že to je usedlé, konzervativní povolání, že není dost dynamické, ale ve skutečnosti je to úplně jinak. Každý den, když přicházím večer domů a rekapituluji si životní příběhy, se kterými lidé ke mně chodí, tak jim v duchu děkuji za bohatství zkušeností, které od nich získávám. Notářská profese není jenom o tom, že jsem ve svém oboru dobrý právník a odborník. To se předpokládá. Jiná věc je, že notář musí být trpělivý, musí umět naslouchat, aby do hloubky pochopil životní příběh, který mu účastník vypráví a jako psycholog následně uměl rozklíčovat složitost vztahů v rodině. Jako právník se musím zamyslel nad tím, jak mohu pomoci a navrhnout řešení, které bude nejlépe odpovídat představám účastníka. K notářům nechodí nikdo s radostí jen tak na kafe, nebo si popovídat. Navštěvují nás lidé, které něco trápí. Cílem je, aby veřejná listina, kterou notář sepíše, ochránila účastníky před potenciálním sporem. Já vím, že to advokáti moc rádi neuslyší, protože žijí z řešení sporů, ale na druhou stranu, když se podíváme na běžný život každého z nás, tak si snad nikdo nepřeje žít ve stresu a napětí, nebo, nedej bože, v nějakém vleklém soudním sporu. To může skončit i totálním psychickým vyčerpáním a újmou na zdraví. Navíc spor stojí mnoho peněz. Známe příběhy z první republiky, kdy se sedlák soudil tak dlouho, až prosoudil celý statek. Před takovým osudem chceme účastníky ochránit a najít řešení, aby se sporům vyhnuli. V tom spočívá jeden z nedůležitějších úkolů a poslání notářství. Zajímavá a občas náročná je i oblast práva obchodních společností. V dědickém řízení se zase vyskytují dramatické situace vyžadující někdy akční a někdy naopak velmi citlivý přístup. Život notáře je pestrý, a proto mě stále baví.

Co všechno se vlastně změnilo poté, co jste po těch dvaadvaceti letech opustil funkci prezidenta Notářské komory?

Podstata notářství se nezměnila a ani se nedomnívám, že by se měnit měla. Principy a zásady notářství latinského typu by měly být vždy respektovány a zachovávány, aby notářství plnilo svoji funkci. Za poslední čtyři roky po mém odchodu z funkce se nic podstatného v notářské profesi nezměnilo, notářství je stabilní součástí justice. Co se ale změnilo, je personální obsazení notářství. Dospěla nová generace, která se úspěšně ujala vedení Notářské komory ČR. Na ní teď záleží, zda se jí podaří udržet a rozvíjet to, čeho bylo v souvislosti s obnovou svobodného notářství dosaženo. Z notářství by se neměla stát jen úředničina, tedy aby se k notáři chodilo jen pro razítko, protože se to musí. Notářství musí mít náplň, kterou je sepisování veřejných listin. Druhým extrémem může být to, že bude notářství chápáno jako byznys. Věřím, že omlazené notářství nesklouzne ani do jednoho extrému. Ten druhý, o kterém jsem mluvil, se může zdát pravděpodobnější, protože dnešní doba je hodně ekonomicky exponovaná a kdekdo chce být rychle bohatý. Kdo nemá peníze, nemá moc, nemá vliv. Mnozí lidé staví peníze a majetek na první místo, a tak musím upozornit, že notářství není ideální pro byznysmeny, ani pro lidi, kteří chtějí udělat závratnou kariéru. Pokud ale pochopí hloubku myšlenky, kterou notářství v sobě má, přinese jim práce notáře nejen peníze, ale hlavně pocit uspokojení.

Co se změnilo ve vašem životě, poté co jste odešel? Nechybí vám to?

Vůbec ne. Představa, že bych byl i nadále odpovědný za dění v notářskému stavu, zodpovídal se politikům, veřejnosti, i samotným kolegům – notářům, mi opravdu nechybí. Nicméně přiznávám, že se dál hluboce zabývám tím, co se v naší profesi děje i přesto, že již nemám žádný vliv ani odpovědnost. V mém profesním životě se změnilo to, že se věnuji více než kdykoliv dřív své kanceláři. Zaměstnávám mladé koncipienty i studenty práv, kterým mohu předávat své zkušenosti. Mám radost z jejich zájmu, obdivuji, jak rychle přijímají nové vědomosti, a hlavně mě těší, že chápou poslání notářství. To mi dává smysl a pocit uspokojení.

Notářství od těch devadesátých let prošlo nepochybně velkou změnou. Žijeme v době, kdy stále častěji slyšíme o umělé inteligenci v právu, o elektronizaci advokacie, elektronizaci justice. Jak se díváte na budoucnost notářství? Nemyslím úplně ve vztahu k umělé inteligenci, ale ke všem novým elektronickým prvkům, které se nám tady objevují.

Nové technologie se prosazují všude a notářství nezůstává v žádném případě stranou. Na jednáních Mezinárodní unie notářství a zejména na evropské úrovni se zabýváme otázkou využívání IT technologií, diskutujeme například o možnostech využití blockchainu, napojení na centrální elektronické systémy, ať už jsou vytvořené na evropské úrovni, notářskou samosprávou, nebo státní správou. Pro mě a moji generaci byly zpočátku tyto diskuse téměř abstraktní, ale nyní s těmito technologiemi běžně pracujeme. Delší dobu notáři využívají celou řadu evidencí vedených v elektronické podobě, vyhotovují elektronické stejnopisy notářských zápisů, které zasílají do sbírky listin obchodního rejstříku, dědická usnesení na katastr. Využívání IT technologií se stalo běžnou součástí našeho profesního života a hledají se cesty k jejich využití i v dalších činnostech notáře. V poslední době jsme v médiích zaznamenali, že se „kradou" firmy i nemovitosti. Jak se to děje? Falšují se dokumenty, vytvářejí se padělky originálů plných mocí, padělají se ověřovací doložky. Notář, který nerozpozná padělek od originálu, se dostává do problémů a důsledky pro účastníky se

nesnadno odstraňují. Snažíme se reagovat na společenskou poptávku a hledáme cesty, jak tomu čelit. Jednou z možností je zavedení systému přidělování čísel ověřovacích doložek z centrálního rejstříku vedeného komorou, do kterého by se zapisovaly údaje o osobě, které byl podpis ověřen a o listině, na kterou se účastník podepsal. Každý, kdo přijde do styku s takovouto listinou, by měl možnost si na webových stránkách Notářské komory ČR zjistit, jestli ověření skutečně došlo. Něco podobného funguje už patnáct let na Slovensku a setkalo se to s velikým ohlasem. Další uvažovanou změnou, která by přinesla posílení bezpečnosti a právní jistoty, je zavedení elektronického archivu notářských zápisů. Pouze z tohoto archivu by bylo možné vyhotovovat stejnopisy notářských zápisů. Takže padělat notářský zápis by bylo nemožné. Zmiňuji úvahy, které reagují na současné problémy, které může notářství svojí činností řešit za pomoci vyspělé techniky. Nemůžu tvrdit, že po tom všichni notáři touží, ale vedení Notářské komory ČR musí vidět dopředu, a nabídnout veřejnosti celý současný potenciál notářství.

Vidíte něco, co může notářství v budoucnu jako službu občanům nebo podnikatelům nabídnout nového nad rámec toho, co dneska notáři poskytují?

Notářství se také nazývá „nesporná justice“, jelikož může pomoci odebírat určitou zátěž soudům v nesporných agendách.

Takže notář mediátorem?

Nejen to. Podle zákona má notář možnost vykonávat zapsaného mediátora. Notář je ale vlastně takový „předmediátor“. Úkolem notáře je předcházet sporům, a tak stojí před mediátorem, který řeší situaci, když už spor vznikl. Hledá smírné řešení přijatelné pro obě znesvářené strany. Notář svým poučením a jednáním s účastníky sporu předchází. K položené otázce, co mohou notáři v budoucnu jiného nabídnout, než nabízejí dnes, mohu zmínit to, o čem se veřejně aktuálně diskutuje. Uvažuje se o možnosti rodičů nezletilého dítěte, aby v případě shody nemuseli řešit výživné nezletilého dítěte před soudem, ale mohli uzavřít dohodu o výživném před notářem. Je zbytečné zatěžovat soud. Stejně se uvažuje po vzoru jiných evropských zemí o možnosti nesporného rozvodu před notářem u bezdětného manželství. Rád bych v této souvislosti připomenul to, co již od roku 2015 úspěšně funguje a je podnikatelskou veřejností velice ceněno a sice přímé zápisy do obchodního rejstříku prováděné notářem. Zavedením této praxe se naše právní úprava stala vzorem ostatním notářstvím v Evropě i ve světě. Zakládání společností se zrychlilo, zlevnilo. Změny ve společnostech se prostřednictvím notáře provádějí takřka na počkání. Bohužel, úkony, které následují po sepsání zakladatelského dokumentu, například založení účtu společnosti u banky pro složení základního kapitálu, nebo obstarání živnostenského oprávnění, trvají někdy dlouho, a to kazí celkový efekt. Toto ale notář neovlivní. Chci tím říci, že se v minulosti nestalo, aby notáři své kompetence nezvládli. Politici by se tedy nemuseli bát jim svěřit zmiňovanou agendu z oblasti rodinného práva.

Před třemi lety jste byl zvolen do čela pražské Jednoty českých právníků. Co stálo za vaším rozhodnutím tuto funkci přijmout?

Výzva, která přišla od doktora Mokrého jako mého předchůdce, mě zaskočila. Pana doktora Antonína Mokrého jsem si vždy velice vážil, je to osobnost s vysokým morálním kreditem. Dlouhá léta stál v čele Pražského sdružení Jednoty českých právníků. Já jsem se stal členem Jednoty dávno, někdy v devadesátých letech, ale neměl jsem dostatek času se jí více věnovat. Poté, kdy jsem ukončil své působení ve vedení notářské komory mě oslovil Dr. Mokrý s návrhem, abych se v jednotě více angažoval. Ponořil jsem se hlouběji do myšlenky Jednoty, a uvědomil jsem si její význam především v tom ohledu, že je

platformou pro všechna právnická povolání s cílem chránit demokratické prvky právního státu. Tato myšlenka je mi blízká, a výzvu jsem přijal. Práce pro jednotu mě baví, a jsem vděčný za to, že jsem poznal skromné, slušné lidi, se kterými rád spolupracuji.

Co Jednota nabízí svým členům? Jaké jsou výhody?

Úžasné je nasazení několika obětavých a neviditelných lidí z výboru Pražského sdružení, kteří organizují především vzdělávací, ale i společenské akce. Na webových stránkách nejenom Jednoty českých právníků, ale i jiných právnických profesí, komor a sdružení, lze najít odkaz na tyto akce. Přednášky a semináře se nabízejí ve vysoké kvalitě za velmi rozumnou cenu. Členové jednoty platí poloviční vstupné a čtyřikrát v roce dostávají časopis Zpravodaj Jednoty českých právníků. Za poslední roky časopis získal prestiž mezi ostatními právnickými časopisy a byl zařazen do soutěže o nejlepší právnický časopis vyhlašovaný na Karlovarských právnických dnech, z čehož máme radost. Časopisu si všimli i předplatitelé. Má formát A5, a jak dámy zmiňují, „je to výhodné, neb se vejde do dámské kabelky". Především však obsah je pestrý. Jsou v něm jak odborné články, tak úvahy, společenské rubriky, kulturní okénko, fejetony, rozhovory s významnými osobnostmi, postřehy z historie i současnosti. Časopis je plastický a vystihuje pestrou činnost spolku. Nota bene, Jednota českých právníků je nejstarší právnický spolek založený v roce 1864, v jejímž čele stála celá řada významných právníků. Dnes je předsedou doktor Rychetský, který se významně podílel na znovuobnovení činnosti Jednoty českých právníků po revoluci v roce 1990, následovalo období, kdy jednotu vedl pan doktor Otakar Motejl a po jeho odchodu ze světa převzal opět funkci předsedy doktor Rychetský. Jsem rád, že Jednota má takovéto zaštítění navenek.

Před více než rokem podepsali zástupci právnických profesí a Jednota společně memorandum o vzájemné spolupráci. Jaké byly vize tohoto dokumentu, a podařilo se je naplnit?

Jednota českých právníků už ve svém označení vystihuje to podstatné slovem „jednota", to znamená harmonie. Aby bylo možné deklarovat navenek vzájemnou spolupráci se všemi právnickými komorami a spolky, vznikla myšlenka sepsat dokument nazvaný Memorandum o spolupráci mezi Jednotou českých právníků a všemi právnickými profesními komorami a sdruženími. Představitelé těchto profesí se již více než dva roky pravidelně scházejí a diskutují na předem dohodnuté společné téma a o aktuálním dění, které zajímá všechny. Konkrétním příkladem byla diskuse o mlčenlivosti právnických profesí, dotýkající se nejvíce advokátů, ale i soudců, notářů, exekutorů, i státních zástupců a podnikových právníků. Při diskusi jsme si uvědomili význam ochrany mlčenlivosti pro výkon těchto profesí. Každá profesní skupina chápe povinnost mlčenlivosti jinak, neboť ji má jinak zákonem upravenou, ale každé se toto téma zásadním způsobem dotýká. Společně byla diskutována i otázka zákona o lobbingu a postavení profesních komor. Angažovanost představitelů právnických profesí vůči politikům může být laicky vykládána jako lobbing, ale je nutné připustit, že ne vždy mají naši poslanci dostatek znalostí a informací, které by k hlasování o zákonech měli mít a může jim je poskytnout jen ten, kdo výkon konkrétní právnické profese opravdu zná.

Dokážete vy sám, jako bývalý notářský prezident, být vlastně nadstavovský v té Jednotě?

Nevím, neuvědomuji si, že bych byl svojí bývalou funkcí při plnění úkolů pro Jednotu poznamenán. Jsem ale přesvědčen, že se dokážu na věci dívat nezaujatě a nestranně. Společným cílem Jednoty je hledání smíru, nebo alespoň kompromisu mezi všemi. To je v souladu s povahou notářské činnosti. Ve vzájemné komunikaci mezi členy jednoty jsem nezaznamenal třecí plochy z důvodu odlišného povolání. Každý si uvědomuje, že jde o spolek, ne kolbiště pro řešení nějakých sporných otázek mezi právníky navzájem. Pokud ale jde o společné otázky, které spadají do poslání tohoto spolku, pak je důležité si uvědomit, že názor vyjádřený společně je vždy silnější nežli aktivita jen jedné právnické profesní skupiny.

Dovolím si otázku na závěr pane doktore, v tom neuvěřitelném zápřahu, ve kterém ty poslední desítky let jste, v tom zápalu pro to notářství, a teď pro jednotu, máte vůbec čas relaxovat? Jsou nějaké koníčky, záliby, kterým se ve volném čase věnujete?

Času na relaxaci mám určitě také víc než dříve, když jsem vykonával funkci prezidenta Notářské komory ČR. Za relaxaci považuji vše, co přímo nesouvisí s mým povoláním. Mám čtyři vnoučata, nejstarší vnuk je už desetiletý, a nejmladší vnouče je čtyřleté. Děti mám moc rád a stojí za to vžít se do jejich duší, mysli a fantazie. Je krásné se jim věnovat. Vážím si společných zážitků, na které pak rádi vzpomínáme. Nechci být dědečkem, kterého vnoučata znají jen z fotografií. Rád bych jim také předal něco ze svých zkušeností. Vedle toho mám své koníčky. Ví se o mně, že se aktivně věnuji muzice, v letní sezóně se rád svezu rychlým autem na závodech do vrchu a v zimě na lyžích. Na to všechno potřebuji čas, a tak se snažím si ho udělat.

Budou vaše vnoučata notáři, mě napadá?

To je předčasná otázka. Zatím jsou to malé děti, a když si vzpomenu na svého syna, jak mě plnil nadějí do svých osmnácti let, když na otázku, co chceš dělat, odpovídal, – to co tatínek – a nakonec to dopadlo úplně jinak. Sliby, jak už vím, že se v tomto případě nemusí splnit. Žádné z vnoučat mi to zatím neslibuje, ale upřímně řečeno, přál bych si, aby poznala tuto profesi, protože je báječná. Tak uvidíme. ●

Autor: Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
Foto: Magdalena Finková

doc. JUDr. Petr Hůrka, Ph.D.

Doc. JUDr. Petr Hůrka, Ph.D., člen komise legislativní rady vlády, náměstek na Ministerstvu práce a sociálních věcí a člen katedry pracovního práva a práva sociálního zabezpečení PFUK byl hostem EPRAVO.CZ Magazine a poskytl nám rozhovor. V něm se mimo jiné dozvíte, jaká aktuální témata řeší pracovní právo, kam se v bude v budoucnu ubírat a jaký je klíč ke spravedlivému výpočtu dovolené.

Jaká je podle vás budoucnost pracovního práva?

No to je těžká otázka. Já věřím, že dobrá. Pracovní právo má něco za sebou, věřím, že má více ještě před sebou. Je otázka, co za pracovní právo budeme považovat za 10, 20, 30 let, ale já věřím, že úprava závislé práce lidí bude stále předmětem prvotního zájmu legislativců i politiků.

Jaké jsou aktuální evropské trendy úpravy pracovního práva?

Pracovní právo se přizpůsobuje aktuálním trendům ve společnosti, zejména digitalizaci. Reaguje na situaci, kdy práce se mnohdy nekoná v kanceláři ani v továrně, jako jsme byli zvyklí před sto lety. Je to více vztah na dálku, za volnějších pravidel, ale pořád je to, řekl bych, směna práce dle pokynů za odměnu.

Napadla mě možná jenom taková malá vsuvka v souvislosti s letošním galavečerem právníka roku, kde jsme měli malého robota, který se snažil moderátorům zasahovat do jejich práce, jestli někdy pracovní právo bude řešit i umělou inteligenci?

Počítáme s tím, že roboti mohou nahradit některá pracovní místa. Rád bych, aby se jednalo především o namáhavá rutinní pracoviště, která by měla být nahrazena stroji, ale abychom upravovali pracovní podmínky těch strojů, to si nedokážu představit. Myslím si, že pracovní právo bude pořád o úpravě práce lidí z masa a kostí.

Ochrana a volnost v pracovním právu. Jak to jde dohromady?

Toto téma je asi takovou jakoby mantrou mého uvažování v pracovním právu, snažil jsem se i v rámci habilitace jí věnovat, v Evropě se tomu říká strategie flexicurity neboli skloubení na jedné straně flexibility, volnosti, pružnosti a ochrany, bezpečnosti, jistoty, jakožto i sekurity zaměstnance. Je to těžké, někteří říkají, že to je kulatý čtverec, že to vlastně nejde. Že se buď uvolní pracovní podmínky a nechá to na smluvních stranách, ať se domluví, na úpravě podmínek, za nichž se bude pracovat, anebo naopak to zajistí zákon kogentními, kogentními ustanoveními, a potom tam není žádný prostor pro flexibilitu. Flexicurita je hledání rovnováhy mezi tím, což je trend, jakým by se pracovní právo v Evropě mělo ubírat, ale není jednoduché v duchu flexicurity jednotlivé právní instituty tvořit a zakotvovat.

Takže taková volnost jako známe z nového občanského zákoníku?

Někde ano někde ne. Jsou instituty, kde v pracovním právu volnosti může být víc, typicky závazkové smluvní právo, otázka ujednání zaměstnance a zaměstnavatele mnohdy nad rámec zákona, benefity a podobně. Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, to je prostor pro flexibilitu, ale třeba taková náhrada škody, bezpečnost práce, rozvázání pracovního poměru, tam té sekurity musí být víc. Když uvedu příklad, tak vlastně takovým flexicuritním paragrafem je třeba zrušení pracovního poměru ve zkušební době, kdy zaměstnavatel i zaměstnanec mohou pracovní poměr jednostranně zrušit de facto okamžitě a bez udání důvodu, což je ta

flexibilita. Dále však již následuje sekurita – zaměstnavatel tak nesmí učinit v prvních 14 dnech nemoci, pracovní poměr může být takto zrušen jen v době trvání časově omezené zkušební doby, zrušení musí být písemné, jinak je nicotné. Tato sekurita se snaží prostor, který tam vznikl pro tu flexibilitu, nějakým způsobem omezit, zúžit, čímž má zajistit, aby zaměstnanci, jakožto podřízené a mnohdy i slabší straně, byla garantována určitá míra jistota a solidní pracovní podmínky.

Work-life balance je v poslední době velmi často používané slovní spojení. Jak se pracovní právo na toto dívá, nebo dívá na obecně problematiku skloubení výkonu práce a péče o rodinu?

Ano je. Máte pravdu, je to teď asi téma číslo jedna, a hlavním předpisem je směrnice work-life balance, která si myslím, že určí směr pro státy Evropské unie, jak dál v této oblasti postupovat. Pracovní právo je tady úzce spjato s právem sociálního zabezpečení. Pracovní právo může učinit hodně, zejména v oblasti garance pracovních podmínek, ale pokud nebudou vytvořeny podmínky pro to, aby mohli rodiče skloubit péči o své děti s prací, nebudou zde předškolní zařízení pro děti, nebude infrastruktura, nebudou dostatečné možnosti, jak ze strany společnosti pomoci s péčí o děti, tak to nemá valný smysl. Základem je, aby si rodiče mohli skloubit svůj rodinný a pracovní život dle svých možností i představ. Pracovní právo by vlastně mělo vytvořit takové podmínky, aby zaměstnavatel se nebál zaměstnávat na kratší úvazky, zaměstnávat z domova, a zaměstnanec mohl takovouto práci vykonávat. To je asi takový ideální stav, ale jeho dosahování jednoduché nebude.

Jak jsem zmínil, působíte na katedře pracovního práva a práva sociálního zabezpečení PFUK. Jací jsou dnešní studenti? Mají zájem o váš obor?

Řekl bych, že ano. Někdy mi přijde, že jsou jiní, někdy že jsou úplně stejní jako před dvaceti lety, když jsem začínal učit. Pořád si myslím, že ti, kteří přijdou na výuku, tak svůj zájem následně projevují. Já mám semináře spíše v odpoledních a večerních hodinách, a někdy chvíli trvá než se začnou soustředit na pracovní právo, ale nakonec k vzájemnému souznění nad oborem dojde. Velmi rád s nimi diskutuji a možná teď o to víc, jak působím v legislativě, tak jsem zvědav na zpětnou vazbu, od mladého, chytrého a vnímavého člověka, který právní úpravou není doposud ovlivněn. Líbí se mi, když nastřelím nějaký pojem, který teprve máme upravovat legislativně, třeba to sdílené místo, jejich prvotní reakce. Když se jich dotazuji, tak jsem rád, když mi odpoví, jak to sami cítí, byť to není v souladu s naší právní úpravou, než když mi „nabiflovaně" ocitují zákonnou dikci. Je to na druhou stranu i test, jestli ta právní úprava vlastně je dobrá, protože by měla být blízká vnímání, pocitu a morálce lidí.

Ty jejich názory, které zaznívají na těch seminářích, nutí vás někdy nad nimi hlouběji přemýšlet, nebo zapracovávat je třeba do návrhů, které tvoříte?

Tak ten návrh, to je až ten poslední krok. Ale rozhodně jejich myšlenky jsou inspirativní, stejně jako třeba pokud přednáším na pro lidi z praxe, HR manažery, personalisty apod., což už je zase pohled z letité praxe, ale pořád je to pro toho zákonodárce velice užitečné. Minimálně uvažováním, protože naši studenti jsou nositelé „praporu pracovního práva" do budoucna. Budeme moderní obor, tedy jak oni to dneska vnímají, značí, jak se bude úprava utvářet v budoucnu.

Letos v únoru jste na galavečeru právníka roku získal ocenění právník roku v oboru pracovního práva. Co to pro vás znamená?

Měl jsem z toho velkou radost, když o tom s postupem dnů přemýšlíte, tak čím dál větší. Je to hezké, beru to jako ocenění mé více než dvacetileté práce v oboru. Je to taková cena, kterou prostě najednou obdržíte, nemůžete si ji naplánovat, dosáhnout jí nějakými numerickými postupy, je to něco, co vás překvapí a přijde znenadání, byť po dlouhé práci. Je to pěkné, že v tom oboru, který mám moc rád, člověk dosáhne ocenění od druhých. Ono se, jak potom člověk zjistí, vlastně v mém praktickém životě nic nezmění a je to spíše začátek, závazek pokračovat dále v práci.

Na závěr otázka, která možná měla zaznít jako první. Jaká cesta vás přivedla k pracovnímu právu?

Bylo to už na škole, ve třetím ročníku právnické fakulty, někdy roku 1992. Pracovní právo bylo prvním platným právem, které jsme měli, vyučující byla, dnes již profesorka, kolegyně Věra Štangová, a musím říct, že její způsob vedení semináře mě silně vtáhl do toho oboru. Velká výhoda byla také v tom, že to bylo platné právo, které mi bylo blízké. Jako zaměstnanec každý již v mládí působil v rámci nějaké brigády a podobně, proti třeba korporátnímu právu, dědickému právu, které si člověk tehdy nedokázal tak představit, neměl k němu tak blízko, Už tehdy mi bylo jasné, že tam jsou ti dva hráči – zaměstnanec a zaměstnavatel. Že jsou sice jenom dva, ale že vztahy mezi nimi jsou složité, hluboké a intenzivní, přičemž bude těžké je upravovat. Že jejich postavení není úplně stejné, bude třeba jim nechat svobodu a možnost dohody, ale přitom stanovit nějaké meze, mantinely, které to mohou nějakým způsobem garantovat solidní pracovní podmínky a chránit stranu konající závislou práci. Takže to začalo už na škole. ●

Autor: Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
Foto: doc. JUDr. Petr Hůrka, Ph.D.

doc. JUDr. Petr Hůrka, Ph.D.

Působí jako docent na katedře pracovního práva a práva sociálního zabezpečení Právnické fakulty UK v Praze, je lektorem, univerzitním pedagogem a legislativcem. Specializuje se již od roku 1995 na pracovní právo, zaměstnanost, kolektivní vyjednávání a právo sociálního zabezpečení. Hrdě sám sebe dokonce označuje za „prackaře". Od roku 2000 se podílí na tvorbě pracovněprávních předpisů, zejména pak zákoníku práce a na jeho novelizacích, a to na různých postech Ministerstva práce a sociálních věcí. V současné době je zde náměstkem pro legislativu. Je členem Komise pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení Legislativní rady vlády a zástupcem ČR v European Labour Law Network.

JUDr. Pavel Jelínek, Ph.D.

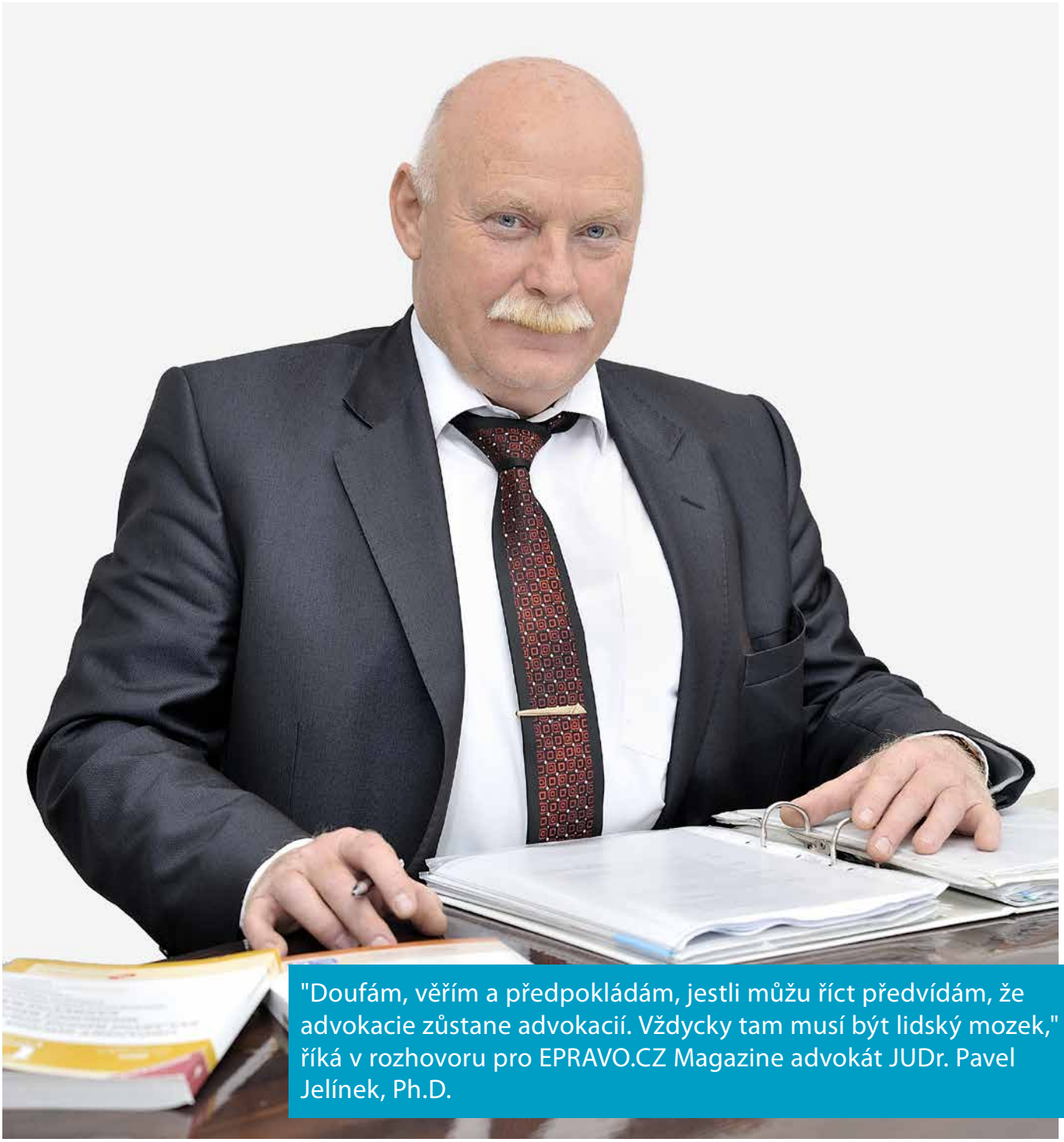

"Doufám, věřím a předpokládám, jestli můžu říct předvídám, že advokacie zůstane advokacií. Vždycky tam musí být lidský mozek," říká v rozhovoru pro EPRAVO.CZ Magazine advokát JUDr. Pavel Jelínek, Ph.D.

Vykonáváte advokacii od roku 1993. Je to 26 let. Jak se za těch 26 let advokacie vaším pohledem změnila?

Je to dlouhá doba. Řekl bych, že se ten přístup k advokacii a vůbec přístup advokátů k práci změnil naprosto razantně. Je to úplně něco jiného. Klienti vyžadují úplně jinou práci, klient chce komplexní službu, chce servis, chce, abychom mu zajistili veškerý servis, co se týče právního servisu, v podstatě i další služby včetně daňového poradenství, včetně detektivních služeb. My se věnujeme spíš firemnímu právu, tudíž máme většinou, řeknu, firmy středního rozsahu, kde je třeba zajistit kompletní servis od korporátního práva, trestního práva, přestupkového práva. Pokud majitel chce rozvést svoji milenku, tak zajišťujeme rozvody. Právě proto je třeba, a myslím si, že dneska to je trend, řekl bych,

středních velikostí advokátních kanceláří, že samostatný advokát nemá vůbec šanci pojmout všechny tyto dílčí žádosti toho klienta, jeho požadavky, a vlastně obsáhnout ten rozsah práce a rozsah vědomostí, které musí mít. A to je třeba specializace. U nás máme dnes, v dnešní době, na každou právní problematiku specialistu. Přijde klient, řešíme spolu korporátní právo, řešíme spolu nějaký přestupek a on řekne, že se dostal synovec do drog. Jste schopní mně pomoct s tím? No my normálně drogy neděláme, ale samozřejmě je to něco jiného. Takže ano, postaráme se o to a poskytneme, jak se říká, právní servis v obhajobě v drogové problematice, která zrovna není naší parketou a nechci vyloženě, aby byla nosnou parketou kanceláře. Nevím proč, mám k tomu nějaký takový vnitřní odpor, ale pak přijde za 14 dní a řekne, hele já měl dopravní nehodu a je potřeba to vyřídit. Ale to většinou volají v noci. Měl jsem dopravní nehodu, pošli někoho. Takže tam musí jet buď někdo z trestařů, nebo někdo, kdo má na starosti přestupkovou problematiku, pokud zjistíme, o co se jedná, v jakém je to stádiu. Takže ty požadavky těch klientů jsou opravdu ze všech oborů práva a je třeba jim vyjít vstříc. Je třeba řešit dědické věci, a jestli si někdo myslí, že jeden právník, nebo dva právníci v kanceláři jsou schopni toto pojmout, jak se říká, svým rozumem, pak je obdivuji, ale podle mého názoru je to absolutní nesmysl. Já tomu říkám po selsku blbost. Není to možné.

Hlavní sídlo máte v Pardubicích, v Praze máte pobočku. Je nějaký zásadní rozdíl mezi tou krajskou klientelou a klientelou v Praze?

Asi obvyklý rozdíl je. Ale my ho zatím nevnímáme, protože do té Prahy jsme se rozšířili, před několika lety jsme tady zřídili kancelář, klientelu v Praze máme již delší dobu, řeknu třeba 10 let, a je to na doporučení. Takže já nevím, jak se to stalo, ale v podstatě si nás vybírají stejní klienti jako máme, jak já říkám doma, v kraji, tak i v té Praze. Prostě takoví obyčejní lidé, třeba s dvoumiliardovým obratem ve firmě, to není až tak důležité, ale jsou to, jak já říkám, sedláci jako my. Prostě si s nimi rozumíme, oni rozumí nám, oni nám chtějí rozumět, a já i se snažím vést k tomu naše lidi, naše právníky, aby mluvili s těmi lidmi tak, aby jim rozuměli. Prostě aby si nehráli na právníky, necpali jim do hlavy nějakou latinu a nepředváděli se jim s čísly paragrafů, ale aby s nimi hovořili tak, aby ten klient mu rozuměl, aby pochopil, co mu říká. Aby neodešel a říkal: „Co mi to vlastně ten právník chtěl říct?“ Což se mně vlastně stalo, že jsem byl na jednání, kde bylo víc právníků, a pak mi ten klient řekl: „Hele, co vlastně to říkají ti právníci, můžeš mi to přeložit?“ Já mu říkám: „No, tak třičtvrtě toho přeložím, tomu ostatnímu jsem ani já nerozuměl.“ Takže toho se snažíme vyvarovat, ale i taková klientela právě se na nás obrací v té Praze. Prostě lidi, kteří chtějí podnikat, chtějí pracovat, nechtějí si na nic hrát.

Jste multioborová advokátní kancelář. Přesto existuje nějaký dominantní obor práva ve firmě?

Já bych řekl, že je to hlavně to korporátní právo, ale takhle to nejde jednoduše říct, korporátní právo. Je to obchodní právo z toho širšího pohledu. Tzn. kompletní servis pro podnikatele, jak jsem říkal na začátku. Zejména obchodní záležitosti, smluvní záležitosti, ochrana toho podnikatele, jeho korporátní záležitosti, fúze, dělení, prostě veškerá tato agenda, kterou vyžaduje ten podnikatel, kterou potřebuje ke svému provozu. A já vždycky říkám klientům: „No já to tak vnímám.“ A říkají to i oni mně. „Heleď, ty nás nech dělat naši práci a dělej si svoji práci.“ Když se ho zeptám: „A jak by sis třeba to představoval?“ „Hele vymysli to a přijď. Řekni, jak bys to udělal, vymysli mi to. Já potřebuju vydělávat peníze, abych tě mohl zaplatit.“ Má to svoji logiku, má to svoji filozofii, a já ji ale uznávám. Každý ať dělá to, co umí. Neměl by, my se třeba nikde nesnažíme podnikat s těmi klienty, nesnažíme se podnikat v nemovitostech, nejsme insolvenční správci. Vždycky říkám, ševče, drž se svého kopyta. Jsme advokáti, tak dělejme advokacii. Jestli někdo chce být správcem konkurzní podstaty, ať dělá správce konkurzní podstaty. Jestli někdo chce obchodovat s nemovitostmi, ať obchoduje s nemovitostmi. Já proti tomu nic nemám, ať je to advokát, nebo není. Ale prostě my jsme advokáti.

Který obor práva je vám osobně nejbližší?

Obchodní právo a trestní právo. Řekl bych, že to jsou takové dvě pro mě nejzajímavější agendy, z toho trestního práva bych řekl daňové právo a soutěžní právo, to je dneska taková nejvíce aktivovaná problematika ze strany policie státního zastupitelství. Pak samozřejmě řešíme dopravní nehody a trestní právo s tím spojené, ale na to máme i specialisty, kteří se vyloženě věnují dopravním nehodám, aby to měli fakt vypilované, protože tam záleží na spoustě detailů. Tam využíváme i externisty, znalce, atd. Prostě veškerý ten širší aparát.

O budoucnosti práva se v uplynulých letech napsalo hodně. O možné robotizaci, automatizaci. Jak se jako velký regionální advokát díváte na budoucnost advokacie?

Doufám, věřím a předpokládám, jestli můžu říct, předvídám, že advokacie zůstane advokacií. Vždycky tam musí být lidský mozek. Samozřejmě můžeme k tomu používat ty nejlepší technologie. Já si vzpomínám, že když jsem si kupoval první počítač, tak tehdy firma, já ji můžu jmenovat, to už není reklama, protože ona už dávno neexistuje, Multisys mi řekla: „Hele, ty jsi první advokát, který si koupil počítač.“ On tehdy stál ohromné peníze, které já jsem nevydělal ani za půl roku v té době. Ale věděl jsem, že ho musím mít. To byly ještě ty ohromné, jestli si na ně vzpomínáte, takové diskety. Ale prostě ano, veškerou techniku se snažím, aby měli k dispozici naši lidé, prostě veškeré možné technické prostředky, které ulehčí tu práci. Ale jinak můžete mít počítač já nevím jaký, za milion, ale když tam nebude ta hlava, tak je to úplně k ničemu, tak je to kus železa. Je to, vždycky to bude ta hlava. Slušnost ještě k tomu.

Vy a vaši kolegové jste hodně vidět v trestním právu. Možná je to tím charakterem toho oboru práva. Jakým vývojem to trestní právo za těch uplynulých 26 let prošlo, co vykonáváte advokacii?

Víte, já jsem včera slyšel ve veřejnoprávní televizi určitou statistiku. Bylo to v souvislosti s novou ministryní spravedlnosti. Statistiku, kde mluvil zástupce státního zastupitelství, že mají 95 % úspěšnosti odsouzení těch, na které podají obžalobu. A vydává to za jakousi výbornou věc. A já myslím, že to je špatná věc. Protože jak se vyvíjí doba, bývalo daleko více zprošťujících rozsudků. Platila tzv. presumpce neviny. In dubio pro reo v pochybnostech. Dneska někdy máte pocit, že vejdete s tím klientem do jednací síně a vlastně že vás volají: „Odsouzený, vstupte do jednací síně. Zahajujeme první jednání.“ Pak se vám někdy podaří ty soudce přesvědčit, že to není tak, jak to napsali v té obžalobě. Tam jsou kolikrát opravdu věci,

10 LET

M|T LEGAL®

MT Legal s.r.o.,
advokátní kancelář

Společnost **MT Legal s.r.o.**, advokátní kancelář poskytuje komplexní právní a poradenské služby pro veřejný a soukromý sektor v rámci celé ČR, a to prostřednictvím svých právních specialistů.

NABÍZENÉ SLUŽBY

- komplexní právní poradenství ve všech oblastech specializací
- zpracování právních rozborů a analýz
- zastupování v soudních, správních a arbitrážních řízeních
- přednášková činnost, metodická podpora

HLAVNÍ SPECIALIZACE

- právo veřejného investování – veřejné zakázky, koncese, projekty PPP, veřejná podpora, strukturální fondy EU
- právo EU
- právo duševního vlastnictví, právo ICT
- energetické právo
- GDPR a právo ochrany osobních údajů
- stavební právo
- horní právo
- právo životního prostředí
- zdravotnické právo
- vodní a lesnické právo
- právo obchodní, občanské, správní, pracovní
- arbitráže a investiční spory

2012 právnická firma roku

2014 právnická firma roku

2015 právnická firma roku

2018 právnická firma roku

Tým právníků **MT Legal** vydal v nakladatelství C.H. Beck nejrozsáhlejší komentář k novému zákonu 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších právních předpisů.

- **BRNO**
- Jakubská 121/1, 602 00 Brno 2
- +420 542 210 351

- **PRAHA**
- Jugoslávská 620/29, 120 00 Praha 2
- +420 222 866 555

- **OSTRAVA**
- Bukovanského 1345/30, 710 00 Ostrava
- +420 596 629 503

- info@mt-legal.com
- **www.mt-legal.com**

nad kterými jen kroutíte hlavou. Ale já si myslím, že by to procento toho zproštění mělo být větší. Ne, protože by ti lidé byli nevinní. Já vím, jestli je ten klient vinný, nebo ne. Protože pokud zjistím, že mi klient lže, tak ho nemůžu dál zastupovat. To prostě nejde, to by nefungovalo. Alespoň to je moje zásada. Vím, že některým advokátům to je jedno, mně ne. Chci znát pravdu, abych pak nevypadal jako, jestli to slovo můžu říct, jako hlupák. A navíc bych ho poškodil tím, kdybych nevěděl tu pravdu. Protože můžu vést obhajobu jinak, a prostě najednou něco vyplave, jako takže jsou to naprosto bych řekl špatná čísla. To zproštění by mělo být větší, protože ten soud pak rozhoduje o té vině a nevině. Ta policie vyšetřuje, jako neplatí, že hledají ve prospěch i neprospěch, to ne, prostě jedou po tom, aby toho obviněného před ten soud dostali a aby ho mohli obžalovat. Určitě se nesnaží o to, aby ho ochránili. To je práce advokáta a my se o to snažíme. A já vždycky říkám svým klientům. Oni mi přijdou s tím: „Ale oni mi to musí dokázat." A moje zásada je, a byla vždycky a platí furt a bude platit: „Ne. My musíme dokázat vaši nevinu. My musíme zpochybnit to, co oni tvrdí. Protože jinak nikdo jiný to nebude zpochybňovat. Takže ne, že oni vám to musí dokázat. To oni se budou snažit. Ale my musíme dokazovat vaši nevinu." Je to tady trošku obráceně. Není to správný trend, ale už to takový trend je, vždyť to vidíte i ve sdělovacích prostředcích. Na všechno se dává trestní oznámení, politici na sebe navzájem dávají trestní oznámení. Tolik stíhaných, on je na to i vtip. Sejde se 150 podnikatelů, politiků a jejich rodinných příslušníků, a říkají si: „Hele, ty ještě nejsi obviněnej?" Vždyť je to hrůza. Zástupci měst, obcí, vždyť oni se bojí rozhodovat, prostě za každou hloupost jsou obviňováni. To je takový trend.

Ptal jsem se na to porovnání regionální a celorepublikové advokacie. V kontextu toho, co jste řekl se vybízí i otázka porovnání policie a státního zastupitelství na úrovni kraje a v celorepublikovém kontextu. Jak se na toto díváte?

Práce policie se hodně zlepšila. Já nechci chválit policii, ale nezbyde mi nic jiného, než ji pochválit. Že dnes už se prostě snaží chovat korektně, jsou tam inteligentní lidé, jsou tam schopní lidé, každému říkám: „To, že se vzájemně chováme korektně, neznamená, že jsme nějací velcí kamarádi." Ale je to slušnost a korektnost je důležitá. Takže takové ty případy, kdy vyváleli podnikatele, jak se říká, u benzínky v blátě a nasadili mu pouta před kamerami a odvezli ho v Antonu, to už se neděje. Už dostali rozum, že tady je to zbytečné. To, že nastoupilo na nějaký úřad, nechci jmenovat, 20 chlapů v kuklách se samopaly, a tam byla jedna asistentka, jedna manželka a možná jeden politik, jako to bylo divadlo. To už se neděje, zaplať pánbůh, tak to už se neděje. Jsou tam už dnes inteligentní lidé, už toto pominulo, už se nedělají tady ta divadla. Já říkám, byla to divadla, zbytečná divadla. Ano, když jdou zatýkat drogové dealery, kde je předpoklad, že budou ozbrojení a že jsou to lidé, kteří nemusí uvažovat reálně, že můžou být pod vlivem drog, pak chápu, pak ať tam nastoupí URNA. Prosím vás, zatýkat politiky, starostu chlapy se samopaly a odvést ho v poutech jako medvěda, to je brutál jako, to myslím, že úplně jsme mimo realitu. A to se neděje. A čím jdeme výš, tak tím je to, bych řekl, chytřejší, lepší a kultivovanější. To neznamená, že jsou hodnější. Oni jsou nebezpečnější. Jsou chytřejší. Pro nás myslím, pro obhajobu.

Jaké jsou v advokacii vaše plány do budoucna, pane doktore?

Moje plány do budoucna? No tak s ohledem na můj věk už zas tak moc plánovat nemůžu na dlouhá léta, nicméně samozřejmě chci, aby ta kancelář tady byla i poté, co já odejdu do důchodu nebo co se budu vytrácet, jak se říká, všichni se budeme vytrácet jednou. Zatím se mi ještě vytrácet nechce. Ale cílem je vybudovat větší a silnější kancelář. Ale i to má své limity. Řekl bych, regionální kancelář i kancelář pražská, a to podle mého někde je 120 advokátů. V pořádku, ano. Neumím si to tedy představit, ale je tak kolem těch 30 až 35 lidí.

Dovolím si otázku na závěr. Vloni jste získali ocenění Regionální právnická firma roku. Co to pro vás znamenalo?

Ohromný úspěch. Ohromný úspěch. To, co my jsme získali vnitřně tímto oceněním, to, co nám umožnilo získat epravo.cz, to je úžasné. My jsme o to bojovali dlouho. Snažili jsme se vybojovat, prostě dělat všechno možné pro to, abychom takové ocenění získali, protože toho ocenění si strašně vážíme. Je to zaprvé jakási, řeknu, reklama, ale hlavně je to veliké ocenění, a je to ocenění práce všech lidí, kteří v té kanceláři jsou. Ta kancelář nejsem já. Vůbec tam nejsem ten nejdůležitější. Tam je spousta důležitých lidí, kteří dávají dohromady tu kancelář. A oni to ocenění dostali za tu svoji práci. Toho si ohromně vážím. To je to důležité. A jako prostě pro nás to byl ohromný, ale opravdu ohromný úspěch a veliké vyznamenání. Děkujeme. ●

Autor: Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
Foto: JUDr. Pavel Jelínek, Ph.D.

JUDr. Pavel Jelínek, Ph.D.

Je spoluzakladatelem Advokátní kanceláře JELÍNEK & Partneři s.r.o. Výkonu advokacie se věnuje nepřetržitě již více jak dvacet let. Pavel Jelínek je díky své mnohaleté praxi a zkušenostem v advokacii schopen poskytnout klientům advokátní kanceláře komplexní právní poradenství. Jeho výsostnou právní doménou je trestní právo se zaměřením na násilnou a hospodářskou trestnou činnost se zvláštní zálibou na tzv. daňovou trestnou činnost. Je uznávaným odborníkem na obhajobu klientů v trestním řízení, jíž se věnuje od počátku své profesní kariéry. Obchodní právo se zaměřením na korporátní klientelu, developerské projekty a s tím související smluvní dokumentace je jeho celoživotním chlebem. V případě tuzemské či nadnárodní velké korporátní klientely vede tým lidí podílejících se na komplexním procesu převzetí společnosti, účastní se obchodních jednání, analyzuje rizika převodu pro klienta, zaštiťuje veškerou smluvní agendu a participuje na stabilizaci pozice klienta v nové korporaci, a to jak z pozice zaměstnavatele tak obchodního partnera. Pavel Jelínek je zastáncem proaktivního přístupu ke klientům a dbá na to, aby se klientovi při poskytování právních služeb dostalo nejen pomoci v právu, ale aby advokát, potažmo advokátní kancelář, byla útočištěm klientů i při hledání životně důležité duševní pohody. Pavel Jelínek považuje za klíčové atributy povolání advokáta mlčenlivost a férový přístup ke klientům a kolegům z branže.

JUDr. Mgr. Petra Nováková, Ph.D.

Daňové právo je dynamicky rostoucím oborem práva a JUDr. Mgr. Petra Nováková, Ph.D., zakládající partnerka advokátní kanceláře Nováková + Partners patří k jeho nejvíce viditelným představitelům. Loňský rok byl pro ni ve znamení řady úspěchů, stala se právničkou roku v oboru finančního práva a zcela logicky ústředním tématem našeho rozhovoru bylo finanční právo a jeho aktuální vývoj.

Jak nahlížíte na aktuální daňovou legislativu?

S dovolením bych si otázku zúžila na oblast mé působnosti, a to je daňový proces. Zde jsme v očekávání novely daňového řádu, která na rozdíl od těch novel, které byly předtím, bude novelou poměrně podstatnou. Ministerstvo financí avizovalo, že pravděpodobně dojde i k úpravám ve výši daňových sankcí. Pro představu, když porušíte nějakou svoji daňovou povinnost, např. zaplatíte méně na daních, než máte, tak Vám automaticky nastupuje ze zákona penále, pakliže se jedná o doměřenou daň, a úrok z prodlení. A ten úrok z prodlení je poměrně vysoký, což si podnikatelé málo uvědomují, roční sazba je 14 % plus repo sazba ČNB. V současnosti je repo sazba přes víceméně dvě procenta, tak to ročně dostáváme k cca 15–16 %. Což je poměrně masivní úrok. Tento úrok chce pravděpodobně Ministerstvo financí snížit. To je jedna oblast, co by mohla zajímat podnikatele, a druhá oblast pak částečně reflektuje nález Ústavního soudu, který se týkal vracení nesporné části nadměrných odpočtů. Jednalo se o věc, která poměrně rezonovala a stále rezonuje odbornou sférou, a dostala se i do médií. Ministerstvo financí v reakci na nález však nyní tvrdí, že nemá prostor pro to, aby mohlo nesporné části nadměrných odpočtů vracet. Pro představu, když přijde správce daně, zahájí Vám daňovou kontrolu a v rámci té daňové kontroly, řekněme zjednodušeně, máte několik zranitelných plnění. Jedno je sporné a čtyři sporná nejsou. Avšak dle stávající úpravy z těch čtyř zdanitelných plnění Vám správce daně nemůže odpočet vyplatit hned, ale musíte počkat, až doběhne (skončí) celé daňové řízení, daňová kontrola. A to je poměrně dlouhá doba. Občas ty daňové kontroly trvají rok, občas trvají tři roky, a teď si vezměte, že po celou tu dobu ten podnikatel nemůže s nadměrným odpočtem, který by mu měl náležet, disponovat, používat pro svou podnikatelskou činnost. Mnohdy má třeba podnikatelský úvěr, takže by ty peníze potřeboval. A Ústavní soud právě řekl, že nárok na vrácení nesporné části nadměrného odpočtu je právem daňového subjektu a že stát má povinnost mu tu nespornou část vrátit. Ministerstvo financí by v té novele, která se plánuje, mělo udělat změnu ve stávajícím daňovém řádu, aby bylo technicky možné tady tento nález aplikovat, protože nyní tvrdí, že ho aplikovat nelze. Já s tím tedy nesouhlasím, ale takový je jejich postoj. Takže si myslím, že se teď máme na co těšit, budeme mít takové pilné jaro, abychom ten návrh připomínkovali jak pomocí připomínkových míst, tak třeba v legislativní radě vlády a pak uvidíme, co s tím bude dál v parlamentu.

Médii a veřejností velmi hýbaly v uplynulých měsících zajišťovací příkazy. Jaké jsou aktuální poznatky z praxe?

Ono to možná bylo ne v uplynulých měsících, ale řekla bych, spíše letech. Doba letí. Člověk si myslí, že to byla chvilička, a ono to je tak dva tři roky zpátky. Ale samozřejmě ty věci se stále řeší, protože soudní spory trvají dlouho. Musíme si uvědomit, že délka soudního řízení průměrně je třeba u Městského soudu v Praze tři, čtyři roky, u Nejvyššího správního soudu nám překročilo přes rok či více. Takže než se to dostane na řadu, tak to poměrně trvá. K zajišťovacím příkazům z hlediska praxe finanční správy bych řekla, že se situace velmi zlepšila. Praxe finanční správy v těch, já bych to nazvala „partizánských dobách", kdy zajišťovací příkazy vydávala poměrně hojně, když měla jakoukoliv formu podezření špatně odvedené daně, v současnosti už není. Alespoň tak to vidím já ze své zkušenosti. Není to tak, že by se zajišťovací příkazy nepoužívaly, ale řekla bych, že s nimi finanční správa šetří či více váží, jestli důvody pro vydání jsou opravdu tak naléhavé, jestli splňují zákonné podmínky, které jsou dány jak daňovým řádem, tak i judikaturou, a že ta aplikace je více racionální, ač dle mě to tak mělo být vždycky. Musíme si totiž uvědomit, co zajišťovací příkaz vlastně znamená, že většinou „nepřichází sám", když ho personifikuji, ale ruku v ruce s exekučním příkazem. Takže se může klidně stát a stalo se to několika mým klientům, že prostě jednoho dne jste ve firmě, řídíte běžně její chod jako jakýkoliv jiný den, a v 9 ráno, mnohdy v 6 ráno s policií zaklepe na dveře, obrazně řečeno, finanční úřad, v jedné ruce přinese zajišťovací příkaz, ve druhé exekuční, najednou nemáte peníze na bankovním účtu a začnou Vám obstavovat majetek, oblepovat ho, a „nemáte firmu". V tom je nebezpečí zajišťovacího příkazu, který může mí takovouto okamžitou účinnost. Díky tlakům odborné veřejnosti, díky judikatuře Nejvyššího správního soudu, si myslím, že finanční správa změnila svoji praxi, reflektovala to, že tak, jak postupovala, úplně postupovat není možné, a podle zákona, takže ta praxe se upravila. Zde kvituji s velkým povděkem, že ministerstvo financí a finanční správa dokáže reflektovat, pracovat s judikaturou. Ač někdy tvrdí, že to nejde (viz ostatně problematika nesporné části nadměrného odpočtu, viz výše) zde si myslím, že reflexe proběhla velmi dobře. Za mě došlo k velkému uklidnění situace a je to jenom dobře.

Nevím, jestli mi odpovíte nestranně jako advokátka vystupující, předpokládám na straně daňových poplatníků, nicméně jak nahlížíte na kvalitu rozhodování finanční správy?

No, to je těžká věc, nebo těžko říct v globálu, protože tím, jak ty případy nejsou typové, tak se těžko odpovídá obecně. Řekla bych, že ta situace se poměrně změnila v poslední době a mění. Už to není tak, jak to bývalo dříve. Mnohdy přijde klient a říká: „Tak udělejte něco." A má představu, jak to třeba bývalo v devadesátých letech, že finanční správa dělá nějaké zásadní chyby. Nevyslýchá svědky, neodůvodňuje věci, které řeší, to už se více méně neděje. Finanční správa samozřejmě si dle mě uvědomila, že potřebuje mít kvalitní odborníky, takže posílila odborně, personálně, takže ta rozhodnutí, která vydávají, většinou mají kvalitní odůvodnění. Ne vždycky ovšem samozřejmě reflektují tu situaci, jaká má být, ne vždycky reflektují judikaturu, mnohdy se finanční správa staví do role jakéhosi arbitra. Např. se třeba v těch rozhodnutích, odůvodněních platebních výměrů, nebo i v rozhodnutí o odvolání dočtete, že správce daně říká, že je něco obvyklé a že vy jste postupoval neobvykle. Ale už jaksi zapomíná na to, že tedy, když říká, že něco je tím obecným kritériem, že by toto kritérium měla definovat.

A nemyslím si, že zrovna finanční správa je ten, kdo rozumí podnikání, různým jeho oborům. On to xkrát řekl i Nejvyšší správní soud ve svých rozsudcích. Pakliže bereme podnikání jako odbornou činnost v různých specifikách, tak finanční správa by např. měla jmenovat znalce, nebo by se měla obrátit na nějaké odborníky, než vykročí do tohoto (odborně specifického) pole. Takže když to shrnu, myslím si, že došlo k určitému zlepšení. Stále, a to je možná ten můj ne nestranný názor z pozice advokáta, to není dokonalé právě z těchto důvodů, kdy se domnívám, že finanční správa překračuje tu svoji roli, říká si: „Tak by to mělo být," ale ona není regulátor. Ona je ten, kdo by měl ta pravidla vymáhat, ale nemyslím si, že by je měla nastavovat. Od toho je tady soud. Ale obecně je to lepší.

Daňové řízení versus trestní řízení. Zneužívání trestních příkazů, využívání policie, často podávání trestních oznámení u možná z našeho pohledu bagatelních částek. Jak nahlížíte na tuto problematiku?

To je věc, která je málo reflektovaná podnikateli a obecně veřejností, protože je potřeba si to uvědomit. Totiž v okamžiku, kdy finanční úřad dospěje k názoru, že je nějaké podezření, že bude doměřena daň a ta daň bude vyšší než padesát tisíc korun, tak se stává, a spíš bych řekla, že je to spíše pravidlem, že podávají trestní oznámení na policii, že zde došlo ke zkrácení daně. Takže v mnoha situacích probíhá paralelní daňové řízení a trestní řízení, kdy ta řízení i díky judikatuře jsou, řekla bych, „volně prostupná". Parafrázuji samozřejmě a zjednodušuji. Ale obecně to probíhá tak, že finanční úřad může nahlížet do trestního spisu, my máme dokonce i záznamy v některých případech, že spolu konzultují, ostatně daňová kobra není nic jiného než tým, který je tvořen právě daňovými odborníky a policejním orgánem, který kooperuje. Takže ty orgány spolupracují. To, co řeknete v jednom řízení, daňovém třeba, samozřejmě ví i policie a opačně. Je tak iluzorní si myslet, že by tu existovala určitá mez a že by ty informace nebyly používány. Neřekla bych, že je to masové, ale stává se to zejména u těch kauz, které jsou závažnější, s většími daňovými dopady, nebo s větším počtem zapojených subjektů, typicky daňové podvody. Určitě jste mnohdy viděl, já tomu říkám krabičky, diagramy, kde máme x subjektů, x řetězců, které znázorňují různé vazby mezi subjekty v rámci daňového podvodu. Stává se i, že finanční správa v některých případech (pracuje z mého pohledu chytře, což se mi samozřejmě jako advokátovi nelíbí), např. v situaci, kdy nikam nemůže (od daňového subjektu nedostane potřebné např. listiny, smlouvy, atd.), třeba daňový subjekt řekne: „Já tady ten důkaz nemám," nebo „Ten důkaz už vám neposkytnu, protože je to mimo rozsah daňové kontroly," tak „vyšle" policii, která si ten důkaz opatří tím, že udělá třeba domovní prohlídku, nebo prohlídku prostor, které slouží k podnikání. To se mi samozřejmě jako advokátovi nelíbí. A myslím si, že by to takto být používáno nemělo. Ona druhá věc jsou samotná trestní oznámení, alespoň co já mám ty poznatky z praxe, jsou podávána finanční správou, resp. finančním úřadem poměrně často, zde si myslím, že to taky tak úplně není v pořádku. Protože ono zkrácení daně jako trestný čin a to, jestli tu daň neodvedu dobře z pohledu daňového, není totéž. Protože já u daňových řízení (většinou a zjednodušeně) nezkoumám úmysl (zda tu daň skutečně odvést nechtěl). Já zkoumám jenom objektivní stránku (např. náklad nebyl daňově uznatelným nákladem, daňový subjekt nedoložil, apod.). Mám tady zákon, já ho vykládám jako správce daně jako x, a jestliže ho daňový subjekt vykládá jako y, tak je tam jeho pochybení, říká správce daně. Jestli o tom věděl, nebo jestli tam byl úmysl, to už je věc trestního řízení. Takže tam není rovnítko, což si myslím, si ani mnohdy neuvědomují orgány finanční správy, a proto dle mě nadužívají podávání těch trestních oznámení. Takže když jenom shrnu, nemyslím si, že by docházelo k nějakému masovému zneužívání, ale samozřejmě je tady ta prostupnost. V situaci, kdy máte daňovou kontrolu, která trvá delší dobu, kde se jedná o daňový podvod, větší doměrek, tak se spíš dá předpokládat, víceméně je to skoro jisté, že zde probíhá nějaké „paralelní" trestní řízení. A jenom ještě možná zdůrazním jednu věc, pozor na to, co to znamená, když se zahájí trestní stíhání nebo trestní řízení obecně. Je tady možnost použití operačních pátracích prostředků, je možnost nařídit odposlechy, což v daňovém řízení správce daně nemá, ale je oprávněn potom ty výsledky třeba těch odposlechů v daňovém řízení použít. Takže v těchto dvou řízeních se tak nějak, ostatně jako obecně v právu, už dlouhodobě stírají plochy mezi dělením na právo daňové a právo trestní. Teď když to velmi zjednoduším a velmi paušalizuji, je to třeba brát tak, že je to řízení jedno, že je třeba si dávat „pozor na pusu", když mluvím s jakýmkoliv státním úředníkem nebo policejním orgánem, když to trošičku odlehčím.

Co nás v daňové legislativě čeká do budoucna? Kam míříme?

Když to budu brát z pozice advokáta nebo z pozice klienta, z pozice podnikatele (nejsem tady od toho, abych vystupovala z pozice finanční správy), tak já si nemyslím, že míříme k nějakým zítřkům, ze kterých bych třeba já byla nadšená, měla z nich nějaký dobrý pocit, že bych se na ně těšila, protože já jsem člověk, který je spíše naturelem liberál, který se domnívá, že stát by měl regulovat jenom tak lehce, když se vybočí z mezí, ale vidíte to sám. Ta tendence je naprosto opačná. Není to jenom tendence v České republice. Přichází z Evropy, přichází ze světa, snaha eliminovat daňové ráje, to je tak nadužívaný pojem, daňové podvody jsem už tady použila xkrát, zase nadužívaný pojem, a k tomu je potřeba, aby státní orgány dostaly proti těmto podvodníkům „podnikatelům" nějaké nástroje. A nestačí už nástroje běžné. Protože jak se sofistikuje podnikání, tak se sofistikuje samozřejmě i trestná činnost, sofistikuje se i daňová optimalizace. Takže k tomu je potřeba osekávat mlčenlivost advokátů, daňových poradců. Vidíme to dnes a denně, různými zásahy z EU. Trestný čin maření spravedlnosti. Podle mě se bude vytyčovat to pole, hřiště, trošku jinak, když to vezmu trošičku filozoficky. Bohužel, jak jsem říkala, jsou signály, které jdou ze zahraničí, takže to není nic, že by se Česká republika legislativou ministerstva financí, potažmo ministerstva spravedlnosti, nějak „utrhla z řetězu". Ne, oni reflektují ty signály, které mají a používají ty nástroje, které jim dává EU a říkají: „ My musíme, protože musíme implementovat." Takže ty zítřky podle mě směřují k okleštění, k větší regulaci.

Zeptal bych se na Váš názor na omezení přípustnosti kasačních stížností.

Já tady budu asi poměrně striktní, což si dovolím jak z pohledu advokáta, ale i z pohledu toho, že jsem členem Legislativní rady vlády takže bych mohla mít nějaký přesah. Plus jsem pracovala na Nejvyšším správním soudě 5 let jako asistent. Rozumím naprosto tomu, co Nejvyšší správní soud a ministerstvo spravedlnosti vede, protože ta „zavalenost" Nejvyššího správního soudu je opravdu enormní. Délka řízení, která byla velmi nadstandardní, půl roku zhruba,

se teď dostává na rok a více, což chápu, že není nic, co by Nejvyšší správní soud nějak těšilo. Znám stávajícího předsedu, minulého předsedu, soudce, jsou to lidé, kteří chtějí, aby spravedlnost byla i včasná, protože i to je jeden ze znaků spravedlnosti. Na druhou stranu, já se nedomnívám ze svého osobního pohledu, že paušální nepřijatelnost by byla tou cestou. Domnívám se, že proto, aby nepřijatelnost mohla být jako určitý všeobecný nástroj tak, jak ji třeba používá Ústavní soud, tak bychom tady k tomu museli mít jinak vyvinuté právní prostředí. A nemyslím si, že ho máme. Musela by tady, v tom oboru, co působím já, v daňové a finanční oblasti, primárně existovat jaksi svébytná finanční správa, která reflektuje judikaturu Nejvyššího správního soudu, reflektuje judikaturu Ústavního soudu, která nejde do prohraných bojů, nevydává interní pokyny, které říkají: „Jeden nález Ústavního soudu, to je jedna vlaštovka, která jaro nedělá," kolik těch rozsudků je potřeba, další a další rozhodnutí, aby se potvrdila praxe, to je asi úplně zbytečné. Potom to generuje ty soudní spory. Když se podíváte na to, jaká je pravděpodobnost úspěchu u Odvolacího finančního ředitelství – protože když je Vám doměřená daň, je vydán platební výměr, tak nemůžete jít rovnou k soudu. Musíte nejdříve podat odvolání k Odvolacímu finančnímu ředitelství, které o tom odvolání rozhodne. Z valné většiny, nechci říkat procenta, protože je neznám, ale ze své praxe jen v jednotkách případů bylo mému klientovi vyhověno. Odvolací finanční ředitelství říká: „Ne, nemáš pravdu," a zamítá ta odvolání. A následně ale soudy, Nejvyšší správní soud ve velké většině případů ta rozhodnutí ruší. Takže je vidět, že tady úplně nefunguje nastavení té finanční správy. Když se podívám do soustavy soudnictví, protože kasační stížnost je mimořádný opravný prostředek, takže hlavním sítem by měly být krajské soudy, protože ty jsou v „první linii", měly by tedy „odchytávat" ty případy. I zde si myslím, že je poměrně vysoké procento těch rozhodnutí krajských soudů, která jsou následně rušena Nejvyšším správním soudem. To si myslím, že jsou indikátory toho, že tady není připravené prostředí na to, aby zde mohlo dojít k tomu, že Nejvyšší správní soud si případy bude vybírat. Protože zase, k čemu by to vedlo? Vedlo by to k tomu, že v těch případech, kde by Nejvyšší správní soud řekl: „Ne, tak toto nepřesahuje osobní zájmy stěžovatele," tak by samozřejmě byly podávány ústavní stížnosti, což samozřejmě reflektuje i předseda Ústavního soudu ve svém stanovisku k nepřijatelnosti, které dával v rámci legislativního procesu. Takže za mě, nemyslím si, že jsme na to tady ještě vyzrálí z hlediska právního prostředí, na druhou stranu je potřeba s tím stavem, který je, něco dělat. Protože asi to není smyslem Nejvyššího správního soudu, aby on byl ten první břeh, který zadržuje. Když se zeptáte podnikatelů, co je pro ně takovým tím majákem, tím světlem na konci tunelu, tak je to právě Nejvyšší správní soud. Což si myslím, že ten soud je obrovská vizitka, i z hlediska průzkumu veřejného mínění vystupuje perfektně, což si myslím, že z hlediska justice není úplně pravidlem. A byla by škoda to ztratit. V případě obecné nepřijatelnosti, si myslím, že k určité ztrátě by došlo. Takže můj názor na to je, že to není vykročení správným směrem, na druhou stranu to není o tom, že bychom si teď řekli: „Ne, ta situace je perfektní, není potřeba nic dělat." Tak to není. Nejvyšší správní soud vysílá hlas a říká: „My potřebujeme pomoct," tak je potřeba ten hlas reflektovat a podívat se na to z globálu, možná i z většího nadhledu, a snažit se tu situaci řešit a ne to zamést pod stůl a říct: „Ne, tak teď to nevyjde, tak super." To úplně není správná cesta.

Dovolím si osobní otázku na závěr. Máte za sebou úspěšný rok, získala jste titul Právník roku v oboru finančního práva, co to pro Vás znamená?

Závazek. Když jsem se podívala na pravidla Právníka roku, tak jsem si říkala: „Uff, naštěstí to nejde dvakrát."

Ne, právnická síň slávy. Ještě dlouhá cesta před Vámi je.

Je to závazek. Člověk je v takovém kole, říkáte si, nepolevit, přidat, a ono to samozřejmě vždycky nejde, protože to není perpetuum mobile. Pro mě osobně to znamená, z osobního pohledu, že si musím vyvažovat rodinu a vyvažovat profesi, vyvažovat očekávání klientů, protože samozřejmě občas klient má pocit, že jste pro něj k dispozici 24 hodin denně, a člověk by chtěl, ale prostě to nejde, protože na ty věci potřebujete mít určitý odstup, potřebujete řešit nějaké jiné otázky, nemůžete žít jenom v té úzké problematice. To ve výsledku je špatně. Protože potřebujete nasávat jiné vlivy, aby Vás to trošičku nakopávalo jinak. Takže je to pro mě závazek, samozřejmě jsem měla radost, to neskrývám, že jsem měla, je to ocenění hlavně mojí kanceláře, mého kolegy Radana Tesaře, který je mojí pravou i levou rukou a myslím si, že i pravou nohou, a za to mu velmi děkuji touto cestou, děkuji ti Radane, děkuji kanceláři, a takže závazek do budoucna. Zlepšovat se, nepolevit a samozřejmě i to, abych tu důvěru, která mi byla prostřednictvím toho ocenění dána, tak abych nezklamala. ●

Autor: Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
Foto: Alena Zazvonilová

Poznámka: Rozhovor se uskutečnil na jaře 2019.

JUDr. Mgr. Petra Nováková, Ph.D.

Absolvovala Právnickou fakultu a Fakultu sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Praktické zkušenosti z oblasti daňového práva získala především jako asistentka předsedy senátu NSS a ve společnosti PricewaterhouseCoopers. Je členkou Legislativní rady vlády České republiky, pracovní skupiny na daňový proces při Ministerstvu financí, disciplinárního výboru Rady pro veřejný dohled nad auditem a redakční rady Bulletinu Komory daňových poradců. Za roky 2010, 2012 a 2016 byla zvolena „Daňovou hvězdou roku" v oblasti správy daní, je zařazena do přehledu významných žen českého práva pro oblast advokacie. Za rok 2018 byla oceněna cenou Právník roku v oblasti finančního práva. Aktivně publikuje a přednáší témata z daňového práva.

V současnosti vykonává advokacii ve společnosti Nováková + Partners, advokátní kancelář, kde se specializuje především na daňové řízení a správní právo, zastupování před správními orgány a správními soudy a poradenství v trestních řízeních daňových.

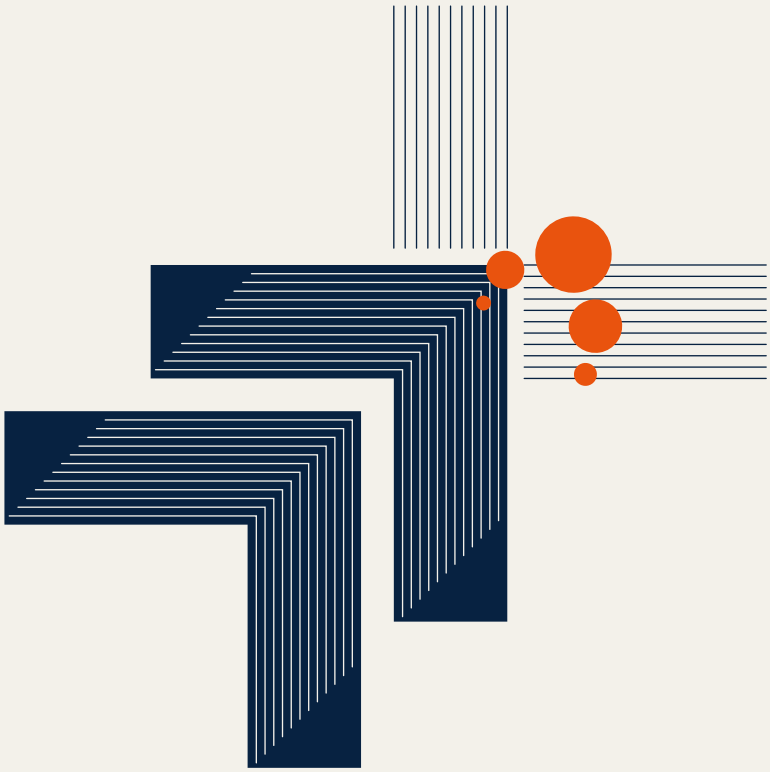

Noerr s.r.o. | Na Poříčí 1079/3a | 110 00 Praha 1 | T +420 233 112 111

Představujeme vám Noerr

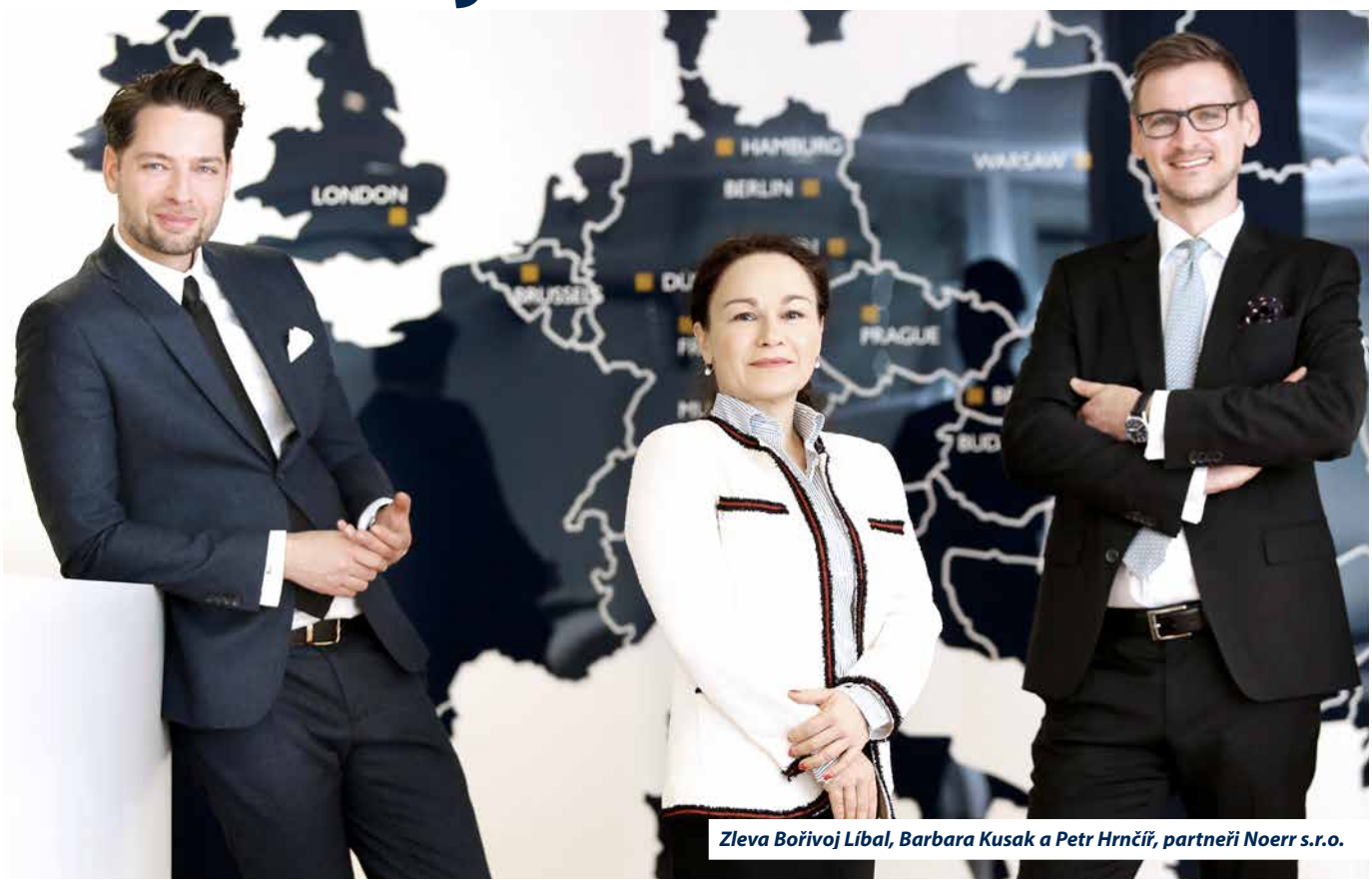

fotografie: Jan Schejbal

Zleva Bořivoj Líbal, Barbara Kusak a Petr Hrnčíř, partneři Noerr s.r.o.

Jen silné osobnosti zaručí silné partnerství

Noerr, aniž byste to možná tušili, působí na českém trhu právních služeb téměř 30 let. V poslední době kancelář upevňuje svou pozici a současně se čím dál více začíná zaměřovat na národní klientelu, čemuž nasvědčuje i personální posílení pražské kanceláře začátkem tohoto roku, kdy do ní zamířil koherentní tým pěti právníků v čele s Bořivojem Líbalem. Pražská kancelář však není výjimka, svou stabilní pozici profiluje Noerr posilováním svých týmů napříč celým regionem střední a východní Evropy. Vzhledem k tomu, že je to jedna z mála plně integrovaných mezinárodních kanceláří působících v České republice, může nabídnout velmi silné partnerství v oblasti práva zejména těm klientům, kteří fungují napříč zeměmi CEE.

NAŠE PRACTICE GROUPS

- Právo obchodních společností a M&A
- Private Equity & venture capital
- Nemovitosti & investice do nemovitostí
- Bankovnictví & finance
- Kapitálové trhy
- Insolvence a restrukturalizace
- Finanční regulace a Fintech
- Soutěžní & antimonopolní právo
- Soudní spory, arbitráže & ADR
- Compliance & investigace
- Pracovní právo
- Daňové právo
- Digitální Business a mediální právo
- IP, IT & ochrana osobních údajů
- Rodinné podniky & privátní klientela
- Trusty & svěřenské fondy

"Nechceme být v pražské kanceláři volbou číslo jedna jen pro německé klienty, ale i pro ty české, respektive pro všechny, kteří mají co do činění s regionem střední a východní Evropy"

– říká Bořivoj Líbal

"Rozšiřování pražské kanceláře je nevyhnutelný proces, a to nejen kvůli velkému množství práce, ale i z důvodu dalších specializací, které chceme být schopni našim klientům nabídnout"

– říká Barbara Kusak

ODVĚTVÍ

- Nemovitosti, stavebnictví & životní prostředí
- Private equity & investiční fondy
- Regulovaná odvětví a veřejný sektor
- Pojišťovnictví & důchody
- Automobilový průmysl
- Farmaceutický & zdravotnický průmysl
- Technologie, média, telekomunikace (TMT), informační technologie (IT) & E-commerce
- Energetika & těžební průmysl
- Přeprava & logistika
- Spotřební zboží & ochrana spotřebitele
- Loterie & sázky
- Zbrojní průmysl
- Maloobchod & distribuce
- Hotelnictví & turismus
- Vzdělávání & kultura

Rozhovor s Barbarou Kusak a Bořivojem Líbalem

„nejen o lidech v pražské kanceláři Noerr“

Barbara Kusak
Spoluřídící partner advokátní kanceláře Noerr
- Vedoucí praxe M&A v České republice a CEE
- 20letá praxe a zkušenost v oblasti fúzí a akvizic
- Vedoucí partner české pobočky Noerr od roku 2012
- Studium práv na právnické fakultě v Mnichově a Paříži
- Němčina, angličtina

Practice Group: M&A ▪ Private Equity
Profesní specializace: Zahraniční, přeshraniční a domácí akvizice ▪ Nemovitosti ▪ M&A

Bořivoj Líbal
Spoluřídící partner advokátní kanceláře Noerr
- Vedoucí praxe Real Estate Investment v České republice
- Rozhodce u Mezinárodního rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze Kladno
- Předseda Česko-portugalské obchodní komory
- Studium práv na právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a Universidade de Lisboa
- Angličtina, portugalština

Practice Group: Real Estate Investment ▪ M&A ▪ State Aid
Profesní specializace: Investice do nemovitostí ▪ Zahraniční a domácí akvizice ▪ Trusty a svěřenské fondy ▪ Smluvní právo ▪ Privátní klientela

Jak v současné době vypadá personální složení advokátní kanceláře?
Barbara Kusak: Advokátní kancelář má v této době 15 advokátů, 4 koncipienty a 4 studenty právnických fakult.

Dle profilu kanceláře je znát, že se zaměřujete na hodně oborů, jak to je rozděleno uvnitř?
Bořivoj Líbal: Máme vyčleněno několik důležitých disciplín, u kterých víme, že pokud mají být dělány dobře, tak musíte mít odborníky, kteří danou oblast berou jako svou prioritu. Pak jsou tu další právníci, kteří dělají současně několik disciplín, ať už proto, že dané disciplíny spolu úzce souvisí či prostě proto (zejména u mladších kolegů), že si chtějí různé disciplíny vyzkoušet a tak zjistit, která z nich je bude bavit nejvíce.

Na které disciplíny máte takové specialisty?
Bořivoj Líbal: Tak je to například bankovnictví, kde působí Luděk Chvosta, nebo hospodářská soutěž, kde máme Miloše Temela, core nemovitosti, kde funguje skvěle Eva Krajová, či Michal Janíček, pracovní právo, které rozvíjí Alena Čechtická, korporátní restrukturalizace a fúze, které má na starosti Michal Jekielek, či sporová agenda pod vedením Petra Kobylky. Já osobně se věnuji například i privátní klientele.

A co M&A a korporátní právo? Jak to máte v tomto oboru práva?
Barbara Kusak: M&A a korporátní právo je samozřejmě nejsilněji zastoupené co do počtu lidí, kteří ho u nás dělají. Z partnerů ho děláme všichni, přičemž já ho mám na starosti v rámci celé sítě CEE. Toto silné zastoupení je dáno tím, že M&A je v mezinárodní kanceláři jeden z hlavních pilířů, takže práce v této oblasti je obecně hodně a na současném trhu je po těchto službách stálá poptávka.

Jakou má Noerr strategii v rámci dalších let?
Bořivoj Líbal: Je to určitě personální posilování jak na českém trhu tak v rámci CEE regionu, přičemž zmiňuji záměrně CEE, jelikož Noerr je plně integrovaná firma, takže každý klient z trhů, kde máme kanceláře, je pro nás důležitý a velmi intenzivně tak spolupracujeme se zahraničními kolegy. Rádi bychom také posílili i další disciplíny, jako je zdravotní právo nebo korporátní investigace.

Kde všude má v CEE Noerr vlastní kanceláře?
Bořivoj Líbal: Kromě České republiky má kanceláře v Polsku, Slovensku, dále v Maďarsku a Rumunsku.

Noerr je ale původem německá společnost, takže předpokládám, že tam bude Noerr zastoupen nejsilněji?
Barbara Kusak: Noerr se již nějakou dobu profiluje hlavně jako evropská advokátní kancelář, což se projevilo například v obdržení prestižního ocenění „European Law Firm of the Year 2019“. Noerr získal toto ocenění na slavnostním večeru European Awards 2019, pořádaném britským časopisem The Lawyer, kde byl Noerr také pojmenován „Law Firm of the Year: Germany“. Tato ocenění přibyla vedle vyznamenání kanceláře Noerr jako „European Law Firm of the Year“ při British Legal Awards na konci loňského roku. Ale i proto, že je Noerr původem z Německa, tam samozřejmě, i co do počtu právníků, nejsilnější zastoupení stále má. V Německu má 6 kanceláří, a to v Berlíně, Mnichově, Drážďanech, Düsseldorfu, Frankfurtu a Hamburku. Patří tak k největším advokátním kancelářím v Německu.

Pojďme ale zpátky k lidem. Na co se zaměřujete při pohovorech a jak u vás probíhají?
Bořivoj Líbal: Často dělá pohovory přímo někdo z partnerů, myslím, že je důležité si při pracovním vytížení najít čas na uchazeče, s kterými máme potenciálně spolupracovat. Práce v přední mezinárodní advokátní kanceláři je náročná a určitě vyžaduje hodně úsilí, ale je taktéž odměňující. Hledáme lidi, kteří sdílejí naše hodnoty excelence, podnikatelský přístup, vášně a týmového ducha a jsou připraveni na sobě neustále pracovat.

Jak to máte s jazyky? Na trhu se říká, že u vás musí každý právník mluvit německy?
Barbara Kusak: Němčina je určitě velká výhoda, některá práce pro naše klienty ji vyžaduje, ale rozhodně to není tak, že by bez němčiny byly dveře k nám zavřené. Bez dobré angličtiny to ovšem dnes v mezinárodní kanceláři nejde. Bořivoj Líbal: Já například německy nemluvím, zatím :-). ●

Širší M&A Praxe

M&A ▪ Compliance & investigace

Petr Hrnčíř

je lokálním partnerem pražské kanceláře Noerr, ve které působí již třináctým rokem.
Petr Hrnčíř se zaměřuje především na národní, regionální i mezinárodní M&A projekty, restrukturalizace společností a smluvní agendu v širším slova smyslu pro významné české i mezinárodní klienty. Dále se zabývá regulatorními záležitostmi spojenými s podnikáním. V Noerr tak Petr zajišťuje realizaci národních a regionálních projektů od právní due diligence po vyjednání smluvní dokumentace v široké škále odvětví, od automobilového průmyslu po distributory léčiv.

Petr je absolventem Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, přičemž část studia absolvoval na výměnném studijním programu v Hamburku. Cenné zkušenosti získal též při pracovních stážích v kancelářích Noerr v Mnichově a Berlíně.

M&A ▪ Korporátní restrukturalizace

Michal Jekielek

vede praxi mezinárodních vnitroskupinových a postakvizičních strukturací a reorganizací se zaměřením na domácí i přeshraniční přeměny společností. Michal asistuje klientům ve všech fázích strukturování od prvotní právní analýzy možných variant, přes diskusi a nastavení optimální formy restrukturalizace s auditory, daňovými a účetními poradci až po samotnou implementaci projektů, včetně koordinace jednotlivých poradců. V rámci těchto reorganizačních projektů získal Michal také hlubokou znalost všech druhů přeshraničních přeměn obchodních společností a to nejen v rámci Evropské unie, ale i mimo ni.

Michal získal zkušenosti během svého sedmiletého působení v mezinárodní advokátní kanceláři spadající pod BigFour, kde se této problematice věnoval mimo jiné i jako vedoucí advokát české praxe obchodních reorganizací. Michal pracoval na celé řadě reorganizačních projektů největších světových skupin působících v České republice či strukturaci českých aktiv po fúzích zahraničních gigantů a to napříč obory od IT, přes letectví a kosmonautiku, až po automobilový nebo farmaceutický průmysl. Michal je absolventem právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ●

Kancelář má i zajímavé specializace

Bankovnictví a finance ▪ Kapitálové trhy ▪ Insolvenční právo

Luděk Chvosta

vede praxi bankovního a finančního práva v pražské kanceláři Noerr a zaměřuje se zejména na oblasti bankovnictví a financí (včetně problematiky finanční regulace), kapitálových trhů (s důrazem na dluhové cenné papíry) a insolvenčního práva. Luděk se za svého devět let trvajícího působení v pražské pobočce americké advokátní kanceláře podílel na mnoha významných mezinárodních bankovních transakcích a účastnil se celé řady tuzemských i zahraničních emisí cenných papírů. Též zastupoval věřitele v rámci nejznámějších insolvenčních řízení v České republice.

V Noerr má Luděk mimo jiné na starosti koordinaci poradenství s prvky anglosaského práva, kdy je vedle práva České republiky dále oprávněn poskytovat právní služby i podle práva státu New York, Washingtonu DC a Anglie a Walesu. Díky této ojedinělé kombinaci působnosti a zkušeností přináší klientům přidanou hodnotu náhledu z vícero právních i tržních prostředí. Luděk je absolventem magisterského, rigorózního a doktorského programu Právnické fakulty Univerzity Karlovy, vystudoval právnickou fakultu NSU ve Spojených státech a získal diplom z anglického a evropského práva Univerzity v Cambridge.

Soutěžní právo

Miloš Temel

je vedoucím praxe antitrustového a soutěžního práva advokátní kanceláře Noerr. Zastupuje klienty a poskytuje právní poradenství ve všech aspektech souvisejících s touto právní oblastí.

Mezi významné mandáty patří například zastupování klienta před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže ve věci údajné kartelové dohody (v této věci byla Úřadem uložena historicky nejvyšší pokuta, následně však zrušena soudy), zastupování významného obchodního řetězce v řadě řízení souvisejících se zákonem o významné tržní síle, poradenství výrobci automobilů související s implementací nové evropské distribuční soustavy, nebo řada řízení u ÚOHS týkající se povolení spojení soutěžitelů.

Miloš je absolventem Právnické fakulty UK v Praze, ročního studia na Cardiff Univerzity ve Velké Británii a konečně studia LL.M. ve Stockholmu. V advokacii působí od roku 2004. Před působením v Noerr pracoval ve dvou mezinárodních advokátních kancelářích. ●

Noerr s. r. o.
Na Poříčí 1079/3a
110 00 Prague 1
Czech Republic

www.noerr.com

T: +420 233 112 111

Noerr

Představení kanceláře uzavíráme rozhovorem s koncipientem Markem Polonim

„o prvních dojmech v Noerr“

Marek Poloni

Practice Group: Digital Business
Profesní specializace: Právo obchodních společností ▪ zahraniční a domácí akvizice ▪ Data Privacy

Marku, jsou to již 4 měsíce, co jste nastoupil do advokátní kanceláře Noerr, jak z pohledu koncipienta hodnotíte nové působiště.
No letí to opravdu neskutečně. Byť jsou to jenom čtyři měsíce a pevně doufám, že jich bude mnohem víc, své první měsíce v Noerr hodnotím, ze svého pohledu, jednoznačně pozitivně. Jsem opravdu rád, že jsem nastoupil právě sem.

Co byste vyzdvihl z vašeho pohledu?
Těch kladných aspektů, které vnímám, je opravdu hodně, přes podněcující a rozmanitou práci, se kterou se v kanceláři denně setkávám, profesně motivující a silný kolektiv, mezinárodní spolupráci v rámci sítě Noerr, až po drobné radosti jako možnost pracovat v samém centru, což je nejen v čase oběda odměnou samo o sobě.

S kým v rámci kanceláře spolupracujete nejvíc?
V zásadě se v kanceláři snažím spolupracovat se všemi advokáty stejnou měrou a zřejmě i oni se mnou. Myslím, že je to skvělý způsob jak si jako koncipient získat všestrannou zkušenost z různých oborů práva. U advokátních zkoušek se to koneckonců i očekává. Byl jsem zvyklý spolupracovat s týmem okolo Bořivoje Líbala, s kterým jsem do Noerr nastoupil a tuto možnost mám i nadále, za což jsem moc rád.

Proč a s kým se vám nejlépe spolupracuje?
Nejlépe se mi vždy pracuje s advokátem, který si i při množství jiné práce najde čas na odborné vedení, například v podobě otevřené zpětné vazby nebo radou do budoucna z jejich praxe. Stejně si určitě považuji i svěřenou míru samostatnosti a vzájemné důvěry v našem týmu. Toho všeho se mi naštěstí dostává, a to je pro mě základ skvělé spolupráce s advokátem na jakémkoli projektu.

Jak si zvykáte na nové kolegy?
I když jsme nastoupili jako větší tým z jiné kanceláře, všichni noví kolegové mě již od nástupu v rámci jejich specializace hodně rychle zapojili do práce. Zvykat jsem si tedy skutečně nijak obzvlášť nemusel a dnes se cítím jako součást jednoho velkého týmu. Rád bych v tomto ohledu vyzdvihnul přístup Luďka Chvosty, který mě rychle uvedl do prostředí bankovnictví a financí a rovněž kolegů Evy Krajové a Michala Janíčka, kteří mají skvělou praxi v nemovitostním právu.

K jakým oblastem práva jste se dostal za dobu svého působení?
Na tak krátkou dobu je toho celkem dost, a to od klasického korporátního práva přes průmyslové vlastnictví, stavební právo až po data privacy. Dotkl jsem se například i sporové agendy.

Jak je to s jazyky? Máte příležitost je využít při své práci?
Využití odborné angličtiny je dnes asi každodenním standardem působení koncipienta/právníka v mezinárodní kanceláři. Tady to není jinak, avšak trochu mě mrzí, že neovládám němčinu na úrovni, kterou by jsem mohl v práci využít a zároveň se zdokonalit. Nikdy však není pozdě! Ještě mi celkem jde slovenština :-).

Jsou nějaké benefity, které kancelář nabízí koncipientům?
Vzpomenu si na ty nejlepší v podobě týdnu volna navíc, motivačních odměn, Flexipassů, Multisport karty, pět sick days a stravenek. Možná to bude znít malicherně, ale pro mě je velký benefit výhled, terasa a Praha 1.

Máte při tak náročné práci vůbec čas vy sám na nějaké koníčky?
Musím přiznat, že je trochu zanedbávám, i když čas se najde vždy. K mým koníčkům patří určitě gastronomie, filmová estetika, sbírka vinylů či cestování. Snad by se dalo říci, že i kubánské doutníky (ale ty si dopřáváme s kolegy, ať už po práci, či na klientských akcích).

Čeho si v novém působišti nejvíc považujete?
Zmínil jsem toho celkem dost, ale možná nejvýrazněji si považuji skvělou možnost učit se umění business developmentu napřímo na různých eventech. To považuji za cennou zkušenost, na kterou se v přípravě koncipienta na advokacii hodně zapomíná.

Na co se v rámci kanceláře v následujících měsících nejvíc těšíte?
Tak to je workshop Noerr CEE ve Varšavě pro mladé právníky v oblasti bankovnictví a určitě i první společný teambuilding mimo Prahu, na kterém budeme mít, věřím, možnost více se v rámci nového kolektivu osobně poznat, a to i mimo formální prostředí kanceláře. ●

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

PRAHA | BRNO | OLOMOUC | OSTRAVA | BRATISLAVA

www.havelpartners.cz

Absolutní vítěz soutěže Právnická firma roku ČR

2015 právnická firma roku | 2017 právnická firma roku | 2018 právnická firma roku

- **HAVEL & PARTNERS** s kancelářemi v Praze, Brně, Olomouci, Ostravě a Bratislavě je s týmem 29 partnerů, více než 100 advokátů a téměř 200 právníků největší nezávislou právnickou firmou ve střední Evropě

- **Vysoce specializovaný tým právníků věnujících se oblasti veřejného sektoru** se zkušenostmi z úřadů a institucí v ČR i EU; špičkové právní služby v oblasti veřejných zakázek, specializované týmy pro jednotlivé oblasti regulatorní praxe a hospodářskou soutěž, včetně na trhu ojedinělého poradenství v oblasti soutěžní ekonomie

- **Unikátní tým odborníků na legislativní činnost**; návrhy i tvorba zákonů a podzákonných právních předpisů ve všech oblastech soukromého i veřejného práva, aktivní zapojení v rámci odborných komisí a poradních orgánů veřejné správy, včetně Legislativní rady vlády

- **Vzdělávání v oblasti práva na nejvyšší úrovni prostřednictvím AKADEMIE HAVEL & PARTNERS**; úzce specializované aktuální semináře, konzultace a expertní posudky, nejsilnější tým odborníků v oblasti soukromého práva v rámci jedné advokátní kanceláře, přímá vazba na akademickou obec a justici

Nejúspěšnější kancelář v ČR a na Slovensku dle počtu nominací a titulů dosavadních ročníků soutěže

právnická firma roku

Právnická firma roku v České republice (2011–2012, 2014–2019)

WHO'SWHOLEGAL WWL

Nejlepší právnická firma roku v České republice (2017, 2018)

GLOBAL AWARDS CorporateLiveWire 2018

1. místo TOP Zaměstnavatelé v kategorii Advokátní kancelář (2015–2019)

TOP ZAMĚSTNAVATELÉ 1. místo ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ 2019

Daň z nabytí nemovitých věcí – ponechat, snížit nebo zrušit?

Daň z nabytí nemovitých věcí je přímou daní, kterou odvádí nabyvatel vlastnického práva k nemovité věci, jež byla zavedena zákonným opatřením Senátu č. 340/2013 Sb. s účinností od 1. ledna 2014 jako „nástupce" daně z převodu nemovitosti dle zákona č. 357/1992 Sb. V poslední době se čím dál častěji objevují názory, a to i v podobě návrhů zákonů, které chtějí tuto daň snížit, ne-li úplně zrušit.

Česká republika se dostává do stavu, kdy je čím dál těžší získat vlastní bydlení. Nejvíce tuto skutečnost pociťují právě mladí lidé a mladé rodiny, kteří na vlastní bydlení v podobě rodinného domu nebo bytu finančně nedosahují a jsou odkázáni na bydlení v nájmu. K tomuto ztížení také přispívá ČNB, která zvyšuje úrokovou míru a vytváří přísnější regulace v oblasti hypoték. Dle doporučení ČNB by měl mít v tuto chvíli pro získání hypotéky žadatel k dispozici LTV 20 % hodnoty, což je pro většinu žadatelů jen těžko splnitelný úkol. K tomu je také nutné přičíst právě výši daně z nabytí nemovitosti (4 %), která se platí do 3 měsíců od zápisu do katastru nemovitostí. Na tuto situaci reagovali poslanci a navrhli, jak by bylo možné učinit vlastní bydlení, zejména pro mladé lidi a mladé rodiny, dostupnější.

První z poslaneckých návrhů zákona je pro snížení výše daně z nabytí nemovitých věcí ze 4 na 2 % při splnění určitých podmínek. Návrh počítá s možností využít sníženou sazbu daně 2 % na celou nebo minimálně poloviční část hodnoty nemovitosti kupované k vlastnímu trvalému bydlení fyzickou osobou nebo více fyzickými osobami k jejich vlastnímu trvalému bydlení pro občany České republiky, EU a evropského hospodářského prostoru. Stejná snížená sazba pro nemovitosti určené k bydlení se používá například v Nizozemí, které je demograficky České republice podobné. Osoba musí splňovat podmínku, že žádnou nemovitost určenou k bydlení nevlastní ani nevlastní alespoň 50% podíl na takové nemovitosti v České republice ani v jiné zemi. Ověření vlastnictví nemovitostí danou fyzickou osobou na území České republiky by měl provádět finanční úřad na základě dotazu do katastru nemovitostí. Návrh vychází z obdobné legislativy platné v jiných zemích EU, například Velké Británii, Řecku, Portugalsku, Itálii, Irsku, Nizozemí, Finsku atd.

ARROWS
advisory group

Právo a daně

akademie ◂ pojištění ◂ dotace

2015 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2016 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2017 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2018 právnická firma roku
DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

+420 910 058 058

office@arws.cz

ARROWS advisory group
Praha, Hradec Králové, Olomouc

www.arws.cz

ARROWS international

Podle finského vzoru je toto snížení sazby limitováno věkem kupujícího, který musí splňovat věkovou hranici dosažení 18 let. Spodní věková hranice je určena proto, aby nemohlo docházet k obcházení zákona rozdělením podílů na nezletilé osoby a zároveň za účelem ochrany práv dítěte, které by nemohlo daného snížení využít pro vlastní nemovitost, pokud by bylo podílníkem nemovitosti rodičů. Stejně jako ve Finsku je daná úprava tvořena mimo jiné také za tím účelem, aby se dospělé děti mohly od svých rodičů lépe osamostatnit a měly tak lepší možnost pořízení vlastního bydlení pro svůj plnohodnotný rodinný život.

V návrhu je stejně jako v řecké, britské nebo portugalské legislativě omezena výše, do které lze sníženou sazbu daně využít. Konkrétně se jedná o hodnotu 4 000 000 Kč ze základu daně. Každý kupující platí daň sám ze svého podílu, pokud tedy budou například dvě fyzické osoby splňující dané podmínky kupovat nemovitost za 8 mil. Kč a každá bude mít spoluvlastnický podíl ve výši 50 %, nebudou platit žádnou daň. Obdobně, pokud budou nemovitost nabývat manželé splňující podmínky do společného jmění manželů, je stanovena hodnota pro sníženou sazbu daně na 8 mil. Kč.

Podmínkou pro uplatnění snížené sazby daně je, že kupující budou mít v době konce lhůty podání a placení daně z nabytí nemovitosti již registrováno trvalé bydliště v dané nemovitosti, což doloží společně s přiznáním k dani z nabytí nemovitosti. Jde-li o občana jiného členského státu Evropské unie nebo společného Evropského hospodářského prostoru, místo doloží s přiznáním k dani z nabytí nemovitosti prokázáním místa hlášeného pobytu v dané nemovitosti.

V současné době dochází k tomu, že vznikají právnické osoby pouze za účelem vlastnění jedné nemovitosti určené k bydlení. Cílem těchto společností s ručením omezeným je nabýt novostavbu a následně prodat danou stavbu kupujícímu tak, že nebude prodávána daná nemovitost, ale je převáděn podíl v dané společnosti. Touto praxí se vlastníci dané právnické osoby i kupující vyhýbají placení daně z nabytí nemovitostí. Návrh novelizace má zajistit, že alespoň v případě prvního nabytí dané novostavby právnickou osobou dojde k zaplacení daně z nabytí nemovitosti. Navrhovaná úprava by tak měla pomoci omezit toto obcházení placení daně na trhu nemovitostí určených k bydlení a zároveň zlepšit dostupnost nemovitostí pro fyzické osoby, které jsou primárními uživateli nemovitostí určených k bydlení. Různé podmínky a sazby této daně pro fyzické a právnické osoby jsou například ve Švédsku nebo Velké Británii.

Druhým návrhem některých politických stran je úplné zrušení daně z nabytí nemovitých věcí. Navrhovatelé argumentují tím, že předmětná daň je absurdní a zbytečná. Dle nich stát vybírá poplatek od občanů za to, že si na území České republiky kupují nemovitost. Jiný charakter tato daň nemá. Tím že si soukromá osoba kupuje nemovitost od jiné soukromé osoby, nevzniká žádná přidaná hodnota pro hospodářství a nemá tak smysl tuto daň vybírat. Pokud by se peníze odpovídající dani nechaly v rukách občanů, tyto by dle předkladatelů návrhu na zrušení daně byly investovány např. do vybavení domu nebo bytu a došlo tak k podpoře ekonomiky.

Vláda a zejména Ministerstvo financí se však k oběma návrhům staví spíše negativně, jelikož se dle jejich vyjádření jedná o výrazné snížení příjmové složky a celkové ovlivnění státního rozpočtu. Navíc se ministerstvo nedomnívá, že by snížení či zrušení daně z nabytí nemovitých věcí vedlo k větší dostupnosti vlastního bydlení vzhledem k tomu, že ceny nemovitostí na realitním trhu dále stoupají. Vláda nemá tedy žádný zásadní důvod aktuální výši daně měnit či úplně daň zrušit.

Události dalších týdnů a měsíců ukáží, která z variant se ve sněmovně uchytí. ●

Mgr. David Urbanec,
Ondřej Králík,
DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář

DANIELA KOVÁŘOVÁ

SOUDNÍ JUDIKATURA V OBLASTI RODINNÉHO PRÁVA

▶▶▶▶▶▶

Tento a mnoho dalších on-line seminářů na www.epravo.cz

Může být porušením konkurenční doložky zaměstnance střet zaměstnavatelů na straně poptávky?

Hlavním účelem konkurenční doložky ve smyslu § 310 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále též „ZP") je ochrana zaměstnavatele před únikem informací ke konkurenčnímu podnikateli prostřednictvím zaměstnance, který v průběhu svého zaměstnaneckého poměru získal takové informace a know-how, které mají povahu obchodního tajemství nebo jsou takového charakteru, že by jejich využití mohlo zaměstnavateli jeho činnost závažným způsobem ztížit.[1]

V konkurenční doložce se zaměstnanec zavazuje, že po skončení zaměstnání[2] nebude po dohodnutou dobu (nejdéle po dobu 1 roku) vykonávat konkurenční výdělečnou činnost vůči svému zaměstnavateli. Za nepřípustnou výdělečnou činnost zákon považuje takovou činnost, která se shoduje s předmětem činnosti zaměstnavatele nebo která má vůči němu soutěžní povahu a je vykonávána navzdory sjednané konkurenční doložce. Sjednáním konkurenční doložky tak může dojít k rozšíření zákonného zákazu konkurence v době trvání pracovněprávního vztahu podle § 304 ZP i na dobu po jeho skončení.

Z dosavadní rozhodovací praxe lze dovodit, že při posuzování shody výdělečné činnosti zaměstnance (resp. jeho nového zaměstnavatele) s předmětem činnosti zaměstnavatele se nevychází ze sjednaného druhu práce,[3] ale porovnává se předmět činnosti nového a původního zaměstnavatele, a to zpravidla srovnáním zápisů ve veřejném rejstříku či srovnáním živnostenského oprávnění apod. Postačuje přitom, jestliže se výdělečná činnost zaměstnance (resp. nového zaměstnavatele) shoduje s předmětem činnosti původního zaměstnavatele pouze zčásti. Shora uvedené však neplatí bez dalšího. Například v situaci, kdy je v rejstříku vymezen předmět podnikání jako tzv. volná živnost podle živnostenského zákona,[4] není možné shodnost činností dovodit pouze z formálně stejného předmětu podnikání, neboť takto vymezený předmět činnosti je nutné považovat za nepřiměřeně široký. V těchto případech bude proto nutné posuzovat shodu obou činností s ohledem na konkrétní relevantní oblasti, kterými jsou zejména zboží, zákazníci, dodavatelé aj.[5]

Nepřípustnou výdělečnou činností ve smyslu ustanovení § 310 odst. 1 ZP je též výdělečná činnost zaměstnance (resp. jeho nového zaměstnavatele), jejíž předmět zapsaný ve veřejném (obchodním) rejstříku nebo uve-

dený v živnostenském oprávnění se ani zčásti neshoduje s obdobně zapsaným předmětem činnosti původního zaměstnavatele, jestliže se zaměstnanec (jeho nový zaměstnavatel) a zaměstnavatel při ní přesto mohou ocitnout v navzájem konkurenčním postavení a jestliže proto má tato výdělečná činnost zaměstnance vůči zaměstnavateli soutěžní povahu. V soutěžním vztahu se (původní) zaměstnavatel a zaměstnanec (resp. jeho nový zaměstnavatel) ocitají za situace, kdy můžeme označit část sortimentu jejich nabídky (výrobky, zboží služby) za totožné nebo substituovatelné.[6] Jsou-li oba subjekty v soutěžním vztahu, jedná se o nepřípustnou výdělečnou činnost i přesto, že výdělečná činnost zaměstnance (jeho nového zaměstnavatele) a předmět činnosti zaměstnavatele se neshodují ani zčásti.

Posuzování soutěžního vztahu však nelze podle jednoho z nejnovějších rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 12. 2018, sp. zn. 21 Cdo 5337/2017, redukovat pouze na pole konkurence na straně nabídky.

Skutkový stav a právní posouzení soudem prvního a druhého stupně

V citovaném případě zaměstnanec sjednal se zaměstnavatelem konkurenční doložku ve smyslu § 310 ZP, a to na dobu jednoho roku s peněžitým vyrovnáním ve výši průměrného měsíčního výdělku za každý měsíc plnění závazku. Zaměstnavatel po skončení pracovního poměru odmítl peněžité vyrovnání zaměstnanci vyplácet zejména z důvodu, že zaměstnanec nastoupil do nového zaměstnání u subjektu podnikajícího ve shodném předmětu podnikání, a tím dle zaměstnavatele porušil svůj závazek z konkurenční doložky. Zaměstnanec se následně domáhal žalobou u příslušného soudu úhrady dlužné částky ve výši dvanácti průměrných měsíčních výdělků s úrokem z prodlení.

Oba zaměstnavatelé mají ve veřejném rejstříku zapsaný předmět podnikání „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, nový zaměstnavatel vedle toho též „obráběčství“; obě společnosti se zabývají průmyslovou strojírenskou výrobou, při které zpracovávají kovy, tedy i ocel. V rámci tohoto předmětu podnikání původní zaměstnavatel na trhu nabízí zejména ocelová a hliníková kola pro osobní automobily, dále kola pro vysokozdvižné vozíky, zemědělskou techniku, off roady či vojenské stroje, zatímco nový zaměstnavatel nabízí převodovky pro lokomotivy a tramvaje, těžařské věže či tankery, kompresory pro rafinerie, pohony pro větrné elektrárny, lokomotivy, lanovky a vlakové soupravy metra, případně pohony pro nakládací zařízení kontejnerů v přístavech.

Soud prvního stupně uznal nárok zaměstnance a zaměstnavateli uložil povinnost zaplatit peněžité vyrovnání, neboť měl za prokázané, že zaměstnavatel (resp. jeho nový zaměstnavatel) nepodniká v oboru, který by měl konkurenční povahu ve vztahu k podnikání žalovaného.

Toto rozhodnutí následně potvrdil i odvolací soud, který konstatoval neexistenci konkurenčního prostředí mezi oběma zaměstnavateli, neboť výrobky, zboží a služby, které původní a nový zaměstnavatel poskytovali, nejsou stejného druhu ani vzájemně zaměnitelné. Odkázal přitom na ustálenou rozhodovací praxi dovolacího soudu (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2012 sp. zn. 21 Cdo 2995/2011), podle které se o konkurenční postavení „předchozího a nového zaměstnavatele“ jedná, jestliže se „nabídka jejich výrobků, zboží nebo služeb stejného druhu mohla na trhu setkat s poptávkou stejných zákazníků (klientů)“, jakož i na komentářovou literaturu, podle které za relevantní trh je třeba považovat trh výrobkový a v soutěžním vztahu se tak mohou ocitnout nejen osoby v přímém konkurenčním vztahu, ale také osoby, jejichž nabídky zboží nebo služeb jsou vzájemně zaměnitelné (substituovatelné), tj. může mezi nimi vzniknout „boj o zákazníka“.

Při posuzování, zda zaměstnanec splnil svůj závazek z konkurenční doložky, se odvolací soud vyjádřil také k případnému zohlednění konkurence na straně výrobních vstupů. Touto skutečností totiž zaměstnavatel brojil proti žalobě a své závěry opřel o předložený znalecký posudek, ze kterého vyplývalo, že se původní a nový zaměstnavatel střetávají v hospodářské soutěži na „jiných trzích“, a to sice na trhu výrobních faktorů (obě společnosti využívají ocel, podobné výrobní linky, poptávají zaměstnance s podobnou kvalifikací apod.). Odvolací soud závěry znaleckého posudku však odmítl s tím, že není možné konkurenční doložku posuzovat v takové šíři, jako to učinil znalecký ústav, neboť kdyby při posuzování výdělečné činnosti mělo být přihlíženo i k dalším oblastem (než těm na straně nabídky), pak by za konkurenty mohli být považovány rovněž subjekty ze zcela odlišných oborů podnikání. Odvolací soud uzavřel, že tímto výkladem by došlo k faktickému vyřazení žalobce (po dobu trvání závazku u konkurenční doložky) z téměř všech obchodních činností, což považoval za rozporné s účelem ustanovení § 310 ZP.

Z odůvodnění

Nejvyšší soud nejprve zčásti souhlasil s výkladem odvolacího soudu, když mu přisvědčil, že výdělečnou činnost zaměstnance (kterou vykonává pro nového zaměstnavatele) není možné shledat za shodnou s předmětem činnosti původního zaměstnavatele nebo za činnost, která by měla vůči němu soutěžní povahu. Následně však odmítl názor odvolacího soudu, podle kterého lze na porušení zákazu konkurence usuzovat pouze při střetu na straně nabídky stejných či substituovatelných výrobků, zboží nebo služeb.

Vedle konkurenčního postavení na poli nabídky stejných nebo vzájemně zaměnitelných výrobků, zboží a služeb nelze totiž vyloučit ani možný střet v oblasti vstupů do výdělečné činnosti, tedy na straně poptávky po výrobních faktorech. Základními výrobními faktory rozumíme zejména přírodní zdroje, pracovní síly, dodavatelské služby či reálný (budovy, stoje, zařízení, dopravní prostředky apod.) a finanční kapitál (peníze, cenné papíry).

Při posuzování soutěžní povahy výdělečné činnosti zaměstnance (respektive jeho nového zaměstnavatele) vůči původnímu zaměstnavateli však nelze vycházet pouze ze skutečnosti, že pro jejich výdělečnou činnost je potřeba některých shodných vstupních výrobních faktorů. Takto extenzivně pojatý výklad by totiž dle Nejvyššího soudu byl nepochybně jednak v rozporu se smyslem a účelem konkurenční doložky podle § 310 odst. 1 ZP, zásadou zvláštní ochrany zaměstnance ve smyslu § 1 odst. 1 písm. a) ZP, ale také se základním právem na svobodnou volbu povolání a právem podnikat garantovaného čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Vyslovit závěr, že zaměstnanec (jeho nový zaměstnavatel) a původní zaměstnavatel jsou v konkurenčním postavení z důvodů na straně poptávky, lze pouze pokud s ohledem na specifickou povahu obou výdělečných činností nebo specifickou situaci na trhu výrobních faktorů uspokojením poptávky zaměstnance (nového zaměstnavatele) dojde závažným způsobem ke ztížení uspokojení srovnatelné poptávky původního zaměstnavatele, jakož i samotného výkonu jeho výdělečné činnosti.

WELLNESS & SPA HOTEL

VILLA REGENHART

* Výhodné pobytové balíčky
* Stylová restaurace
* Wellness & Spa
* Firemní a rodinná setkání
* Dárkové poukazy

Josefa Hory 673, Jeseník * www.villaregenhart.cz

O takový případ však v daném případě nešlo, neboť nový a původní zaměstnavatel sice při výkonu své podnikatelské činnosti na vstupu využívají (mohou využívat) některé stejné nebo obdobné výrobní faktory (např. ocel, výrobní linky obdobného charakteru, potřeba zaměstnanců obdobné kvalifikace apod.), povaha jejich podnikatelské činnosti ani situace na trhu jimi využívaných výrobních faktorů (oceli, výrobních linek, pracovních sil, dopravy, dalších dodavatelských služeb a finančního kapitálu) však není natolik specifická, aby odůvodňovala závěr, že uspokojení poptávky nového zaměstnavatele po uvedených výrobních faktorech by závažným způsobem ztížilo uspokojení stejné nebo obdobné poptávky původního zaměstnavatele a tím i vlastní výkon jeho výdělečné činnosti. Nelze proto dovodit (a z toho důvodu bylo dovolání zamítnuto), že by se výdělečná činnost zaměstnance (jeho nového zaměstnavatele) a původního zaměstnavatele ocitla v navzájem konkurenčním postavení.

Na okraj pak Nejvyšší soud rovněž konstatoval, že posouzení, že zaměstnanec vykonává nepřípustnou výdělečnou činnost ve smyslu ustanovení § 310 odst. 1 zák. práce, je závěrem právním a ten přísluší jen soudu, nikoliv znalci, který provádí pouze hodnocení skutkové. Z toho důvodu odvolací soud rovněž zcela správně odmítl převzít závěry znaleckého posudku předloženého původním zaměstnavatelem.

Závěr

Z výše uvedeného plyne, že nepřípustná výdělečná činnost zaměstnance může být odůvodněna i vzájemným konkurenčním postavením původního a nového zaměstnavatele na straně poptávky (nikoliv pouze na straně nabídky) v oblasti vstupů do výdělečné činnosti. Abychom však mohli učinit takový závěr je nutné, aby byly kumulativně splněny tři základní podmínky: a) existence konkurence na straně poptávky; b) specifikum v povaze výdělečné činnosti či v situaci na trhu výrobních faktorů; c) uspokojením poptávky nového zaměstnavatele by došlo k závažnému ztížení uspokojení poptávky původního zaměstnavatele, resp. jeho výdělečné činnosti.

Shora citovaným rozhodnutím Nejvyššího soudu tedy dochází k rozšíření hledisek pro posuzování výdělečných činností zaměstnanců (resp. jejich nových zaměstnavatelů), které budou v rozporu se sjednanou konkurenční doložkou. Toto rozhodnutí lze považovat za přínosné, neboť nikoliv neúměrně rozšiřuje rozsah ochrany zaměstnavatelů zcela v souladu se smyslem a účelem konkurenční doložky dle § 310 ZP, nelze se však dle našeho názoru domnívat, že by se v praxi nějakým zásadním způsobem zvýšil počet případů, ve kterých bude dovozena nepřípustnost výdělečné činnosti zaměstnance právě na základě výše popsaných kritérií. Bude se zřejmě jednat pouze o velmi specifické případy, kdy s ohledem na místní poměry trhu je výrazným způsobem omezena dostupnost některých zdrojů, například z důvodu velmi úzké specializace výdělečné činnosti. Jak ostatně konstatoval v citovaném rozhodnutí i Nejvyšší soud, bude se jednat o případy spíše výjimečné. ●

Mgr. David Dořák,
JUDr. Bc. Matěj Řičánek,
LEGALITÉ advokátní kancelář s.r.o.

LEGALITÉ
LAWYERS

Poznámky:

1. Viz také BĚLINA, M. in: BĚLINA, M., Drápal, L. a kol. Zákoník práce. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 1216.
2. Tedy nikoliv pouze po skončení pracovního poměru, ale také dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.
3. Viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 4. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1132/2014.
4. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.
5. BĚLINA, M. in: BĚLINA, M., Drápal, L. a kol. Zákoník práce. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 1217.
6. TUREK, R. Konkurenční doložka v pracovněprávních vztazích. Právní rozhledy, 2008, č. 15, s. 541 a násl.

TOMÁŠ NIELSEN

AML
PRO
ADVOKÁTY

Tento a mnoho dalších on-line seminářů na www.epravo.cz

Právo pro dobu robotů a umělé inteligence

Vize umělé inteligence slibuje budoucnost naplněnou samořídícími vozy, obsluhujícími roboty, autonomními drony doručujícími balíčky z e-shopu do vlastních rukou během minut, ale také mnoho dalšího. Pojmy umělá inteligence nebo AI se čím dál častěji skloňují v médiích i právních publikacích, byť zatím známe pouze režim strojového učení. Za poslední roky jsme si zvykli, že moderní technologie postupují velmi rychlým tempem a právo reaguje se značným zpožděním. A oblast autonomních systémů není výjimkou.

Již v roce 2010 byl v New York Times publikován článek oznamující testování autonomních vozidel na silnicích ve Spojených státech, ve kterém společnost Google poukázala na skutečnost, že samořídící dopravní prostředky již zdaleka nejsou fikcí. A přirovnala možný dopad širšího užívání takových dopravních prostředků po celém světě k počátkům komerčního využívání internetu.[1] Všudypřítomnost a rychle rostoucí obchodní potenciál umělé inteligence podnítily velké investice soukromého sektoru do AI projektů v různých koutech světa. Společnosti, jako jsou Google, Facebook a Amazon, zahájily „závod o AI", přetahování výzkumníků, zřizování laboratoří a kupování start-upů.[2] Názor, že tato oblast není jen atraktivním titulkem, ale skutečně potenciálním odvětvím výzkumu, zastává i Evropská komise, která ke konci loňského roku udělila celkem 66 mil. eur na projekty v oblasti robotiky, které pomohou digitalizovat společnosti po celé Evropské unii.[3] Na úrovni České republiky pak můžeme uvést například studii Výzkum potenciálu rozvoje umělé inteligence v České republice z 10. prosince 2018, kterou vydala Vláda ČR s cílem pomoci České republice reagovat na globální a evropské aktivity v oblasti AI a najít své místo na globálním trhu.[4] Pokud odhlédneme od marketingového AI trendu (AI v podobě samostatně myslícího stroje zatím neexistuje), strojové učení je dnes již na takové úrovni, že přináší hmatatelné využití a výsledky pro podnikání[5] a odborná veřejnost, zdá se, má důvěru v to, že AI se bude posunovat dál ke kýženému výsledku.

Právo a nové technologie

Pokud se chceme ale pouštět do úvah, jak by měl právní řád na tyto nové trendy reagovat, měli bychom nejprve identifikovat základní charakteristické znaky nových technologií. Měli bychom též věnovat pozornost otázce, jaké rysy společenského života tyto technologie ovlivní, jaké problémy, na které doposud nebyl brán zřetel, přináší nová technologie do popředí, jaké aspekty lidské činnosti se tímto problematizují a také, jaké z toho plynou důsledky pro lidská práva a svobodu. Tak například Evropský parlament ve svém usnesení obsahujícím doporučení Komisi o občanskoprávních pravidlech pro robotiku apeluje, aby se rozvoj robotických technologií zaměřil na to, aby doplňoval, a nikoli nahrazoval schopnosti člověka.[6]

Autonomní a inteligentní systémy

Co tedy vlastně znamená autonomní? Jaký je rozdíl mezi automatizovanými a autonomními systémy? Automatizovaný robot, pracující v kontrolovaném prostředí, může provádět rutinní činnosti a dokola opakovat předepsaný postup. Autonomní robot také plní úkoly, které má do jisté míry „nacvičené", ale může tak činit bez lidské interakce s určitou mírou samostatnosti a nepředvídatelnosti. Autonomie těchto zařízení spočívá zejména ve schopnosti analyzovat prostředí, samostatně jednat, a případně se i učit na základě zpětné vazby z konkrétních situací. Autonomní systémy jsou primárně vyvíjeny za účelem usnadnění našeho života, zvýšení efektivity práce a zajištění většího bezpečí. Prodělávají však tak rychlý vývoj, že právní úprava otázek, které s implementací takových systémů souvisí, často tento pokrok nestíhá.

Co se týče umělé inteligence, neexistuje v současné době jednoznačná definice. V případě, kdy je autonomní systém schopen samostatného učení, hlubší analýzy a vymanění se z kontroly výrobce či provozovatele, můžeme o takovém systému hovořit jakožto o nadaném umělou inteligencí. V dnešní době však lze prakticky hovořit spíše o tzv. „strojovém učení", tj. získávání zkušeností pomoci definovaných algoritmů. Pouze pomocí strojového učení však zatím nelze dosáhnout skutečné autonomie, resp. inteligence.

Evropský parlament ve zmíněném usnesení definuje autonomii robota jako „schopnost činit rozhodnutí a uplatňovat je vůči okolnímu světu nezávisle na kontrole či vlivu zvnějšku… autonomie je čistě technické povahy a její stupeň závisí na tom, jak byl robot konstruován". [7] Kromě toho ale nabízí též definiční znaky tzv. inteligentního robota spočívající v propojenosti, schopnosti předá-

vat a analyzovat data, schopnosti samostatného učení na základě zkušeností a interakce, alespoň menší fyzické struktuře, schopnosti přizpůsobit své jednání a svou činnost okolnímu prostředí a skutečnosti, že robot není v biologickém smyslu živý.[8]

Jednou z důležitých otázek, se kterými se právo bude muset vypořádat, je zda lze chytrým strojům přiznat postavení plnohodnotné osoby v právním řádu (právní osobnost). To bude platit zejména, pokud AI bude schopna uvažovat a projevovat vůli, což jsou znaky typické pro člověka. Zmíněné usnesení Evropského parlamentu tuto problematiku také reflektuje a vyzývá Komisi, aby se věnovala vytvoření zvláštního právního statutu robota. Můžeme se tedy dostat do situace, kdy by nejsložitější autonomní roboti mohli dokonce požívat statusu „elektronické osoby" se zvláštními právy a povinnostmi, ale na to je zatím zřejmě brzy.

Jakmile tedy stav techniky pokročí způsobem, který dnes zatím jenom předvídáme, bude potřeba vhodným doplněním právních předpisů, případně obecně uznávaných standardů, vyřešit, vedle zmíněné otázky statutu elektronické osoby, několik dalších zásadních oblastí za účelem zajištění právní jistoty a předvídatelnosti v právních vztazích.

Odpovědnost, etika a další otázky spojené s AI

Jedním ze zásadních témat v případě autonomních systémů, robotů a AI je odpovědnost za jejich jednání. Ostatně proto jsou autonomní systémy vyvíjeny a testovány s takovou obezřetností. V Evropské unii tato otázka zatím není řešena komplexně.

V případě vzniku škody bude možné aplikovat národní občanskoprávní předpisy akcentující odpovědnost provozovatele/vlastníka věci. Může se pak jednat o odpovědnost za škodu způsobenou věcí (např. pokud při plnění smlouvy použije jedna strana robota či jiný způsob aplikace AI), škodu z provozu dopravního prostředku v případě autonomních vozidel a dronů či odpovědností za vadu výrobku, pokud nehoda nastane poruchou daného systému. Nelze však vyloučit, že současná pravidla o občanskoprávní odpovědnosti za škodu budou v budoucnu nedostatečná a vznikne potřeba doplnit je pravidly speciálními, uplatňujícími se právě v robotice, a to např. v okamžiku, kdy (a pokud vůbec!) se společnost rozhodne udělit AI jiný status.

Odborná literatura popisuje též velké množství etických otázek, a to ve dvou rovinách, v rovině tzv. roboetiky (angl. roboethics) a v rovině etiky strojů (angl. machine ethics). V prvním případě se jedná o otázky, s nimiž se potýkají osoby navrhující, vyvíjející a provozující inteligentní roboty. V druhém případě se jedná o oblast zabývající se situacemi, kdy tito inteligentní roboti rozhodují a při tomto rozhodnutí je třeba brát v úvahu určitou etickou otázku a aplikovat vtělená pravidla a etické standardy. Etické kodexy pro vývoj a využívání AI budou tak v budoucnu hrát významnou roli. Rovněž Evropský parlament se ve svém usnesení problematice etického vývoje a využívání umělé inteligence věnuje a dokonce navrhuje znění etického kodexu, ve kterém vybízí výzkumné a projektové pracovníky v oblasti robotiky, aby při své práci dbali na zachování lidské důstojnosti, soukromí a bezpečnosti a spolupracovali napříč odvětvími.[9]

Vedle výše uvedeného představuje AI a zejména zmíněné strojové učení velkou výzvu pro oblast ochrany osobních údajů, soukromí a také autorských práv včetně práv souvisejících (zejména práv k databázím), neboť data jsou základní potravou současného fungování AI. Proto bude důležité si při vývoji poradit s pravidly pro ochranu osobních i jiných (neosobních) údajů, a to i (nebo dokonce zejména) přes významné tlaky na technologický pokrok.

Vedle zmíněných oblastí ovlivní AI logicky také oblast kybernetické bezpečnosti. Autonomní systémy mohou vedle příslibu vyšší ochrany a bezpečnosti představovat také nová zranitelná místa v případě kybernetického útoku. Vyvstávají rovněž otázky v oblasti duševního vlastnictví (zejména autorského práva), například kdo je autorem v případě děl vytvořených inteligentními roboty. Otázkou bude i kreativní role fyzické osoby – možnosti autora jsou zde značně omezeny. Obecně pak bude vhodné uvažovat, zda a v jakém rozsahu bude konečná kontrola (včetně zpětného ověřování jednotlivých úkonů) svěřena člověku.

Autonomní systémy mají sice potenciál významně zlepšit kvalitu života, ale zároveň přinášejí řadu poměrně komplexních a složitých otázek. Jsme proto rádi, že do určité míry můžeme přispívat k hledání cest i odpovědí na četné výzvy spojené s tímto důležitým vývojem. V současné chvíli, kdy jsou výše uvedené otázky řešené převážně na teoretické úrovni, lze pro vhodné nastavení principů a úpravu právního řádu doporučit zejména průběžné vyhodnocování rozvoje nových technologií a využívání AI, podporu veřejné diskuse nad problematickými otázkami a zapojení se do mezinárodních či unijních aktivit v oblasti formování pravidel pro nové technologické období. ●

Jan Diblík, partner,
Roman Cholasta, senior advokát,
Laura Tadevosjanová, právní asistentka,
HAVEL & PARTNERS s.r.o. advokátní kancelář

HAVEL & PARTNERS
ÚSPĚCH SPOJUJE

Poznámky:

1. Markoff, J., „Google Cars Drive Themselves, in Traffic", The New York Times, říjen 2010. Dostupné z: https://www.nytimes.com/2010/10/10/science/10google.html.
2. Artificial Intelligence: Rise of the Machines, ECONOMIST (May 9, 2015). Dostupné z: https://www.economist.com/briefing/2015/05/09/rise-of-the-machines.
3. Commission awards €66.000.000 to new robotics and artificial intelligence projects | Digital Single Market. European Commission | Choose your language | Choisir une langue | Wählen Sie eine Sprache [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-awards-eu66000000-new-robotics-and-artificial-intelligence-projects.
4. Jaký je potenciál umělé inteligence v České republice? | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/aktualne/jaky-je-potencial-umele-inteligence-v-ceske-republice--170808/.
5. Nové technologie mění podniková nákupní oddělení, 27. 9. 2018. Dostupné z: https://ictrevue.ihned.cz/c3-66260820-0ICT00_d-66260820-nove-technologie-meni-podnikova-nakupni-oddeleni.
6. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. 2. 2017 obsahující doporučení Komisi o občanskoprávních pravidlech pro robotiku (2015/2103(INL)).
7. Tamtéž.
8. Tamtéž.
9. Tamtéž.

DBK PARTNERS®

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Komplexní právní služby

- Právo obchodních společností
- Přeměny obchodních společností
- Akvizice a transakční poradenství
- Daňové právo
- Správa a řízení společností
- Zakázkové právo
- Veřejné zakázky
- Právo investičních společností a investičních fondů
- Soudní spory, rozhodčí a jiná řízení
- Trestní právo

DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.
Vinohradská 938/37, 120 00 Praha 2
T: +420 244 912 463, E: ak@dbkp.cz

www.dbkp.cz

Náhrada nákladů právního zastoupení jako náhrada škody v judikatuře českých soudů

Cílem tohoto článku je shrnout nejdůležitější judikaturu k možnosti uplatnit v civilním řízení náklady vynaložené na právní zastoupení z titulu náhrady škody.

Za skutečnou škodu je považována majetková újma vyjádřitelná v penězích, která spočívá ve zmenšení, snížení či v jiném znehodnocení již existujícího majetku poškozeného, jakož i ve vynaložení nákladů na odstranění tohoto znehodnocení (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 18/01). Komentářová literatura i judikatura jednoznačně uvádějí, že náklady na právní zastoupení a obdobné výdaje, které byly poškozeným vydány smysluplně a účelně, jsou součástí skutečné škody (např. HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1689 nebo výše zmíněný nález Ústavního soudu). V praxi je pak zásadní především otázka, zda byly tyto náklady vynaloženy v řízení, v němž příslušný orgán rozhodl nebo měl rozhodnout o náhradě nákladů řízení na základě procesního předpisu.

Nejčastěji jsou náklady právního zastoupení nahrazovány jako součást nákladů řízení přiznaných příslušným výrokem rozhodnutí. Procesní předpisy stanoví, zda a v jakém rozsahu k náhradě nákladů řízení může dojít. Zatímco v některých řízeních je náhrada nákladů právního zastoupení pravidlem a nejčastěji se řídí kritériem úspěchu ve věci (platí zejm. pro řízení civilní a před správními soudy), v dalších jde o institut výjimečný (řízení o ústavní stížnosti, správní řízení).

V trestním řízení si dle ustanovení § 151 a násl. zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen „TŘ"), nese náklady na právní zastoupení obviněný a poškozený sám, nejsou-li splněny podmínky pro nárok na bezplatnou obhajobu nebo na obhajobu za sníženou odměnu u obviněného, příp. na ustanovení zmocněnce u poškozeného. Pokud je obžalovaný shledán vinným, nahradí státu mj. i odměnu a hotové výdaje uhrazené ustanovenému obhájci státem, pokud nemá nárok na obhajobu bezplatnou. V případě skončení trestního řízení osvobozujícím rozsudkem je možné vymáhat náhradu účelně vynaložených nákladů na právní zastoupení po státu dle ust. § 31 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „OdpŠk"), avšak pouze v případě, že nebylo možné nárok uplatnit v průběhu řízení nebo pokud o něm příslušný orgán nerozhodl. Stejné podmínky platí i pro náklady vynaložené v jiných řízení proti státu a uplatněné dle OdpŠk. Náhradu nákladů poškozeného v adhezním řízení pak upravuje § 154 TŘ.

Dne 8. 6. 2016 vydal Nejvyšší soud stanovisko sp. zn. Cpjn 31/2014 za účelem sjednocení rozhodovací praxe k OdpŠk, které však obsahuje i řadu obecných závěrů: „(…) platí, že nárok na náhradu nákladů řízení má základ v právu procesním a vzniká teprve na základě pravomocného rozhodnutí orgánu (soudu), které má v tomto směru konstitutivní povahu (…) Povinnost nahradit náklady řízení vzniká pouze příslušným rozhodnutím, aniž by bylo možno se této náhrady domáhat z titulu odpovědnosti za škodu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 9. 2011, sp. zn. 25 Cdo 3178/2009, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2012, sp. zn. 25 Cdo 3092/2010)."

Je-li náhrada nákladů vynaložených účastníkem na právní zastoupení přiznávána, určí se ve všech výše uvedených řízeních (včetně škody dle OdpŠk) podle mimosmluvní odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Tak tomu bude i v případě, že si účastník a jeho zástupce dojednali odměnu smluvní.

Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že pokud náhradu nákladů upravuje procesní předpis, dle nějž se v řízení postupuje, smí být o nákladech rozhodnuto jen příslušným orgánem v daném řízení. Tyto závěry plynou například z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2928/2006. Žalobkyně se domáhala zaplacení náhrady škody spočívající v náhradě nákladů řízení vzniklých v řízení u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS"), ve kterém ÚOHS na návrh žalobkyně zrušil rozhodnutí Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského. Dovolací soud došel k závěru, že „rozhodování o náhradě nákladů řízení patří do pravomoci orgánu, který příslušné řízení vede, a žaloba, kterou se žalobce domáhá zaplacení částky představující náklady řízení před jiným (správním) orgánem z titulu náhrady škody nemůže být úspěšná, neboť by takto docházelo k obchá-

zení příslušné zvláštní právní úpravy náhrady nákladů řízení (…).“

Obdobně se nelze domáhat náhrady nákladů řízení z titulu náhrady škody v situaci, kdy orgán náhradu nákladů účastníkům nepřizná, ačkoliv mohl (viz např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2012, sp. zn. 25 Cdo 3092/2010 nebo ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2928/2006). Proto také „náklady právního zastoupení vynaložené v řízení o ústavní stížnosti nejsou odškodnitelnou újmou ve smyslu § 31 odst. 1 a 2 zákona č. 82/1998 Sb.“ (stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2016, sp. zn. Cpjn 31/2014).

Lze tedy náklady právního zastoupení vůbec uplatnit jako škodu?

Náklady právního zastoupení jsou vymahatelné jako škoda v případě, že splňují obecné podmínky pro existenci nároku na náhradu škody a zároveň o nich nebylo rozhodováno v žádném řízení před orgánem veřejné moci. Jde zejména o náklady na právní zastoupení při mimosoudním vyjednávání, jak vyplývá např. z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2017, sp. zn. 21 Cdo 630/2016. Bývalá zaměstnankyně, zastoupená advokátem, se domáhala plnění po bývalém zaměstnavateli (žalovaném) z titulu náhrady za ztrátu výdělku. Nejvyšší soud posoudil náklady na odměnu advokáta vynaložené v průběhu (úspěšného) mimosoudního jednání se zaměstnavatelem jako skutečnou škodu, kterou je zaměstnavatel povinen uhradit. Jako bezprostřední příčinu nutnosti vynaložit náklady na advokáta identifikoval Nejvyšší soud neoprávněné zastavení výplaty náhrady za mzdu, nikoliv samotný pracovní úraz nebo smlouvu uzavřenou s advokátem.

Otázce naplnění kauzálního nexu mezi protiprávním činem a škodou se věnoval také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2018, sp. zn. 32 Cdo 871/2018. Žalobkyně se domáhala náhrady nákladů na právní služby vynaložených v souvislosti s (úspěšnou) předlitigační obranou proti neoprávněně vymáhané pohledávce. Nejvyšší soud ke sporné otázce příčinné souvislosti dovodil, že „ačkoli v intencích příčinné souvislosti představuje uzavření smlouvy o poskytování právních služeb novou, na vůli dovolatelky závislou okolnost, příčinnou souvislost nepřerušuje, neboť skutečností, bez níž by nedošlo k následku, zůstává i nadále původní škodná událost, kterou je neoprávněné domáhání se zaplacení směnečné sumy. Pokud by totiž žalovaná po dovolatelce nárok ze směnky neoprávněně nevymáhala, dovolatelce by náklady na právní služby nevznikly, neboť by žádné právní služby nepotřebovala.“

Civilní soudy již také řešily specifické situace týkající se trestního řízení. Skončí-li trestní řízení osvobozujícím rozsudkem nebo bylo-li trestní stíhání zastaveno ze stejných důvodů, pro které soud v hlavním líčení rozhodne zprošťujícím rozsudkem, může obviněný uplatnit své nároky vůči státu dle OdpŠk. Pokud však bylo trestní stíhání zahájeno na základě nepravdivého trestního oznámení, je myslitelné i vymáhání náhrady utrpěné škody po osobě, která nepravdivé trestní oznámení vědomě podala. V rozsudku ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 25 Cdo 297/2009 se Nejvyšší soud ke vztahu mezi občanskoprávním nárokem vůči osobě podávající nepravdivé trestní oznámení a nárokem dle OdpŠk vyjádřil tak, že se tyto dva nároky nevylučují. Podstatné je, že k oprávněnosti civilního nároku na náhradu škody po oznamovateli není nutné, aby byla tato osoba odsouzena pro trestný čin křivého obvinění, postačí, pokud zavinění nepravdivost trestního oznámení je dokázána v řízení o škodě. Vybalancování práva podat a nechat prošetřit trestní oznámení na jedné straně a odpovědnosti za šikanózní jednání na straně druhé řešil Ústavní soud v nálezu ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. III. ÚS 1017/2015, v němž opět potvrdil, že se lze domáhat náhrady škody spočívající v nákladech právního zastoupení po osobě, která institut trestního oznámení zneužila. Ústavní soud se v bodě 23 citovaného nálezu vyjádřil uvedením hypotetických příkladů i k otázce účelnosti vynaložených prostředků (tj. kdy by mohlo jít o náklady neúčelné).

Závěr

Pokud procesní předpisy obsahují úpravu náhrady nákladů řízení, mezi které patří i náhrada nákladů právního zastoupení, je pouze v kompetenci daného orgánu v daném řízení o náhradě nákladů rozhodnout. Nárok na náhradu těchto nákladů z titulu náhrady škody nemůže být u civilního soudu uplatňován, protože by tak civilní soud zasahoval do kompetence jiného orgánu. Oproti tomu u náhrady nákladů právního zastoupení, které nebyly vynaloženy v řízení (zejm. z toho důvodu, že se věc nedostala až do stádia řízení před daným orgánem), popř. byly vynaloženy tam, kde procesní předpisy náhradu nákladů neupravují, lze náhradu těchto nákladů v civilním soudnictví z titulu náhrady škody uplatnit, jde-li o náklady vynaložené v důsledku protiprávního jednání škůdce a vynaložené nutně a účelně. ●

Mgr. Eliška Domincová,
Mgr. Tereza Koláříková,
Rada & Partner advokátní kancelář, s.r.o.

Rada & Partner advokátní kancelář

Zdroje:

1 Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.
2 Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.
3 Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.
4 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
5 Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád.
6 Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.
7 Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).
8 VOJTEK, Petr. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci: komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017.
9 HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014.
10 Nález Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 18/01.
11 Nález Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. III. ÚS 1017/2015.
12 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2928/2006.
13 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2012, sp. zn. 25 Cdo 3092/2010.
14 Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2016, sp. zn. Cpjn 31/2014.
15 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2017, sp.zn. 21 Cdo 630/2016.
16 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2018, sp. zn. 32 Cdo 871/2018.
17 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 25 Cdo 297/2009.
18 Vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif).

Jak na rozdělení pozemku – praktický pohled po novele stavebního zákona

Dne 1. 1. 2018 nabyl účinnosti zákon č. 225/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále jen „Novela"). Jednou z méně výrazných, ale prakticky velice podstatných, změn, které tato Novela zavedla, je i závazné stanovisko orgánu územního plánování pro situaci, kdy vydání rozhodnutí nebo jiného úkonu závisí na posouzení jím vyvolané změny v území. Česká praxe stavebního práva se s tímto závazným stanoviskem nově setkává především u dělení pozemků, proto je související právní úpravě věnován i tento článek.

Jaký je tedy v současné době správný postup pro podání a vyřízení žádosti o rozdělení pozemků podle zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Stavební zákon")? Co všechno musí žadatel pro vydání rozhodnutí doložit stavebnímu úřadu a v čem spočívá podstata závazného stanoviska orgánu územního plánování zavedeného Novelou?

Rozhodnutí o dělení pozemků – obecná charakteristika

Rozhodnutí o dělení pozemků stanovuje v souladu s § 82 odst. 1 Stavebního zákona podmínky pro nové rozdělení pozemků. Rozhodnutí o dělení je přitom možné podle § 82 odst. 2 Stavebního zákona vydat pouze na žádost podanou všemi vlastníky všech dotčených pozemků, které jsou předmětem rozhodnutí (případně oprávněnou osobou za účelem uplatňování předkupního práva pro veřejně prospěšné stavby dle § 101 Stavebního zákona).

Rozhodnutí o dělení pozemků se pak dále podle § 82 odst. 3 Stavebního zákona nevyžaduje, pokud podmínky pro dělení jsou už dány regulačním plánem, rozhodnutím stavebního úřadu nebo rozhodnutím podle zvláštního předpisu (např. zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů). V praxi se však spíše setkáváme se situací, že vlastníci pozemků rozhodnutí o dělení potřebují, a to např. pro účely prodeje části svých nemovitostí, na které rozhodnutí podle zvláštních předpisů či regulační plány nepamatují.

Pokud je třeba stanovit podmínky pro dělení pozemků, stavební úřad je uvede právě v daném územním rozhodnutí. Není-li dále třeba tyto podmínky určit, stavební úřad dělení potvrdí jen sdělením podle § 154 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (ve znění pozdějších předpisů). Legislativa tedy ponechává v konkrétních případech na správním uvážení stavebního úřadu, aby posoudil, kdy nebude důvodné stanovit podmínky pro nové rozdělení pozemků (žádost však musí být podána vždy – na základě ní úřad uváží, zda je nutné podmínky regulovat a vydat rozhodnutí, nebo postačí vydání sdělení, kterým navržený záměr odsouhlasí, a to samozřejmě za předpokladu, že k němu nemá výhrady).[1] Takové sdělení však nelze vydat, pokud je rozhodování v území podmíněno územní studií nebo regulačním plánem.

Žádost o vydání příslušného rozhodnutí

Samotná žádost o vydání příslušného rozhodnutí má formulářovou podobu a je dostupná na internetových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj www.mmr.cz v sekci týkající se stavebního práva. V žádosti samotné je třeba primárně přesně specifikovat pozemky, kterých se má dělení týkat (označením obce, katastrálního území, parcelním číslem, druhem pozemku podle katastru nemovitostí a výměrou), a žadatele.

Žadatel přitom může jednat jak samostatně, tak může být i zastoupen na základě plné moci, a primárně je jím vlastník pozemku (v případě spoluvlastníků se jedná o majitele všech podílů), a to dokonce i v případě zamýšleného prodeje nově vzniklého pozemku. Pokud by žadatel nebyl vlastníkem pozemku nebo stavby na něm umístěné a nebyl by ani oprávněn ze služebnosti nebo z práva stavby

P / R / K

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

O krok napřed

2018 právnická firma roku

WINNER EUROPE AWARDS CHAMBERS 2016

CHAMBERS EUROPE AWARDS for Excellence 2014 WINNER

www.prkpartners.cz

požadovaný záměr uskutečnit, musí k žádosti doložit souhlas vlastníka pozemku nebo stavby. Souhlas s navrhovaným záměrem pak musí být vyznačen i na situačním výkresu dokumentace.

Nejpodstatnější částí formulářové žádosti je popis navrhovaného dělení s uvedením výměr nově vznikajících pozemků, a to včetně důvodů pro dělení pozemků. Zde je nutné popsat podle geometrického plánu, k jakému rozdělení dochází a jaké nové pozemky vznikají.

Z relevantních příloh, se kterými se v rámci naší praxe setkáváme, které úřady vyžadují, lze (mimo souhlas vlastníka pozemku nebo stavby nebo plné moci, které jsou již zmíněny výše) dále uvést:

i) kopii geometrického plánu (vyhotoveného oprávněným zeměměřičským inženýrem a odsouhlaseného z hlediska číslování parcel příslušným katastrálním úřadem);
ii) kopii katastrální mapy s vyznačením požadovaného dělení a přístupu z veřejné komunikace ke všem pozemkům – většinou postačuje jeho ruční zakreslení šipkami;
iii) originály souhlasů vlastníků, resp. správců veškerých sítí, které přes rozdělované pozemky vedou, s plánovaným dělením; a
iv) závazné stanovisko k prostorovému členění od dotčeného úřadu územního plánování.

V souvislosti s nadepsanými přílohami upozorňujeme primárně na tu skutečnost, že přestože obecně by měly být pro podání na stavební úřad dostačující, vždy každopádně doporučujeme konzultaci na příslušném úřadu. Tuto doporučujeme zejména s ohledem na specifičnost některých území, pro která je pak třeba úřadu doplnit ještě další podklady nebo uvážit určité skutečnosti. V této souvislosti lze například zmínit požadavek na doložení katastrální mapy s vyznačením přístupu: pokud by se jednalo o území v zastavitelných nebo stabilizovaných plochách (např. pro bydlení v rodinných domech), lze si představit, že v rámci územního plánu budou na komunikace vedené k jednotlivým pozemkům kladeny zvláštní požadavky (ať už z hlediska jejich šířky či dopravního napojení na kapacitně vyhovující veřejně přístupnou pozemní komunikaci). Se všemi těmito požadavky je pak nutné při plánovaném dělení pozemků počítat a pečlivě je v podkladech (i pro dotčený úřad územního plánování, který bude v dané věci vydávat závazné stanovisko) zohlednit.

S podáním a vyřízením žádosti o souhlas s rozdělením pozemků pak není spojen žádný poplatek; pokud jsou podklady kompletní, stavební úřady žádosti vyřizují dle našich zkušeností zpravidla do 30 dnů od jejich podání. S ohledem na skutečnost, že z příloh požadovaných k žádosti je mezi ně nově zavedeno závazné stanovisko k prostorovému členění od dotčeného úřadu územního plánování (povinnost byla zavedená až Novelou s účinností od 1. 1. 2018), je tomuto podkladu níže věnována větší pozornost.

Závazné stanovisko orgánu územního plánování

Příslušné závazné stanovisko je regulováno zejména § 96b Stavebního zákona, podle kterého platí, že jestliže vydání rozhodnutí nebo jiného úkonu podle např. části třetí hlavy III dílů 4 a 5 Stavebního zákona (kam spadá i územní rozhodnutí, resp. sdělení k dělení pozemků zmiňované v tomto článku) závisí na posouzení jím vyvolané změny v území, je podkladem tohoto rozhodnutí nebo jiného úkonu právě závazné stanovisko orgánu územního plánování.

Pokud je přitom stavební úřad a úřad územního plánování součástí jednoho úřadu, nebude závazné stanovisko v souladu s § 96b odst. 2 Stavebního zákona obstarávat žadatel o vydání územního rozhodnutí, ale bude jej obstarávat sám stavební úřad. Naproti tomu v situaci, kdy úřad územního plánování a stavební úřad nejsou součástí jednoho úřadu, se bude závazné stanovisko orgánu územního plánování vydávat na základě samostatné žádosti od žadatele.

Z hlediska obsahu tohoto závazného stanoviska jsou v rámci § 96b odst. 3 Stavebního zákona stanoveny skutečnosti, které orgán územního plánování v daném dokumentu určí. Konkrétně se jedná o to, zda je záměr přípustný z hlediska souladu s politikou územního rozvoje a územně plánovací dokumentací a z hlediska uplatňování cílů a úkolů územního plánování (či nikoliv). Jestliže orgán územního plánování shledá záměr přípustným, může dokonce stanovit i podmínky pro uskutečnění daného záměru.

Závazné stanovisko pak platí dva roky ode dne vydání (v odůvodněných případech může jeho platnost stanovit orgán územního plánování v souladu s § 96b odst. 5 Stavebního zákona delší, nejdéle však na tři roky). Platnost závazného stanoviska lze přitom v základu prodloužit; výjimku tvoří situace, kdy by se změnily podmínky v území.

Závěr

Novela v souvislosti s rozdělováním pozemků (a nejen v souvislosti s ním, ale i pro řadu úkonů, které závisí na posouzení jimi vyvolané změny v území) zavedla pro žadatele novou povinnost, a sice mít k dispozici při podání žádosti o vydání územního rozhodnutí na rozdělení pozemků závazné stanovisko orgánu územního plánování. Žadatelé tak ve valné většině případů (výjimku představuje situace, kdy je stavební úřad a orgán územního plánování součástí jednoho úřadu) budou muset před samotným vyřízením žádosti o rozdělení pozemků na stavebním úřadu požádat orgán územního plánování o závazné stanovisko, prostřednictvím kterého se daný orgán vyjádří zejména k prostorovému členění, na základě kterého vznikne nová podoba pozemků, které má žadatel např. zájem prodat novému majiteli. Každému jednotlivému dělení pozemků tak doporučujeme věnovat pečlivou pozornost, a to nejen s ohledem na dohodu s geodety ohledně tvorby geometrického plánu, podle kterého by mělo dělení proběhnout, ale i ohledně nastavení příslušných pozemků z hlediska územně plánovací dokumentace a podmínek stanovených např. v územním plánu. ●

JUDr. Tereza Kiszková, advokátka,
PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář

P / R / K
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

[1] Machačková, J. a kol. Stavební zákon. Komentář. 3. vydání. Praha C. H. Beck, 2018, s. 453 – 456.

Škoda způsobená obchodní korporaci členem jejího orgánu - kdo musí tvrdit a prokazovat?

V „životě" obchodní korporace se bohužel někdy stává, že jí člen jejího orgánu způsobí svým jednáním škodu. Vymáhání její náhrady může být komplikované. Jednou ze zásadních otázek je to, která ze stran (zda obchodní korporace či člen orgánu) je zatížena břemenem tvrzení a břemenem důkazním. Tedy kdo musí co tvrdit a prokazovat, aby byl v soudním sporu úspěšný.

Povinnost jednat s péčí řádného hospodáře

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ") v § 159 odst. 1 stanoví, že kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. K tomu doplňuje vyvratitelnou právní domněnku, podle které se má za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky. V případě členů orgánů obchodních korporací je povinnost péče řádného hospodáře zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obchodních korporacích" či „ZOK"), doplněna tzv. pravidlem podnikatelského úsudku.[1]

Definice člena voleného orgánu vyplývá z § 152 odst. 2 OZ. Rozumí se jím člen individuálního nebo kolektivního orgánu právnické osoby, který je do funkce volen, jmenován či jinak povolán. Tedy v zásadě člen jakéhokoliv orgánu právnické osoby, s výjimkou orgánu nejvyššího (typicky členské schůze, valné hromady apod., které jsou nevoleným orgánem právnické osoby).[2]

Porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 159 odst. 1 OZ lze považovat za porušení povinnosti ve smyslu § 2913 OZ a člen voleného orgánu, který porušil povinnost jednat s péčí řádného hospodáře a způsobil tím právnické osobě škodu, tuto škodu nahradí.[3]

Kdo musí tvrdit a dokazovat?

V případě, že je po členu orgánu obchodní korporace požadována náhrada škody způsobené této obchodní korporaci soudní cestou, je pro výsledek zásadní unesení břemena tvrzení a důkazního břemena. V řízení musí být prokázán vznik škody, porušení povinnosti člena orgánu a příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a vznikem škody.

V běžném soudním řízení o náhradu škody musí zpravidla rozhodné skutečnosti tvrdit a prokazovat žalobce. Jedná-li se však o spor mezi obchodní korporací a členem jejího orgánu, zákon o obchodních korporacích poskytuje žalobci částečnou výhodu, když stanoví: „Je-li v řízení před soudem posuzováno, zda člen orgánu obchodní korporace jednal s péčí řádného hospodáře, nese důkazní břemeno tento člen, ledaže soud rozhodne, že to po něm nelze spravedlivě požadovat."[4] Je tomu tak proto, že žalující osoba „nemá často k dispozici doklady a mnohdy ani všechny informace potřebné pro to, aby mohla členu orgánu prokázat povinnost újmu nahradit. Takové doklady a informace má naopak zásadně k dispozici právě člen orgánu, který má z titulu své funkce přístup i k dokladům a informacím, umožňující mu prokázat, že nejsou splněny podmínky jeho povinnosti újmu nahradit."[5]

Obdobný princip platil již dříve v době účinnosti zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obchodní zákoník či „ObchZ").[6, 7] Lze tedy vycházet i z judikatury, která se o ustanovení obchodního zákoníku opírá.[8]

Judikatura předně v souladu s ustanovením § 194 odst. 5 ObchZ ve spojení s § 135 odst. 2 ObchZ potvrdila, že je-li v řízení vedeném proti jednateli posuzováno, zda způsobil společnosti škodu porušením povinnosti vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře, nese jednatel důkazní břemeno o tom, že v konkrétním případě jednal s péčí řádného hospodáře. Ve vztahu k ostatním předpokladům odpovědnosti jednatele za škodu způsobenou společnosti (tedy ohledně vzniku škody a příčinné souvislosti mezi škodou a porušením povinnosti) nese důkazní břemeno (jakož i břemeno tvrzení) žalobce a nikoliv žalovaný člen orgánu.[9]

Nesení důkazního břemene o tom, že jednal s péčí řádného hospodáře, předpokládá, že jednatel uvede okolnosti, z nichž plyne, že v konkrétním případě jednal s péčí řádného hospodáře (tedy že bude tvrdit rozhodné skutečnosti) a k těmto rozhodným skutečnostem označí důkazy, jimiž mají být tyto rozhodné skutečnosti prokázány.[10]

Pokud jednatel neprokáže, že jednal s péčí řádného hospodáře, a zároveň je prokázán vznik škody, její výše i příčinná souvislost mezi jednáním jednatele a vznikem škody, soud rozhodne o tom, že jednatel je povinen škodu nahradit. Pokud však vznik škody či příčinnou souvislost mezi vznikem škody a protiprávním jednáním prokázán není, je tato objektivní nejistota přičtena k tíži žalobci.[11]

Případy z praxe

Výše uvedené lze demonstrovat na praktických příkladech. Způsobů, jak může člen orgánu obchodní korporaci způsobit škodu, je celá řada. Níže lze zmínit alespoň některé.

Jednou z uvedených situací může být výběr peněžních prostředků z účtu (případně z pokladny) obchodní korporace, při kterém člen (zpravidla statutárního) orgánu obchodní korporace nakládá s jejím majetkem. V případě soudního sporu je na žalobci, aby tvrdil a prokázal, že žalovaný jakožto člen orgánu obchodní korporace vybral z jejího účtu či z pokladny peněžní prostředky, aniž by bylo zřejmé, jak (na co) byly tyto prostředky využity. Na žalovaném naopak je, aby tvrdil a prokázal, že tyto peněžní prostředky byly využity ve prospěch obchodní korporace. Dokazování toho, že žalovaný peněžní prostředky využil pro dotčený subjekt, není důkazem vzniku škody. Jde o otázku jednání s péčí řádného hospodáře, ohledně které nese důkazní břemeno žalovaný.[12]

Porušením povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře může být podle okolností případu např. i prodej majetku obchodní korporace za výrazně nižší než (v daném místě a čase) obvyklou cenu.[13] V takovém případě je na žalobci, aby prokázal, že prodej byl skutečně realizován za nepřiměřeně nízkou cenu a že se tak stalo jednáním žalovaného (např. jednatele). Žalovaný naopak musí v takovém případě tvrdit a prokázat, že cenu sjednal v souladu s povinností péče řádného hospodáře (např. byla určena znalcem, o jehož závěrech v době prodeje neexistovaly objektivní pochybnosti, nebo bylo snížení ceny určitým legitimním způsobem kompenzováno).

V souladu s povinností péče řádného hospodáře je mimo jiné zajištění toho, aby obchodní korporace řádně a včas plnila své závazky vůči obchodním partnerům. Judikatura Nejvyššího soudu dovodila, že nezaplatí-li společnost svému smluvnímu partnerovi odměnu za plnění poskytnuté podle smlouvy, nepředstavuje nezaplacená odměna škodu, která by jí vznikla porušením právních povinností jejího jednatele.[14] Takovou škodu však mohou představovat nároky, vzniklé v důsledku prodlení s úhradou vzniklé odměny, např. náklady soudního řízení, úroky z prodlení či smluvní pokuta.[15] V takovém případě musí žalobce prokázat, že došlo ke vzniku příslušného dluhu[16] (nároku třetí osoby na zaplacení určité částky v důsledku prodlení) a že se tak stalo v důsledku jednání (resp. pasivity) žalovaného. Žalovaný naopak prokazuje, že jednal s péčí řádného hospodáře. ●

Mgr. Petr Motyčka, advokát,
TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
advokátní kancelář, s.r.o.

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

1 Dle § 51 odst. 1 ZOK: „Pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; to neplatí, pokud takovéto rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou." Ustanovení § 52 odst. 1 ZOK dále dodává: „Při posouzení, zda člen orgánu jednal s péčí řádného hospodáře, se vždy přihlédne k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, byla-li by v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace."

2 Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 784.

3 Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 820.

4 § 52 odst. 2 ZOK.

5 Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 160.

6 § 194 odst. 5 ObchZ: „Členové představenstva jsou povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře a zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu. Je-li sporné, zda člen představenstva jednal s péčí řádného hospodáře, nese důkazní břemeno o tom, že jednal s péčí řádného hospodáře, tento člen představenstva. Ti členové představenstva, kteří způsobili společnosti porušením právních povinností při výkonu působnosti představenstva škodu, odpovídají za tuto škodu společně a nerozdílně.(…)" Ve smyslu § 135 odst. 2 obchodního zákoníku se ustanovení použilo obdobně na jednatele společnosti s ručením omezeným. V případě právní úpravy dle § 52 odst. 2 ZOK je však výslovně pamatováno na výjimky, kdy nesení důkazního břemene nelze po žalovaném spravedlivě požadovat.

7 Judikatura zpravidla posuzovala případy, kdy byl žalovanou stranou jednatel společnosti. Závěry však lze v závislosti na konkrétních okolnostech vztáhnout obecně na osoby, které jsou členy všech volených orgánů obchodních korporací (zejména členové představenstva a dozorčí rady).

8 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3542/2011, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 29 Cdo 440/2013, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. 29 Cdo 6035/2016).

9 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3775/2008, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 29 Cdo 250/2015.

10 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 29 Cdo 440/2013, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 29 Cdo 4590/2016.

11 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. 29 Cdo 6035/2016.

12 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2531/2008.

13 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 29 Cdo 663/2013, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 662/2013.

14 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3158/2013.

15 V souladu s § 2952 vzniká škoda již okamžikem vzniku dluhu, nikoli teprve okamžikem jeho splnění.

PAVELKA

Member of AEA
The largest net of the
world´s attorneys

Global Excellence Awards
Best Boutique Commercial Law Firm
in the Czech Republic / 2018

Member of EuropeFides
Taxes, Law, Audit and Advisory
in Europe

DISKRÉTNOST. OSOBNÍ PŘÍSTUP. DŮVĚRA.

ZAMĚŘENÍ NA ČESKÉ RODINNÉ FIRMY, JEJICH VLASTNÍKY A RODINY.

Právní poradenství, Strategické rozhodování
Daňová problematika, Personalistika
Trust & wealth management
Concierge služby

Pavelka s.r.o.,
advokátní kancelář

Palác Valdek
Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2

+420 734 240 302
office@pavelkapartners.cz

pavelkapartners.cz

Právo spotřebitele odstoupit od pojistné smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory

Spolu se zákonem č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění (dále jen „ZDP") zákonodárce do českého právního řádu přinesl i zákon č. 171/2018 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění (dále jen „změnový zákon"). Ambicí změnového zákona je zejména provést technické změny, jejichž nutnost je vyvolána přijetím ZDP. Byť se mělo jednat pouze o drobné technické změny, ze zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „NOZ") zmizelo jedno ze stěžejních spotřebitelských práv. Změnový zákon nabyl účinnosti dne 1. prosince 2018, stejně jako ZDP.

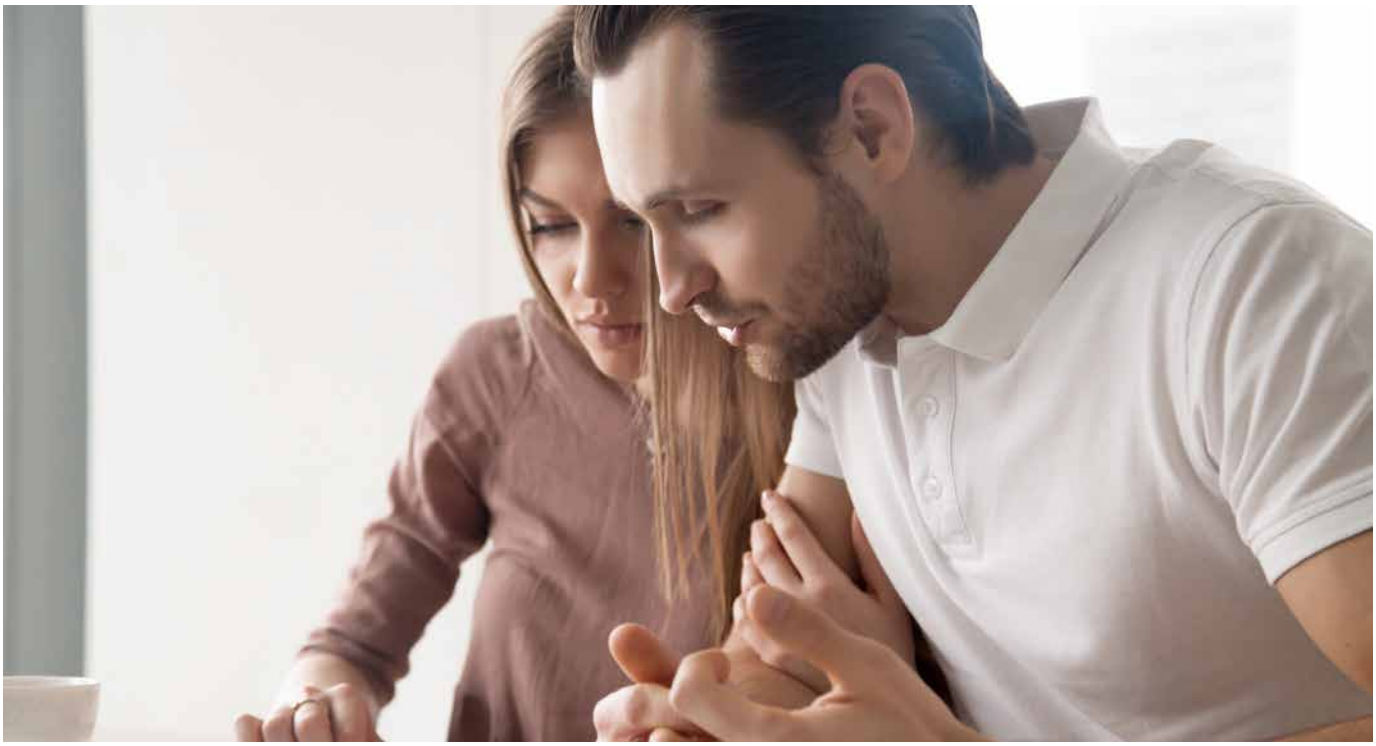

Autoři článku se zaměřují pouze na posouzení změn provedených v NOZ, nebudou se blíže zabývat otázkami změn zakotvených v ZDP, či dalších zákonech.

Technika změn NOZ zakotvená ve změnovém zákoně podstatná pro tento článek je následující:

- v § 1811 odst. 3 písm. c) NOZ jsou nově uvedeny i smlouvy o finanční službě[1]; a
- v § 1840 odst. 1 písm. f) NOZ jsou nově uvedeny i smlouvy o finanční službě.

Pokud jde tedy o smlouvy o finanční službě uzavřené mezi podnikatelem a spotřebitelem, od 1. prosince 2018 není podnikatel povinen spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy nebo před tím, než spotřebitel učiní závaznou nabídku sdělit veškeré informace, které vymezuje § 1811 odst. 2 NOZ. Tato změna dle názoru autorů článku naplňuje cíle, které jsou vymezeny v důvodové zprávě ke změnovému zákonu, tedy odstranit zdvojení informační povinnosti, kterou musí činit podnikatel vůči spotřebiteli v případě smluv o finančních službách, které jsou uzavřeny distančním způsobem (k tomu z důvodové zprávy ke změnovému zákonu: „Občanský zákoník vztažením působnosti obecné právní úpravy spotřebitelských smluv i na finanční služby vlastně tak spíše působí v neprospěch spotřebitele znásobením informačních povinností, jímž jej doslova zahlcuje. Dále dosavadní úprava přináší zbytečnou administrativní zátěž pro trh, neboť představuje zdvojení až ztrojení informační povinnosti.") Takovou změnu dokonce autoři článku považují za vhodnou, neboť ust. § 1843 NOZ, zabývající se sděleními před uzavřením smlouvy o finanční službě (pokud byl k uzavření smlouvy použit výhradně prostředek komunikace na dálku), je ve svém odst. 1 písm. a) odkazující normou, když obsahuje přímý odkaz na konkrétní informace, které je podnikatel povinen sdělit spotřebiteli před uzavřením smlouvy dle § 1811 a 1820 NOZ. Zde tedy zákon separuje a vymezuje pouze ty informace z příslušných ustanovení, které jsou vhodné sdělit spotřebiteli s ohledem na charakter smluv o finanční službě. Dále pak v § 1843 odst. 1 NOZ zakotvuje další informace, které je podnikatel povinen spotřebiteli sdělit v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy o finanční službě uzavřené distančním způsobem.

Co však již cíle vymezené důvodovou zprávou nesleduje, je druhá z výše uvedených změn, a to zahrnutí smluv o finanční službě do smluv vyloučených z působnosti pododdílu 1 oddí-

lu 2 dílu 4 hlavy I části čtvrté NOZ. Autoři článku rozumí úmyslu zákonodárce, kterým bylo zbavit podnikatele (při uzavírání smluv o finanční službě distančním způsobem) informační povinnosti vymezené v § 1820, když již ustanovení § 1843 odst. 1 písm. a) NOZ obsahuje přímý odkaz na určité informace vymezené v § 1820, avšak technika provedení tohoto záměru zákonodárce byla zvolena zcela nevhodně, a to z následujících důvodů.

Ust. § 1840 odst. 1 písm. f) nově zní: „Ustanovení tohoto pododdílu se nepoužijí na smlouvu o finanční službě. Nutno zdůraznit, že od 1. prosince 2018 se na smlouvy o finančních službách nepoužije celý pododdíl 1 oddíl 2 díl 4 hlava I části čtvrté NOZ, který se zabývá právy a povinnostmi podnikatelů a spotřebitelů v případech uzavírání smluv distančním způsobem a mimo obchodní prostory. Jedním ze zde uvedených práv je právo spotřebitele odstoupit od smlouvy bez udání důvodu ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy.[2]

Byť tedy zákonodárce v důvodové zprávě ke změnovému zákonu uvádí, že „totéž (zbytečná administrativní zátěž pro trh – zdvojení až ztrojení informační povinnosti) se vztahuje i na § 1840, resp. na pododdíl týkající se obecných ustanovení pro uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv mimo obchodní prostory.“, zvolenou technikou zákonodárce mimo to, že podnikatele (v případě smluv o finančních službách uzavíraných distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory) zbavuje nadbytečné informační povinnosti, zároveň připravuje spotřebitele o právo odstoupit od smlouvy o finanční službě uzavřené mimo obchodní prostory ve lhůtě 14 dní ode dne uzavření smlouvy bez udání důvodu.

Toto právo považují autoři článku za jedno ze stěžejních práv spotřebitele, které ho má chránit před nevhodnými praktikami některých podnikatelů při uzavírání např. pojistných smluv či jiných smluv o finančních službách. Z úst pojišťovacích zprostředkovatelů často slýcháme, že cílem přijetí ZDP (mimo transpozice evropské úpravy) je odstranit určité nedostatky dosavadní praxe, a to zejména problematickou konstrukci některých pojistně-investičních produktů, či nástup finančněporadenské verze osob označovaných jako „šmejdi“. S ohledem na výše uvedené se výsledek jeví jako zcela protichůdný, dokonce umožňující těmto „šmejdům“ upravit své taktiky, přičemž spotřebitelé nemají žádnou účinnou zákonnou obranu v případě smluv o finanční službě uzavřených mimo obchodní prostory (kterou do 30. listopadu 2018 měli). Celá tato situace je však dle autorů článku způsobena nevhodnou systematikou NOZ.

Na závěr uvádíme, že v případě smluv o finanční službě uzavřené distančním způsobem[3] mají stále spotřebitelé zásadně právo od této smlouvy odstoupit do 14 dnů od jejího uzavření dle § 1846 NOZ odst. 1. Od smlouvy o životním pojištění nebo o penzijním připojištění má spotřebitel dle stejného ustanovení právo odstoupit ve lhůtě třiceti dnů ode dne, kdy byl podnikatelem informován, že byla uzavřena smlouva na dálku. Nadále tak dle autorů tohoto článku neplatí informace poskytnutá ze strany České národní banky,[4] že spotřebitel může odstoupit od pojistné smlouvy ve lhůtě 14 dnů od uzavření smlouvy v případě, kdy je uzavřena mimo obchodní prostory. ●

Mgr. Milan Jelínek, advokátní koncipient,
JUDr. Lenka Příkazská, advokátka,
HSP & Partners advokátní kancelář v.o.s.

Poznámky:

1. § 1841 NOZ: „Smlouvou o finanční službě se pro účely úpravy spotřebitelských smluv v tomto zákoně (pozn. NOZ) rozumí každá spotřebitelská smlouva týkající se bankovní, úvěrové, platební nebo pojistné služby, smlouva týkající se penzijního připojištění, směny měn, vydávání elektronických peněz a smlouva týkající se poskytování investiční služby nebo obchodu na trhu s investičními nástroji.“
2. § 1829 NOZ.
3. S ohledem na § 1842 NOZ se ustanovení pododdílu 2 oddílu 2 dílu 4 hlavy I části čtvrté NOZ (Finanční služby) použijí na smlouvy o finanční službě a na práva a povinnosti z nich vzniklé, pokud byl k uzavření smluv použit výhradně prostředek komunikace na dálku (pozn. nevztahuje se na smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory, pokud nejsou naplněny výše uvedené předpoklady).
4. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/upozorneni_pro_verejnost/20151005_odstoupeni_od_poj_smlouvy_obcansky_zakonik.html.

Umělé prodlužování vazby

Vazba je jedním ze zajišťovacích institutů pro účely trestního řízení dle z. č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád"). Důvodem vazebního trestního stíhání obviněného může být fakt, že trestní řízení proběhne rychleji, bez ovlivňování svědků, či dalších třetích osob nebo bez pokračování v páchání trestné činnosti obviněného, avšak usnesení o vzetí do vazby nemá ani nemůže mít žádný vliv na vyslovení viny, či neviny obviněného, výše a druhu trestu.

Podívejme se však na případ, kdy obviněný je vazebně stíhán pro podezření ze spáchání dvou přečinů, avšak v mezidobí je toto trestní stíhání spojeno s druhým trestním stíháním, kde je obviněný trestně stíhán pro podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu a přečinu, před spojením těchto dvou trestních stíhání však obviněný pro podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu a přečinu do vazby vzat nebyl. Jak je to tedy s maximální možnou délkou trvání vazby u tohoto obviněného?

Vazba pro obviněného představuje citelný zásah do jeho osobní svobody, proto pro ni musí být splněny podmínky, na základě kterých lze přistoupit k vazbě. Vazební stíhání obviněného může být pouze na základě zákonných důvodů a na dobu stanovenou zákonem. Zákonnými důvody vzetí obviněného do vazby jsou dle ustanovení § 67 trestního řádu, důvodné obavy, že obviněný:

a) uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, zejména nelze-li jeho totožnost hned zjistit, nemá-li stálé bydliště anebo hrozí-li mu vysoký trest,

b) bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání, nebo

c) bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil,

a dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán, má všechny znaky trestného činu, jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný, a s ohledem na osobu obviněného, povahu a závažnost trestného činu, pro který je stíhán, nelze v době rozhodování účelu vazby dosáhnout jiným opatřením, zejména uložením některého z předběžných opatření.

Obviněný byl vzat do vazby na základě výše uvedeného důvodu podle ustanovení § 67 písm. c) trestního řádu (dále také „vazba předstižná") v trestním řízení vedeném pro podezření ze spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování podle ustanovení § 353 odst. 1 z. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník") a přečinu nebezpečného pronásledování podle ustanovení § 354 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku. Vazba předstižná má obviněnému zabránit v opakování trestné činnosti pro přečiny, pro něž je stíhán. Vazba předstižná má de facto chránit společnost před pachatelem trestných činů a zabránit páchání další trestné činnosti. Avšak i přes všechno uvedené i vazba předstižná nemůže nahrazovat trest odnětí svobody, toto není ani smyslem vazebního stíhání.

Trestní řád také upravuje maximální možnou dobu trvání vazby, a to v ustanovení § 72a odst. 1 trestního řádu, když vazba může trvat v přípravném řízení a v řízení před soudem jen nezbytně nutnou dobu. Celková doba trvání vazby v trestním řízení nesmí přesáhnout

a) jeden rok, je-li vedeno trestní stíhání pro přečin,
b) dva roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zločin,
c) tři roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin,
d) čtyři roky, je-li vedeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin, za který lze podle trestního zákona uložit výjimečný trest.

EVERSHEDS SUTHERLAND

Dvořák Hager & Partners je teď Eversheds Sutherland

Právní tým pro vaše složité a ještě složitější případy

Advokátní kancelář **Eversheds Sutherland Dvořák Hager** má tým více než 50 právníků v kancelářích v Praze a Bratislavě.

Globálně Eversheds Sutherland sdružuje 67 kanceláří ve 34 jurisdikcích v Evropě, Spojených státech, Blízkém východě, Africe a Asii. Pro Evesheds Sutherland pracuje více než 2800 právníků a patří mezi Top 15 globálních právních firem.

Naším společným mottem je „Client Commitment. Innovative Solutions. Global Service."

Nabízíme zkušenosti a expertízu ve všech oblastech, které jsou pro byznys relevantní. Kromě České republiky a Slovenska poskytujeme právní podporu v regionu střední a východní Evropy, ale také ve všech klíčových ekonomických centrech.

Česko-slovenský tým Eversheds Sutherland Dvořák Hager je pravidelně doporučován renomovanými mezinárodními publikacemi **Legal 500, Chambers and Partners** a **IFLR1000.** V soutěži **Právnická firma roku 2018** zvítězila naše kancelář v kategorii **Pracovní právo.**

Komplexní právní podpora v oblasti:

- Právo obchodních společností, fúze a akvizice
- Obchodní smlouvy, mezinárodní obchod a přeprava
- Pracovní právo
- Financování a kapitálový trh
- Nemovitosti a výstavba
- Hospodářská soutěž, veřejné zakázky, PPP
- Zastupování v soudních a arbitrážních řízeních
- Insolvence a restrukturalizace
- Životní prostředí a odpady
- Energetika
- Rodinné firmy, nástupnictví, family business governance
- Ochrana osobních údajů, GDPR
- Regulace hazardních her
- Trestní právo a compliance

Eversheds Sutherland Dvořák Hager, advokátní kancelář, s.r.o.

Oasis Florenc, Pobřežní 12, 186 00 Praha 8
Tel.: +420 255 706 500
www.eversheds-sutherland.cz

Cintorínska ul. 3/a, 811 08 Bratislava
Tel: +421 232 786 411
www.eversheds-sutherland.sk

V ustanovení § 72a odst. 2 trestního řádu je upravena doba, po kterou je možné obviněného stíhat vazebně v době přípravného řízení a v době řízení před soudem.

Z doby uvedené v odstavci 1 připadá jedna třetina na přípravné řízení a dvě třetiny na řízení před soudem. Není-li přípravné řízení nebo řízení před soudem před uplynutím této doby skončeno, musí být nejpozději v poslední den této lhůty obviněný propuštěn z vazby. Je-li obviněný stíhán pro dva nebo více trestných činů, je pro určení této doby rozhodující čin nejpřísněji trestný. Je-li skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, jiným trestným činem, a délka vykonané vazby již přesáhla dobu stanovenou pro přípravné řízení nebo řízení před soudem, obviněný musí být neprodleně propuštěn z vazby.

S ohledem na uvedenou situaci jasně vyplývá, že obviněný může být stíhán vazebně v přípravném řízení pro výše uvedené přečiny pouze čtyři měsíce.

Avšak v mezidobí orgány činné v trestním řízení spojily ke společnému řízení trestní řízení pro uvedené přečiny s trestním řízením pro podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu znásilnění podle ustanovení § 185 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku a přečinu porušování domovní svobody podle ustanovení § 178 odst. 1, 2 trestního zákoníku. S ohledem na uvedený zvlášť závažný zločin by obviněný mohl být vazebně stíhán v přípravném řízení maximálně jeden rok. V tomto směru je nutné podotknout, že před spojením obou trestních věcí byl obviněný ze zadržení z uvedeného zvlášť závažného zločinu a přečinu propuštěn na svobodu soudem, tudíž soud dospěl k závěru, že nebyly naplněny důvody vazby a obviněný nebyl vzat do vazby.

Všeobecně se dá říci, že v případě spojení více trestných věcí, kdy je obviněný stíhán z více trestných činů, je pro posouzení nejvyšší přípustné doby vazby čin nejpřísněji trestný.

Po uběhnutí lhůty čtyř měsíců však policejní orgán neměl uzavřené své vyšetřování a nadále probíhaly úkony přípravného řízení. Obviněný však stále zůstával ve vazbě s odůvodněním policejního orgánu, že trestní řízení spojili, a proto nyní nejdelší lhůta pro trvání vazby z výše uvedeného důvodu není čtyřměsíční, ale roční. Uvedené vedlo k neoprávněnému držení obviněného ve vazbě, jelikož obviněný v případě podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu nebyl vzat do vazby.

I přesto, že jsou orgány činné v trestním řízení (v přípravném řízení policejní orgán a státní zástupce) povinny průběžně zkoumat, zda důvody vazby trvají, či se změnily, když tato kontrola je orgánům činným v trestním řízení uložena z úřední povinnosti, tak obviněný se svého práva musel domoci až u soudu, jelikož ani státní zástupce usnesením nerozhodl, že se obviněný propouští z vazby na svobodu. Až usnesením soudu byl obviněný propuštěn z vazby na svobodu.

Důvodem propuštění obviněného z vazby na svobodu je, že v posuzované věci došlo k překročení maximální lhůty pro trvání vazby v přípravném řízení, konkrétně lhůty čtyř měsíců. Soud zastává takový názor, že pokud bylo v přípravném řízení rozhodnuto o spojení dvou trestních věcí ke společnému řízení, je třeba obě řízení považovat z hlediska trvání vazby za řízení jediné, pokud v každé z těchto spojených věcí byl obviněný ve vazbě. Taková podmínka však v předmětné věci splněna nebyla, proto je nezbytné uplatnit zásadu a contrario ve vztahu k usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 2. 1993, sp. zn 1 Tvn 20/93, ve kterém je uvedeno, že „…V daném případě byly obě věci spojeny k jedinému řízení, proto i z hlediska trvání vazby jde o řízení jediné a je nutno aplikovat ustanovení § 71 odst. 3 tr. ř., podle něhož v řízení před soudem může trvat vazba nejvýše jeden rok. Městský soud takto neuvažoval, nevzal v úvahu, že obviněný se nacházel ve vazbě již v prvním řízení, a že tato vazba trvala 11 měsíců a 17 dnů. Po podání obžaloby v další věci bylo při správném spojení obou věcí povinností soudu ihned, před uplynutím jednoroční vazební lhůty, podat návrh na prodloužení vazby.

Vzhledem k tomu, že se tak nestalo, nelze nyní podle § 71 odst. 4 tr. ř. o prodloužení rozhodnout. Proto byl návrh předsedkyně senátu Městského soudu v Brně zamítnut."

Spojení výše uvedených trestních věcí policejním orgánem se zdá být v této věci pouze účelové, když policejní orgán ví, že nestihne uzavřít jednu trestní věc, tak ji spojí s druhou trestní věcí, kde se nejedná již o přečin, ale o zvlášť závažný zločin, aby uměle navýšil maximální možnou délku vazby obviněného ze čtyř měsíců na jeden rok.

Chování policejního orgánu je naprosto neprofesionální, když ani informování příslušného policejního orgánu o tom, že obviněný byl vzat do vazby pouze pro podezření ze spáchání přečinu nebezpečného vyhrožování podle ustanovení § 353 odst. 1 trestního zákoníku a přečinu nebezpečného pronásledování podle ustanovení § 354 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku, nevedlo k tomu, aby tento policejní orgán podal návrh státnímu zástupci na propuštění z vazby. Policejní orgán však rozšířil v neprospěch obviněného svůj výklad usnesení o vzetí obviněného do vazby. Vazba však je fakultativní, dočasný a výjimečný procesní úkon, ke kterému by orgány činné v trestním řízení měly přistupovat pouze za předpokladu, že účelu vazby nelze dosáhnout jinak.

Tímto umělým prodloužením vazby bylo obviněnému neoprávněně zasáhnuto do jeho občanských práv a svobod, která jsou zakotvena v Ústavě a v Listině základních práv a svobod. Čl. 8 Listiny základních práv a svobod zakotvuje, že osobní svoboda je zaručena, tento článek také stanoví, za jakých okolností je možné provést zadržení a zatčení a za jakých podmínek lze osobu vazebně stíhat. Došlo také k porušení zásady subsidiarity trestní represe, kdy trestní právo je prostředkem určeným k ochraně zákonem stanovených zájmů, který musí být užíván pouze tehdy, pokud použití jiných právních prostředků ke sjednání nápravy nepřichází v úvahu, protože již byly vyčerpány nebo jsou zjevně neúčinné či nevhodné. ●

Mgr. Nikola Senetová,
Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Postoupení smlouvy

Postoupení smlouvy je dnes standardní obchodní transakcí, která se v praxi běžně používá, a která umožňuje relativně rychle a bezpečně převést práva a povinnosti ze závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou.

Nejčastěji se institutu postoupení smlouvy užívá v případech synallgmatických závazkových vztahů s dlouhodobějším plněním, kdy je pro některou ze stran z určitého důvodu výhodnější, aby zůstal zachován původní závazkový vztah založený postupovanou smlouvou, může jít o důvody daňové nebo účetní, důvody spočívající v regulatorní úpravě, důvody spočívající v existenci zádržného, záruky za vady nebo z důvodu komplexu dalších prováděcích smluv, které jsou neoddělitelné od závazkového vztahu založeného postupovanou (původní) smlouvou. Jde např. o závazkové vztahy ze smluv o dílo nebo různých typů smluv o výstavbě nebo z dlouhodobých nájemních smluv.[1] U postoupení smlouvy je nezbytné vždy rozlišovat mezi úpravou soukromoprávní a úpravou veřejných zakázek.

Předchozí právní úprava

Institut postoupení smlouvy nebyl v předcházející právní úpravě v zákoně č. 40/1964, občanský zákoník (dále jen „OZ 1964“) výslovně upraven. Obsahem každé smlouvy je vždy určitý soubor práv a povinností, které se strany smlouvy zavázaly dodržovat, a proto podle již neplatné úpravy v OZ 1964 bylo nutné použít buď inominátní smlouvu nebo kombinaci dvou smluvních typů. OZ 1964 upravoval změny v osobě věřitele nebo dlužníka v § 524 až 543, přičemž změny v osobě věřitele se týkala úprava institutu postoupení pohledávky (§ 524 až 530) a změny v osobě dlužníka úprava institutu převzetí dluhu (§ 531 až 532), resp. institutu přistoupení k závazku (§ 533 až 534). Podle některých názorů[2] změna v osobě smluvní strany na základě nepojmenované, byť třístranné, smlouvy (věřitel, dlužník a třetí osoba) nebyla možná, neboť taková smlouva odporovala obsahu a účelu zákona. Předchozí právní úprava tedy nebyla z pohledu postoupení smlouvy ideální, praxe si však vždy řešení našla.[3]

Platná právní úprava

Platná právní úprava obsažená v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „OZ“) již výslovně obsahuje právní institut postoupení smlouvy,[4] a to v § 1895 až 1900 OZ, a pro postoupení smlouvy vyžaduje splnění těchto podmínek: (i) souhlas postoupené strany s převodem práv a povinností ze smlouvy, (ii) smlouva musí být nesplněna (ať již zcela či zčásti) a (iii) postoupení nesmí bránit povaha smlouvy.[5] Přestože jde o logické podmínky, poměrně komplikovanější může být otázka výkladu pojmu „povaha smlouvy“. Jak bylo uvedeno, podmínkou pro postoupení smlouvy, je mimo jiné, i to, že postoupení „nevylučuje povaha smlouvy“. Postoupit by tak, logicky, např. nešlo smlouvy, u kterých je vázáno plnění na osobní vlastnosti smluvní strany (zejména v oblasti uměleckých výkonů). V tomto ohledu zřejmě nevzniká výkladový problém, otázkou však zůstává, co přesně zákonodárce zamýšlel, když zákonná podmínka „nevylučuje-li to povaha smlouvy“ se jeví být nadbytečnou, neboť k postoupení smlouvy samotné musí dát vždy souhlas původní strana postupované smlouvy. Výše uvedené slovní spojení „nevylučuje-li to povaha smlouvy“ lze chápat i tak, že u některých typů smluv zřejmě není možné je postoupit (bez ohledu na osobní kvality smluvní strany) vůbec, a to z důvodu jejich jiné povahy. Mohlo by se zřejmě jednat, v souladu s italskou právní úpravou, o případ smluv jednostranně zavazujících, ve kterých fakticky plnění poskytuje jen jedna strana.[6] Česká judikatura na toto téma však není zatím dostupná a názory odborné veřejnosti

na přípustnost postoupení asynallgmatických smluv se různí.

Předmět postoupení smlouvy

Vzniká otázka, co je převáděno na základě postoupení smlouvy? Paradoxně to není smlouva jako taková, ale dochází k převodu (celého) právního postavení v závazku (závazkovém vztahu), který vznikl na základě „postupované" smlouvy. Pro pochopení institutu postoupení smlouvy (resp. převodu práv a povinností ze závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou), je nezbytné nejdříve vymezit pojem „smlouva" a zasadit tento pojem do širšího rámce, zejména do souvztažnosti s pojmem „závazek".[7]

Podle § 1723 odst. 1 OZ závazek vzniká ze smlouvy, z protiprávního činu, nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá. Obsah závazku však není určen pouze smlouvou samotnou (jejím obsahem), ale rovněž zákonem (zejména OZ). Závazek je tedy závazkový právní vztah mezi věřitelem a dlužníkem a jde o širší pojem než smlouva. Předmětem závazku je plnění, obsahem závazku je pohledávka věřitele, které odpovídá dluh dlužníka (povinnost plnit). Závazek však netvoří pouze pohledávka a dluh, pojem závazku je mnohem širší, a obsah závazku tvoří i další práva a povinnosti související s pohledávkou.[8]

Smlouva je naproti tomu dvoustranným (či případně vícestranným) právním jednáním, které zakládá závazek (závazkový právní vztah), obsah závazku (závazkového vztahu) není určen a neodvíjí se pouze od obsahu smlouvy samotné (jako právního jednání). Podle § 545 OZ platí, že právní jednání (tedy i smlouva) vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny (text smlouvy), jakož i právní následky plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran. Obsah závazku je tedy dán zejména smlouvou a zákonem. Obsah závazku může být změněn, aniž by došlo ke změně smlouvy. Smlouvu, jako právní jednání, lze tedy chápat jako určitý „spouštěcí mechanismus" či „aktivátor", který vyvolává vznik závazku (závazkového vztahu), jehož obsah je určen textem smlouvy a zákonem.

Postoupením smlouvy tak fakticky dochází ke změně strany závazkového právního vztahu založeného postupovanou smlouvou a k právnímu nástupnictví postupníka (jako nové strany závazkového vztahu) do právního postavení postupitele jako původní strany závazkového právního vztahu (nikoli do právního postavení ze smlouvy). Na základě postoupení smlouvy nedochází pouze ke změně subjektu jednotlivých dílčích práv nebo povinností, ani k postoupení pohledávky či převzetí dluhu (jinými slovy, nepřecházejí pouze určitá dílčí práva a povinnosti ze smlouvy či ze závazkového vztahu), ale dochází k převodu celkového právního postavení postupitele jako původní strany závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou. Důsledkem postoupení tedy je situace, kdy postupník jako nová strana závazkového vztahu vstupuje do právního postavení postupitele jako původní strany závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou, a to namísto postupitele, kterého v plném rozsahu nahrazuje (v závazkovém vztahu, nikoli ve smlouvě). Na postupníka přecházejí nejen veškerá práva a povinnosti související s plněním ze závazkového vztahu, včetně příslušenství, ale i veškerá vedlejší práva a kompetence spojené s právním postavením strany závazkového vztahu.

Na základě výše uvedeného lze shrnout, že na základě postoupení smlouvy postupitel převádí na postupníka všechna svá práva a povinnosti ze závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou ve stavu, v jakém se nacházejí k okamžiku účinnosti postoupení (tedy okamžiku udělení souhlasu s postoupením postoupenou stranou, případně ke dni, kdy je postoupení smlouvy oznámeno či prokázáno, případně k pozdějšímu datu, pokud je tak určeno ve smlouvě o postoupení smlouvy). Na postupníka přecházejí všechna v okamžiku postoupení nezaniklá (nesplněná) práva a povinnosti ze závazkového právního vztahu založeného postupovanou smlouvou.[9] Předmětem postoupení jsou veškeré podmínky postupovaného závazkového vztahu, včetně např. předmětu plnění, ceny a platebních podmínek, termínů, místa a způsobu plnění, standardů kvality, předání a převzetí, záruky, odpovědnosti za vady a sankčních ustanovení a všechna další ujednání.

Účinnost postoupení smlouvy

Vždy je nezbytné rozlišovat mezi účinností smlouvy o postoupení samotné (tedy vzájemného ujednání mezi postupitelem a postupníkem) a mezi účinností samotného postoupení ve vztahu k postoupené straně. Jde o dva zcela odlišné okamžiky.

Postupitel a postupník si mohou sjednat podmínky účinnosti smlouvy o postoupení mezi nimi navzájem v zásadě libovolně, a to při respektování OZ.

Postoupení smlouvy (závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou) je podle § 1897 odst. 1 OZ vůči postoupené straně (tedy straně, která nadále zůstává smluvní stranou závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou) účinné od jejího souhlasu. Je tedy vždy vyžadován souhlas postoupené strany. Bez takového souhlasu není možné smlouvu postoupit. OZ však v § 1897 odst. 1 umožňuje, aby byl dán souhlas postoupené strany s postoupením smlouvy dopředu. Zpravidla jde o konkrétní smluvní ujednání v původní smlouvě (postupované smlouvě). Pak platí, že souhlasila-li postoupená strana předem, je postoupení smlouvy vůči postoupené straně účinné okamžikem, kdy jí postupitel postoupení smlouvy oznámí nebo kdy jí postupník postoupení smlouvy prokáže. Není zapotřebí tedy již žádný následný souhlas (neboť ten byl dán dopředu), ale pouze oznámení nebo prokázání postoupení.

Neudělení souhlasu postoupené strany s postoupením smlouvy nezakládá neplatnost smlouvy o postoupení, ale pouze neúčinnost vůči postoupené straně. Ve vztahu k postoupené straně bude nadále povinen postupitel. Smlouva o postoupení smlouvy bude tedy vztahem pouze mezi postupitelem a postupníkem, v tomto případě s případnou odpovědností postupitele za nerealizaci postoupení.

U účinnosti je nezbytné vždy pamatovat rovněž na zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), v platném znění.

Důsledky postoupení smlouvy

Podle § 1898 OZ se okamžikem účinnosti postoupení smlouvy vůči postoupené straně (nikoli tedy účinnosti smlouvy o postoupení mezi smluvními stranami navzájem) postupitel „osvobozuje od svých povinností v rozsahu postoupení". Jinými slovy, nebude povinen nadále plnit povinnosti vyplývající z původní smlouvy (původního závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou). Jde o velmi závažné následky, kdy postupovaná strana se bude muset spoléhat na bonitu a schopnost plnit povinnosti ze strany nového subjektu (postupníka). Těmto závažným následkům může podle § 1899 odst. 1 OZ postoupená strana zabránit prohlášením vůči

tdpA

postupiteli, že jeho osvobození odmítá. V tom případě může postoupená strana po postupiteli požadovat, aby plnil, neplní-li postupník převzaté povinnosti. Prohlášení o odmítnutí lze podle § 1899 odst. 2 OZ učinit do 15 dnů ode dne, kdy se postoupená strana dozvěděla nebo kdy musela zjistit, že postupník neplnil. Tato doba tedy není vázána na okamžik účinnosti smlouvy o postoupení, ale na pozdější okamžik (kdy se postoupená strana dozvěděla nebo kdy musela zjistit, že postupník neplnil). Prodlení s prohlášením o odmítnutí osvobození podle § 1899 odst. 2 OZ nezbavuje výše uvedených účinků, postoupená strana však nahradí škodu způsobenou prodlením. Důsledkům lze zabránit odlišnou úpravou ve smlouvě o postoupení. Smluvní strany by tak musely vyloučit použití § 1899 odst. 1 OZ, které je svou povahou dispozitivní.

Postoupené straně zůstávají podle § 1900 OZ zachovány všechny námitky ze smlouvy i proti postupníkovi. Jiné námitky, které tato strana měla vůči postupiteli, jí zůstanou zachovány, vyhradí-li si to ve smlouvě nebo v souhlasu s postoupením smlouvy. Existují tedy dva druhy námitek, a to námitky ze smlouvy a jiné námitky. Za námitky ze smlouvy lze považovat např. námitku neplatnosti, námitku promlčení, námitku splnění dluhu, námitku následné nemožnosti plnění dluhu nebo např. námitku spočívající v existenci vadného plnění. U jiných námitek je podle platné právní úpravy nezbytné, aby si strana tyto námitky výslovně vyhradila, a to buď v původní (postupované) smlouvě nebo v souhlasu s postoupením smlouvy. Za jinou námitku se považuje např. námitka započtení.

Podle § 1896 OZ při částečném postoupení smlouvy nebo při postoupení smlouvy několika postupníkům nelze zkrátit práva postoupené strany z vedlejších doložek ve smlouvě, jako jsou zejména ujednání o podmínce, záloze, závdavku, smluvní pokutě, odstoupení od smlouvy a odstupném nebo o rozhodčí doložce.

Zajištění

Velmi praktickou otázkou je trvání zajištění po postoupení smlouvy. Podle § 1890 OZ platí, že obsah závazku se převzetím dluhu sice nemění, avšak zajištění dluhu poskytnuté třetí osobou trvá jen tehdy, souhlasí-li třetí osoba se změnou v osobě dlužníka. Z pohledu zajištění dochází v případě postoupení smlouvy ke změně osoby dlužníka v závazku. Pokud poskytla zajištění třetí osoba, musí být pro trvání zajištění získán souhlas této osoby. Pokud by bylo poskytnuto zajištění ze strany postupitele nebo postupníka nebo postoupené strany, souhlas není třeba.

Postoupení smlouvy na plnění veřejné zakázky

Předmětem některých smluv je plnění veřejných zakázek, proto je nezbytné zvláštní pozornost při posuzování postoupení takových smluv věnovat rovněž právní úpravě zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění (dále jen „ZZVZ").

Institut postoupení smlouvy je podle ZZVZ z pohledu práva veřejných zakázek změnou závazku (závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou). ZZVZ sice na rozdíl od předchozí právní úpravy změnu závazku ve svém § 222 komplexně upravuje, ovšem změna závazku spočívající ve změně osoby zadavatele, resp. objednatele, nebo dodavatele není v rámci změny závazku v ZZVZ komplexně upravena, byť § 100 odst. 2 ZZVZ upravuje tzv. vyhrazené změny závazku a § 222 odst. 10 ZZVZ upravuje nahrazení dodavatele jiným dodavatelem v určitých případech. Při posouzení přípustnosti postoupení smlouvy je proto třeba vycházet z obecných ustanovení ZZVZ, a to zejména s ohledem na ustanovení ZZVZ o podstatné změně závazku ze smlouvy na plnění veřejné zakázky a dále ze zásad ZZVZ.

Podle § 222 odst. 1 ZZVZ platí, že zadavatel nesmí umožnit podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku po dobu jeho trvání bez provedení nového zadávacího řízení podle ZZVZ.[10]

Podle § 222 odst. 10 ZZVZ platí, že podstatnou změnou závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku je nahrazení dodavatele jiným dodavatelem. Totéž ustanovení však zároveň stanoví, že nahrazení dodavatele jiným dodavatelem[11] je možné (tedy přípustné a nevytvářející podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku) v případě (i) uplatnění vyhrazených změn závazku sjednaných ve smlouvě na veřejnou zakázku na základě zadávacích podmínek podle § 100 odst. 2 ZZVZ, nebo (ii) pokud změna v osobě dodavatele je důsledkem právního nástupnictví v souvislosti s přeměnou dodavatele, jeho smrtí nebo převodem jeho závodu, popřípadě části závodu, a nový dodavatel splňuje kritéria kvalifikace stanovená v zadávací dokumentaci původního zadávacího řízení.

Přestože podle § 222 odst. 10 ZZVZ platí, že podstatnou změnou závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku je nahrazení dodavatele jiným dodavatelem (s výjimkou výše uvedených výslovně vyjmenovaných případů), je nutné připustit i další změny v osobě dodavatele (nahrazení dodavatele jiným dodavatelem). Postoupení smlouvy na veřejnou zakázku (nahrazení dodavatele jiným dodavatelem) je za určitých podmínek přípustné v rámci koncernu. V případě postoupení (celé) smlouvy (závazku) na plnění veřejné zakázky v koncernu nejde podle převažujících právních názorů o podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku v kontextu ZZVZ (nahrazení dodavatele jiným dodavatelem), což vyplývá i z rozsudku Evropského soudního dvora C-454/06 Pressetext Nachrichtenagentur GmbH konkrétně bodu 44. a 45: „Ze spisu totiž vyplývá, že APA-OTS je dceřinou, stoprocentně vlastněnou společností APA, že APA má právo udílet APA-OTS pokyny a že mezi těmito dvěma subjekty existuje smlouva o převedení zisků a ztrát na APA. Kromě toho vyplývá ze spisu, že osoba oprávněná zastupovat APA ujistila zadavatele, že po převedení služeb na OTS bude APA i nadále společně a nerozdílně odpovědná s APA-OTS a že se na celkovém uplatňovaném objemu služeb nic nemění. Takové uspořádání představuje v podstatě vnitřní reorganizaci smluvní strany, která nemění výrazně podmínky původní zakázky." Jestliže je tedy nová smluvní strana např. dceřinou společností stoprocentně vlastněnou původní smluvní stranou, takové uspořádání nepředstavuje změnu základní podmínky veřejné zakázky podle ZZVZ, která by mohla být považována za nové zadání veřejné zakázky. Bylo by vhodné, aby (stejně jako ve výše uvedeném případu APA-OTS) došlo k písemnému ujištění ze strany mateřské společnosti.

Přestože v případě APA-OTS byly zdůrazněny podmínky spočívající v právu udílet pokyny a v existenci smlouvy o převedení zisků a ztrát, nejedná se zřejmě o podmínky obecně nezbytně nutné pro každé postoupení smlouvy (z pohledu právní úpravy zadávání a plnění veřejných zakázek), ale pouze o specifický skutkový stav případu APA-OTS. Z hlediska právní jistoty v rámci aplikace výše uvedeného judikátu Evropského soudního dvora je nejvhodnějším řešením naplnění znaků vyplývajících z předmětného judikátu zejména s ohledem na solidární odpovědnost a koncernové uspořádání. V rámci naplnění podmínky „vnitřní reorganizace smluvní strany" zřejmě postačuje naplnění solidární

odpovědnosti a 100% vlastnictví mateřské společnosti vůči společnosti dceřiné.

Vždy je nezbytné analyzovat, zda by v případě změny zadavatele mohla být za podstatnou a tudíž nepřípustnou změnu považována situace, kdy by do práv a povinností objednatele (zadavatele) vstoupil výrazně „kredibilnější" subjekt. Nelze totiž pominout, že dodavatelé se o své účasti v zadávacím řízení rozhodují i podle toho, kdo je jeho zadavatelem; a to nepochybně zohledňují i ve vlastní nabídce (nacenění rizik, renomé apod.).

Institut postoupení smlouvy na plnění veřejné zakázky (postoupení závazkového vztahu ze smlouvy na plnění veřejné zakázky) je nepřímo předjímán i v ustanovení § 100 odst. 2 ZZVZ (tzv. vyhrazené změny závazku) podle kterého platí, že zadavatel si může v zadávací dokumentaci vyhradit změnu dodavatele v průběhu plnění veřejné zakázky, pokud jsou (i) podmínky pro tuto změnu a (ii) způsob určení nového dodavatele jednoznačně vymezeny. Institut změny dodavatele podle § 100 odst. 2 ZZVZ se použije na výjimečné případy, např. insolvence dodavatele, naplnění podmínek pro odstoupení od smlouvy, případně výskyt případu porušení smlouvy či zánik dodavatele bez právního nástupce. V daných případech bude zpravidla původní závazkový vztah postoupen na nový subjekt (zpravidla uchazeč, který byl druhý v pořadí v rámci původního zadávacího řízení nebo jiný uchazeč s vlastní nabídkou). Ne vždy však bude možné realizovat postoupení smlouvy, nelze vyloučit ani uzavření nové smlouvy na plnění veřejné zakázky.

Z pohledu ZZVZ by bylo problematické, pokud by nový zadavatel uzavřel smlouvu, která byla výsledkem zadávacího řízení provedeného za mírnějších podmínek, než by se jej týkaly a je samozřejmě problematické, aby veřejný zadavatel substituoval sektorového dodavatele v případě, že sektorový zadavatel nebyl povinen zadat veřejnou zakázku postupem podle ZZVZ.

Postoupení smlouvy je nezbytné rovněž vnímat i z pohledu zásad uvedených v § 6 ZZZV. Zadavatel při postupu podle ZZVZ musí dodržovat zásady transparentnosti a přiměřenosti. Ve vztahu k dodavatelům musí zadavatel dodržovat zásadu rovného zacházení a zákazu diskriminace. Zadavatel nesmí omezovat účast v zadávacím řízení těm dodavatelům, kteří mají sídlo v členském státě Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarské konfederaci, nebo jiném státě, který má s Českou republikou nebo s Evropskou unií uzavřenu mezinárodní smlouvu zaručující přístup dodavatelům z těchto států k zadávané veřejné zakázce.

Pro maximální naplnění požadavků a účelu úpravy zadávání veřejných zakázek v ZZVZ a s ohledem na zásadu transparentnosti lze z praktického hlediska doporučit přípravu náležitého zdůvodnění nutnosti změny smluvního subjektu smlouvy na plnění veřejné zakázky. Lze v tomto ohledu např. doporučit, aby záměr uzavřít smlouvu o postoupení smlouvy na plnění veřejné zakázky byl předmětem dobrovolného oznámení o záměru uzavřít smlouvu o postoupení (tzv. ex ante oznámení) podle § 212 odst. 2 ZZVZ. Postoupení smlouvy na plnění veřejné zakázky by ve většině případů nemělo být ani v rozporu se zásadou přiměřenosti, neboť postoupení samo o sobě zpravidla nemění původní parametry zadávacího řízení způsobem, který by byl nepřiměřený charakteru či předmětu veřejné zakázky. Postoupení by rovněž nemělo ovlivnit přístup k účastníkům původního zadávacího řízení a nemělo by způsobit porušení zásady rovného zacházení. Lze mít za to, že ve většině případů v důsledku postoupení smlouvy na plnění veřejné zakázky nebude žádný z účastníků původního zadávacího řízení diskriminován.

Velmi důležité pro řešení souladu postoupení smlouvy podle ZZVZ je rovněž hledisko hospodárného vynakládání veřejných prostředků, neboť toto hledisko představuje jeden ze základních účelů právní úpravy veřejného zadávání. Na zachování hospodárnosti nemůže mít vliv, který objednatel cenu za veřejnou zakázku dodavateli fakticky hradí.

S ohledem na výše uvedené lze shrnout, že postoupením smlouvy nesmí dojít k porušení či obcházení ZZVZ, či k podstatné změně závazku, která by vyžadovala nové zadávací řízení. Pokud jsou splněny tyto podmínky, jde o postup souladný se ZZVZ. Přesto však platí, že postoupení smlouvy na plnění veřejné zakázky bude postup svou povahou výjimečný a bude užíván spíše u vnitřní reorganizace smluvní strany.

Některé praktické aspekty

Za největší riziko u postoupení smlouvy lze z pohledu postupitele považovat otázku možného ručení postupitele za povinnosti postupníka. Z pohledu postupníka lze za riziko považovat otázku trvání zajištění třetí

osoby a možnost postoupené strany vyhradit si tzv. jiné námitky. Tato základní rizika by měla být vyřešena a postavena na jisto před uzavřením transakce.

Praktickou otázkou je, zda má být smlouva o postoupení smlouvy dvojstrannou nebo trojstrannou smlouvou. Lze zřejmě doporučit ponechat smlouvu jako dvoustrannou a souhlas postoupené strany buď evidovat samostatně nebo případně připojit k textu smlouvy o postoupení samostatnou doložku o souhlasu postoupené strany s postoupením smlouvy. Nedává smysl a nemá logiku činit postoupenou stranu smluvním účastníkem smlouvy o postoupení, když její právní postavení ve vztahu ke smlouvě o postoupení se omezuje pouze na vyslovení souhlasu.

Nepochybně je důležité, aby postupitel a postupník sjednali mezi sebou konkrétní práva a povinnosti vyplývající ze závazkového vztahu založeného smlouvou o postoupení, zejména vzájemné vypořádání za již poskytnutá plnění a případnou budoucí odpovědnost. Často se výslovně sjednává úplata za postoupení smlouvy. Velmi důležitý je pohled daňový a účetní, zvláště z pohledu již vynaložených nákladů, rozpracované výroby, daně z přidané hodnoty u tzv. přenesené daňové povinnosti. Daňové a účetní aspekty často hrají mnohem důležitější roli a vytváří mno-

hem více problémových okruhů v transakci než samotný akt postoupení.

Je nezbytné řešit praktické aspekty postoupení, např. změnu doručovacích a kontaktních údajů, předání dokumentace vztahující se k závazkovému vztahu (např. projektová dokumentace, veřejnoprávní povolení, jiná rozhodnutí orgánů veřejné moci). U některých typů transakcí vedle postoupení samotného závazkového vztahu musí dojít k převodu a postoupení práv a povinností z vydaných veřejnoprávních povolení, resp. rozhodnutí a souvisejících rozhodnutí. Často je nezbytné řešit i otázku pasportizace budov či rozestavěného stavebního díla. V neposlední řadě je nezbytné řešit otázku následků nepřevzetí podkladů apod.

Jako u všech transakcí, u kterých dochází k převodu určitých práv a povinností, je nezbytné řešit případnou odpovědnost, její limitaci a podmínky. Zpravidla budou ve smlouvách řešena i prohlášení a ujištění postupitele vůči postupníkovi za převáděná práva a povinnosti ze závazkového vztahu založeného postupovanou smlouvou, včetně platnosti závazkového vztahu. Otázka odpovědnosti je velmi aktuální u úplatných postoupení, kdy rizika ze závazkového vztahu mohou být velká, včetně odpovědnosti za vady a odpovědnosti ze záruky. ●

JUDr. Gabriel Achour, advokát,
ACHOUR & PARTNERS
advokátní kancelář, s.r.o.

ACHOUR & PARTNERS

Poznámky:

1 Smlouva o postoupení smlouvy se často používá i v souvislosti s interními restrukturalizacemi činností obchodních společností nebo v souvislosti s interním dělením jejich činností v rámci koncernového uspořádání. S takovou smlouvou se lze typicky setkat v případech, kdy v určité fázi projektu vstupuje do závazkového vztahu založeného postupovanou (původní) smlouvou dceřiná společnost založená jako oddělená účelová projektová společnost (SPV), a to buď z důvodů požadavků financující banky nebo z důvodu omezení rizika mateřské společnosti, jde asi o nejtypičtější důvod pro postoupení smlouvy. S postoupením smlouvy se lze setkat i v případě, že je zhotovována stavba na pozemku, kdy se následně ukáže, že pozemek není ve vlastnictví objednatele původní smlouvy a kde je vhodné ponechat v účinnosti původní smlouvu o výstavbě nebo o dílo.

2 Viz např. Grulich, T.: K otázce přípustnosti tzv. cese smlouvy. Právní rozhledy, 2008, č. 6, s. 210.

3 Za předchozí právní úpravy v OZ 1964 praxe postoupení smlouvy realizovala zpravidla formou smlouvy o postoupení pohledávky (cese podle § 524 an. OZ 1964) a smlouvy o převzetí dluhu (intercese podle § 531 an. OZ 1964), které musely být uzavřeny písemně, což se dovozovalo z uvedených ustanovení § 524 a 531 OZ 1964, anebo se jednalo o jednu smlouvu o postoupení práv a převzetí povinností zahrnující oba výše uvedené smluvní typy, tedy cesi a intercesi. Co se týče smlouvy o postoupení pohledávek ve smyslu ustanovení § 524 an. OZ 1964, souhlas dlužníka nebyl v tomto případě vyžadován, ovšem postupitel byl povinen jej o daném postoupení bez zbytečného odkladu informovat. Až okamžikem oznámení postupitelem (věřitelem) dlužníkovi, popř. prokázáním postoupení postupníkem (dlužníkem), byl dlužník povinen plnit „novému" věřiteli. Nebylo ovšem možné postoupit pohledávku, jestliže by postoupení odporovalo dohodě s dlužníkem. U smlouvy o převzetí dluhu podle ustanovení § 531 an. OZ 1964, na rozdíl od smlouvy o postoupení pohledávky, byl vyžadován souhlas věřitele. Kromě různých variant inominátních smluv bylo možné se rovněž setkat s praxí dodatků k uzavřeným smlouvám, kdy na základě trojstranného dodatku nahradila ve smluvním vztahu jednu ze stran třetí osoba.

4 Podle § 1895 odst. 1 OZ obecně platí, že nevylučuje-li to povaha smlouvy, může kterákoli strana „převést jako postupitel svá práva a povinnosti ze smlouvy nebo z její části třetí osobě", pokud s tím postoupená strana souhlasí a pokud nebylo dosud splněno. Podle § 1895 odst. 2 OZ pak platí, že má-li být plnění ze smlouvy trvající nebo pravidelně se opakující, lze smlouvu postoupit s účinky k tomu, co ještě nebylo splněno.

5 Pro komplexnost je nutné uvést, že OZ připouští u smluv uzavřených s doložkou na řad možnost postoupení smlouvy pouhým rubopisem jako např. u směnek. Podle § 1897 odst. 2 OZ platí, že obsahuje-li smlouva uzavřená v písemné formě ujednání, že je uzavřena na řad některé ze stran nebo jiné ujednání stejného významu, pak tato strana postoupí smlouvu rubopisem listiny. O náležitostech rubopisu, jakož i o tom, kdo je z rubopisu oprávněn a jak své právo prokazuje, platí právní předpisy o směnkách. Podle nich se rovněž posoudí, od koho může požadovat listinu ten, kdo o ni přišel. V tomto případě se nevyžaduje souhlas postoupené strany. Platí však, že z postupované smlouvy se nestává dokonalý cenný papír ve smyslu § 518 OZ.

6 Při tomto restriktivním výkladu např. darování. V takovém případě by bylo zřejmě nezbytné použít institut postoupení pohledávky (práva na plnění z darování). Komplikovaná by za těchto okolností pro postoupení závazkového vztahu byla zřejmě i smlouva dědická.

7 Bohužel často se ve smlouvách i nyní stále zaměňuje pojem „závazek" a „povinnost". Nejde o synonyma. Závazek je právním poutem (závazkovým vztahem), povinnost je konkrétní povinností, která vyplývá ze závazku, ať je již tato konkrétní povinnost výslovně uvedena ve smlouvě nebo v zákoně (typicky v OZ).

8 Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721 - 2054). Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 794.

9 Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721 - 2054). Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 798.

10 Podle § 222 odst. 3 ZZVZ je podstatnou změnou závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku taková změna smluvních podmínek, která by (i) umožnila účast jiných dodavatelů nebo by mohla ovlivnit výběr dodavatele v původním zadávacím řízení, pokud by zadávací podmínky původního zadávacího řízení odpovídaly této změně, (ii) měnila ekonomickou rovnováhu závazku ze smlouvy ve prospěch vybraného dodavatele, nebo (iii) vedla k významnému rozšíření rozsahu plnění veřejné zakázky. Vždy je třeba rozlišovat, zda jde o změnu zadavatele či dodavatele.

11 ZZVZ v těchto případech nepoužívá pojem postoupení smlouvy na veřejnou zakázku, ale „nahrazení dodavatele jiným dodavatelem", neboť k realizaci změny (nahrazení dodavatele jiným dodavatelem) může dojít nejen postoupením závazkového vztahu ze smlouvy na veřejnou zakázku.

Ostatní advokáti mluví španělsky, my jsme španělští advokáti.

Právní služby ve Španělsku, Portugalsku a Latinské Americe

Servicios legales en Español

Sokolovská 22, Praha 8
tel.: 224 818 736–7
praha@moreno-vlk.eu

M V A

Moreno Vlk & Asociados

Advokátní kanceláře / Abogados / Attorneys at Law

Praha I Madrid I Bratislava

2018 právnická firma roku

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

Započtení dle NOZ ve světle judikatury Nejvyššího soudu

Právní úprava započtení jakožto jednoho ze způsobů zániku závazku je s účinností od 1. 1. 2014 obsažena v ustanovení § 1982 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen jako OZ). K této z části nové právní úpravě se v loňském roce několikráte vyjádřil Nejvyšší soud ve svých rozsudcích. Níže v tomto článku čtenářům přiblížíme tři závěry Nejvyššího soudu, které doposud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu nebyly vyřešeny.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2018, sp. zn. 32 Cdo 5234/2016:

V této věci se původní žalobce domáhal po žalovaném zaplacení doplatku ceny díla s příslušenstvím podle smlouvy o dílo uzavřené mezi původním žalobcem a žalovaným dne 21. 11. 2013. Na zaplacení tohoto doplatku ceny díla neměl původní žalobce dle žalovaného nárok. To z důvodu, že pohledávka původního žalobce na úhradu doplatku ceny díla měla zaniknout započtením pohledávky žalovaného z titulu práva na smluvní pokutu za prodlení s předáním díla proti pohledávce původního žalobce na zaplacení doplatku ceny díla. K započtení došlo až po 1. 1. 2014, tj. po té, co nabyl účinnosti OZ.

V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud posuzoval otázku, který právní předpis se aplikuje při posouzení způsobilosti pohledávky na zaplacení smluvní pokuty k započtení proti jiné peněžité pohledávce ze závazkového vztahu v případě, že obě pohledávky vznikly ze závazkového vztahu založeného smlouvou v době do 31. 12. 2013, nicméně smluvní pokuta byla vyúčtována a kompenzační právní jednání bylo učiněno až v době po dni 31. 12. 2013. Obecněji byla otázka řešená v tomto rozhodnutí dovolacím soudem položena takto: jaká právní úprava je vzhledem k § 3028 odst. 3 věty první o. z.[1] rozhodná pro kompenzabilitu vzájemných pohledávek, které obě (popř. všechny) vznikly po dni nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, leč z právních poměrů založených smlouvou uzavřenou za účinnosti dosavadních právních předpisů.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že pro kompenzabilitu vzájemných pohledávek je rozhodnou ta právní úprava, kterou se řídí smlouvou založený závazkový právní poměr, z něhož započítávaná pohledávka vznikla. V případě smluvní pokuty je tedy pro podřízení smluvní pokuty příslušnému právnímu režimu významný nikoliv okamžik, kdy porušením smluvní povinnosti vzniklo právo na zaplacení smluvní pokuty, nýbrž to, jakou právní úpravou se řídí závazkový právní poměr založený smlouvou, v níž byla smluvní pokuta sjednána. V případě posuzovaném Nejvyšším soudem proto měla být aplikována úprava započtení obsažená v právních předpisech účinných do 31. 12. 2013, neboť smlouva o dílo byla uzavřena dne 21. 11. 2013 (tj. právní poměr, z něhož vzniklo právo na zaplacení smluvní pokuty, se řídil právní úpravou účinnou do 31. 12. 2013).

Při formulaci uvedeného závěru vyšel Nejvyšší soud ze znění ustanovení § 3028 odst. 3 věty první OZ. OZ totiž v tomto ustanovení vychází z okamžiku, ke kterému vzniknul určitý právní poměr (právní vztah); nikoliv z okamžiku, ke kterému vznikla konkrétní pohledávka. Dále vyšel Nejvyšší soud při výkladu uvedeného ustanovení OZ

z principu právní jistoty, kterému odpovídá pouze interpretace přijatá Nejvyšším soudem, jelikož započitatelnost pohledávek je podstatnou vlastností pohledávek a bylo by proto zásahem do právní jistoty smluvních stran, pokud by byly předpoklady kompenzability (vlastnost pohledávky) dodatečně (tj. po vzniku právního vztahu, z něhož vznikly započítávané pohledávky) měněny.

Pro upřesnění lze uvést, že stejný právní závěr stran výkladu ustanovení § 3028 odst. 3 věty první OZ přijal Nejvyšší soud i ve vztahu k pohledávkám, které vznikly z mimosmluvních právních skutečností (viz dále uvedený rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5711/2017).

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5711/2017:

V tomto případě posuzovaném Nejvyšším soudem se žalobce domáhal vydání bezdůvodného obohacení, které mělo vzniknout nadužíváním spoluvlastněné nemovité věci bez právního důvodu od 1. 3. 2013 do 31. 12. 2014. Žalovaný proti tomuto nároku žalobce v průběhu soudního řízení započetl pohledávky na úhradu poloviny nákladů na údržbu a zachování společné věci, jakož i zaplacené daně z nemovitých věcí. Tuto námitku soudy odmítly (mimo jiné) z důvodu nejistoty a neurčitosti pohledávky žalovaného ve smyslu ustanovení § 1987 odst. 2 OZ.[2]

Nejvyšší soud se za této situace vyjádřil k výkladu ustanovení § 1987 odst. 2 OZ. Konkrétně se Nejvyšší soud vyjádřil k tomu, jak má být vykládán termín nejistá nebo neurčitá pohledávka. V poměrech civilního procesu by měl být dle názoru Nejvyššího soudu smysl ustanovení § 1987 odst. 2 OZ spatřován zejména v ochraně věřitele před tím, aby řízení o jím uplatněné pohledávce bylo zdržováno složitým prokazováním protipohledávek dlužníkových. Lze-li proto očekávat, že by námitka započtení s ohledem na obtížnost zjišťování existence a výše započítávané pohledávky nepřiměřeně prodlužovala řízení o pohledávce uplatněné žalobou, je možné konstatovat nekompenzabilitu započítávané pohledávky pro nejistotu a neurčitost. Absenci kompenzability pohledávek ovšem současně dle mínění Nejvyššího soudu nelze nadužívat a učinit tím právo vznesení námitky započtení v civilním řízení neaplikovatelným. Námitka započtení proto není vyloučena pouze z důvodu, že proti ní žalující věřitel uplatnil racionální argumentaci. Tím totiž není řízení o žalobou uplatněné pohledávce bez dalšího zdržováno. Za nejistou a neurčitou tak povětšinou není namístě označit pohledávku, pakliže pochybnosti o její existenci vyvolává toliko spornost právní kvalifikace, nikoli problematičnost zjišťování skutkových předpokladů jejího vzniku.

Výše uvedené tak dle našeho názoru znamená, že k dovození nekompenzability protipohledávky v rámci civilního procesu by mělo být přikročeno pouze za situace, kdy se žalovaný zjevně snaží bezdůvodně oddálit rozhodnutí soudu ve věci samé. To tím, že uplatnil námitku započtení pohledávky, u které lze jen obtížně zjistit (dokazováním), zda, komu a v jaké výši vznikla (příp. kdy by zjišťování těchto skutečností neúměrně prodloužilo řízení o žalobě). Proto také Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí současně uvádí, že dovození nekompenzability protipohledávky v rámci civilního procesu bude méně často přiléhavé tam, kde započítávaná pohledávka vznikla ze stejného právního vztahu jako pohledávka uplatněná žalobou. V případě obou těchto pohledávek totiž bude skutkové okolnosti jejich vzniku obdobné.

Aplikovatelnost ustanovení § 1987 odst. 2 OZ mimo soudní řízení Nejvyšší soud zcela nevyloučil.[3]

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 9. 2018, sp. zn. 33 Cdo 4967/2017:

V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud vyložil ustanovení § 1987 odst. 1 OZ[4] (konkrétní skutkové okolnosti posuzované věci v tomto případě dle našeho názoru není třeba popisovat, pročež je zde neuvádíme). Konkrétně Nejvyšší soud dospěl k závěru, že na rozdíl od pasivně započítávané pohledávky,[5] která v době mezi okamžikem, k němuž má nastat účinek započtení a okamžikem, kdy je započtení realizováno, musí být splnitelná, je jedním z předpokladů započtení na straně aktivně započítávané pohledávky,[6] jejíž věřitel provádí kompenzační úkon (prohlášení započtení), její vymahatelnost (§ 1987 odst. 1 o. z.). Součástí vymahatelnosti je – mimo jiné – splatnost pohledávky (nesplatné pohledávky nelze uplatnit před soudem)…Okamžiku, kdy věřitel aktivně započítávané pohledávky učiní prohlášení o započtení (kompenzační úkon), musí předcházet rozhodný okamžik způsobilosti pohledávek k započtení (aktivně započítávaná pohledávka musí být splatná před kompenzačním úkonem).

Z tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy vyplývá, že k započtení může věřitel pohledávky použité k započtení (aktivně započítávané pohledávky) přistoupit teprve až ve chvíli, kdy je tato pohledávka splatná. V opačném případě by byl kompenzační úkon dle našeho názoru ve většině případů relativně neplatný (viz § 588 OZ[7] a contrario). ●

JUDr. František Divíšek, advokát,
Mgr. Michala Králová, advokátka,
PPS advokáti s.r.o.

PPS advokáti

Poznámky:

1. Není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dosavadními právními předpisy.
2. Pohledávka nejistá nebo neurčitá k započtení způsobilá není.
3. Aniž by dovolací soud mínil dotčené normě zcela upřít uplatnění mimo soudní řízení a aniž by popíral závěr, že nejistota a neurčitost pohledávky může být vyvolána též jinými faktory než obtížnou dokazatelností…, dospívá tedy k závěru, že v kontextu civilního procesu by měl být smysl § 1987 odst. 2 o. z. spatřován zejména v ochraně věřitele před tím, aby řízení o jím uplatněné pohledávce bylo zdržováno složitým prokazováním protipohledávek dlužníkových.
4. K započtení jsou způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem.
5. Tj. pohledávka, vůči které je započtení činěno.
6. Tj. pohledávka, která je k započtení použita.
7. Soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně příčí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.

Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným a jeho důsledky pro některá práva společníků

Cílem tohoto článku je rozebrat důsledky převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným pro právo společníka na výplatu podílu na zisku a pro právo společníka dovolávat se neplatnosti usnesení valné hromady ve světle usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 27 Cdo 1499/2017.

Podíl jako předmět právních vztahů

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), v platném znění (dále jen „ZOK") vymezuje podíl v § 31 obecně jako účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí. Podíl společníka ve společnosti s ručením omezeným (dále jen „společnost") je tak především soubor práv a povinností, která společníkovi vyplývají z jeho účasti na společnosti. Práva společníka plynoucí z jeho účasti na společnosti se dělí především na práva peněžitá (mezi která patří právo společníka na výplatu podílu na zisku) a na práva nepeněžitá (mezi která patří právo společníka dovolávat se neplatnosti usnesení valné hromady).

V rámci práv plynoucích z účasti na společnosti je nutné dále rozlišovat mezi obecnými oprávněními a konkrétními subjektivními právy (pohledávkami) vzniklými z účasti ve společnosti. Jedním z obecných oprávnění společníka plynoucích z jeho účasti na společnosti je právo společníka podílet se na zisku společnosti. Naproti tomu rozhodne-li valná hromada společnosti o rozdělení zisku za účetní období roku 2018, vzniká společníkovi konkrétní subjektivní právo, tedy pohledávka na výplatu podílu na zisku za účetní období roku 2018.[1]

Zákonná definice podílu je vystavena na tzv. principu celistvosti podílu, z níž vyplývá, že s jednotlivými obecnými oprávněními vyplývajícími z účasti společníka na společnosti nelze samostatně disponovat (tj. nelze tedy např. postoupit třetí osobě právo domáhat se neplatnosti jakýchkoliv usnesení valné hromady společnosti).[2]

Důsledky převodu podílu pro právo na výplatu podílu na zisku

Nejvyšší soud České republiky se ve svém usnesení sp. zn. 27 Cdo 1499/2017 ze dne 10. října 2018 (dále jen „Usnesení") zabýval situací, kdy došlo k převodu podílu ve společnosti poté, kdy valná hromada přijala rozhodnutí o rozdělení zisku, avšak ještě předtím, než byl společníkům podíl na zisku vyplacen. V takovém případě pohledávka na výplatu podílu na zisku za konkrétní účetní období přechází na nabyvatele podílu.

Pokud by pohledávka na výplatu podílu na zisku neměla přejít v rámci převodu podílu, je nutné ji „vyčlenit", a to prostřednictvím samostatného právního jednání. V takové situaci se nabízí především možnost pohledávku na výplatu podílu na zisku „vyčlenit" prostřednictvím výslovného ujednání ve smlouvě o převodu podílu, že pohledávka na výplatu podílu na zisku s převodem podílu nepřechází a jejím věřitelem zůstává původní společník společnosti. Zda je takový postup možný však zůstává v současnosti otázkou. V komentářové literatuře[3] ani mezi odbornou veřejností[4] neexistuje ohledně této otázky shoda.

Argument podporující dovolenost tohoto postupu lze spatřovat ve skutečnosti, že pohledávka na výplatu podílu na zisku tvoří samostatnou věc ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ"), která je jako taková způsobilá být předmětem právních vztahů, a se kterou lze tudíž samostatně nakládat. Takovou pohledávku lze především postupovat na jiné osoby. Princip celistvosti podílu legislativně vyjádřený v § 31 ZOK se bez dalšího vztahuje pouze na abstraktní práva plynoucí z podílu, nikoliv však již na jednotlivá subjektivní práva vzniklá z účasti ve společnosti (tj. ze souhrnu abstraktních práv společníka společnosti). „Vyčlenění" pohledávky na výplatu podílu na zisku prostřednictvím smluvního ujednání lze považovat za určitou formu (negativní) dispozice s pohledávkou na výplatu podílu na zisku, což by nasvědčovalo tomu, že tento postup je možný. Nezbývá však než vyčkat než se otázkou bude ve své rozhodovací praxi zabývat Nejvyšší soud České republiky, jelikož judikatura, která by poskytovala jednoznačnou odpověď, doposud neexistuje.

Další možností, jak zabránit přechodu pohledávky na výplatu podílu na zisku s převáděným podílem, je postoupit takovou pohledávku na (nejlépe spřízněnou) třetí osobu před tím, než dojde k samotnému převodu podílu s tím, že po uskutečnění převodu podílu dojde následně k postoupení pohledávky na

ZIZLAVSKY

25 let

2018 právnická firma roku

2017 právnická firma roku

2016 právnická firma roku

2015 právnická firma roku

byznys a insolvence

příležitost ke spolupráci

www.zizlavsky.cz

ak@zizlavsky.cz

výplatu zisku zpět na převodce podílu. V případě tohoto postupu je však již třeba brát v potaz případné daňové důsledky, které by postoupení pohledávky mohlo mít.

Důsledky převodu podílu pro právo společníka dovolávat se neplatnosti usnesení

Nejvyšší soud ČR se v Usnesení dále zabýval i důsledky převodu podílu ve společnosti pro právo společníka dovolávat se neplatnosti usnesení valné hromady. Jelikož se stejně jako v případě práva na výplatu podílu na zisku jedná o právo spolutvořící podíl ve smyslu § 31 ZOK, na nabyvatele přechází v případě převodu podílu právo dovolávat se neplatnost usnesení valné hromady ve stavu, v jakém toto právo svědčilo převodci.

Nabyvatel tak vstupuje ve vztahu k právu dovolávat se neplatnosti usnesení valné hromady do postavení svého předchůdce, tedy převodce. Převod podílu ve společnosti tak nemá vliv na běh subjektivní tříměsíční lhůty pro dovolání se neplatnosti rozhodnutí valné hromady společnosti ve smyslu § 191 ZOK. Došlo-li tedy po přijetí usnesení valné hromady k převodu podílu ve společnosti dříve, než došlo k uplynutí zmíněné lhůty, na délce lhůty se nic nemění a její běh skončí tří měsíce poté, kdy se o usnesení valné hromady dozvěděl nebo mohl dozvědět převodce.

Na nabyvatele se ve vztahu k právu dovolávat se neplatnosti usnesení valné hromady vztahují i ostatní zákonná omezení, a to především § 192 odst. 2 ZOK, dle kterého se nelze dovolávat neplatnosti usnesení valné hromady společnosti, pakliže na této valné hromadě proti usnesení nebyl podán protest. I pro nabyvatele podílu platí, že se může dovolávat neplatnosti usnesení valné hromady, aniž by byl podán protest proti usnesení valné hromady v případě, kdy důvody pro neplatnost usnesení valné hromady nebylo možné na této valné hromadě zjistit.

Závěr

Pohledávka na výplatu podílu na zisku přechází v případě, kdy došlo k přijetí usnesení o rozdělení zisku a následnému převodu podílu před tím, než došlo k výplatě podílu na zisku, na nabyvatele. Má-li převodce zájem, aby zůstal věřitelem pohledávky na výplatu podílu na zisku, je nutné před samotným převodem podílu nebo v rámci smlouvy o převodu podílu učinit příslušné kroky, kterým toho bude docíleno, tedy buď pohledávku na výplatu podílu na zisku z přechodu práv v rámci převodu podílu ve společnosti „vyčlenit" prostřednictvím smluvního ustanovení, nebo ji postoupit na třetí osobu. V případě postupu formou „vyčlenění" pohledávky na výplatu podílu na zisku však doposud neexistuje jednotný názor na přípustnost tohoto postupu a je nutné vyčkat na příslušnou judikaturu Nejvyššího soudu České republiky.

Právo dovolávat se neplatnosti usnesení valné hromady přejímá nabyvatel ve stavu, v jakém svědčilo převodci podílu. Případný převod podílu tedy nemá vliv na běh subjektivní lhůty pro dovolání se neplatnosti usnesení valné hromady společnosti, která běží od okamžiku, kdy se o přijetí usnesení dozvěděl nebo mohl dozvědět převodce podílu. ●

František Schirl,
Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář

Weinhold Legal

Poznámky:

1 ČERNÁ, S. [Účast v obchodní korporaci]. In: ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 129.

2 ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. § 31 [Vymezení podílu]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 73.

3 Viz tamtéž, s. 307. Opačně POKORNÁ, Jarmila. § 31 [Vymezení podílu]. In: LASÁK, Jan, POKORNÁ, Jarmila, ČÁP, Zdeněk, DOLEŽIL, Tomáš. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. I. díl. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 259.

4 Viz Caska, O. „Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným a jeho vliv na výplatu podílu na zisku" dostupném na stránkách www.epravo.cz. Opačně Žíla, M. „K převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným a možnosti vyloučení přechodu výplaty konkrétního podílu na zisku na nabyvatele podílu" dostupném na stránkách www.epravo.cz.

MARTIN MAISNER

POSKYTOVÁNÍ PRÁVNÍCH SLUŽEB ON-LINE

Tento a mnoho dalších on-line seminářů na www.epravo.cz

Právní úprava vzniku společností ve vybraných zemích EU

Pravidla pro zakládání společností v EU nejsou v současnosti harmonizována a na podnikatele působící ve vícero členských státech jsou tak v každé zemi kladeny rozdílné požadavky, což vede k jejich administrativnímu a finančnímu zatížení. Právní úprava jednotlivých států balancuje mezi potřebou zvýšené kontroly při zakládání společností, která má ochránit především budoucí věřitele, a jednoduchostí a rychlostí zakládání společností. Některé právní řády již dnes umožňují založit společnost online bez nutnosti fyzické přítomnosti žadatele, jiné kladou vysoké nároky na identifikaci žadatele, společníků i orgánů společnosti.

Vznik společností online

Mnoho podnikatelů se v poslední době dotazovalo, zda může vzniknout v jejich zemi společnost online, anebo zda je k jejímu vzniku nezbytné, aby se určitá osoba dostavila osobně. Porovnáním právní úpravy je možné dospět k těmto závěrům:

Rakousko

V Rakousku nemůže společnost vzniknout výhradně online. V závislosti na právní formě společnosti je přinejmenším nutné podat písemnou notářsky ověřenou žádost na příslušný zemský soud. Notář ověřující podpis je povinen ověřit totožnost podepisující osoby, kterou může být zakladatel osobně nebo zastoupený na základě plné moci. Od roku 2017 je v Rakousku možné zapsat společnost do obchodního rejstříku bez notářského ověření. Na místo notáře může totožnost podepisující osoby ověřit a potvrdit zemskému soudu banka, která spravuje účet společnosti. Tento způsob je ovšem dosud jen málo využíván, jelikož ověřování totožnosti klientů bank je (kvůli „Know your client – poznej svého klienta" zásadám při otevírání bankovního účtu) mnohem komplexnější, než ověření totožnosti prováděné notářem.

Česká republika

V České republice nemůže společnost vzniknout výhradně online. Společnost s ručením omezeným (s.r.o. / spol. s r.o.) a akciová společnost (a.s. / akc. spol.) mohou v České republice vzniknout pouze na základě společenské smlouvy sepsané ve formě notářského zápisu a následného zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Veřejná obchodní společnost (v.o.s. / veř. obch. spol.) a komanditní společnost (k.s. / kom. spol.) mohou vzniknout pouze na základě společenské smlouvy a následného zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Společenská smlouva veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti sice nevyžaduje formu notářského zápisu, podpisy na smlouvě ale musí být úředně ověřeny. Notář sepisující notářský zápis nebo ověřující podpisy prověřuje totožnost přítomné osoby. Zakladatelé se přitom nemusí před notáře dostavit osobně, ale mohou se nechat zastoupit na základě plné moci. Nově založená společnost pak může být zapsána do rejstříku buď přímo notářem (s příslušným elektronickým přístupem do obchodního rejstříku) nebo příslušným rejsříkovým soudem.

Francie

Ve Francii může celý proces vzniku společnosti proběhnout online. Místní „formalisté"

(osoby vykonávající činnost obdobné činnosti notáře) jsou pověřeni dokončením procesu zápisu společnosti před soudním úředníkem obchodního soudu.

Německo

V Německu nemůže společnost vzniknout výhradně online. Zakládající společníci společnosti se musí zúčastnit osobně nebo v zastoupení na základě plné moci založení společnosti ve formě notářského zápisu před německým notářem. Společnost právně neexistuje do té doby, než je zapsána do německého obchodního rejstříku. Žádost o zápis musí být podepsána všemi jmenovanými jednateli a podpisy notářsky ověřeny. Návrh na zápis je podán prostřednictvím německého notáře. Veřejná obchodní společnost (Offene Handelsgesellschaft – OHG) na rozdíl od jiných forem společností sice vznikne již uzavřením společenské smlouvy, která nemusí být sepsána formou notářského zápisu, všichni společníci ovšem musí následně požádat o zápis společnosti do obchodního rejstříku.

Nizozemsko

V Nizozemsku nemůže společnost vzniknout výhradně online. Ke vzniku společnosti s ručením omezením, tedy „BV" (Besloten Vennootschap – soukromá společnost s ručením omezením) nebo „NV" (Naamloze Vennootschap – veřejná společnost s ručením omezeným) je třeba, aby se zakladatelé dostavili k notáři, který ověří jejich totožnost. Zakladatelé se nemusí k notáři dostavit osobně – ověření totožnosti zakladatelů pak proběhne na základě předložené notářsky ověřené kopie pasu a vyplněného formuláře. Společnosti se zapisují u nizozemské obchodní komory prostřednictvím notáře.

Osobní společnost vznikne uzavřením společenské smlouvy. Aby mohla být osobní společnost zapsána u hospodářské komory, musí zakladatelé prokázat svou totožnost osobně v jedné z kanceláří hospodářské komory nebo doložit úředně ověřenou kopii jejich (nizozemského) pasu a dokladu o svém bydlišti. Kvůli požadavku ověření totožnosti nemůže být celý proces vzniku společnosti proveden online.

Polsko

V Polsku mohou vzniknout online pouze následující formy společností: veřejná obchodní společnost (spółka jawna – sp.j.), komanditní společnost (spólka komandytowa) a společnost s ručením omezeným (spółka z ograniczona odpowiedzialnością – Sp. z o.o.). Následující formy společností je naopak třeba zapsat tradičním způsobem: sdružení s ručením omezeným (spółka partnerska – sp.p.), komanditní akciová společnost (spółka komandytowo-akcyjna – S.K.A.) a akciová společnost (spółka akcyjna – S.A.). Podstata online vzniku společnosti v Polsku spočívá v tom, že všechny nezbytné kroky se uskutečňují online pomocí předem stanovených formulací. IT systém, prostřednictvím něhož probíhá zápis společnosti, umožňuje výběr z různých standardizovaných kombinací a parametrů, ale neumožňuje individualizované vložení dat. Též většina změn ve struktuře společnosti a podílech společníků musí být provedena elektronicky. Společnost s ručením omezeným, která vznikla elektronickým způsobem, se liší od běžné společnosti s ručením omezeným – jedná se o zjednodušenou, ale téměř plně elektronickou a levnější verzi.

Online či tradiční zápis společnosti není zcela rozhodující pro určení, zda se provede ověření totožnosti společníků. V souladu s polským právem je ověření totožnosti provedeno i tím způsobem, že jsou dodrženy formální náležitosti společenské smlouvy. Obecně platí, že společenská smlouva všech typů kapitálových společností musí být vyhotovena formou úplného notářského zápisu, zatímco pro osobní společnosti zákon stanoví běžnou písemnou formu (s výjimkou komanditních společností).

Slovensko

Na Slovensku nemůže společnost vzniknout výhradně online. Slovenský obchodní zákoník vyžaduje notářské ověření podpisů společníků a v případě akciové společnosti (akciová spoločnosť – a. s. / akc. spol.) musí mít stanovy společnosti formu notářského zápisu. Společníci se proto musí osobně nebo v zastoupení dostavit před notáře. Kromě toho je vyžadováno, aby se jednatelé / členové představenstva společnosti osobně nebo v zastoupení dostavili na živnostenský úřad za účelem vydání živnostenského oprávnění k činnostem vykonávané společností.

Ukrajina

Na Ukrajině nemůže společnost vzniknout výhradně online. Co se týče nejčastěji využívané formy společnosti – společnosti s ručením omezeným (Товариство з обмеженою відповідальністю – ТОВ), je nezbytné podepsat zakladatelské dokumenty před notářem. Společnost může být poté zapsána do rejstříku buď prostřednictvím notáře (s příslušným elektronickým přístupem do obchodního rejstříku), registračního státního orgánu nebo soukromého poskytovatele. Nejčastějším způsobem je zápis prostřednictvím notáře nebo příslušných úřadů. Jelikož na Ukrajině v současné době probíhá novelizace korporátního práva, probíhají od června 2018 v této oblasti určité změny.

Velká Británie

Ve Velké Británii může celý proces vzniku společnosti proběhnout online prostřednictvím webové stránky vlády, a to během 24 hodin.

Registrační poplatek za zápis a jeho výše

Mnoho podnikatelů se v poslední době dotazovalo, kolik stojí registrace společnosti v jednotlivých zemích EU. Porovnáním právních úprav je možné dospět k těmto závěrům:

Rakousko

V Rakousku se hradí soudní poplatek (poplatek za podání návrhu a poplatek za zápis) za každé podání na obchodní rejstřík. Čím více údajů je do rejstříku zapisováno (společníci, jednatelé, výše základního kapitálu, atd.), tím vyšší jsou poplatky. Kupříkladu poplatek za zápis společnosti s ručením omezeným s jedním společníkem a jedním jednatelem činí 370 eur.

Česká republika

V České republice činí poplatky za první zápis společnosti do obchodního rejstříku 12 000 Kč (cca 60 eur) v případě akciové společnosti a 6 000 Kč (cca 230 eur) v případě ostatních obchodních společností.

Francie

Ve Francii činí poplatky za zápis společnosti do obchodního rejstříku příslušného obchodního soudu zhruba 100 eur. Dodatečné náklady vztahující se ke zveřejnění zápisu v právním věstníku činí okolo 300 eur.

Německo

V Německu činí soudní poplatky za registraci společnosti s ručením omezeným 150 eur, 300 eur za registraci akciové společnosti a 100 eur za registraci osobních společností (pokud mají maximálně 3 společníky).

NATLAND

Kde jiní vidí přítomnost, my vidíme budoucnost.

ÚSPĚŠNÉ PROJEKTY S DLOUHODOBÝMI VZTAHY. BUĎTE JEJICH SOUČÁSTÍ.

Jsme investiční skupina Natland. Developerské činnosti se věnujeme už více než 10 let. Máme za sebou úspěšně dokončené projekty, které získaly řadu ocenění. Co je pro nás však důležitější? Místa, na nichž realizujeme své projekty, se snažíme vždy posunout k lepšímu. Kde jiní vidí jen metry čtvereční, my naslouchámе lidem a vidíme jejich potřeby pro spokojený život. Projekt pro nás nekončí postavením bytových jednotek, ale vytvořením skutečného domova pro naše klienty.

Hlavním cílem všech našich projektů je, aby se lidem v jejich nových domovech dobře bydlelo. I po předání klíčů od bytu jsme stále nablízku, jsme nadále partnerem, který dokáže podat pomocnou ruku či najít prostor pro další spolupráci. Budujeme dlouhodobé vztahy a jsme hrdí, že nám lidé důvěřují. Jednoduše měníme věci k lepšímu.

natland.cz

Nizozemsko

V Nizozemsku se hradí jednotný poplatek ve výši 50 eur za zápis všech typů obchodních společností.

Polsko

V Polsku se za zápis právnické osoby do rejstříku podnikatelů v rámci Národního obchodního rejstříku platí jednotný poplatek ve výši 500 zlotých (cca 115 eur). V případě online zápisu veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti či společnosti s ručením omezeným se hradí jednotný poplatek ve výši 250 zlotých (cca 60 eur). V obou případech se navíc platí poplatek ve výši 100 zlotých (cca 23 eur) za oznámení v právním a soudním věstníku, dohromady činí tedy registrační poplatky 600 zlotých (cca 140 eur) za tradiční zápis a 350 zlotých (cca 80 eur) za online zápis.

Slovensko

Na Slovensku činí poplatky za zápis společnosti 750 eur v případě akciové společnosti a 300 eur v případě ostatních společností. Je-li podán návrh na zápis společnosti elektronicky, poplatek za zápis společnosti se snižuje o 50 % (tedy 375/150 eur).

Ukrajina

Na Ukrajině je zápis společnosti bez poplatků, ledaže by žadatel požádal o zrychlený postup. 35 eur se hradí za zápis do 6 hodin a 80 eur za zápis do 2 hodin. Jakékoliv dodatky nebo změny (v případě chyby žadatele) vyžadují uhrazení pevně stanovených poplatků.

Velká Británie

Ve Velké Británii se výše poplatků odvíjí od formy podání žádosti. Za standardní papírové podání se hradí 10 liber, v případě zápisu v tentýž den 50 liber. Elektronické podání stojí 13 liber, v případě zápisu v tentýž den 30 liber.

Kontrola totožnosti osob zúčastněných na zápisu společností s ručením omezeným

Rakousko

V Rakousku při založení společnosti s ručením omezeným musí všichni společníci podepsat společenskou smlouvu vyhotovenou ve formě notářského zápisu, a to buď osobně, nebo osobou na základě zvláštní plné moci udělené za tímto účelem s úředně ověřeným podpisem. V každém případě je v tomto procesu zapojen notář, který musí ověřit totožnost podepisující osoby / podepisujících osob, a to kontrolou jejich občanského průkazu (cestovního pasu). Při zápisu společnosti musí jednatelé podepsat návrh na zápis společnosti, přičemž jejich podpisy musí být úředně ověřeny.

Česká republika

Stejně jak v Rakousku provede v České republice notář kontrolu totožnosti jednak při sepisu notářského zápisu o založení společnosti s ručením omezeným, jednak při podpisu návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku budoucími jednateli společnosti; návrh obsahuje kromě jiného (i) notářský zápis o založení společnosti (společenskou smlouvu), (ii) plnou moc budoucích jednatelů a zakladatelů, (iii) výpis z trestního rejstříku zakladatelů/společníků, (v) potvrzení banky o splacení základního kapitálu, (vi) živnostenská oprávnění, (vii) prohlášení správce vkladu, atd.

Francie

Probíhá-li proces zápisu společnosti online, je pouze třeba, aby místní „formalisté" (osoby vykonávající činnost obdobné činnosti notáře), dokončili proces zápisu společnosti před soudním úředníkem obchodního soudu. Ověření totožnosti „formalisty" se nevyžaduje.

Německo

V Německu každý zákonný zástupce (tedy jednatelé, členové představenstva nebo jiné osoby oprávněné zastupovat společnost) musí podepsat návrh na zápis společnosti a podpis musí být notářsky ověřen (tzn. notář na základě občanského průkazu nebo cestovního pasu osvědčí, že uvedená osoba před ním podepsala daný dokument).

Nizozemsko

Ke vzniku společnosti s ručením omezením, tedy „BV" (Besloten Vennootschap - soukromá společnost s ručením omezením) nebo „NV" (Naamloze Vennootschap - veřejná společnost s ručením omezeným) je třeba, aby se zakladatelé dostavili k notáři, který ověří jejich totožnost. Zakladatelé se nemusí k notáři dostavit osobně - ověření totožnosti zakladatelů pak proběhne na základě předložené notářsky ověřené kopie pasu a vyplněného formuláře (data card). Společnosti se zapisují u nizozemské obchodní komory prostřednictvím notáře.

Polsko

V Polsku existuje několik možností v souvislosti s typem zápisu.

Online zápis je umožněn pouze prostřednictvím

- zaručeného elektronického podpisu s kvalifikovaným osvědčením (podpis s kvalifikovaným osvědčením je e-podpis podporovaný kvalifikovanými osvědčeními ve smyslu e-podpisu dle směrnice EU (1999/93/EC)) nebo
- podpisu certifikovaného zabezpečeným profilem ePUAP (tj. elektronické platformy služeb veřejné správy), jedná se o polskou celostátní platformu pro komunikaci mezi občany a veřejnou správou jednotným a standardizovaným způsobem, přičemž zabezpečený profil ePUAP je způsob potvrzení totožnosti v elektronickém kontaktu s veřejnou správou. Za účelem získání profilu je nezbytné:
  - zaregistrovat se u ePUAP platformy;
  - vyplnit žádost na založení profilu;
  - potvrdit totožnost prostřednictvím:
    - návštěvy určitého místa (banka nebo správní úřad) za účelem potvrzení profilu a totožnosti; nebo
    - využití elektronického podpisu zmíněného výše;
    - nebo přihlášení se přes bankovní účet.

Jakmile je registrace dokončena, občan se přihlásí na www.epuap.gov.pl, vybere službu, kterou by chtěl používat, podá žádost na zápis společnosti do rejstříku, podepíše ji zabezpečeným profilem, a následně zašle žádost příslušnému úřadu. Ve výsledku je totožnost každého, kdo podává návrh na zápis společnosti, prověřena v rozsahu podobném úřednímu ověření podpisu.

Prostřednictvím zaručeného elektronického podpisu či podpisu prostřednictvím profilu ePUAP lze v případě online zakládané společnosti podepsat nejen návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku, ale též společenskou smlouvu a většinu rozhodnutí orgánů společnosti (např. svolání valné hromady, jmenování a odvolání jednatele).

Při tradičním zápisu obecně platí, že společenská smlouva musí být u všech typů kapi-

HSP & PARTNERS
advokátní kancelář

2017 právnická firma roku

2018 právnická firma roku

Česká advokátní kancelář s více než 25ti letou tradicí.
Flexibilní právní služby kdekoliv na světě.
Profesionální přístup. To je HSP & Partners.

Osobní přístup

Ke každému jednotlivému případu přistupujeme individuálně a s náležitou péčí. Naši klienti jsou pro nás vždy na prvním místě.

Společně k úspěchům

Naše advokátní kancelář působí ve specializovaných týmech disponujících nezbytnými odbornými znalostmi v daném oboru práva.
Víme, že víc hlav, víc ví.

Důraz na efektivitu

Při nalézání optimálního právního řešení klademe důraz na maximální efektivitu. Nemrháme prostředky našich klientů. Jsme si vědomi hodnoty jejich času.

Kdekoliv, kdykoliv

Díky čtyřem pobočkám je naše advokátní kancelář schopna přizpůsobit se potřebám našich klientů na celém území České a Slovenské republiky.
24 hodin denně, 7 dní v týdnu, 365 dní v roce.

Sídlo – Praha

Vodičkova 710/31,
Nové Město, 110 00 Praha 1
ak@akhsp.cz
+420 734 363 336

Pobočka – Přerov

Čechova 1184/2, Přerov

Pobočka – Ostrava

Vítkovická 3083/1, Ostrava

Pobočka – Čadca

Májová 1319, Čadca – Slovensko

Advokátní kancelář HSP & Partners je členem mezinárodní asociace advokátních kanceláří LIBRALEX E.E.I.G.

LIBRALEX E.E.I.G

tálových společností vyhotovena formou úplného notářského zápisu. Notář přitom ověřuje totožnost osob zúčastněných na zápisu.

Slovensko

Na Slovensku totožnost ověřuje notář, který ověřuje podpisy společníků nebo který sepisuje notářský zápis (totožnost se prokazuje předložením průkazů totožnosti notáři). Adresa se neověřuje.

Ukrajina

Na Ukrajině notář, který ověřuje podpisy na zakládacích dokumentech, vyžaduje za účelem ověření totožnosti předložení cestovního pasu a notářský zápis včetně informace o adrese registrující osoby. Kopie dokladu totožnosti je notářem uchována.

Velká Británie

Ve Velké Británii neprobíhá žádná kontrola v souvislosti se založením společnosti.

Udělení souhlasu jednatelů a společníků s jejich zápisem do obchodního rejstříku

Rakousko

V Rakousku se žádný speciální souhlas se zápisem společníka či jednatele nevyžaduje. Při založení společnosti s ručením omezeným musí všichni společníci podepsat společenskou smlouvu ve formě notářského zápisu a jednatelé musí podepsat návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku. Jejich souhlas je tedy dán konkludentně.

Česká republika

V České republice jednatelé udělují souhlas se svým zápisem do obchodního rejstříku v čestném prohlášení, ve kterém též potvrzují splnění zákonných podmínek pro výkon funkce jednatele. Podpis na čestném prohlášení je úředně ověřen. Společníci udělují svůj souhlas konkludentně tím způsobem, že podepíší společenskou smlouvu ve formě notářského zápisu.

Francie

Ve Francii podepisují všichni společníci originál společenské smlouvy. Každá osoba jmenovaná do funkce orgánu společnosti musí dále podepsat prohlášení o souhlasu se jmenováním, spolu s osvědčením o trestní bezúhonnosti.

Německo

Německý obchodní rejstřík nezjišťuje souhlas jednatelů či společníků s jejich zápisem. Jelikož každý zástupce jako např. jednatelé společnosti musí osobně před notářem podepsat návrh na zápis společnosti do rejstříku, je toto jednání považováno za udělení souhlasu.

Nizozemsko

V Nizozemsku udělují souhlas se svým zápisem jak jednatelé, tak společníci, a to před notářem.

Polsko

Vzhledem k tomu, že společníci žádají o zápis společnosti, jejich souhlas se předpokládá implicitně. Co se týče statutárního orgánu, souhlas jeho členů se jmenováním a prohlášení o jejich doručovací adrese jsou povinnými náležitostmi, podpisy na těchto listinách však nejsou ověřovány.

Slovensko

Na Slovensku udělují jednatelé a společníci souhlas se svým zápisem pouze nepřímo. Společníci musí podepsat společenskou smlouvu, jednatelé musí vyhotovit prohlášení s podpisovým vzorem a žádost o zápis společnosti do obchodního rejstříku. Žádný zvláštní souhlas ani potvrzení však není vyžadováno.

Ukrajina

Dokumenty přikládané k žádosti o zápis společnosti včetně protokolu ze schůze zakladatelů a stanov obchodní společnosti musí být podepsány společníky (nebo jmenovanými zástupci) a ověřeny notářem. Od jednatele není vyžadováno žádné jednání pro účely vzniku společnosti, pouze osobní údaje o něm.

Velká Británie

Je-li návrh na zápis podán v papírové podobě, musí jeden jednatel formulář s žádostí o zápis společnosti podepsat a každý společník musí podepsat společenskou smlouvu. Je-li návrh na zápis podán elektronicky, je třeba ve formuláři označit políčko „souhlas s jednáním", čímž jednatelé souhlasí s podáním. Každý společník následně podepíše společenskou smlouvu tím, že poskytne tři osobní údaje. ●

Thomas Rechberger, partner,
Jana Marková, advokátní koncipientka,
Taylor Wessing Česká republika

TaylorWessing

Na hraně kvalifikace ve zjednodušeném podlimitním řízení

Úprava zjednodušeného podlimitního řízení dle § 53 odst. 4 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění (dále jen „zákon“) umožňuje zadavateli požadovat i jiná kritéria kvalifikace dodavatele, než jsou uvedena v části čtvrté zákona.

V daném případě to zadavateli umožňuje požadovat po dodavateli jakékoliv objektivní požadavky, které umožňují objektivní posouzení kvalifikace dodavatele s jednoznačným korektivem, které představují zásada přiměřenosti a zákazu diskriminace dle § 6 zákona. V následujícím textu se tedy můžeme pokusit dostat na samotnou hranu toho, co si lze v rámci požadavků na kvalifikaci dodavatelů ve zjednodušeném podlimitním řízení dovolit.

Tak například v rámci ekonomické kvalifikace může zadavatel ve zjednodušeném podlimitním řízení požadovat i jiná kritéria ekonomické kvalifikace, nežli je pouze výše minimálního obratu dosaženého dodavatelem nejdéle za poslední 3 bezprostředně předcházející účetní období. Jednak lze dle našeho názoru výše uvedený požadavek modifikovat, a lze tedy požadovat např. výši obratu přesahující dvojnásobek předpokládané hodnoty, což jinak zákon neumožňuje, anebo lze požadovat tyto údaje o obratu za dobu delší, nežli je doba 3 bezprostředně předcházejících účetních období. Navíc lze k údajům o obratu, který se prokazuje předložením výkazu zisku a ztrát požadovat např. i rozvahu, ze které bude navíc zřejmé splnění i dalších poměrových ukazatelů, jako např. ukazatele zadluženosti či běžné likvidity. Tyto poměrové ukazatele, jakožto kritéria ekonomické kvalifikace byly přitom hojně využívány za účinnosti předešlé zákonné úpravy – zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a to až do 1. 4. 2012, kdy vlivem novely zákona č. 55/2012 Sb., došlo v zásadě ke zrušení práva zadavatele požadovat ekonomickou a finanční kvalifikaci. K výše uvedenému je však třeba jedním dechem dodat, že požadavky zadavatele jak na minimální úroveň výše požadovaného obratu, tak na jednotlivé hodnoty poměrových ukazatelů, byly častým předmětem přezkumu ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“). Pokud by se tedy zadavatel měl odhodlat k výše uvedeným, rozšířeným požadavkům na kvalifikaci, vřele doporučujeme prostudovat rozhodovací praxi ÚOHS, jež je kompletně dostupná na jeho webových stránkách, a to zejména ve vztahu k otázkám, jaká zadavatelem vymezená minimální úroveň ukazatelů byla shledána jako diskriminační, a naopak, jaké hodnoty ÚOHS vyhodnotil jakožto nediskriminační, a na základě této analýzy se následně vyvarovat chyb, kterých se dopustili jiní.

V rámci požadavků na technickou kvalifikaci dodavatelů pak může dle našeho názoru zadavatel ve zjednodušeném podlimitním řízení vyjít z kritérií uvedených v ust. § 79 zákona a tyto pak vhodně modifikovat. Tak např. v rámci veřejných zakázek na dodávky nebo služby může dle našeho názoru zadavatel požadovat k seznamu významných dodávek nebo služeb rovněž osvědčení objednatelů o jejich poskytnutí, jak tomu bývalo v předešlé právní úpravě zákona o veřejných zakázkách. V současné době totiž zákon v části čtvrté tuto možnost zadavatelům nenabízí a zadavatel se tak musí spokojit pouze se seznamem významných dodávek nebo služeb, jež má formu čestného prohlášení. Je přitom zřejmé, že věrohodnost takovéhoto dokladu je oproti osvědčení menší, když osvědčení vydává objednatel, jakožto třetí nezávislá osoba, která vkládá do institutu osvědčení potřebnou míru objektivnosti a pravdivosti údajů, které mají být jeho pomocí osvědčeny. U čestného prohlášení, kdy subjekt, který realizoval referenční zakázku, sám prohlašuje, že určité zadavatelem požadované podmínky splnil, však absentuje třetí objektivní a nezávislá osoba, která by uvedené tvrzení podpořila.

Šlo by tedy shrnout, že představivosti zadavatelů se meze ve zjednodušeném podlimitním řízení nekladou, pakliže budou zachovány principy zásad přiměřenosti a zákazu diskriminace ve smyslu § 6 zákona. ●

Mgr. Antonín Hajdušek,
JUDr. Jakub Dohnal, Ph.D., advokát a řídící partner,
ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.

Právní režim stavby postavené na více pozemcích s rozdílnými vlastníky ve vztahu k přechodnému ustanovení v § 3055 zákona č. 89/2012 Sb.

Na webovém portále právní prostor jsem narazil na článek doc. JUDr. Petra Tégla, Ph.D. na téma „Některé aktuální výkladové problémy úpravy nemovitých věcí v NOZ - II.“[1] V části článku se zabývá právním režimem stavby, která stojí na více pozemcích, které mají různého vlastníka. Tégl porovnává dvě varianty, které považuje za hraniční, a na základě svého výkladu dospívá k určitému závěru, se kterým lze polemizovat, nicméně tento jeho článek a dosud prováděná praxe katastrálních úřadů, mě přiměla napsat tento článek, neboť chyb katastrálních úřadů při zápisu staveb jako nemovitostí již existujících před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb., dále jen „NOZ“) je podezřele mnoho a setkávám se s nimi v rámci své praxe nezřídka kdy.

Tento článek se bude zabývat právě problematikou způsobenou změnou v superficiální zásadě po nabytí účinnosti NOZ, ve spojení s přechodným ustanovením § 3055 NOZ u staveb, která stojí na dvou či více pozemcích, které nesplňují totožnost vlastníka s vlastníkem stavby, a nejedná se o situaci uvedenou v ust. § 3059 NOZ.[2]

Tégl vyložil dvě možné varianty výkladu situace, kdy lze na stavbu na např. dvou pozemcích nahlížet buď tak, že se jedná o stavbu jako samostatnou věc v právním slova smyslu, či jako na stavbu, která bude součástí obou pozemků, pročež oba výklady odmítá a uvádí, že je třeba najít výklad méně hraniční a určit stavbu jako součást jednoho ze dvou pozemků, pokud je alespoň u jednoho pozemku totožnost vlastnictví. S tímto názorem nelze bez výhrad souhlasit, neboť je založen na argumentu, že je třeba ctít superficiální zásadu, což je argument velice „chabý“, nicméně tento článek se zaměřuje na situaci ještě specifičtější, a to budovy jako stavby a věci v právním slova smyslu, která stojí na dvou či více pozemcích s rozdílnými vlastníky, kdy jen u jednoho pozemku je totožnost vlastnictví vlastníka pozemku a budovy.

Katastrální úřady totiž po nabytí účinnosti NOZ postupovaly podobně, jak vyložil Tégl pro budovy, které budou teprve stavěny za účinnosti NOZ (pokud lze vycházet ze znění jeho článku, kde nikterak neřeší přechodné ustanovení), a u staveb postavených na více pozemcích, která měla alespoň u jednoho z pozemků stejného vlastníka stavby a pozemku, zapsala vlastnické právo v katastru nemovitostí tak, že stavbu rozštěpila a tato stavba je nyní zapsána jako součást pozemku, ale zároveň i jako stavba na pozemku, jehož součástí se tato budova nestala. Daný postup patrně vznikl na základě pokynu Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního, a pokud tomu tak bylo, tak se jednalo o pokyn, který je v přímém rozporu se zákonem a přechodným ustanovením § 3055 NOZ. Lze přepokládat, že tento pokyn byl vadným vyložením ust. § 3055 a 3059 NOZ.

Ustanovení § 3055 totiž výslovně a zcela jednoznačně uvádí, že stavba spojená se zemí pevným základem, která není podle dosavad-

Skils

Skils s.r.o.
advokátní kancelář

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2018
- Hlavní cena

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2018
v kategoriích:
- Řešení sporů a arbitráže
- Právo hospodářské soutěže

CHAMBERS EUROPE 2019
Nejvyšší hodnocení v kategoriích:
- Competition / Antitrust
- Dispute Resolution
- Projects & Energy

www.skils.cz

ních právních předpisů součástí pozemku, na němž je zřízena, a je ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve vlastnictví osoby odlišné od vlastníka pozemku, se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nestává součástí pozemku a je nemovitou věcí. Totéž platí o stavbě, která je ve spoluvlastnictví, je-li některý ze spoluvlastníků i vlastníkem pozemku nebo jsou-li jen někteří spoluvlastníci stavby spoluvlastníky pozemku. V ustanovení § 3059 se pak řeší situace, kdy je na jednom pozemku jen převážná část stavby, nicméně, toto ustanovení odkazuje na vypořádání a situace nesuperficiální zásady uvedené v ust. § 3056 až 3058, nikoli však ust. § 3055.

Stavba, jako samostatná věc v právním smyslu dle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku účinného do 31. 12. 2013, (dále jen „o.z."), která stála na více pozemcích, kdy vlastník jednoho z pozemků, na kterém tato stavba stála, nebyl zároveň vlastníkem stavby, nemohla býti zapsána jako součást jen jednoho pozemku, neboť tato stavba jako věc v občanskoprávním smyslu byla definována pozemkem/pozemky, na kterých je, resp. byla, postavena. Splynutím stavby s pozemkem tato stavba jako samostatný předmět občanskoprávních stavů zaniká a stává se pouhou součástí pozemku, se kterým splynula. Takový závěr je možné učinit pouze v případech, kde je u celé stavby totožnost vlastníků pozemků, na kterých stavba stojí, s vlastníkem stavby. Jiný výklad není možný, neboť nelze jako stavbu na pozemku zapsat něco, co vlastně již stavbou není, protože to zaniklo splynutím, přičemž dvojí režim jedné stavby není lege artis. Tomu odpovídá i zmatenost v aktuálních zápisech v katastru nemovitostí, kdy je stavba vedena jako součást pozemku, ale zároveň u druhého pozemku, kde není totožnost vlastnictví, zůstává stále ta jedna a ta samá stavba jako stavba na pozemku. Je zřejmé, že takový výklad zákonodárce zcela jistě nezamýšlel a vyplývá to i ze znění ust. § 3055 NOZ, kde je výslovně uvedeno, že stavba, která má odlišného vlastníka od pozemku, na kterém stojí, s tímto pozemkem nesplyne, a zůstává samostatnou nemovitostí s důsledky předkupního práva uvedeném v ust. § 3056 NOZ. Takový výklad je dle mého názoru nejčistší, neboť i ctí skutečnost, že s jednou věcí v právním slova smyslu nešlo nakládat jen z části. Např. nikdo by nemohl převést jen část stavby, pokud by k tomu neučinil další právní kroky, spojené s rozdělením budovy atd. Stejně tak nelze část stavby, která byla určena dvěma pozemky, jako součást jednoho z nich a zároveň jako stavbu postavenou na druhém z nich, protože není splněna podmínka totožnosti vlastníka pozemku s vlastníkem stavby (v rámci totožnosti vlastnictví je totiž nutno posuzovat celou stavbu jako celek včetně obou pozemků, na kterých stojí z důvodu jednotnosti nemovitosti).

Pro celistvost článku je nutno upozornit na ust. § 3059 NOZ, ze kterého by se a-contrario dalo vyložit, že toto ustanovení připouští specifický postup pro případ, kdy je budova postavena na dvou či více pozemcích v případě, kdy větší část budovy je postavena na jednom pozemku a menší část, či části, na pozemku druhém. Z toho lze jednoznačně dovodit, že v případech, kdy je stavba postavena na např. dvou pozemcích stejné výměry, nelze postupovat tak, že se použijí na část budovy stojící na pozemku, který není ve vlastnictví vlastníka stavby, ustanovení o přestavku.

Katastrální úřad však právě tyto situace a zápisy opakovaně provedl a zapsal vlastnické právo vadně u jedné stavby, jakou součást pozemku, ale zároveň, jako stavbu na pozemku. Zcela zmatečné zápisy provedené v katastru nemovitostí, které na jednu stranu učinili stavbu součástí jednoho ze dvou pozemků, na kterém stavba stojí, a na druhém ponechaly stavbu budovy, jsou tak v rozporu s výslovným zněním zákona a správně by měly být tyto vadné zápisy odstraněny tak, že by měly být dotčené stavby uvedeny jako samostatné nemovitosti stojící na dvou pozemcích, jako tomu bylo doposud dle o.z. ●

Mgr. Lukáš Smutný, advokát,
Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, s.r.o.

HARTMANN JELÍNEK FRÁŇA a partneři

Poznámky:

[1] https://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/nektere-aktualni-vykladove-problemy-upravy-nemovitych-veci-v-noz-ii

[2] § 3059 zní: Je-li stavba zřízena na několika pozemcích, použijí se § 3056 až 3058 jen ve vztahu k pozemku, na němž je převážná část stavby. Stane-li se stavba součástí tohoto pozemku, použije se ve vztahu k pozemkům, na něž části stavby přesahují, ustanovení o přestavku.

JINDŘICH VÍTEK

KATASTR NEMOVITOSTÍ PRAKTICKY

▶▶▶▶▶▶

Tento a mnoho dalších on-line seminářů na www.epravo.cz

Nařízení o zákazu geo-blockingu a určení příslušného soudu a rozhodného práva pro spotřebitelské smlouvy

V prosinci loňského roku nabylo účinnosti Nařízení o zákazu geo-blockingu[1]. Tento článek se Nařízením zabývá z pohledu jeho možného vlivu na určení příslušného soudu a rozhodného práva pro spotřebitelské smlouvy. Zde posuzovanou otázkou je, zda bude spotřebitelům poskytnuta ochrana stanovená evropským mezinárodním právem soukromým pro smluvní závazky, i když se spotřebitel rozhodne místo on-line rozhraní určeného pro stát jeho bydliště využít on-line rozhraní určeného pro jiný stát (a ve spojitosti s tím i jiných obchodních podmínek).

Co Nařízení přináší?

Nařízení je účinné od 3. prosince 2018 a bylo přijato jako součást Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě představené Evropskou komisí.[2] Jeho cílem je zabránit diskriminaci na základě státní příslušnosti, místě bydliště nebo místě usazení zákazníků, a to především formou neoprávněného zeměpisného blokování. Geo-blocking neboli zeměpisné blokování spočívá v omezení přístupu na základě určení IP adresy uživatele a jeho lokace.[3] Uživateli je přístup na on-line rozhraní buď zcela zablokován nebo je přesměrován na jinou verzi on-line rozhraní.

Na základě Nařízení obchodníci nesmí blokovat nebo omezovat přístup zákazníka k on-line rozhraní obchodníka z důvodu státní příslušnosti, místa bydliště nebo místa usazení zákazníka. Stejně tak nesmí obchodníci přesměrovávat zákazníka na jinou verzi on-line rozhraní obchodníka, pokud s tímto přesměrováním zákazník výslovně předem nesouhlasil.

Obchodníci rovněž nesmí uplatňovat odlišné obchodní podmínky pro přístup ke zboží a službám z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení zákazníka, a to v následujících případech:

a) koupě zboží doručovaného do státu, do kterého je nabízena dodávka, nebo odebraného v místě dohodnutém stranami;
b) získání služby poskytované obchodníkem elektronicky (s výjimkou přístupu k dílům chráněným autorskými právy);
c) získání služby od obchodníka, kromě elektronicky poskytovaných služeb, v členském státě, kde obchodník působí.

Zákaz směřuje vůči neoprávněné diskriminaci zákazníků. Pokud je některý z vymezených postupů nezbytný pro splnění požadavku stanoveného právním předpisem, není zakázán.[4] V případě omezení přístupu k on-line rozhraní by však měl být zákazník o důvodech tako-

vého omezení informován.[5] Výše uvedené rovněž neznamená, že obchodníci nemohou nabízet různé obchodní podmínky pro přístup, včetně cen, je-li tak činěno na nediskriminačním základě.[6] Obchodní podmínky nabízené v různých členských státech, na konkrétním území nebo konkrétním skupinám zákazníků, se tak mohou odlišovat. Jaké odůvodnění rozdílů však bude považováno za dostatečné a nediskriminační není zřejmé. Bude rozdílnost odůvodněna např. odlišnou implementací spotřebitelských směrnic, a to i rozdílnost v ceně?

Ovlivňuje Nařízení určení rozhodného práva a příslušného soudu?

Nařízení se vymezuje také vůči jeho možnému vlivu na určení příslušného soudu dle Nařízení Brusel I bis[7] a rozhodného práva dle Nařízení Řím I;[8] uvedené se týká zejména pojmu „zaměření činnosti obchodníka".

Pokud totiž obchodník provozuje profesionální nebo podnikatelskou činnost v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště, nebo pokud se jakýmkoli způsobem taková činnost na tento členský stát zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu této činnosti, použijí se na určení příslušného soudu a rozhodného práva právní normy, jež jsou pro spotřebitele výhodnější. Dle čl. 18 Nařízení Brusel I bis může spotřebitel v takovém případě podat žalobu proti obchodníkovi jak u soudů členského státu, v němž má obchodník bydliště (sídlo), tak u soudu místa, kde má bydliště spotřebitel. Obchodník může na druhou stranu žalovat spotřebitele pouze u soudů členského státu, v němž má spotřebitel bydliště. Dle čl. 6 Nařízení Řím I se při splnění požadavku provozu podnikatelské činnosti v členském státě spotřebitelova bydliště nebo zaměření činnosti na tento stát řídí smlouva právem státu, ve kterém má spotřebitel své obvyklé bydliště. Je-li učiněna ve smlouvě volba jiného práva (např. práva státu, ve kterém má obchodník své sídlo), jsou účinky této volby omezeny ve prospěch spotřebitele, neboť spotřebiteli je nehledě na zvolené právo garantován standard ochrany poskytovaný mu kogentními normami práva státu jeho bydliště.

Pro otázky určení příslušného soudu a rozhodného práva je tedy nezbytné posoudit, zda obchodník zaměřuje svou činnost na příslušný členský stát. Pojem „zaměření činnosti" by měl být interpretován stejně v rámci Nařízení Brusel I bis a Nařízení Řím I.[9] V kontextu

elektronického obchodu se pojmem „zaměření činnosti" zabýval Soudní dvůr Evropské unie (dále jen "SDEU") v rozsudku Pammer.[10] SDEU konstatoval, že pro splnění požadavku zaměření činnosti je třeba, aby internetové stránky vybízely k uzavírání smluv na dálku, aby z nich vyplýval úmysl obchodníka obchodovat se spotřebiteli s bydlištěm v předmětném státě v tom smyslu, že byl připraven uzavřít s nimi smlouvu. Není však dostatečné, že internetová stránka je dostupná v zemi spotřebitelova bydliště. O zaměření činnosti přitom dle rozsudku Pammer svědčí několik faktorů, například mezinárodní povaha činnosti obchodníka, použití jazyka či měny odlišných od domovského jazyka či měny obchodníka (s možností uzavření smlouvy v tomto jiném jazyce), použití zahraničních telefonních předvoleb, použití zahraničního doménového jména nebo uvádění zahraničních klientů na webové stránce.[11] Podmínky pro naplnění požadavku zaměření činnosti jsou však stále značně nejisté, a také z tohoto důvodu se někteří obchodníci snažili v rámci svých internetových stránek jednoznačně vymezit k obchodování se spotřebiteli z určitých států, a to např. nemožností dodání zboží do takového státu či dokonce blokováním on-line rozhraní spotřebitelům v takovém členském státě.

V návaznosti na Nařízení tak vyvstala otázka, zda by dané nemohlo mít na otázky určení příslušného soudu a rozhodného práva vliv, resp. zda by nemohlo být v důsledku dodržování Nařízení dovozeno zaměření činnosti obchodníka na další členské státy. Samotné Nařízení nenutí obchodníky k účasti na mezinárodním obchodě.[12] Článek 1 odst. 6 Nařízení navíc explicitně stanoví, že dodržování Nařízení nesmí být vykládáno tak, že obchodník zaměřuje činnost na členský stát, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště. Toto ustanovení se však týká situací, kdy se obchodník na členský stát spotřebitelova bydliště jinak nezaměřuje, pouze dodržuje Nařízení. Otázkou však je, jak bude posouzena situace, kdy se obchodník zaměřuje svou činností i na stát spotřebitele, spotřebitel však využije k uzavření smlouvy jiné on-line rozhraní, tj. určené pro jiný členský stát a nabízející jiné obchodní podmínky.

Volba on-line rozhraní a obchodních podmínek určených pro jiný trh a ochrana poskytovaná právem státu spotřebitele

Lze si poměrně snadno představit situaci, kdy se bude obchodník se sídlem v Lucembursku (např. Amazon) zaměřovat svou činností jak na německý trh, tak například na trh britský. Obchodník provozuje dvě verze on-line rozhraní (např. amazon.de a amazon.co.uk), prostřednictvím kterých lze uzavírat smlouvy, přičemž v rámci každého on-line rozhraní jsou zákazníkům představeny vlastní obchodní podmínky. Britský spotřebitel se však rozhodne uzavřít s obchodníkem smlouvu prostřednictvím on-line rozhraní určeného pro

CEVROINSTITUT
[vysoká škola]

Kvalitní vzdělání na prvním místě!

Studujte prestižní **postgraduální programy**!

- **LL.M.** – Ochrana informací
- **LL.M.** – Alternativní řešení sporů
- **LL.M.** – European Business Law
- **MBA** – Management a kybernetická bezpečnost
- **MPA** – Bezpečnostní a krizový management
- **MPA** – Veřejná správa a lidské zdroje
- **MPA** – Diplomacie

www.cevroinstitut.cz

německý trh, např. z důvodu odlišné kupní ceny. Má být spotřebitel i v tomto případě zvýhodněn čl. 18 Nařízení Brusel I bis a čl. 6 Nařízení Řím I? Bude tak muset obchodník i v tomto případě zajistit například ochranu spotřebitele vyžadovanou kogentními normami práva státu jeho obvyklého bydliště (UK)? Nutno dodat, že tento potenciální problém či otázka k řešení existovala již před účinností Nařízení. Na druhou stranu Nařízení toto téma velmi aktualizuje, protože do doby jeho účinnosti mohli obchodníci tomuto problému do jisté míry předcházet zejména prostřednictvím přesměrování na on-line rozhraní pro příslušný stát.

Tato otázka souvisí s příčinnou souvislostí mezi prostředkem použitým k zaměření podnikatelské nebo profesionální činnosti na stát bydliště spotřebitele, tj. internetovou stránkou, a uzavřením smlouvy s tímto spotřebitelem. Daným se zabýval i SDEU v rozsudku Lokman,[13] ve kterém došel k závěru, že s ohledem na účel, který předmětné ustanovení sleduje, tj. ochranu spotřebitele, není vyžadována příčinná souvislost mezi prostředkem použitým k zaměření činnosti na daný stát a uzavřením smlouvy s tímto spotřebitelem. Tento závěr by nasvědčoval tomu, že by mělo být irelevantní, jestli spotřebitel uzavře s obchodníkem smlouvu přes on-line rozhraní určené pro stát, ve kterém má spotřebitel své obvyklé bydliště, či přes on-line rozhraní určené pro jiný členský stát.

K podobnému závěru směřuje i recitál 26 preambule Nařízení. Zde je totiž na jednu stranu uvedeno, že dodržování Nařízení nepřináší obchodníkovi žádné další náklady související s příslušností nebo s rozdíly v rozhodném právu, pokud obchodník neprovozuje činnost v členském státě spotřebitele či na něj nezaměřuje svou činnost.[14] Na druhou stranu však recitál 26 preambule Nařízení pokračuje, že pokud obchodník na členský stát spotřebitele svou činnost zaměřuje, projevil již záměr se spotřebiteli z tohoto členského státu obchodovat, a byl tedy schopen případné dodatečné náklady zohlednit.

Z dosavadní judikatury a preambule Nařízení se tak jeví, že jakmile obchodník zaměřil svou činnost na určitý stát, přijal riziko a náklady související s obchody s tamními spotřebiteli, a to uzavřenými přes jakékoliv on-line rozhraní na základě jakýchkoliv obchodních podmínek.

Není však takový způsob ochrany spotřebitele již příliš na úkor smluvní autonomie a lze jej považovat za legitimní? Pokud bude nabízení odlišných obchodních podmínek, včetně ceny, dostatečně odůvodněno, nezdá se příliš spravedlivé nutit obchodníky, aby i přes své právně-ekonomické zdůvodnění odlišností obchodních podmínek, garantovali spotřebitelům ochranu poskytovanou jim Nařízením Brusel I bis a Nařízením Řím I, když se spotřebitel rozhodne využít on-line rozhraní a obchodní podmínky, jež nejsou určeny pro jeho stát. Účelem Nařízení je, aby spotřebitelé z různých členských států měli přístup ke zboží a službám za stejných podmínek.[15] V tomto případě však nebudou mít spotřebitelé stejné podmínky. Spotřebitel, který si vybere nedomácí on-line rozhraní a obchodní podmínky bude v závěru zvýhodněn oproti spotřebitelům, kteří využijí domácí on-line rozhraní a obchodní podmínky. Spotřebitel si totiž „dosáhne" na některé výhodnější podmínky či cenu určené pro jiné právní prostředí, a přesto mu zůstane standard ochrany poskytovaný jeho právem. Možná nás tyto otázky ale vrací zpátky na začátek, kdy bude nutné v prvé řadě vymezit, kdy je existence odlišných obchodních podmínek pro různé členské státy vůbec dostatečně odůvodněná a oprávněná. ●

Mgr. Helena Skalská, advokátka,
BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

BRODEC & PARTNERS
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

1 Nařízení (EU) 2018/302 Evropského parlamentu a Rady ze dne 28. února 2018 o řešení neoprávněného zeměpisného blokování a dalších forem diskriminace založených na státní příslušnosti, místě bydliště či místě usazení zákazníků v rámci vnitřního trhu a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES (dále jen „Nařízení").

2 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů, Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě, COM/2015/0192 final, ze dne 6. 5. 2015. Viz VAN CLEYNENBREUGEL, P. The European Commission's Geo-Blocking Proposals and the Future of EU E-Commerce Regulation. In: Masaryk University Journal of Law and Technology, Vol. 11:1, s. 39.

3 KHAN, R., O'BEIRNE, Ch. THE NEW GEO-BLOCKING REGULATION AND WHAT IT MEANS FOR E-COMMERCE, 20. 12. 2018. Dostupné z URL: <https://www.penningtons.co.uk/news-publications/latest-news/2018/the-new-geo-blocking-regulation-and-what-it-means-for-e-commerce/> [cit. 08. 04. 2019].

4 Viz čl. 3 odst. 3 a čl. 4 odst.5 Nařízení.

5 Viz čl. 3 odst. 3 Nařízení.

6 Viz čl. 4 odst. 2 Nařízení.

7 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Nařízení Brusel I bis").

8 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (dále jen „Nařízení Řím I").

9 Recitál 24 preambule Nařízení Řím I.

10 Rozsudek SDEU ze dne 7. 12. 2010 ve spojených věcech Peter Pammer proti Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG (C-585/08) a Hotel Alpenhof GesmbH proti Oliver Heller (C-144/09), (dále jen „Pammer").

11 Srov. KYSELOVSKÁ, Tereza. Elektronizace a její vliv na vybrané aspekty evropského mezinárodního práva soukromého a procesního. In: ROZEHNALOVÁ, Naděžda, VALDHANS, Jiří, DRLIČKOVÁ, Klára, KYSELOVSKÁ, Tereza. Mezinárodní právo soukromé Evropské unie (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I). Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 431-432; rozsudek Pammer.

12 VAN CLEYNENBREUGEL, P., op. cit., s. 45.

13 Rozsudek SDEU ze dne 17. 10. 2013 ve věci Lokman Emrek proti Vlado Sabranovic (C-218/12), (dále jen „Lokman").

14 Tímto je potvrzeno, že dodržování Nařízení (bez naplnění podmínky provozu činnosti či zaměření činnosti) nemá vliv na určení příslušného soudu či rozhodného práva.

15 KHAN, R., O'BEIRNE, Ch., op. cit.

Mitigace odpovědnosti za škodu při porušení povinnosti zveřejnit smlouvu dle zákona o registru smluv

Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoRS“) stanovuje vybraným subjektům, hospodařícím s veřejnými prostředky, povinnost uveřejnit jimi uzavřené smlouvy ve veřejně přístupném elektronickém seznamu povinně uveřejňovaných smluv, objednávek a faktur, vedeném Ministerstvem vnitra, a to pod sankcí zrušení smlouvy od počátku.

Účelem zákona je zajištění efektivnější veřejné kontroly nakládání s veřejnými prostředky, přičemž starost o řádné uveřejnění smlouvy, přenáší ZoRS na smluvní strany, které by zpravidla měly mít hlavní zájem na tom, aby uzavřená smlouva nebyla zrušena jako důsledek nesplnění publikační povinnosti. Tento autoregulační prvek se snaží eliminovat možné administrativní náklady, které by v souvislosti s případnou kontrolou splnění povinnosti uveřejnit smlouvy ze strany veřejné moci vznikly.

ZoRS ukládá smluvním stranám povinnost smlouvu zveřejnit, a to bez zbytečného odkladu, nejpozději do třiceti dnů od uzavření. ZoRS neukládá tuto povinnost explicitně konkrétní smluvní straně, ale v rámci autoregulačního mechanismu splnění této povinnosti nechává buď na dohodě stran anebo na jejich iniciativě. Dle odborné literatury je povinnost uveřejnit smlouvu uložena oběma smluvním stranám v podstatě „solidárně“.[1]

Dále je dle ustanovení § 5 odst. 5 ZoRS nutné společně s uzavřenou smlouvou uveřejnit také metadata, tedy informace, díky kterým je možná bližší identifikace smluvních stran a smlouvy samotné. Nedodržení tohoto požadavku způsobuje stejné důsledky jako samotné neuveřejnění smlouvy. Některá metadata mohou být z důvodu ochrany obchodního tajemství chráněna a povinnost uveřejnění se na ně nevztahuje. Pokud se smluvní strana domnívá, že metadata, která má zveřejnit tomuto režimu podléhají, i když tomu tak není, má na opravu takového pochybení lhůtu třiceti dnů od chvíle, kdy se o pochybení při uveřejňování metadat dozví, pokud je v dobré víře ohledně toho, že smlouva byla uveřejněna řádně. Publikující strana má dále lhůtu 30 dnů na opravu ode dne, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí nadřízeného orgánu nebo soudu, na jehož základě má být neuveřejněná část smlouvy nebo dotčená metadata uveřejněna.

Sankcí za nesplnění povinnosti řádného uveřejnění je zrušení smlouvy od počátku. Postup „zrušení smlouvy od počátku“ je postupem sui generis a z hlediska důsledků zrušení je mu nejblíže tzv. absolutní neplatnost právního jednání, kdy se na učiněné právní jednání hledí jako by nevzniklo, a nemá tedy žádné právní účinky.[2]

V případě, že dojde ke zrušení smlouvy od počátku (neplatnosti smlouvy), vyvstává otázka případné odpovědnosti jedné smluvní strany za škodu vzniklou neplatností smlouvy druhé smluvní straně. Lze přitom uvažovat zejména o následujících případech, kdy bude jedna ze smluvních stran uvažovat o odpovědnosti druhé smluvní strany za vzniklou újmu z důvodu zrušení smlouvy, spočívající zejména v ušlém zisku nebo majetkové škodě: a) smlouva nebyla uveřejněna vůbec, b) smlouva sice byla uveřejněna, ale uveřejněná metadata neobsahují všechny informace požadované v § 5 odst. 5 ZoRS, c) smluvní strana uveřejňující smlouvu nesprávně vyloučila z uveřejnění tu část smlouvy nebo metadata, která považovala za obchodní tajemství.

Přitom jsou to převážně subjekty hospodařící s veřejnými prostředky, které se fakticky ujímají povinnosti zajistit uveřejnění uzavřené smlouvy (i z důvodu, že jim publikační povinnost stanovuje i jiný zákon, např. zákon o zadávání veřejných zakázek). V praxi přitom může nastat situace, že s ohledem na § 579 odst. 2 ObčZ, podle něhož (cit.): „Kdo způsobil neplatnost právního jednání, nahradí škodu z toho vzniklou straně, která o neplatnosti nevěděla“, se bude druhá smluvní strana domáhat náhrady škody vzniklé z důvodu „zrušení smlouvy od počátku“.

Byť lze samozřejmě namítnout, že publikační povinnost není v ZoRS stanovena konkrétní smluvní straně, a proto se jedná o tzv. solidární odpovědnost za případné zrušení smlouvy, případně, že s ohledem na ust. § 579 odst. 1 ObčZ jsou obě smluvní strany za zrušení smlouvy odpovědné stejnou měrou a nemohou z neplatného právního jednání uplatnit pro sebe výhodu, ani tak nelze případnou odpovědnost jedné smluvní strany za škodu z důvodu zrušení smlouvy zcela vyloučit.

Vzhledem k riziku případného soudního sporu o náhradu škody a k absenci rozhodovací praxe k této otázce lze smluvním stranám (zejména subjektům hospodařícím s veřejnými prostředky, které uzavřené smlouvy uveřejňují) za účelem posílení právní jistoty smluvních stran a snížení uvedených rizik plynoucích ze smluv, na které dopadá publikační povinnost dle ZoRS, doporučit, aby do svých smluv inkorporovaly smluvní ustanovení, která upraví povinnost uveřejnění

a povinnost kontroly správnosti zveřejnění smlouvy mezi smluvními stranami, a to např. následujícím způsobem:

Smluvní strany se dohodly, že uveřejnění této smlouvy v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů, zajistí „Smluvní strana A" nejpozději do 15 dnů od podpisu této smlouvy. V souvislosti s povinností zveřejnit tuto smlouvu v registru smluv dle předchozí věty se „Smluvní strana B" zavazuje provést kontrolu správnosti uveřejnění této smlouvy (včetně správnosti uveřejnění metadat a elektronického obrazu textového obsahu smlouvy) a v případě nesouladu provedeného uveřejnění se zákonem o registru smluv se „Smluvní strana B" zavazuje neprodleně písemně informovat „Smluvní stranu A" o případných nedostatcích uveřejnění této smlouvy v registru smluv. Pokud „Smluvní strana A" po písemném upozornění takový nesoulad ani do 7 dnů neodstraní, „Smluvní strana B" se zavazuje uvedený nesoulad napravit (uveřejněním této smlouvy v souladu se zákonem o registru smluv). ●

JUDr. Jozef Mikloško, LL.M., advokát
Mgr. Vojtěch Puš, advokátní koncipient
Advokátní kancelář
Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.

Pokorný / Wagner & partneři

Poznámky:

1 Prokeš, M.: Zákon o registru smluv - online komentář. Praha: C. H. Beck, 2016.

2 Rozdílem nicméně je, že absolutní neplatnost je zpravidla způsobena vadou, která existuje již před uzavřením smlouvy, kdežto v případě režimu ZoRS ke zrušení smlouvy od počátku dojde až po uplynutí tří měsíců od uzavření smlouvy. Dle P. Boudy je toto zřejmě důvod, proč termín absolutní neplatnost není v ZoRS užit; srov BOUDA, Petr. Dva rozdílné výklady § 7 zákona o registru smluv. Právní rozhledy. 2016, č. 17, s. 599–602.

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA
VE SPOLUPRÁCI S EPRAVO.CZ A PRK PARTNERS
vás srdečně zve na

22. ROČNÍK GOLFOVÉHO TURNAJE
ČESKÉ ADVOKACIE

TURNAJ SE KONÁ V ÚTERÝ 24. ZÁŘÍ 2019
OD 10 HODIN V BEROUN GOLF RESORTU

Turnaj je určen pouze pro advokáty a advokátní koncipienty s platným HCP. Máte-li zájem se turnaje zúčastnit, prosíme o potvrzení účasti na e-mail registrace@epravo.cz. Prosíme o sdělení registračního čísla ČGF, aktuálního HCP, do poznámky uveďte evidenční číslo ČAK.

Uzávěrka registrace je 10. září 2019.

Startovné 1 500 Kč (platba v hotovosti na místě).

Těšíme se na setkání s vámi!

epravo.cz
Váš partner na cestě právem

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA

P / R / K
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

act

RANDA HAVEL ■ LEGAL

TACTICS PRECISION VICTORY.

act legal offices
Amsterdam ▪ Bratislava ▪ Brussels ▪ Budapest ▪ Frankfurt
Madrid ▪ Paris ▪ Prague ▪ Vienna ▪ Warsaw

www.randalegal.com ▪ www.actlegal.com

RECOGNIZED CZECH LAW FIRM – CHAMBERS & PARTNERS

RECOGNIZED CZECH LAW FIRM – IFLR1000

RECOMMENDED CZECH LAW FIRM – THE LEGAL 500

2018 právnická firma roku

Svěřenský fond – klidný přístav pro rodinné nemovitosti

Více než pět let po mnohdy kritizovaném zavedení institutu svěřenských fondů do českého právního systému spolu se zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník („občanský zákoník") k 1. 1. 2014 můžeme říci, že svěřenský fond přežil úvodní neklidné období a dnes je již zavedeným institutem.[1] Výtky kritiků směřující k budoucímu využívání svěřenských fondů k praní špinavých peněz či skrývání skutečných vlastníků se nepotvrdily, naopak v návaznosti na tzv. technickou novelu občanského zákoníku[2] a zejména zavedení evidence svěřenských fondů se jejich počet za poslední půlrok více než zdvojnásobil.[3]

Svěřenské fondy nemusí najít své využití jenom při správě rozsáhlých majetků či v rámci korporátních struktur, ale i při řešení zcela obvyklých rodinných záležitostí a situací. Svěřenské mohou být využívány k zabezpečení rodinného majetku, mohou sloužit k předcházení možných konfliktů v rodině a přispět k jasnému rozdělení majetku a určení nástupnictví již za života rodičů.

Proč svěřenský fond?

Jednou z výhod svěřenského fondu v pojetí v českém právním řádu je mimořádná flexibilita tohoto institutu a schopnost řešit zároveň množství situací, které by jinak vyžadovaly vícero dílčích kroků, případně by byly s využitím jiných právních institutů řešitelné pouze omezeně. Častým využitím svěřenského fondu je právě kombinace správy, ochrany a mezigeneračního předání rodinného majetku.

Níže jsou popsány některé dopady a praktická východiska situace, kdy zakladatel založí svěřenský fond a vyčlení do něj rodinnou nemovitost, se zaměřením právě na vklad nemovitosti do svěřenského fondu. V rámci statutu svěřenského fondu zakladatel určí, jakým způsobem bude s majetkem nakládáno, kdo a jak jej smí užívat a komu by měl tento majetek připadnout v budoucnu, např. v případě ukončení správy svěřenského fondu.

V uvedeném případě:

- vyčleněním majetku do svěřenského fondu je tento majetek vyčleněn z vlastnictví zakladatele a je tímto způsobem chráněn před jeho budoucími věřiteli;[4]
- majetek vyčleněný do svěřenského fondu nadále není součástí případné pozůstalosti zakladatele, nebude tedy předmětem dědického řízení s jeho omezeními a riziky;
- majetek vložený do svěřenského fondu tvoří celek, nedochází k možnému rozdrobení tohoto majetku jako v případě dědického řízení s vícero dědici; a
- zakladatel nastaví ve statutu svěřenského fondu jasná a transparentní pravidla pro nakládání s vyčleněným majetkem, čímž předchází budoucím konfliktům v rodině, současně má možnost tyto pravidla rodině sdělit a dohlížet na jejich dodržování.

Pečlivá příprava statutu umožňuje zakladateli svěřenského fondu dosáhnout všech výše uvedených cílů. Oproti závěti a jiným pořízením pro případ smrti je hlavní výhodou tohoto postupu možnost rozhodnout o osudu majetku již za života zakladatele. Zároveň si ovšem zakladatel zachovává značnou míru dohledu nad vloženým majetkem.

Obdobného výsledku je jistě možné dosáhnout i jiným způsobem, např. darováním rodinné nemovitosti dětem a současným zřízením výměnku jako věcného práva. Takovýto postup však řeší jenom malou část z výše uvedených cílů, navíc zatížení nemovitosti věcným právem může mít i další negativní dopady.[5]

Zakladatel svěřenského fondu má k dispozici dva hlavní způsoby, jak ovlivňovat dění a nakládání s majetkem vloženým do svěřenského fondu. Prvním způsobem je tvorba a vydání statutu svěřenského fondu, přičemž statut je zároveň tím hlavním vodítkem a mantinelem pro výkon funkce správce.[6] Druhým nástrojem zakladatele je zákonem daná pravomoc správce jmenovat a odvolávat, což je specifikum české právní úpravy a zároveň velice silná pravomoc v rámci dohledu zakladatele nad řádnou správou svěřenského fondu.

Praktické aspekty vkladu nemovitosti do svěřenského fondu

Občanský zákoník upravuje dva specifické způsoby vkladu majetku svěřenského fondu, a to vyčlenění majetku z vlastnictví zakladatele při vytváření fondu dle ust. § 1448 občanského zákoníku a zvýšení majetku svěřenského fondu po jeho vzniku dle ust. § 1468 občanského zákoníku. Z daňového hlediska jsou tyto způsoby rovnocenné a na straně svěřenského fondu se nejedná o příjem podléhající dani z příjmů dle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů („ZDP").[7] Při výplatě takto vloženého majetku obmyšleným se obecně o zdanitelný příjem jedná, za podmínek stanovených ZDP může být od daně z příjmů fyzických osob osvobozen.[8] Svěřenskému správci samozřejmě nic nebrání nabývat majetek i obecnými způsoby jako je koupě či darování.

Vyčlenit při založení nebo zvýšit?

Z praktického hlediska bude ze strany zakladatele svěřenského fondu důležitý zejména počáteční náklad na vytvoření svěřenského fondu určeného pro rodinnou nemovitost. Pro vznik svěřenského fondu je nezbytný statut, který musí mít ze zákona formu notářského zápisu. Jednou z podstatných náležitostí statutu je rovněž označení majetku, který tvoří svěřenský fond při jeho vzniku.[9] Cena notářského zápisu se řídí notářským tarifem. Jelikož se tarifní hodnota úkonu notářské služby při sepisování statutu svěřenského fondu odvíjí právě od hodnoty majetku, který tvoří svěřenský fond, lze zpravidla doporučit při vzniku fondu vyčlenit pouze základní majetek a nemovitost vyčlenit až následně formou smlouvy o zvýšení majetku svěřenského fondu.

Vkladová listina a řízení před katastrálním úřadem

Vznik správy svěřenského fondu se zapisuje do katastru nemovitostí v rámci vkladového řízení.[10] Vkladovou listinou bude v případě vyčlenění majetku zakladatele při založení zpravidla smlouva mezi správcem a zakladatelem, ve které zakladatel vyčleňuje majetek ze svého vlastnictví do správy správce a správce přijímá vyčleněný majetek do své správy, přičemž v praxi může být tato smlouva součástí notářského zápisu obsahující statut svěřenského fondu.

V případě zvýšení majetku svěřenského fondu za jeho trvání bude vkladovou listinou smlouva o zvýšení majetku svěřenského fondu, ve kterém vkladatel vkládá majetek do správy správce svěřenského fondu a tento správu majetku přijímá.

Vkladové listiny musí rovněž splňovat standardní náležitosti vkladových listin, tj. požadavky dle katastrálního zákona na označení nemovitostí. Vzhledem k požadavkům katastrální vyhlášky[11] na údaje evidované u majetku ve svěřenském fondu,[12] je nutné uvést i tyto údaje, přičemž lze doporučit k návrhu na vklad připojit i statut svěřenského fondu, který tyto údaje povinně obsahuje.[13] Účastníky řízení budou zakladatel/vkladatel a na straně svěřenského fondu jeho správce.

Účetnictví, znalecký posudek

Svěřenský fond je dle zákona č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví („zákon o účetnictví"), účetní jednotkou.[14] Přitom není uveden mezi subjekty, kterým je umožněno vést jednoduché účetnictví[15] a vede tedy účetnictví v plném rozsahu. Při vkladu majetku do svěřenského fondu bude třeba tedy minimálně z důvodu jeho zaúčtování tento majetek ocenit. Toto jistě nebude činit potíže při vkladu peněž či majetku, jehož cena je známá.[16] V případě vkladu nemovitosti je však nutno vstupní účetní hodnotu určit a nemovitost ocenit.

Ocenění formou znaleckého posudku není zákonem vyžadováno, lze jej však doporučit. Správce jedná při správě majetku ve svěřenském fondu s péčí řádného hospodáře a je z titulu své funkce plně odpovědný. Je tedy v jeho zájmu, ale i v zájmu obmyšlených osob, znát hodnotu majetku ve svěřenském fondu. Znalecké ocenění může správci následně sloužit i jako podklad např. při určení hodnoty nemovitosti pro účely pojistných smluv, v případě nemovitostí určených k pronájmu k určení výše nájmu apod. Hodnota vloženého majetku má i daňové souvislosti.[17]

Daňové aspekty

Daňová problematika týkající se svěřenských fondů je rozsáhlá a vzhledem k absenci relevantní judikatury či ustálené praxe ne vždy jednoznačná. S ohledem na zaměření tohoto článku se proto omezíme na daňové povinnosti svěřenského fondu u daně z pozemků a ze staveb a daně z nabytí nemovitých věcí.

Svěřenský fond je poplatníkem daně z nabytí nemovitosti dle ust. § 1 odst. 1 a 2 zákonného opatření Senátu č. 340/2013 Sb. o dani z nabytí nemovitých věcí („zákon o dani z nabytí nemovitosti") a poplatníkem daně z pozemků a staveb dle ust. § 3 odst. 2 písm. b) a § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí.

Co se týče daně z pozemků a staveb je svěřenský fond standardním poplatníkem a platí pro něj srovnatelná pravidla jako pro ostatní daňové poplatníky.

Často řešenou otázkou je však vklad nemovitosti do svěřenského fondu z pohledu daně z nabytí nemovité věci. Jak je uvedeno výše, svěřenský fond je poplatníkem této daně. Předmětem daně je úplatné nabytí vlastnického práva k nemovitosti.

Vzhledem k tomu, že se při vyčlenění nemovitosti z majetku zakladatele či zvýšení majetku svěřenského fondu o nemovitost dle ust. § 1468 občanského zákoníku nejedná o úplatné nabytí vlastnického práva, není tento převod ani zatížen daní z nabytí nemovitých věcí. Nelze zde analogicky uplatňovat úpravu pro nepeněžité vklady do obchodních korporací, neboť zakladatel/vkladatel nezískává podíl na svěřenském fondu ani obdobné protiplnění.[18] K tomuto závěru dochází i odborná literatura.[19]

Závěrem

Využití svěřenského fondu pro řešení rozličných situací již nevyvolává údiv (ani úlek), nýbrž je akceptovaným a efektivním východiskem mnohých situací. Výše nastíněný scénář má za cíl ukázat, že i z praktického hlediska se nejedná o nic složitého. ●

Mgr. Karel Rada, LL.M., advokát,
Pavelka s.r.o., advokátní kancelář

PAVELKA
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

1. K 18. 2. 2019 bylo v evidenci svěřenských fondů, dálkově přístupné na adrese https://isesf.justice.cz/ evidováno 1392 svěřenských fondů.
2. Zákon č. 460/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony.
3. Lhůta k registraci svěřenských fondů do evidence svěřenských fondů skončila 30. 6. 2018, k tomuto datu bylo evidováno přes 540 svěřenských fondů.
4. Úprava ust. § 589 a násl. občanského zákoníku o relativní neúčinnosti právních jednání se nadále uplatní, není tedy možné tímto způsobem majetek „odklánět" před současnými věřiteli dlužníka, nehledě na možné trestně právní dopady takového jednání.
5. Ztížený přístup k hypotečním úvěrům, apod.
6. Správci náleží plná správa majetku ve svěřenském fondu v souladu s ust. § 1409 občanského zákoníku.
7. Srov. ust. § 21f ZDP.
8. Ust. § 10 dost. 3 písm. c) ZDP.
9. Ust. § 1452 odst. 2 písm. b) občanského zákoníku.
10. Naproti tomu následnou změnu v osobě správce svěřenského fondu zapisují katastrální úřady záznamem.
11. Ust. § 15 dost. 2 vyhlášky č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška).
12. Zejména trvání svěřenského fondu a údaje o zakladateli, srov. ust. § 15 odst. 2 katastrální vyhlášky.
13. Před zřízením evidence svěřenských fondů neměly katastry jinou možnost a statut svěřenského fodu vyžadovaly vždy. V praxi je tento požadavek ze strany katastrálních úřadů častý i dnes.
14. Ust. § 1 odst. 2 písm. i) zákona o účetnictví.
15. Ust. § 1f odst. zákona o účetnictví.
16. Např. veřejně obchodované akcie apod.
17. Srov. ust. § 10 odst. 3 písm. c) bod 3. ZDP.
18. Viz např. str. 23 zápisu Zápis z jednání Koordinačního výboru GFŘ s Komorou daňových poradců ČR ze dne 23. 4. 2014, k dispozici na https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/Zapis_KV_KDP_2014-04-23.pdf.
19. SVEJKOVSKÝ Jaroslav, KOVÁŘ Ivan. Svěřenské fondy: příležitosti a rizika. V Praze: C. H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-726-2, str. 56.

K některým znakům „manipulace trhem cenných papírů“

Definice manipulace trhem se v současné době nachází v čl. 12 nařízení MAR.[1] Již na první pohled je definice „manipulace trhem“ dlouhá a obsahuje spoustu nejednoznačných a obecných formulací. Jelikož je kontinentální právo postavené na ex ante regulaci, která sice na jednu stranu přispívá k předvídatelnosti práva, na druhou stranu se ale nemůže rovnat flexibilitě „common law“ a protože taktiky, které obchodníci používají, se s vývojem ekonomiky a technologie velice rychle mění a vyvíjejí, je potřeba obecná definice, která bude držet krok s tímto vývojem. Jinak by brzo postrádala účinnost. A právě vysvětlit a rozvést některé pojmy a znaky manipulace trhem bude cílem tohoto krátkého příspěvku.

Nesprávné a zavádějící signály

Jedním z příkladů manipulace trhem cenných papírů je chování, které dává, nebo je způsobilé dávat nesprávné nebo zavádějící signály.

Jedná se o nepravdivé signály, či informace, které zásadně ovlivňují chování účastníků na kapitálovém trhu a jejich zkreslení vede k mylné představě o finančním nástroji, což následně může vyústit ve značné ztráty investorů. Jde o informace o poptávce, nabídce, pokynech, trendech, nebo likviditě trhu.[2]

Zmíněné signály (informace) mohou být dostupné ze samotného trhu, tedy způsobené obchodováním, popř. pokyny (i sérií pokynů) k obchodování. V tom případě se jedná o tzv. market-based manipulaci. Do této skupiny lze zařadit praktiky jako „painting the tape“,[3] „wash sales“[4] nebo „cancel if close to the market/market spoofing“.[5]

Dále lze nesprávné a zavádějící signály vydávat pomocí šíření informací prostřednictvím médií, včetně internetu nebo jakýmikoli jinými prostředky. Bod 48 recitálu nařízení MAR přitom uvádí, že „vzhledem k nárůstu využívání internetových stránek, blogů a sociálních sítí“ se považuje šíření informací prostřednictvím internetu, včetně sociálních sítí nebo anonymních blogů za rovnocenné tradičním komunikačním kanálům (např. novinám). V tomto případě se jedná o tzv. information-based manipulaci. Jako příklad lze uvést případ Motejlek, rozhodnutí České národní banky sp. zn. Sp/2015/414/573, kde ČNB uvedla, že „i příspěvky na sociálních sítích způsobilé zkreslit představu účastníků kapitálového trhu o hodnotě finančního nástroje

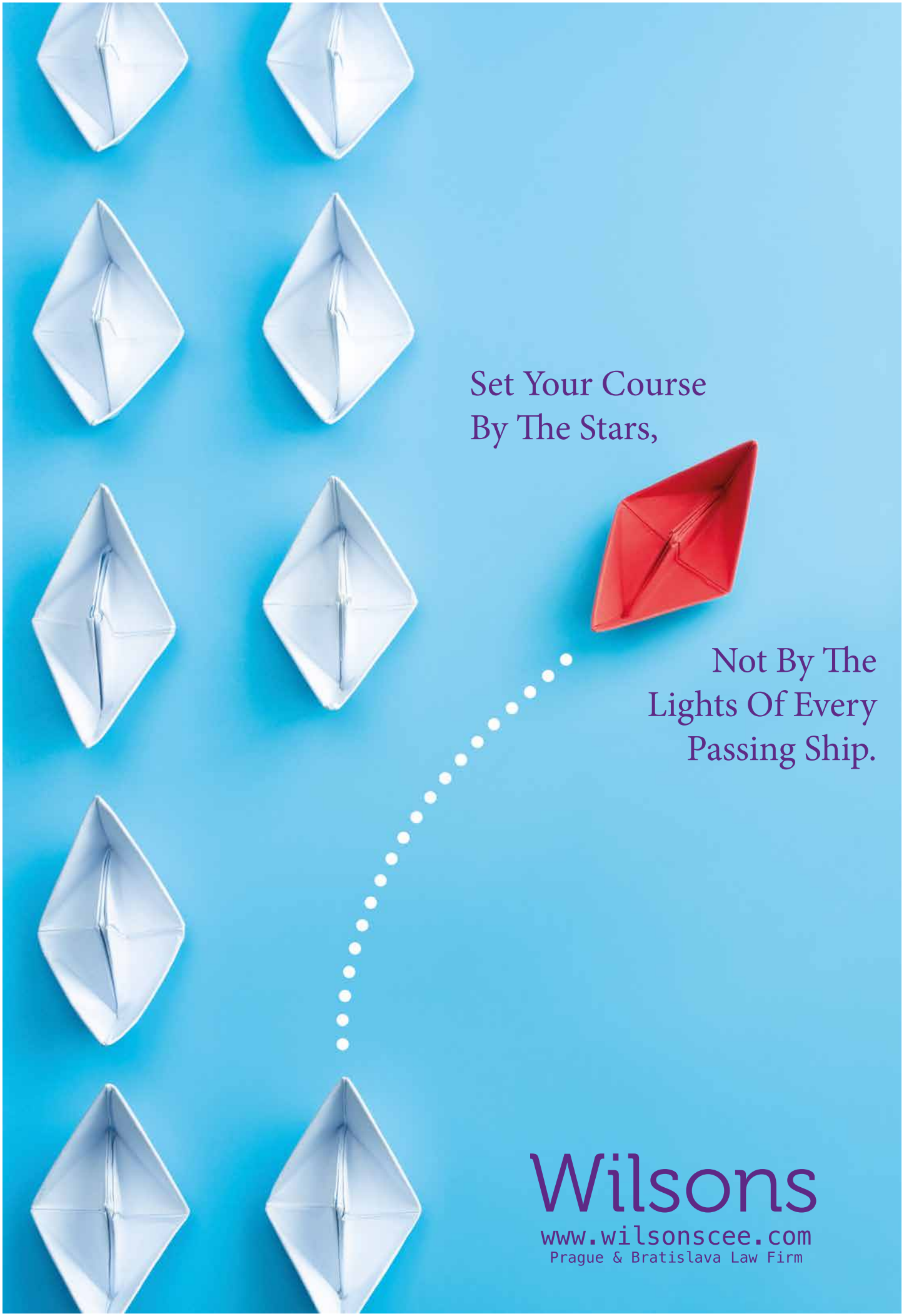
Set Your Course
By The Stars,
Not By The
Lights Of Every
Passing Ship.
Wilsons
www.wilsonscee.com
Prague & Bratislava Law Firm

a ve svém důsledku i potenciálně ovlivnit kurz".

Zavinění

Jak je patrné z čl. 15 nařízení MAR, není důležité, aby bylo manipulující jednání úspěšné, stačí pouze pokus o manipulaci. To potvrdila i Česká národní banka ve svém rozhodnutí sp.zn. Sp/2015/414/573 „Následek v podobě pohybu kurzu ceny akcií společnosti není znakem skutkové podstaty přestupku manipulace s trhem, proto správní orgán prvního stupně není povinen zkoumat příčinnou souvislost mezi jednáním, které naplnilo skutkovou podstatu manipulace s trhem, a vývojem kurzu, resp. zda vývoj kurzu konkrétního investičního nástroje koreloval s protiprávním jednáním". Stejným způsobem není důležité zkoumat, zda byla někomu zakázaným jednáním způsobena škoda.[6]

V případech přiřaditelných pod čl. 12 odst. 1 písm. c) dokonce ani není nutný úmysl trh jakkoliv manipulovat. Stačí pouhá nedbalost při šíření nepravdivé nebo zavádějící informace – ustanovení používá formulaci „ví nebo by měla vědět".

Manipulující osoba

Dle sdělení ČNB ze dne 28. 11. 2018 je manipulující osobou „také osoba, která sice manipulaci neprovádí, ale někoho jiného jako svůj nástroj k manipulaci přiměje. Manipulující osobou je i ten, kdo vědomě vytváří nesprávně různé odhady, hodnocení, názory a prognózy nebo nevynakládá odbornou péči přiměřenou svému postavení, aby jejich nesprávnost odhalil. Manipulující osobou je také osoba, která sice manipulující informaci nevytvořila, ale dále ji vědomě či lehkomyslně šíří, resp. vědomě nebo lehkomyslně jedná na jejím základě. Osoby, které při manipulaci pomáhají, jsou také manipulujícími osobami."

Manipulující osobou tak může být např. novinář, který se omylem dopustil chyby v překladu, která zapříčinila zkreslení představy účastníku trhu o finančním nástroji.[7] Odhady, hodnocení, názory nebo prognózy také mohou být považované za šíření nepravdivé nebo zavádějící informace, i pokud jsou postaveny na správných skutečnostech, ale tyto skutečnosti se nesprávně interpretují.[8] Odpovědný za manipulaci může být i obchodník s cennými papíry, který prováděl pokyny zákazníků směřující k narušení průhlednosti trhu, a kterého dle ČNB „neomlouvá, že neznal úmysly svých zákazníků – podle § 47b odst. 1 písm. d) zákona o cenných papírech je povinen vyžadovat od zákazníka informaci o záměrech, kterých chce dosáhnout prostřednictvím požadované služby."[9]

Běžný investor

Pro posouzení, zda konkrétní informace je, či není způsobilá vydávat nesprávné nebo zavádějící signály, nebo jinak ovlivnit kurz finančního nástroje, je dle Komise pro cenné papíry třeba zkoumat vliv na tzv. běžného (pravidelného) investora (uživatele trhu), tedy rozumnou osobu, která pravidelně obchoduje na trhu s předmětným druhem investičních instrumentů. KCP hovoří o „průměrném akcionáři". Nerozhoduje přitom, zda se jedná o profesionála či laika, stěžejní je prvek pravidelnosti (jako výraz určité zkušenosti) a rozumnosti (ustupují tedy prvky iracionality v investičním rozhodování). Za relevantní je tak třeba považovat každou informaci, kterou by takový průměrný akcionář považoval za významnou pro rozhodnutí, zda uskutečnit obchod s investičním instrumentem na konkrétním trhu.[10]

V rozhodnutí bankovní rady České národní banky ze dne 8. prosince 2016, sp.zn. Sp/2015/414/573 pak ČNB rozvíjí definici rozumného investora, tak, že rozumný investor při svém rozhodování o investici vychází zejména z objektivních údajů, tj. z oficiálních a ověřitelných údajů o dané společnosti, situaci na trhu a z dalších relevantních skutečností, resp. případně i z analýz zpracovaných odborníky v daném oboru na základě jasně doložených zdrojů. To však neznamená, že rozumný investor nebere v úvahu také subjektivní názory či sdělení třetích osob (např. prohlášení ekonomických analytiků, vyjádření členů řídících nebo kontrolních orgánů emitenta kótovaného cenného papíru, komentáře učiněné s odkazem na rozhovory s členy těchto orgánů). ●

Denis Tichánek, paralegal,
MORENO VLK & ASOCIADOS
advokátní kancelář

Moreno Vlk & Asociados
Advokátní kanceláře / Abogados / Attorneys at Law
Praha I Madrid I Bratislava

Poznámky:

1. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014 ze dne 16. dubna 2014 o zneužívání trhu.
2. MOLONEY, Niamh. EU Securities and Financial Markets Regulation. 3 ed. Oxford University Press, 2014, s. 703–705.
3. Jedná se o provádění transakcí mezi dohodnutými stranami za účelem vzbuzení dojmu o tom, že je s finančním nástrojem často obchodováno (např. případ uvedený v rozhodnutí Komise pro cenné papíry sp.zn. KCP/13/2003).
4. Jedná se o provádění transakcí, aniž by při nich fakticky došlo ke změně skutečného vlastníka finančního nástroje. Např. případ Raiffeisenbank a Patria Finance; rozhodnutí České národní banky sp. zn. Sp/2009/165/573 a Sp/2009/188/573 ze dne 11. června 2010.
5. Jedná se o falešný pokyn k obchodu velkého množství finančního nástroje, který ovlivňuje jeho cenu a v případě přiblížení uskutečnění obchodu je pokyn zrušen.
6. Rozhodnutí KCP sp.zn. KCP/32/2001
7. Srov. případ Mladé fronty, a. s.; rozhodnutí NSS 7 As 114/2014-35.
8. Rozhodnutí bankovní rady České národní banky č.j. 2016/142310/CNB/110 ze dne 8. prosince 2016, sp.zn. Sp/2015/414/573.
9. Rozhodnutí KCP sp.zn. KCP/13/2003 (srov. s KCP/1/2005).
10. Rozhodnutí KCP, sp. Zn. KCP/3/2003.

Jak postupovat při uzavírání manažerských smluv se členy statutárních orgánů obchodních společností dle právní úpravy a judikatury roku 2019?

S ohledem na absenci výslovné úpravy v právním řádu a turbulentní judikaturu se i v roce 2019 setkáváme s častými dotazy klientů z řad obchodních společností, jak postupovat při uzavírání manažerských smluv se členy jejich statutárního orgánu. Jaké možnosti tedy obchodním společnostem a členům jejich statutárního orgánu aktuálně otevírá právní úprava a rozhodovací praxe soudů?

Do působnosti statutárního orgánu spadá dle právní úpravy řádu zastupování obchodní společnosti a její obchodní vedení. Z tohoto pohledu musíme předně rozlišit případy tzv. nepravého a pravého souběhu. O nepravý souběh se jedná v případě, kdy má být mezi členem statutárního orgánu a obchodní společností vedle smlouvy o výkonu funkce dle ust. § 59 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOK“) uzavřena pracovní smlouva dle ust. § 33 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZP“) na výkon činnosti, která nespadá do působnosti statutárního orgánu. O pravý souběh se jedná v případě, kdy má být mezi členem statutárního orgánu a obchodní společností vedle smlouvy o výkonu funkce uzavřena pracovní smlouva na výkon činnosti, která spadá do působnosti statutárního orgánu obchodní společnosti, typicky na obchodní vedení.

Nepravý souběh

Aktuálně platná právní úprava nepravý souběh implicitně povoluje, když v ust. § 61 odst. 3 ZOK konstatuje aplikovatelnost jeho ustanovení o odměně za výkon funkce také na určení mzdy zaměstnanci, který je současně i členem statutárního orgánu společnosti. Uzavření pracovní smlouvy plně v režimu ZP mezi obchodní společností a členem jejího statutárního orgánu na výkon činnosti nespadající ze zákona do působnosti statutárního orgánu je dlouhodobě připuštěno také judikaturou Vrchních soudů[1] a Nejvyššího soudu.[2] V důsledku uzavření pracovní smlouvy vzniká mezi obchodní společností a členem jejího statutárního orgánu standardní pracovněprávní vztah, ve kterém je vykonávána tato činnost jako závislá práce.

V této souvislosti je vhodné poznamenat, že aktuálně ani na půdě Nejvyššího soudu nepanuje zcela jednotný právní názor na výklad pojmu „obchodní vedení“, což může přinést problémy při odlišení nepravého a pravého souběhu v konkrétním případě. Obchodní vedení je zpravidla odbornou literaturou vykládáno jako organizování a říze-

ní závodu společnosti, jejich zaměstnanců, rozhodování o provozních záležitostech a vedení účetnictví[3] nebo jako běžná správa obchodního závodu (day-to-day-business) kryjící se s krátkodobými plány společnosti.[4] Dle judikatury patří do obchodního vedení např. rozhodnutí o přemístění provozovny, o pořízení automobilu, o postupu při vymáhání pohledávek nebo o odměně pro zaměstnance.[5]

Lze tedy shrnout, že uzavření pracovní smlouvy mezi obchodní společností a členem jejího statutárního orgánu u nepravého souběhu není aktuálně považováno za problematické, a na tomto závěru by se nemělo ani v nejbližší budoucnosti nic měnit.

Pravý souběh

Pro smlouvy uzavřené mezi obchodní společností a členem statutárního orgánu do konce roku 2011 bylo ustáleně judikováno, že pracovní smlouva uzavřená na výkon činností, které spadají ze zákona do působnosti statutárního orgánu je neplatná pro rozpor se zákonem, a nezakládá tedy ani nárok na mzdu či jiné plnění pracovněprávní povahy.[6] S účinností ke dni 1. 1. 2012 byl tzv. pravý souběh výslovně připuštěn přijetím nového ust. § 66d odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObchZ").[7] Platnost pracovních smluv uzavíraných v období ode dne 1. 1. 2012 do dne 31. 12. 2013 mezi obchodní společností a členy statutárního orgánu na výkon činností spadajících ze zákona do působnosti statutárního orgánu byla nezpochybnitelná. Bohužel obdobné ustanovení nebylo do ZOK ve finálním znění zařazeno, když bylo z textu tohoto zákona v průběhu legislativního procesu vypuštěno.

Až do září 2016 judikovaly Ústavní soud[8] a Nejvyšší soud ustáleně, když potvrzovaly neplatnost pracovních smluv uzavřených mezi společnostmi a členy jejich statutárních orgánů, pokud upravovaly výkon činností spadajících ze zákona do působnosti statutárního orgánu. Jako první naznačil obrat v ustálené judikatuře Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. I. ÚS 190/15 ze dne 13. 9. 2016, kde konstatoval, že strany si mohou režim ZP zvolit i pro vztahy, v nichž o výkon závislé práce nejde a z pracovněprávního pohledu tudíž není důvod, pro který by člen statutárního orgánu nemohl vykonávat svou činnost nebo její část na základě smlouvy, v níž je ujednán režim ZP. Nejvyšší soud následně ještě rok a půl setrval na své ustálené rozhodovací praxi o neplatnosti pracovních smluv v případě tzv. pravého souběhu.[9] Obrat přišel až v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodněprávního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. 31 NS Cdo 4831/2017 ze dne 11. 4. 2018, kde rozhodl o přípustnosti tzv. pravých souběhů. Závěry tohoto rozsudku ohledně přípustnosti pravého souběhu byly následně Nejvyšším soudem potvrzeny např. v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 3478/2016 ze dne 28. 6. 2018.

Z uvedených rozsudků Nejvyšší soudu z roku 2018 lze vyvodit následující závěry:

- společnost a člen jejího statutárního orgánu si mohou sjednat pro smlouvu o výkonu funkce režim ZP, případně mohou vedle smlouvy o výkonu funkce uzavřené v režimu ZOK sjednat ještě manažerskou smlouvu na výkon činnosti spadající ze zákona do působnosti statutárního orgánu (např. obchodní vedení) v režimu ZP; tyto smlouvy podřízené ZP jsou platné;
- volbou ZP však nebude založen pracovněprávní vztah, neboť výkon funkce člena statutárního orgánu není závislou prací ve smyslu ust. § 2 ZP;
- nadále se tak bude jednat o vztah občanskoprávní, do kterého strany smluvně inkorporovaly (vtáhly) ujednání ZP;
- volbou ZP však nemohou být a nejsou dotčena kogentní ustanovení ZOK (vztahující se ke statutárnímu orgánu obchodní společnosti), která se použijí vždy.

Která ustanovení ZOK se uplatní bez ohledu na podřízení smlouvy ZP?

Z hlediska praxe je stěžejní určení těch (kogentních) ustanovení ZOK, která se na právní vztah mezi společností a členem statutárního orgánu u tzv. pravého souběhu aplikují vždy, bez ohledu na podřízení smlouvy ZP. Níže přinášíme výčet těch stěžejních:[10]

a) Vznik funkce – podřízení smlouvy ZP nemá vliv na vznik funkce člena statutárního orgánu, funkce vzniká okamžikem rozhodnutí příslušeného orgánu obchodní společnosti (např. valné hromady) nebo jejího jediného společníka, příp. dalšími právními skutečnostmi předvídanými ZOK;
b) Zánik funkce – funkce člena statutárního orgánu vždy zaniká odvoláním příslušným orgánem (typicky valnou hromadou) obchodní společnosti, ve smlouvě nelze sjednat výpovědní důvody a výpovědní dobu, ledaže by výpovědní důvody a výpovědní doba byly stanoveny ve společenské smlouvě nebo stanovách dané společnosti; pokud však strany podřídily smlouvu „paušálně" ZP, lze dovozovat aplikaci ust. § 73a ZP a povinnost společnosti nabídnout bývalému členovi statutárního orgánu pracovní pozici odpovídající jeho kvalifikaci;[11]
c) Povinnost vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře – povinnost člena statutárního orgánu vykonávat veškeré činnosti spadající ze zákona do působnosti statutárního orgánu s péčí řádného hospodáře[12] není podřízením smlouvy ZP jakkoliv dotčena, odpovědnost člena statutárního orgánu za škodu vzniklou obchodní společnosti v souvislosti s výkonem jeho funkce z nedbalosti není limitována 4,5násobkem průměrného měsíčního výdělku ve smyslu ust. § 257 odst. 2 ZP;
d) Ručení při úpadku společnosti – podřízení smlouvy ZP nemá vliv na neomezené ručení člena statutárního orgánu za splnění povinností obchodní společností, která se ocitla v úpadku ve smyslu ust. § 68 ZOK;
e) Uzavření smlouvy v písemné formě a schválení nejvyšším orgánem – bez ohledu na podřízení smlouvy ZP musí být dle ust. § 59 odst. 2 ZOK smlouva uzavřena v písemné formě a schválena nejvyšším orgánem společnosti (typicky valnou hromadou), jinak je (relativně) neplatná;
f) Odměna – podřízením smlouvy ZP není dotčena povinnost stran uvést všechny složky odměny člena statutárního orgánu ve smlouvě a schválit je nejvyšším orgánem obchodní společnosti; platí tak, že odměna za činnosti spadající ze zákona do působnosti statutárního orgánu může být jeho členovi vyplacena pouze, pokud byla stanovena ve smlouvě schválené nejvyšším orgánem společnosti, ve vnitřním předpisu schváleném nejvyšším orgánem společnosti, příp. byla schválena ad hoc nejvyšším a kontrolním orgánem společnosti[13].

Praktické doporučení

Skutečnost, že není jednoznačně definováno, která ustanovení ZOK mají kogentní povahu,

AKV

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ VYCH & PARTNERS

Již od roku 2005 poskytujeme PRÁVNÍ PORADENSTVÍ tuzemské a zahraniční klientele s důrazem na komplexní řešení daného problému, jak z právního, tak i daňového hlediska.

Stavíme na spolehlivosti, osobním přístupu a vzájemné důvěře.

Specializujeme se zejména na:

- právo obchodních korporací
- veřejné zakázky
- občanské právo
- pracovní právo
- právo nemovitostí
- trestní právo
- mezinárodní obchod
- finance a bankovnictví
- právo hospodářské soutěže
- rodinné právo, aj.
- nově se specializujeme také na italské právo

Právní služby poskytujeme v českém, slovenském, anglickém, německém, italském, francouzském a španělském jazyce.

www.ak-vych.cz
Lazarská 11/6, Praha 2
Tel.: +420 222 517 466
E-mail: office@ak-vych.cz

„Žádný případ pro nás není jen číslo v kartotéce. Je to vždy příběh, který pomáháme režírovat tak, aby na konci měl klient pocit co největšího vítězství.“

a proto se při podřízení smlouvy uzavřené mezi obchodní společností a členem statutárního orgánu na výkon činností spadajících ze zákona do působnosti statutárního orgánu ZP nepoužijí, bude v praxi přinášet spory. Rovněž lze očekávat interpretační problémy a spory v případech, kdy strany uvedou do smlouvy o výkonu funkce nebo souběžné manažerské smlouvy pouze „paušální" odkaz na ZP, aniž by výslovně specifikovaly jeho ustanovení, která se mají na jejich vztah aplikovat. Již jsou např. známy spory o to, zda je společnost v takovém případě povinna nabídnout odvolanému členovi statutárního orgánu jinou pracovní pozici odpovídající jeho kvalifikaci ve smyslu ust. § 73a ZP[14]. Spory lze v případech uvedení „paušálního" odkazu na ZP ve smlouvě očekávat také u otázek jako je nárok člena statutárního orgánu na dovolenou na zotavenou, na mateřskou a rodičovskou dovolenou a na nemocenskou. V této souvislosti již Nejvyšší soud konstatoval, že je v případě sporu primárně zkoumat skutečnou vůli stran při uzavírání smlouvy,[15] sekundárně význam, jaký by odkazu na ZP zpravidla přikládala strana takové smlouvy s ohledem na konkrétní okolnosti.[16]

Lze tak pouze doporučit, aby strany v případech tzv. pravého souběhu, kdy mají v úmyslu učinit součástí smlouvy o výkonu funkce nebo souběžné manažerské smlouvy konkrétní ustanovení ZP tato ustanovení explicitně do takové smlouvy uvedly, a bylo tak zřejmé, jaká byla jejich vůle při uzavírání smlouvy. Naopak nelze doporučit uvedení „paušálního" odkazu na ZP ve smlouvě, když tento postup může v budoucnu vyvolat mezi společností a (bývalým) členem statutárního orgánu spory. ●

JUDr. Jakub Jeřábek, advokát,
MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

1 Srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 Cdo 108/92 ze dne 21. 4. 1993.

2 Srov. rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 737/2004 ze dne 17. 8. 2004, sp. zn. 21 Cdo 4028/2009 ze dne 16. 12. 2010.

3 Pokorná, J. in Pokorná, J., Kovařík, Z., Čáp, Z. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 1. díl. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009.

4 Eichlerová, K. in Černá, S., Štenglová, I., Pelikánová, I. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2015.

5 Srov. rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1104/2014 ze dne 28. 7. 2014, sp. zn. 29 Cdo 5330/2014 ze dne 28. 5. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4276/2009 ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. 29 Cdo 250/2015 ze dne 27. 10. 2015.

6 Srov. rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1634/2004 ze dne 4. 11. 2004 nebo sp. zn. 21 Cdo 4028/2009 ze dne 16. 12. 2010.

7 „Statutární orgán společnosti může pověřit obchodním vedením společnosti zcela nebo zčásti jiného. Tyto činnosti mohou být též vykonávány v pracovněprávním vztahu dle zvláštního právního předpisu (ZP) zaměstnancem společnosti, přičemž tento zaměstnanec může být současně statutárním orgánem společnosti nebo jeho členem".

8 Srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 282/16 ze dne 26. 4. 2016 a sp. zn. II. ÚS 2128/2015 ze dne 7. 7. 2016.

9 Srov. rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 3613/2015 ze dne 19. 1. 2017 a sp. zn. 21 Cdo 1876/2017 ze dne 22. 8. 2017 Výčet vychází z bodů 40 až 44 rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 31 NS Cdo 4831/2017 ze dne 11. 4. 2018.

10 Srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3478/2016 ze dne 28. 6. 2018.

11 Péče řádného hospodáře je blíže definována v ust. § 159 odst. 1 OZ a ust. § 51 až 53 ZOK.

12 Srov. ust. § 61 odst. 1 ZOK.

13 Srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3478/2016 ze dne 28. 6. 2018.

14 Srov. ust. § 555 OZ.

15 Srov. ust. § 556 odst. 1 OZ.

NOVÉ PŘESTUPKOVÉ PRÁVO
DVA ROKY POTÉ
Konference / Praha / 15. 10. 2019
Tuto a mnoho dalších konferencí na www.epravo.cz

Jak se novela zákona o DPH projeví v oblasti nemovitostí?

Legislativní proces novely zákona o DPH a daňového balíčku dospěl zdárně ke svému konci. Jaké změny aktuální novela zavádí v oblasti nemovitostí?

Současný § 56a zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty („zákon o DPH“) ve svém třetím odstavci nabízí volbu zdanění u nájmu nemovité věci jinému plátci pro uskutečňování jeho ekonomické činnosti. Plátce se může rozhodnout, že se u nájmu nemovité věci jiným plátcům pro účely uskutečňování jejich ekonomických činností uplatňuje daň. U komerčních nájmů je přitom uplatnění DPH naprostým pravidlem z celé řady důvodů. Novela však zavádí omezení této volby v případech, kdy předmětem nájmu jsou stavby, části staveb, jednotky, právo stavby a pozemek, jejichž součástí jsou plně nebo převážně prostory, které jsou určeny pro trvalé bydlení. Zákonodárce tento krok zdůvodňuje častým zneužíváním tohoto ustanovení ve vazbě na možnost uplatnění odpočtu daně. I nadále by však zůstala možnost uplatnit DPH při pronájmu plátcům DPH u komerčních nebytových prostor, tedy takových, které nejsou k trvalému bydlení ani určeny, ani pro ně nesplňují technické požadavky. Avšak pozor, výše uvedené omezení se však ve výsledku může zprostředkovaně dotknout i nebytových prostor. Ve výčtu dotčených nemovitostí jsou totiž uvedeny i „stavby, v nichž je alespoň 60 % podlahové plochy této stavby nebo části stavby, je-li pronajímaná tato část, tvořeno obytným prostorem.“ V praxi to tedy znamená, že pokud se ve stejné budově nacházejí jak nebytové prostory, tak prostory určené k bydlení (v rozsahu alespoň 60 % podlahové plochy), nebude paradoxně možné uplatnit DPH ani u nebytových prostor, i když budou pronajímány plátci k jeho podnikání.

Nájmem je i věcné břemeno

Bez změny se neobešel ani § 4 zákona o DPH, tedy výkladového ustanovení. Význam pojmu „nájem“ se pro oblast DPH rozšiřuje o věcná břemena k nemovité věci. Novela tak reaguje na rozsudek Soudního dvora Evropské unie C-326/99 Goed Wonen, ve kterém soud došel k závěru, že při uplatňování daně z přidané hodnoty a osvobození od daně z přidané hodnoty má být zřízení věcného břemene na sjednanou dobu a za úplatu posuzováno obdobně jako nájem nebo pacht nemovité věci. Jedná se přitom pouze o věcná břemena zřízená k nemovité věci s tím, že musí být zároveň naplněny znaky nájmu nemovité věci ve smyslu judikatury Soudního dvora Evropské unie. Zřízení, trvání nebo zánik věcného břemene

zřízeného k nemovité věci se tak posuzuje jako poskytnutí služby, kdy den uskutečnění zdanitelného plnění se při zřízení věcného břemene stanoví obdobně jako u nájmu nemovité věci.

Zpřesnění okamžiku skutečného zdanitelného plnění poskytnutých služeb

Další změny doznal § 21 týkající se uskutečnění zdanitelného plnění při dodání zboží a poskytnutí služby. Pokud pronajímatel nakupuje služby vztahující se k pronájmu nemovité věci od třetí osoby a tyto dále poskytuje nájemci, je podle současné úpravy nutno určit datum uskutečnění zdanitelného plnění podle ustanovení § 21 odst. 3 zákona o DPH. Při poskytnutí služby se tedy zdanitelné plnění považuje za uskutečněné dnem poskytnutí služby nebo dnem vystavení daňového dokladu, a to podle toho, který den nastane dříve. Pro potřeby služeb poskytovaných v přímé souvislosti s nájmem nemovité věci, jako je např. úklid, ostraha apod., není toto pravidlo vždy použitelné, protože v praxi často nastává situace, kdy služba související s nájmem nemovité věci byla již poskytnuta, ale pronajímatel jako poskytovatel této služby ještě nezná přesnou výši částky požadované úhrady za toto plnění, neboť od svého dodavatele ještě neobdržel daňový doklad či vyúčtování. Jedná se přitom o služby poskytované v přímé souvislosti s nájmem nemovité věci, avšak tyto služby nejsou součástí nájmu a představují samostatná a navzájem oddělitelná plnění.[1] Navrhovaná úprava tak uskutečnění zdanitelného plnění váže na okamžik, kdy pronajímatel fakticky zjistí skutečnou výši částky, která je následně za poskytnuté služby požadovaná. Obdobně jako u § 21 odst. 4 písm. b) zákona o DPH tak může dojít k časovému posunu mezi uskutečněním zdanitelného plnění při poskytnutí služby a dnem faktického zjištění předmětné částky pronajímatelem na základě přijatého dokladu či vyúčtování od poskytovatele služby. Vzhledem k tomu, že v praxi jsou většinou poplatky za služby inkasovány formou záloh či zúčtovatelného poplatku za služby, kde k vyúčtování přeplatků či nedoplatků dochází až v následujícím kalendářním roce, však tato úprava v praxi velké změny zřejmě nepřinese.

Opravy nad 200 tisíc Kč? Úprava odpočtu bude nutná

Zákon o DPH se dále obohatí o nový § 78da, který rozšíří povinnost sledovat významné opravy na nemovitých věcech. Významnou opravou se rozumí oprava přesahující 200 tis. Kč bez daně. Dojde-li k převodu nemovité věci v režimu osvobození od daně bez nároku na odpočet během lhůty pro provedení úpravy a byl-li uplatněn nárok na odpočet z významné opravy, vznikne plátcům povinnost zkoumat důvody pro úpravu odpočtu uplatněného ve vztahu k opravě. Doposud plátci neprováděli úpravu odpočtu ve vztahu k opravám nemovitostí vůbec, jedná se proto o poměrně zajímavý zásah do jejich povinností. Opravy se nerovnají technickému zhodnocení a z pohledu daňových zákonů se nepovažují za dlouhodobý majetek. Lhůta pro úpravu odpočtu daně v případě opravy nemovité věci činí 10 let a počíná běžet kalendářním rokem, ve kterém byla oprava dokončena. Podle přechodných ustanovení se v případě oprav, které byly započaty před 1. 1. 2019 a dokončeny po 1. 1. 2019, může plátce rozhodnout, zda úpravu provede. Limit se bude posuzovat vždy samostatně za každou dokončenou akci, tudíž například oprava fasády za 130 tis. Kč a oprava střechy za 120 tis. Kč by se nemusely nadále sledovat. Avšak opravu přesahující 200 tis. Kč nelze obejít např. rozdělením fakturace.

Pětiletá lhůta, po jejímž uplynutí je dodání vybrané nemovité věci osvobozeno od daně, se nemění. Doplňuje se však o počátek běhu lhůty, po jejímž uplynutí bude rovněž od daně osvobozeno dodání staveb, pro které se podle novely stavebního zákona účinné od 1. ledna 2018 nevydává kolaudační souhlas nebo kolaudační rozhodnutí, a dále obecně ve všech případech dodání staveb nevyžadujících kolaudační souhlas nebo kolaudační rozhodnutí. Počátkem běhu lhůty pro tyto stavby se proto stanoví den, kdy bylo započato první užívání stavby. Tímto návrhem se zajišťuje shodný přístup z hlediska osvobození od daně, resp. zdanění u staveb vyžadujících i u staveb nevyžadujících kolaudační souhlas nebo kolaudační rozhodnutí. V písm. b) bod 2 se nejprve stanovuje, že v případě, že u vybrané nemovité věci, u které nevydává kolaudační souhlas nebo kolaudační rozhodnutí, je provedena podstatná změna, počátkem běhu lhůty je den započetí užívání vybrané nemovité věci po podstatné změně. Dále se v tomto bodě stanovuje, že je-li provedena podstatná změna a k této podstatné změně je ale vydán kolaudační souhlas nebo kolaudační rozhodnutí, postupuje se stejně jako u staveb, u kterých je kolaudační souhlas nebo kolaudační rozhodnutí vydáno, tj. počátek běhu pětileté lhůty se počítá od vydání prvního kolaudačního souhlasu nebo prvního kolaudačního rozhodnutí, nebo od vydání kolaudačního souhlasu nebo kolaudačního rozhodnutí po podstatné změně dokončené vybrané nemovité věci.

Kromě změny pravidel uplatňování DPH na nájem nemovitostí, která vstoupí v účinnost se začátkem roku 2021, veškeré změny zákona o DPH uvedené v tomto článku vstoupily v účinnost k 1. dubnu 2019. ●

Daniel Navrátil,
Adéla Nekvasilová,
Wilsons s.r.o., advokátní kancelář

Wilsons

Poznámky:

[1] Viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie C-572/07 RLRE Tellmer Property.

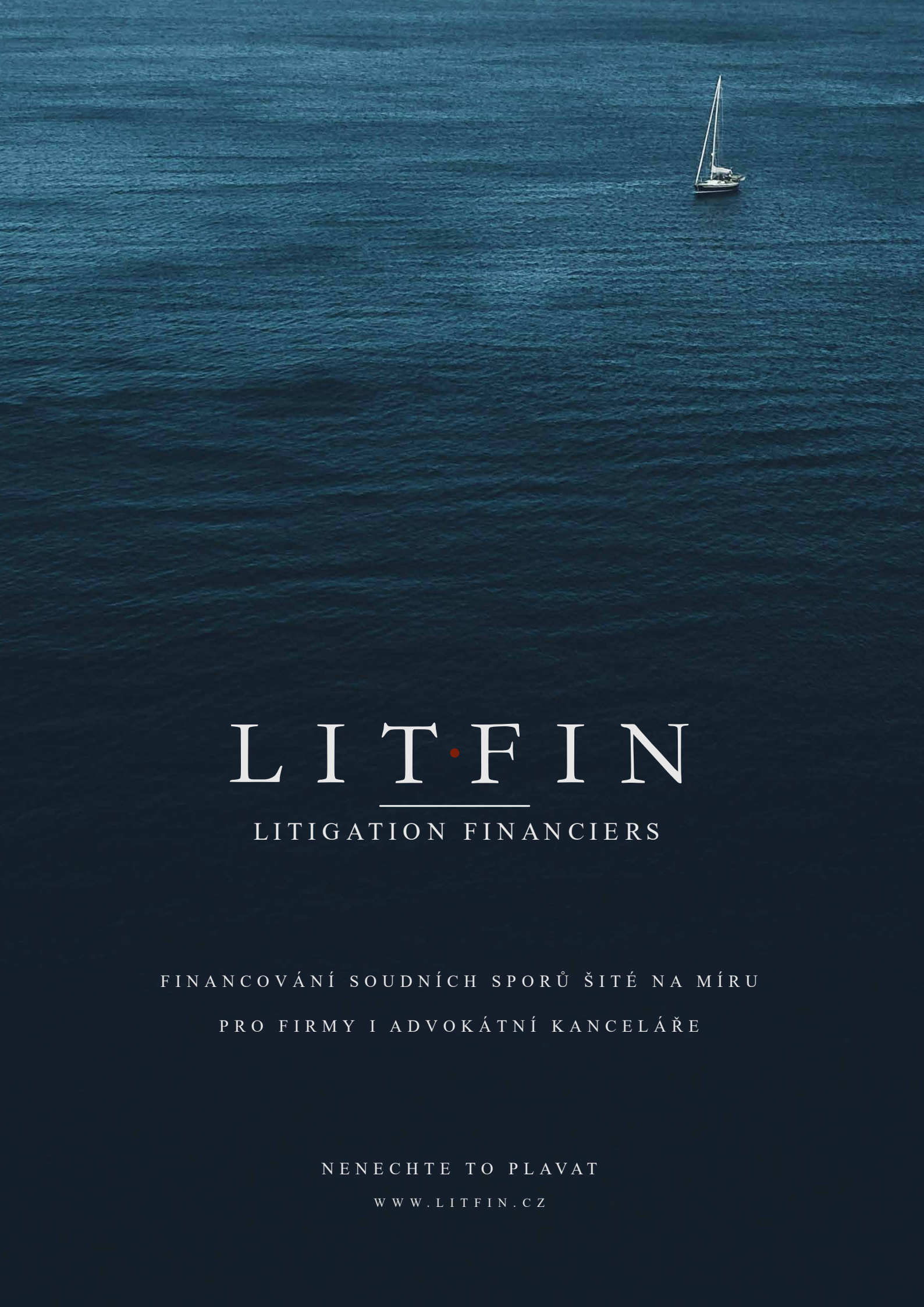

LITFIN

LITIGATION FINANCIERS

FINANCOVÁNÍ SOUDNÍCH SPORŮ ŠITÉ NA MÍRU

PRO FIRMY I ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE

NENECHTE TO PLAVAT

WWW.LITFIN.CZ

Je zaměstnavatel oprávněn poskytnout Policii ČR na její žádost informace o majetkových poměrech zaměstnance bez souhlasu soudu a bez souhlasu dotčeného zaměstnance?

Ke dni 31. 12. 2018 bylo v České republice 282 522 zaměstnavatelů[1] a 1 011 355 osob samostatně výdělečně činných[2] (dále též „OSVČ"), z toho 590 705 OSVČ vykonávajících tuto činnost jako „hlavní" a 420 650 OSVČ vykonávajících tuto činnost jako „vedlejší".

Téměř každý větší zaměstnavatel[3] v České republice se již někdy setkal s žádostí Policie České republiky (dále též „Policie ČR"), která – formou „dožádání"[4] s odkazem na ustanovení § 8 odst. (1) trestního řádu[5] – pod pohrůžkou pořádkové pokuty[6] požaduje po zaměstnavatelích poskytnutí informací o mzdových nebo platových poměrech zaměstnanců, jakož i informace o jiných majetkových poměrech zaměstnanců (např. informace o prováděných exekučních srážkách, zaměstnavatelem ze mzdy nebo platu prováděných platbách na stavební spoření, penzijní připojištění,[7] doplňkové penzijní spoření,[8] nebo životní pojištění[9] zaměstnance) bez souhlasu soudce trestního soudu a s tím, že tuto součinnost policie nárokuje jako činnost bezplatnou, tedy odmítá hradit i hotové výdaje zaměstnavatele spojené s poskytnutím této součinnosti.

Je postup Policie ČR popsaný v předchozím odstavci věcně správný, resp. zákonný? A obstál by v pomyslném testu ústavnosti?

Mám za to, že z hlediska zákonnosti i ústavnosti[10] shora uvedený postup Policie ČR nemůže obstát. V tomto článku se proto pokusím pro tento závěr předložit odborné veřejnosti pádné argumenty.

Ustanovení § 8 odst. (1) trestního řádu zní: „Státní orgány, právnické a fyzické osoby jsou povinny bez zbytečného odkladu, a nestanoví-li zvláštní předpis jinak, i bez úplaty vyhovovat dožádáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů. Státní orgány jsou dále povinny neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin."

Ustanovení § 8 odst. (5) trestního řádu zní: „Nestanoví-li zvláštní zákon podmínky, za nichž lze pro účely trestního řízení sdělovat informace, které jsou podle takového zákona utajovány, nebo na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti, lze tyto informace pro trestní řízení vyžadovat po předchozím souhlasu soudce. Tím není dotčena povinnost mlčenlivosti advokáta podle zákona o advokacii."

Ustanovení § 66 odst. (1) trestního řádu zní: „Kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení nebo kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle tohoto zákona, může být předsedou senátu a v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 50 000 Kč."

Ústavními aspekty poskytování informací o platech fyzických osob z hlediska článku 10 a článku 17 české Listiny základních práv a svobod[11] (právo na ochranu soukromého života) a článku 8 a článku 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod[12] (svoboda projevu a právo na informace) se Ústavní soud ČR zabýval již v nálezu ze dne 17. 10. 2017 spisové značky IV. ÚS 1378/16. Na tomto místě je třeba zdůraznit, že informace o mzdových nebo platových poměrech zaměstnanců, jakož i informace o jiných jejich majetkových poměrech, jsou informacemi, které jsou chráněny článkem 10 české Listiny základních práv a svobod a článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, které zaručují právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého života a právo na informační sebeurčení, které umožňuje jednotlivci rozhodovat o datech o něm shromažďovaných, zpracovávaných a dále šířených [k tomu srov. nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. 4. 2018 spisové značky IV. ÚS 1200/16]. Zaměstnavatel tedy má ve vztahu k informacím o mzdových nebo platových poměrech svých zaměstnanců, jakož i k informacím o jiných majetkových poměrech zaměstnanců, zákonnou [resp. ústavní] povinnost mlčenlivosti.

Zaměstnavatel proto může informace o mzdových nebo platových poměrech zaměstnanců, jakož i informace o jiných jejich majetkových poměrech, sdělovat jiným osobám a subjektům [včetně orgánů činných v trestním řízení] pouze tehdy, pokud tak expresis verbis stanoví zákon [např. orgánům Finanční správy ČR, orgánům sociálního zabezpečení, orgánům státní sociální podpory a orgánům sociální péče, nositeli veřejného zdravotního pojištění] nebo s výslovným souhlasem subjektu údajů [k tomu viz. článek 4 odst. (2), článek 6 odst. (1) písm. a) a písm. e) a článek 6 odst. (3) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)].

Za stávajícího právního stavu trestní řád[13] a ani jiný zákon, nestanoví podmínky, za nichž lze pro účely trestního řízení sdělovat informace o mzdových nebo platových poměrech zaměstnanců, jakož i informace o jiných jejich majetkových poměrech.

Ze shora uvedených důvodů mám proto za to, že informace o mzdových nebo platových poměrech zaměstnanců, jakož i informace o jiných majetkových poměrech zaměstnanců, nelze sdělovat s na základě pouhé žádosti Policie ČR, která odkazuje na ustanovení § 8 odst. (1) trestního řádu. Za situace, kdy zvláštní zákon nestanoví podmínky, za nichž lze pro účely trestního řízení informace o majetkových poměrech sdělovat, a dále s ohledem na obecné nařízení o ochraně osobních údajů[14] (GDPR),

- lze tyto informace vyžadovat a sdělovat pouze po předchozím souhlasu soudce[15] [§ 8 odst. (5) trestního řádu] a – nejde-li o státní orgán – proti úhradě nákladů,

nebo

- s výslovným a písemným souhlasem subjektu údajů, tedy fyzické osoby, které se poskytované údaje týkají, a – nejde-li o státní orgán – taktéž proti úhradě nákladů.

Správnost závěru, že i na informace o mzdových nebo platových poměrech zaměstnanců [včetně přehledu výdělků zaměstnance] dopadá ustanovení § 8 odst. (5) trestního řádu, lze seznat z argumentace obsažené v odstavcích 13., 20. a 21. odůvodnění nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 10. 3. 2015 spisové značky II.ÚS 2499/14, jakož i ze Stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 6. 2006 spisové značky Tpjn 303/2005, jakož i z usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 1. 2014 spisové značky 5 To 1073/2013.

K shora uvedenému je třeba dodat, že poskytování informací o majetkových poměrech zaměstnanců[16] zaměstnavatelem pro účely trestního řízení nebo zajištění výkonu trestní sankce není dožádáním ve smyslu ustanovení § 8 odst. (1) trestního řádu. Je tomu tak proto, že dožádáním podle trestního řádu se [§ 53 a § 54 trestního řádu] rozumí úkon trestního řízení, přičemž k provedení úkonu trestního řízení není fyzická nebo právnická osoba soukromého práva [zaměstnavatel] zcela zjevně příslušná a ani oprávněná.

K požadavku na úhradu nákladů spojených s poskytováním informací o majetkových poměrech zaměstnanců orgánům činným v trestním řízení lze uvést, že není zcela neobvyklé, že tyto jsou k žádostem osob soukromého práva hrazeny soudy v souvislosti s žádostmi podle ustanovení § 128 o.s.ř.[17], které obdobně jako ustanovení § 8 odst. (1) trestního řádu stanoví poskytování součinnosti soudu jako činnost „bezplatnou".

Povinnost poskytnout „bezplatnou součinnost" je třeba vykládat v tom smyslu, že za podání informace si fyzická nebo právnická osoba nemůže účtovat žádnou „odměnu". Avšak ten, kdo orgánu veřejné moci [tedy i orgánům činným v trestním řízení, včetně Policie ČR] poskytne vyžádanou informaci, má právo na náhradu hotových výdajů, tj. na úhradu nákladů [k tomu např. usnesení Krajského soudu v Praze, jako soudu odvolacího, ze dne 10. 9. 2018 číslo jednací 24 Co 36/2018-174].

V této souvislosti není od věci uvést, že v České republice přibývá zaměstnavatelů, kteří zcela nebo z části účetní a především mzdovou agendu „outsourcingují" u externího subjektu, tedy samozřejmě za úhradu, a proto není dán žádný objektivní důvod, proč by tyto náklady měli nést za orgány činné v trestním řízení zaměstnavatelé. Pokud zaměstnavatel za činnost externího subjektu v agendě účetní a/nebo mzdové platí, je třeba na takový výdaj pohlížet jako na „hotový výdaj", který by mu měl být ze

strany orgánů činných v trestním řízení zcela samozřejmě uhrazen.

V souvislosti s požadavkem na poskytnutí náhrady nákladů spojených s poskytováním informací o majetkových poměrech zaměstnanců orgánům činným v trestním řízení nelze přehlédnout, že veškeré informace mohou orgány veřejné moci získat bezplatně u dotčené osoby, nebo u jiných orgánů veřejné moci [např. u okresní, pražské nebo městské správy sociálního zabezpečení, finanční správy ČR, katastrálního úřadu], a stran případného výkonu rozhodnutí za úplatu z centrální evidence exekucí, což je veřejný seznam, který je veden, provozován a spravován Exekutorskou komorou ČR na základě ustanovení § 125 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád).

Je bohužel smutnou realitou, že vzdor shora uvedenému nejsou v praxi zcela ojedinělé případy, kdy se Policie ČR bez souhlasu soudce trestního soudu pod pohrůžkou pořádkové pokuty domáhá po zaměstnavatelích poskytnutí informací o majetkových [nejčastěji mzdových nebo platových] poměrech zaměstnanců s tím, že pokud je poskytnutí této součinnosti ze strany zaměstnavatele zdvořile odmítnuto s odkazem na ustanovení § 8 odst. (5) trestního řádu a obecné nařízení o ochraně osobních údajů[18], pak následuje uložení pořádkové pokuty s prostým odkazem na ustanovení § 66 odst. (1) trestního řádu. Mnohá usnesení policejního orgánu o uložení pořádkové pokuty pak obsahují ve výroku a odůvodnění pouhý odkaz nebo citaci § 66 odst. (1) trestního řádu bez toho, aby k aplikaci této právní normy byla připojena relevantní a přezkoumatelná argumentace. Takovýto postup policejního orgánu pak podle mého názoru nelze hodnotit jinak, než jako učebnicový příklad „libovůle" orgánu veřejné moci. Je tomu tak mj. proto, že ustanovení § 66 odst. (1) trestního řádu patří k právním normám s relativně neurčitou (abstraktní) hypotézou, tj. k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem a které, tak přenechávají orgánu veřejné moci, aby podle svého uvážení, při respektování ústavního principu „zákazu libovůle", v každém jednotlivém případě sám vymezil hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Zákon zde výslovně nestanoví, z jakých hledisek má orgán činný v trestním řízení při stanovení konkrétní výše pokuty vycházet; vymezení hypotézy právní normy tedy závisí v každém konkrétním případě na „přezkoumatelné" úvaze orgánu činného v trestním řízení. Ta pak musí chtě nechtě z takového usnesení orgánu činného v trestním řízení zřetelně vyplývat.

Na to, zda se s právním názorem uvedeným v tomto článku ztotožní či neztotožní soudy, snad nebude muset odborná veřejnost dlouho čekat. K včasné a právně přípustné stížnosti proti usnesení o uložení pořádkové pokuty zaměstnavateli [jedné z pražských nemocnic], který zdvořile a písemně odmítl poskytnout Policii ČR informace o platových poměrech zaměstnance [zpracovat a zaslat přehled výdělků zaměstnance za období od 1. 7. 2017 do 31. 1. 2019 včetně informací o případných exekučních srážkách s uvedením orgánu, který exekuční srážky nařídil a čísla jednacího exekučních věcí], s odkazem na ustanovení § 8 odst. (5) trestního řádu a obecné nařízení o ochraně osobních údajů[19] do okamžiku, než policejní orgán k žádosti o zaslání tohoto druhu informací připojí souhlas soudce s jejich poskytnutím, bude v blízké době rozhodovat stížnostní soud[20] [konkrétně Okresní soud v Chomutově]. ●

Robert Sobotka,
DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

DBK PARTNERS®
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

1 Zdroj: https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-pocet-zamestnavatelu-pojistencu-a-pojistnych-vztahu-v-cr.
2 Zdroj: https://data.cssz.cz/web/otevrena-data/graf-pocet-osvc-v-cr.
3 Tj. zaměstnavatel s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru [k tomu viz. § 81 odst. (1) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti].
4 Na tomto místě uvádím do uvozovek záměrně, k tomu viz. odstavec 13. tohoto článku.
5 Tj. zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).
6 K tomu viz. § 66 odst. (1) trestního řádu.
7 K tomu viz. zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením.
8 K tomu viz. zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření.
9 K tomu viz. ustanovení § 2833 až § 2843 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
10 Tj. poměřením hodnot vyvěrajících z českého ústavního pořádku.
11 Tj. usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.
12 Vyhlášené ve Sbírce zákonů formou Sdělení federálního ministerstva zahraničních věci č. 209/1992 Sb.
13 Tj. zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).
14 Tj. článek 4 odst. (2), článek 6 odst. (1) písm. a) a písm. e) a článek 6 odst. (3) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
15 Tedy za podmínky, že policejní orgán k žádosti o zaslání tohoto druhu informací [např. přehledu výdělků] připojí v originálu nebo v úředně ověřené kopii pravomocné usnesení trestního soudu, z něhož bude zřejmý souhlas soudce s poskytnutím požadovaných informací.
16 Za jejíž součást lze považovat například i zaslání přehled výdělků konkrétní fyzické osoby.
17 Ustanovení § 128 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, zní: „Každý je povinen bezplatně na dotaz sdělit soudu skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí. Ustanovení § 139 odst. 3 tím není dotčeno. Odmítnout soudu sdělit tyto skutečnosti může jen ten, kdo by tak mohl učinit jako svědek podle § 126 odst. 1."
18 Tj. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
19 Tj. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
20 K tomu viz. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 10. 2008 spisové značky 4 Tz 81/2008.

Dentons. Transforming the practice of law around the world.

Dentons.
The world's largest global elite law firm.*

大成 DENTONS

dentons.com

© 2018 Dentons. Dentons is a global legal practice providing client services worldwide through its member firms and ailiates. Please see dentons.com for Legal Notices

*Acritas Global Elite Law Firm Brand Index 2013-2017

Aktuální otázky právní úpravy a judikatury v poskytování balíčkových služeb zasílatelem

Od účinnosti zákona č. 221/2012 Sb. novelizujícího k 1. lednu 2013 zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách (dále jen „ZPS") trápí zasílatele poskytující balíčkové služby otázka, zda jsou služby, které poskytují, poštovními službami ve smyslu zákona o poštovních službách. Daná novela současně otevřela otázku, zda a nakolik podléhají zasílatelé v rámci poskytování takzvaných balíčkových služeb příslušným podmínkám ZPS. Dle stanoviska Českého telekomunikačního úřadu (dále jen „ČTÚ") vychází totiž ČTÚ z toho, že od 1. ledna 2013 podléhá provozování poštovních služeb oznamovací povinnosti ČTÚ a také z toho, že i subjekty, které dané služby do 31. prosince 2012 poskytovaly podle živnostenského zákona jako živnost volnou, podléhají této oznamovací povinnosti.1

Hlavní problém představuje otázka plnění povinností vyplývajících pro provozovatele poštovních služeb ze ZPS, které pro ně představuje nemalou administrativní zátěž. 22. května 2018 nabylo účinnosti Nařízení (EU) č. 2018/644 (dále jen „Nařízení"), které stanoví poskytovatelům služeb přeshraničního dodávání balíků za níže popsaných podmínek nemalé informační povinnosti a to bez ohledu na to, zda tito poskytovatelé podléhají národnímu povolovacímu řízení pro poskytování poštovních služeb či nikoliv.

Úprava v zákoně o poštovních službách, judikatura Nejvyššího správního soudu a Soudního dvora EU

Podle § 18 ZPS jsou provozovatelé poskytující poštovní služby nebo zajišťující zahraniční poštovní služby povinni oznámit písemně svou podnikatelskou činnost v oblasti poštovních služeb Českému telekomunikačnímu úřadu. Oprávnění k podnikání v oblasti poštovních služeb vzniká dnem doručení takového písemného oznámení podnikání splňujícího zákonem stanovené náležitosti. Podnikání v oblasti poštovních služeb bez příslušného oprávnění je přestupkem dle § 37a odst. 1 ZPS, podléhajícím odpovídajícím sankcím.

ZPS dále ukládá provozovatelům nemálo povinností, přičemž ve smyslu § 2 ZPS se provozovatelem rozumí osoba poskytující poštovní služby nebo zajišťující zahraniční poštovní služby; pojem poštovní služba však zákon nedefinuje jasně. Na druhou stranu, SDEU ve svém posledním rozhodnutí týkajícím se směrnice (ES) č. 97/67 sice také nestanovil jasnou definici poštovní služby pro potřebu této směrnice, nicméně naznačil, že podnik musí být kvalifikován jako „poskytovatel poštovních služeb" ve smyslu čl. 2 bodu 1a směrnice 97/67, pokud poskytuje alespoň služby uvedené v čl. 2 bodu 1 této směrnice[2] a pokud se takto poskytované služby týkají poštovní zásilky[3].

Ve vztahu k zasílatelům poskytujícím tzv. balíčkové služby řešil NSS do dne přípravy tohoto příspěvku dva případy, které se zabývaly otázkou aplikace ZPS na ně.

V prvním z nich[4] NSS uvedl, že poštovní směrnice rozlišuje mezi všeobecnými poštovními službami a ostatními poštovními službami. Všeobecné poštovní služby zahrnují trvalé poskytování poštovní služby ve stanovené kvalitě. Z poštovní směrnice lze také dle NSS dovodit, že na trhu s poštovními službami vystupují tři druhy poskytovatelů poštovních služeb – určení poskytovatelé všeobecných služeb, kteří plní povinnosti týkající se práva na všeobecnou službu (jako nediskriminační sběr a dodání blíže definovaných zásilek a balíků během stanovené doby a ve stanovené frekvenci apod.), poskytovatelé nabízející všeobecné služby, kteří ale současně nejsou určenými poskytovateli a poskytovatelé ostatních poštovních služeb nespadajících mezi služby všeobecné. Členské státy mohou dle čl. 9 poštovní směrnice přijmout právní úpravu, na základě které budou muset ti poskytovatelé, kteří chtějí poskytovat služby spadající do oblasti všeobecných služeb, žádat o oprávnění či individuální licenci k poskytování takových služeb[5]. Nejde-li však o tzv. určené poskytovatele všeobecných služeb, nelze jim v udělené licenci/oprávnění uložit povinnost tyto služby poskytovat, stejně jako jim nelze uložit povinnosti stanovené čl. 3 Poštovní směrnice. NSS následně dospěl v tomto roz-

hodnutí k závěru, že ZPS dopadá pouze na poštovní služby poskytované tzv. určenými poskytovateli všeobecných poštovních služeb, což ale korigoval v dále popsaném rozhodnutí.

V svém druhém rozhodnutí[6] dospěl NSS zejména k závěru, že co se týče definice poštovní služby a poštovní smlouvy používá ZPS tzv. definici kruhem, neboť stanoví, že poštovní službou je taková služba, která je poskytována na základě poštovní smlouvy, přičemž poštovní smlouvou je jakákoliv smlouva, jejímž předmětem je poskytnutí poštovní služby. Nelze tedy dovodit, které služby jsou poštovními a které nikoliv. NSS také konstatoval, že ne jakákoliv činnost, která v sobě zahrnuje podání, třídění, přepravu a dodávání poštovních zásilek, představuje bez dalšího poštovní službu. Konstatuje, že zákonodárce vedle sebe ponechal poštovní služby a živnost volnou zasilatelství, nicméně právní řád neposkytuje jednoznačnou a předvídatelnou odpověď pro rozlišení, kdy určitý subjekt poskytuje jednu z těchto služeb.

Ze shora popsaného se tedy podává, že přinejmenším za stávajícího znění ZPS může na základě rozhodování NSS svítat zasílatelům jistá naděje, že by přinejmenším nemuseli být sankcionováni za nedodržování povinností dle ZPS souvisejících s poskytování poštovních služeb. Nicméně, tento závěr bude přinejmenším po 23. 11. 2019, kdy v plném rozsahu včetně úpravy sankcí nabude účinnosti Nařízení, ve vztahu ke službám přeshraničního dodávání balíků poněkud irelevantní.

Danou naději však relativizuje i závěr posledního z rozhodnutí SDEU ve věci týkající se tzv. poštovních směrnic. Z něj totiž vyplývá také závěr, že podniky silniční a nákladní dopravy, jejichž hlavní činností je služba doručování poštovních zásilek by za podmínek v tomto rozhodnutí přesněji specifikovaných neměly být vyloučeny z oblasti působnosti poštovní směrnice.[7]

Nařízení (EU) 2018/644 o službách přeshraničního dodávání balíků

Službami dodávání balíků se dle Nařízení rozumí služby zahrnující výběr, třídění, přepravu a dodávání balíků. Poskytovatelem služby dodávání balíků se zásadně rozumí podnik poskytující jednu nebo více služeb dodávání balíků. Nařízení pro své potřeby obsahuje i definici pojmu subdodavatel, v ostatním odkazuje zejména na definice obsažené v čl. 2 poštovní směrnice. Jde o definice takových pojmů jako poštovní služba a pojmů zahrnutých v rámci její definice, pojmů poštovní zásilka, listovní zásilka atp. Poštovní zásilkou se rozumí zásilka s adresou v konečné podobě, ve které má být poskytovatelem všeobecných služeb dodána. Balíkem se rozumí poštovní zásilka obsahující zboží, které má nebo nemá obchodní hodnotu, jiná než listovní zásilka, jejíž hmotnost nepřesahuje 31,5 kg.

Čl. 4 Nařízení pak stanoví bez dalšího poskytovatelům služeb dodávání balíků nemalé informační povinnosti s tím, že tyto mají být stanoveným způsobem a ve stanovených lhůtách předkládány národním regulačním úřadům, jímž je v České republice ČTÚ.

Tyto informační povinnosti se zásadně vztahuje na poskytovatele služeb dodávání balíků, pro něhož v předchozím kalendářním roce pracovalo a do poskytování služeb dodávání balíků v členském státě, v němž je usazen, bylo zapojeno průměrně více než 50 osob, pokud není tento poskytovatel usazen ve více než jednom členském státě. Pro plnění informační povinnosti bylo vydáno prováděcí nařízení (EU) č. 2018/1263 ze dne 20. 9. 2018 stanovící formuláře pro podávání informací.

Bod 17. Preambule Nařízení výslovně uvádí, že v souladu se stávající praxí by měly být výběr, třídění a dodání, včetně služeb souvisejících s vyzvedáváním, považovány za služby dodávání balíků, a to i tehdy, jsou-li poskytovány poskytovateli expresních a kurýrních služeb a konsolidátory. Samotná přeprava, která není uskutečněna ve spojitosti s jedním z těchto kroků, by měla spadat mimo oblast služeb dodávání balíků.

Dle čl. 8 Nařízení platí, že pravidla pro ukládání sankcí za porušení Nařízení přijmou přímo členské státy, Dle čl. 13 Nařízení je čl. 8 Nařízení účinný od 23. 11. 2019. Autorům tohoto článku není zatím známo, že by Česká republika připravovala úpravu pro potřeby čl. 8 Nařízení. Do budoucna to však jistě nelze vyloučit, neboť jde o její povinnost ve smyslu čl. 8 Nařízení.

Závěr

Závěrem je třeba konstatovat, že okamžiku liberalizace trhu poštovních služeb je pojem poštovní služba zjevně nejasný. De lege ferenda bude na místě, přijetí takové úpravy ZPS, která bude jasně definovat pojem poštovní služby a poštovní smlouvy. To tak, aby v rámci takovéto úpravy byly zohledněny požadavky kladené rozhodnutím SDEU - C-259/16 a C-260/16.

Do doby provedení řádné úpravy ZPS nelze než doporučit i zasilatelům poskytujícím tzv. balíčkové služby odpovídající povinnosti dle ZPS dodržovat a zajistit si jasné stanovisko ČTÚ případně i pomocí kroků ve správním soudnictví nakolik jejich služby jsou službami poštovními. Minimálně do doby jeho vydání řádně oznámit ČTÚ podnikání v oblasti poštovních služeb a plnit odpovídající povinnosti plynoucí ze ZPS.

I bez ohledu na povinnosti dle ZPS je dále v každém případě na místě plnit i povinnosti plynoucí z Nařízení (EU) 2018/644 o službách přeshraničního dodávání balíků. ●

JUDr. Alice Kubová Bártková, M.E.S.,
advokátka, Senior Associate,
JUDr. Jiří Lojda, LL.M. EUR., Ph.D.,
právník, specialista na přepravní právo,
Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.

Rödl & Partner

Poznámky:

1. Viz podrobně https://www.ctu.cz/postovni-sluzby/prava-povinnosti-uzivatelu.
2. Tedy sběr, třídění, přeprava a dodání poštovních zásilek.
3. Blíže viz bod 34. rozhodnutí SDEU - C-259/16 a C-260/1.
4. Rozsudek NSS ze dne 21. září 2017, sp.zn. 2 As 121/2016.
5. K podobným závěrům dospěl nakonec později Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) v rozhodnutí ze dne 31. 5. 2018 - C-259/16 a C-260/16. Viz dále.
6. Rozsudek NSS ze dne 13. prosince 2017, sp.zn. 1 As 207/2017.
7. Bod 34. rozhodnutí SDEU ze dne 31. 5. 2018 - C259/16 a C260/16.

Jak široké možnosti má zaměstnavatel při hodnocení odborných znalostí svého zaměstnance pro účely výpovědi dle § 52 písm. f) zákoníku práce

(Úvahy nad jedním rozsudkem Nejvyššího soudu ČR)

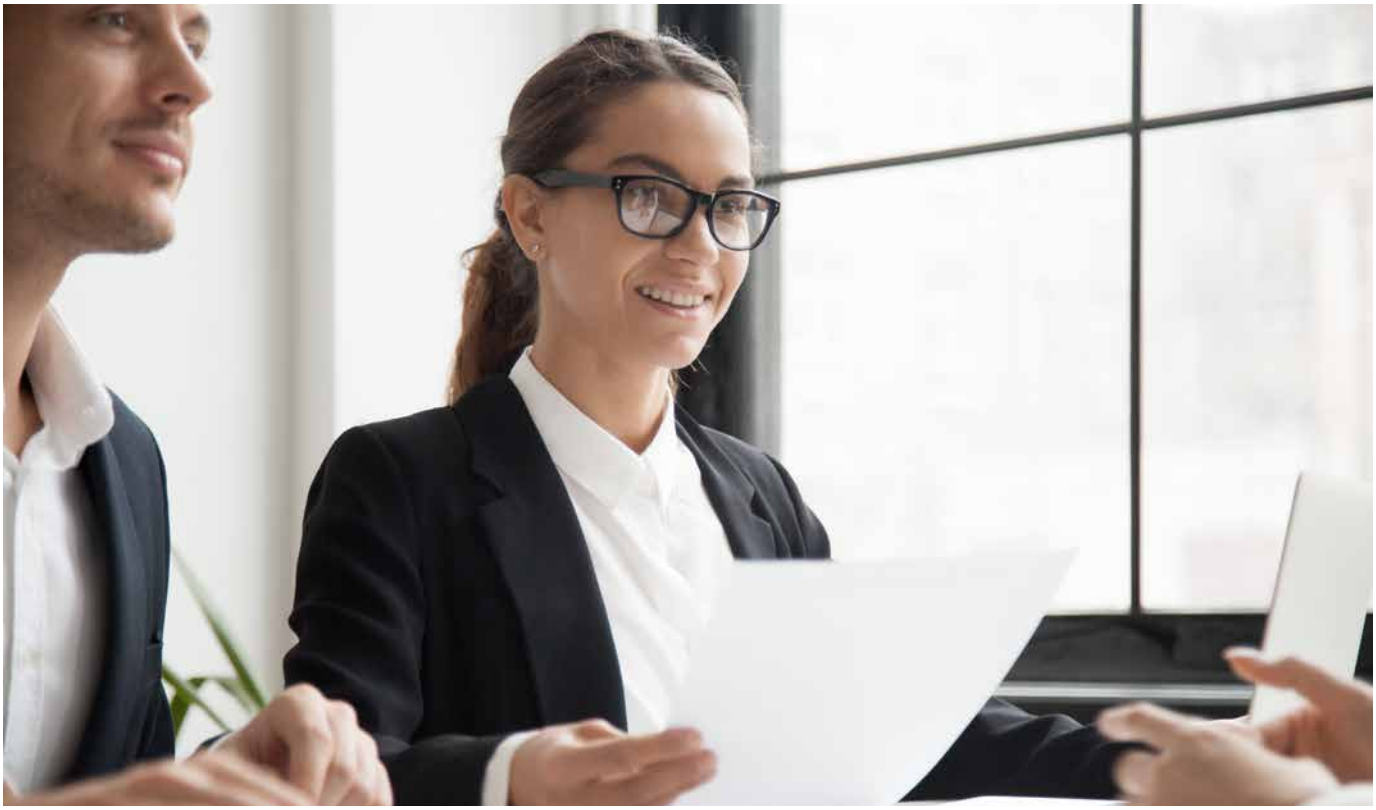

Nejvyšší soud České republiky (dále jen Nejvyšší soud ČR) vydal dne 31. 1. 2019 rozsudek pod č.j. 21 Cdo 2676/2018-223, kterým zamítl dovolání žalobkyně proti rozsudku odvolacího soudu ve věci žaloby o určení neplatnosti výpovědi zaměstnavatele podle § 52 písm. f) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, v platném znění (dále jen „zákoník práce").

Soud prvého stupně žalobě vyhověl, když určil, že výpověď je neplatná. Odvolací soud svým rozhodnutím rozsudek soudu prvého stupně změnil tak, že žalobu zamítl. Výpověď zaměstnavatele tak byla po zamítnutí dovolání Nejvyšším soudem ČR shledána platnou.

Zaměstnankyně pracovala na pozici právního čekatele státního zastupitelství a měla již za sebou úspěšně složenou závěrečnou zkoušku. Její pracovní poměr byl uzavřen na dobu neurčitou. Činnosti, které je právní čekatel oprávněn v rámci svého druhu práce vykonávat, jsou upraveny v ustanovení § 33 odst. 7 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státním zastupitelství"). Práce právního čekatele spočívá ve výkonu jednoduchých úkonů státního zástupce nebo administrativní činnosti pod vedením státního zástupce nebo jiného odborného zaměstnance státního zastupitelství. V trestním řízení může státní zástupce podle uvedeného ustanovení pověřit právního čekatele zastoupením při jednotlivém úkonu tohoto řízení. V řízení před soudem může právní čekatel státního zástupce zastoupit pouze před okresním soudem.

Neskončí-li pracovní poměr právního čekatele jiným způsobem upraveným zákoníkem práce, končí nejpozději dnem, který předchází dni, který byl stanoven jako den nástupu k výkonu funkce státního zástupce. Státním zástupcem může být jmenován státní občan České republiky, který je způsobilý k právním úkonům, bezúhonný, ke dni jmenování dosáhl věku nejméně 25 let, získal vysokoškolské vzdělání studiem magisterského studijního programu v oblasti práva na vysoké škole v České republice, úspěšně složil závěrečnou zkoušku, jeho morální vlastnosti dávají záruku, že bude funkci řádně zastávat, a souhlasí

STUCHLIKOVA & PARTNERS

www.stuchlikova.com

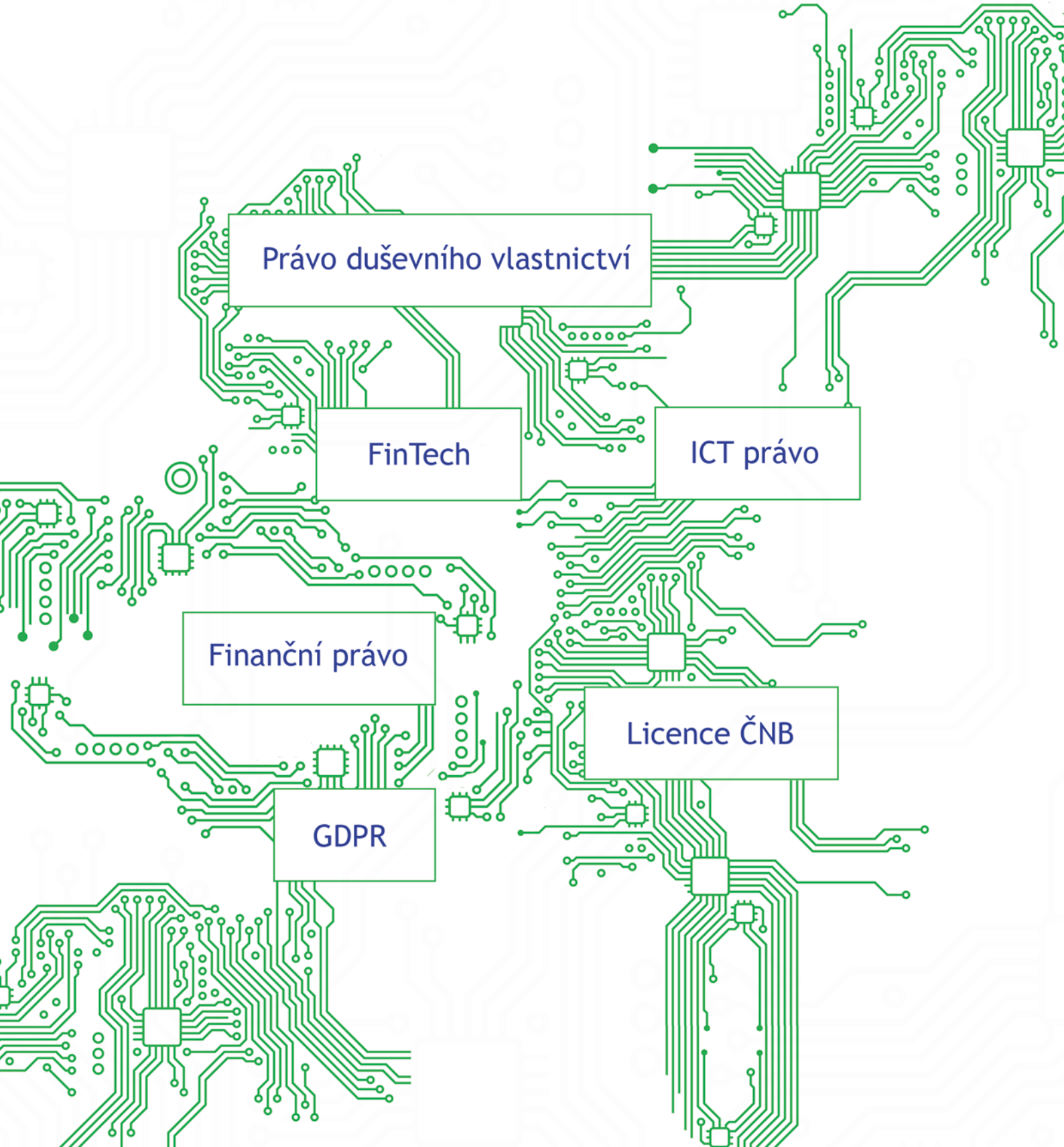

se svým jmenováním do funkce státního zástupce a s přidělením k určitému státnímu zastupitelství. Počet míst státních zástupců je omezen, a ne každý právní čekatel či zájemce o pozici státního zástupce, který splňuje uvedené předpoklady výkonu funkce, je státním zástupcem jmenován. Konkrétní pracovní místa u jednotlivých státních zastupitelství jsou obsazována na základě výběrových řízení. Právní předpisy neukládají právním čekatelům ani povinnost se výběrových řízení účastnit, ani lhůtu, v jaké by měli nejpozději v nějakém výběrovém řízení uspět a svůj pracovní poměr právního čekatele tak ukončit právě tím, že by nastoupili k výkonu funkce státního zástupce.

V judikovaném případě dostala právní čekatelka výpověď z pracovního poměru podle § 52 písm. f) zákoníku práce z toho důvodu, že byla opakovaně neúspěšná při několika výběrových řízeních vyhlašovaných v průběhu několika let za účelem obsazení místa státního zástupce, z čehož zaměstnavatel dovodil její nedostatečné odborné znalosti. O jejích odborných nedostatcích se měl ujistit také přezkoušením (zjištěním úrovně jejích znalostí) v rámci „pohovoru", který s ní byl uskutečněn na půdě krajského státního zastupitelství. K tomuto „pohovoru" byla zaměstnankyně pozvána v rámci výzvy k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků (pohovor za účelem zjištění, zda odborné nedostatky odstranila). Zaměstnavatel ve výpovědi rovněž odkazoval na smysl čekatelské praxe, kterým má být odborná příprava, k níž se právní čekatel zavazuje v rámci složeného slibu. V údajném prohlubování odborných neznalostí pak spatřoval nesplňování požadavků pro řádný výkon práce ze strany zaměstnankyně.

Tento případ je specifický tím, že jsou neuspokojivé pracovní výsledky či nenaplněné požadavky zaměstnavatele spatřovány v odborných neznalostech zaměstnance, a pro platnost výpovědi je tak klíčové jejich prokázání. Problematické by to zřejmě nebylo v případech, kdy se neodbornost zaměstnance projeví nějakou evidentní chybou v pracovních výsledcích. Pokud zůstaneme u příkladu právního čekatele dle zákona o státním zastupitelství a vrátíme se k vymezení druhu práce v § 33 odst. 7 tohoto zákona, mohlo by jít např. o jakýkoli chybný úkon při zastupování státního zástupce v nějakém konkrétním trestním či jiném případě. Projev neodbornosti by pak mohl spočívat v chybném procesním postupu nebo chybném hmotněprávním posouzení projeveném v písemné formě (přípis, rozhodnutí apod.) nebo při jednání u okresního soudu. V judikovaném případě však žádné takové pochybení zaměstnavatel k dispozici neměl (ve výpovědi netvrdil) a odborné neznalosti spatřoval v nedostatečné teoretické přípravě čekatele na pozici státního zástupce. Nedostatečnost znalostí pak opíral o:

- neúspěchy při již absolvovaných výběrových řízeních na pozici státního zástupce (k dispozici měl výsledné pořadí právní čekatelky a několik hodnotících zpráv členů výběrových komisí, v nichž byly nedostatky ve znalostech více či méně podrobně komentovány);
- pohovor, který měl charakter přezkoušení obdobného závěrečné ústní zkoušce (kterou však již právní čekatelka před lety úspěšně absolvovala a zákon s dalšími podobnými přezkoušeními nepočítá).

Pro výpovědní důvod dle § 52 písm. f) zákoníku práce je typické, že se nevyžaduje porušení pracovních povinností zaměstnancem. Zákon požaduje jen objektivní existenci neuspokojivých pracovních výsledků, resp. objektivní nesplňování požadavků formulovaných zaměstnavatelem (stranou ponechme případy nesplňování zákonem stanovených předpokladů, neboť o ně v daném případě nešlo). Při stanovení či formulování požadavků na výkon sjednané práce je zaměstnavatel omezen tím, že stanovené požadavky musí být ospravedlnitelné a přiměřené okolnostem případu, neboť v opačném případě by se jednalo o nepřípustnou libovůli resp. o zneužití práva (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR vydaný dne 21. 10. 2008 pod sp. zn. 21 Cdo 4059/2007)[1]. Je jisté, že zaměstnanec na pozici právního čekatele na státního zástupce musí vykazovat jistou odbornou úroveň. Otázkou pak ale zůstává, zda má jít o úroveň dostačující pro výkon práce (úkonů) dle § 33 odst. 7 zákona o státním zastupitelství, nebo o úroveň s nějakou nadstavbou nad tuto mez, a jakým způsobem je zaměstnavatel oprávněn dosažení této úrovně kontrolovat a soud případně přezkoumávat.

K výpovědi pro nesplňování požadavků pro řádný výkon práce spočívající v nedostatečné odborné úrovni zaměstnance se již vyjádřil Ústavní soud České republiky v usnesení ze dne 5. 8. 2010 vydaném pod č.j. I.ÚS 1512/10. V tomto případě šlo o nevyhovující „odbornou úroveň činnosti v Národní galerii ve funkci kurátora Sbírky umění devatenáctého století". Z textu odůvodnění tohoto usnesení je však zřejmé, že byly zaměstnanci vytýkány nedostatky, které našly zcela konkrétní projevy v činnosti kurátora (neplněné termíny odevzdání zadaných úkolů v rámci sjednaného druhu práce – konkrétně při přípravě výstav a zpracování katalogů pro výstavy).

V případě právní čekatelky žádnou konkrétní výtku k plnění zadaných pracovních úkolů právního čekatele ve výpovědi nenajdeme. Zaměstnavatel pouze v textu rekapituloval neúspěšně absolvovaná výběrová řízení a konstatoval, že na pohovoru bylo zjištěno, že odborné neznalosti (nedostatky) ve stanovené lhůtě neodstranila.

Nabízí se samozřejmě otázka, zda kvalita vystupování právního čekatele a jeho výsledky při výběrovém řízení mohou být vůbec zaměstnavatelem hodnoceny jako výkon práce a jestli je možné neúspěch (nezískání místa státního zástupce) považovat za nekvalitní plnění pracovních úkolů.

Také dovolací soud formuloval v tomto duchu dvě otázky hmotného práva, které v jeho rozhodovací praxi nebyly dosud ve všech souvislostech vyřešeny:

1) jaký význam má z hlediska hodnocení pracovních výsledků právního čekatele státního zastupitelství neúspěch při absolvovaných výběrových řízeních na obsazení místa státního zástupce, a
2) jakým způsobem je zaměstnavatel právního čekatele oprávněn hodnotit splnění výzvy k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků.

K otázce první (zohlednění výkonu zaměstnance při výběrových řízeních při hodnocení kvality pracovních výsledků či plnění požadavků zaměstnavatele) Nejvyšší soud ČR uvádí:

„Vyžaduje-li žalovaná na základě svého interního rozhodnutí navíc, aby se právní čekatel podrobil výběrovému řízení, jde o postup, který má nepochybně své opodstatnění, nicméně se kterým zákon či jiný právní předpis výslovně nepočítá…."

„Neúspěch právního čekatele ve výběrovém řízení proto nemění ničeho na tom, že právní čekatel stále splňuje předpoklady pro jmenování státním zástupcem podle ustanovení § 17 odst. 1 zákona, včetně předpokladů odborných, neboť závěrečná zkouška, které byl povinen se podrobit, již ověřila, že má potřebné vědomosti a je náležitě odborně připraven k zastávání funkce státního zástupce…. Jestliže tedy žalovaná poukazovala na výsledky (či pořadí), jichž žalobkyně dosáhla

ve výběrových řízeních, není to z hledisek významných pro projednávaný případ podstatné."

Z této části odůvodnění lze tedy zřejmě dovodit, že Nejvyšší soud ČR má za to, že výkon právního čekatele při výběrovém řízení nemůže být zaměstnavatelem hodnocen ani jako neuspokojivý pracovní výsledek, ani jako nesplnění požadavku zaměstnavatele na výkon práce právního čekatele. Jednoznačný závěr v tomto duchu však učinit nemůžeme, naopak z dalšího textu rozsudku lze dovodit závěr zcela opačný. Nejvyšší soud ČR totiž v rozsudku na jiném místě (str. 7) odkazuje na hodnotící zprávy členů komisí z těchto výběrových řízení a de facto tak z nich odvíjí závěr, že zaměstnavatel měl oprávněně za to, že právní čekatelka vykazuje při výkonu práce dlouhodobě odborné neznalosti. V kontextu s druhou výše formulovanou otázkou pak Nejvyšší soud ČR uvádí:

„…za dané situace nešlo o plošné či samoúčelné přezkoušení bez vztahu k dosavadním pracovním výsledkům zaměstnance…, nýbrž o zcela konkrétní způsob hodnocení pracovní výkonnosti a pracovních výsledků žalobkyně ve smyslu ustanovení § 302 písm. a) zák. práce navazující na její hodnocení z posledních let a na předtím učiněnou výzvu k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků."

K otázce druhé pak Nejvyšší soud ČR již jen dodává, že pokud takový pohovor (ono přezkoušení odborných znalostí před zaměstnavatelem ad hoc vytvořenou komisí) skončil závěrem, že „její odborné znalosti neskýtají záruku, že bude reálně schopna výkonu funkce státní zástupkyně", zaměstnavatel důvodně přistoupil k výpovědi z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm. f) zákoníku práce. Jinými slovy Nejvyšší soud ČR neviděl nic závadného na takovém postupu zaměstnavatele, kdy:

- zaměstnance nejprve vyzval zcela obecným způsobem, aby v určité lhůtě odstranil blíže nekonkretizované odborné nedostatky a upozornil jej, že za účelem zjištění, zda tyto nedostatky odstranil, bude proveden pohovor;
- následně v rámci avizovaného pohovoru provedl několikahodinové přezkoušení odborných znalostí zaměstnance, které vyhodnotil pro zaměstnance jako neúspěšné, a které bylo ve smyslu § 52 písm. f) zákoníku práce podkladem pro výpověď z pracovního poměru (neodstranění neuspokojivých pracovních výsledků).

Na rozdíl od soudu prvého stupně[2] tak neměl Nejvyšší soud ČR problém akceptovat ani obecnou výzvu zaměstnavatele k odstranění blíže nespecifikovaných odborných neznalostí, ani pohovor v podobě přezkoušení v rozsahu obdobném závěrečné zkoušce. K pohovoru je ještě zajímavé doplnit část odůvodnění rozsudku odvolacího soudu (Krajský soud v Hradci Králové – pobočka Pardubice):

„Ačkoliv lze připustit, že žalobkyni nebylo zcela korektně zaměstnavatelem sděleno, jakým způsobem pohovor bude probíhat, v jakém rozsahu a že půjde v zásadě o komisionální ověření znalostí žalobkyně, na druhé straně nelze nevidět, že v době konání pohovoru byla žalobkyně zaměstnankyní žalované téměř deset let a za uvedenou dobu řádného výkonu čekatelské praxe a s přihlédnutím ke skutečnosti, že již složila závěrečnou zkoušku, měla být bez pochybností schopna obstát v takovém pohovoru alespoň na úrovni velmi dobrého, když ne výborného uchazeče o výkon funkce státního zástupce."

Když pomineme otázku použitelnosti závěrů rozsudku dovolacího soudu ohledně výsledků či průběhu výběrových řízení, které budou zřejmě aplikovatelné pouze ve velmi omezeném počtu případů, bude zajímavé sledovat, jakým způsobem se v praxi odrazí právní názor dovolacího soudu na možnost zaměstnavatele hodnotit splnění výzvy k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků formou pohovoru se zaměstnancem. Jsou-li totiž neuspokojivé pracovní výsledky zaměstnavatelem spatřovány v nedostatečné odborné úrovni znalostí zaměstnance, aniž by se nedostatky projevily objektivně zaznamenatelnými či měřitelnými chybami při výkonu práce, je jediným výsledkem takového zjištění více či méně subjektivní hodnocení zaměstnavatele.

Pro úplnost je třeba k tomuto případu dodat, že zaměstnankyně podala proti rozsudkům odvolacího a dovolacího soudu ústavní stížnost. ●

Mgr. Veronika Bočanová, advokátka,
Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

AKV
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ VYCH & PARTNERS

Poznámky:

1 Tento případ byl posuzován podle § 46 odst. 1 písm. e) zákona č. 65/1965 Sb., nicméně vzhledem k totožné právní úpravě v zákoníku práce jsou závěry tohoto judikátu použitelné i v současnosti.

2 Soud prvého stupně k tomu uvedl: „Pokud jde o pohovor, který byl s žalobkyní uskutečněn v lednu 2016, kdy tato byla přezkušována obdobně, jako tomu je u závěrečné zkoušky po absolvování čekatelské praxe, pak v řízení bylo prokázáno, že žalobkyně sice byla informována o provedení pohovoru, nebyla však informována, že pohovor bude prováděn v takovém rozsahu a nebylo v řízení prokázáno, že by se takovýmto způsobem prováděly pohovory i s ostatními právními čekateli, kteří jsou v pracovním poměru u žalované. Minimálně lze tedy hovořit o nerovném přístupu žalované k zaměstnancům."

Smlouva o vývoji webových stránek

Ve své praxi se nezřídka setkáváme s požadavkem na přípravu smlouvy ošetřující vývoj webových stránek na zakázku dle požadavků objednatele. Vzhledem k tomu, že takový vývoj se neobejde bez investice nemalých finančních prostředků, je třeba o to více dbát na precizní přípravu smlouvy se zhotovitelem webových stránek. V následujícím příspěvku bychom chtěli krátce shrnout nejpodstatnější body, které by při uzavírání takové smlouvy neměly zůstat opomenuty.

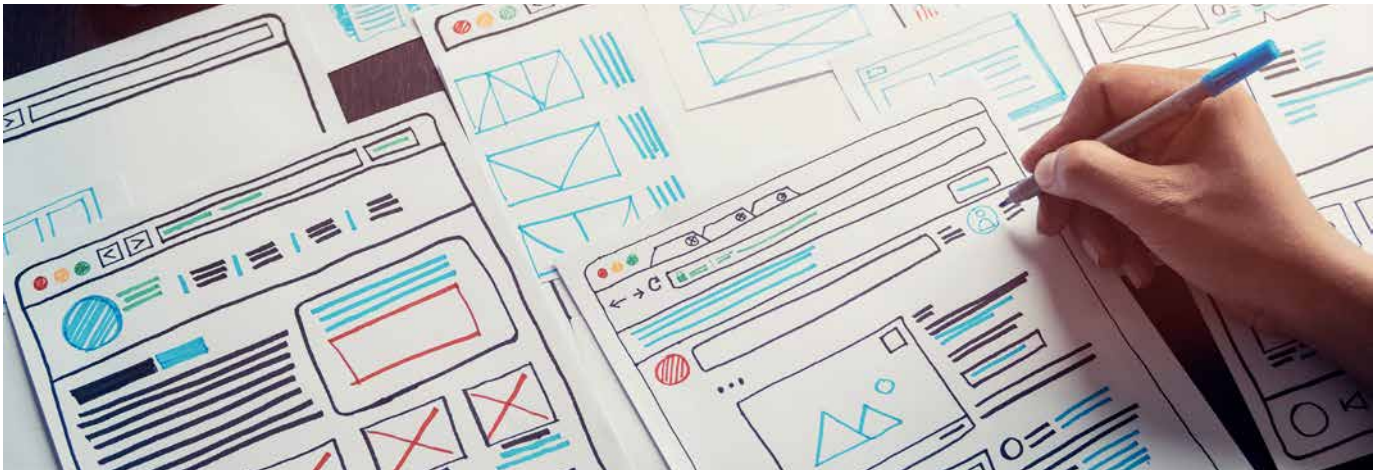

Webovou stránkou se rozumí soubor vzájemně propojených hypertextových dokumentů, které nesou velké množství informací, nejčastěji v podobě textů, obrázků, grafů, hudby, videa apod. Aby však mohlo jít o webovou stránku, musí být tento soubor zpřístupněn a prezentován určitým estetickým a čitelným způsobem uživatelům za pomoci k tomu určeného softwaru – typicky webový prohlížeč – a to prostřednictvím sítě internet.[1] Webové stránky jsou vyjádřeny ve zdrojovém kódu, který může být, a také zpravidla bývá, kombinací mnoha různých jazyků – zejména HTML, CSS, JavaScript či PHP.

NDA

První věcí, na kterou by při úvahách o uzavření smlouvy na vývoj webových stránek měl objednatel pomýšlet, je uzavření dohody o mlčenlivosti (Non-disclosure agreement, NDA), a to zejména u inovativních řešení spadajících pod obchodní tajemství, know how nebo důvěrné informace, jejichž odhalení třetím osobám před samotným spuštěním webových stránek by mohlo objednateli způsobit újmu. Občanský zákoník[2] pod „obchodní tajemství" podřazuje všechny „konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti", které souvisejí s podnikatelskou činností a existuje zájem na jejich utajení, především před konkurencí.

Povaha a předmět smlouvy

Smlouva na vývoj webových stránek kombinuje několik smluvních typů, mezi které lze zařadit smlouvu o dílo, licenční smlouvu, podle nastavení obsahu závazku může dojít ke kombinaci s nepojmenovaným vztahem.

Na počátku vývoje webových stránek je kruciální dohoda objednatele a zhotovitele o požadovaných vlastnostech webových stránek. Tato fáze je pro pozdější plnění smluvního vztahu a odpovědnost zhotovitele rozhodující, pomůckou v této fázi je vytvoření tzv. projektové dokumentace, dokumentu, jehož úkolem je vymezit požadavky na klíčové vlastnosti webových stránek a jejich funkcionalitu. Tento dokument se následně stává přílohou smlouvy a je zásadní pro uplatňování případných vad ze strany objednatele a prokázání řádného dodání ze strany zhotovitele.

Ujednání o ceně

Dílo může být předáváno (a převzato) i po částech, pokud se provádí postupně a jednotlivé stupně lze odlišit.[3] Cena za vývoj webových stránek by měla být pro ochranu objednatele stanovena za jednotlivé fáze vývoje a splatná až po předání jednotlivých fází, případně celého funkčního díla.

Akceptační proces webových stránek jako díla

Způsob akceptace díla je rovněž nutné vymezit přesně, neboť akceptace může mít různé formy, různé způsoby testování, zda byla splněna akceptační kritéria. Pokud má být dokončení díla prokázáno provedením ujednaných zkoušek, považuje se provedení díla úspěšným dokončením těchto zkoušek za dokončené; výsledek zkoušky má být zachycen v zápisu.[4]

Předání a převzetí díla bude v případě rozfázování vývoje webových stránek probíhat postupně akceptací jednotlivých projektových fází. Příkladmo lze uvést následující fáze: návrh celkového vzhledu webových stránek, technické zajištění webových stránek, zprovoznění základních funkcionalit a poslední fází pak je úplná verze webových stránek před spuštěním obsahující veškerý objednatelem dodaný obsah. Čím více rozfázovaný akceptační proces bude, tím větší kontrolu nad plněním zhotovitele objednatel logicky získá.

V souvislosti s jednotlivými fázemi je vhodné stanovit splnitelné termíny pro předání s následnou možností objednatele uplatnit připomínky a pro případ nesplnění povinností zhotovitele zahrnout do smlouvy sankční ujednání v podobě smluvní pokuty, případně možnost uplatnění slevy z ceny

Překonáváme
s vámi překážky
již více než 20 let

2016 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2017 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

JELÍNEK
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

2018 právnická firma roku
REGIONÁLNÍ PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.
www.advokatijelinek.cz
+420 724 794 986
Pardubice ▪ Praha

VYTRVALOST | TRADICE | ODHODLÁNÍ

díla nebo odstoupení od smlouvy objednatelem.

Spolu s předáním webových stránek objednateli je vhodné ve smlouvě upravit i okamžik nabytí vlastnického práva objednatelem.

Práva z vadného plnění

Pro úspěšné uplatnění práv z vadného plnění objednatelem je nezbytná specifikace účelu smluvního vztahu a úmyslu a cílů objednatele a co nejpodrobnější specifikace předmětu plnění. Součástí smlouvy by měla být definice jednotlivých kategorií vad, reakčních časů a časů pro odstranění vad, včetně sankcí za prodlení s tímto odstraněním. V rámci akceptačního procesu se pak v praxi často používá členění vad do několika typů, které mají pro akceptaci webových stránek různé důsledky. Vesměs je možno rozdělit vady do následujících kategorií: vady znemožňující funkčnost webových stránek, vady omezující funkčnost webových stránek a ostatní drobné vady, přičemž lze sjednat, že i přes výskyt některých vad lze dílo či část díla akceptovat (s výhradami), a to se závazkem zhotovitele takové vady v dohodnutých lhůtách odstranit.

Lze též doporučit sjednání záruky za dílo, případně řešit vady vzniklé po předání díla uzavřením servisní smlouvy.

Zdrojový kód

Zdrojový kód je v rámci vytváření webových stránek na zakázku nejpodstatnější spojnicí mezi objednatelem, který zatím nemá jak s dílem disponovat a dosavadním vynaloženém úsilí ze strany zhotovitele. Pokud zhotovitel neočekávaně svou činnost ukončí, bude objednatel bez zdrojového kódu zcela bez možnosti jakkoli s dílem disponovat a najít pro pokračování ve vývoji případně jiného zhotovitele. Proto doporučujeme upravit ve smlouvě povinnost předání zdrojového kódu zhotovitelem vždy při dokončení jednotlivé fáze vývoje webových stránek.

Exit plán

Již při uzavírání smlouvy o vývoji webových stránek je třeba myslet na tzv. exit plán. Ten souvisí s předčasným ukončením smlouvy ve smyslu změny zhotovitele. Do samotné smlouvy je tedy vhodné pro tento případ od počátku zakotvit především povinnost zhotovitele poskytnout objednateli aktuální zdrojový kód a veškerou potřebnou součinnost, dokumentaci a informace k webovým stránkám za účelem plynulého a řádného převedení plnění smlouvy na nového zhotovitele.

Licenční ujednání

Webové stránky jsou formou zobrazení informací a jako takové jsou tvořeny z mnoha prvků, které podléhají autorskoprávní ochraně samy o sobě. Spojují tak v sobě několik prvků, a to grafický prvek, zdrojový kód, redakční systém, databáze apod. Webové stránky jako celek tedy většinou nelze považovat za autorské dílo požívající autorskoprávní ochranu, jejich jednotlivé prvky však ano. Právní teorie není zajedno v tom, zda zdrojový kód webových stránek lze považovat za počítačový program, jak ho chápe autorský zákon.[5]

K autorskoprávní ochraně grafického uživatelského rozhraní (GUI) se vyjádřil Soudní dvůr Evropské unie ve věci sporu mezi Bezpečnostní softwarovou asociací – Svaz softwarové ochrany a Ministerstvem kultury ČR, C-393/09,[6] kdy uvedl, že vodítkem pro posouzení, zda je znak originality v rámci grafického uživatelského rozhraní naplněn, by mělo být uspořádání nebo zvláštní konfigurace veškerých složek, které jsou součástí grafického uživatelského rozhraní, přičemž požadavek originality nesplňují ty složky, které se vyznačují pouze svou technickou funkcí.

V případě webových stránek vytvářených na objednávku se v případě, že jejich obsah zahrnuje počítačový program či databázi, uplatní dle ustanovení § 58 odst 7 autorského zákona fikce, podle které se počítačové programy, databáze a kartografická díla, jež nejsou kolektivními díly, považují za zaměstnanecká díla i tehdy, byla-li autorem vytvořena na objednávku. Zde je nutné poznamenat, že autorem se myslí pouze fyzická osoba – zhotovitel webových stránek. Vzhledem k výše uvedenému, kdy v sobě webové stránky spojují více prvků požívajících autorskoprávní ochranu a též s ohledem na skutečnost, že se uvedená fikce neuplatní v případě vytvoření webových stránek právnickou osobou nebo s pomocí třetích osob, např. podzhotovitelů, doporučujeme v zájmu právní jistoty smluvních stran licenční ujednání do smlouvy o vývoji webových stránek zahrnout.

Zvláště v případech, kdy objednatel uvádí na trh inovativní řešení, které by po zveřejnění webových stránek mohlo být napodobeno konkurencí, se vyplatí v rámci smlouvy sjednat výhradní licenci a zároveň do smlouvy začlenit ustanovení o zákazu vytvoření obdobných webových stránek pro třetí osoby.

Cena za poskytnutí licence pak obvykle bývá již zahrnuta v rámci ceny za zpracování webových stránek jako díla.

SLA

Závěrem uvádíme, že po úspěšném vytvoření webových stránek je třeba zajistit jejich pravidelnou údržbu a servis, k tomu slouží uzavření navazující servisní smlouvy (Service Level Agreement, SLA). V tomto dokumentu je vhodné upravit garanci dostupnosti, systém hlášení chyb, jejich třídění, doby reakce apod. ●

Mgr. Eva Doležalová, advokát,
Stuchlíková & Partners,
advokátní kancelář, s.r.o.

STUCHLIKOVA & PARTNERS

Poznámky:

1. JANSA, Lukáš, Petr OTEVŘEL, Jiří ČERMÁK, Petr MALIŠ, Petr HOSTAŠ, Michal MATĚJKA a Ján MATEJKA. Internetové právo. Brno: Computer Press, 2016, str. 73.
2. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (NOZ).
3. § 2606 NOZ.
4. § 2607 NOZ.
5. Zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon.
6. Věc C-393/09: Rozsudek Soudního dvora (třetího senátu) ze dne 22. prosince 2010 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Nejvyššího správního soudu — Česká republika) — Bezpečnostní softwarová asociace — Svaz softwarové ochrany v. Ministerstvo kultury („Duševní vlastnictví — Směrnice 91/250/EHS — Právní ochrana počítačových programů — Pojem „vyjádření počítačového programu v jakékoliv formě“ — Vztažení či nevztažení na grafické uživatelské rozhraní programu — Autorské právo — Směrnice 2001/29/ES — Autorské právo a práva s ním související v informační společnosti — Televizní vysílání grafického uživatelského rozhraní — Sdělování díla veřejnosti“).

Maření spravedlnosti aneb Mařenka

S účinností od 1. 2. 2019 přibyl do trestního zákoníku nový trestný čin, popsaný v ustanovení § 347a a postihující maření spravedlnosti. Nyní již známý pod v právních kruzích zlidovělou „legislativní zkratkou" mařenka či Mařenka. Trestný čin má dvě základní skutkové podstaty.

V tomto článku se budu zabývat pouze jednou z nich, konkrétně odstavcem 1, jenž zní:

(1) Kdo pro účely zahájení řízení před soudem, před mezinárodním soudním orgánem nebo trestního řízení anebo v takovém řízení předloží věcný nebo listinný důkazní prostředek, který má podstatný význam pro rozhodnutí, o kterém ví, že je padělaný nebo pozměněný, v úmyslu, aby byl použit jako pravý, anebo padělá nebo pozmění takový důkazní prostředek v úmyslu, aby byl použit jako pravý, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

Úvodem je třeba poznamenat, že článek neaspiruje na úplnou analýzu uvedené skutkové podstaty. Na tu by nestačil prostor o mnoho větší než ten, který je článku vyhrazen. Chci toliko upozornit na existenci normy, základní okruhy potenciálních problémů a zejména se zabývat riziky, které nová skutková podstata vytváří pro ty, kteří předkládají v rámci civilních či trestních řízení důkazy za účastníka řízení. Pokud jde o tato rizika, nemám na mysli možný dopad ustanovení na toho, kdo vědomě předkládá pozměněné či padělané listinné důkazy (dále jen důkazy či padělané důkazy), případně je padělá či pozmění, ale míním rizika pro ty, kteří nic takového nemají v úmyslu, ovšem předkládají důkazy předané jim jejich klientem, zastoupenou osobou, zaměstnavatelem atd. Tedy faktickým účastníkem soudního řízení. Z čehož vyplývá, že se budu zabývat pouze jedním ze způsobů naplnění skutkové podstaty tr.činu dle § 347a odst. 1 tr. zákoníku, tedy předložením padělaného důkazu soudu. Samozřejmě, důkazu, který má podstatný význam pro rozhodnutí.

Již v rámci diskuse o vládním návrhu novely trestního zákoníku, která obsahovala i toto ustanovení, bylo namítáno, že takto formulovaná skutková podstata může být formálně naplněna nejen pachatelem, ale i jeho zmocněncem, tedy především advokátem, ale i jinými osobami, které z pověření účastníka civilního či trestního řízení jej zastupují. Typicky právník, zaměstnanec právnické či fyzické osoby, obecně označovaný jako podnikový právník (dále podnikový právník). Přesněji, že vytváří pro tyto osoby nebezpečí trestního stíhání, v jehož rámci se teprve bude zjišťovat, zda padělaný důkaz předložili úmyslně či nikoliv. Předpokladem takového posuzování pochopitelně bude zjištění, že o padělaný důkaz skutečně jde.

Na takto formulovanou obavu bylo reagováno odpovědí, že trestný čin dle § 347a tr. zákoníku je úmyslný trestný čin, jehož znakem je tedy úmysl a pokud kdokoliv z uvedených či jiný právní zástupce anebo

obecně kdokoliv jako účastník předkládá sice padělané nebo pozměněné listinné důkazní prostředky, ale činí tak bona fide, nemusí se trestního postihu obávat. Po ryze právní stránce nelze této námitce nic vytknout. Pro naplnění základní skutkové podstaty trestného činu maření spravedlnosti je skutečně nezbytné, aby předložení padělaných důkazů bylo činěno s přímým či eventuálním úmyslem. Možná postačí srozumění dle § 15 odst. 3 tr.zákoníku, což už může být v praxi poněkud složitější problém.

Zjistí-li se, že důkaz je padělán, velmi snadno lze konstruovat podezření, že předkladatel o tomto faktu věděl. V lepším případě pak bude na předkladateli, aby podezření vyvrátil v rámci podání vysvětlení, v horším případě se dokazování přesune do fáze trestního stíhání. Důkazní břemeno sice nese druhá strana, ale lze předpokládat, že i s ohledem na specifiku problému se bude muset snažit i obviněný. Se znalostí kreativity některých tvůrců usnesení o zahájení trestního stíhání si lze velmi snadno představit konstrukci, v níž fakt předložení padělaného důkazu bude současně považován i za důkaz o tom, že se tak stalo úmyslně. Minimálně s tím, že ač si předkladatel byl vědom možného padělání, přesto důkaz soudu předložil.

I tato obava byla odmítnuta poukazem na důkazní břemeno, které v trestním řízení mají orgány činné v trestním řízení. Což je opět nesporně pravda. Ovšem až na to, že k zahájení trestního stíhání stačí to, čemu se zjednodušeně říká důvodné podezření a námitky proti usnesení o zahájení trestního stíhání, pokud je jejich obsahem tvrzení, že se obviněný trestného činu nedopustil, jsou odmítány s tím, že tato obhajoba bude prověřena v následujícím trestním stíhání. Jinak řečeno jednou věcí je případné prokázání úmyslu a tedy uznání viny, poněkud jinou věcí je riziko trestního stíhání, které se v případě některých profesí prakticky rovná dlouhodobé pracovní likvidaci.

Nemíním tvrdit, že advokátům či obecněji právním zástupcům, zmocněncům, obhájcům atd. hrozí permanentně a denně nebezpečí, spojené s předkládáním různých listin, ale přesto jde o problém, který za analýzu stojí.

Doslovně citováno, zmíněná základní skutková podstata tr. činu maření spravedlnosti předpokládá přeložení padělaného důkazu, který má podstatný význam pro rozhodnutí a o kterém předkládající ví, že je padělaný. To vše s úmyslem aby byl použit jako pravý. Co už zákon neříká je, jak zásadní zmíněné padělání musí být. Určující je význam důkazu pro rozhodnutí a záměr, či vědomí, že bude použit jako pravý. Tedy povede k nesprávnému skutkovému zjištění, které podstatně ovlivní rozhodnutí.

Otázkou, opět budoucího výkladu je, do jaké míry je významná formulace „který má podstatný význam pro rozhodnutí" a nakolik bude v praxi spíše zvažováno, předložení důkazního prostředku, „který by mohl mít podstatný význam pro rozhodnutí". Tedy například předložení padělaného důkazu ve věcí, v níž posléze k rozhodnutí nedojde, protože strany uzavřou smír, účastník řízení zemře, bude amnestován atd. Prostě řízení bude skončeno jiným způsobem než meritorním rozhodnutím. To logicky navozuje otázku, zda k naplnění skutkové podstaty dojde i v situaci, kdy by padělaný či pozměněný listinný nebo věcný důkazní prostředek měl způsobilost ovlivnit meritorní rozhodnutí, ale k němu nedojde například proto, že v mezidobí jiná významná okolnost ovlivní procesní rozhodnutí. Mám však důvod se domnívat, že trestný čin bude dokonán předložením padělaného důkazu, majícího v zákoně uvedenou vlastnost (podstatný význam) a potenciál být použit jako pravý.

Pro tuto chvíli ponechávám stranou zcela regulérní námitku jiného druhu, totiž že se nejeví být příliš slučitelné s právem obviněného hájit se způsobem, který uzná za vhodné, s výjimkou křivého obvinění jiné osoby, aby na jedné straně byl v trestním řízení a po zahájení trestního stíhání v tomto duchu poučen, ovšem na druhé straně pokud bude lhát formou věcných nebo listinných důkazů, může být ještě krom již stávajícího trestního stíhání trestně stíhán i pro maření spravedlnosti.

Úvaha o shodě postihu dle § 347a tr. zákoníku s právy obviněného zde pouze naznačuje možnou šíři výkladových problémů uvedeného ustanovení. Již jen zdánlivým odbočením od tématu je poukaz na potřebu samostatné analýzy procesní reakce na námitku kohokoliv, že předložený důkaz je padělaný. V úvahu přicházejí dvě možnosti. Jednak ignorování této námitky s tím, že by měla být paralelně řešena orgány činnými v trestním řízení jako podezření z jakéhokoliv jiného trestného činu. To se zdá být nejjednodušší. Ovšem vést řízení, vcelku lhostejno zda trestní či civilní, někdy rozsáhlé a relativně nákladné, jehož výsledek může být velmi zásadním způsobem ovlivněn zjištěním, že důkazní prostředek podstatného významu pro rozhodnutí, je padělaný se nejeví jako racionální postup. Namnoze může být takové další řízení nemožné, protože při pravosti předloženého důkazu by bylo na místě reagovat meritorním rozhodnutím. Kupříkladu řešení námitky, že podpis na směnce je padělek není možné odložit na později. Podobně tomu je v případě námitky padělané holografní závěti. V případě důkazů nepřímých jistě lze vyčkat shromáždění důkazů dalších ale již ve chvíli, kdy se zpochybněný důkaz jeví jako zásadní je také zjevné, že to nemá žádný smysl a odporuje požadavku na rychlost soudního řízení. A pak je zde ještě ustanovení § 8 odst. 1 tr. řádu, věta druhá. Podle ní „Státní orgány jsou dále povinny neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin." Čímž se otázka procesního postupu štěpí na podotázku, zda má smysl postupovat v řízení dále, bylo-li podáno takové oznámení. S tím pak souvisí i fakt, že směnka či závěť je soukromou listinou a tedy důkazní břemeno o padělaném podpisu nese ten, kdo tuto námitku uplatňuje. V trestním řízení ovšem má policejní orgán postupovat ex officio, což je zřetelně jiná důkazní situace. A také má policejní orgán jiné možnosti, než má soukromý účastník civilního řízení, takže v případě civilního řízení se zcela důvodně nabízí jako vhodnější alternativa přerušení řízení do doby, než bude zjištěno, zda důkaz je nebo není padělkem. Pro mne z toho vyplývá, že zní-li námitka poukazující na padělaný důkaz alespoň trochu věrohodně, bude nutno řízení přerušit a především řešit tuto námitku.

V každém případě a i bez rozboru důsledků, které pro soudní řízení bude mít námitka padělání důkazu je patrno, že taková námitka nemusí být nutně motivována jen skutečným přesvědčením, že důkaz je padělán. Tím se dostávám k jádru zkoumaného problému, který je pochopitelná snaha těch, kteří na jakémkoliv právním základě, který například zmiňuje ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb. o advokacii ve znění pozdějších předpisů, poskytují právní službu, vyhnout se jakýmkoliv komplikacím spojeným s námitkou, že jimi předložený důkaz je padělán.

O možnostech takové obrany je vedena diskuze, která dosud neskončila. Logicky něco jiného jsou ti, kteří zastupují své klienty, typicky advokáti, a mají s klienty individuální právní vztah. V poněkud jiné situaci mohou být podnikoví právníci v pracovním poměru

MKTAILOR

KUBEC@MKTAILOR.CZ
+420 777 921 948

k právnické či fyzické osobě – účastníků sporu. Zcela stranou ponechávám obecné zmocněnce, vesměs vinklařící. V případě advokáta je celou záležitost zdánlivě komplikuje čl. 6 odst. 3 Pravidel profesionální etiky a pravidel soutěže advokátů České republiky (dále Pravidla). Podle tohoto ustanovení „Pravdivost nebo úplnost skutkových informací poskytnutých klientem není advokát oprávněn bez jeho souhlasu ověřovat." Na jednu stranu lze z tohoto ustanovení dovozovat, že speciální požadavek advokáta na ujištění, že to co mu klient předkládá není padělkem je již zřejmě, není-li k tomu věcný důvod za hranicí profesní nedůvěry, kterou lze od advokáta požadovat či kterou lze tolerovat. Na straně druhé ale zákaz prověřování nemůže představovat zákaz vlastního názoru na to, co je advokátovi předkládáno k věření. Jinak též tedy zákaz kritického myšlení. Nelze tedy dovozovat, že s ohledem na zákaz prověřování pravdivosti skutkových informací poskytnutých klientem je advokát oprávněn předložit soudu jakýkoliv důkaz. Dokonce i když má podezření na to, že je padělaný. Ostatně totéž vyplývá z ustanovení čl.4 odst. 3 Pravidel, podle něhož „Projevy advokáta v souvislosti s výkonem advokacie jsou věcné, střízlivé a nikoliv vědomě nepravdivé." Má-li advokát pochybnosti o pravosti důkazu, jenž mu je předán s tím, aby jej předložil soudu, je povinen reagovat. A to bez ohledu na význam důkazu pro rozhodnutí ve věci.

V poněkud složitější, snad i delikátnější situaci se ocitne podnikový právník, zastupující svého zaměstnavatele v soudním řízení. Není sice vázán žádnými pravidly, minimálně ne tak zásadně jako advokát, zato pro něj v řadě případů bude mnohem obtížnější řešit s nadřízeným své podezření o tom, že jemu předaný důkaz by mohl být padělkem. A nutno říci, že zejména za poškozené předkládají jejich zaměstnanci soudům zhusta velmi podivné a podezřelé listiny či jiné dokumenty. Možná trochu paradoxně, ale právě poukaz na ustanovení § 347a odst. 1 tr. zákoníku může být novým a dost působivým argumentem pro odpor podnikového právníka předložit podezřelý důkaz.

V jednom i druhém případě ale je ale na advokátovi či na podnikovém právníkovi, aby nezavíral oči před realitou. Naproti tomu popis skutku, jímž měl být spáchán trestný čin maření spravedlnosti nemůže vycházet se shora zmíněného zjednodušení, dle něhož když podezřelý důkaz předložil a jde o padělek, tak musel vědět, že je to padělek, ale musí obsahovat preciznější popis zavinění.Tedy poukaz na fakt, který by měl přesvědčivě vysvětlovat, v čem je spatřeno zavinění předkládajícího. Například, že ač předkládající musel vědět (nemohl přehlédnout, nemohl si nevšimnou), že předkládaný důkaz má vlastnost, zjevně svědčící o jeho padělání anebo toto padělání indikující, předložil jej soudu s vědomím, že jde o závažný důkaz a s úmyslem, ten již lze presumovat, že bude užit jako pravý.

Pro případ takového podezření si lze představit odmítnutí důkaz předložit. Asi spíše u advokáta, než u podnikového právníka, i když ani u advokáta nepůjde o snadné rozhodnutí a jednoduchý krok. Představit si lze i výzvu, aby si účastník podezřelý důkaz předložil sám, například poštou.

Diskusi aktuálně vyvolává úvaha o možnosti advokáta zakotvit v mandátní smlouvě povinnost klienta, informovat advokáta případných důkazech, u nichž není evidentní jejich pravost, resp. hrozí její zpochybnění. Případně právo v případě podezření na padělání právo advokáta odmítnout důkaz soudu předložit.

Zhruba totéž by se mohlo týkat i podnikových právníků, byť zde by zřejmě mělo jít o interní instrukci. Myslitelné, byť ne zrovna elegantní je distancování se právního zástupce od předkládaného materiálu protokolovanou deklarací, podle níž důkaz předkládá v té podobě, v jaké jej obdržela bez toho, aby jej jakkoliv posuzoval či hodnotil.

Jak již řečeno, situace v níž budou předkládány důkazy, které více či méně nebudí důvěru, nebudou časté. Jisté je, že univerzální a zcela účinné řešení, odstraňující riziko, že bude právní zástupce více či méně spojován s předložením padělaného důkazu asi možné není. S výjimkou případu, kdy důkaz předloží klient sám. Nicméně je na zmíněném právním zástupci, aby v každém případě, kdy předkládá důkazy soudu zvažoval, zda lze s ohledem na konkrétní okolnosti indikovat riziko a úměrně tomu pak jednat. ●

JUDr.Tomáš Sokol, advokát,
Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.

Brož Sokol Novák
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

2019 právnická firma roku

4. LISTOPADU 2019

GALAVEČER PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2019

více informací nebo rezervace míst
info@epravo.cz

Proces zahájení hromadného řízení a rizika zákona o hromadných žalobách

Od března letošního roku je známo paragrafové znění zákona o hromadných žalobách vypracované Ministerstvem spravedlnosti, které je nyní předloženo Vládě ČR. Předkladatel zákona se nijak netají tím, že účelem zákona je zejména ochrana spotřebitelů, kterým se nevyplatí vymáhat bagatelní pohledávky (do 10 000 Kč) vůči dramaticky silnějším účastníkům smluvních vztahů. Jako hlavní cíle pro hromadné žaloby se tak jeví být typicky například poskytovatelé telekomunikačních či bankovních služeb, ale i velké stavební společnosti, developeři a podobné subjekty. Po prostudování paragrafového znění návrhu lze shrnout, že dopad hromadných žalob v navrhované podobně zákona na vztahy spotřebitelů s těmito subjekty by byl velmi významný a dosavadní „poměr sil" by zásadním způsobem změnil.

Cílem tohoto článku není kritika existence či smyslu navrhovaného zákona, neboť této bylo doposud věnováno již dostatek prostoru a tato kritika jistě najde své místo v rámci legislativního procesu. Záměrem autorů je poskytnout základní informace o tom, jak složité bude hromadné řízení zahájit, tedy popsat podmínky zahájení hromadného řízení, a tím podnítit diskuzi nad vybranými instituty a riziky, které návrh představuje. Vzhledem k tomu, že návrh vychází ze zahraničních inspirací a již připravované evropské varianty (důvodová zpráva výslovně odkazuje na unijní dokument Doporučení o kolektivní ochraně práv), lze vstup institutu hromadných žalob do českého právního řádu alespoň v nějaké podobě očekávat.

Vymezení okruhu účastníků

Významná část dosavadní diskuse se zabývala otázkou, jakou ze dvou hlavní přístupů k určení okruhu žalobců v hromadném řízení v rámci české úpravy zvolit, tedy zda zvolit tzv. Opt-In či Opt-Out přístup. Ve variantě Opt-in, pro kterou byl zvolen český název přihlašovací řízení, je „členem skupiny", tj. osobou, jejíž práva jsou předmětem hromadného řízení (pojem netotožný s pojmem „žalobce" ale ani „spotřebitel") každý, do se aktivně přihlásí. Pro Opt-out, tj. odhlašovací řízení, je členem skupiny každý, kdo se z ní aktivně neodhlásí (počítá se tedy s jeho tacitním souhlasem být členem skupiny). Návrh zákona přitom v § 4 počítá s oběma variantami, jasně ovšem preferuje druhou uvedenou, tj. odhlašovací řízení, jak vyplývá z § 31 a 32 návrhu zákona. Právě s odhlašovacím řízením je spojena největší hrozba hromadných žalob, protože v případě odhlašovacích řízení může být aktivitou relativně omezeného okruhu aktivních účastníků uplatňován nárok všech dotčených osob, přičemž případné finanční nároky či náhrady se počítají za všechny dotčené osoby a mohou tak dosáhnout velmi významné výše.

Úkony před zahájením hromadného řízení

Závažná rizika spojená s hromadným řízením plynou již z institutů, které se mohou uplatnit dokonce ještě před jeho samotným zahájením. V první řadě se jedná o možnost aktivně vyhledávat členy skupiny a opatřovat si důkazní prostředky na podporu svých tvrzení (§ 37 odst. 1 návrhu zákona). Aktivní vyhledávání členů skupiny naráží na možná rizika zásahů do pověsti společností, které budou potenciálními žalovanými; zde lze připomenout protiprávnost aktivního vyhledávání věřitelů pro účely podání věřitelského insolvenčního návrhu (23 Cdo 1924/2012). Existenci rizik např. negativní mediální pozornosti si uvědomuje i předkladatel zákona, když do § 37 odst. 2 umístil zákaz, aby úkony „aktivně vyhledávajícího" nepřiměřeně nezasahovaly do práv třetích osob. Zde lze uvést, že v souvislosti s hromadným řízením může komukoliv vzniknout újma, s čímž návrh zákona rovněž počítá, a v § 96 upravuje žalobu na náhradu újmy – tato se ovšem vztahuje na újmu způsobenou v souvislosti s porušením povinností v hromadném řízení. Aktivním vyhledáváním členů skupiny ale hromadné řízení zahájeno není, tedy náhrady újmy ze zásahu do pověsti „aktivním vyhledáváním členů skupiny" se potenciální žalovaný bude muset domáhat osobnostní žalobou podle § 135 občanského zákoníku, což není institut, který má pověst efektivního způsobu nápravy.

Další riziko pro žalované skýtá předběžné řízení, které může proběhnout ještě před řízením hromadným, a to řízení o tzv. návrhu na zpřístupnění. Toto řízení je upraveno v § 143 a násl. návrhu zákona a ze zmíněného ustanovení je patrné, že může

být zahájeno i před podáním hromadné žaloby. Jeho smyslem je přitom vyrovnání informační nerovnováhy mezi potenciálními účastníky řízení. Jedná se o institucionalizovanou ediční povinnost, tj. povinnost vydat „písemnosti nebo jiné prostředky, kterými lze zjistit stav věci". Pokud předseda senátu vydá usnesení, kterým nařídí tyto „dokumenty" (souhrnná legislativní zkratka dle § 143 odst. 1 návrhu zákona) vydat a povinná osoba tohoto příkazu neuposlechne, hrozí jí dle § 158 pokuta až do výše 10 000 000 Kč nebo 1 % čistého obratu za poslední ukončené účetní období, tj. zdaleka nezanedbatelná sankce. Předmětem zpřístupnění mohou být i informace chráněné zákonem uznaným tajemstvím, a to nejen obchodním ale výslovně i bankovním. I tyto informace bude povinnost zpřístupnit v případě úspěchu návrhu, ustanovení § 150 návrhu zákona dává předsedovi senátu možnost určit omezený okruh osob, kterým se takové dokumenty zpřístupní. K zajištění ochrany tajemství slouží povinnost spočívající ve složení jistoty ve výši 50 000 Kč na náhradu újmy, která by mohla vzniknout porušením povinností podle ustanovení o řízení o zpřístupnění dokumentů. Tuto jistotu lze dle § 154 odst. 2 návrhu zákona zvýšit, pokud předseda senátu dospěje k závěru, že padesátitisícová jistota nepostačuje. Netřeba nicméně zdůrazňovat, že vzniklá újma může být mnohem vyšší.

Již před zahájením hromadného řízení se tak může odehrát množství úkonů a proběhnout dokonce samostatné řízení. Aktivita před zahájením řízení s vysokou pravděpodobností spojena s velkou mediální pozorností, kterou lze předpokládat zejména v počátcích praxe hromadných řízení, a která mají svůj rizikový potenciál zejména v mnohdy neodvratném poškození reputace žalovaných. Správce skupiny (subjekt, který je oprávněn podat žalobu na zahájení odhlašovacího hromadného řízení, viz níže) je povinen v případě, že podává žalobu na plnění, prokázat dle § 33 návrhu zákona svoji vlastní solventnost, aby byla zejména zajištěna možnost náhrady škody vůči němu, což učiní např. složením jistoty v až ve výši 5 000 000 Kč; k tomuto je ale povinen až do 30 dnů ode dne, kdy usnesení o přípustnosti hromadné žaloby (k tomu viz níže) nabude právní moci (všechny úkony a jednání do té doby budou tedy relativně nenákladné). Odpovědnost potenciálních žalobců za újmu způsobenou třetím osobám před zahájením řízení však dle návrhu zákona nad rámec obecné úpravy zajištěna nebude.

Zahájení hromadného řízení a (další) rizika s tím spojená

Jakmile ten, kdo nashromáždil dostatečné množství informací o potenciálním žalovaném a členech skupiny (tj. zpravidla člen skupiny) dojde k závěru, že je na místě podat hromadnou žalobu, jeho první cesta povede s největší pravděpodobností za správcem skupiny. Správce skupiny, má dle návrhu zákona možnost iniciovat oba druhy řízení, přihlašovací i odhlašovací. Přihlašovací řízení by mohl dle § 39 návrhu zákona zahájit kromě správce i člen skupiny a zájmový spolek, avšak dle § 32 návrhu zákona je možné jej zahájit až tehdy, prokáže-li se, že není možné vést řízení odhlašovací. To však může zahájit pouze právě správce skupiny či zájmový spolek v případě určovacích žalob a zdržovacích nároků. Protože „nátlakový potenciál" odhlašovacího řízení je významně vyšší, lze očekávat preferenci těchto řízení. To staví správce skupiny do významného postavení a důsledkem tohoto postavení je i související regulace – správci skupiny budou Ministerstvem spravedlnosti akreditované subjekty dle § 165 návrhu zákona a budou uvedeni v tzv. seznamu správců skupiny. Správce skupiny bude vždy muset pečlivě posoudit, zda převezme odpovědnost za vedení sporu, neboť je povinen jednat s péčí řádného hospodáře (§ 15 odst. 2 návrhu zákona) a brát ohled na práva žalovaného, zejména při informování členů skupiny o průběhu a výsledcích řízení.

Správce skupiny má na jednu stranu povinnost při informování členů skupiny dbát práv žalovaného, samotné informování členů skupiny je ale jeho povinností dle § 7 odst. 3 návrhu zákona. Spolu s § 27 odst. 2 návrhu zákona, který dává možnost vyjádřit se v řízení i veřejnému ochránci práv a správním orgánům (jinak pravomocným v případě nepodání hromadné žaloby), jakož i § 47 odst. 2 návrhu zákona, tj. uveřejněním připuštěné hromadné žaloby v rejstříku hromadných žalob, se celé hromadné řízení jeví být až příliš veřejným, což s sebou opět nese např. rizika mediální pozornosti.

Správce skupiny pro vypracování hromadné žaloby potřebuje dvě okolnosti, a to (i) souhlas jednoho z členů skupiny, který se tak dle § 13 návrhu zákona stane tzv. zástupcem skupiny, a (ii) zastoupení advokátem, které je dle § 28 návrhu zákona pro obě strany povinné (se zohledněním zde uvedených výjimek). Správce skupiny však dle § 177 odst. 5 návrhu zákona odpovídá za újmu způsobenou v souvislosti s výkonem jeho činnosti, a to i tehdy, byla-li způsobena advokátem, který ho zastupoval, nebo jinou osobou, jíž k výkonu své činnosti použil.

Až následně přistoupí správce skupiny, resp. jeho advokát, k vypracování hromadné žaloby, jejíž náležitostí dle § 40 návrhu zákona je i uvedení všech skutečností a navržení důkazních prostředků, které svědčí o naplnění podmínek pro vedení řízení tímto způsobem. Tyto podmínky jsou uvedeny v § 29 návrhu zákona a jejich posouzení je výhradně na příslušném krajském soudu. K posouzení splnění podmínek soud nařídí jednání a teprve nyní, jsou-li osvědčeny podmínky, soud usnesením rozhodne o přípustnosti hromadné žaloby, které uveřejní v rejstříku hromadných žalob spolu s lhůtou mezi 3 a 6 měsíci pro odhlášení se z Opt-Out řízení, resp. přihlášení se do Opt-In řízení. Proti takovému usnesení je přípustné odvolání. Až nyní, tj. uveřejněním pravomocného usnesení o přípustnosti hromadného řízení je zahájeno hromadné řízení ve věci samé.

Zhodnocení

Z výše uvedeného popisu se jeví, že první připravovaná hromadná řízení způsobí značný rozruch zdaleka před zahájením řízení samotného. Jak bude zákon vypadat ve své konečné podobě lze v tento moment jen odhadovat. Institut hromadných žalob je polarizující téma a pro potenciální žalované je pochopitelně nejlákavější představa, že návrh zákona nebude přijat či jeho účinnost bude co nejdéle odkládána. V současné podobě by již samotná publicita plánu podat hromadné žaloby byla významná bez ohledu na to, zda by plán podat hromadnou žalobu byl doveden až do zahájení řízení ve věci samé. ●

Mgr. Jaroslav Heyduk, Associate,
JUDr. Ondřej Brožek, Junior Lawyer,
ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

PPS
advokáti

Důvěra a podpora našich klientů, stejně jako pracovní nasazení a výsledky celého našeho týmu jsou hlavními faktory dosavadního úspěšného fungování završeného ziskem ocenění **» Právnická firma roku pro regionální kancelář «** v soutěži pořádané společností EPRAVO.CZ

2013 právnická firma roku

2014 právnická firma roku

Na trhu právních služeb od roku 2002

Hradec Králové
Velké náměstí 135/19
500 03 Hradec Králové
Tel: +420 495 512 831-2

Praha
Římská 14
120 00 Praha 2
tel. +420 224 237 905

Vysoké Mýto
Jiráskova 154
566 01 Vysoké Mýto
tel. +420 465 423 200

Rychnov nad Kněžnou
Poláčkovo náměstí 85
516 01 Rychnov nad Kněžnou
tel.+420 494 321 351

Kolín
Chelčického 1380
280 02 Kolín
tel. +420 777 783 098

www.ppsadvokati.cz

Posuzování nároku na náhradu škody způsobené trestním stíháním v případě postoupení věci

Dne 7. srpna 2018 vydal Ústavní soud nález sp. zn. II. ÚS 2767/16, ve kterém konstatoval, že přestupkové řízení představuje z ohledu ústavního práva samostatnou fázi řízení, ve které již není možné odčinit následky „zbytečně" vedeného trestního řízení. Přitom Ústavní soud vycházel obdobně ze závěrů dříve vydaného nálezu Ústavního soudu (ze dne 14. listopadu 2017, sp. zn. II. ÚS 1930/17), ve kterém byla řešena situace postoupení trestní věci do kázeňského řízení. Uplatní se závěry formulované Ústavním soudem pro jakýkoli správní delikt bez ohledu na jeho povahu a závažnost sankce?

Výše uvedená otázka přichází v úvahu po zevrubnějším přezkumu nálezu Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 1930/17, ve kterém Ústavní soudu posuzoval, zda-li je možno kázeňské řízení chápat jako pokračování trestního řízení, tj. zda obě řízení tvoří jediný celek. Přitom aplikoval kritéria stanovená judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), který pod pojem trestního obvinění řadí pro účely aplikace čl. 6 a 7 Úmluvy[1] také některé delikty, které z pohledu vnitrostátního práva nejsou trestnými činy, ale svou povahou „pouze" přestupky či dalšími správními delikty.

Předpoklady nároku na náhradu škody

Podle zákona o odpovědnosti za škodu (ZOŠ)[2] je možno se v případně nezákonného rozhodnutí domáhat jak škody majetkové, tak nemajetkové ve formě přiměřeného zadostiučinění. Ačkoli § 8 odst. 1 ZOŠ stanoví, že nárok lze uplatnit pouze tehdy, bylo-li rozhodnutí pro nezákonnost zrušeno nebo změněno, je třeba tento požadavek s ohledem na konstantní judikaturu Ústavního soudu vykládat materiálně.[3]

Byla-li tedy v (předchozím) řízení deklarována nezákonnost rozhodnutí, není – ve smyslu materiálního výkladu – pro účely uplatňování nároku na náhradu škody nezbytné trvat na vydání rozhodnutí, kterým se nezákonné rozhodnutí ruší. Podstatné je, že v (předchozím) řízení bylo učiněno nesporným, že konkrétní rozhodnutí je vadné.

Ač se i v současné době stále ještě objevují rozhodnutí obecných soudů, podle kterých žalob-

ce nemá nárok na náhrad škody, neboť není splněna podmínka zrušení či změny rozhodnutí, lze obecně pozorovat odklon od formalistického výkladu předmětného ustanovení.

Zprošťující trestní rozsudek, zastavení trestního stíhání

V souladu s požadavkem materiálního chápání pojmu nezákonného rozhodnutí soudy[4] pro případ trestního řízení dovodily, že právo na náhradu újmy způsobené trestním stíháním lze uplatnit i v případech, kdy usnesení o zahájení trestního stíhání nebylo formálně zrušeno, ale trestní stíhání bylo z určitých důvodů zastaveno nebo došlo ke zproštění obžaloby. Přitom je vycházeno z účelu trestního řízení, kterým je náležité objasnění trestné činnosti a potrestání pachatelů.

Ústavní soud dospěl k závěru, že na veškeré úkony, které byly v trestním řízení provedeny, je třeba nahlížet jako na vadné v situaci, kdy v řízení vyjde najevo, že se obviněný trestné činnosti nedopustil a počáteční podezření orgánů činných v trestním řízení se tak nepotvrdilo.[5]

Ve vztahu k uplatňování náhrady škody způsobené trestním stíháním Ústavní soud dlouhodobě připomíná, že stát má objektivní odpovědnost za postup orgán činných v trestním řízení a nemůže se tedy odpovědnosti zbavit (i přes zákonnou povinnost legality a oficiality orgánů činných v trestním řízení) pokud se jejich postup ukáže jako mylný.[6]

Postoupení trestní věci do správního řízení – judikatura Nejvyššího soudu

Podle názoru Nejvyššího soudu je nutno stejně postupovat také v situaci, kdy trestní stíhání skončilo postoupením věci, neboť bylo pravomocně rozhodnuto, že skutek, pro který se trestní řízení vede, není trestným činem.[7] K tomu Nejvyšší soud dodal, že případné uložení sankce v přestupkovém řízení nemůže mít vliv na posouzení nezákonnosti usnesení o zahájení trestního stíhání, neboť přestupkové řízení není pokračováním trestního stíhání.[8]

Podle Nejvyššího soudu[9] tak nejen zproštění obžaloby a usnesení o zastavení věci (v některých případech) způsobují ve svém důsledku nezákonnost usnesení o zahájení trestního stíhání, ale stejné účinky má také usnesení o postoupení věci.

Tento závěr je přitom plně v souladu s výše citovanou judikaturou Ústavního soudu, ze které plyne, že v kontextu uplatňování náhrady škody je rozhodné to, zda se domněnky orgánů činných v trestním řízení o trestnosti činu ukázaly jako správné, či nikoli.

Postoupení trestní věci do správního řízení – judikatura Ústavního soudu

V úvodu citovaný nález Ústavního soudu (sp. zn. II. ÚS 1930/17), kde Ústavní soud zkoumá povahu kázeňského řízení, reaguje na argumentaci Městského soudu v Praze, podle kterého usnesení o postoupení věci do kázeňského řízení nerušilo účinky trestního stíhání, neboť řízení se vedlo nadále, byť jako přestupkové. Protože v řízení bylo prokázáno, že se stěžovatel kázeňského deliktu dopustil, Městský soud v Praze stěžovatelem uplatňovaný nárok na náhradu škody zamítl.

Ústavní soud při přezkumu rozhodnutí Městského soudu v Praze naopak dospěl k závěru, že kázeňské řízení představuje z pohledu ústavního práva samostatný procesní celek – při tomto posouzení však Ústavní soudu nevycházel ze ZOŠ ani své dosavadní judikatury, nýbrž z judikatury ESLP, když použil tzv. Engelova kritéria.[10] Tato kritéria jsou ESLP používána pro posouzení, zda je na určité řízení o deliktu vedeném smluvním státem možno nahlížet jako na „trestní" ve smyslu čl. 6 Úmluvy.

Těmito kritérii jsou:

i) posouzení deliktu ve vnitrostátním právu (tj. zda se jedná o delikt trestní, správní apod.),
ii) analýza deliktu, a
iii) zhodnocení druhu a stupně přísnosti sankce.

Nejedná-li se podle vnitrostátního práva o trestní věc (v takovém případě je věc automaticky hodnocena jako trestní také z pohledu ESLP), je postoupeno k dalším dvěma kritériím, která jsou alternativní a pro hodnocení deliktu jako „trestního" podle ESLP tak postačí naplnění pouze jednoho z nich.

Podle druhého kritéria je jako „trestní" delikt posuzován takový, jehož povaha je obecná (tj. mimo rámec deliktní odpovědnosti není vyžadováno naplnění žádného dalšího znaku jako je např. příslušnost k určitému povolání či stavu) a ukládaná sankce má represivní a odstrašující charakter. V rámci třetího kritéria je za „trestní" považován takový delikt, za jehož spáchání je pachateli možno uložit citelnou sankci (např. trest odnětí svobody či vysoký peněžitý trest).

S pomocí výše uvedených kritérií Ústavní soud vyhodnotil, že kázeňské řízení nelze považovat z ústavního hlediska za „trestní" zejména proto, že kázeňský delikt nemá obecnou povahu. Na kázeňské řízení tak po postoupení věci z trestního nelze pohlížet jako na pokračování trestního řízení.

V kontextu výše uvedeného vyvstává otázka, zda by eventuální závěr, že delikt je z hlediska ústavního práva třeba hodnotit jako „trestní" v kontextu judikatury ESLP (např. přestupek obecné povahy, za který je možno uložit vysoký peněžitý trest), mohl ovlivnit oprávněnost nároku stěžovatele na náhradu škody způsobené v trestním řízení v případě, že věc byla postoupena do správního řízení, ve kterém byl pachatel shledán za delikt odpovědným.

S ohledem na dosavadní judikaturu Ústavního soudu ve věci odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu státní moci se domnívám, že ani závěr o tom, že je delikt natolik závažný, že je na něj nutno nahlížet jako na „trestní" v kontextu judikatury ESLP, neznamená, že se stát „vyvíní" z odpovědnosti za škodu způsobenou trestním stíháním s poukazem na to, že předmětný delikt je podle Engelových kritérií povahy „trestní", a tudíž je na trestní a následně vedené správní řízení nutno nahlížet jako na jediné řízení, na jehož konci byl pachatel uznán vinným z protiprávního jednání. Účelem Engelových kritérií totiž není posouzení povahy deliktu pro účely náhrady škody způsobené nezákonným rozhodnutím, nýbrž pro účely aplikace procesních garancí ve smyslu čl. 6 Úmluvy.

Navíc v případě, že bychom připustili možnost posuzování povahy deliktů podle Engelových kritérií také pro účely náhrady škody, dostali bychom se v konečném důsledku do situace, kdy by v případě postoupení věci z trestního do správního řízení bylo třeba rozlišovat, zda pro účely náhrady škody zohlednit pouze výsledek správního řízení (v případě, že by delikt byl hodnocen jako „trestní" podle čl. 6 Úmluvy), či odlišovat trestní a následně vedené správní řízení (v případě, že by delikt nebyl hodnocen jako „trestní" podle Engelových kritérií). Takové rozlišování by bylo v rozporu se smyslem úpravy ZOŠ, jakož i s výše uvedenou judikaturou Ústavního soudu, která pro účely

náhrady škody způsobené trestním stíháním vychází předně z naplnění účelu trestního řízení.

Obdobně se k této otázce vyjádřil také Nejvyšší soud,[11] který dospěl k obecnému závěru, že přestupkové řízení není pokračováním řízení trestního. K tomu poznamenává, že takový výklad se netýká aplikace procesních záruk na přestupková řízení, nýbrž problematiky odpovědnosti státu za škodu způsobenou vedením trestního řízení, které neskončilo odsouzením a v takovém případě se jedná o nárok, který nevyplývá z Úmluvy, ale výlučně z vnitrostátního práva.

Závěr

Lze uzavřít, že povahu a závažnost deliktu podle Engelsových kritérií je třeba hodnotit pro účely aplikace procesních práv obviněného podle čl. 6 Úmluvy v konkrétním řízení.

Pokud se však jedná o otázku odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu státní moci, je hodnocení povahy a závažnosti deliktu s ohledem na výše uvedené irelevantní. Naopak bude třeba posoudit, v jakém druhu řízení škoda vznikla ve smyslu vnitrostátního práva (tj. podle § 5 ZOŠ, zda v občanském soudním řízení, správním řízení, řízení podle soudního řádu správního nebo trestním řízení) a v případě, že věc dále pokračovala v rámci jiného druhu řízení, zda v tomto navazujícím řízení bylo možno škodu vzniklou v důsledku vedení předchozího řízení nahradit či nikoli.

Pro úplnost považuji za vhodné také doplnit, že ačkoli pro účely náhrady škody způsobené trestním stíháním podle § 7 a 8 ZOŠ nemá výsledek přestupkového řízení zahájeného v důsledku postoupení téže věci větší význam, jiná je situace v případě požadavku na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou trestním stíháním podle § 31a ZOŠ.

Při stanovení přiměřeného zadostiučinění je totiž (na rozdíl od majetkové škody) ze zákona (§ 31a odst. 2 ZOŠ) nutno přihlédnout také k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, tedy také k povaze jednání poškozeného. Bude-li v přestupkovém řízení zjištěno, že se poškozený dopustil protiprávního jednání ve formě přestupku, bude tato okolnost hodnocena v řízení o náhradě nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním pro týž skutek k tíži poškozeného a podle Nejvyššího soudu se tak promítne do stanovení formy a výše přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu trestním stíháním způsobenou.[12] ●

Mgr. Andrea Vrbková, advokátka,
Vejmelka & Wünsch, s.r.o.

VEJMELKA & WÜNSCH
ADVOKÁTI ATTORNEYS AT LAW RECHTSANWÄLTE

Poznámky:

1 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod přijatá Radou Evropy dne 4. 11. 1950 v Římě (dále jen „Úmluva").
2 Zákon č. 82/1998 Sb., odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, v platném znění.
3 Ústavní soud ve svých rozhodnutích opakovaně zaujal kritický postoj k formalistickým výkladům obecných soudů, které trvaly v otázkách náhrady škody na splnění formálního předpokladu zrušení či změny rozhodnutí, i přesto, že v (předchozím) řízení byla deklarována nezákonnost rozhodnutí (viz např. usnesení sp. zn. I. ÚS 3009/08 nebo nález pléna sp. zn. Pl. ÚS 72/06).
4 Např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1487/2001.
5 Viz nález Ústavního soudu ze dne 17. 6. 2008, sp. zn. II. ÚS 590/08.
6 Např. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3193/10 nebo nález sp. zn. II. ÚS 1540/11 ze dne 20. 2. 2013.
7 Rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4771/2015 a ze dne 8. 11. 2016 pod sp. zn. 30 Cdo 4669/2014.
8 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4771/2015.
9 Tamtéž.
10 Rozsudek ESLP ze dne 8. 6. 1976 ve věci Engel a ostatní proti Nizozemsku.
11 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4771/2015.
12 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 1. 2013, sp. zn. 30 Cdo 1777/2012.

VCV
VEPŘEK
CASKA
VLACHOVÁ

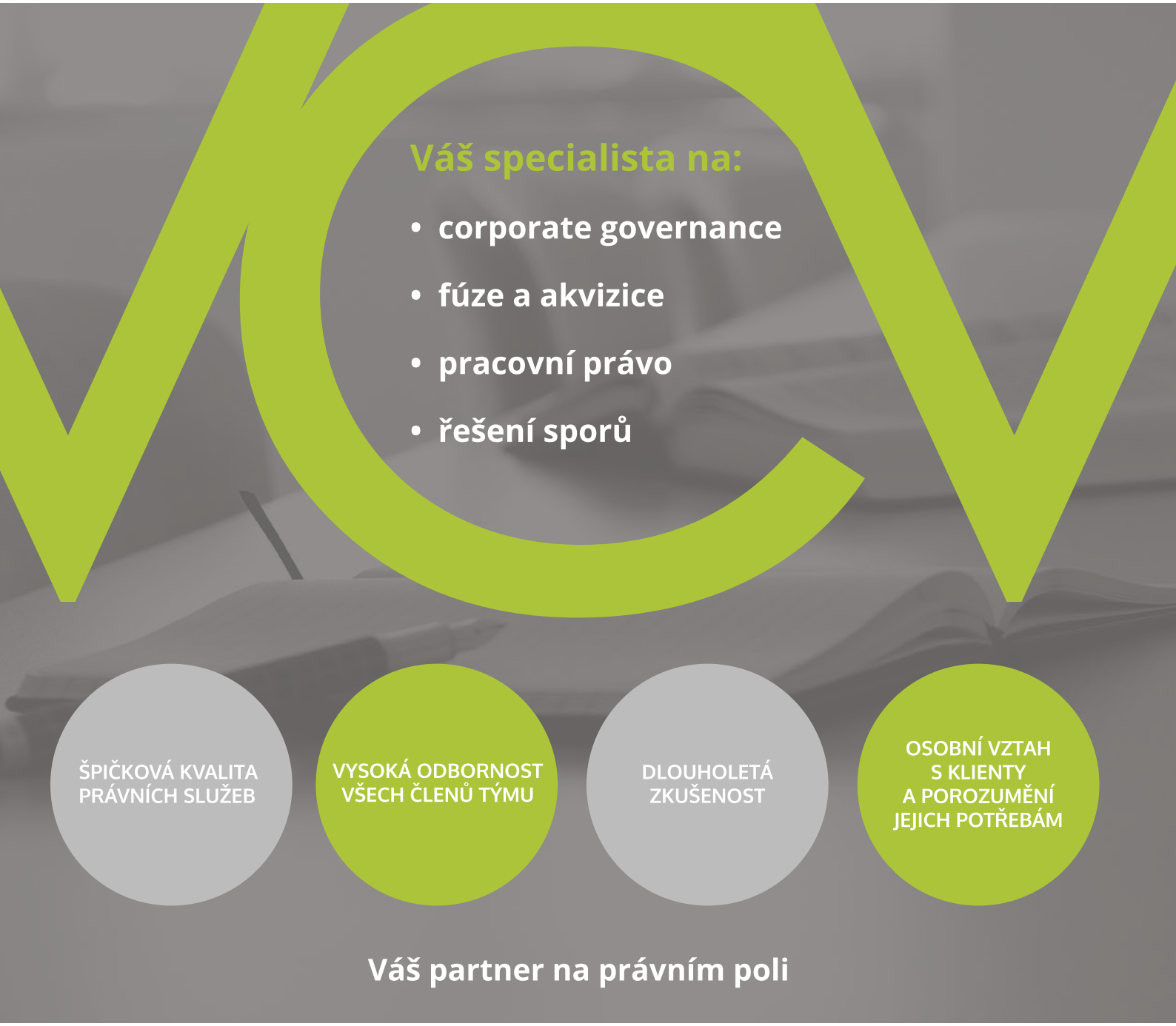

Váš specialista na:

- corporate governance
- fúze a akvizice
- pracovní právo
- řešení sporů

ŠPIČKOVÁ KVALITA PRÁVNÍCH SLUŽEB

VYSOKÁ ODBORNOST VŠECH ČLENŮ TÝMU

DLOUHOLETÁ ZKUŠENOST

OSOBNÍ VZTAH S KLIENTY A POROZUMĚNÍ JEJICH POTŘEBÁM

Váš partner na právním poli

Pomáhejte s námi. Podpořte náš PRO BONO projekt

Děti bez dluhů

www.detibezdluhu.cz

VEPŘEK CASKA VLACHOVÁ
advokátní kancelář s.r.o.
Husova 242/9, 110 00 Praha 1

T: (420) 222 220 775
F: (420) 222 220 804
E: info@vcv.cz

WWW.VCV.CZ

Právní změny v oblasti e-commerce: přísnější pravidla pro objednávková „tlačítka“ v e-shopech

V prostředí internetových obchodů (e-shopů) zákazník obvykle projeví svou vůli zakoupit zboží či objednat službu kliknutím na určité tlačítko - zpravidla s nápisem „potvrdit“, „objednat“ či „koupit“. Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „Ministerstvo“) nyní navrhuje tento způsob nakupování upravit tak, že příslušné tlačítko bude muset obsahovat text „objednávka zavazující k platbě“ nebo jinou odpovídající jednoznačnou formulaci. Jak bude blíže popsáno v tomto příspěvku, připravovaná úprava v „tlačítkovém nakupování“ může mít zásadní právní dopad na proces uzavírání smluv se spotřebiteli na internetu.

K tomu je třeba dodat, že připravovaná novela[1] občanského zákoníku[2] vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady,[3] jejíž lhůta pro zapracování (implementaci) do českého právního řádu již uplynula.[4] Vzhledem k tomu lze očekávat, že zákonodárce nebude s přijetím tohoto pravidla otálet, neboť by tím zvyšoval riziko sankce pro Českou republiku za nesoulad českého práva s příslušnou Směrnicí.[5] Z tohoto důvodu by měli zbystřit hlavně podnikatelé provozující e-shopy (dále jen „provozovatelé e-shopů“), aby se na tuto právní změnu mohli včas připravit.

Obecně k uzavírání smluv v prostředí e-shopů

Úvodem považujeme za vhodné připomenout, kdy a jakým způsobem dochází k uzavření smlouvy v rámci nakupování v e-shopu.

Obecně platí, že vystavení zboží v e-shopu společně s určením jeho ceny představuje závaznou nabídku provozovatele e-shopu na uzavření kupní smlouvy.[6] Tato nabídka je přijata tím, že kupující odešle provozovateli e-shopu závaznou objednávku tohoto zboží. K uzavření smlouvy v tomto právním režimu dojde v okamžiku, kdy přijetí nabídky nabude účinnosti, tzn. ve chvíli, kdy objednávka zboží dojde provozovateli e-shopu.[7]

Od tohoto zákonného režimu je nicméně možné se odchýlit například tím, že provozovatel e-shopu ve svých obchodních podmínkách označí vystavení zboží v e-shopu „pouze“ za výzvu k podávání nabídek, přičemž návrh na uzavření kupní smlouvy bude představovat až objednávka zboží ze strany spotřebitele. Tento pozměněný proces uzavírání smluv je pro provozovatele e-shopu výhodný mimo jiné proto, že kliknutí spotře-

bitele na příslušné tlačítko ještě nevede automaticky ke vzniku povinnosti provozovatele e-shopu dodat předmětné zboží.[8] Tato povinnost mu vznikne až v okamžiku, kdy nabídku spotřebitele (tj. jeho objednávku) akceptuje, což provozovateli e-shopu dává větší kontrolu nad tím, aby se nezavázal dodat zboží, které třeba již nemá k dispozici.

Uzavírání smluv v e-shopu ve světle „tlačítkové novely“

Připravovaná „tlačítková novela“ zohledňuje existenci těchto rozdílných režimů uzavírání smluv v e-shopech pouze částečně. Navržené ustanovení § 1826a odst. 3 občanského zákoníku totiž stanoví, že nebude-li příslušné tlačítko obsahovat text „objednávka zavazující k platbě“ nebo jinou odpovídající jednoznačnou formulaci, pak není spotřebitel objednávkou nebo smlouvou vázán. Použitím slovního spojení „objednávkou nebo smlouvou” tedy text novely zřejmě reflektuje skutečnost, že kliknutí na tlačítko v prostředí e-shopu může být z hlediska spotřebitele buď (i) akceptací návrhu provozovatele e-shopu na uzavření kupní smlouvy (zákonný režim) nebo (ii) návrhem (objednávkou) spotřebitele vůči provozovateli e-shopu na uzavření kupní smlouvy (smluvní režim).

Pochybnosti v tomto ohledu nicméně vyvolává navržené znění první věty § 1826a odst. 2 občanského zákoníku, která stanoví následující: „Podnikatel zajistí, aby spotřebitel při učinění objednávky výslovně vzal na vědomí, že se objednávkou zavazuje k zaplacení.” Tato textace naopak vyvolává dojem, že podle novely by již samotná objednávka měla vždy vést ke vzniku povinnosti zaplatit kupní cenu.

Jsme si vědomi toho, že navržená textace je doslovně převzata z čl. 8 odst. 2 Směrnice, což je pro zákonodárce ideální způsob, jak toto pravidlo začlenit do českého právního prostředí. Na druhou stranu v případě, kdy kliknutí na tlačítko ze strany spotřebitele představuje teprve návrh na uzavření smlouvy vůči provozovateli e-shopu, žádná povinnost k zaplacení kupní ceny sama o sobě ještě nevzniká.

Výše uvedenou formulaci první věty § 1826a odst. 2 občanského zákoníku proto nelze vykládat izolovaně jen podle jejího jazykového vyjádření. Smyslem a účelem příslušného pravidla je podle našeho názoru především to, aby spotřebitel vzal výslovně na vědomí, (i) že ho již samotná objednávka zavazuje k placení (zákonný režim) nebo (ii) že mu tato povinnost vznikne akceptací jeho nabídky ze strany provozovatele e-shopu (smluvní režim). Tímto způsobem je tedy třeba ustanovení první věty § 1826a odst. 2 občanského zákoníku vykládat.

To ve svém důsledku znamená, že na základě „tlačítkové novely“ vznikne všem provozovatelům e-shopů nová informační povinnost vůči spotřebitelům, a to bez ohledu na způsob uzavírání smluv v daném internetovém obchodě.[9] Pro vznik této informační povinnosti dokonce nebude rozhodné ani to, zda bude smlouva uzavřena prostředky komunikace na dálku (tzv. distančním způsobem) či nikoliv. Podstatné bude pouze to, že k objednání zboží dojde kliknutím na tlačítko v e-shopu.

Možné důsledky porušení informační povinnosti podle „tlačítkové novely“

Z navrženého ustanovení § 1826a občanského zákoníku vyplývá, že v důsledku nesplnění informační povinnosti provozovatele e-shopu podle „tlačítkové novely“ nebude spotřebitel smlouvou nebo objednávkou vázán.[10] Připravovaná novela ani Směrnice nicméně blíže nevysvětlují, co v daném kontextu znamená (resp. jaké právní důsledky vyplývají z toho), že spotřebitel není smlouvou nebo objednávkou vázán.

Domníváme se, že jsou v zásadě možné tři následující výklady tohoto ustanovení.

1. Objednávka nebyla učiněna

Skutečnost, že spotřebitel není smlouvou nebo objednávkou vázán, je podle jednoho výkladu možné považovat za situaci srovnatelnou s tím, jako by spotřebitel žádnou objednávku neučinil. V takovém případě by se na zboží, které provozovatel e-shopu dodal spotřebiteli na základě objednávky, kterou spotřebitel není vázán, uplatnila právní úprava pro neobjednané plnění.[11] V důsledku tohoto výkladu by si spotřebitel mohl dodané zboží ponechat, aniž by za něj musel zaplatit.[12] Spotřebitel by tedy nemusel dodané zboží vrátit, a dokonce by

ani nemusel provozovatele e-shopu jakkoli kontaktovat.[13]

Je nepochybné, že takový výklad je pro spotřebitele velmi výhodný. Zároveň by však vedl k absurdním závěrům. Smlouvou nebo objednávkou by totiž nebyl vázán pouze spotřebitel. Z pohledu provozovatele e-shopu by se nicméně jednalo o závaznou objednávku nebo smlouvou, podle níž by musel plnit. Jinými slovy, provozovatel e-shopu by v takové situaci byl povinen dodat zboží spotřebiteli, ačkoliv by za něj následně nedostal zaplaceno. Takový důsledek nastíněného výkladu považujeme za těžko slučitelný se základními zásadami občanského práva.[14] Pokud je nesporné, že provozovatel e-shopu dodal zboží na základě objednávky (byť by se jednalo o objednávku jednostranně nezávaznou), pak je podle našeho názoru proti smyslu a účelu navrhované právní úpravy, aby se za daných okolností pohlíželo na dodané zboží jako na neobjednané plnění.[15]

Vzhledem k tomu jsme toho názoru, že důsledkem porušení informační povinnosti podle „tlačítkové novely" by mělo být pouze to, že spotřebiteli nevznikne povinnost objednané zboží převzít.[16] Pokud se však spotřebitel i přesto rozhodne jej převzít, pak by mu nemělo svědčit právo ponechat si toto zboží, aniž by za něj zaplatil.

2. Smlouva je sice uzavřena, avšak ne vždy distančním způsobem

Podle druhého výkladu nebude objednávka provedená kliknutím na nesprávně označené tlačítko představovat ani návrh na uzavření smlouvy (ofertu) ani přijetí návrhu provozovatele e-shopu na uzavření smlouvy (akceptaci). Vzhledem k tomu, že by se ze strany spotřebitele jednalo o právně nezávazné jednání, bylo by možné kliknutí na tlačítko „potvrdit", „objednat" či „koupit" chápat jako výzvu vůči provozovateli e-shopu k podání jeho nabídky na prodej daného zboží.[17] Návrhem na uzavření kupní smlouvy by v takovém případě bylo „až" to, že provozovatel e-shopu doručí zboží spotřebiteli nebo mu jej předá ve své kamenné prodejně a bude zároveň po spotřebiteli požadovat zaplacení konkrétní kupní ceny.

Způsob, jakým bude takový návrh ze strany provozovatele e-shopu učiněn, by podle našeho názoru byl podstatný pro posouzení, zda k uzavření smlouvy došlo distančním způsobem či nikoliv. Skutečnost, zda se jedná o distanční smlouvu či nikoliv, má přitom zásadní vliv na rozsah práv spotřebitele vyplývajících z takové kupní smlouvy.[18]

Odborná literatura dovodila, že smlouva je uzavřena distančním způsobem i v případě, že zboží bude doručeno spotřebiteli prostřednictvím doručovatele. Tento právní názor je založen na argumentaci, že spotřebitel nemá před převzetím zboží možnost se s ním seznámit.[19] Naproti tomu o smlouvu uzavřenou distančním způsobem se nebude jednat, jestliže provozovatel e-shopu předá zboží spotřebiteli v kamenné prodejně a jestliže se spotřebitel s tímto zbožím může před uzavřením smlouvy seznámit. V tomto případě sice proces uzavírání smlouvy započal v prostředí internetu, nicméně k přijetí návrhu (a tedy k uzavření smlouvy) nakonec došlo v kamenné prodejně (tj. nikoliv distančním způsobem).

Na základě shora nastíněného výkladu ustanovení § 1826a občanského zákoníku by neplnění informační povinnosti dle „tlačítkové novely" mohlo vést k tomu, že by se provozovatel e-shopu vyhnul povinnostem vyplývajícím z právní úpravy smluv uzavíraných distančním způsobem v případě, že by objednané zboží předal spotřebiteli ve své kamenné prodejně (za předpokladu, že by spotřebiteli umožnil se s ním seznámit). To by ve svém důsledku znamenalo nepřípustné snížení ochrany spotřebitele.[20] Navíc by to umožňovalo provozovateli e-shopu mít prospěch ze svého protiprávního jednání, což občanský zákoník nepřipouští.[21] Takový výklad § 1826a občanského zákoníku by tedy vedl k závěrům rozporným s občanským právem, a proto je třeba jej také odmítnout.

3. Právní jednání je stiženo vadou, která může být následně zhojena

Domníváme se, že třetí možný výklad navrhovaného ustanovení § 1826a občanského zákoníku může spočívat v tom, že jednostrannou nezávaznost objednávky nebo smlouvy (způsobenou porušením informační povinnosti na tlačítku v e-shopu) lze do určité míry považovat za situaci srovnatelnou s tím, když právní jednání není provedeno v zákonem vyžadované formě[22] nebo když se k určitému ujednání spotřebitelské smlouvy jednostranně nepřihlíží z důvodu jeho nepřiměřenosti.[23]

Jak již bylo zmíněno výše, důsledkem této jednostranné nezávaznosti objednávky nebo smlouvy je skutečnost, že spotřebiteli nevzniká povinnost objednané zboží převzít. Vadu právního jednání spočívající v porušení informační povinnosti na tlačítku v e-shopu je však podle našeho názoru možné zhojit tím, že spotřebitel následně projeví vůli být svou původní objednávkou vázán – tzn. rozhodne se zboží převzít a zaplatit za něj kupní cenu. V soukromoprávních vztazích platí zásada smluvní volnosti,[24] a proto je vůli smluvních stran třeba respektovat. Skutečná vůle spotřebitele být vázán svojí objednávkou by proto měla zhojit (překonat) jednostrannou nezávaznost dle „tlačítkové novely".[25]

Domníváme se přitom, že ke zhojení vady by mělo dojít od počátku (tj. s účinky ex tunc).[26] Smluvní vztah mezi provozovatelem e-shopu a spotřebitelem by tak byl od počátku založen smlouvou uzavřenou prostředky komunikace na dálku, a to se všemi právy a povinnostmi z toho vyplývajícími. To by mohlo vyloučit, aby provozovatel e-shopu měl prospěch ze svého protiprávního jednání spočívajícího v nesplnění požadavků „tlačítkové novely" (viz výše).

Na druhou stranu, rozhodne-li se spotřebitel naopak zboží nepřevzít a/nebo nezaplatit (tzn. neprojeví vůli být původní objednávkou vázán), bude mít povinnost takové zboží vrátit provozovateli e-shopu.[27]

Závěrem

Cílem „tlačítkové novely" je zakotvit v občanském zákoníku novou informační povinnost podnikatele vůči spotřebiteli směřující k tomu, aby spotřebitel vzal výslovně na vědomí, že použití příslušného tlačítka nebo obdobné funkce v e-shopu jej zavazuje k placení. Od této informační povinnosti se provozovatelé e-shopů nebudou moci smluvně odchýlit.[28] Navíc se tato informační povinnost bude vztahovat na všechny provozovatele e-shopů bez ohledu na to, jak mají nastaven proces uzavírání kupních smluv ve svém e-shopu.

Pokud provozovatel e-shopu tuto informační povinnost nesplní, pak nebude spotřebitel objednávkou nebo smlouvou vázán. Konkrétní důsledky této nezávaznosti však nejsou v připravované novele výslovně upraveny. Podle našeho názoru by důsledkem jednostranné nezávaznosti objednávky nebo smlouvy měla být skutečnost, že spotřebiteli nevznikne povinnost objednané zboží převzít. Tento stav může z pohledu provozovatele e-shopu vést (i) ke vzniku ztrát z důvodu

advokátní kancelář

Pokorný / Wagner & partneři

síla argumentů

nerealizovaných obchodů, dále (ii) k vynakládání prostředků na vrácení zboží odeslaného spotřebiteli a (iii) v krajním případě také k soudním sporům o vlastnické právo ke zboží, které bylo poskytnuto spotřebiteli na základě objednávky, kterou není spotřebitel v důsledku „tlačítkové novely" vázán.

Hrozba sankcí pro Českou republiku za prodlení se zapracováním nové informační povinnosti (včetně sankce v podobě jednostranné nezávaznosti smlouvy nebo objednávky) dle Směrnice do českého právního řádu může vést k tomu, že lhůta pro přizpůsobení se novému pravidlu dle „tlačítkové novely" bude pro řadu provozovatelů e-shopů relativně krátká. Provozovatelům e-shopů proto doporučujeme pečlivě sledovat legislativní proces týkající se „tlačítkové novely" a s dostatečným předstihem přizpůsobit prostředí svého e-shopu i své obchodní podmínky těmto novým pravidlům. A to tím spíše, že nová informační povinnost týkající se tlačítek v e-shopech je pouze jednou z mnoha změn, které má připravovaná novela přinést. ●

JUDr. Jan Ožana, advokát,
Mgr. Jakub Adámek, advokátní koncipient,
ŘANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s.r.o.

act RANDA HAVEL ■ LEGAL

Poznámky:

1 K dispozici na https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNB7NGQS1H.

2 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník").

3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (dále jen „Směrnice").

4 K tomu srov. ustanovení čl. 28 odst. 1 Směrnice, který stanoví: „Členské státy do 13. prosince 2013 přijmou a zveřejní právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí. […] Budou tyto předpisy používat od 13. června 2014."

5 Předkládací zpráva k tomuto návrhu uvádí: „Stran transpozice této směrnice je s Českou republikou veden ze strany Evropské komise tzv. EU-pilot č. 7592/15/JUST. Přestože se některé z vytýkaných bodů podařilo vysvětlit, u řady ustanovení je vysoce pravděpodobné, že vysvětlení podané Českou republikou nebude Komisí akceptováno. S ohledem na pokročilou fázi tohoto dialogu, jenž probíhá od roku 2014, hrozí České republice žaloba pro porušení povinností vyplývajících ze Smlouvy o fungování Evropské unie."

6 K tomu srov. § 1732 odst. 2 občanského zákoníku.

7 Více k uzavírání smluv v e-shopech viz: OŽANA, Jan a Jakub ADÁMEK. K uzavírání kupní smlouvy v prostředí internetových obchodů (e-shopů). © EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. Praha: 2017 [cit. 2018-09-13]. K dispozici na https://www.epravo.cz/top/clanky/k-uzavirani-kupni-smlouvy-v-prostredi-internetovych-obchodu-e-shopu-105853.html. OŽANA, Jan a Jakub ADÁMEK. Vybrané právní aspekty „vrácení" zboží koupeného spotřebitelem v internetovém obchodě (e-shopu). © EPRAVO.CZ Magazine 4/2018. Praha: 2018 [cit. 2018-09-13]. K dispozici na http://www.randalegal.com/download/files/articles_vybranepravniaspekty_vracenizbozikoupenehospotrebitelemid202757.pdf.

8 Tamtéž.

9 Způsobem uzavírání smluv v tomto kontextu myslíme rozlišení na zákonný nebo smluvní režim procesu uzavírání distančních smluv.

10 K tomu srov. navržené znění § 1826a odst. 3 občanského zákoníku.

11 Srov. § 1838 občanského zákoníku, resp. § 1816 občanského zákoníku ve znění „tlačítkové novely".

12 PELIKÁNOVÁ, Irena a Robert PELIKÁN. Komentář k § 1838 Neobjednané plnění. In: ŠVESTKA, Jiří, Jan DVOŘÁK, Josef FIALA aj. Občanský zákoník: Komentář, Svazek V, (§ 1721-2520) [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2019-3-4]. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

13 Srov. § 1838 občanského zákoníku, resp. § 1816 občanského zákoníku ve znění „tlačítkové novely".

14 Srov. § 2 odst. 3 a § 3 občanského zákoníku.

15 Navíc, objednání zboží v e-shopu zpravidla předchází shrnutí objednávky (srov. § 1826 odst. 3 občanského zákoníku), ve kterém je obsažena informace o tom, jaké zboží a za jakou cenu si spotřebitel objednává. V takové situaci by podle našeho názoru mělo být osobě průměrného rozumu (srov. § 4 odst. 1 občanského zákoníku) zřejmé, že kliknutím na tlačítko „objednat" činí objednávku. A to i navzdory tomu, že by na příslušném tlačítku (jako tomu je v současnosti) chyběla informace o tom, že se jedná o objednávku zavazující k platbě. Domníváme se tedy, že spotřebitel by v takové situaci nemohl v dobré víře argumentovat tím, že obdržel neobjednané plnění, neboť objednávku (byť jednostranně nezávaznou) učinil. Výjimku by mohly tvořit např. situace, kdy by spotřebitel byl uveden v omyl již ohledně toho, že vůbec činí nějakou objednávku.

16 Pro úplnost dodáváme, že kupní smlouva je tzv. konsenzuálním smluvním typem. K uzavření kupní smlouvy v e-shopu proto může dojít ještě před tím, než je zboží dodáno a zaplaceno. Za těchto okolností tedy spotřebiteli vznikne na základě uzavřené smlouvy povinnost objednané zboží převzít a zaplatit. Vzhledem k tomu je sankci uvedenou v navrhovaném ustanovení § 1826a odst. 3 občanského zákoníku třeba vnímat jako výjimku z tohoto pravidla.

17 Srov. § 1780 odst. 2 občanského zákoníku.

18 Srov. § 1824 a násl. občanského zákoníku.

19 HULMÁK, Milan. Komentář k § 1824. In: HULMÁK, Milan, PETROV, Jan, LAVICKÝ, Petr, DVOŘÁK, Bohumil, ŠILHÁN, Josef, DÁVID, Radovan, RICHTER, Tomáš, LASÁK, Jan. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 523.

20 Srov. § 1812 občanského zákoníku.

21 Srov. § 6 odst. 2 občanského zákoníku.

22 Srov. § 582 odst. 1 občanského zákoníku.

23 Srov. § 1815 občanského zákoníku.

24 Srov. § 1 odst. 2 občanského zákoníku.

25 Za použití analogie k ustanovení § 582 odst. 1 a § 1815 občanského zákoníku.

26 Za použití analogie k ustanovení § 553 odst. 2, § 582 odst. 1 a § 1815 občanského zákoníku.

27 Závěr o povinnosti spotřebitele vrátit takto dodané zboží je postaven především na argumentaci, že se v daném případě nejedná o neobjednané plnění (jak bylo vysvětleno výše v bodě 1. tohoto článku) a zároveň se jedná o předmět vlastnictví jiné osoby. Připravovaná novela však již neříká, která ze smluvních stran by hradila náklady spojené s vrácením tohoto zboží. Jsme toho názoru, že v dané situaci by měl takové náklady hradit provozovatel e-shopu (resp. měl by je spotřebiteli nahradit). V situaci, kdy spotřebitel není takovou objednávkou vázán, totiž podle našeho názoru nelze (při zohlednění výkladového pravidla uvedeného v § 1812 občanského zákoníku) po spotřebiteli spravedlivě požadovat, aby náklady na vrácení takového zboží nesl ze svého.

28 Srov. § 1812 občanského zákoníku.

Materiální publicita katastru nemovitostí a poznámky k ochraně věcných práv

Tento článek bude věnován zásadě materiální publicity a poznámkám spornosti a rozepře, které slouží jako ochrana proti působení této zásady bez dalšího. Cílem tohoto článku je mimo jiné vzájemné srovnání obou poznámek a přiblížení situací pro jejich praktické využití.

Právní úprava zásady materiální publicity a poznámek rozepře a spornosti zápisu je obsažena v ust. § 980 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (NOZ). Tato úprava se netýká jen katastru nemovitostí, ale všech veřejných seznamů, tedy veřejně přístupných evidencí věcí (např. o letecký rejstřík, plavební rejstřík, rejstřík ochranných známek, průmyslových či užitných vzorů). Za nejčastěji využívaný veřejný seznam lze však bezpochyby považovat katastr nemovitostí, proto se bude tento článek dále zabývat poznámkami zapisovanými do katastru nemovitostí a nebude nijak pojednávat o jiných veřejných seznamech.

Zásada materiální publicity

Jak poznámka spornosti zápisu, tak poznámka rozepře úzce souvisí se zásadou materiální publicity veřejných seznamů, která je zakotvena zejména v ust. § 984 odst. 1 NOZ: „Není-li stav zapsaný ve veřejném seznamu v souladu se skutečným právním stavem, svědčí zapsaný stav ve prospěch osoby, která nabyla věcné právo za úplatu v dobré víře od osoby k tomu oprávněné podle zapsaného stavu. Dobrá víra se posuzuje k době, kdy k právnímu jednání došlo; vzniká-li však věcné právo až zápisem do veřejného seznamu, pak k době podání návrhu na zápis."

Související ust. § 980 odst. 2 NOZ („Je-li právo k věci zapsáno do veřejného seznamu, má se za to, že bylo zapsáno v souladu se skutečným stavem. Bylo-li právo k věci z veřejného seznamu vymazáno, má se za to, že neexistuje.") sice zakotvuje pouze vyvratitelnou právní domněnku, která nikoho jeho vlastnického či jiného věcného práva nezbavuje a pouze přenáší důkazní břemeno na toho, kdo tvrdí, že zápis ve veřejném seznamu je nesprávný, dotčenému subjektu však může tento přenos důkazního břemene v praxi přinést mnohé potíže.

Aplikace zásady materiální publicity a tedy ochrany dobré víry nabyvatele v zápis ve veřejném seznamu, není neomezená, ale uplatní se pouze v případech, kdy:

a) je dán rozpor mezi právním stavem skutečným a zapsaným ve veřejném seznamu;
b) k nabytí práva došlo na základě právního jednání (tedy nikoliv například děděním či darováním);
c) právní jednání, na základě kterého došlo k nabytí práva, je úplatné;
d) právo bylo nabyto v dobré víře;
e) právo bylo nabyto od osoby zapsané ve veřejném seznamu;
f) nelze aplikovat výjimku dle ust. § 984 odst. 2 NOZ, tj. nejedená se o nabytí práva nezbytné cesty, výměnku či věcného práva vznikajícího ze zákona bez zřetele na stav zápisů ve veřejném seznamu;
g) skutečný vlastník neuplatnil své právo ve smyslu ust. § 985 nebo § 986 NOZ, tedy nepožádal o zápis poznámky spornosti zápisu či poznámky rozepře.

Jinými slovy, jsou-li výše uvedené předpoklady splněny, je možné nabýt právo (vlastnické či jiné věcné právo) i od nevlastníka.

Dostane-li se však stav zapsaný do veřejného seznamu do rozporu se stavem skutečným, je na místě k ochraně svého práva využít zápisu poznámky spornosti zápisu či poznámky rozepře, čímž skutečný vlastník (či oprávněný

z jiného věcného práva) zabrání tomu, aby případný další nabyvatel vlastnického či jiného věcného práva mohl splnit podmínky pro uplatnění zásady materiální publicity a tedy nabytí vlastnického či jiného věcného práva od nevlastníka. Je však nutno mít na paměti, že mezi skutečným vlastníkem a tím, komu svědčí popíraný zápis, se zásada materiální publicity neuplatňuje.

Poznámka rozepře

O zápis poznámky rozepře může žádat každý, jehož právo je dotčeno tím, že stav zapsaný ve veřejném seznamu není v souladu se stavem skutečným, prokáže-li, že uplatnil své právo u příslušného orgánu veřejné moci. V případě nesouladu spočívajícího v nesprávném zápisu práva v katastru nemovitostí je tímto orgánem soud. Dle komentářové literatury k NOZ má žaloba, kterou lze v této souvislosti podat, původ přímo v ust. § 985 NOZ, nejde o žalobu ve smyslu ust. § 80 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, neboť není nutné (na rozdíl od žaloby dle § 80 osř) prokazovat právní zájem.[1] Zajímavé je pak srovnání s judikaturou Nejvyššího soudu; této je k úpravě poznámky rozepře (a stejně tak poznámky spornosti) stále málo, avšak lze již vysledovat ustálený názor týkající se právě určovací žaloby a naléhavého právního zájmu na tomto určení. Jako příklad lze uvést rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. 22 Cdo 3234/2018. V tomto sporu se žalobce domáhal určení, že předmětná bytová jednotka je v zaniklém a dosud nevypořádaném společném jmění manželů. Soudy nižších stupňů shodně dovodily, že žalobce nemá naléhavý právní zájem na určení, že bytová jednotka je součástí SJM, proto byla žaloba zamítnuta. Nejvyšší soud naopak dovodil, že: „Je-li tedy v katastru nemovitostí jako vlastník nemovitosti evidován jen jeden z (bývalých) manželů a druhý tvrdí, že věc je předmětem zaniklého, avšak doposud nevypořádaného SJM, může se domáhat určení, že nemovitost je v zaniklém a doposud nevypořádaném SJM. Pokud v průběhu řízení nastanou účinky zákonné domněnky vypořádání (§ 741 o. z., § 150 odst. 4 zák. č. 40/1964 Sb.), bude třeba žalobu změnit na určení, že věc je v podílovém spoluvlastnictví účastníků. Na takovém určení má žalobce naléhavý právní zájem."

Nejvyšší soud tedy otázku právního zájmu ve výše nastíněném případě řeší, avšak existenci naléhavého právního zájmu spatřuje právě v rozporu mezi stavem zapsaným v katastru nemovitostí a stavem skutečným.

Institut poznámky rozepře lze uplatnit v případě, kdy příslušné právo vzniklo či zaniklo mimoknihovním způsobem (například vydržením) nebo kdy právní důvod dodatečně odpadl (například odstoupením od smlouvy jednou ze smluvních stran). [2]

Žadatelem o zápis poznámky rozepře a žalobcem může být osoba, která je zápisem dotčena na svém věcném právu, nikoliv právu jiného charakteru, byť nepochybně například nájemce nemovitosti může být dotčen právní nejistotou ohledně toho, kdo je vlastníkem předmětu nájmu.

Poznámka rozepře nabývá účinků vůči třetím osobám doručením žádosti o její zápis katastrálnímu úřadu, nikoliv až jejím vyznačením v katastru nemovitostí.

Poznámka spornosti zápisu

O zápis poznámky spornosti může žádat každý, kdo tvrdí, že je na svém právu dotčen zápisem v katastru nemovitostí. Příslušný katastrální úřad zapíše poznámku bez doložení dalších skutečností, vymaže ji však, pokud žadatel do 2 měsíců nedoloží, že své právo, k jehož ochraně se poznámka vztahuje, uplatnil u soudu.

Poznámku spornosti lze uplatnit v případě zápisu práva bez právního důvodu. Může se jednat o zápis na základě absolutně neplatných, zdánlivých či padělaných smluv. Existence právního důvodu se posuzuje k okamžiku, kdy byl podán návrh na vklad práva do katastru nemovitostí. Pokud právní důvod před tímto okamžikem trval, ale před podáním návrhu odpadl, jedná se také o zápis bez právního důvodu.[3]

Žadatelem o zápis poznámky rozepře a žalobcem může být opět jen osoba, která byla zápisem práva dotčena na svém věcném právu, nikoliv právu jiného charakteru.

Vzhledem k tomu, že poznámka spornosti zápisu má oproti poznámce rozepře naléhavější povahu, je možné o její zápis žádat ještě před podáním související žaloby. V případě dodržení zákonem stanovených lhůt (1 měsíce ode dne, kdy se oprávněný z věcného práva o napadaném zápisu dozvěděl, nebyl-li však o zápisu vyrozuměn, prodlužuje se lhůta na 3 roky ode dne, kdy byl napadaný zápis proveden), působí poznámka i do minulosti, tedy vůči právům třetích osob zapsaným poté, co došlo ke spornému zápisu, avšak předtím, než bylo požádáno o zápis poznámky spornosti.

Podání návrhu na zápis poznámky po uplynutí těchto lhůt je možné, poznámka však v takovém případě nepůsobí bez dalšího i do minulosti, do budoucnosti /vůči osobám, jejichž právo bylo zapsáno do veřejného seznamu poté, co dotčená osoba o zápis poznámky požádala/ však působí vždy. Nicméně, i v případě zmeškání lhůty může soud vyhodnotit, že osoba dotčená nesprávným zápisem své právo neztrácí. Rovněž, nedošlo-li k zápisu dalšího práva na základě sporovaného zápisu, nemá zmeškání lhůt význam; jinými slovy, vůči osobě, které svědčí popíraný zápis, není zmeškání lhůty významné.

Aby mohla poznámka spornosti zápisu působit i do budoucnosti, musí být katastrálnímu úřadu ve lhůtě 2 měsíců ode dne doručení žádosti o zápis poznámky doloženo, že dotčená osoba uplatnila své právo u soudu.

Úprava v katastrálním zákoně

Úprava poznámek v zákoně č. 256/2013 Sb., katastrálním zákoně, je obsažena v jeho ust. § 24: „Není-li stav zapsaný v katastru v souladu se skutečným právním stavem, osoba, jejíž věcné právo je dotčeno, se domáhá odstranění nesouladu, a prokáže-li, že své právo uplatnila u soudu, zapíše se na její žádost do katastru poznámka spornosti zápisu. Obdobně se zapíše do katastru poznámka spornosti zápisu i v případě, že někdo tvrdí, že je ve svém právu dotčen zápisem provedeným do katastru bez právního důvodu ve prospěch jiného a žádá, aby to bylo v katastru poznamenáno. Poznámku spornosti zápisu, která působí proti zápisu provedenému na základě napadeného právního jednání a na něj navazujícím zápisům, zapíše katastrální úřad také na základě oznámení soudu o podané žalobě nebo na základě doloženého návrhu žalobce, pokud žalobce podal žalobu o určení, že právní jednání, na jehož základě má být zapsáno právo do katastru, je neplatné, zdánlivé nebo zrušené." Úprava zde obsažená je oproti občanskému zákoníku na první pohled matoucí v tom, že poznámky souhrnně nazývá „poznámkou spornosti" a nijak výrazně nerozlišuje mezi poznámkou rozepře a poznámkou spornosti zápisu.

Při bližším pohledu lze identifikovat, že první věta citovaného ustanovení dopadá na občanskoprávní úpravu poznámky rozepře („prokáže-li, že své právo uplatnila"); důkazem o předchozím uplatnění práva u soudu může být kopie žaloby opatřená podacím razítkem, datová zpráva obsahující žalobní návrh s údaji o jeho doručení soudu či potvrzení

BRODEC & PARTNERS

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

KORPORÁTNÍ PRÁVO
ZÁVAZKOVÉ PRÁVO
VEŘEJNÉ ZAKÁZKY
VEŘEJNÁ PODPORA
ČERPÁNÍ Z FONDŮ EU
INSOLVENČNÍ PRÁVO

SPORTOVNÍ PRÁVO
FÚZE A AKVIZICE
MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ
PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU
PRÁVO NEMOVITOSTÍ
STAVEBNÍ PRÁVO

2018 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2017 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2016 právnická firma roku
VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

2015 právnická firma roku
DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

BRODEC&PARTNERS, s.r.o., advokátní kancelář, Rubešova 162/8, 120 00 Praha,
Tel.: +420 224 247 215, Fax: +420 224 247 215, Email: info@akbrodec.cz,
Web: www.akbrodec.cz

soudu o podání žaloby s konkrétním obsahem, přičemž by se mělo jednat o žalobu na určení existence, neexistence nebo promlčení věcného práva (k charakteru žaloby viz výše).

Druhá věta citovaného ustanovení dopadá na občanskoprávní úpravu poznámky spornosti zápisu, kdy je zapsané věcné právo dotčeno zápisem bez právního důvodu, přičemž žádost o zápis poznámky nemusí být při jejím doručení katastrálnímu úřadu doložena důkazem o tom, že žaloba byla podána k soudu; tento důkaz musí být v případě zápisu poznámky spornosti doložen dodatečně. Z Návodu pro správu katastru nemovitostí vyplývají tyto podmínky pro zápis poznámky bez doložení, že byla žaloba podána:

- o zápis poznámky žádá osoba dotčená určitým zápisem v katastru, tedy osoba, která
  - v důsledku takového zápisu přestala být zapsána jako vlastník či jiný oprávněný, nebo její právo bylo provedeným zápisem omezeno;
  - potenciální právní nástupce (zejm. možný dědic) osoby podle předchozího bodu;
- zápis, který je napadán, je alespoň potenciálně bez právního důvodu, přičemž zápisem bez právního důvodu je zejména zápis provedený na základě
  - neplatného, zdánlivého nebo zrušeného právního jednání;
  - právního důvodu, který odpadl k datu předcházejícímu právním účinkům zápisu; či
  - podvržené listiny.

Třetí věta citovaného ustanovení umožňuje zápis poznámky na základě oznámení soudu nebo na základě návrhu žalobce doloženého důkazem o tom, že k soudu byla podána žaloba na určení, že právní jednání, na jehož základě má být zapsáno právo do katastru nemovitostí, je neplatné, zdánlivé nebo zrušené. Rozdíl mezi poznámkou podle věty první a třetí spočívá v žalovaném nároku.

Závěr

Oproti předchozí právní úpravě nepochybně došlo k výraznému posílení důvěry v zápisy v katastru nemovitostí. I přesto je však stále nutno dbát velké obezřetnosti při dispozicích s nemovitostmi a nespoléhat se pouze na zápis v katastru nemovitostí.

Poznámky rozepře a spornosti zápisu jsou samozřejmě vhodnou protiváhou principu materiální publicity směřující k ochraně vlastnických a jiných věcných práv, která by mohla být působením principu materiální publicity dotčena, vyžadují však od vlastníků či jiných oprávněných z věcných práv dostatečnou bdělost, což je ale zcela v souladu s klasickou římskou zásadou „vigilantibus iura scripta sunt".

S ohledem na malý počet rozhodnutí Nejvyššího soudu, která jsou ve věcech týkajících se zápisu poznámky rozepře či spornosti zápisu vydána, by se nabízelo uzavřít, že tyto instituty prozatím nejsou nijak hojně využívány. Nicméně, absence judikatury může svědčit i o tom, že zavedení této právní úpravy do praxe nepřináší větší problémy. ●

Mgr. Sylvie Menšíková, advokátka,
Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.

advokátní kancelář tdpA

Poznámky:

1 Spáčil, J. a kol.: Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1276 s.
2 Tamtéž.
3 Tamtéž.

NEVÍTE KAM DÁL?

STUDUJTE PRÁVO ONLINE

www.epravo.cz/eshop

Co přináší návrh zákona o hromadných žalobách?

Proces schválení návrhu zákona o hromadných žalobách (dále jen „Zákon“) je v plném běhu, protože Ministerstvo spravedlnosti poslalo v nedávných dnech paragrafové znění návrhu Zákona k připomínkovému řízení. Česká navrhovaná úprava se nicméně velmi liší od ostatních evropských úprav a až příliš se přibližuje americkému modelu hromadných žalob, tzv. class action, včetně přebírání nešvarů tohoto systému.

Dosavadní možnosti kolektivní ochrany jednotlivců

Určité prvky kolektivních žalob můžeme spatřovat i nyní v našich jednotlivých právních předpisech, nicméně se nejedná o komplexní úpravu, která by jednotlivcům poskytla dostatečnou ochranu jejich práv. Stěžejní je v tomto případě zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, kdy na základě § 25 odst. 2 může sdružení nebo profesní organizace, jež mají oprávněný zájem na ochraně spotřebitele, nebo oprávněný subjekt,[1] podat návrh na zahájení řízení, v rámci kterého se bude domáhat zdržení se protiprávního jednání ve věci ochrany práv spotřebitelů. Nicméně v takto zahájeném řízení je účastníkem pouze tato spotřebitelská organizace a samotní spotřebitelé se na řízení nikterak nepodílí.

Obdobným případem je § 2989 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého se mohou právnické osoby hájící zájmy soutěžitelů nebo zákazníků domáhat po rušiteli zdržení se nekalosoutěžního jednání či odstranění závadného stavu.

Příliš široký věcný rozsah Zákona

Věcná působnost Zákona je vymezena v § 2 jen velmi obecně. Primárním smyslem hromadných žalob je ochrana spotřebitelů, přesto Zákon počítá s rozhodováním všech soukromoprávních sporů, o kterých lze uzavřít smír, tedy i např. pracovněprávních nároků, nároků vzniklých z hospodářské soutěže včetně nároků soutěžitelů i nároků uplatňovaných podnikateli, např. dodavateli. Důvodová zpráva k návrhu Zákona dokonce uvádí i možnost aplikace na sousedské spory.

Rozsah věcné působnosti je tedy excesivní i s ohledem na návrh směrnice o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů (dále jen „Směrnice“), která, jak už plyne ze samotného názvu, počítá se zavedením kolektivního řízení pouze pro oblast ochrany práv spotřebitelů. Navrhovaná věcná působnost Směrnice je tak mnohem užší než věcná působnost Zákona.

Jediné, co Zákon sám vylučuje ze své věcné působnosti, je uplatňování práv, o nichž nelze uzavřít smír (zejména věci rodinněprávní a statusové), a práv na náhradu újmy způsobené při výkonu veřejné moci.[2]

Taktéž je v Zákoně oproti Směrnici šířeji vymezen rozsah práv, kterých se žalobce může dle § 30 Zákona prostřednictvím hromadné žaloby domáhat. V návrhu Zákona nejsou nároky nikterak omezeny, takže oproti obvyklým zdržovacím nárokům lze uplatnit i nároky na plnění včetně peněžitého plnění. Dokonce nejsou vyloučeny ani peněžité nároky na náhradu újmy, což znamená, že členové skupiny by se tak kromě náhrady materiální škody mohli domáhat i náhrady nemajetkové újmy.

Odhlašovací, nebo přihlašovací řízení?

Hromadné žaloby mohou fungovat na základě dvou režimů. Prvním z nich je odhlašovací (opt-out) režim, kdy se řízení účastní všichni členové dané skupiny, kteří disponují stejnými či obdobnými nároky, ledaže výslovně vyjádří svůj nesouhlas s účastí v řízení. Druhým možným režimem je přihlašovací (opt-in) režim, kdy se řízení účastní pouze ty subjekty, které se do řízení samy přihlásily. Při projednávání znění návrhu Zákona bylo hojně diskutováno, který z daných režimů bude nejlepší využít. Nakonec Zákon počítá s využitím obou režimů.

U peněžitých nároků zpravidla přesahujících 10 000 Kč u jednoho člena skupiny se použije režim přihlašovací.

Odhlašovací režim je určen pro nepeněžité nároky a pro nároky zpravidla nepřesahující 10 000 Kč u jednoho člena skupiny. V případě peněžitých nároků a úspěchu žalobce bude muset žalovaný složit do soudní úschovy částku odpovídající součtu nároků všech členů skupiny (§ 110 Zákona), a to i když se řízení vůbec

neúčastnili. Pokud se někteří členové skupiny nepřihlásí o výplatu přiznané částky, případne nevyplacená částka státu (§ 114 Zákona). Zákon už ale neřeší, jak se v odhlašovacím režimu stanoví celková částka, když nemusí být zřejmé, kolik má vlastně skupina členů. Dále vyvstává otázka, co když se přihlásí více členů skupiny, než se očekávalo, a daná částka nebude stačit? Bude muset žalovaný doplácet?

Je také otázkou, zda je hranice 10 000 Kč zvolena vhodně a neměla by být nižší, např. 5 000 Kč. Jednou ze základních právních zásad je zásada „Vigilantibus iura scripta sunt", tedy práva náležejí bdělým. Odhlašovací řízení představuje prolomení této zásady se závažnými potenciálními důsledky pro žalovaného. Aktuálně činí minimální mzda 13 350 Kč měsíčně. Lze proto očekávat, že už od částky okolo 5 000 Kč by se daný subjekt měl o svoje práva starat sám, a proto se případně aktivně do soudního řízení přihlásit.

Správce a jeho odměna

Jedním ze subjektů, který je oprávněn podat hromadnou žalobu, je vedle samotného člena skupiny a zájmového spolku také správce skupiny. Správcem dané skupiny může být pouze subjekt, který získal akreditaci od Ministerstva spravedlnosti. V případě odhlašovacího režimu lze podat žalobu pouze prostřednictvím správce skupiny (§ 38 Zákona).

Tento správce následně v případě úspěchu ve věci může obdržet odměnu ve výši 20–30 % z přisouzeného plnění (§ 99 Zákona) Toto ustanovení bude jednotlivé správce motivovat k vyhledávání sporů s co největší majetkovou hodnotou, protože takové spory představují pro správce největší zisk.

V kombinaci s odhlašovacím řízením to znamená motivaci správců k tomu, aby co nejvíce nadhodnotili počet členů skupiny a zveličovali jejich nároky, aby pak v rámci vyjednávání o smíru měli co nejlepší pozici. Tím bude ze strany správců docházet k morálnímu hazardu a neetickému chování. V případě počtu stovek nebo dokonce tisíců členů skupiny je přitom nereálné, aby byl každý jednotlivý nárok na náhradu nemajetkové újmy přezkoumáván tak detailně, jako by tomu bylo v individuálním řízení.

Zpřístupňování důkazních prostředků

Návrh Zákona pracuje s institutem zpřístupnění důkazních prostředků, který je primárně institutem anglosaského práva, kde ho lze nalézt pod názvem discovery. V našem právním řádu ho můžeme najít v zákoně č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOHS").

V § 10 odst. 3 ZOHS je nicméně zakotven požadavek, aby v návrhu na zpřístupnění dokumentů bylo uvedeno „co nejpřesnější označení dokumentů, jak to odpovídá dostupným skutečnostem". Zákon naproti tomu v § 144 odst. 2 stanoví požadavek na „vymezení požadovaných dokumentů, jak to odpovídá dostupným skutečnostem, v rozsahu, který lze při vynaložení rozumného úsilí po navrhovateli požadovat". Ze Zákona tedy oproti ZOHS vypadl požadavek na co nejpřesnější označení dokumentů.

Hrozí proto požadavky na rozsáhlé zpřístupňování dokumentů včetně tzv. „lovení důkazů". Navrhovatel se tak může domáhat zpřístupnění např. jakékoliv interní komunikace, výpisu klientů z interní databáze, či dokonce obchodního nebo bankovního tajemství. Zákon sice v takovém případě zakotvuje určité záruky, např. možnost určitého omezení osob, kterým budou dokumenty zpřístupněny (§ 150 a násl. Zákona), to se ale jeví jako nedostatečné. V případě, že subjekt informace ze zpřístupněných důkazních prostředků zveřejní nebo jinak zneužije, má sice poškozený nárok na náhradu újmy, nicméně pokud půjde o nemajetný subjekt, reálně žádnou náhradu neobdrží.

Zákon v § 154 počítá se složením jistoty ve výši 50 000 Kč s tím, že tato jistota může být zvýšena, pokud „zjevně nepostačuje k zajištění náhrady újmy". Jde tedy o obdobnou úpravu jako v případě předběžných opatření.[3] Dle zkušeností autorek s nařizováním předběžných opatření ale soudy obvykle nepožadují vyšší jistoty, přestože mají tu možnost. Je proto otázkou, jak soudy přistoupí k možnosti zvýšení jistoty v tomto případě. Další otázkou je, zda by zvýšená jistota postačovala ke krytí újmy v případě úniku obchodního, nebo dokonce bankovního tajemství.

Subjektu, který nevyhoví soudu o zpřístupnění důkazních prostředků, může hrozit pokuta ve výši až 10 mil. Kč nebo až 1 % z čistého obratu za poslední ukončené účetní období.

Riziko zahlcení soudů

Důvodová zpráva k Zákonu se opírá o tvrzení, že úprava hromadných žalob ulehčí soudům, které díky Zákonu nebudou zahlceny jednotlivými žalobami. Nicméně dle § 113 Zákona budou muset soudy posuzovat, zda každý jednotlivý člen skupiny, který se přihlásí o přiznaný nárok, splňuje podmínky pro výplatu plnění. Což při počtu i několika stovek jednotlivců představuje pro soud enormní administrativní zátěž. Je proto otázkou, jestli by nebylo vhodnější přenést výplatu plnění na správce.

Závěr

Návrh Zákona v současném znění nepředstavuje příliš povedenou úpravu. Primárním problémem je příliš široce vymezený věcný rozsah, kdy bude možné podat hromadnou žalobu i ohledně zaměstnaneckých nároků nebo v případě sporů mezi podnikateli. Předložená úprava navíc zavádí odhlašovací řízení, což jde proti Směrnici i úpravě ve většině členských zemích EU. Dále neposkytuje dostatečnou ochranu před zneužitím hromadných žalob. Zákon zavádí povinnost zpřístupnit důkazní prostředky, aniž by ale přitom dostatečně chránil povinného, zejména pak obchodní a bankovní tajemství. Nastavený odhlašovací režim také významně zatíží soudy, zejména pokud budou muset rozhodovat o výplatě peněžitého plnění. ●

Mgr. Eliška Miklíková,advokátka,
Martina Vodičková,právní asistentka,
Eversheds Sutherland Dvořák Hager,
advokátní kancelář, s.r.o.

EVERSHEDS
SUTHERLAND

Poznámky:

1 Subjekt uvedený v seznamu osob oprávněných k podání žalob na zdržení se protiprávního jednání v oblasti ochrany práv spotřebitelů.

2 Dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.

3 Viz § 75b zákona č.99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

NEDELKA KUBÁČ ADVOKÁTI

Specialisté na hospodářskou soutěž.

hospodářská soutěž
energetika
veřejné zakázky
compliance

Praha Bratislava

www.nklegal.eu

Výzva k vrácení dotace – lze se jí účinně bránit? Kdy je vhodné dotaci vrátit a co by měl příjemce zvážit před přijetím konečného rozhodnutí?

Výzva poskytovatele k vrácení dotace nebo její části představuje dokument, kterým je vyzýván příjemce k dobrovolnému vrácení poskytnutých finančních prostředků pro porušení povinnosti stanovené právními předpisy, nedodržení účelu dotace či porušení jiné podmínky, za které byla dotace poskytnuta. V reakci na tuto výzvu se stále častěji setkáváme s otázkou ze strany příjemců, jak v takovém případě postupovat, resp. zda na výzvu poskytovatele dotaci či její poměrnou část vrátit nebo zvolit jiný postup.

Legislativní rámec možného postupu

Zjistí-li poskytovatel, že u příjemce nastaly skutečnosti svědčící o porušení rozpočtové kázně, je ve smyslu § 14f zák. č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v platném a účinném znění (dále jen „RP"), povinen vyzvat příjemce k vrácení dotace, resp. její poměrné části odpovídající míře a závažnosti porušení. Příjemce má na výběr ze tří možných variant, jak postupovat:

- výzvě vyhovět a prostředky dotace v požadovaném rozsahu a termínu vrátit;
- výzvě vyhovět zčásti a vrátit část prostředků dotace (tj. v části, ve které příjemce považuje výzvu za oprávněnou); nebo
- výzvě nevyhovět, tj. prostředky dotace nevracet.

V případě, kdy se příjemce rozhodne výzvě zcela vyhovět a vrátí poskytovateli finanční prostředky v plném rozsahu, nastává právní domněnka vyjádřená slovy „platí, že nedošlo k porušení rozpočtové kázně".[1] To znamená, že vrácením prostředků dotace v požadované výši je celý případ uzavřen; poskytovatel nezahajuje řízení o uložení odvodu ani penále, neboť k porušení rozpočtové kázně v právním slova smyslu nedošlo.

U druhé možnosti, tj. u částečného vyhovění výzvě, výše uvedená domněnka platí v rozsahu odpovídajícím vráceným prostředkům. V praxi zde může nastat problém, že zjištění poskytovatele je vícečetné (více pochybení), přičemž poskytovatel při uložení sankce uplatnil princip absorpční zásady a vyměřil výši vratky v sazbě odpovídající nejpřísněji postihovanému pochybení. V případě nesouhlasu (jen) s některým zjištěním je proto zapotřebí důkladně zhodnotit a zohlednit, jaký by měla případná změna klasifikace zjištěného pochybení reálný dopad na výši vratky dotace.

Za situace, kdy příjemce výzvě nevyhoví, poskytovatel předá věc k zahájení řízení o uložení odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně příslušnému finančnímu úřadu. Správu odvodů za porušení rozpočtové kázně a penále vykonávají finanční úřady podle zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném a účinném znění (dále jen „DŘ") a porušitel rozpočtové kázně má při správě odvodů za porušení rozpočtové kázně postavení daňového subjektu. Proti rozhodnutí o odvodu a penále je následně přípustné odvolání ve smyslu § 109 a n. DŘ, o kterém rozhoduje správce daně nejblíže nadřízený správci daně, jenž napadené rozhodnutí vydal.

V tomto ohledu lze poukázat na § 44a odst. 13 RP, který upravuje institut prominutí odvodu či penále. Dle tohoto ustanovení může příjemce z důvodů hodných zvláštního zřetele požádat Generální finanční ředitelství o prominutí nebo částečné prominutí odvodu a penále, a to do 1 roku ode dne nabytí právní moci platebního výměru. Vzhledem k tomu, že žádost o prominutí může podat ten, kdo porušil rozpočtovou kázeň, a to po nabytí právní moci platebního výměru, je vyloučeno, aby o prominutí požádal příjemce, který provedl dobrovolnou vratku.

Východiska pro přijetí rozhodnutí ze strany příjemce

Před přijetím samotného rozhodnutí, jak ohledně výzvy dále postupovat, by měl příjemce vždy nejprve posoudit, jak závažných pochybení se dopustil, a zvážit své potenciální šance na moderaci požadované vratky dotace a uvážit její přiměřenost. Zároveň by volba postupu měla být ze strany příjemce, resp. jeho orgánů, učiněna s přihlédnutím k povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře,[2] a to právě s ohledem na to, jaké jsou potenciální šance v případě přezkumu rozhodnutí o odvodu či penále, resp. podání žádosti o prominutí odvodu či penále, včetně posouzení výhod a rizik jednotlivých variant možného postupu.

Toto je nutno učinit z důvodu, aby nedošlo k vrácení finančních prostředků v situaci, kdy by byla dána vysoká šance na moderaci požadované vratky (resp. následně uloženého odvodu a vyměřeného penále) za využití opravných prostředků či jiných nástrojů, k jejichž užití příjemce dotace opravňují právní předpisy, a naopak aby příjemce nepodstoupil nepřiměřené riziko uložení odvodu a penále a vzniku dalších finančních a časových nákladů v rámci následných řízení

CERMAKASPOL.CZ

NA IP JE TADY ČERMÁK

Ochrana duševního vlastnictví *(intellectual property, IP)* je běh na dlouhou trať. Vyžaduje kromě vzdělání v oboru, perfektního právnického myšlení a jazykových znalostí spolehlivý tým lidí, a to nejen právníků, ale i patentových zástupců, finanční zázemí a stabilitu. Bez zkušených, technicky vzdělaných patentových zástupců nelze sepsat úspěšnou patentovou přihlášku. Bez finančního zázemí nelze koordinovat desítky patentových zástupců a platit úřední poplatky za získávání a údržbu průmyslových práv po celém světě. A bez stability, měřené na desetiletí, nelze dotáhnout patentovou přihlášku do konce (často to trvá víc než deset let) a sledovat lhůty udržování IP portfolií v platnosti. **To všechno máme. A díky tomu můžeme pečovat o Vaše IP.**

Čermák a spol. - advokátní a patentová kancelář
Elišky Peškové 15
150 00 Praha 5

Tel.: +420 296 167 111
Fax: +420 224 946 724
intelprop@apk.cz
www.cermakaspol.cz

ČERMÁK a spol.
advokátní a patentová kancelář
law and patent office

PATENTY • OCHRANNÉ ZNÁMKY • UŽITNÉ A PRŮMYSLOVÉ VZORY
NEKALÁ SOUTĚŽ • FARMACEUTIKA • SPRÁVA PORTFOLIÍ • REŠERŠE • SPORY

za situace, kdy je pravděpodobnost úspěchu velmi nízká.

Upozornit lze i na § 44a odst. 4 písm. a) RP, dle kterého platí, že „při stanovení částky odvodu vezme finanční úřad v úvahu závažnost porušení povinnosti, jeho vliv na dodržení účelu dotace a hospodárnost uložené sankce." Zároveň podle § 14 odst. 5 RP je třeba při stanovení výše odvodu přihlédnout k „závažnosti porušení rozpočtové kázně a jeho vlivu na dodržení účelu dotace." V této souvislosti proto nelze opomenout uvážit princip přiměřenosti ukládané sankce, resp. výše požadované vratky.

Příjemce dotace v rámci svého uvážení proto musí zohlednit, zda částka dotace, k jejímuž vrácení byl vyzván, je přiměřená závažnosti pochybení, jehož se dopustil, tj. zda existuje rozumný vztah mezi závažností pochybení a výší požadované vratky.[3]

Týká-li se pak porušení povinnosti oddělitelné části poskytnuté dotace, vratka má být stanovena pouze částkou odpovídající této části dotace. I zde však mohou vyvstat okolnosti, které mohou s ohledem na malou závažnost porušení povinnosti vést poskytovatele ke snížení požadované vratky ve smyslu zásady přiměřenosti. Princip přiměřenosti má být totiž použit tak, že individuální okolnosti daného případu (zejména rozsah a závažnost pochybení a jeho dopad na naplnění účelu dotace) se musí promítnout ve výši vratky,[4] byť shledané pochybení zasahuje celý objem poskytnuté dotace.

V souvislosti s výší požadované vratky je třeba také zmínit tzv. absorpční zásadu, k jejímuž uplatnění dochází při určení výše vratky. Pokud totiž ze strany příjemce došlo k vícero pochybením, bude poskytovatel postupovat v souladu s § 44a odst. 5: „bude uložen odvod za porušení rozpočtové kázně ve výši nejvyššího odvodu stanoveného podle § 14 odst. 5, nestanoví-li výslovně poskytovatel dotace nebo organizační složka státu v souladu s § 24a a § 26 odst. 2 jinak."

Před učiněním rozhodnutí, jak k výzvě přistoupit, proto příjemce musí uvážit, jaké má šance při následné procesní obraně proti odvodu a penále, jež mu budou ze strany správce daně v případě nevrácení dotace na základě výzvy vyměřeny, a to zejména s ohledem na přiměřenost či nepřiměřenost požadované vratky, povahu, četnost a další okolnosti pochybení, kterých se dopustil, a s jakými finančními a časovými náklady bude případná procesní obrana spojena.[5]

Rizika a výhody jednotlivých variant postupu

V rámci rozhodování příjemce musí být zároveň provedena analýza rizik a výhod jednotlivých variant postupu, aby byly komplexně zohledněny jejich dopady.

Jak uvedeno výše, vyhoví-li příjemce výzvě a prostředky vrátí, má se za to, že k porušení rozpočtové kázně nedošlo, příjemci nebude vyměřen žádný odvod ani penále a vůči veřejnému rozpočtu nebude evidován jako dlužník. Tento postup tak není spojen se vznikem žádných dalších finančních ani časových nákladů. Na druhou stranu příjemce se dobrovolným vrácením prostředků dotace vzdává další procesní obrany, neboť v podstatě uznává pochybení, kterých se dopustil, a. ztrácí možnost požádat o prominutí či snížení takto uskutečněné vratky.

Z vnějšího pohledu by proto mohl být tento postup považován za nedodržení péče řádného hospodáře ze strany orgánů příjemce (resp. její nedostatečné zohlednění), a to z důvodu, že příjemce se vratce dotace dostatečně nebránil a z jeho strany nebyly využity všechny postupy a prostředky, jež by mohly, byť potenciálně, vést k uložení nižšího odvodu. Naopak došlo k pasivnímu vrácení prostředků dotace.

Uvážíme-li však všechny okolnosti a důsledky, není učinění takového závěru zcela jednoznačné, neboť v případě, že obrana příjemce v navazujících řízeních neobstojí, bude příjemci vyměřen nejen odvod, ale i penále, jež může dosahovat až výše samotného odvodu.

Naopak, nevyhoví-li příjemce výzvě, bude mu sice vyměřen odvod a penále, ale následně bude moci ve správním (daňovém) řízení uplatnit veškeré opravné prostředky a případně využít i soudního přezkumu. Po právní moci platebních výměrů sice bude muset odvod a penále stanovené dle pravidel uvedených v § 44a odst. 10 RP zaplatit, jinak by byl evidován jako dlužník vůči veřejnému rozpočtu, avšak bude mu zachována možnost požádat postupem dle § 44a odst. 13 RP o prominutí či snížení odvodu za porušení rozpočtové kázně a/nebo za prodlení s takovým odvodem. Zohledněny ze strany příjemce však naopak musí být náklady spojené s uplatněním tohoto postupu, tj. zejména náklady procesní obrany, jež mohou s ohledem na délku a náročnost procesní obrany dosáhnout značné výše.

Závěr

Příjemce by tedy měl s péčí řádného hospodáře, uvážením přiměřenosti požadované vratky vůči pochybením, kterých se v souvislosti s čerpáním dotace dopustil, a se zohledněním všech výhod a rizik jednotlivých variant postupu důkladně uvážit, jaký postup zvolí, a to zejména s ohledem na jeho potenciální šance v rámci následné procesní obrany, případně vyhlídky na možné vyhovění žádosti o prominutí odvodu či penále. Teprve po zohlednění těchto skutečností totiž lze učinit konečné a odůvodněné rozhodnutí, která z variant řešení bude pro příjemce nejhospodárnější jak v rovině časové, tak rovině finanční.

Nad rámec uvedeného autoři doplňují, že ačkoliv je rozbor problematiky vztažen na RP, obdobný postup lze uplatnit i dle zák. č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném a účinném znění (dále jen „RPÚR"), neboť v § 22 odst. 6 RPÚR je zakotven obdobný institut; o případném uložení odvodu a penále by však rozhodovaly orgány uvedené v § 22 odst. 9 RPÚR.

JUDr. Karel Zuska, partner,
Mgr. Renata Brychtová, manažerka,
Mgr. Kateřina Godycká,
HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI advokátní s.r.o.

HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI
ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Poznámky:

1 Viz § 14f odst. 2 RP.
2 Tato povinnost členům orgánů příjemce vyplývá z § 159 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném a účinném znění.
3 Ta by měla být re strany poskytovatele (i správce daně) vždy odůvodněna.
4 A následně i případného odvodu.
5 Nutno uvážit zejména náklady vynaložené na správní či soudní poplatky, právní zastoupení, ale i časový a finanční náklad zaměstnanců příjemce, jež se budou na řešení případu podílet.

Hledá se PRÁVNÍK se znalostí NJ

Chceš pracovat ve společnosti, která je 100 let světovou jedničkou v právní ochraně?

Služba, kterou poskytujeme již 24 let v České republice, pomáhá lidem v běžném životě i při podnikání. Budeš poskytovat právní pomoc našim klientům a spolupracovat s obchodním týmem. Budeš důležitým členem našeho týmu a spolupodílet se na našem společném úspěchu. K tomu od nás dostaneš naši plnou podporu a dle tvých potřeb budeme budovat a rozvíjet tvou kariéru. Máme pro tebe připravenou spoustu seminářů, workshopů, interní i externí lektory, tvého vedoucího a kolegy, kteří tě budou hned od začátku podporovat.

- **Baví tě právo a věříš, že právní ochrana má v dnešní době smysl?**
- **Jsi schopen zvednout telefon a poradit klientům?**
- **Rád pomáháš lidem?**
- **Máš dobrý proklientský přístup a umíš poradit?**

Přesně o tom je naše práce.

Co tě u nás bude čekat? Budeš:
- aktivně vyřizovat případy z různých oblastí práva (náhrada škody, pracovní právo, závazkové právo, sousedské právo atd.) – likvidace pojistných případů
- zpracovávat právní stanoviska a jiné právní dokumenty
- poskytovat právní servis klientům po telefonu
- uplatňovat nároky klientů u jiných subjektů
- jednat s externími právními zástupci

Co máme pro tebe připravené?
- Budeš pracovat v silné mezinárodní společnosti s dlouhou tradicí na trhu
- Získáš zodpovědnou a zajímavou práci s možností seberealizace
- Vážíme si každého našeho zaměstnance. Proto pro tebe máme přichystanou pestrou škálu benefitů: prémie, dovolenou navíc, sick days, firemní akce, příspěvek na doplňkové penzijní pojištění, stravenky, MultiSport, Flexi pasy, školení, slevu na firemní služby a mnoho dalšího

Co potřebuješ?
- Navážeme na magisterské studium na VŠ, obor právo, dalším rozvojem
- Německý jazyk máš na dobré úrovni
- V Excelu výborně zvládáš tabulky a grafy a ve Wordu formátování textů, ostatní IT programy tě baví
- Umíš přirozeně a profesionálně komunikovat
- K lidem a novým věcem se stavíš pozitivně

Dává ti to smysl? To je možná práce tvých snů...
Teď jsi dočetl inzerát, který může změnit nebo posunout tvůj profesní život.

Co stačí udělat?
Napiš na brinkova@das.cz.

D.A.S. Rechtsschutz AG
pobočka pro ČR, největší evropský specialista na právní ochranu

DAS **BRÁNÍME SLUŠNÉ**

Cena obvyklá

Pro účely posouzení, zda se dlužník zavázal poskytnout plnění bezúplatně nebo za protiplnění, jehož obvyklá cena je podstatně nižší než obvyklá cena plnění, k jehož poskytnutí se zavázal dlužník (§ 240 insolvenčního zákona), je významné především kvantitativní hledisko [poměr mezi cenou obvyklou a cenou sjednanou (vyjádřitelný např. v procentech) a rozdíl obou cen (představující konkrétní částku)]. Současně je ale nutno přihlédnout k dopadu sporného právního úkonu do majetkové sféry dlužníka z hlediska možnosti věřitelů, jimž k datu nabytí účinků sporného právního úkonu dlužníka svědčila pohledávka za dlužníkem, dosáhnout vůči dlužníku úhrady pohledávek (a schopnosti dlužníka tyto pohledávky zaplatit) a k důvodům, pro které dlužník sporný právní úkon učinil (např. snaha získat prostředky k úhradě již splatných pohledávek věřitelů), jakož i k dalším okolnostem, za nichž dlužník dotčený právní úkon učinil.

Trestní příkaz

Orgány činné v trestním řízení jednají (formou tzv. jiného zásahu) v rozporu s čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 38 odst. 2 a čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, spojují-li právní účinky s trestním příkazem, který bylo třeba za podmínek zákona č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, přeložit do cizího jazyka, aniž byl úřední překlad tohoto trestního příkazu obviněnému doručen. Stejně tak je neústavním zásahem orgánů činných v trestním řízení, spojují-li právní účinky doručení takového trestního příkazu se vzdáním se práva podat odpor osobou, proti které byl vydán, když ta předtím v průběhu trestního řízení prohlásila, že neovládá český jazyk, a nebyla vzhledem ke své specificky zranitelné pozici dostatečně poučena o významu vzdání se tohoto práva, popř. jí toto poučení nebo obsah trestního příkazu nebyly náležitě přetlumočeny.

Náklady řízení

Z práva na spravedlivý proces vyplývá zásada kontradiktornosti řízení, která vyžaduje, aby obecné soudy předtím, než rozhodnou o odvolání ohledně náhrady nákladů řízení v neprospěch určitého účastníka řízení, poskytly tomuto účastníkovi možnost seznámit se s tímto odvoláním a předložit soudu vlastní argumentaci.

Nechcete propásnout žádný zajímavý judikát? Zajímá Vás aktuální judikatura?
Objednejte si předplatné na Monitoring judikatury (na 12 měsíců)
se slevou 15 % při použití slevového kódu SC0Mjd1 v našem eshopu
a žádný judikát Vám již neuteče.
www.epravo.cz/eshop

V řízení podle části páté o. s. ř. lze přiznat náhradu nákladů řízení dle § 142 odst. 1 o. s. ř. jen těm účastníkům, kteří uplatňovali nebo bránili svá práva proti jinému účastníkovi a měli v této věci úspěch, jinak jde o projev libovůle v soudním rozhodování neslučitelný s právem účastníků na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny.

Neplatnost smlouvy

Jedním ze základních principů výkladu smluv je přednost výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li oba tyto výklady možné.

Postup obecných soudů, které zamítly návrh stěžovatele na nařízení exekuce proti vedlejšímu účastníkovi řízení, neboť rozhodčí doložku, jež v jedné části splňovala požadavky na ni kladené z pohledu transparentnosti (určovala konkrétního rozhodce, který měl spor rozhodovat), ve druhé části však nikoliv (neboť ponechávala výběr rozhodce na vůli jedné smluvní strany), považovaly za absolutně neplatnou jako celek, i přesto, že daný spor nakonec skutečně rozhodoval rozhodce, který byl z pohledu nároků kladených na transparentnost rozhodčích doložek určen v rozhodčí doložce řádně, je tak třeba hodnotit jako přehnaně formalistický, ve svém důsledku zasahující do autonomie vůle smluvních stran.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Právní jednání nezletilého

Ustanovení § 31 o. z. konstruuje tzv. vyvratitelnou právní domněnku, dle které se má za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku. Z uvedeného plyne, že obecný soud se před vyslovením závěru, že nezletilý nemá k určitému právnímu jednání dostatečnou svéprávnost, musí zabývat otázkou, zda takové právní jednání je co do povahy přiměřené rozumové a volní vyspělosti nezletilých téhož věku. Jestliže odůvodnění rozhodnutí obecného soudu takové posouzení postrádá, jde o projev nepřípustné svévole při aplikaci právní normy, porušující právo účastníka řízení na soudní ochranu ve smyslu článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně základních práv a svobod.

Podle Ústavního soudu nelze bez dalšího konstatovat, že právní jednání v podobě uzavření smlouvy o ubytování dle § 2326 o. z. není přiměřené rozumové a volní vyspělosti nezletilého který dosáhl v téže době věku 17 a půl roku.

Teprve v případě, že by obecný soud zjistil, že dané právní jednání je obecně přiměřené ve smyslu § 31 o. z., bylo by namístě přistoupit k hodnocení, zda nejsou dány důvody, pro které se v individuálním případě toho kterého nezletilého předmětná vyvratitelná domněnka neuplatní. Jestliže však takové konkrétní posouzení odůvodnění rozhodnutí obecného soudu neobsahuje, a naopak bez dalšího zkoumání věci obecný soud konstatuje, že nezletilý nebyl v rozhodné době natolik svéprávný, aby mohl dané právní jednání učinit (resp. následky s ním spojené vyvolat), nelze takový postup z pohledu ochrany ústavně zaručených základní práv účastníka řízení aprobovat. Odůvodnění rozhodnutí obecného soudu je totiž v takovém rozsahu nedostatečné, postrádající vnitřní logickou návaznost a zvláště pak hodnocení jakýchkoliv důkazů, na základě nichž by mohla být konkrétní rozumová a volní vyspělost nezletilého v rozhodné době jakkoliv prokázána.

Obohatil-li se nezletilý na úkor ochuzeného, není, pro posouzení oprávněnosti nároku ochuzeného z titulu práv z bezdůvodného obohacení, otázka míry svéprávnosti obohaceného jakkoliv relevantní.

Překážka věci rozhodnuté

Současný správní řád upravuje institut překážky věci pravomocně rozhodnuté (§ 48 odst. 2) a v souladu s dlouhodobou právní doktrínou i soudní praxí jej výslovně spojuje toliko s rozhodnutími pozitivními, a nikoli s rozhodnutími negativními, jimiž správní orgán zamítl žádost či návrh účastníka řízení. Za této situace nelze judikatorně nad rámec zákonné úpravy rozšířit použití této překážky správního řízení i na věci, v nichž dříve došlo k zamítnutí téhož návrhu či žádosti účastníka řízení. Takový postup by znamenal nepřípustné omezení přístupu účastníka k právním prostředkům ochrany jeho práv či zájmů, které jde zřejmě nad rámec zákona, respektive proti zákonu, a tedy by zakládal porušení práva na soudní a jinou právní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny.

Soudní přezkum správního rozhodnutí, opatření obecné povahy

Nejvyšší správní soud poruší právo na soudní přezkum správního rozhodnutí zaručeného čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, odmítne-li žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podanou dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, pro nevyčerpání řádných opravných prostředků před správním orgánem za situace, existovala-li v době podání žaloby rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, z nichž vyplývá, že věcné projednání takové žaloby není podmíněno vyčerpáním takových opravných prostředků.

Napadne-li žalobce, který byl po celou dobu řízení zastoupen advokátem, před správním soudem opatření obecné povahy žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu (§ 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů) a je-li si takový žalobce již při podání žaloby plně vědom toho, že svou žalobou napadá opatření obecné povahy, správní soud odmítnutím takové žaloby neporuší ústavně zaručená práva žalobce. Poučoval-li by soud v takové situaci žalobce, že proti opatření obecné povahy se lze ve správním soudnictví bránit návrhem na zrušení opatření obecné povahy (§ 101a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů), nikoli žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, představovalo by takové poučení porušení požadavku na nestrannost soudu zakotveného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Doměření daně

Doměřit daň lze podle § 143 ve spojení s § 145 daňového řádu na základě dodatečného daňového přiznání nebo z moci úřední. Z moci úřední může správce daně doměřit daň pouze ve dvou případech. První případ představuje doměření daně na základě výsledků daňové kontroly. Druhou zákonnou možnost doměření daně z moci úřední představuje situace, kdy daňový subjekt nevyhoví ve stanovené lhůtě výzvě správce daně k podání dodatečného daňového přiznání. Správce daně poté může z moci úřední doměřit daň podle pomůcek.

Rozhodování správního orgánu

Pro rozhodování správního orgánu je rozhodující skutkový a právní stav v době vydá-

ní rozhodnutí. Správní řád sice neobsahuje konkrétní ustanovení, které by tuto zásadu zakotvovalo, vyplývá to však implicitně ze správního řádu, zejména s přihlédnutím např. k § 96 odst. 2, § 90 odst. 4 nebo § 82 odst. 4. Rozhodování správního orgánu podle skutkového stavu v době vydání rozhodnutí vyplývá přímo z povahy správního řízení, které směřuje k vydání konstitutivního správního rozhodnutí. Teprve právní mocí takového rozhodnutí vzniká, mění se či zaniká právo a povinnost. Tento postup je brán jako samozřejmý a zavedený v historii správního řízení. To ovšem neznamená, že by správní orgán měl odhlížet od toho, co je předmětem řízení, resp. co je předmětem žádosti, na jejímž základě bylo správní řízení zahájeno. Žádá-li účastník o udělení licence pro určité přesně vymezené časové období, není možno, aby správní orgán nad rámec této žádosti, kterou je vázán, posuzoval skutkové a právní otázky, které se vztahují k jinému časovému období. To platí pro správní orgány obou stupňů. Správní řád nevylučuje, aby správní orgán v řízení o řádném opravném prostředku doplňoval prvostupňové rozhodnutí o další úvahy, či vyjasňoval již zjištěný skutkový stav obstaráním dalších důkazů. Jak plyne z § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu, odvolací orgán je oprávněn prvostupňové rozhodnutí doplňovat o další důvody, či je změnit, a to jak co do odůvodnění, tak do výroku. Rozhodnutí správních orgánů obou stupňů tvoří jeden celek; proto může odvolací či rozkladový orgán nahradit část odůvodnění orgánu prvního stupně vlastní úvahou a korigovat tak určitá dílčí „argumentační zaškobrtnutí" podřízeného správního orgánu v případě, kdy prvostupňové rozhodnutí potvrzuje. Neznamená to ovšem, že by odvolací (rozkladový) orgán měl (či dokonce musel) zjišťovat nové skutkové okolnosti, které se vztahují k období zcela odlišnému od toho, pro něž žádá účastník řízení udělení licence, byť jde o období aktuální v době rozhodování odvolacího (rozkladového) správního orgánu. Takové okolnosti nejsou pro věc rozhodné (a contr. § 3 správního řádu) a jejich pořizování je v rozporu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení (§ 6 správního řádu).

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí"

Zákonný soudce

Vázanost právním názorem vyjádřeným v rozhodnutí odvolacího či dovolacího soudu je součástí principu právního státu zakotveného v čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky. Tato zásada však nezapovídá nalézacímu soudu, aby na základě vlastního posouzení nemohl přihlédnout i k jiným závěrům a úvahám, popř. se jimi nechal inspirovat na cestě k dosažení správného rozhodnutí věci, jestliže to náležitě odůvodní; v takovém případě nejsou splněny podmínky pro postup podle § 262 trestního řádu a opačný postup odvolacího soudu zakládá porušení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení s čl. 38 odst. 1 a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Zákaz billboardů u dálnic

Princip právní jistoty nelze ztotožnit s požadavkem na absolutní neměnnost právní úpravy, která podléhá mimo jiné sociálně ekonomickým a technickým změnám, jež mohou vyžadovat reflexi například také v nárocích kladených na bezpečnost silničního provozu a na okolnosti s ním spojené.

Pojem „veřejný zájem" chápaný v širším slova smyslu jako zájem obecně prospěšný (žádoucí) či ochraňující, s sebou významově v prvé řadě nese aspekt obecnosti. Je považován za nutný předpoklad úvah o prvotní mocenské regulaci společenských vztahů zákonem. V případě zákona č. 196/2012 Sb. měnícího zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 13/1997 Sb."), tímto veřejným zájmem (a tedy cílem, resp. účelem právní regulace) je mimo jiné zvýšení bezpečnosti silničního provozu a ochrana života a zdraví jeho účastníků. Od veřejného zájmu ve výše uvedeném širším smyslu je nutno odlišit „veřejný zájem" [v úzkém (jedinečném) smyslu], který je v právní úpravě zákonodárcem uveden a stanoven jako hledisko sloužící pro posouzení podstatných podmínek sloužících pro rozhodnutí v konkrétní věci. Zjištění těchto podmínek, jejich posouzení a rozhodnutí, zda došlo či nedošlo k naplnění kritéria veřejného zájmu, však již náleží do působnosti a pravomoci konkrétního správního orgánu, který v konkrétní věci rozhodne a vydá správní rozhodnutí.

Počátek běhu lhůty k podání stížnosti proti usnesení o vzetí do vazby

Ponechá-li si obviněný při vyhlášení usnesení o uvalení vazby lhůtu pro podání stížnosti, kterou následně podá ve lhůtě, která počala běžet od doručení opisu takového usnesení, je porušením jeho práva na přístup k soudu podle čl. 36 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod, stejně jako jeho práva na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, zamítne-li stížnostní soud tuto stížnost jako opožděnou s odůvodněním, že toto usnesení již bylo vyhlášeno v přítomnosti stěžovatele.

Prohlášení vykonatelnosti exekučního titulu

Chce-li oprávněný vést exekuci ve více členských státech Evropské unie, musí v každém z nich samostatně požádat o prohlášení vykonatelnosti exekučního titulu. Následně vedená exekuce může být provedena pouze v rámci státu, v němž byla nařízena. Jestliže

Nechcete propásnout žádný zajímavý judikát? Zajímá Vás aktuální judikatura?
Objednejte si předplatné na Monitoring judikatury (na 12 měsíců)
se slevou 15 % při použití slevového kódu SC0Mjd1 v našem eshopu
a žádný judikát Vám již neuteče.
www.epravo.cz/eshop

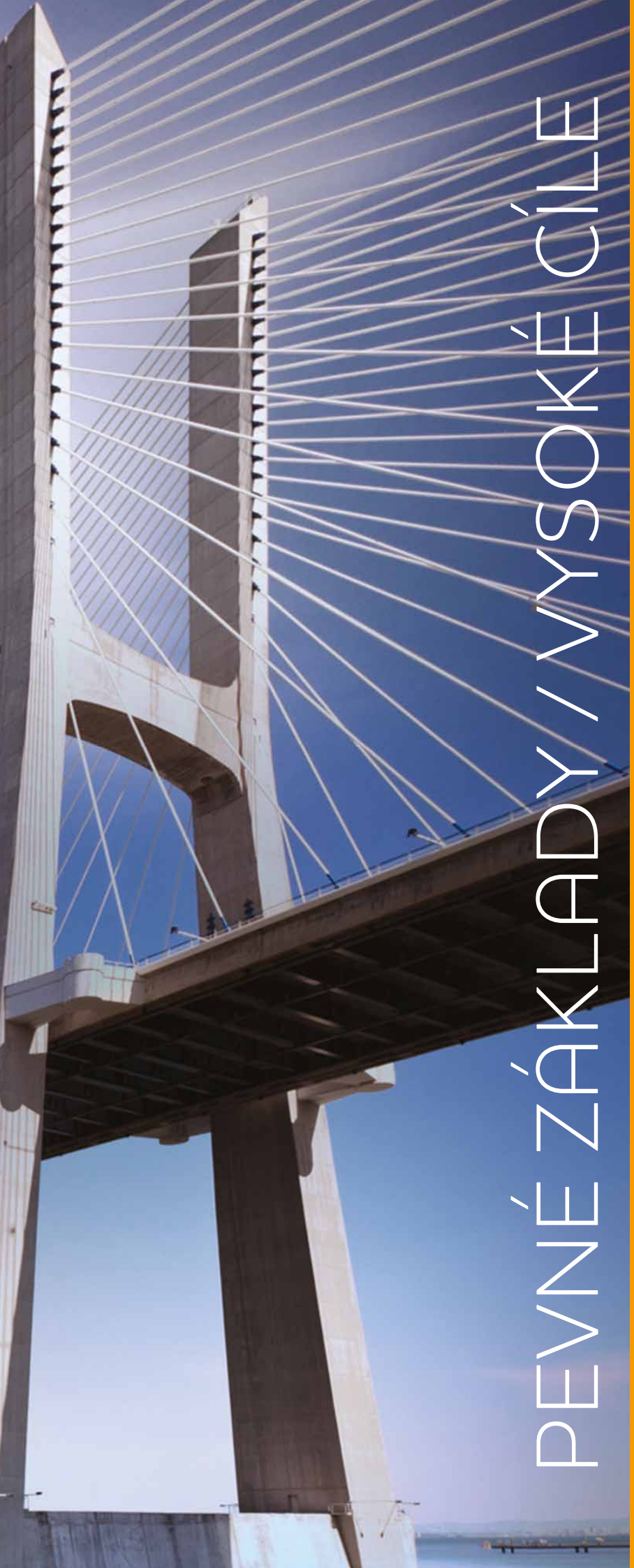

PEVNÉ ZÁKLADY // VYSOKÉ CÍLE

DUNOVSKÁ & PARTNERS

BANKOVNICTVÍ A FINANCE
INSOLVENCE
FINANČNÍ RESTRUKTURALIZACE
FÚZE A AKVIZICE
KORPORÁTNÍ PRÁVO
NEMOVITOSTI
SOUDNÍ SPORY

Individuální a aktivní přístup, výjimečná kvalita práce a osobní účast partnerů kanceláře na řešení případů je to, co nás odlišuje od konkurence a umožňuje nám dlouhodobě zachovávat nejvyšší standardy. Proto jsou klienti ochotni svěřit nám ty nejsložitější případy a důvěřovat našemu úsudku. Důvěřujte i Vy.

www.dunovska.cz

byla v cizím státě nařízena exekuce podle cizozemského rozhodnutí, nelze daný výrok o nařízení exekuce prohlásit vykonatelným na území České republiky.

Rozhodování správního orgánu

Pro rozhodování správního orgánu je rozhodující skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí. Správní řád sice neobsahuje konkrétní ustanovení, které by tuto zásadu zakotvovalo, vyplývá to však implicitně ze správního řádu, zejména s přihlédnutím např. k § 96 odst. 2, § 90 odst. 4 nebo § 82 odst. 4. Rozhodování správního orgánu podle skutkového stavu v době vydání rozhodnutí vyplývá přímo z povahy správního řízení, které směřuje k vydání konstitutivního správního rozhodnutí. Teprve právní mocí takového rozhodnutí vzniká, mění se či zaniká právo a povinnost. Tento postup je brán jako samozřejmý a zavedený v historii správního řízení. To ovšem neznamená, že by správní orgán měl odhlížet od toho, co je předmětem řízení, resp. co je předmětem žádosti, na jejímž základě bylo správní řízení zahájeno. Žádá-li účastník o udělení licence pro určité přesně vymezené časové období, není možno, aby správní orgán nad rámec této žádosti, kterou je vázán, posuzoval skutkové a právní otázky, které se vztahují k jinému časovému období. To platí pro správní orgány obou stupňů. Správní řád nevylučuje, aby správní orgán v řízení o řádném opravném prostředku doplňoval prvostupňové rozhodnutí o další úvahy, či vyjasňoval již zjištěný skutkový stav obstaráním dalších důkazů. Jak plyne z § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu, odvolací orgán je oprávněn prvostupňové rozhodnutí doplňovat o další důvody, či je změnit, a to jak co do odůvodnění, tak do výroku. Rozhodnutí správních orgánů obou stupňů tvoří jeden celek; proto může odvolací či rozkladový orgán nahradit část odůvodnění orgánu prvního stupně vlastní úvahou a korigovat tak určitá dílčí „argumentační zaškobrtnutí“ podřízeného správního orgánu v případě, kdy prvostupňové rozhodnutí potvrzuje. Neznamená to ovšem, že by odvolací (rozkladový) orgán měl (či dokonce musel) zjišťovat nové skutkové okolnosti, které se vztahují k období zcela odlišnému od toho, pro něž žádá účastník řízení udělení licence, byť jde o období aktuální v době rozhodování odvolacího (rozkladového) správního orgánu. Takové okolnosti nejsou pro věc rozhodné (a contr. § 3 správního řádu) a jejich pořizování je v rozporu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení (§ 6 správního řádu).

Žaloba proti nezákonnému zásahu

I po prohlášení konkurzu na majetek spořitelního družstva (družstevní záložny) je toto družstvo oprávněno podat správní žalobu o zrušení rozhodnutí České národní banky o odnětí povolení působit jako družstevní záložna.

Mezinárodní ochrana

Žadatel o mezinárodní ochranu nemusí nade vší pochybnost prokázat, že právě on bude v zemi původu podroben nelidskému nebo ponižujícímu zacházení. Stěžovatel by tak musel zcela absurdně prokázat, že s ním bude nakládáno ve vězení či ve vazbě hůře než s ostatními vězni či podezřelými. Dospěl-li ale správní orgán k závěru, že nelidské či ponižující zacházení s podezřelými či odsouzenými osobami je běžným jevem, tedy že ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, je nutno uzavřít, že hrozba reálného nebezpečí je ve stěžovatelově situaci přítomna.

Posouzení zdravotního stavu

Je-li zachována schopnost chůze a stání, což jsou dvě základní funkce dolní končetiny, nelze opěrnou funkci považovat za vymizelou (ztracenou).

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti ochranné známky

V řízení o návrhu na vyslovení neplatnosti ochranné známky nestanoví zákon o ochranných známkách zásadu koncentrace řízení (na rozdíl od řízení o přihlášce ochranné známky, v němž lze podávat námitky a důkazy na jejich podporu jen ve lhůtě tří měsíců od zveřejnění přihlášky, viz § 25 zákona o ochranných známkách).

Insolvenční rejstřík

Věřitelé, kteří jsou povinni ve stanovené lhůtě přihlásit v insolvenčním řízení své pohledávky vůči insolvenčnímu dlužníkovi po zjištění úpadku dlužníka [viz § 136 odst. 1 písm. e) a § 173 odst. 1 insolvenčního zákona], informaci o této povinnosti obdrží pouze z insolvenčního rejstříku, a to jejím zveřejněním v insolvenčním rejstříku (tzv. doručení vyhláškou, viz § 71 odst. 1 insolvenčního zákona), nikoliv písemně. Pokud si věřitelé nepovšimnou úpadku svého dlužníka a zmeškají lhůtu k podání přihlášky své pohledávky (pohledávek), jde tato okolnost k jejich tíži a tento princip platí i pro ostatní skutečnosti zveřejněné v insolvenčním rejstříku.

Náklady řízení

Žalovanému, který na žalobou uplatněný nárok neplnil a který se v řízení bránil tím, že (obecně řečeno) žalobou uplatněný nárok vůči němu není po právu, nelze pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení bez dalšího přičíst plnění poskytnuté jiným žalovaným a uzavřít, že žaloba byla (i vůči němu) podána důvodně a byla vzata zpět pro jeho chování.

Nechcete propásnout žádný zajímavý judikát? Zajímá Vás aktuální judikatura?
Objednejte si předplatné na Monitoring judikatury (na 12 měsíců)
se slevou 15 % při použití slevového kódu SC0Mjd1 v našem eshopu
a žádný judikát Vám již neuteče.
www.epravo.cz/eshop

Příspěvek při péči o osobu blízkou

V rozsahu nákladů, které hradí poškozenému stát formou příspěvku na péči, nemůže poškozenému vzniknout nárok na náhradu nákladů léčení či péče o jeho osobu, a příspěvek podle zákona č. 108/2006 Sb. je tak třeba zohledňovat při stanovení výše náhrady nákladů spojených s léčením podle § 449 odst. 1 obč. zák.

Soudní poplatek

Za odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé, je-li předmětem odvolacího řízení náhrada škody způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, se vybere poplatek podle položky 22 bod 1 písm. a/ sazebníku zákona č. 549/1991 ve znění od 30. 9. 2017.

Náhrada škody

Nelze dovozovat porušení prevenční povinnosti jen z toho, že žalobce (obchodník s automobily) vozidlo, k němuž uzavřel smlouvu o smlouvě budoucí, nadále využívá odpovídajícím způsobem ke své podnikatelské činnosti.

Insolvence

I v případě, že dlužníkem popřená pohledávka je zjištěna, ať už proto, že je úpadek řešen konkursem, v jehož rámci nemá popření pohledávky dlužníkem vliv na její zjištění [§ 201 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona], nebo proto, že je úpadek řešen oddlužením a věřitel uspěl se svou určovací žalobou vůči popírajícímu dlužníku [§ 201 odst. 1 písm. d) insolvenčního zákona], má popření pohledávky dlužníkem vždy za následek, že v rozsahu popření není upravený seznam přihlášených pohledávek exekučním titulem. Tento zvláštní důsledek popření pohledávky dlužníkem není možné nijak zvrátit, nelze se mu tedy ubránit ani žalobou o určení pravosti či výše pohledávky; jeho existence aktivní věcnou legitimaci k podání takové žaloby nezakládá.

Organizační složka státu

Podle § 66 odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech (ve znění účinném do 29. 12. 2011), pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, organizační složky státu v působnosti jednoho správce kapitoly si při plnění svého předmětu činnosti navzájem neposkytují peněžitá plnění. To platí také pro organizační složku státu a jí zřízenou příspěvkovou organizaci. Podle odst. 2 organizační složky státu neposkytují náhrady za užívání nemovitosti, se kterou hospodaří jiná organizační složka státu nebo příspěvková organizace. Smyslem právní úpravy v § 66 zákona o rozpočtových pravidlech je zamezit přelévání prostředků mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu. Organizační složky státu jen obhospodařují majetek, který vlastní stát. Proto si také podle odstavce 2 tohoto ustanovení organizační složky ani jejich příspěvkové organizace navzájem neplatí za užívání nemovitosti, se kterou hospodaří jiná organizační složka či příspěvková organizace, neboť by jen docházelo k přesunu finančních prostředků uvnitř státu. Logickému, systematickému i teleologickému výkladu této právní normy odpovídá, že důvody, pro které si organizační složky (příspěvkové organizace) neplatí navzájem úhradu za užívání nemovitosti, jsou stejné, ať se jedná o užívání „celé“ nemovitosti, nebo jen její části, či nebytových prostor.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Právní jednání

Pojem „ohledy slušnosti“ užitý v ustanovení § 591 písm. d) o. z. je nutné vykládat tak, že dlužníkem poskytnuté plnění musí vyhovovat těmto ohledům jak ve vztahu k nabyvateli plnění, tak i ve vztahu k dlužníkovi. Za plnění, kterým bylo vyhověno ohledům slušnosti vůči jiné osobě (nabyvateli plnění), by bylo možné považovat například poskytování „výživného“, byť by k tomu dlužník nebyl podle zákona povinen, za situace, kdy by nabyvatel plnění byl na tomto příjmu existenčně závislý. I v takovém případě však musí být plnění dlužníka přiměřené jeho majetkovým poměrům a nesmí podstatně snižovat hodnotu jeho majetku. Stejně tak plnění, kterým bylo ve smyslu ustanovení § 591 písm. d) o. z. vyhověno mravnímu závazku, musí být přiměřené majetkovým poměrům dlužníka, nesmí podstatně snižovat hodnotu jeho majetku a musí se jednat o takový mravní závazek, který převáží nad povinností dlužníka plnit svůj právní závazek vůči věřiteli a kterému je proto třeba dát přednost před právem věřitele na uspokojení jeho vykonatelné pohledávky.

Trestní příkaz a souhrnný trest

Okamžik doručení trestního příkazu obviněnému je z hlediska posuzování souběhu trestných činů a zákonných podmínek pro uložení souhrnného trestu určující jen za předpokladu, že v době jeho doručení obviněnému nebyl trestní příkaz již zrušen, například v důsledku včas podaného odporu ze strany státního zástupce. Doručení předtím již zrušeného trestního příkazu obviněnému nemá účinky spojené s vyhlášením odsuzujícího rozsudku ve smyslu § 314e odst. 7 tr. ř.

Dědění

Otázku, u kterého z účastníků se sporné dědické právo jeví jako nejslabší, je třeba v řízení o pozůstalosti posuzovat jen zcela obecně a – jak vyplývá již ze znění ustanovení § 170 odst. 1 z. ř. s. – vždy se zřetelem k okolnostem případu. Nejde-li o situace upravené v ustanovení § 1673 o. z., jež obsahuje zvláštní pravidla pro určování osoby, která má být k podání žaloby odkázána, je třeba zpravidla pokládat za slabší dědické právo toho z účastníků, který tvrdí skutečnosti, na nichž se zakládá jeho dědické právo a jež jiný účastník řízení popírá, nebo který zpochybňuje skutečnosti týkající se dědického titulu, jenž zakládá dědické právo jiného účastníka, jestliže v případě prokázání těchto skutečností mu dědické právo nemůže svědčit, nebo který tvrdí skutečnosti o dědické nezpůsobilosti, jež jiný (tím dotčený) účastník popírá, jestliže v případě jejich prokázání je z dědického práva vyloučen, anebo který tvrdí skutečnosti, jež vyvracejí jinak zřejmý dědický titul jiného (tím dotčeného) účastníka a tím jeho dědické právo. Není přitom samo o sobě významné, jakou „právní sílu“ má (by měl mít) ten který dědický titul (není ani vyloučeno, že v některých případech bude „právní síla“ dědických titulů všech účastníků, jejichž dědické právo je sporné, stejná).

Určení nicotnosti usnesení valné hromady

Podá-li akcionář návrh na určení nicotnosti usnesení valné hromady, a učiní-li tak předmětem řízení otázku, zda sporné usnesení trpí vadami způsobujícími jeho nicotnost, může jinému akcionáři, majícímu opačný názor (tj. že sporné usnesení je rozhodnutím valné hromady a že vyvolává zamýšlené právní účinky), svědčit naléhavý právní zájem na takovém (opačném) určení. O obou návrzích

by přitom bylo třeba vést společné řízení, jehož účastníky by byli dotčení akcionáři (jako navrhovatelé) a společnost.

Poštovní služby

ČTÚ má podle § 6a odst. 2 věty druhé zákona o poštovních službách pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech účastníků řízení vyplývajících z poštovní smlouvy nebo tohoto zákona. Z § 12 a 13 zákona o poštovních službách je zřejmé, že nárok na náhradu škody vzniklé úbytkem obsahu poštovní zásilky je právem vyplývajícím z poštovní smlouvy ve smyslu § 6a odst. 2 věty druhé; rozhodování o něm tudíž spadá do pravomoci ČTÚ.

Kupní smlouva

Kupní smlouva uzavřená podle § 2079 a násl. o. z., jejímž předmětem je vícero movitých věcí, ohledně nichž je dohodnuta pouze úhrnná kupní cena, není bez dalšího neurčitým a nesrozumitelným právním jednáním, k němuž nelze přihlédnout.

Pojištění

Pokud zákon vyžaduje, aby byl pojistník prokazatelně seznámen s pojistnými podmínkami, které mají tvořit nedílnou součást pojistné smlouvy, je nezbytné tuto povinnost vztáhnout na všechny pojistné podmínky, které mají tvořit součást pojistné smlouvy a mají být pro smluvní strany závazné, bez ohledu na jejich formální označení. Je nepřijatelné, aby pojistitel svou zákonnou povinnost vyjádřenou v § 4 odst. 4 zákona o pojistné smlouvě obcházel tím, že část pojistných podmínek včlení do dalších dokumentů, aniž by s nimi pojistníka prokazatelně seznámil, přičemž se následně dovolával toho, že pojistník s těmito dokumenty musel být seznámen, neboť je o nich zmínka v pojistné smlouvě či pojistných podmínkách, s nimiž prokazatelně seznámen byl. Takovému jednání nelze poskytnout právní ochranu.

Ukládání úhrnného a souhrnného trestu po částečném zrušení výroku o vině odvolacím soudem

Soud druhého stupně rozhodující o odvolání zásadně má uložit trest, pokud v důsledku jeho rozhodnutí nabude část odsuzujícího rozsudku soudu prvního stupně právní moci a pokud současně zčásti tento rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o vině i v navazujícím výroku o trestu zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Pokud pak soud prvního stupně i ve zbývající části sbíhající se trestné činnosti uzná obviněného vinným, uloží při splnění zákonných podmínek trest souhrnný podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku, a to za současného zrušení výroku o trestu z předcházejícího rozsudku soudu druhého stupně, jakož i všech dalších rozhodnutí na tento výrok obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu, případně od uložení souhrnného trestu upustí podle § 44 tr. zákoníku. Pokud ovšem výjimečně soud druhého stupně v takovém případě trest obviněnému neuloží a pouze věc ohledně části viny a trestu vrátí soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, uloží posléze soud prvního stupně trest úhrnný podle § 43 odst. 1 tr. zákoníku, a to jak za tu část viny, která je obsažena v dřívějším rozsudku v tomto rozsahu pravomocném, tak i za tu část viny, o níž nově rozhodl odsuzujícím rozsudkem po vrácení věci k novému projednání a rozhodnutí odvolacím soudem.

Pojištění odpovědnosti za škodu

Rozhodnutí, kterým je pojistiteli uložena povinnost nahradit za pojištěného poškozenému v souladu s pojistnou smlouvou škodu způsobenou pojištěným, zavazuje pouze pojistitele a opravňuje pouze pojištěného, tedy účastníky řízení. Pojistiteli uložená povinnost svědčí pouze ve prospěch pojištěného, který se na základě uzavřené pojistné smlouvy domohl svého práva, aby za něj byla pojistitelem uhrazena škoda, kterou by v případě neuzavření předmětné pojistné smlouvy byl povinen hradit sám. Skutečnost, že pojistné plnění má být uhrazeno k rukám poškozeného, nečiní poškozeného osobou oprávněnou domáhat se výkonu předmětného rozhodnutí. Poškozený bude vždy moci uplatňovat své právo na náhradu škody pouze vůči škůdci.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Konkurs na majetek vlastníka jednotky

Nejsou-li v době po prohlášení konkursu na majetek vlastníka jednotky řádně hrazeny náklady spojené s její správou, je společenství vlastníků jednotek oprávněno uplatňovat takto vzniklou pohledávku vůči insolvenčnímu správci dlužníka jako osobě s dispozičním oprávněním. Jde o pohledávku za majetkovou podstatou podle § 168 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona bez ohledu na to, zda a kdo jednotku užívá.

Náhrada škody

Odebíral-li odběratel plyn navzdory tomu, že neměl uzavřenou smlouvu o odběru, přičemž věděl, že tak činí bez právního důvodu, musel být srozuměna i s neoprávněností svého počínání, jimiž naplnil znaky neoprávněného odběru podle § 74 odst. 1 písm. a) energetického zákona, i se způsobením škody dodavateli plynu. Takové jednání nelze považovat za lhostejné, a tedy pouze nedbalostní.

Oddlužení

O zvýšení odměny ve vazbě na § 412 odst. 1 písm. b/ insolvenčního zákona lze uvažovat

Nechcete propásnout žádný zajímavý judikát? Zajímá Vás aktuální judikatura?
Objednejte si předplatné na Monitoring judikatury (na 12 měsíců) se slevou 15 % při použití slevového kódu SC0Mjd1 v našem eshopu a žádný judikát Vám již neuteče.
www.epravo.cz/eshop

Léto s významnými kodexy Wolters Kluwer

Nejaktuálnější komentáře na trhu

Soudní řád správní. Komentář

Jasně a přehledně strukturovaný komentář; díky judikatuře zapracované přímo do textu výkladu se čtenář rychle zorientuje v problematice jednotlivých ustanovení. Drobnějším písmem jsou pak uvedeny doplňující informace, které čtenář ocení při hlubším zájmu o dané téma. Právní stav k 31. 5. 2019.

Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Komplet (kniha I až V) - 3. vydání

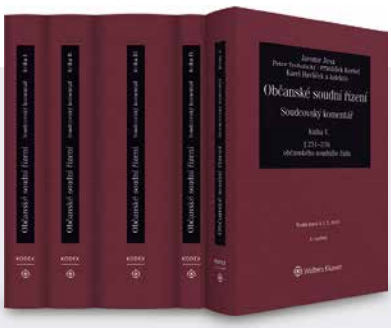

Úspěšný „soudcovský komentář" občanského soudního řízení vychází již ve 3., aktualizovaném a doplněném vydání. Komentář si získal oblibu především díky praktickému výkladu, který se opírá o dlouholetou každodenní aplikaci o. s. ř. a o výběr více než 2 000 judikátů. Přehlednosti výkladu napomáhá řada grafů, tabulek, příkladů a vzorových dokumentů.

Všech pět svazků vychází v průběhu léta

Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. (dědické právo) - 2. vydání

Druhé, aktualizované vydání IV. svazku komentáře občanského zákoníku přináší poznatky z praxe a odborných konferencí po 5 letech účinnosti zákona. Komentář je doplněn i o výklad k řízení o pozůstalosti s přesahem do souvisejících zákonů.

ASPI smarteca

Komentáře budou také dostupné v ASPI a jako e-knihy

Objednávejte již nyní výhodně na **www.wolterskluwer.cz/obchod**

Wolters Kluwer

Když si musíte být jistí

pouze tehdy, vykonal-li insolvenční správce v souvislosti s mimořádnou majetkovou hodnotou nějakou činnost nad rámec jeho běžných povinností. Pod běžnou dohlédací činnost insolvenčního správce v oddlužení plněním splátkového kalendáře dle § 412 odst. 2 insolvenčního zákona lze zahrnout mimo jiné i zkoumání poctivosti jednání dlužníka, zjišťování neúčinných úkonů či kontrola dlužníkova nakládání s majetkem, přičemž pod posledně uvedenou činnost lze zahrnout i posuzování, zda dlužník nenabyl nějaký majetek darem či dědictvím, zda jejich přijetí neodmítl, apod.

Exekuce a insolvence

Ze zákazu nařízení exekuce po rozhodnutí o úpadku (§ 140e insolvenčního zákona) a ze zákazu provádění výkonu rozhodnutí nebo exekuce po dobu, po kterou trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení [§ 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona], ani z účinků, jež má právní moc usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře na dispoziční oprávnění dlužníka (povinného) ohledně exekučně obstaveného majetku (to, že od uvedeného okamžiku může dlužník – povinný s takovým majetkem volně nakládat bez ohledu na dosud vydané exekuční příkazy a účinky nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce) neplyne, že by mělo jít o důvod pro zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce ve smyslu § 268 o. s. ř.

Konkurenční doložka

Nepřípustnou výdělečnou činností ve smyslu ustanovení § 310 odst. 1 zák. práce je též výdělečná činnost zaměstnance, jejíž předmět zapsaný ve veřejném (obchodním) rejstříku nebo uvedený v živnostenském oprávnění (popř. ve zřizovací listině nebo ve zvláštním právním předpise) se ani zčásti neshoduje s obdobně zapsaným předmětem činnosti zaměstnavatele, jestliže se zaměstnanec (jeho nový zaměstnavatel) a zaměstnavatel při ní přesto mohou ocitnout v navzájem konkurenčním postavení a jestliže proto má tato výdělečná činnost zaměstnance vůči zaměstnavateli soutěžní povahu. I když při rozdílném předmětu činnosti zaměstnanec (jeho nový zaměstnavatel) a zaměstnavatel vyrábí, nabízí nebo poskytují odlišné výrobky, zboží nebo služby, nelze ani v tomto případě vyloučit jejich střet na tzv. trhu výrobků a služeb, neboť i jejich nabídka se může na trhu setkat s poptávkou stejných zákazníků (klientů) volících mezi více způsoby uspokojení svých potřeb. V úvahu též připadá střet v oblasti vstupů do výdělečné činnosti, tedy na odvozeném tzv. trhu výrobních faktorů, kde se jejich poptávka po přírodních zdrojích, pracovních silách, dodavatelských službách nebo reálném kapitálu (budovách, strojích, zařízeních, dopravních prostředcích apod.) a finančním kapitálu (penězích, cenných papírech) setká s nabídkou stejných dodavatelů (poskytovatelů); trh výrobních faktorů je odvozený od základního trhu výrobků a služeb v tom smyslu, že poptávka po výrobních faktorech je odvozená od poptávky po výrobcích a službách. Na soutěžní povahu výdělečné činnosti zaměstnance (jeho nového zaměstnavatele) vůči zaměstnavateli ale nebude možné usuzovat jen na základě skutečnosti, že jejich výdělečná činnost na vstupu vyžaduje (alespoň zčásti) stejné nebo obdobné výrobní faktory; takto široké pojetí zákazu konkurence by nepochybně bylo v rozporu se smyslem a účelem ustanovení § 310 odst. 1 zák. práce, jakož i se základní zásadou pracovněprávních vztahů spočívající ve zvláštní zákonné ochraně postavení zaměstnance [§ 1a odst. 1 písm. a) zák. práce], a představovalo by porušení základního práva na svobodnou volbu povolání a práva podnikat garantovaného ustanovením čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Zaměstnanec (jeho nový zaměstnavatel) a zaměstnavatel by se mohli ocitnout v navzájem konkurenčním postavení tehdy, pokud by s ohledem na specifickou povahu jejich (jinak odlišných) výdělečných činností nebo specifickou situaci na trhu výrobních faktorů využívaných při těchto činnostech uspokojení poptávky zaměstnance (jeho nového zaměstnavatele) závažným způsobem ztížilo uspokojení stejné nebo obdobné poptávky zaměstnavatele a tím i vlastní výkon jeho výdělečné činnosti.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Právo na účinné vyšetřování

Pro větší praktickou ochranu osob omezených na osobní svobodě před nelidským nebo ponižujícím zacházením (čl. 7 odst. 2 Listiny a čl. 3 Úmluvy) se přistupuje k obrácení důkazního břemene. Pokud proto stát zadrží oběť v dobrém zdravotním stavu a při propuštění má zranění, pak je na státu, aby poskytl dostatečné a přesvědčivé vysvětlení, jak byla tato zranění způsobena. Důkazní břemeno se v takovém případě přesouvá na stát, aby soud přesvědčil, že se stěžovatelem špatně nezacházel. Tento přesun důkazního břemene je odůvodněn tím, že policie má konkrétního jednotlivce zcela v moci. Obstarání důkazů o špatném zacházení by pro stěžovatele v takové situaci bylo krajně obtížné. Pokud jsou totiž jedinými svědky oběť a policisté, tak by zpravidla proti sobě stálo osamocené tvrzení stěžovatele a několika policistů, a stěžovatel by tudíž z povahy věci důkazní břemeno mohl unést jen výjimečně. K použití této vyvratitelné domněnky však musí osoby, které tvrdí, že jsou oběťmi násilí, prokázat, že se stopy po špatném zacházení objevily poté, co byly pod kontrolou policie.

Vazba

Zakládá-li § 73d odst. 3 trestního řádu právo obviněného domáhat se konání vazebního zasedání, pak je povinností soudu rozhodu-

Nechcete propásnout žádný zajímavý judikát? Zajímá Vás aktuální judikatura?
Objednejte si předplatné na Monitoring judikatury (na 12 měsíců) se slevou 15 % při použití slevového kódu SC0Mjd1 v našem eshopu a žádný judikát Vám již neuteče.
www.epravo.cz/eshop

“

Buďte i za pět let advokátem, kterého lidé chtějí.

”

Jana Sedláková

SEDLAKOVA LEGAL

SingleCase, pro právníky budoucnosti
www.singlecase.cz **Přidejte se.**

SingleCase

jícího o dalším trvání vazby umožnit obviněnému, aby mohl toto právo využít. Jestliže tedy příslušný soud obviněného, který je ve vazbě, v rozporu s § 33 odst. 1 a 5 i z § 73d odst. 3 tr. řádu vůbec neinformuje o tom, že jím bude rozhodováno o dalším trvání jeho vazby, popřípadě kdy se tak stane (dokonce mu ani nedoručí návrh státního zástupce), a neposkytne mu lhůtu k vyslovení požadavku na konání vazebního zasedání, pak mu ve skutečnosti znemožní uplatnit právo žádat o konání vazebního zasedání a tohoto vazebního zasedání se zúčastnit. Od osobního slyšení lze upustit, avšak pouze tehdy, odmítl-li obviněný sám takovýto výslech nebo bránila-li výslechu objektivně nepřekonatelná překážka či docházelo-li k rozhodování soudu bezprostředně poté, co byl obviněný k otázce vazby soudem vyslechnut.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Výklad právních norem

Ústavní stížnost proti usnesení soudního exekutora o odmítnutí přihlášky dle § 336f odst. 4 zákona č.99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, je ve smyslu § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zásadně přípustná. Proti tomuto usnesení totiž není přípustné odvolání, tímto usnesením zásadně ztrácí osoba, která odmítnutou přihlášku podala, postavení účastníka řízení, a tato osoba nemá ani dalších procesních prostředků k ochraně svých práv. Je-li účastník řízení o ústavní stížnosti vyzván k vyjádření k podání jiného účastníka, které obsahuje tvrzení, jež by v případě, že by bylo nepravdivé, zjevně vyžadovalo reakci vyzvaného účastníka řízení a vyzvaný účastník tuto skutečnost nevyvrátí ani nepopře, Ústavní soud může z takového tvrzení při svém rozhodnutí vyjít jako z pravdivého, nevyvolávají-li další okolnosti případu o ní závažné pochybnosti. Obsahuje-li výrok individuálního právního aktu formulaci, která není doslovně převzata z příslušného právního předpisu, ale je výtvorem rozhodujícího orgánu, a tato formulace umožňuje dvojí výklad, je nutno vykládat ji ústavně konformně obdobně podle pravidel pro ústavně konformní výklad právních norem. Jiným výkladem a použitím práva na jeho základě se orgán, který je provedl, dopouští porušení práva na soudní a jinou právní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny, a dojde-li v důsledku toho k tomu, že je účastníkovi řízení odepřeno uplatnit řádně a včas svůj majetkový nárok, i práva na vlastnictví majetku dle čl. 11 odst. 1 Listiny.

Cizinec

Prokázat v řízení o ústavní stížnosti povinnost, že právo na tlumočníka dle čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod došlo v konkrétním případě svého naplnění, je povinností soudu, před kterým bylo vedeno řízení, nikoliv jednotlivce, jemuž toto právo náleží.

Pojištění odpovědnosti za škodu

Podle § 6 a 9 zákona č. 168/1999 Sb. pojistné plnění poskytované z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla není neomezené a nehradí se z něj veškeré újmy, které poškozenému v důsledku škodní události vznikly, ale pouze nároky taxativně vypočtené v § 6 odst. 2 tohoto zákona, a to nejvýše do limitu pojistného plnění stanoveného v pojistné smlouvě. Je i v zájmu pojištěného škůdce, aby v souladu s § 8 tohoto zákona bez zbytečného odkladu oznámil pojistiteli škodní událost a sdělil neprodleně, že proti němu bylo uplatněno právo na náhradu újmy či bylo zahájeno správní nebo trestní řízení, tak aby již v této fázi umožnil pojistiteli vyřešit věc výplatou pojistného plnění a aby rozsah újmy poškozeného nebyl zbytečně navyšován, například právě o náklady vynaložené poškozeným v adhezním řízení. Právní úprava náhrady nákladů právního zastoupení proti pojistiteli je vnitřně strukturovaná, neboť u náhrady újmy vzniklé na zdraví nebo usmrcením náleží poškozenému náhrada nákladů od počátku uplatňování nároku na pojistné plnění bez ohledu na postup pojistitele, zatímco při náhradě skutečné škody a ušlého zisku mu náleží pouze za situace, že pojistitel neprošetřil pojistnou událost řádně a včas, např. nedodržel zákonnou tříměsíční lhůtu pro dokončení šetření, nesdělil poškozenému výši pojistného plnění, způsob jeho výpočtu, důvody krácení nebo odmítnutí plnění, provedl šetření chybně atd. I z toho je zřejmá logika této úpravy a úmysl zákonodárce vztáhnout nárok na pojistné plnění zahrnující náhradu nákladů právního zastoupení jen k postupu pojistitele odpovědnosti podle zákona č. 168/1999 Sb., nikoliv k případům, kdy poškozený uplatňuje nárok na náhradu újmy proti škůdci.

Styk s dítětem

Uložení pokuty (§ 502 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních) je jedním z opatření aktivně chránících právo na nerušený rodinný život (čl. 10 odst. 2 Listiny, čl. 8 Úmluvy). Jeho účelem je vynucení splnění povinnosti uložené povinnému soudem ve prospěch oprávněného, založené vykonávaným titulem, tzn. nikoliv jeho sankcionování. Pokud však ze zjištěných okolností vyplývá, že povinný nemůže plnit povinnost stanovenou soudem, a to i přes zjevnou a odpovídající snahu, nelze považovat podmínky stanovené zákonem pro uložení pokuty za naplněné.

Restituce

Jestliže povinná osoba na pozemku určeném k plnění funkcí lesa v době od doručení výzvy k vydání do jeho odevzdání oprávněné osobě dle zákona č. 428/2012 Sb. prováděla s péčí řádného hospodáře těžbu dřeva, je povinna vydat oprávněné osobě vytěženou dřevní hmotu nebo jí poskytnout peněžitou náhra-

Nechcete propásnout žádný zajímavý judikát? Zajímá Vás aktuální judikatura?
Objednejte si předplatné na Monitoring judikatury (na 12 měsíců) se slevou 15 % při použití slevového kódu SC0Mjd1 v našem eshopu a žádný judikát Vám již neuteče.
www.epravo.cz/eshop

du; může si však odpočítat to, co na těžbu, případně prodej, účelně vynaložila.

Valná hromada

Případný převod podílu na jiného společníka či třetí osobu nemá vliv na běh subjektivní lhůty pro podání návrhu (§ 259 o. z.); začala-li již před převodem podílu běžet pozdějšímu převodci subjektivní lhůta pro podání návrhu, pokračuje běh této lhůty bez ohledu na převod podílu. Lhůta uběhne uplynutím tří měsíců ode dne, kdy se převodce dozvěděl či mohl dozvědět o usnesení valné hromady.

Výpověď z pracovního poměru

K platnému rozvázání pracovního poměru výpovědí z důvodu uvedeného v ustanovení § 52 písm. f) části věty za středníkem zák. práce může zaměstnavatel přistoupit i před uplynutím přiměřené lhůty, kterou zaměstnanci stanovil k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků v písemné výzvě učiněné v době posledních 12 měsíců, je-li s ohledem na povahu a množství nesplněných pracovních úkolů zaměstnance a stav jejich rozpracovanosti, způsob hodnocení pracovních výsledků zaměstnanců u zaměstnavatele, popřípadě též s přihlédnutím k dosavadnímu přístupu zaměstnance k plnění pracovních povinností nepochybné (zjevné), že v době, která zbývá do jejího uplynutí, k odstranění neuspokojivých pracovních výsledků zaměstnance nedojde (nemůže dojít).

Zástavní právo, soudcovské zástavní právo

Zástavní právo je právem, které podléhá promlčení, neboť nejde o majetkové právo, které by bylo – na rozdíl od vlastnického práva – z možnosti promlčení vyloučeno, i když má také věcněprávní povahu. Vzhledem k tomu, že soudcovské zástavní právo má stejný obsah a hmotněprávní účinky jako jiná (jinak vzniklá) zástavní práva, od nichž se liší pouze způsobem svého zřízení, a že se též stejně realizuje, promlčuje se podle stejných pravidel jako jiná zástavní práva.

Dědění

O zavrženíhodné jednání jde (mimo jiné) v případě, že se dědic dopustí jednání, jímž se snaží vyvolat uspořádání dědické posloupnosti v rozporu s vůlí zůstavitele. Dědická nezpůsobilost sice může nastat i tehdy, „podstrčí-li" dědic zůstaviteli k podpisu listinu, ve které zůstavitel uvedl svoji poslední vůli, i když pro nedostatek formálních náležitostí by v listině uvedená závěť neobstála jako platný právní úkon. Nicméně sama okolnost, že žalovaný v průběhu dědického řízení předložil neplatnou závěť, nemůže způsobit, že by byl nezpůsobilý dědit. Zavrženíhodné jednání proti projevu poslední vůle zůstavitelovy by bylo dáno například tehdy, kdyby se podařilo prokázat, že dědic sám takovou závěť napsal, nebo kdyby předložil soudu jako vlastnoruční závěť zůstavitele, o níž prokazatelně věděl, že nebyla zůstavitelem vlastnoručně sepsána.

Kupní smlouva

Notifikační povinnost kupujícího podle § 435 odst. 1 obch. zák. se vztahuje jen k těm poznatkům, které se kupující o uplatněném právu třetí osoby a tedy též o této třetí osobě (o její identitě) v době vymezené lhůtou „bez zbytečného odkladu" při poctivém postupu dozvěděl. Po takto provedené notifikaci je již na prodávajícím, aby zjišťoval další potřebné informace a případně se dotazoval na podrobnosti.

Podjatost

Je-li námitka podjatosti zneužívána jako obstrukční postup (jako procesní obstrukce), pak s přihlédnutím k § 2 o. s. ř. nepožívá právní ochrany; soud v takovém případě nemá povinnost postupovat podle § 15b o. s. ř., respektive podle § 16 odst. 1 o. s. ř.

Výpověď z pracovního poměru

Tiskový mluvčí má být mediální tváří zaměstnavatele, která formuluje a navenek přesvědčivě prezentuje oficiální stanoviska a názory zaměstnavatele a vytváří tak jeho obraz na veřejnosti. Ze samotné povahy této práce vyplývá samozřejmý požadavek, aby ji vykonávala osoba, která není v otevřeném (navenek prezentovaném) názorovém střetu, nebo dokonce sporu se zaměstnavatelem; výkon práce tiskového mluvčího v tomto směru vyžaduje vyšší míru loajality ve vztahu k zaměstnavateli, než kterou jsou povinni zachovávat ostatní zaměstnanci.

Jednatel

Spor mezi (bývalým) jednatelem společnosti s ručením omezeným a touto společností o náhradu škody způsobené porušením povinnosti jednatele jednat s péčí řádného hospodáře je sporem mezi obchodní korporací a členem jejího statutárního orgánu, týkajícím se výkonu funkce statutárního orgánu, k jehož projednání a rozhodnutí jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy [§ 9 odst. 2 písm. f) o. s. ř.]. Uvedené platí bez ohledu na to, zda žalobu podává sama společnost s ručením omezeným či její insolvenční správce.

Odměna advokáta

Z ustanovení § 6 odst. 1 advokátního tarifu vyplývá, že se mimosmluvní odměna advokáta stanoví vždy za konkrétní úkon právní služby. Rovněž § 11 odst. 1 a 2 advokátního tarifu rozlišuje výši poskytované odměny podle náročnosti v něm demonstrativně uvedených úkonů právní služby, z nichž pro některé stanoví odměnu za jednotlivý úkon v plné výši (odst. 1) a pro jiné v poloviční výši (odst. 2). Konečně i z jazykového vyjádření § 12 odst. 1 advokátního tarifu plyne, že zvýšení mimosmluvní odměny advokáta přichází do úvahy jen u těch úkonů právní služby, které splňují podmínky pro zvýšení mimosmluvní odměny. Dané ustanovení tedy nepředpokládá paušální zvýšení mimosmluvní odměny ve vztahu k úkonům právní služby učiněným ve věci s určitou mírou náročnosti (ta je zohledněna v tarifní hodnotě stanovené podle § 8 až 10 advokátního tarifu a ve způsobu stanovení mimosmluvní odměny podle § 7 advokátního tarifu). Nelze vyloučit, že všechny úkony právní služby v určité věci bude možné posoudit jako mimořádně obtížné, kupříkladu proto, že při nich bude muset advokát hovořit cizím jazykem nebo při nich bude muset vykládat cizí právo. Ani tato skutečnost však neznamená, že by bylo možné odhlédnout od charakteru jednotlivých úkonů právní služby a poskytnout za všechny tyto úkony mimořádné zvýšení mimosmluvní odměny paušálně.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí"

Podvod, škoda

Na vymezení škody v trestním řízení dopadá též § 495 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého souhrn všeho, co osobě patří, tvoří její majetek. Jmění osoby tvoří souhrn jejího majetku a jejích dluhů (obecné zákonné

vymezení pojmů majetku a jmění v dosavadním právním řádu chybí). Podle odborné literatury je majetkem souhrn všech majetkových hodnot přičitatelných určité osobě (ať už fyzické nebo právnické). Přičitatelností se nerozumí pouze oprávnění vyplývající z absolutního majetkového poměru, ale rovněž oprávnění vyplývající z poměru relativního (typicky jde o oprávnění ze závazkového právního vztahu, tedy pohledávka ve smyslu § 1721 obč. zák.). Jmění je pojímáno jako soubor majetku a dluhů určité osoby. Vzhledem k tomu, že jměním je soubor majetku a dluhů, může mít jmění, oproti majetku, i zápornou peněžní hodnotu jako např. předlužené jmění. Škodou je újma, která se projevuje v majetkové sféře poškozeného, je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi, a je napravitelná poskytnutím majetkového plnění, ať již ve formě naturální restituce, nebo v penězích. Oproti předchozí právní úpravě zakotvené v zákoně č.40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů – v novém občanském zákoníku účinném od 1. 1. 2014 došlo k určitému posunu, neboť § 2894 obč. zák. již za škodu neoznačuje „újmu na majetku", ale „újmu na jmění". Jměním osoby se rozumí souhrn jejího majetku a jejích dluhů (§ 495 obč. zák.), tedy celý komplex majetkových vztahů, a tedy je škodou i vznik dluhu. Ze zákonného vymezení pojmů „majetku", „jmění" a „škody" je zřejmé, že i zatížení jmění poškozeného dluhem představuje škodu ve smyslu příslušných ustanovení občanského zákoníku.

Rodinná domácnost

Opustí-li manžel, který má právo nakládat s domem nebo bytem, v němž se nachází rodinná domácnost, tuto domácnost s úmyslem se do ní nevrátit a neobnovit společné soužití, dojde k jejímu zániku. S ohledem na ochranu práva bydlení upravenou v § 747 odst. 1 o. z. i s přihlédnutím k účelu uvedeného ustanovení, jímž je ochrana nejen

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí"

bydlení manželů, ale i rodiny, jsou-li splněny podmínky uvedené v tomto ustanovení právo bydlení druhého manžela vzniklé podle § 744 o. z. tím nezanikne (třebaže dům nebo byt přestanou být obydlím manželů v důsledku zániku rodinné domácnosti), neboť svým jednostranným jednáním se nemůže manžel, který rodinnou domácnost opustil, ochrany bydlení druhého manžela zprostit. Jeho žaloba na vyklizení bytu nebo domu proto nemůže být úspěšná s výjimkou případu, kdy dům nebo byt nebude k bydlení druhého manžela nebo rodiny nezbytně třeba, tedy nebude splněna jedna ze shora uvedených podmínek ochrany bydlení podle § 747 odst. 1 o. z.

Soudní poplatek

Nesplnil-li poplatník řádně svou poplatkovou povinnost již při podání žaloby, odvolání nebo dovolání (§ 4 odst. 1 a § 7 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb.), a soud ho proto musel vyzvat k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určil (§ 9 odst. 1, 2 zákona č. 549/1991 Sb.), je lhůta zachována jen, když předepsaná částka – ať už v kolkových známkách, v hotovosti v pokladně, či na bankovním účtu – je nejpozději v poslední den lhůty v dispozici příslušného soudu; nepostačí, je-li podání obsahující soudní poplatek poslední den lhůty odevzdáno orgánu, který má povinnost je doručit.

Náklady řízení

Změnil-li odvolací soud usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení tak, že se řízení nezastavuje, byl tím automaticky odklizen i nákladový výrok rozhodnutí soudu prvního stupně, a rozhodnutí odvolacího soudu tudíž nemusí výslovně obsahovat výrok, jímž se zrušuje výrok usnesení soudu prvního stupně o nákladech řízení; v důsledku nezastavení řízení bude soud prvního stupně o věci dále jednat a v souladu s § 151 odst. 1 o. s. ř. (ve spojení s § 224 odst. 3 o. s. ř.) o povinnosti k náhradě (veškerých) nákladů řízení rozhodne v rozhodnutí, jímž se řízení u něj končí.

Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod

Skutková podstata přečinu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 tr. zákoníku nevyžaduje pro své naplnění vyvolání nenávisti, neboť takový následek není obligatorním znakem jeho objektivní stránky. Objektem trestného činu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv je ochrana před diskriminací, ústavní princip rovnosti bez rozdílů národnosti, jazyka, rasy, etnické skupiny, politického přesvědčení a náboženství ve smyslu jejího vymezení obsaženého v čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 14 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a čl. 26 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Ochranu takto vymezenému zájmu poskytuje trestní zákoník citovaným ustanovením tak, že za trestné prohlašuje takové formy úmyslného jednání pachatele, které vymezuje tzv. objektivní stránka skutkové podstaty tohoto trestného činu. Její znění nelze vyložit tak, že by podmiňovala závěr o vině, tj. „pachatelem zaviněné naplnění znaků subjektu, objektu a objektivní stránky uvedených v zákonné skutkové podstatě trestného činu, které mu lze proto vytýkat a přičítat" (srov. Kratochvíl, V. a kol., Trestní právo hmotné. Obecná část. 2. vydání, Praha : C. H. Beck, 2012, s. 41), zjištěním, že pachatel „současně naplní znaky jiného trestného činu".

Nechcete propásnout žádný zajímavý judikát? Zajímá Vás aktuální judikatura?
Objednejte si předplatné na Monitoring judikatury (na 12 měsíců) se slevou 15 % při použití slevového kódu SC0Mjd1 v našem eshopu a žádný judikát Vám již neuteče.
www.epravo.cz/eshop

PETERKA PARTNERS

THE CEE LAW FIRM

CEE Střední a východní Evropa

Od roku 2000

9 poboček

TerraLex, ILN, Globaladvocaten

1 Jedna firma

100% plně vlastněné pobočky

150 právníků a poradců

2000+ klientů

200 světových lídrů

www.peterkapartners.com

Česká republika Slovensko Ukrajina Bulharsko
Rusko Polsko Rumunsko Bělorusko Maďarsko

Dokazování

Ve sporu o zaplacení dluhu z úvěru má úvěrující subjekt (věřitel) břemeno tvrzení, že se žalovaným (dlužníkem) uzavřel smlouvu o úvěru, že na základě této smlouvy dlužníku poskytl finanční prostředky a že dlužník dluh řádně a včas nezaplatil. Z tohoto břemene tvrzení pro věřitele vyplývá břemeno důkazní, avšak jen potud, pokud jde o prokázání tvrzení, že smlouva byla uzavřena a že na základě této smlouvy věřitel dlužníku poskytl finanční prostředky. Budou-li tyto skutečnosti prokázány, unesl věřitel jak břemeno tvrzení, tak břemeno důkazní. Naopak, chce-li se dlužník úspěšně ubránit, musí tvrdit, že zaplatil, nebo že pohledávka zanikla jiným zákonem stanoveným způsobem, popřípadě že je promlčena, a o svém tvrzení nabídnout důkazy. U přihlášené nevykonatelné pohledávky z úvěrové smlouvy stíhá povinnost tvrzení a důkazní povinnost přičitatelnou v mimoinsolvenčních poměrech dlužníku toho, kdo popírá pravost, výši nebo pořadí pohledávky z úvěrové smlouvy.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Náklady řízení

Má-li odvolací soud na hrazení nákladů řízení, a to zvláště v řízení před soudem nalézacím, jiný náhled než soud nalézací, aniž by přitom došlo k relevantní změně skutkových okolností, a účastníci tak mohli jiné rozhodnutí odvolacího soudu o nákladech řízení předvídat, je povinen vytvořit pro účastníky procesní prostor, aby se mohli k dané otázce vyjádřit a uplatnit námitky a argumenty, které mohou být s to rozhodnutí odvolacího soudu ovlivnit a s nimiž se odvolací soud musí ve svém rozhodnutí náležitě vypořádat. Nedostojí-li odvolací soud tomuto požadavku, dopustí se porušení základního práva účastníků na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod v důsledku vydání nepřípustně překvapivého rozhodnutí.

Exekuce

V exekučním řízení obecným soudům přísluší se zabývat zásadními vadami exekučního titulu, jsou povinny výkon rozhodnutí zastavit podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. také v případech, v nichž by výkon rozhodnutí vedl ke zjevné nespravedlnosti, nebo byl dokonce v rozporu s principy právního státu. Nezohlednění těchto kritérií při rozhodování o zastavení výkonu rozhodnutí představuje porušení základního práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Zásadní vadou exekučního titulu je také přiznání úroků z prodlení ve zcela nepřiměřené výši, která již není v souladu s ústavním pořádkem. V těchto případech je třeba, aby obecné soudy poskytly povinnému a jeho majetku soudní ochranu (čl. 11 a čl. 36 odst. 1 Listiny) tak, že výkon rozhodnutí v části týkající se nepřiměřené výše úroků zastaví podle § 268 odst. 1 písm. h) ve spojení s § 268 odst. 4 o. s. ř. tak, aby byla zajištěna spravedlivá rovnováha při ochraně majetkové sféry dlužníka i věřitele.

Odůvodnění soudního rozhodnutí

Zákonem stanovená možnost neodůvodnit soudní rozhodnutí o upuštění od výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho zbytku za současného vyhoštění podle § 327 odst. 1 písm. b) trestního řádu musí být z pohledu práva na soudní ochranu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny interpretována restriktivně; tuto možnost lze využít v případech, pokud je žadateli vyhovováno, pokud žadatel vznáší irelevantní argumenty nebo pokud je jeho podání opakované či neodůvodněné. V takových případech je dostačující, pokud usnesení podle § 327 odst. 1 písm. b) trestního řádu neobsahuje odůvodnění, popř. pokud soud jen odkáže na předchozí zamítavé usnesení, ve kterém se s vznášenými připomínkami vypořádal. Vznáší-li však žadatel relevantní argumenty odůvodňující upuštění od výkonu zbytku trestu za současného vyhoštění, soud se s nimi musí – byť stručně – vypořádat a žadateli je sdělit.

Přiměřenost ochranného opatření

Účelem ochranného opatření zabrání věci podle § 101 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku není potrestání jejího vlastníka, nýbrž prosazení veřejného zájmu na tom, aby určitá věc, jež byla užita nebo určena k spáchání trestného činu, dále neohrožovala bezpečnost lidí nebo majetek, nebo aby ji nebylo možné použít k spáchání zločinu, jestliže existuje takové nebezpečí. Vždy musí být zvažováno, zda je takovéto opatření k dosažení tohoto účelu nezbytné, případně zda jej nelze dosáhnout jiným prostředkem, který by byl šetrnější ve vztahu k ústavně zaručenému vlastnickému právu vlastníka této věci (čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) a nevyžadoval by zánik tohoto jeho práva, tedy zejména uložením některé z povinností podle § 101 odst. 4 trestního zákoníku. To platí obzvlášť za situace, kdy uvedené nebezpečí neplyne z povahy určité věci, ani je nelze bez dalšího spojovat s jejím obvyklým účelem. Z rozhodnutí soudu o zabrání věci přitom musí být seznatelné, z jakého důvodu nebylo uložení takovéto šetrnější povinnosti možné. Nebezpečí, že věc bude sloužit k spáchání zločinu [§ 101 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku], nelze dovozovat z pouhé možnosti takového použití. Zabrání věci, respektive s ním spojený zásah do vlastnického práva podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, musí být odůvodněn konkrétními okolnostmi, z nichž bude vyplývat alespoň taková míra pravděpodobnosti uvedeného následku, která bude potřebu tohoto zásahu s ohledem na obvyklý chod věcí rozumně odůvodňovat.

Nechcete propásnout žádný zajímavý judikát? Zajímá Vás aktuální judikatura?
Objednejte si předplatné na Monitoring judikatury (na 12 měsíců) se slevou 15 % při použití slevového kódu SC0Mjd1 v našem eshopu a žádný judikát Vám již neuteče.
www.epravo.cz/eshop

Vydání osoby do cizího státu

Ministr spravedlnosti nesmí povolit vydání osoby do cizího státu podle § 97 odst. 1 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, probíhá-li řízení o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, včetně navazujícího soudního přezkumu, ledaže by šlo již o opakovanou žádost. To platí i tehdy, žádá-li o vydání jiný stát, než jaký se jeví být státem původu této osoby, a to jakkoliv toliko vůči státu původu může udělením mezinárodní ochrany vzniknout nepřekročitelná překážka povolení vydání.

Zákonný soudce

Odmítl-li Nejvyšší soud dovolání jako nepřípustné pouze rozhodnutím předsedy jeho senátu, zatímco zbývající dva členové příslušného senátu podle rozvrhu práce se přijetí tohoto rozhodnutí vůbec neúčastnili, došlo k porušení stěžovatelova základního práva na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Důvěra jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci

Poučení ze strany daňových orgánů o neexistenci běhu prekluzivní lhůty k podání návrhu na obnovu řízení, které, byť bylo s ohledem na následnou judikaturu nesprávné, bylo řádně odůvodněné a účastník řízení neměl v dané době důvod jej zpochybňovat, může za výjimečných okolností vést s ohledem na princip ochrany důvěry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci k neaplikaci této objektivní prekluzivní lhůty. Upřednostnění ochrany důvěry jednotlivce v právo nad právní jistotou je umocněno v oblasti daňového práva, neboť se jedná o vertikální vztah mezi státem a daňovým subjektem, jehož se neúčastní žádná další osoba, jejíž práva či zájmy by mohly být dotčeny.

Dobrá víra

Dobrá víra držitele se musí vztahovat ke všem právním skutečnostem majícím za následek nabytí věci nebo práva, které je předmětem držby. Je třeba ji hodnotit objektivně; nelze dospět k závěru, že za stejné situace by jedna osoba byla v dobré víře, a druhá nikoliv. Ze slov zákona „se zřetelem ke všem okolnostem" vyplývá, že omyl držitele, ze kterého jeho přesvědčení o existenci drženého práva vychází, musí být omluvitelný. Omyl je omluvitelný, jestliže držitel při běžné (normální) opatrnosti, kterou lze s ohledem na okolnosti a povahu daného případu po každém požadovat, neměl a nemohl mít po celou vydržecí dobu důvodné pochybnosti o tom, že mu věc nebo právo patří. Dobrá víra držitele, která je dána se zřetelem ke všem okolnostem věci, se musí vztahovat i k okolnostem, za nichž vůbec mohlo věcné právo vzniknout, tedy i k právnímu důvodu (titulu), na jehož základě mohlo držiteli vzniknout vlastnické právo. Přenesou-li obecné soudy odpovědnost za prokázání ztráty dobré víry údajného vydržitele na domnělého vlastníka, poruší tím právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí"

Přípustnost dovolání

Při úvaze o nosných důvodech právního posouzení věci odvolacím soudem pro účely posouzení, zda je dovolání podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné, nemůže dovolací soud nekriticky přebírat strukturu a znění podstatných částí odůvodnění rozhodnutí odvolací instance. Je povinností dovolacího soudu posuzovat odůvodnění podle jeho věcného obsahu a dospět k vlastnímu závěru, který důvod použitý odvolacím soudem je nosný – a uspěje v relaci k rozhodnutí ve věci sám o sobě – a který jen na něm závislý.

Věcná příslušnost soudu

V řízení podle § 16a zákona o politických stranách soud posuzuje (přes nepřesné vyjádření zákona) platnost napadeného rozhodnutí orgánu politické strany (hnutí); je-li rozhodnutí v rozporu se zákonem nebo stanovami, vysloví (zpravidla) jeho neplatnost. I v tomto řízení, bylo li zahájeno po 31. 12. 2013, jsou k projednání a rozhodnutí věci v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy. Na uvedeném nic nemění ani skutečnost, že v § 16a odst. 1 zákona o politických stranách je jako věcně příslušný soud k projednání a rozhodnutí věci uveden okresní soud a v § 16a odst. 3 větě první téhož zákona je stanoveno, že soud v řízení postupuje podle občanského soudního řádu. Tato zákonná ustanovení byla přijata v poměrech procesní úpravy účinné do 31. 12. 2013, podle které byly k projednání a rozhodnutí statusových věcí všech právnických osob (s výjimkou statusových věcí obchodních společností, družstev a jiných právnických osob podle části první, druhé a čtvrté zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, zrušení obecně prospěšných společností, nadací, nadačních fondů, státních podniků a veřejně výzkumných institucí, jejich likvidace a jmenování likvidátora a jmenování nových členů správní rady nadace nebo nadačního fondu) věcně příslušné okresní soudy. Zákon o zvláštních řízeních soudních věcnou příslušnost soudů k projednání a rozhodnutí statusových věcí všech právnických osob sjednotil tak, že nadále budou tyto věci v prvním stupni projednávat a rozhodovat krajské soudy.

Pracovní úraz

O úraz žáka základní školy a základní umělecké školy, za který odpovídá právnická osoba vykonávající činnost dané školy, jde tehdy, jestliže příčinou poškození zdraví žáka byl skutkový děj, který má charakter úrazového děje, tedy když k poškození zdraví došlo následkem působení zevních vlivů (fyzické či psychické přetížení – trauma), které byly svou povahou krátkodobé, náhlé a násilné, a jestliže k tomuto poškození zdraví žáka došlo při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním.

Pravomoc soudu

Není v pravomoci Úřadu pro ochranu osobních údajů projednávat a rozhodovat žádosti subjektu údajů o nárocích na zajištění opatření k nápravě, pokud správce nebo zpracovatel provádí zpracování osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů nebo v rozporu se zákonem (§ 21 zákona č. 101/2000 Sb.) a k nápravě způsobené nemateriální újmy a náhradu škody, přičemž zákon o ochraně osobních údajů svěřil tuto pravomoc soudům v občanském soudním řízení.

Srážky ze mzdy a insolvence

Jestliže v průběhu exekuce na majetek povinného srážkami ze mzdy povinného nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení vedeného na majetek povinného uvedené v § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona, provádí plátce mzdy srážky ze mzdy povinného dále, ale nevyplácí je oprávněnému (soudnímu exekutorovi), dokud tyto účinky nepominou. Pominou-li účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na základě některého z „jiných" rozhodnutí

o insolvenčním návrhu (§ 142 a 146 odst. 1 insolvenčního zákona), vyplatí plátce mzdy povinného sražené částky oprávněnému (soudnímu exekutorovi). Bude-li rozhodnuto o úpadku povinného, bude postup plátce mzdy povinného ohledně sražených částek závislý na zvoleném způsobu řešení úpadku dlužníka; po prohlášení konkursu je vyplatí insolvenčnímu správci (§ 246 odst. 1 insolvenčního zákona), při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je vyplatí insolvenčnímu správci jako dlužníkův majetek nabytý předtím, než nastaly účinky schválení oddlužení (§ 398 odst. 2 insolvenčního zákona) a od účinnosti rozhodnutí o schválení oddlužení již další srážky ze mzdy povinného ve vazbě na daný výkon rozhodnutí nebo exekuci neprovádí a při oddlužení plněním splátkového kalendáře je vyplatí povinnému (dlužníku) a od účinnosti rozhodnutí o schválení oddlužení již další srážky ze mzdy povinného ve vazbě na daný výkon rozhodnutí nebo exekuci neprovádí (srov. § 409 odst. 2 insolvenčního zákona) [postup plátce mzdy podle § 406 odst. 3 písm. d/ insolvenčního zákona je již navázán na insolvenční řízení].

Mezinárodní příslušnost soudu

Nárok vycházející z čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. 2. 2004, představuje nárok, který je nezávislý na náhradě škody v rámci čl. 19 Úmluvy o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě (Montrealská úmluva). Nároky založené na dotčených ustanoveních nařízení č. 261/2004 a nároky založené na Montrealské úmluvě se tak řídí dvěma odlišnými právními rámci.

Náklady řízení

Rozhodování o nákladech řízení před obecnými soudy je nedílnou součástí soudního řízení jako celku. V tomto rozhodování ovládaném zásadou úspěchu ve věci, která je doplněna zohledněním zavinění, je nezbytné plně respektovat princip řádného a spravedlivého procesu tím spíše, rozhodují-li soudy se zřetelem k § 142 odst. 2 o. s. ř. a posuzují míru úspěchu konkrétního účastníka ve věci, a tedy samozřejmě i poměr úspěchu jednoho účastníka (strany) k poměru neúspěchu druhého. Citlivost této úvahy a současně i její nezbytný úplný soulad s výrokem soudu, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, je zcela pochopitelným požadavkem odrážejícím jak právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, tak i právo na rovnost účastníků v řízení před soudy podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Prominutí zmeškání lhůty k návrhu na popření otcovství

Důvody k výjimečnému prominutí lhůty k popření otcovství existují zejména v případech otců již zletilých dětí, které nejsou závislé ani na výživném, ani na přítomnosti otcovské role a zabezpečení stabilního výchovného prostředí během dospívání.

Plné texty naleznete na www.epravo.cz v sekci „Soudní rozhodnutí“

Předvídatelnost rozhodnutí

Z ústavního principu rovnosti (čl. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny, čl. 96 odst. 1 Ústavy) a právní jistoty (čl. 1 odst. 1 Ústavy), plyne požadavek na shodný výklad zákona ve srovnatelných případech, tedy princip předvídatelnosti rozhodování, který znamená, že účastníci právních vztahů mohou legitimně očekávat, že státní orgány budou ve skutkově a právně srovnatelných případech rozhodovat – v celkovém vyznění – stejně.

Rovnost účastníků řízení

Pokud odvolací soud dospěje k závěru, že jsou dány důvody pro nařízení předběžného opatření a v tomto smyslu pro změnu usnesení soudu prvního stupně, musí současně posoudit, zda by s ohledem na předmět předběžného opatření bylo možné dosáhnout jeho účelu i v případě, že by dotčenému účastníkovi poskytl prostor se k podanému odvolání vyjádřit. Dospěje-li k závěru, že takovýto postup není možný, měl by v řízení dál postupovat takovým způsobem, aby dostál své povinnosti vyplývající ze zásady rovnosti účastníků řízení, a umožnil dotčenému účastníkovi řízení uplatnit procesní obranu proti rozhodnutí o nařízení předběžného opatření. Toho lze dosáhnout např. zrušením usnesení, kterým bylo rozhodnuto o předběžném opatření, a vrácením věci k projednání soudu prvního stupně za analogického použití ustanovení § 219a odst. 1 písm. a) ve spojení s § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. [viz např. nález sp. zn. III. ÚS 3489/13, bod 14; nález sp. zn. III. ÚS 205/11, bod 18].

Náklady exekuce

Právní názor obsažený v odůvodnění rozhodnutí Ústavního soudu – má-li obecnou povahu (tzv. „zobecňující potenciál“) – je závazný při řešení typově shodných případů. Je tomu tak mimo jiné proto, že jde o způsob interpretace a aplikace Ústavy, Listiny či mezinárodních závazků. Ústavní soud v minulosti dovodil vázanost obecných soudů právním názorem Ústavního soudu také z obecného principu rovnosti v právech podle čl. 1 věty prvé Listiny, neboť rovnost v právech zakládá též právo na předvídatelné rozhodování v obdobných případech, čímž vylučuje libovůli při aplikaci práva. Za porušení principu rovnosti v právech je pak nutno považovat rovněž takové případy, kdy obecný soud neposkytne účastníkům ochranu jejich základních práv a svobod, ač již ve skutkově obdobných případech byla Ústavním soudem přiznána. ●

Nechcete propásnout žádný zajímavý judikát? Zajímá Vás aktuální judikatura?
Objednejte si předplatné na Monitoring judikatury (na 12 měsíců) se slevou 15 % při použití slevového kódu SC0Mjd1 v našem eshopu a žádný judikát Vám již neuteče.
www.epravo.cz/eshop

BMW X7

Působivý vzhled, objemný vnitřní prostor, propracované technologie podvozku, komfortní jízda a exkluzivní prvky výbavy. To vše můžete očekávat od zcela nového modelu BMW X7.

Představením tohoto nejnovějšího a největšího modelu řady X pokračuje BMW ve své ofenzivě v luxusním segmentu. Je to první automobil Sports Activity Vehicle, který vstoupí na trh. Unikátní kombinace schopností jízdy po cestách s nezpevněným povrchem a výjimečné jízdní dynamiky na běžných silnicích. To jsou vlastnosti typické pro tento segment vozů.

BMW X7 je dokonalé na všech cestách, a to díky podvozku Executive Drive Pro. Ten nabízí až fascinující vyváženost a naprostou jízdní dokonalost. A navíc je každé BMW X7 v základním provedení vybaveno vzduchovým podvozkem na obou nápravách. Toto adaptivní vzduchové odpružení zajistí účinné odpružení a nejlepší možné vyvážení vozu. I to zajišťuje vždy maximální míru komfortu – tolik důležitou pro vozy BMW.

Exteriér

Ztělesněné osobitého pojetí designu a vyjádření nadčasové elegance. Takto by se dal popsat exteriér nového modelu mnichovské automobilky. Hlavním prvkem je zcela jistě nezaměnitelná maska chladiče ve tvaru ledvinek, ale také inovativní laserové světlomety BMW Laserlight.

BMW Maska chladiče ve tvaru ledvinek

Na první dojem působí BMW X7 ohromujícím dojmem. Hlavním motivem designu je vzpřímená maska chladiče ve tvaru ledvinek. Obě poloviny tohoto typického motivu jsou uprostřed propojené a díky tomu vypadají jako jeden velký dominantní prvek, který harmonicky zapadá do přední části vozu.

BMW Laserové světlomety

Designové modré prvky ve tvaru písmene X uvnitř světlometů odlišují laserové světlomety BMW Laserlight BMW X7 od adaptivních LED světlometů. V režimu dálkových světel jsou laserové světlomety schopné dosvítit až 600 metrů. Je to jeden z inovativních prvků a zároveň vyjadřují mimořádný technologický standard.

Interiér

V interiéru BMW X7 máte dojem značné velikosti vozu. Potkává se zde moderní a nadčasový design se sportovní precizností a mimořádným komfortem. BMW X7 je

jednoduše působivé od prvního okamžiku, kdy do něj nastoupíte.

Vyjímečnost dodávají interiéru hlavně skleněné prvky CraftedClarity, použité na voliči převodovky a dalších ovládacích prvcích. Všechny tyto skleněné prvky jsou ručně vyráběny z křišťálu a dodávají vozu zcela speciální atmosféru.

„BMW X7 není pouze novým vrcholným modelem rodiny modelů x, je také definicí progresivního přístupu k luxuxu značky BMW“

Jozef Kabáň, Šéfdesignér BMW Group

Přijďte se přesvědčit do našich showroomů.

Přijďte k nám.
Rádi Vám v Brně nebo v Praze připravíme individuální nabídku dle Vašich přesných požadavků a představ.

BMW Renocar

Renocar Praha – Lipová 280, Praha Čestlice (D1, EXIT 8) Tel.: 261 393 600

Renocar Brno – Řípská 5c, Brno-Slatina (D1, EXIT201) Tel.: 548 141 548

BMW Urban Store – 5.května 1640/65, Praha 4

Email: info@renocar.cz

Kam s dětmi v roce 2019

Ať už máte doma dvouletý hurikán, školáka nebo náladového teenagera, na světě se vždy najde místo, kam svou ratolest můžete vzít a všichni si to společně užijete. Teď už jen to místo nalézt. Nechte se inspirovat výběrem top destinací, kam se vypravit s dětmi v roce 2019, který pro vás připravila cestovní kancelář Exclusive Tours.

S dětmi do Turecka

Jedním z nejlepších tureckých resortů pro rodiny je Maxx Royal Belek, který spojuje luxusní golfový hotel s bohatým dětským programem. Malí hosté mohou trávit čas nejen v dětských klubech, ale také v aquaparku s bazény, skluzavkami a bazénem s vlnobitím či v DinoLandu, kde se seznámí se životem pravěkých ještěrů. Někteří z nich jim dokonce přeletí nad hlavou!

foto: Maxx Royal Belek

Zatímco o vaše ratolesti se zde královsky postarají, vy si užijete 18jamkové golfové hřiště, které vytvořil legendární hráč Colin Montgomerie. Ubytovat se můžete ve velkorysých vilách přímo u hřiště. Prostorné suity a pokoje jsou pak součástí rozsáhlého hotelového komplexu.

Za lvy a levharty do Afriky

Jihoafrickou republiku si vy i celá vaše rodina zamilujete. Na přivítanou vám zamává ploutvemi velryba, před nosem vám vyskočí delfín a na břehu vás již budou čekat lachtani či tučňáci. Za hrdiny Lvího krále pak vyrazte do privátních rezervací, jako jsou Madikwe Game Reserve nebo Tswalu

Kalahari, kde jsou lepší podmínky pro pozorování zvěře než v samotných národních parcích.

Pod dohledem profesionálů si kromě sledování fascinujících divokých zvířat vaši potomci také vyzkouší, jaké je to být strážcem národního parku nebo jak se o sebe postarat v divočině. Vyrobí si vlastní luk a šíp, naučí se stopovat i rybařit a pustí se do vaření nebo řemeslné výroby.

Za soby na daleký sever

Pravé severské dobrodružství zažijete například v Octola lodge, mj. oblíbeném cíli bývalého jezdce formule 1 Miky Häkkinena. Vyzkoušíte si jízdu se psím spřežením nebo se soby, které pak v oboře nakrmíte a podrbete, nebo uvidíte polární záři. Celou dobu vám budou k dispozici na slovo vzatí profesionálové, od soukromého šéfkuchaře po průvodce. Vše v luxusním ubytování o pouhých 10 pokojích, takže soukromí máte zaručeno.

Které dítě by si nepřálo, aby Vánoce byly víckrát než jen jednou za rok? Své ratolesti můžete přání splnit po celý rok v privátních vánočních chaletech v Santově vesničce. Čekají vás na míru šité vánoční zážitky při hledání Santa Clause, zatímco zdejší personál se o vše postará.

Fascinující směs zábavy a kultury v Japonsku

Hlavním městem nejen celé země, ale i zábavy je Tokio. Téměř na každém rohu najdete SEGA, nesmírně populární centra plná her a aktivit pro všechny věkové skupiny. Čeká vás mnoho tematických tzv. maiden kaváren například s ninji nebo se zvířaty. Nechybí Disneyland a zoo s pandami.

Ubytovat se můžete v mrakodrapu s velkolepým výhledem nebo v tradičních ryokanech. Do japonské kultury se i s dětmi ponoříte také v parku Yoyogi, kde se každou neděli schází milovníci mangy a anime. Nebo můžete zhlédnout zápasy v sumu a kabuki, jedinečná divadelní představení, kde účinkují pouze muži.

Několikrát do roka se konají i anime či komiksové festivaly a výstavy.

Rakousko: Více než jen řízky a jódlování

Rakousko zdaleka není jen o řízcích a jódlování. Pěknou přírodu střídají hrady, zámky a životem kypící města v čele s Vídní. To vše doslova na dosah ruky. Jeden z nejlepších pětihvězdičkových hotelů pro zimní rodinnou dovolenou je Schlosshotel Fiss.

Kromě wellness a vodního zábavního parku vyrazíte v létě i v zimě na výlety po okolí či do Summer Fun Park Fiss s trampolínami, zoo a bobovou dráhou. STOCK resort zase vyniká svým rozsáhlým wellness centrem, ale nechybí ani dětský klub, aquapark a spousta aktivit od jógy až po golf a tenis. ●

foto: Schlosshotel Fiss

EXCLUSIVE TOURS
excellence in travelling

Praha modernizuje budovy. Projekt energetických úspor od ČEZ ESCO sníží spotřebu v Obecním domě, na Výstavišti Holešovice i v Aquacentru Šutka

V šesti objektech v majetku hlavního města Prahy byla zahájena modernizace jejich technologických zařízení. Jejím cílem je snížit spotřebu energií v těchto objektech nejméně o 12 % ročně, což přinese během dvanácti let trvání projektu minimální úsporu přesahující 85 milionů korun. Projekt je realizován formou EPC, tedy energetických služeb se zárukou, kdy dodavatel za dosažení úspor smluvně ručí. Město nemusí na modernizaci vynakládat peníze ze svého rozpočtu, náklady na instalaci úsporných opatření se postupně uhradí z dosažených úspor energie. Město zároveň zvýšením energetické účinnosti uspoří 37 615 tun ekvivalentu CO2. Dodavatelem projektu je ENESA, dceřiná společnost ČEZ ESCO.

Obecní dům, Výstaviště Praha Holešovice, Olivova dětská léčebna v Říčanech, Aquacentrum Šutka, Ředitelství městské policie a centrála Technické správy komunikací hl. m. Prahy ušetří nejméně 7,2 milionu korun ročně. V rámci energetického managementu budou dále měřena a vyhodnocována data o spotřebě v jednotlivých budovách, která budou sloužit k jejich efektivnímu řízení a navrhování dalších úsporných opatření.

Tento pilotní projekt je součástí prioritní oblasti „Chytré budovy a energie“ v rámci koncepce Smart Prague 2030, která přináší ucelený přístup k testování a zavádění inteligentních technologií v hlavním městě. Získané informace budou využívány a sdíleny s dalšími započatými projekty Smart Prague: jedná se především o zavedení energetického systému hodnocení budov a komplexní řízení energetiky v budovách v majetku města.

„Kvalitní data a jejich využívání jsou základem moderního města v plánování, v IT, v dopravě i v energetice. Výhodou tohoto konkrétního projektu navíc je, že město nemusí ze svého nic investovat. Úspory budou jasně prokazatelné a v případě, že by byly nižší, musí dodavatel rozdíl doplatit. Jak město, tak dodavatel mají tedy shodnou motivaci, aby byly úspory co nejvyšší,“ říká Michal Fišer, generální ředitel městské společnosti Operátor ICT, a. s., která má testování a zavádění inteligentních a inovativních řešení v Praze na starosti. A dodává „Odhaduje se, že až 40 procent energie se v EU spotřebuje v budovách. Veškeré nově budované a rekonstruované veřejné budovy musí splňovat přísné požadavky na energetickou efektivnost. Dosažení těchto para-

O Smart Prague

Podporujeme příjemnější život v prosperujícím městě a realizujeme zavádění moderních technologií. Nově vznikající projekty mají jasný směr a cíl a díky určení klíčových oblastí, kterým se chceme v rámci inovací věnovat, dokážeme jasně definovat hlavní tematické okruhy.

Naše strategie se může zdát odvážná, neboť zahrnuje fundamentální a strukturální změny v hlavním městě, ale jako vůdci technologického pokroku chceme do transformace zahrnout pražské subjekty, firmy i veřejnost.

metrů se neobejde bez využití inteligentních úsporných opatření a důsledného energetického managementu."

Po zavedení úsporných opatření se celková spotřeba tepla v objektech sníží o 11 procent stejně jako spotřeba plynu. Spotřeba vody klesne o 20 procent a spotřeba elektřiny na osvětlení klesne o více než polovinu.

Praha získala v únoru za tento projekt snižující energetickou náročnost budov a dosahování energetických úspor metodou EPC druhou cenu v osmém ročníku soutěže pořádané Asociací poskytovatelů energetických služeb.

„Téma energetických úspor je čím dál aktuálnější. Evropské cíle uspořit 32,5 procenta do roku 2030 budou znamenat, že Česká republika bude investovat v příštích deseti letech do energetických úspor stovky miliard korun. Závazek týkající se energetických úspor je pro Evropu jedním ze základních bodů klimatické politiky stejně důležitým jako cíle v oblasti úspor CO_2 a výroby energií z obnovitelných zdrojů. Právě projekty EPC mají být jedním z nástrojů, jak těchto cílů dosáhnout. Více než 35 procent energie se v Evropské unii spotřebovává v budovách," dodává generální ředitel ČEZ ESCO Kamil Čermák.

Inteligentní opatření na snížení spotřeby tepla, elektřiny i vody

V Obecním domě bude instalován nový a vysoce účinný kondenzační plynový kotel; stovky žárovek a zářivek budou nahrazeny moderními LED svítidly, což sníží náklady na osvětlení na polovinu současné částky.

V Olivově dětské léčebně dojde vedle instalace nového osvětlení také k rekonstrukci centrální kotelny. Na ploše téměř 150 m^2 budou zároveň instalovány solární panely o výkonu 30 kWp. Fotovoltaika bude vyrábět elektrickou energii pro vlastní spotřebu v areálu dětské léčebny.

„Půjde o náš první velký projekt realizovaný přímo v objektech spadajících pod Magistrát hlavního města Prahy. Metodu EPC jsme však už dříve aplikovali u projektů komplexních energetických úspor v některých městských částech Prahy stejně jako v budovách patřících například pod Ministerstvo kultury jako Národní divadlo, Rudolfinum nebo Státní opera Praha," vysvětluje generální ředitel ČEZ ESCO Kamil Čermák.

V Aquacentru Šutka bude instalováno úsporné LED osvětlení, které sníží náklady na osvětlení na polovinu. Především však aquacentrum výrazně zlepší efektivitu v nakládání s vodou. Bude lépe využívána odpadní voda i teplo z odpadní bazénové vody. Voda z bazénu bude například po průchodu filtrem shromažďována ve výměnících tepla, jimiž bude v trubkách protékat studená voda určená pro sprchy, která se touto vodou bude s pomocí tepelného čerpadla předehřívat. Významná část odpadní vody bude čištěna moderní technologií vyvinutou pro tyto účely a zpětně využita jako voda čistá doplňovaná zpět do bazénů.

„Využijeme i třetinu vody, která dříve putovala z bazénu do kanalizace. Umožní to nová technologie a následná dezinfekce pomocí UV záření," vysvětluje Václav Taubr, ředitel společnosti ENESA.

V areálu Výstaviště bude zaváděn energetický management celého areálu a instalována zařízení na úsporu vody.

Energetický management navrhne další úspory

Objekty budou rovněž napojeny na centrální energetický dispečink ENESA, který je bude monitorovat v reálném čase, což umožní setrvalou kontrolu nad efektivním hospodařením s energií.

Kromě technologických změn proběhnou i změny organizační. Systém individuální kontroly teploty umožní nastavení teplot v jednotlivých místnostech tak, aby se zamezilo zbytečnému přetápění, ale zároveň byl zachován tepelný komfort. V kancelářích tak bude například možné udržovat vyšší teplotu než na chodbách nebo WC.

Projekční práce byly zahájeny v prosinci minulého roku. Dokončení instalačních prací je naplánováno na třetí čtvrtletí letošního roku. Magistrát každoročně obdrží detailní vyhodnocení úspor včetně doporučení, která další opatření by přinesla snížení provozních nákladů objektů.

Předmětem projektu není dodávka elektřiny, tepla nebo plynu od ČEZ ESCO ani jiné části ČEZ. ●

O ČEZ ESCO

ČEZ ESCO (Energy Service Company), dceřiná společnost ČEZ, která komplexně pokrývá energetické potřeby firem, obcí a institucí všech velikostí. Zajišťuje dodávky elektřiny, plynu a tepla, energetické audity a energetické poradenství, výstavbu elektrických zařízení, kogeneračních jednotek a střešních fotovoltaických elektráren. Pro řadu zákazníků také jejich energetická zařízení provozuje a poskytuje služby týkající se údržby a servisu. ČEZ ESCO je také dodavatelem služeb souvisejících s veřejnou a firemní elektromobilitou. Do ČEZ ESCO patří firmy AirPlus, AZ KLIMA, ČEZ Bytové domy, ČEZ Energetické služby, ČEZ ENERGO, ČEZ LDS, ČEZ Solární, Easy Power, Energocentrum Vítkovice, ENESA, EVČ, HORMEN, KART a ČEZ Slovensko. ČEZ ESCO má přes 1800 zaměstnanců.

Private Placement Life Insurance Swiss Life

Private Placement Life Insurance (PPLI) je unikátní řešení, které usnadňuje mezigenerační transfer finančního majetku. Majetek zahrnutý do produktu PPLI má, na rozdíl od svěřenského fondu, své jasné právní vlastníky a jeho vznik a správa jsou administrativně i nákladově nenáročné.

Výhody PPLI

- Právo na pojistné plnění není předmětem dědického řízení.
- Délka trvání produktu není omezena a sjednává se na dobu neurčitou.
- Může být ukončen kdykoliv na žádost pojistníka.
- Umožňuje čerpání části finančních prostředků z podílového účtu.
- Vstupní věk je v rozmezí 0 až 70 let, s možností prodloužení.

Pro koho je řešení určeno

Produkt PPLI je určen klientům, kteří hledají nákladově efektivní řešení předání majetku dalším generacím s minimálními náklady a administrativou. Minimální výše vkladu je 5 milionů korun.

SwissLifeSelect.cz

premium@swisslifeselect.cz

SwissLife Select

Nové byty jsou stále menší. Dá se v nich ještě pohodlně bydlet?

Pražský rezidenční trh výrazně ovlivňuje komplikovaný a zdlouhavý povolovací proces, který je jednou z hlavních příčin nedostatku nových bytů. Přímým důsledkem této situace je růst cen, kvůli němuž se nové bydlení stává nedostupné pro řadu zájemců. Lidé proto obracejí svou pozornost k menším bytovým jednotkám 1+kk a 2+kk, jež jsou ještě cenově dosažitelné a vhodné i na investici: v loňském roce tak malé byty tvořily 65% podíl z celkových prodejů.

Podle analýzy, kterou zpracovala společnost JRD, je na trhu stále přibližně 20 % bytů v dispozicích 4+kk a větších, ale skladba nových developerských projektů se mění a přizpůsobuje poptávce. Zmenšují se tak celkové plochy i jednotlivé místnosti, což může omezit komfort jejich obyvatel. Výše uvedená analýza vychází z dat na webech všech pražských developerských projektů v prodeji v období listopadu 2016 – října 2018.

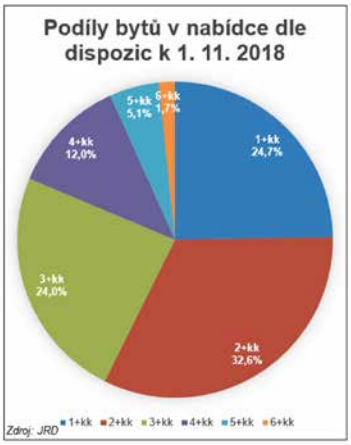

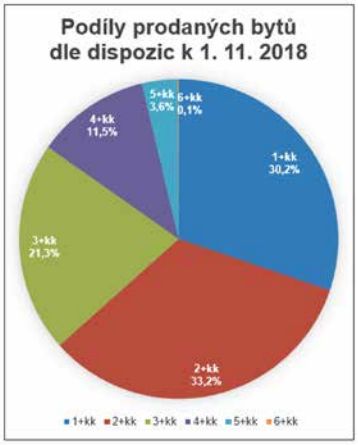

Z analýzy vyplývá, že průměrná plocha bytů v nabídkách developerů činila na konci loňského roku 70 m², ale průměrná plocha prodaných jednotek byla menší – 65 m². Přitom ještě v polovině roku 2017 byly tyto hodnoty mnohem vyšší: u nabízeného bytu 80 m² a u prodaného 70 m². Zvýšený zájem o malometrážní jednotky podnítil úpravu bytové skladby v řadě nových developerských projektů a vedl i ke snížení velikosti. Podíl jednotek 3+kk mezi prodanými byty klesl na současných cca 20 % a podíl prodaných bytů 4+kk na 15 %.

Poptávka po malých bytech stále roste a developeři na ni reagují někdy až neúměrným snižováním jejich obytné plochy. Výsledkem je, že se pokoje zmenšují na normové minimum a lidé mohou mít problém umístit do nich byť jen základní vybavení. Z dispozic se také postupně vypouští jakýkoli nadstandard: šatny, komory či technické místnosti. To ilustruje průzkum pražských projektů společnosti Deloitte, který mezi prodanými byty zaznamenal dokonce jeden 15metrový! JRD proto varuje, že pokud bude tento trend pokračovat i nadále, mnoho nových bytů se zmenší až za únosnou mez a stanou se jen investiční příležitostí, nikoli komfortním bydlením.

Jan Řežáb, majitel JRD, k této situaci dodává: „Současní zájemci o nové bydlení skutečně stojí před nerudovskou otázkou: ‚Kam s ním'. Jen neřeší trampoty se starým slamníkem, ale umístění pračky nebo ledničky v malém bytě. Stále více lidí si totiž pořizuje malometrážní jednotky, které jsou pro ně cenově dostupné, a poté se potýká s nedostatkem prostoru. A přitom se byty stále zmenšují… My nepovažujeme neustálé ubývání životního prostoru za řešení, a proto je průměrná plocha našich bytů nadstandardních 76,5 m². Ke zdravému a komfortnímu vnitřnímu prostředí totiž patří i prostor, ve kterém se budete moci volně nadechnout. Byty musí být k žití, nejen k přežívání!“●

Dispozice	Průměrná plocha prodaného bytu
1+kk	35,7 m²
2+kk	56,1 m²
3+kk	82,8 m²
4+kk	109,7 m²

Zdroj: JRD

Statistiky společnosti JRD, které zpracovala z dat na webech všech pražských developerských projektů v prodeji v období 11/2016 – 10/2018.

Za celé sledované období byla průměrná plocha bytů v nabídce větší než u prodaných bytů, tzn., že lidé kupují menší byty, než developeři nabízejí.

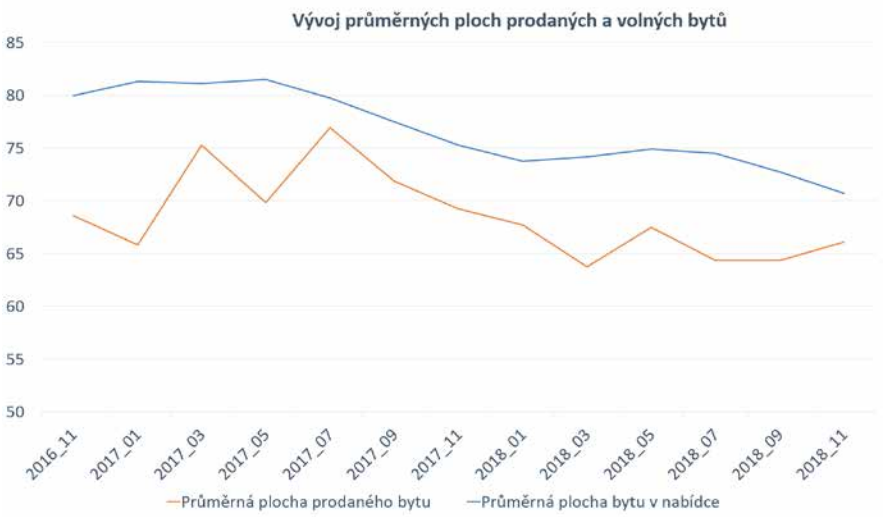

Syndrom zavrženého rodiče

Příběh z praxe

Anička je devítiletá dívka. Žije jen s matkou. Od otce odešly zhruba před necelými dvěma roky. Kontakt s otcem byl na dlouhou dobu přerušen. Otec se nyní snaží kontakt opět navázat. Rodiče se dohadují soudně a nalezení řešení je velmi komplikované pro stále se prohlubující konflikt mezi rodiči. Matka přivádí Aničku k dětské terapeutce, které sděluje, že v soužití s manželem probíhalo domácí násilí, kterého byla Anička svědkem. Otec údajně nyní dělá vše pro to, aby matku poškodil, a Aničku k tomu využívá. Ve stejný den, kdy přivádí Aničku k terapeutce, má proběhnout i setkání Aničky s otcem. Anička ho uvidí po půl roce. Matka se ptá terapeutky, jak má dceru na setkání připravit. Stále opakuje, že dcera trpí, má noční můry a otce vidět nechce. Setkání má trvat 3 až 4 hodiny. Aničce dává instrukce, že se nemá s otcem příliš bavit, něco mu vyprávět, na jeho otázky má odpovídat velmi stručně, nejlépe jednoslovně a setkání má vydržet, než bude zase s mámou. Terapeutka matku upozorňuje, že tyto instrukce mohou akorát posílit Aniččin strach a nechuť se s otcem vidět. Matka ale evidentně setkání Aničky s otcem podpořit nechce a nemá kapacitu na to, aby dokázala uvažovat o tom, zda její působení přispívá k Aniččině pohodě, anebo více rozjitří její stres ze setkání s otcem. Při další schůzce s terapeutkou matka informuje o tom, že setkání nedopadlo dobře. Otec nepřinesl Aničce žádný dárek a vyptával se jí na to, jak žije s mámou. Matka to hodnotí jako zasahující a pro dítě stresující. Otec dal Aničce na výběr několik možností, jak schůzku spolu stráví. Anička si vybrala návštěvu kina a otec ji tedy vzal do kina. Terapeutka toto vnímá jako konstruktivní krok ze strany otce pro znovunastolení vztahu Aničky s otcem. Snaží se to matce sdělit, ale ta to přechází a věnuje pozornost stále na to, co bylo při setkání s otcem špatně. S Aničkou terapeutka pracuje na herním terapeutickém pískovišti. Anička staví do písku tři figurky: vlka, který představuje otce, lišku, která představuje matku a jehňátko jako sebe. Jehňátko je v koutě. Matka liška jej chrání před vlkem, který doráží. Boj mezi vlkem a liškou probíhá neustále. Liška vlka k jehňátku nepustí. Je to máma, která chrání své dítě před nebezpečím, a to nebezpečí představuje otec. Úkolem jehňátka/dítěte je být spokojené, protože pak je spokojená i máma. Anička drží v jedné ruce lišku a v druhé vlka a stále naznačuje jejich boj a občas zvedne pohled na terapeutku a čeká na její reakci. Rozhovor o výjevu na pískovišti je ochotná rozvíjet, ale stále jen tím stejným směrem, ve kterém matka představuje dobro a otec zlo a úlohou matky je dítě před otcem ochránit. Při dalším setkání vytváří Anička na pískovišti svůj ostrov. Na ostrově je jen ona a její matka a několik zvířátek. Terapeutka se snaží podpořit, aby Anička vyjádřila, co by chtěla na svém ostrově mít, co jí dělá radost, koho z blízkých by tam ještě chtěla mít. Anička trvá na tom, že stačí jen ona a máma. Terapeutka se při dalším setkání snaží oddělit svět a vztah s mámou od ostatního života Aničky (kamarádky, záliby, kroužky, volný čas) a hledat vlastní Aniččiny zdroje inspirace a radosti. Anička reaguje podrážděně. Na další setkání už nepřichází. Během soudního procesu soudní znalec potvrzuje manipulaci dítěte matkou ve vztahu k otci.

Nezletilé dítě má právo na to, aby mu bylo umožněno udržovat vyvážený a kontinuální kontakt s každým z rodičů. Od obou rodičů se mu má dostávat péče, vzdělání, výchovy a podpory. Má také právo na udržení vztahů s prarodiči a ostatními příbuznými ze stran obou rodičů. Rozpad vztahu rodičů je traumatickou událostí jak pro ně samotné, tak i pro jejich děti, která s sebou přináší změny na úrovni emotivní, sociální, ekonomické.

V těchto situacích je pro rodiče obtížné, a mnohdy jsou tak zranění a zahlcení, že je to pro ně dokonce i nemožné, aby uchránili děti od bolestných zážitků a pro jejich dobro se snažili dosáhnout klidného vztahu s bývalým partnerem na bázi společného rodičovství. V důsledku vlastního zranění a prožívání křivdy se ale v praxi často stává, že rodič vyostří konflikt ve vztahu k druhému. Děti jsou pak nástrojem, který jeden z rodičů využije k poškození druhého. Nezřídka se takto chovají oba rodiče. Dítě se ocitá v nesnesitelném tlaku, který vyřeší tak, že se přidá na stranu jednoho z rodičů. Jednoho si vybere. Poté probíhá boj o to, aby druhý rodič byl ze života dítěte odstraněn.

Scénáře, které pak nastávají, nezřídka obsahují citové vydírání dětí, vyhrožování ztrátou lásky, děti v nich jsou postaveny před volbu jednoho z rodičů a donuceny vzdát emočně vztahu a náklonnosti k jednomu z rodičů. Pro další vývoj a život dítěte je tento stav velmi ohrožující. Pro zdravý psychofyzický a sociální vývoj potřebují děti oba rodiče. Vynucená ztráta jednoho z rodičů znamená pro dítě deprivaci. Dítě nemá možnost zažívat plnohodnotný citově nabitý vztah s důležitou vztahovou osobou. V takovém případě se mluví o „zavrženém rodiči" a pro tuto komplikovanou vztahovou situaci se používá termín „syndrom zavrženého rodiče".

Syndrom zavrženého rodiče popsal jako poruchu v 80. letech 20. století americký psychiatr Richard A. Gardner, která se projevuje od odmítání až po projevy nenávisti ze strany dítěte vůči jednomu z rodičů, přičemž toto chování vůči rodiči je neopodstatněné. Vyskytuje se především u dětí, které jsou vystaveny dlouhodobému a vyhrocenému konfliktu rodičů. Na jejím vzniku se podílí manipulace jedním z rodičů. Druhý faktor vzniku poruchy, který je v kombinaci s prvním, je na straně dítěte. Dítě se ocitá ve velké psychické nepohodě, prožívá vnitřní konflikt. Zažívá ohrožení. Tuší, že když se přidá na stranu jednoho, ztratí druhého rodiče. Tuto vnitřně tříznivou situaci vyřeší tím, že se otevřeně přikloní na stranu jednoho z rodičů (většinou toho, s kým tráví více času) a ztotožní se s jeho názorem a postoji týkajícími se druhého rodiče.

V uvedeném případě na začátku článku Anička žije už delší dobu jen s matkou, která se snaží zamezit jejímu kontaktu s otcem. Otec je líčen pouze v těch nejčernějších barvách. Matka se obrací na různé instituce a jejich pomoc se snaží využít proti otci. Pokud je jí nabídnuta jiná forma pomoci, které by byla směřována na podporu znovunastolení kontaktu otce s Aničky, tak se jim vyhýbá. Anička přejímá matčin postoj a bere na sebe úkol být spokojenou za to, když se matce daří držet otce mimo Aniččin dosah. Matku tím vlastně odměňuje. Nedovolí si vidět věci jinak, nedokáže se radovat z věcí, které nesouvisí s matkou. To, co je špatné, je spojeno především s vlastním otcem. Za těchto okolností není možné Aničce nabídnout jiný pohled na otce. Pro Aničku by byl nepřijatelný, a to především pro to, že by mohl ohrozit její vztah s matkou. Anička proto ve svém okolí nevědomě vyhledává takové podněty, které jsou v souladu, nebo podporují její postoj. Ohrožující není pro Aničku ale jen jiný pohled na otce, ale i cokoliv jiného, co by mohlo byť jen trochu vyvést Aničku z těsného pouta s matkou, a to bez zmínky o otci. Aniččino prožívání a její vztah k sobě samé je definován matčiným bojem proti otci. Přejímá na sebe úkol, kterým je korunování matčina úspěchu v eliminování otce. Pro Aniččin citový a sociální vývoj a vývoj jejího sebevědomí, sebeobrazu, sebeprožívání je tento stav velmi ohrožující. Naučit se mít vlastní názor, mít přístup k vlastním citům, navazovat vztahy s druhými lidmi, dávat si vlastní cíle a důvěřovat ve své vlastní schopnosti a kompetence je pro Aničku velmi ztížené.

Syndrom zavrženého rodiče je výsledkem „naprogramování" dětí jedním z rodičů. Vykonstruování reality teroru v rodině vzbuzuje u dítěte pocity nedůvěry, nebo nenávisti k zavrženému rodiči. Dítě se stane závislé na rodiči, se kterým je v koalici, a podporuje jeho vizi reality. Vztah s druhým rodičem je vážně poškozen, nebo zcela zničen. Dítě začíná odmítat jakýkoliv kontakt se zavrženým rodičem. Vztah s odcizeným rodičem byl před konfliktem zdravý. Vazba k preferovanému rodiči je při syndromu zavrženého rodiče patologicky závislá.

Nejčastějšími nástroji, které manipulující rodič využívá k ovlivnění vztahu dítěte s druhým rodičem, jsou: očerňování druhého rodiče, limitování kontaktů, nebo neumožnění kontaktu dítěte s druhým rodičem, jednání vedoucí k odstranění druhého rodiče ze života dítěte (zákaz zmiňovat, odstranění fotografií apod.), vyhrožování, vzbuzování obav z druhého rodiče (je označován jako nebezpečný), omezování kontaktů s prarodiči a dalšími příbuznými ze strany druhého rodiče. Rodič, který se snaží získat do své koalice, jej přesvědčuje, že on je tím jediným, kdo dítě miluje a koho dítě potřebuje. Často se uchyluje i k citovému vydírání: Jestli chceš být s ní/ním, tak už tě nebudu mít rád/a. Tento stav nemá daleko a v mnoha případech skutečně je psychickým týráním dítěte a může mít dlouhodobé následky na psychické i fyzické zdraví dítěte, jako jsou např. poruchy chování, zneužívání návykových látek, psychosomatické obtíže, rozvinutí duševních onemocnění.

Termín syndromu zavrženého rodiče popisuje stav rodinné situace, která je dána především vztahovými vazbami proměněnými konfliktem mezi rodiči. Pracuje tedy s konceptem vztahové dynamiky, která má své příčiny a následky, které jsou pro kvalitu života dítěte ohrožující. Americký psychiatr Gardner označil syndrom zavrženého rodiče za poruchu dítěte, která vznikla při rozvodovém konfliktu. Projevuje se odmítáním druhého rodiče, přičemž toto chování je neopodstatněné a preferovaný rodič k tomuto chování vědomě, či nevědomě přispívá a dítě v něm podporuje. Koncept syndromu zavrženého rodiče nemá ale charakter diagnózy a úskalí chápat jej jako medicínskou diagnózu vede k pojímání dítěte jako nositele patologie a soustředění se na něj jako na objekt zdravotní péče. Vzhledem k tomu, že se jedná o vztahovou dynamiku, by byl tento přístup zavádějící.

Zásadní pilíře práce:

Poskytování praktické pomoci samoživitelům prostřednictvím našich projektů, jako např. Program psychosociální pomoci a podporovaného bydlení pro matky s dětmi, Obědy pro děti, Ambulantní sociální poradna, vzdělávací programy – The Bridge, The Career Bridge a Vědomé rodičovství, atd.

Upozorňovat na témata a problematiky, které se týkají samoživitelů i úplných rodin a hledat řešení, která by jim umožnila zlepšení jejich situace v České republice.

Svou činnost spatřuje v konkrétní práci s jednotlivci, ale i v celospolečenském působení a osvětě v oblasti samoživitelství a podpory rodin. V roce 2015 vydala knihu Jak přežít první (k)rok – Praktický průvodce nejrizikovějším obdobím samoživitelství. Každý rok pořádá Den rodiny v Grébovce. Poslední ročník (2018) navštívilo 8000 lidí.

Praetor

advokátní systém pro úspěšné

Prémiové funkce

Vyladťe si systém přesně podle vašich potřeb.
Praetor umí více, než tušíte.

Z NOVINEK DOPORUČUJEME

- Klientský webový přístup
- Byznys reporting
- Propojení s ASPI

Uživatelé systémů ASPI a Praetor získají výrazné úspory času a zjednodušení práce

DOMLUVTE SI PREZENTACI
A ZDARMA VYZKOUŠEJTE

https://praetor-systems.cz/aspi

Wolters Kluwer

Když si musíte být jistí

Přístup k pojmu syndrom zavrženého rodiče je v praxi mezi odborníky a institucemi zasahujícími do života rodiny je nejednoznačný. Kritici poukazují na to, že může být přeceňován s rizikem patologizace dítěte a příliš mechanickému označení viníka. Často je také poukazováno na jeho nedostatečnou metodologickou propracovanost, nebo na možnost zneužití tohoto konceptu ve prospěch jedné ze stran. Mechanické nakládání s tímto konceptem vede k označení viníka. Je ale nepřínosné hledat viníka v situaci již takto hluboce vyústěného vzájemného konfliktu. Syndrom zavrženého rodiče je jen špičkou ledovce celé vztahové a rodinné historie i způsobu řešení manželského konfliktu ze strany obou rodičů. I v uvedeném případě Aničky by bylo velmi jednoduché označit matku Aničky za toho, kdo způsobil a nese vinu za syndrom zavrženého rodiče. Manželství rodičů Aničky ale velmi pravděpodobně bylo značně problematické z obou stran a k násilí ze strany otce vůči matce docházelo. Aniččina matka se upřímně domnívá, že musí Aničku před otcem uchránit. Sama prožívá velmi těžkou životní situaci, kterou je zahlcena, a nemá kapacitu na to, aby byť jen v mysli pracovala s hypotézou, že pro Aničku může být vztah s jejím otcem důležitý a přínosný. Má za to, že jedná ve prospěch Aničky. Ve skutečnosti ale není schopná se vcítit do jejího prožívání a potřeb.

Problematická je také terapeutická intervence u těchto dětí. Konkrétně s Aničkou v tuto chvíli není možné terapeuticky pracovat na obnovení vztahu s otcem. U dětí jako je Anička povede terapie zaměřená na znovuobnovení vztahu se zavrženým rodičem k jejich odporu, a tím k utužení postoje přejatého preferovaného rodiče. Stejných účinků může mít soudně nařízený styk dítěte s odcizeným rodičem. Pomocí může být asistovaný styk rodiče s dítětem odborným pracovníkem. V některých případech je možné uvažovat i o krátkodobém pobytu dítěte v dětském krizovém zařízení, kdy je dítěti umožněno odpoutat se od toxických vlivů ve vztazích v rodině a zažít i jiný vztahový model.

Nejúčinnější řešení, jak zabránit vzniku syndromu zavrženého rodiče u rozpadajících se rodin, je takové, které proti němu účinně bojuje již na počátku konfliktu, kdy do rodinné situace začínají vstupovat další instituce. Často se děje to, že se ve většině případů jedna instituce přidá na stranu jednoho z rodičů a bojuje s ním proti druhému rodiči a institucím a odborníkům na straně tohoto rodiče. Tyto intervence nezřídka vedou ještě k většímu zacyklení a eskalování konfliktu rodičů, ve kterém jsou rukojmími děti. Pomoc rodičům, aby si zachovali svoje rodičovské kompetence a náhled na situaci dítěte a citlivost k jeho potřebám, je zcela zásadní na samém počátku konfliktu. Lze tak předejít mnoha bolestným zážitkům. V případech, kdy docházelo v rodině k domácímu násilí, je potřeba odborně pracovat s každým rodičem zvlášť. V jiných případech je velmi efektivní tzv. Cochemský model, který zavádí spolupráci všech profesí účastnících se při rozvodovém a opatrovnickém řízení. Všichni účastníci vedou rodiče k uzavření společné dohody ohledně péče o jejich děti. Oba rodiče využívají mediaci, rodinnou konzultaci. Cílem je ponechat dítěti jeho právo na oba rodiče. ●

Mgr. Magdalena Steinerová, WOMEN FOR WOMEN, o.p.s.

WOMEN FOR WOMEN
CHARITATIVNÍ PROJEKT IVANY A PAVLA TYKAČOVÝCH

WOMEN FOR WOMEN, o.p.s.

www.women-for-women.cz,
www.obedyprodeti.cz,
www.adoptujmarii.cz

Společnost byla založena v roce 2012 manželi Ivanou a Pavlem Tykačovými a pomáhá především ženám s dětmi, které se ocitly v tíživé životní situaci, nedokážou ji vlastními silami řešit, ale přistupují k řešení svých problémů aktivně.

Wellness & spa hotel Villa Regenhart

Wellness & spa hotel Villa Regenhart v Jeseníku nabízí luxusní pobyt v romantickém prostředí a k tomu možnost navštívit řadu turistických cílů. Přijeďte a přesvědčte se!

Pouhých tři sta metrů vzdušnou čarou z jesenického náměstí prosvítá na samém úpatí Zlatého Chlumu mezi exotickými jehličnany architektonický skvost, neobarokní Villa Regenhart z roku 1898. V současné době, od roku 2016, slouží dílo místního stavitele Nietscheho podle návrhu vídeňských architektů Mayrederů, jako luxusní wellness hotel.

Vilu dal postavit Ernst Regenhart pro svoji rodinu, která se do Jeseníku, tehdy Frývaldova, přistěhovala z Vídně, kde dosud sídlilo obchodní oddělení firmy R+R. Díky spojení velmi schopných mužů z místního rodu Raymannů s firmou Regenhartů, která poskytla investice ke změnám v době průmyslové revoluce a řídila dopravu a obchod, vyrostl z původně nevelké tkalcovské manufaktury na březích jesenické říčky Bělé obrovský výrobní komplex, jehož výrobky svého času dobývaly světové trhy i zdobily komnaty císařského dvora. Až do odchodu německy mluvícího obyvatelstva po 2. světové válce byla tedy vila sídlem vídeňských textiláků, kteří po několik generací ovlivňovali rozvoj Jesenicka.

Citlivě zrekonstruovaná vila stojí v zahradě anglického stylu. Z každé strany je fotogenická, a to nejen pro svoji zdobnou architekturu, ale pro tu jedinečnou scenerii tvořenou terénními stupni, kompozicemi žulových balvanů, staletými jehličnany, ostrůvky kvetoucích azalek a barevných javorů.

Dobový interiér je citlivě propojen s moderním čtyřhvězdičkovým luxusem. V prostorách recepce můžete obdivovat původní schodiště i efektní repliku původního lustru. Všechny pokoje a apartmány disponují vysokorychlostním wi-fi připojením, satelitní televizí, minibarem a koupelnou vybavenou buď vanou nebo sprchou. Vybírat si mohou jednotlivci, páry, rodiny s dětmi i skupiny přátel.

V přízemí objektu je stylová restaurace s barem, šachovým stolkem i pohodlnými křesílky a pak jídelna se starožitnými komodami určená pro snídaně formou švédských stolů. Stylový interiér je ideálním místem pro konání romantických svateb, slavnostních setkání i firemních akcí. Výběr pokrmů sleduje trendy moderní české gastronomie. Největším labužníkům nabízí několikachodová degustační menu. Restaurace je za slunných dní rozšířena o venkovní terasu s výhledem do zeleně přilehlého parku.

Posezení u kvalitní kávy na prosluněné terase zdobené květinami je jedinečným zážitkem.

Ve spodním podlaží historické budovy je nově vybudováno wellness centrum, jemuž dominuje bazén s perličkovými lavicemi, vodopádem a masážními tryskami. Prosklená odpočinková zóna je otevřena do zahrady s lehátky a s venkovní vířivkou. Příjemnou koupel v ní oceníte po návratu z hor, a to i v době, kdy zahradu pokrývá sníh. Saunový svět nabízí finskou, solnou i parní saunu s ochlazovacím bazénkem. Pro ty, kteří preferují spíše soukromí, bude tou správnou volbou privátní wellness, které poskytne diskrétní odpočinek s unikátní trojkombinací hydromasážní whirlpool vany, finské sauny a vyhřívaného vodního lůžka. Uvolnit se můžete během různých masáží a relaxačních rituálů. V intimní atmosféře se Vám budou věnovat vyškolení terapeuti a masérky.

Výhodná poloha Villy Regenhart umožňuje seběhnout do města a prohlédnout si centrum, Vodní tvrz, v níž je muzeum, areál kláštera s kaplí nebo Katovnu, kde funguje moderní IC. Nebo můžete od vily parkem projít na autobusové nádraží, odkud je spojení na velké množství turistických cílů. Autobus vás vyveze na protější kopec do Priessnitzových léčebných lázní, jiný na Červenohorské sedlo, na Rejvíz s rašeliništi a jezírky nebo na Ramzovou s lanovkou na Šerák. Ze vzdálenějších zajímavostí doporučujeme výstup na Praděd údolím Bílé Opavy, lázně Karlovu Studánku, areál Kouty nad Desnou s pokračováním na horní nádrž elektrárny Dlouhé Stráně, zámek a ruční papírnu v lázních Velké Losiny s novými termály, charismatickou obec Branná nebo jedinečný samoobslužný Lesní bar. Za zmínku stojí prohlídka zámku Jánský vrch v Javorníku spojená s návštěvou nedaleké unikátní Tančírny v Račím údolí, nebo návštěva poutního místa Marie Pomocné či Zlatorudných mlýnů u Zlatých Hor.

Areál vily má dostatek parkovacích míst a pro sportovce je zde možnost úschovy lyží a kol. Pokud dáte přednost krátkým vycházkám, tak v blízkém okolí Villy Regenhart objevíte v parku grandiózní sousoší – pomník zakladateli místních lázní Vincenzu Priessnitzovi a Alžbětin pramen zasvěcený císařovně Sissi, která v Jeseníku založila nemocnici. Pár set metrů od Villy Regenhart, v soukromé zahradě, stojí krásná Weissova vila, unikátní ukázka anglické secese. Hned nad vilou můžete vystoupat na Křížový vrch. Za necelých čtyřicet minut jste u vyhlídky s kapličkou nebo se můžete vydat na tři kilometry vzdálenou rozhlednu na Zlatém Chlumu, na jehož svazích spatříte zbytky štol po dobývání zlata.

Villa Regenhart je tedy ideálním místem pro odpočinek i nezapomenutelné zážitky. Prožijte svoji dovolenou či víkend na kouzelném místě s perfektním servisem a špičkovými službami. Nechte se hýčkat v rukou profesionálů. ●

VILLA REGENHART

Villa Regenhart
Josefa Hory 673
790 01 Jeseník

Ing. Petr Polák
předseda představenstva Villa Regenhart a.s.
tel.: +420 602 783 999
e-mail: management@villaregenhart.cz

www.villaregenhart.cz

ROWAN LEGAL

MEMBER OF MULTILAW

2 absolutní vítězství / 12 ocenění celkem

2018 právnická firma roku

Sportovní právo

Energetika a energetické projekty

Telekomunikace a média

Bankovnictví a Finance

Právo hospodářské soutěže

Řešení sporů a arbitráže

Duševní vlastnictví

Daňové právo

Veřejné zakázky

Fúze a akvizice

Právo informačních technologií

Právo obchodních společností

www.rowanlegal.com

Firmy jsou k prodeji teď a tady. Díky M&A pojištění dostane prodávající peníze ihned

I přes určité ochlazení globálního trhu M&A, kdy poklesl prodej společností s hodnotou nad miliardu dolarů, zůstává v České republice řada zajímavých příležitostí k nákupu firem. Důvodem je, že odchází do důchodu celá řada úspěšných podnikatelů, kteří zakládali své firmy těsně po revoluci a nemají vyřešené nástupnictví ve firmě. Prodávat tak chtějí tady a teď. Proč je v takovém okamžiku výhodné uvažovat o pojištění transakčních rizik?

Pojištění kryje porušení prohlášení a záruk prodávajícího z kupní smlouvy. Většinou je sjednáno na limit odpovědnosti prodávajícího, ale v případě podvodu, hrubé nedbalosti a úmyslného jednání může krýt významnou část hodnoty transakce. Často se stává, že se prodávající a kupující strana nemohou dohodnout na některých parametrech transakce, např. výši zádržného, šíři poskytnutých záruk, jejich délce (nejčastěji 2–3 roky), a především výši odpovědnosti prodávajícího (nejčastěji 10–20 % hodnoty transakce). Všechny tyto případy lze vhodně řešit pojištěním. Díky němu se čím dál častěji objevují transakce s nulovou odpovědností prodávajícího. To pro něj znamená, že může okamžitě rozdělit finanční prostředky získané prodejem firmy mezi své akcionáře, investory a nemít potenciální finanční závazky po dobu 2–3 let.

Pojištění prodeje společnosti lze sjednat pro jakýkoliv obor činnosti. O pojištění se vyplatí uvažovat v momentě, kdy hodnota cílové společnosti začíná na 100 milionech korun. Důvodem je minimální pojistné, které zahrnuje i náklady na právní a finanční poradenství na straně pojišťovny.

Je zajímavé také zmínit, že drtivou většinu pojistek dnes uzavírají kupující. A to proto, že kupující si pojišťuje také hrubou nedbalost či úmyslné jednání prodávajícího.

Nejčastěji pro naše klienty zajišťujeme dva typy M & A pojištění. Prvním typem produktu je Title Insurance, tzv. pojištění titulu vlastnictví k nemovitosti nebo k akciím. Druhým typem je pojištění Warranties & Indemnities, tzv. prohlášení a záruky prodávajícího. Velmi často je na jedné transakci kombinace obou produktů a je úlohou kvalitního makléře klientovi poradit vhodnou kombinaci pojistného řešení na daný druh transakce. Každý případ je jiný. Je vhodné být součástí vyjednávání obou smluvních stran od počátečních stádií. Pojišťovna dodá svůj komentář k návrhu kupní smlouvy, a klient již v procesu vyjednávání ví, která prohlášení budou kryta zcela, která částečně nebo vůbec. V reakci na tuto zpětnou vazbu je možné upravit textaci záruk tak, aby byla pojistitelná.

Hana Pavelková, specialistka na pojištění fúzí a akvizic ze společnosti RENOMIA. ●

RENOMIA

Odpovědné cestování: Zuri Zanzibar má jako první hotel na světě zlatou certifikaci EarthCheck za trvale udržitelný design

Nedávno otevřený hotelový resort Zuri Zanzibar navržený českými architekty z Jestico + Whiles pro investora RSJ získal jako první hotel na světě zlatou certifikaci EarthCheck oceňující trvale udržitelný design. Stylový komplex, nacházející se na třináctihektarovém pozemku přímo u pláže omývané Indickým oceánem, leží v oblasti Kendwa na severozápadním pobřeží zanzibarského ostrova Unguja. Vyniká autentickou architekturou, prvotřídní gastronomií i wellness službami. Z ekologického hlediska je zárukou trvale udržitelného rozvoje a odpovědného cestování. Respektuje danou lokalitu a životní prostředí a podporuje místní obyvatele.

„Zlatá certifikace EarthCheck je i v celosvětovém kontextu naprosto výjimečná a její získání je výsledkem pětileté tvrdé práce. Od samého začátku jsme na projektu úzce spolupracovali s místní komunitou a úřady, abychom návrh, s nímž jsme zvítězili v mezinárodní konkurenci a který stál na ekologickém principu, byli schopni převést do reality. Najali jsme si místního průvodce a důkladně prozkoumali dostupné materiály, kulturu i řeme-

slné postupy," komentuje Sean Clifton, ředitel pražské architektonické kanceláře Jestico + Whiles, a dodává: „Když jsme navrhli, že v místě založíme školku pro pěstování lokálních rostlin, koření a dřevin potřebných při výstavbě i následném osázení zahrad, abychom šetřili místní zdroje a nemuseli dovážet zeleň z pevniny, zaznamenali jsme několik zdvižených obočí. Nicméně naučili jsme se, jak správně pěstovat sazenice v podmínkách, kde hrozí monzunové deště nebo sežehnutí ostrým sluncem, a každý pokácený strom jsme kompenzovali náhradní výsadbou. Výsledek – unikátní hotelový resort – ovšem stojí za to."

EarthCheck je mezinárodní certifikační systém v oblasti cestovního ruchu, který zohledňuje nejen dopad na životní prostředí, ale také ekologický, sociokulturní a ekonomický aspekt. Pro své hodnocení používá metodu benchmarku: porovnává kvalitu a výkonnost hotelu s nejlepšími srovnatelnými provozy v praxi, přičemž v tomto směru disponuje největší databází na světě. Součástí procesu je také posouzení nezávislým auditorem. Podle závěrečné zprávy EarthChecku byly u hotelového resortu Zuri Zanzibar od počátku aplikovány zásady trvale udržitelného designu. Promítly se do návrhu budov respektujících původní členitost terénu a využívajících místní materiály i architektonickou tradici. Další použité environmentální prvky a CSR aktivity, které EarthCheck ocenil:

- **Ekologické využívání energie:** v Zuri Zanzibar je spotřeba energie na jednoho hosta na noc o 52 % nižší, než je u obdobných staveb sledovaných EarthCheckem běžné. A to díky soběstačným zdrojům energie a instalaci méně energeticky náročných technologií včetně automatického osvětlení a systému Evening Breeze, který vytváří kolem postele mikroklima podporující zdravý spánek. Především ale spotřebovává o 75 % méně energie, než je obvyklé u standardní klimatizace.
- **Samostatné zdroje vody:** Zuri Zanzibar je z hlediska spotřeby vody soběstačný, protože není žádným způsobem připojen k ostrovní inženýrské síti. Pitná i zavlažovací voda pro celý komplex se získává z vlastních studní na pozemku a pomocí odsolování mořské vody. Architekti se při navrhování projektu také záměrně vyhnuli trávníku, jelikož jeho pravidelná údržba by si vyžádala poměrně velkou a pravidelnou závlahu.
- **Udržitelné materiály a ochrana místních zdrojů:** pro projekt byly využity převážně lokální materiály, jako jsou písek, cement, ocel či dřevo, dostupné v okruhu do 500 km od pozemku.
- **Sociální, kulturní a ekonomický přínos:** Zuri Zanzibar se zaměřuje na podporu místní komunity. Zlepšuje základní životní podmínky v obci Kendwa prostřednictvím vzdělávání, rekvalifikace a osobního rozvoje. Jedním z komunitních programů je například projekt „Pack to Give", který hostům umožňuje přivézt si v kufru věci, jako jsou knihy, brýle či ručníky, a ty pak přímo darovat místním obyvatelům. Zuri Zanzibar také úzce spolupracuje se společností Zanrec na založení iniciativy „Keep Kendwa Clean", jejímž cílem je zlepšit závažný problém v podobě nakládání s odpady na ostrově. Mezi další projekty patří realizace studní s pitnou vodou v okolí Kendwy, výstavba místních škol a vedení vzdělávacího projektu v oblasti cestovního ruchu, který po vyškolení dává místním obyvatelům příležitost najít si práci v oblasti hotelnictví a pohostinství. ●

„African Chic" v Zuri Zanzibar

Hotelový resort Zuri Zanzibar byl otevřen v červenci 2018. Komplex tvoří 55 stylových bungalovů, vily a také apartmány s prostornými soukromými terasami, které poskytují dechberoucí výhled na západně orientovanou a 300 metrů dlouhou hotelovou pláž omývanou Indickým oceánem. Zuri Zanzibar je součástí globální sítě Design Hotels, ve které vyniká svými působivými interiéry tvořenými kombinací moderních prvků a tradičních afrických vlivů.

V resortu je k dispozici pět stylových barů či restaurací, nabízejících to nejlepší z africké, arabské a asijské kuchyně s evropskými a indickými vlivy. Nechybí ani 32metrový „infinity pool" evokující nikdy nekončící hladinu rozlévající se do krajiny. Součástí komplexu je také klidná zahrada s kořením, ideální pro meditace či soukromé lekce vaření s hotelovým šéfkuchařem.

V neposlední řadě poskytuje Zuri Zanzibar wellness služby na nejvyšší úrovni. Přímo u pláže se nacházejí lázně Maua se třemi léčebnými místnostmi pro zklidnění mysli a regeneraci těla. Název Maua byl zvolen záměrně, protože ve svahilštině znamená „květiny". Pro zdejší procedury se hojně využívá místní koření, rostliny a oleje.

Ceny ubytování v resortu Zuri Zanzibar začínají na 331 £ za noc s polopenzí v zahradním bungalovu.

LIFTING BEZ OPERACE V ÚSTAVU LÉKAŘSTVÍ A KOSMETIKY

Jasným trendem současné moderní estetiky je kombinace vždy několika různých ošetření. Protože v ÚLK je naším cílem dosáhnout svěžího a přirozeného efektu při všech ošetřeních, sestavujeme pro každého takový individuální program, který bere v potaz typ pleti, její problémy či věk klienta. Mezi nejčastěji kombinované zákroky patří: **zpevnění kontury čelisti** 3D liftingovými vstřebatelnými nitěmi, **kanylová modelace přírodní kyselinou hyaluronovou** ke kompenzaci propadů pod očima a na lících, **kanylová modelace tělu vlastní kyselinou hyaluronovou** do vrásek periorálně, a to bez nepřirozeného vyšpulení rtů. Dále **rejuvenace epidermis, barevné sjednocení a redukce rozšířených žilek**, to vše systémem laserových ošetření.

Navštivte Ústav lékařství a kosmetiky a svěřte se do péče zkušených odborníků v oblasti estetické medicíny na klinické úrovni. Jsme zařízením s nejdelší tradicí a nejvíce zkušenostmi v České republice. Již od založení ÚLK v roce 1958 jsme právem považováni za prestižní pracoviště. Zároveň je pro nás samozřejmostí využívání nejnovějších a nejkvalitnějších metod, přípravků a strojů při každém zákroku.

www.ulk.cz
Ústav lékařství a kosmetiky
Vyšehradská 49 – Emauzy
128 00 Praha 2
e-mail: prijem@ulk.cz

ÚSTAV LÉKAŘSKÉ KOSMETIKY PRAHA

Konference LawExchange International v Praze

Ve dnech 11. – 13. 4. 2019 navštívilo hlavní město ČR více než 60 advokátů z celého světa. Advokátní kancelář Rada & Partner uspořádala v této době konferenci mezinárodní sítě advokátních kanceláří LawExchange International, jíž je sama od roku 2015 členem.

LawExchange International byla založena v roce 1994 jako síť větších nezávislých advokátních kanceláří zaměřujících se primárně na obchodní právo. V současnosti sdružuje LawExchange International 34 advokátních kanceláří poskytujících právní služby v hlavních obchodních centrech v Evropě, Severní a Jižní Americe, Asii a Austrálii. Hlavním cílem uskupení je nabídnout klientům komplexní právní služby po celém světě prostřednictvím prověřených kontaktů na lokální odborníky.

Na rozdíl od řady jiných velkých mezinárodních právních sítí je LawExchange International založeno na silných osobních vazbách mezi členy, kteří se pravidelně potkávají a vyměňují si zkušenosti nejen na celosvětových konferencích organizovaných dvakrát do roka, ale také na menších konferencích v rámci jednotlivých regionů soustřeďujících se zpravidla na jedno téma (jako např. Private Equity, GDPR apod.)

Na letošní pražské konferenci řešilo více než 60 partnerů advokátních kanceláří z celého světa mj. otázku úspěšného vedení kanceláře a osoby „leadera“ v měnícím se tržním prostředí. Zajímavý příspěvek na toto téma přednesl Guy Lewin Smith, který přednáší na Univerzitě v Cambridge, přičemž jeho specializací je problematika vedení a managementu právnických firem. Guy Lewin Smith ve své prezentaci rozdělil vlastnosti a jednání leaderů dle tří hlavních motivů: touhu po moci, úspěchu a uznání a touhu po sounáležitosti. Dle převažující motivace je příslušný partner advokátní kanceláře vybaven charakteristikami, které mu pak lépe či hůře umožňují reagovat na výzvy současnosti jako je využití umělé inteligence či získání a udržení angažovaných zaměstnanců.

Vzhledem k tomu, že téma Brexitu je stále napjatě sledováno laickou i odbornou veřejností, nevyhnula se tato problematika ani konferenci LawExchange International. Emma Shipp, partnerka anglické kanceláře Hewitsons, seznámila delegáty s aktuálním stavem jednání o Brexitu, možnými scénáři a hlavními riziky odchodu Británie bez dohody, tzv. „No-deal Brexit“. Pro všechny právníky zabývající se smluvním právem s vazbou na Spojené Království byl přínosný rozbor případu Canary Wharf BP4 (T1) Limited v European Medicines Agency (2019) EWHC 335 (Ch), v němž se společnost European Medicine Agency dovolává zmaření smlouvy o nájmu nemovitosti v Londýně v důsledku odchodu Spojeného Království z EU. Vzhledem k tomu, že nájemce, společnost European Medicines Agency, podal odvolání proti poslednímu rozhodnutí ve věci, v němž soud jeho argumenty o Brexitu coby „mařící události“ (frustrating event) nevyslyšel, bude jistě zajímavé sledovat další vývoj řízení.

Slavnostní večeře v Obecním domě, která v sobotu 13. 4. 2019 ukončila jarní konferenci LawExchange International, byla více než důstojnou tečkou za letošním mezinárodním právním setkáním. ●

Převzetí rodinného podnikání je otázka vztahů a vzájemného respektu

FKCG (Family Karhan Capital Group) je rodinná holdingová společnost, která zastřešuje obchodní aktivity rodiny Karhanových v České republice a v dalších evropských zemích. FKCG drží podíly ve společnostech, které od raných 90. let zakládal a spoluvytvářel Jindřich Karhan.

Zleva: Jindřich Karhan a Ondřej Karhan (FKC Group a.s.), Jan Pavelka a Ondřej Plánička (Asociace rodinných firem, z.s.).

Společnost má dlouhodobou vícegenerační obchodní strategii, postavenou na jasně definovaných pravidlech a cílech. FKC GROUP působí v oblasti investic do nemovitostí, pronájmu bytových a nebytových prostor, maloobchodu, prodeje pohonných hmot, hotelnictví, strojírenství, zemědělství a investic do nově vznikajících společností.

Ondřeji, Vy a Váš otec jste členy a také ambasadory Asociace rodinných firem. Co pro Vás členství v ARF znamená?

Rodinné firmy se od „běžného podnikání" v mnohém odlišují. Mnohem více se zaměřujeme na detail, trvalost a renomé značky. Vždyť je přímo spojena s naším jménem. Velkou roli také hrají vztahy a role, ať již v řízení firmy či přímo v rodině, která je neodmyslitelně s naším podnikáním spojena. Klademe také větší důraz na region, ve kterém podnikáme, a jeho rozvoj, a také na výběr obchodních partnerů, který může ovlivnit naši budoucnost. Je to v podstatě podnikání s větším důrazem na hodnotu, zodpovědnost a vzájemné porozumění.

Asociace rodinných firem pro nás představuje společnost ostatních podobně smýšlejících zakladatelů a nástupců rodinného podnikání. Oproti běžným „business" klubům zaměřeným na budování obchodních příležitostí, se ARF mnohem více profiluje v přímé podpoře svých členů a řešení specifických výzev, kterými většina rodinných značek prochází. Jsou to například specifické právní služby, ekvita, předatelnost a zajištění kontinuity. Co je pro nás ovšem zcela unikátní, je právě sdílení zkušeností ostatních „matadorů" či začínajících majitelů rodinných firem. Podporujeme se navzájem, abychom společně rostli. V tom se pro mne skrývá největší hodnota ARF a důvod, proč jsem jejím ambasadorem. Jsem hrdým členem naší „rodiny rodinných firem", ochotný podpořit a poradit svým kolegům a také připravený vnímat nové zkušenosti. ARF je tedy takové prostředí „od nás pro nás."

> Asociace rodinných firem pomáhá vytvářet, zachovávat a dále rozvíjet unikátní obchodní hodnotu rodinných značek.

V rámci vaší rodinné firmy Family Karhan Capital Group představujete právě Vy onu „nástupnickou generaci", což je jedno z klíčových témat, kterými se Asociace rodinných firem zabývá. Co jí ve Vašem profesním životě předcházelo?

Naše rodina pochází z Plzeňského kraje, kde rodiče stále žijí, takže jsem střední školu absolvoval v Plzni. Po maturitě jsem se přestěhoval do Prahy a přihlásil jsem se na University of New York in Prague. Během bakalářského studia jsem byl přesvědčený o studiu v Americe, a proto jsem pokračoval na magisterský program na Golden Gate University v San Francisku. V té době jsem dostal zajímavou pracovní nabídku v oblasti daňového poradenství v mezinárodní advokátní kanceláři v Praze a po absolvování jsem se rozhodl vrátit zpět. V té době rodiče neměli myšlenku vytvořit rodinnou společnost, kde bychom mohli se sestrou pracovat. Ani já o tom v té době neuvažoval, takže jsem šel sám svým pracovním životem. Už když jsem studoval, zajímal jsem se o veřejný sektor v evropském kontextu. Proto jsem následně využil možnosti působit ve státní správě se zaměřením na audit a kontroly operačních programů Evropské unie. Tyto pracovní zkušenosti jsou pro mě velice cenné a čerpám z nich dodnes.

Kdy jste se jako nástupce do vedení Vaší firmy přímo zapojil a předcházela tomu nějaká specifická příprava?

V našem případě neexistovala rodinná společnost, kterou by jedna generace předávala té následující. Otec se po revoluci věnoval maloobchodnímu prodeji zboží v režimu

duty free a pohonných hmot na hranicích s Německem a celý business budoval se svými obchodními partnery. Nikdo by v té době nepředpokládal, že bych se do jeho podnikání někdy zapojil. Otec měl mimo svoje původní podnikání na hraničních přechodech i poměrně rozsáhlé jiné obchodní aktivity, a proto nás zhruba před čtyřmi lety napadlo, že bychom mohli nějaký projekt zkusit společně. Tehdy to vůbec neznamenalo přebírání rodinné společnosti. Založili jsme první společnou firmu, která se věnovala investicím do nemovitostí, a povedlo se nám realizovat několik úspěšných projektů. Samozřejmě nám nahrála i doba a nastavení trhu. Od té doby jsme postupně přibírali nové projekty, kterým jsme se společně věnovali. Zhruba před dvěma lety jsme dozráli k myšlence vytvořit jednu holdingovou společnost (FKCG), do které začleníme původní otcovy aktivity i nové společné projekty. Nyní ještě stále dotváříme novou strukturu se začleňováním aktiv, ale už se dá hovořit o rodinné firmě.

> Otec má obrovský nadhled, takže jsme se nikdy nezasekli na nějaké malichernosti ani zásadní otázce.

Co se týká přebírání firmy, máme výhodu, že nejsme vázáni na jeden podnik, který by byl velice úzce spojený se zakladatelem, a nová generace by musela přebírat zaběhlé dílo. Proto jsem mohl relativně snadno nastoupit na pozici předsedy představenstva. Vše podstatné diskutujeme s tátou, ale každodenní exekutivu a nové projekty dělám já. Otec se věnuje spíše strategii rozvoje a původnímu vlastnímu podnikání. Myslím, že jsme překonali složitější fázi vytváření struktury a současné nastavení nám výborně funguje.

Byla Vaše role nástupce od počátku jasná, anebo se tak stalo přirozeně během růstu Vaší společnosti?

Jasné to určitě nebylo. Po škole by mě ani nenapadlo, že bych jednou působil v rodinné společnosti a ani jsem se na to nijak nepřipravoval. Jsem moc rád, že spolupráce s mým otcem vznikla v podstatě spontánně. Začala na menších projektech, kde jsme si vyzkoušeli, zda bude takovéto nastavení fungovat. Zatím jsme za celou dobu spolupráce neměli ani jednu interní krizovou situaci a bereme práci i jako zábavu. Je jasné, že přichází i složitější situace v podnikání. Pokud ale mluvím za sebe, práce ve firmě mě baví a nic bych na svém rozhodnutí neměnil.

Nastaly při přebírání nějaké kolize v rolích či vztazích?

Přebírání bylo z praktického hlediska naprosto bezproblémové. Nemluvili jsme a ani nemluvíme o předání/převzetí. Otec se věnuje svým původním aktivitám, které nyní za naši rodinu spadají do holdingu a já se věnuji nově vznikajícím projektům a aktivitám, které jsme společně započali. Kanceláře a sídlo máme v Praze, kde působím já a otec je v západních Čechách. V pražské kanceláři se potkáváme jednou týdně. Myslím, že nám kombinace jeho velkých zkušeností, nadhledu a vytrvalosti společně s mou energií zkusit vše posunout o kousek dál, výborně funguje.

S otcem a mým pracovním partnerem a kamarádem Janem Hevessy jsme zároveň spustili novou společnost ekvivalent s.r.o., která se zaměřuje na poradenství v oblasti patového managementu mezi spoluvlastníky, předávání a restrukturalizace rodinných firem, kde vycházíme z vlastních zkušeností a poznatků, které jsme za poslední roky načerpali a zažili u tohoto typu společností.

Naštěstí jsme žádné rozsáhlé kolize nemuseli řešit. Otec má obrovský nadhled, takže jsme se nikdy nezasekli na nějaké malichernosti ani zásadní otázce. Rodinná firma se asi všude promítá do rodinných vztahů, to je její specifikum.

Ondřeji, co byste poradil těm, kteří jsou v podobné situaci jako Vy? Máte nějaké tipy, jak zvládnout převzetí co nejlépe?

Myslím si, že univerzální rada neexistuje, protože rodinné firmy jsou velice specifické tím, že se v nich více než kdekoli jinde prolínají profesní a osobní životy. Lehce se to komentuje z pozice člověka mimo rodinu. Většina lidí pracujících v nadnárodních korporátech si nedovede představit, že odejde a nastoupí do menší, nestrukturované společnosti, působící někde v regionu a bude se muset o všem bavit s rodiči, sourozenci nebo dalšími členy rodiny. Toto prostředí není pracovně jednoduché, a i když se jedná o menší společnosti, stejně má nová nastupující generace často problém cokoli změnit a tím může dojít i k postupné frustraci.

Já jsem přesvědčen, že nástup do rodinné firmy se nedá tlačit. Stejně tak si nemyslím, že je ideální hned po škole nastoupit do rodinné firmy, natož do vysoké manažerské pozice. Ta předchozí zkušenost z jiného prostředí je velice důležitá, bez ní může dojít ke slepému převzetí korporátní kultury, která není dlouhodobě udržitelná. Tady může nastat situace, že společnost nebude postupně konkurenceschopná. Extrémně důležitá je i volnost a vlastní styl práce. Každý člověk je jiný a má různé silné a slabé stránky. Proto nevěřím, že se dají převzít pracovní návyky a styl předchozí generace a jednoduše ho okopírovat. Pokud má první generace skutečný zájem o předání společnosti, musí dát novým manažerům dostatek volnosti, aby se mohli realizovat a aplikovat svoje představy. Samozřejmě by vše mělo být realizováno po společné dohodě.

Co Vy konkrétně od ARF očekáváte z pozice člena?

Členy ARF jsme třetím rokem a největší přínos spatřuji v možnosti stát se součástí skupiny lidí, kteří řeší podobné problémy, hledají odpovědi na podobné otázky a mají zájem podělit se o svoje zkušenosti. Užíváme si společné akce. Přes ARF jsme poznali spoustu nových a zajímavých lidí, kteří vybudovali krásné a úspěšné firmy. Letos jsem si dal všeobecné předsevzetí, že budu více chodit na různá odborná školení, tedy i na workshopy pořádané v rámci ARF.

Obecně jsme se s kamarády, kteří působí taktéž v rodinných firmách, shodli, že nová generace

> Pokud má zakladatel rodinné značky skutečný zájem o předání společnosti svým přímým nástupcům a zachování jejího zdravého růstu, měl by nastupující generaci poskytnout dostatek prostoru k vlastním pohledům a inovacím.

bude mít možná trochu odlišné očekávání od organizací typu ARF. Naštěstí ARF pružně reaguje na změny a přichází stále s novými produkty, které odpovídají poptávce. Aktuálně plánuje akce právě se zaměřením na generaci nástupců, což mi přijde opravdu vynikající. ●

Ondřej Karhan – ambasador Asociace rodinných firem (ARF)

ARF

www.asociacerf.cz

Trendy na trhu pražských administrativních nemovitostí

Kancelářský trh v hlavním městě tvořilo v závěru loňského roku přibližně 3,5 mil. metrů čtverečních moderních kancelářských prostor. V roce 2018 bylo přitom dokončeno téměř 157 000 m^2 administrativních ploch. Jde o nejsilnější výstavbu za posledních 10 let, ale ani to velké poptávce po nových kancelářích nestačí. Míra neobsazenosti se pohybuje na historickém minimu okolo 5 %. Většinu nabídky tvoří kancelářské nemovitosti třídy A, ale téměř třetinu trhu zaujímá jejich alternativa v podobě tzv. béčkových prostor. Vyhovět požadavkům nájemců v konkurenci nově vznikajících komplexů znamená revitalizovat kancelářské budovy postavené na přelomu milénia – a to se týká jak těch „béčkových", tak i „áčkových". Konkrétní příklady ukazují, že při zohlednění nynějších estetických a funkčních požadavků nemají ani tyto starší budovy rozhodně o nájemce nouzi.

Růst zájmu o kanceláře třídy B

Vybavení i poskytované služby se stále pohybují ve vysokém standardu, ale přitom jsou tyto nemovitosti zárukou nižších nájmů a rychlého zprostředkování. I z toho důvodu oslovují stále více zájemců. Příkladem za všechny je administrativní komplex Nagano Park v Praze 3, kde se za poslední měsíce podařilo zvýšit obsazenost centra o 20 %. Kancelářský areál byl postaven v roce 1999. Jeho součástí jsou čtyři administrativní budovy a data centrum. Objekt se nachází v komerční

Kancelářský komplex Avenir Park

Administrativní komplex Nagano Park

lokalitě Prahy 3 a kromě flexibilních kancelářských ploch nabízí i skladové prostory a hlídané parkoviště. Mezi poskytované služby patří mimo jiné i dvě restaurace a fitness centrum zdarma. „Od doby, kdy jsme vloni v říjnu komplex Nagano Park koupili, se nám podařilo zvýšit jeho obsazenost ze 70 na 90 %. Z toho je zřejmé, že pokud investor zvládne přizpůsobit kancelářské prostory třídy B aktuálním trendům a požadavkům trhu, jeho nabídka se stane atraktivní pro řadu prestižních společností. Mezi našimi nájemci jsou například společnosti CETIN, LEGO Trading, SWIETELSKY, ATC či Gea," komentuje Petr Beneš, ředitel společnosti Geosan Development.

Interiér kanceláří v Avenir Parku

Revitalizace starších „áčkových“ komplexů

„S ohledem na aktuální poptávku by se mohlo zdát, že administrativní komplexy o své nájemce ani nemusejí bojovat. Opak je však pravdou: renomované české i mezinárodní společnosti umístění svého sídla vždy pečlivě zvažují. I z toho důvodu, že při současném nedostatku pracovních sil na trhu se kvalita kancelářské budovy, jejího vybavení a pracovního prostředí spolu s obklopující infrastrukturou stává důležitým nástrojem při akvizici nových zaměstnanců i při udržení těch stávajících,“ říká Lukáš Schirl, partner skupiny Mint Investments. Ta jako spoluinvestor a partner investiční společnosti Tristan Capital Partners koupila v roce 2017 administrativní komplex Avenir Park v pražských Nových Butovicích, dokončený v roce 2004 společností IMMORENT ČR. Od té doby podniká jako pronajímatel a správce budov řadu kroků vedoucích k revitalizaci komplexu. Investice v minulém roce dosáhly více než 10 mil. Kč. Díky tomu do Avenir Parku za poslední měsíce vstoupilo 6 nových nájemců na celkové ploše 4 900 m² (česká centrála společnosti McDonald’s a společnosti Dermacol, ING Bank, dormakaba Česko, Biomedica ČS a Cognex Service). Zároveň v komplexu na celkové ploše 10 500 m² prodloužily či ještě rozšířily svůj nájem velké renomované společnosti, mezi něž patří Porsche Česká republika, Porsche Engineeering, ČSOB, Business Lease, Simac Technik ČR či Coloplast. Letos bude skupina Mint Investments v revitalizaci komplexu pokračovat: další investiční náklady dosáhnou téměř 20 mil. Kč. Celková výše investic do úprav Avenir Parku tak bude činit bezmála 30 mil. Kč. Komplex se skládá ze tří administrativních budov v zavedené kancelářské lokalitě Nových Butovic v Praze 5. Jeho součástí jsou mimo jiné díky blízké cyklostezce čím dál více využívanější kolárny se sprchami a šatnami, restaurace a také rozlehlá upravená zahrada pro práci i relaxaci. Právě do zahrady a do dalších společných prostor (vstupních recepcí) skupina Mint Investments v poslední době nejvíce investovala.

Zrekonstruovaná administrativní budova A v BB Centru

Obdobnou cestou se vydávají také investoři a developeři dalších velkých administrativních komplexů, jejichž první budovy vznikaly na přelomu milénia. Typickým příkladem je pražské BB Centrum. „Investice do revitalizace budov a veřejného prostoru jsme do naší strategie rozvoje lokality BB Centra zařadili již před několika lety. V loňském roce jsme dokončili kompletní rekonstrukci Budovy A za bezmála 500 mil. Kč, kde má dnes svou centrálu MONETA Money Bank. Investovali jsme 170 mil. Kč do rozvoje veřejného prostoru, náměstí, atletického stadionu, opravy chodníku nebo veřejného osvětlení. Letos jsme zahájili kompletní rekonstrukci Budovy B, součástí které bude vznik otevřeného atria se zelení a piazzetta se stromky a vodním prvkem. Chceme trvale udržovat vysoký standard BB Centra, a to nejen rozsahem nabízených služeb, ale i udržením prvotřídní kvality dříve postavených kancelářských budov,“ vysvětluje Radim Passer, zakladatel a generální ředitel Passerinvest Group. ●

Terasa budovy A v BB Centru

HOLEC, ZUSKA
& PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

Advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** patří mezi renomované kanceláře zaměřené na komplexní právní služby pro soukromý i veřejný sektor. Kancelář je členem **mezinárodní sítě** právních kanceláří **AllyLaw** zaměřených na poradenství v obchodním právu. Poskytujeme **multidisciplinární služby** v rámci spolupráce s významnými poradenskými firmami zejména v rámci fůzí, akvizic, restrukturalizací, služeb projektového poradenství, veřejných zakázek a projektů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, zpracování analýz, metodik a legislativních prací. V soutěži Právnická firma roku byla advokátní kancelář **HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI** opětovně vyhlášena doporučovanou či velmi doporučovanou kanceláří zejména pro oblasti **pracovního práva, veřejných zakázek a práva duševního vlastnictví**, kde byla za rok 2012 vyhlášena **vítězem**. Mezi **hlavní nabízené služby kanceláře** patří právní poradenství v následujících oblastech:

- Veřejné zakázky
- Veřejná podpora
- Projekty financované z EU fondů
- Výzkum, vývoj a inovace
- Plánování a financování sociálních služeb
- Analýzy, metodiky, studie proveditelnosti, legislativní podpora
- Obchodních právo
- Fúze, due diligence, reorganizace
- Právo duševního vlastnictví
- Pracovní právo
- Nemovitosti a stavební právo
- Retail / Ochrana spotřebitele
- Řešení tuzemských a mezinárodních sporů, činnost rozhodců

2012 právnická firma roku · 2013 právnická firma roku · 2014 právnická firma roku · 2015 právnická firma roku · 2016 právnická firma roku · 2017 právnická firma roku

AllyLaw

www.holec-advokati.cz | (+420) 296 325 235 | recepce@holec-advokati.cz

Nepříznivý vývoj pro účastníky kartelu Air Cargo

V roce 2005 bylo na základě podnětu společnosti Lufthansa zahájeno řízení vůči leteckým dopravcům zabývajícím se přepravou nákladu. V rámci tohoto řízení dospěla Evropská komise v roce 2010 k rozhodnutí, ve kterém potvrdila existenci „price fixing" kartelu společností Air Canada, Air France-KLM, British Airways, Cargolux, Cathay Pacific Airways, Japan Airlines, LAN Chile, Martinair, Qantas, SAS, Singapore Airlines, Lufthansa a Swiss International Air Lines.

Kartel dle zjištění Komise existoval v období minimálně od prosince roku 1999 až do února roku 2006. Protiprávní jednání spočívalo v koordinaci dopravců při stanovování cen za služby nákladní letecké dopravy v rámci Evropského hospodářského prostoru i mimo něj. Konkrétně se jednalo o koordinaci při stanovování palivových příplatků, bezpečnostních příplatků a plateb provizí z příplatků. Cílem kartelistů bylo, aby poskytovatelé letecké nákladní dopravy účtovali paušální příplatek za kilogram pro všechny zásilky a aby jakákoliv cenová úprava byla zaváděna komplexně a koordinovaně. Z důvodu omezené pravomoci mohla Komise konstatovat protiprávní jednání kartelistů pouze mezi roky 1999 až 2006 a pouze na trasách v rámci EU. Pravomoc konstatovat protiprávní jednání, které se týkalo tras mezi letišti v EU a letišti ve třetích zemích, byla Komisi dána až nabytím účinnosti Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ke dni 1. května 2004. Komise tak nemohla postihovat protiprávní jednání na trasách z EU do třetích zemí a opačně v období od roku 1999 do května roku 2004.

Za účast v kartelu uložila Komise dopravcům pokutu v celkové výši 799 445 000 eur. Komise zároveň vyzvala poškozené k uplatnění škody způsobené kartelisty.

Proti uvedenému rozhodnutí Komise se všichni účastníci kartelu (až na společnost Qantas) odvolali k Soudnímu dvoru Evropské unie, který v roce 2015 rozhodnutí Komise zrušil, a to na základě procesní chyby spočívající v nedostatečném odůvodnění ze strany Komise. Rozhodnutí Soudního dvora však pro dopravce znamenalo jen nicotné vítězství, protože Komise dne 17. března 2017 opět rozhodla ve stejném rozsahu jako v prvním rozhodnutí z roku 2010 a opět vyzvala poškozené k nárokování způsobené škody.

V návaznosti na rozhodnutí Komise podalo několik poškozených společností žalobu na náhradu škody vůči dopravcům. Mezi významné případy patří žaloba vedená ve Spojeném království proti společnosti British Airways, kde High Court a později Court of Appeal v rámci předběžné otázky rozhodly, že poškození mohou uplatňovat nárok na náhradu škody pouze za období, kdy měla Komise pravomoc toto protiprávní jednání posuzovat, tedy pouze nárok z tzv. „follow-on action". Britské soudy jasně konstatovaly, že nemají pravomoc rozhodnout o porušení evropského práva na trasách mezi letišti v EU a letišti ve třetích zemích v období před 1. květnem 2004. Tímto krokem britské soudy výrazně zlepšily pozici kartelistů, neboť tím zamezily přístup ke značnému odškodnění v rámci EU.

Nicméně poměrně nedávná rozhodnutí nizozemského soudu značně vychýlila jazýček vah ve prospěch poškozených. Nizozemský soud konstatoval, že má pravomoc a dokonce povinnost aplikovat evropské právo zakazující existenci kartelu i před 1. květnem 2004, neboť zde existuje a existoval přímý účinek Smlouvy o fungování EU. Tímto rozhodnutím amsterdamský soud pootevřel dveře k náhradě škody daleko většího rozsahu, než bylo umožněno před britskými soudy. Účastníci kartelu by tak mohli být odpovědní i za koluzní jednání na trasách směřujících z EU do třetích zemí a opačně v celém časovém intervalu trvání kartelu. Z důvodu protichůdného stanoviska nizozemského a britského soudu byla otázka pravomoci národního soudu ohledně sporného období předložena Soudnímu dvoru EU. Je ale otázkou, jak se s touto kauzou Soudní dvůr vypořádá – tedy zda kartelistům umožní uniknout před odpovědností, nebo zda se přikloní k postoji nizozemského soudu, který dává možnost uplatňovat nárok v plné výši tak, jak se tomu stalo v ostatních zemích (například v USA, Kanadě či Austrálii), kde poškození dosáhli značného mimosoudního vyrovnání.

Společnost LitFin, specialista na financování soudních sporů, nyní analyzuje možnosti českých a slovenských společností, které mohou být taktéž mezi poškozenými. V případě, že by dospěla k závěru, že lze úspěšně uplatnit nároky na odškodnění, je připravena být finančním partnerem všem společnostem, jež mohly chováním dopravních společností přijít v souhrnu o miliardy eur. ●

LIT·FIN
LITIGATION FINANCIERS

Ranta Barrandov: ve znamení finské střídmosti a nadčasovosti

Developerská společnost YIT spustila prodej 141 bytů z první etapy nového projektu Ranta Barrandov. Rezidenční komplex osmi domů vyroste ve dvou fázích v Praze 5 a nabídne celkem 259 nízkoenergetických jednotek ve finském stylu. Stavba prvních čtyř budov již probíhá, jejich dokončení plánuje developer na 1. čtvrtletí 2021. Zahájení druhé etapy pak chystá na 3. čtvrtletí 2019. Součástí budou i komerční prostory.

„Poptávka po novém kvalitním bydlení v Praze je nadále velmi vysoká, obzvlášť ve vyhledávaných lokalitách s potřebnou občanskou vybaveností a dobrou dostupností do centra. Právě v takovém místě vzniká bytový areál Ranta Barrandov. Jeho součástí budou i menší komerční plochy, v nichž by mohla vzniknout např. lékárna. Budoucí obyvatelé tak budou mít vše nezbytné na dosah ruky a zároveň si budou moci naplno užívat klidného prostředí s parkem ve vnitrobloku," říká jednatel a výkonný ředitel YIT Stavo Vladimír Dvořák. Souběžně s výstavbou projektu YIT plánuje jiný investor postavit v sousedství multifunkční sportoviště s lezeckou stěnou a supermarket, čímž se občanská vybavenost Barrandova ještě více rozšíří.

Byty pro singles i početnější rodiny s dětmi

V rámci rezidenčního areálu Ranta Barrandov postaví YIT ve Wassermannově ulici celkem osm bytových domů. Nejnižší budova bude mít čtyři nadzemní podlaží, nejvyšší pak osm. Všechny nízkoenergetické byty mají promyšlené dispozice a jejich velikost se pohybuje od 1+kk po 5+kk o ploše až 140 m^2. K většině z nich náleží terasa, balkon či předzahrádka. V přízemí domů YIT plánuje vytvořit 21 nebytových prostor převážně pro drobné obchody a služby. Developer pamatuje i na dostatečné parkovací zázemí – to bude řešeno v rámci dvoupodlažního suterénu každé z budov. Kromě více než 270 parkova-

cích stání zde budou i sklepy, kočárkárna či místnost pro mytí kol a psů.

Klidné a velkorysé vnitrobloky

Architektonické řešení domů pochází z dílny ateliéru C.A.I.S. architekti a v duchu tradic YIT ctí ty nejvýznamnější atributy severské architektury a finského designu. Důraz je kladen zejména na jednoduchost a čistotu provedení, nadčasovost a promyšlenost řešení. Rezidenční komplex bude rozdělen na dva samostatné bloky. Díky tomu bude celý areál lépe průchozí a vzniknou zde velkoryse řešené vnitrobloky. Čtvercový půdorys navíc umožní vytvořit různorodá prostranství s rozdílně pojatou mírou soukromí. Čtveřice domů je pak v rámci bloku rozvržena tak, aby bylo dosaženo optimálního prosvětlení všech prostor. Díky svým odlišným výškovým dispozicím budovy lépe navážou na okolní zástavbu. „Princip obou bloků je stejný, nicméně každý je svébytný tak, aby měl samostatný výraz a svou osobitost. První blok, který je obrácen k hlavní ulici, tvoří jakousi hradbu a je masivně čtvercově pravoúhlý. Hravost v něm je vyjádřena nepravidelnou skladbou oken. Oproti tomu druhý blok mění základní geometrii prostřednictvím pootočení pravoúhlých systémů, čímž se jistá hravost dostává i do půdorysů. Okna jsou naopak pravidelnější. Naším cílem bylo v rámci architektonického řešení postupně narušit přísný řád, racionalitu a pravoúhlost směrem k přírodě. Z tohoto důvodu jsme se také rozhodli pro drobnou změnu geometrie a barevnosti mezi oběma bloky," popisuje architektonické řešení David Cais ze studia C.A.I.S. architekti.

Do centra, či naopak do přírody? Všude za chvíli

Ranta Barrandov vyroste v oblíbené lokalitě Prahy 5. V blízkosti se nachází základní školy, školky, obchody, knihovna, poliklinika či akvapark. Milovníci přírody ocení blízkost Prokopského údolí, údolí Dalejského potoka či Chuchelského háje. Přitom cesta do centra zabere autem pouze deset minut, městskou hromadnou dopravou zhruba dvacet. Pražský okruh je vzdálený jen 3 kilometry. ●

Vnitroblok rezidenčního komplexu Ranta Barrandov

Vynutitelnost obchodních smluv: nejhorší v oblasti

Na kvalitu soudnictví je dobrou tradicí si stěžovat. A to v zemích s lepším i horším systémem výkonu práva. A většinou je vina přisuzována těm nevinným – reálným pracovníkům na soudech, kteří dělají své maximum v rámci nastavení systému.

Asi všechny věci by se daly dělat lépe – to znamená rychleji, levněji a kvalitněji. Ale když neví-me, co je v reálu skutečně dosažitelné někde jinde, někým jiným, nemůžeme naměřit, jak velké je naše skutečné zaostávání – nikoli vůči nejlepší teorii, nýbrž vůči nejlepší praxi.

Data na takové srovnání reality existují. Každoroční projekt „Doing Business" Světové banky měří různé aspekty regulace podnikání v různých zemích. Co je klíčové – používá jednotnou metodiku, čímž nám nabízí nejlepší způsob, jak překlenout rozdíly v podnikatelském prostředí. Sleduje jedenáct hlavních oblastí, například jak lehce lze firmu založit, získat půjčku, získat pracovníky nebo třeba elektrickou přípojku či stavební povolení.

Důležitou otázkou je také vynucování kontraktů a řešení sporů vzniklých v obchodním styku. Podle těchto dat tedy můžeme posoudit, jak na tom pro rok 2019 je Česká republika v porovnání s ostatními zeměmi EU. Mají naše stěžování na český právní systém objektivní základ?

Rychleji?

Pro srovnání s ostatními zeměmi výzkumníci změřili, kolik dní (od podání k soudu po vyrovnání) trvá typický obchodní spor o částku ve výši dvojnásobku HDP na osobu v dané zemi (minimálně však 5000 dolarů). Obě strany jsou v hlavním městě, prodávající dle smlouvy dodal nábytek vyrobený na zakázku a kupující následně odmítá zaplatit s poukazem na nedostatečnou kvalitu dodaného zboží. Soudní znalec ohodnotil kvalitu jako adekvátní. Žalovaný se proti soudnímu výroku o plném uhrazení faktury neodvolá, částka je nakonec získána z exekuce movitého majetku žalovaného.

Takto postulovaná pře trvá dnes typicky v ČR 678 pracovních dní, tedy něco přes dva

a čtvrt roku. To je sedmá nejdelší doba v EU. Jistě, mohli bychom na tom být hůře, zvláště ve Středozemí – v Itálii 1120 dní, v Řecku 1580 dní. Ale jsme na téměř dvojnásobku našich rakouských sousedů či Francie.

Levněji?

Čas jsou peníze. Ale náklady na vysouzení dlužné částky v nastíněném typickém případě jsou i přímé. Žalující strana si musí najmout právníky, zaplatit soudu, soudnímu znalci či následně exekutorovi. A to v modelovém případě počítáme jen náklady na straně žalujícího.

Ve srovnání těchto nákladů, měřených relativně jako podíl ze souzené částky, jsme na tom v Česku ještě hůře než u nákladů času. Pokud Británie skutečně odejde z EU, budeme na tom dokonce vůbec nejhůře ze všech zemí. Žalující u nás zaplatí více než třetinu žalované částky. (V Británii to je 46 %). Naopak ve Slovinsku je to jen necelých 13 %, což je o to paradoxnější, že tam vyřešení sporu trvá (s výjimkou Řecka) nejdéle v celé EU (1160 dní). Ale podnikatelé jsou na tom lépe i u našich přímých sousedů – v Německu zaplatí 14 %, v Maďarsku 15 %, v Polsku 19 %, na Slovensku 20 %, v Rakousku 21 %. Tedy často méně než polovinu toho, co u nás.

To neznamená samozřejmě, že u nás máme „dražší soudy" než jinde. Podíl toho, kolik zaplatí účastníci, a kolik zaplatí stát z všeobecného zdanění, se v jednotlivých zemích zásadně liší. Ale obzvláště pro menší a začínající podnikatele, tedy ty nejdynamičtější, jsou tyto náklady zásadním omezením rychlosti jejich dalšího růstu či ochoty brát na sebe podnikatelské riziko.

Kvalitněji?

Jistě. Lze namítnout, že práce kvapná může být málo platná, a že nejsme tak bohatí, abychom si mohli dovolit levné soudní služby. Světová banka proto hodnotí kvalitu soudního systému i přímo, pomocí indexu sestaveného ze sedmnácti měřitelných aspektů kvality. Jsou k dispozici specializované soudy, či soudy pro malé částky ve zjednodušeném řízení? Existují časové regulativy pro jednotlivé etapy? Lze pracovat s elektronickými verzemi a podáními? Podle jakých kritérií se případy dostávají k jednotlivým soudcům? A podobně.

Nejvyšší možné skóre je 18 bodů. My máme 9,5, opět sedmá nejhorší příčka v EU. Asi nikoho nepřekvapí, že nejlépe je hodnoceno soudnictví britské. Zatímco Brit platí nejvyšší částku za nejlepší kvalitu, u nás platíme druhou nejvyšší částku za sedmou nejhorší kvalitu. Všichni naši sousedi jsou na tom opět mnohem lépe, naši slovenští bratři dokonce mnohem (pátí nejlepší). Vzhledem k popularitě domicilu v Nizozemí mezi českými podnikateli možná překvapí nejnižší skóre pro nizozemské soudnictví.

Celková vynutitelnost smluv?

Z výše zmíněných tří aspektů lze sestavit (se stejnými vahami) celkový index vynutitelnosti smluv. Podle něj jsme na 99. místě na světě (světové pořadí je zobrazeno i v grafu, vlastní hodnoty indexu nejsou vypovídající). I zde jsme na tom nejhůře v celé okolní oblasti. Rakušané mají desáté nejlépe vynutitelné smlouvy na světě, Maďaři 22., Slováci 47., o polovinu příček výše než my. I v Rumunsku dokáží být 17., nehledě na premianta třídy z Litvy, sedmé nejlepší na světě.

Mezinárodní srovnání soudních systémů co do časové či finanční náročnosti bude vždy nedokonalé. Právní systémy, zvyklosti, i provázanosti na další složky veřejného života se liší, a tak lze vždy najít protiargument o tom, že něco v zemi A funguje lépe, než v zemi B. Ale právě proto přišla Světová banka s indexem částečných srovnání, který se o objektivitu celkového obrazu snaží. Ostatně kdo jiný by měl naslouchat datům, než soudy. ●

Petr Bartoň

Petr Bartoň - působí jako hlavní ekonom investiční skupiny Natland. Od svého návratu do Česka po zahraničních studiích v Cambridgi a Chicagu pociťuje nedostatek kvantitativní argumentace ve veřejném prostoru, ve které podle něj stále zaostáváme za Západem. Čísla nepostihnou vše, ale řešením jsou lépe definovaná čísla, nikoli jejich zavržení.

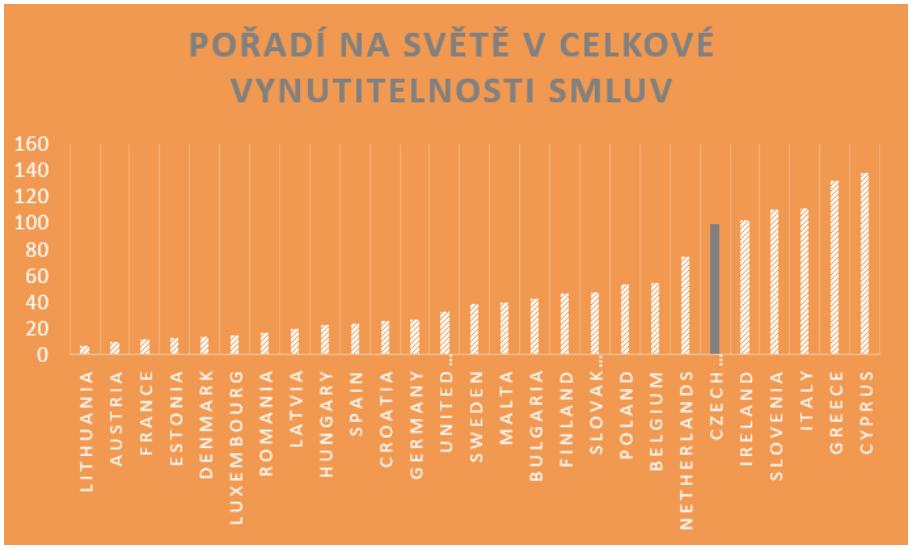

SVĚŘENSKÉ FONDY

VÝZNAMNÝ NÁSTROJ SPRÁVY MAJETKU

Konference / Praha / 26. 9. 2019

Tuto a mnoho dalších konferencí na www.epravo.cz

Špičkové poradenské služby v oblasti pojištění a risk managementu.

Ceníme si své nezávislosti, která nám umožňuje stát vždy na straně klienta

Spolupracujeme se stabilními pojišťovacími společnostmi v ČR i zahraničí a pečlivě posuzujeme desítky pojišťovacích produktů. S Vámi pak vybíráme tu nejvhodnější kombinaci a zároveň využíváme své velikosti k vyjednání těch nejvýhodnějších podmínek. Rychle, pro Vás a s radostí.

- Detailně známe český i mezinárodní pojišťovací trh
- Přinášíme poradenský přístup založený na znalostech oborů a našich specializacích
- Zajistíme rychlou likvidaci škod
- Poskytujeme všechny druhy pojištění podle potřeby

RENOMIA

Vždy ve Vašem zájmu.

Milan Kubec
a elegantní městský styl

Jak jste se rozhodl podnikat a proč zrovna v pánské módě?

Můj otec vždy podnikal a v podnikatelském prostředí jsem také vyrůstal. Věděl jsem, že tohle je i má cesta, jen jsem nevěděl, do kterého oboru se vrhnu. Vlastně rozhodla náhoda. Jako sedmnáctiletý student střední školy jsem jel s otcem do Itálie a seznámil jsem se tam s jeho krejčím, sledoval jsem jeho postup při šití oblečení a poprvé tak viděl preciznost kvalitního šití na míru. Objednal jsem si prvních pět košil na míru pro sebe a měl jsem možnost vidět celé zpracování úplně od začátku, jak se berou míry až po finální výsledek, který byl perfektní. Když si na to teď vzpomenu, má to své kouzlo. Rozhodl jsem se, že začnu podnikat v módě. Člověk netuší, co ho čeká, ale je plný elánu a nadšení. To je prvořadé pro každý začátek. Nestačí mít nápad, je potřeba také nadšení, pevné nervy a víra, že je to to nejlepší, co můžu udělat.

Takže jste začal podnikat hned po návratu z Itálie?

Bezprostředně po návratu ne, ale nějak mi to utkvělo v hlavě a zhruba po roce jsem začal hledat krejčího zde v České republice, se kterým bych mohl začít podnikat. Byl to úkol nad moje síly, protože jak jsem zjistil, najít dobrého krejčího je velmi obtížné. Proto jsem začal spolupracovat s krejčím mého otce v Itálii, a až po čtyřech letech jsem se tady v Praze seznámil s krejčím, se kterým spolupracuji dodnes.

Když se muž rozhodne, že chce oblečení od vás, jak má postupovat?

Musíme se rozhodně sejít, popovídáme si, klient mi řekne svoji představu. Poté vybereme látku, vezmou se míry a začne se šít.

Takže látka je to jediné, o čem klient rozhoduje?

Svým způsobem ano (s úsměvem). Pokud za mnou přijde klient, představím mu primárně svou vizi. Zpočátku jsou někteří muži vyvedeni z míry, že si nevybrali ani tvar límce, ale když vidí výsledek, jsou stoprocentně spokojeni. Vztah s klientem si zakládám na důvěře, říká muž, který dokončil bakalářské studium na Metropolitní univerzitě v Praze a nastupuje od září na Marketing Communications na univerzitě VSFS.

Prozradíte nám, z jakých materiálů šijete?

Šijeme převážně z látek Loro Piana, Ermenigeldo Zegna, které jsou prvotřídní. Konkrétní dotazy samozřejmě rádi zodpovíme osobně.

Jaký styl preferujete právě vy?

Já osobně preferuji městský elegantní styl. Cítím se nejlépe v pohodlném vlněném obleku, který si mohu obléci jak ke společenské obuvi, tak i k teniskám. Přes den nosím zásadně bílou nebo světle modrou bavlněnou košili, ve které se cítím nejlépe.

Taky si myslím, že máme v Čechách málo módních ikon, které by ukazovaly, co se nosí a jaké jsou trendy. Jsem ovšem optimista a troufám si říct, že moje generace tuto stagnaci láme. Stejně jako jsme se vypracovali v oblasti gastronomie, tak se posuneme k elegantnímu městskému stylu v oblékání.

Jakou máte vizi do budoucnosti?

V současné době šijeme každé tři měsíce limitovanou kolekci obleků, košil a vest a rovněž připravujeme speciální kolekci pro vybranou klientelu. Dále se soustřeďujeme na expanzi do cizích měst jako je Bratislava, Vídeň a Madrid.

Na závěr nám povězte, jak na váš nápad reagovalo okolí?

Nikdy jsem se neřídil tím, co říkali ostatní. Priorita pro mě byla má rodina, která mě vždy podporovala a úzký okruh přátel. Avšak největší hodnotou je pro mě fakt, že se otec rozhodl šít veškeré obleky a košile u nás. ●

MK Tailor

Z Nového Města na Moravě do největších světových telekomunikačních firem: nový CEO společnosti Gauss Algorithmic Johnson Darkwah

Společnosti tech sektoru zažívají boom. Stále se rodí nové, s novým nápadem či řešením, a postupně spolupracují s jinými na dílčích. Tato míra částečné spolupráce může být vyšší, než v jiných oborech, a to primárně ze dvou důvodů: Za prvé, tech řešení většinou neznají hranice a geografický dosah spolupráce je tak mnohem větší než v tradičních oborech, kde třeba jen z logistických důvodů jsou geografické možnosti spolupráce omezenější. Druhým faktorem je, že většina tech služeb má modulární charakter – využívá „balíčky" či „polotovary" které již někdo vyřešil, a někdo jiný má nápad na jejich nové využití. Proto také vznikají „huby" či „clustery" těchto společností, v jejichž rámci je sdílení částečných řešení i nových nápadů ještě efektivnější.

Jedním takovým hubem jsou společnosti sdružené do technologického fondu MindForge. „Jde o firmy zaměřující se na využití Big Data pro nové produkty a služby v soukromém i veřejném sektoru. Jejich praktická řešení pro klienty mnohdy pomáhají řešit i celosvětové výzvy včetně klimatické změny a s ní souvisejícím aktuálním nedostatkem vody", upřesňuje Tomáš Raška, zakladatel a většinový vlastník investiční skupiny Natland, která inovační hub MindForge vlastní a rozvíjí.Jedna ze společností z fondu, Gauss Algorithmic, specializující se na využití umělé intelligence a strojového učení při řešeních pro bankovní, telekomunikační a jiné sektory, má od nového roku nového CEO. Je jím Johnson Darkwah, specialista a nadšenec pro Big Data.

Pozici CEO jste přijal koncem roku 2018. Nepřicházíte zvenčí, do čela jste se propracoval uvnitř firmy z pozice Big Data Solution Architect. Je to pro vás důležitý faktor?

Určitě. U mě se sice určitě nedá mluvit o známém konceptu z McDonald's, kde člověk začne na těch nejnižších stupních, postupně si projde všemi aktivitami až začne šéfovat větším a větším celkům. Já přišel do Gauss Algorithmic již jako expert na konkrétní projekt, ale sledovat chod firmy nejprve z pozice zaměstnance má nesporné výhody pro roli CEO. A myslím, že nejen pro CEO, ale i pro ostatní kolegy, se kterými jsme společně profesně rostli. I proto se snažím být k týmu co nejvíce transparentní a chci s ním co nejvíce komunikovat. Schopný a spokojený tým, který chápe hodnoty a cíle Gaussu je základ. Po technické stránce chci pak tvořit produkty a řešení, které je možné používat na celém světě. Moderní technologie jsou skvělým příkladem trhu, který nezná národní hranice.

O jaký projekt šlo při vašich začátcích ve firmě?

Spoluzakladatelé Gauss Algorithmic mě před třemi lety přesvědčili, abych se k nim přidal a pomohl s projektem Slovenského Telekomu. Naším cílem bylo pomoci ST s exekucí jejich celoskupinové strategie pro implementaci Big Data technologií. Projekt byl značně úspěšný, chytili jsme trend Big Data dostatečně brzy abychom si vybudovali dnešní dobrou reputaci. Již v dalším roce jsem působil jako business developer. Během té doby se podařilo získat velké množství nových zákazníků. Také jsme uzavřeli důležitá partnerství s významnými firmami jako Cloudera či Microsoft. Na co jsem ale pracovně nejvíce hrdý, je naše vítězství v RBI Elevator Lab

Je skvělé vidět, že dokážete zkombinovat technologické nadšení a expertizu s drivem o nové zákazníky.

Přiznám se, že opravdu nejraději pracuji přímo se zákazníkem. Ono se to však s tou technologickou expertizou nutně kombinuje. Z čistoty nějakého technologického řešení mohu mít sice intelektuální radost a pocit zadostiučinění, ale pokud nejsem se zákazníkem v dostatečném kontaktu, abych věděl přesně, co on od řešení očekává, je to radost naplněná jen z poloviny. A to ještě té mnohem menší. Většinu kariéry se snažím být zákazníkovi co nejblíže. Pokud on dostane to, co od nás chce, a ideálně ještě před dohodnutými termíny, tak mám radost nejen z vlastního řešení, ale i ze zákazníkovy radosti. Tak jako musí naše řešení být „scalable" či „znásobitelná" pro další růst, tak tímto blízkým propojením know-how se zákazníkem můžeme násobit i radost.

V telekomunikačních Big Data jste tedy působil i před nástupem do Gauss Algorithmic?

Ano, již od studií jsem pracoval na projektech u mobilních operátorů na celém světě, celkově jsem dodal více než 60 projektů. Nejdéle jsem pracoval 9 let pro společnost, která se postupně jmenovala logicaCMG, Acision a naposledy Xura. Dodávali jsme světovým operátorům messaging řešení (sms, mms, voicemail, value added servies). Moje odpovědnost byla většinou stavět dohledová a analytická řešení nad těmito pro operátora klíčovými systémy (tzv. OSS a BSS systémy).

Říkal jste, že jste pro světové operátory pracoval již za studií – studoval jste v ČR nebo v zahraničí?

Studoval jsem v Brně, a to jsem u toho ještě stačil založit rodinu… Nicméně jistou zkušenost se zahraničními školami mám. Narodil jsem se na Vysočině v Novém Městě na Moravě, a možná proto mám rád vyloženě „vysočinové“ sporty: hokej, kola, běžky, běh s rodinou. Můj otec byl ghanský student na Mendelově univerzitě v Brně (a učí tam dodnes). Ale od mých 4 do 11 let jsme žili v Londýně, zažil jsem tam ještě vládu Margaret Thatcherové. Byla to určitě zásadní zkušenost, která mi ještě více otevřela svět. A právě tento otevřený svět je vývoj pro všechny v tech sektoru, neboť tam naše řešení opravdu neznají žádné hranice a soutěžíme na celosvětovém trhu. A v této soutěži chceme vítězit i nadále. ●

Inovační hub MindForge investiční skupiny Natland sdružuje následující firmy:

NATLAND

MINDFORGE

CLEVER° MAPS' CLEVER° FARM' CLEVER ANALYTICS'

gauss algorithmic cognito

COLPIRIO SODAT

DANIELA KOVÁŘOVÁ

SOUDNÍ JUDIKATURA V OBLASTI RODINNÉHO PRÁVA

Tento a mnoho dalších on-line seminářů na www.epravo.cz

Průzkum Fidelity International potvrzuje zájem o odpovědné investice

Stejně, jako si v osobním životě musíme uvědomovat, jaké má naše chování dopady na svět okolo nás, tak i v businessu je důležitá společenská odpovědnost firem. Společnosti se často předhání, která vymyslí lepší program CSR (Corporate Social Responsibility), a poslední dobou je odpovědné chování zásadní i pro investory. Stále důležitějším vodítkem je pro ně kromě informace o potenciálním zisku dané investice i to, zda je investice šetrná společensky, environmentálně a z pohledu řízení společnosti. Přestože to může znamenat mnohem složitější diverzifikaci portfolia než v minulosti.

Každoroční průzkum Fidelity International jen potvrzuje tento vývoj. Více než 70 procent analytiků Fidelity International hlásí, že firmy, které zkoumali, kladou důraz na ESG (Enviromental, Social and Governance) politiku. Jde o nárůst o 12 procentních bodů oproti loňskému roku. Je to ale trošku překvapením, protože současně 39 procent analytiků říká, že důležitost ESG platí pouze pro malou část jejich společností a že to není koncept, který lze aplikovat úplně všude.

Nejseriózněji se k odpovědnému investování staví evropské společnosti. Až 92 procent analytiků Fidelity International zaznamenává ochotu evropských společností věnovat větší pozor oblasti environmentální či sociální, v porovnání s 67 procenty v roce 2018. Velmi výrazný posun v postoji vůči ESG nastal v Číně. Množství analytiků, kteří reportovali větší zájem o ESG u jimi zkoumaných společností, se zdvojnásobilo na 63 procent oproti předchozím 33. Ještě nedávno přitom tato problematika nebyla pro management většiny čínských firem důležitým tématem, avšak rostoucí toky zahraničního kapitálu napříč společnostmi po celé Číně vyžadují, aby čínské společnosti změnily postoj.

Objevují se i směrnice, které cíli odpovědných investic pomáhají. Celonárodní „válka se znečištěním", kterou čínská vláda vyhlásila, podporuje využívání obnovitelných zdrojů a přírodních plynů místo získávání energie spalováním uhlí. Pozitivně také působí restrikce v dopravě v hlavních městech, snížení nadměrných průmyslových kapacit a také úplné zavření továren, které byly největšími znečišťovateli.

Jak se ESG dostává do uvažování společností:

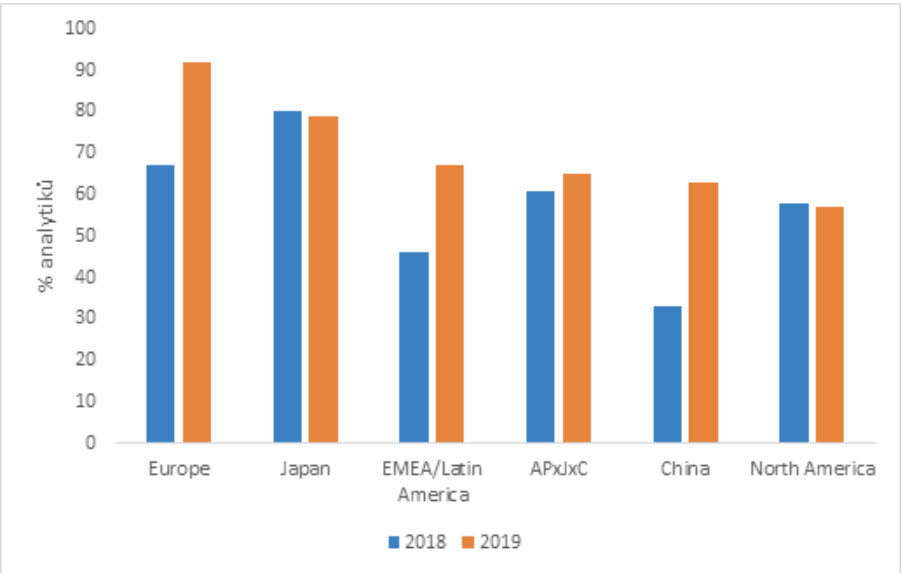

Zdroj: Fidelity International Analyst Survey 2019

Výsledky průzkumu Fidelity International Analyst Survey 2019 ukazují, že když dojde na environmentální a sociální témata, tak zejména v sektorech jako jsou utility, energetika, materiály nebo průmysl je péče o životní prostředí důležitá. Neméně i řízení celého dodavatelského řetězce. To se přitom stává nejrelevantnější hlavně u základního spotřebního zboží. Spotřebitelé vyspělého světa se mnohem víc zajímají o původ produktů a služeb, které kupují. Zajímá je, jestli dělníci, kteří zboží vyrábějí, žijí a pracují v dobrých podmínkách a jsou odměňováni odpovídající mzdou. V roce 2015 ve Velké Británii prošel „zákon o moderním otroctví" částečně zajišťující transparentnost dodavatelských řetězců, Austrálie podobný zákon přijala na konci minulého roku. Samotní asset manageři mají také důležitou roli, aktivně se mohou angažovat ve společnostech a podporovat změnu tam, kde je to nutné. Je nesporné, že stále více investorů je ochotno zodpovědně umístit svůj kapitál. Se vzrůstajícím počtem těchto investorů budou přirozeně mít „dobré" společnosti nižší kapitálové náklady než ty „špatné". A z toho plyne lepší šance těchto společností mít rozumnou návratnost.

Společnosti, které splňují ESG, eliminují riziko, že budou penalizovány vládou nebo obchodními partnery. Zajistit nejvyšší možné standardy v dodavatelských řetězcích je tak vlastně jejich cílem.

Nárůst zaznamenaný hlavně v případě dodavatelského řetězce

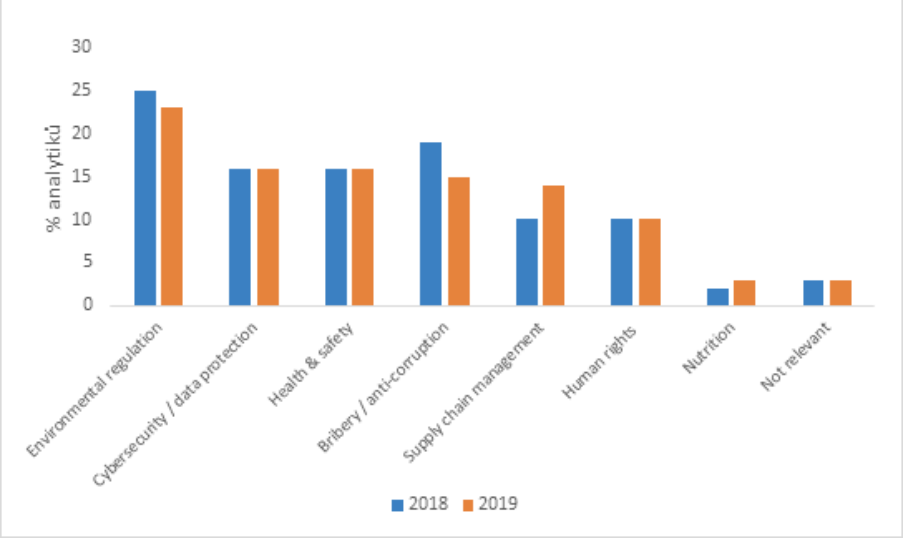

Zdroj: Fidelity International Analyst Survey 2019

Každoroční výzkum analytiků společnosti Fidelity International pokrývá všechny regiony a sektory. Jeho cílem je identifikovat změny v rámci korporátních podmínek již v rané fázi a určit nové trendy a investiční příležitosti. Výzkum se opírá o zevrubnou obeznámenost analytiků společnosti Fidelity International s příslušnými sektory a čerpá z poznatků získaných v četných rozhovorech s odpovědnými pracovníky firem. Analytici ve společnostech každoročně absolvují průměrně 17 tisíc setkání. Názory v rámci výzkumu tak odrážejí pohledy tisíců generálních ředitelů a dalších vedoucích pracovníků ze společností z celého světa. Společnost Fidelity International provedla výzkum prostřednictvím 165 analytiků v prosinci 2018.

Analytici Fidelity International zaznamenávají od investorů, spotřebitelů a vlád tlak, který vyvolal u společností větší ochotu věnovat se problémům a lepšímu zviditelnění ESG investic napříč regiony i sektory průmyslu. Pořád ale ještě existuje veliká skupina opozdilců. 30 procent analytiků dosud nezaznamenává žádný posun u jimi sledovaných společností. Zdá se, že nablýskané ESG ještě není prioritou pro každého. Proto je nejvyšší čas změnit pohled na ESG investice. Pro klienty a odpovědné lidi, bez ohledu na to, jaké je politická situace, je téměř povinností zařadit úvahy o ESG do širšího povědomí a odpovědné společnosti do svých portfolií. ●

www.fidelity.cz

Mediátor roku 2019

Dne 25. března 2019 se v prostorách atria budovy vysoké školy CEVRO Institut, z. ú., uskutečnil první ročník diskusního a společenského setkání Mediátor roku 2019. Tuto akci zorganizovala společnost Centrum pro řešení sporů, s. r. o., ve spolupráci se společností EPRAVO.CZ a. s. Záštitu převzal ministr spravedlnosti, JUDr. Jan Kněžínek, Ph.D. Partnery akce byla Česká advokátní komora, Unie rodinných advokátů, Probační a mediační služba, Studentská mediace Praha, vysoká škola CEVRO Institut, z. ú., nakladatelství odborné literatury Wolters Kluwer ČR, Asociace realitních kanceláří a společnost Divoké matky.

Hlavním motivem k uspořádání akce Mediátor roku 2019 byla snaha po dalším zviditelnění mediátorů v očích profesní i laické veřejnosti a vyjádření podpory mediace a jejího pevného zakotvení v právním řádu České republiky. Nelze totiž přehlédnout, že mediace stojí v České republice před významným mezníkem.

Na jedné straně praktické zkušenosti a také statistiky ukazují, že obliba mediace ve společnosti roste a že i soudy začínají mediaci stále více vnímat jak prostředek, který jim umožňuje efektivnější a rychlejší ukončení vedených řízení. Na straně druhé však nelze nevidět, že se objevují i případy špatné praxe při výkonu mediačních služeb. Možná i to je jedním z důvodů, proč se v rámci přípravy věcného záměru nového civilního řádu soudního, který má nahradit stávající občanský soudní řád, setkáváme s úvahou o vypuštění zákonné úpravy prvního setkání s mediátorem. Tento, pro mediaci klíčový institut, má zcela zásadní význam nejen pro další posilování vztahů mezi obecnými soudy a mediátory, ale také pro pokračující nárůst sporů, jež jsou mediací úspěšně řešeny. Výzkumy totiž potvrzují, že bez možnosti nařízení prvního setkání s mediátorem soudem by počet mediací v České republice opět velmi citelně poklesl.

Mediátoři vnímají, že při neexistenci samostatné profesní komory je prosazování jejich společných zájmů velmi obtížné. Je proto třeba hledat cesty, jak se mohou mediátoři semknout a vyjádřit svá stanoviska. Lze se domnívat, že je to potřebné více než kdy dříve, neboť společným zájmem mediátorů je zachování úpravy prvního setkání s mediátorem v právním řádu České republiky způsobem, který bude umožňovat další rozvoj mediace.

Právě s cílem vyslovení společné podpory mediace, vytvoření nové platformy pro skutečně diskusní a společenské setkání mediátorů, a tím další posílení propagace mediace v očích široké veřejnosti i jiných profesí (advokátů, soudců atd.) byla uspořádána akce Mediátor roku 2019.

Průběh akce byl rozdělen do několika samostatných bloků. V dopoledním a odpoledním bloku byla pro diskusi vybrána dvě aktuální témata, a to „První setkání s mediátorem“ a „Uzavírání mediační dohody“. V úvodu se ke každému tématu vyjádřili v samostatných vystoupeních významní představitelé teorie a praxe.

K tématu „Prvního setkání s mediátorem“ nejprve pohovořila Mgr. Veronika Navrátilová z Ministerstva spravedlnosti ČR, která shrnula nejen stav prací na věcném záměru civilního řádu soudního, ale vyjádřila se i k důvodům, jimiž je vedena úvaha o vypuštění institutu nařízeného prvního setkání s mediátorem. Současně krátce pohovořila o stavu prací na novelizaci zákona o mediaci.

Vystoupení Mgr. Šárky Hájkové reflektovalo pohled soudce na činnost mediátorů a zejména pak na význam prvního setkání s mediátorem. Upozornila nejen na pozitivní význam tohoto institutu, ale také na některé špatné zkušenosti soudců s činností mediátorů.

Mediátorka PhDr. Dana Potočková, MA, MDR, v dalším vystoupení shrnula zahraniční poznatky s institutem prvního setkání, a to nejen z hlediska jeho uplatnění v evropských zemích, ale též z hlediska statistického významu pro aplikaci mediace v praxi.

Mediátor Mgr. Robin Brzobohatý se pak v navazujícím příspěvku zaměřil na význam prvního setkání s mediátorem u rodinných mediací, a to se zvláštním zřetelem k postavení dětí v mediaci.

S odkazem na jednotlivá vystoupení proběhla přibližně hodinová diskuse, v níž zazněla řada velmi zajímavých a podnětných vystoupení z řad mediátorů, advokátů a také z řad příjemců mediačních služeb.

Po krátké přestávce proběhla společenská část setkání. V rámci ní byl nejprve představen projekt a význam ocenění „Mediátor roku“. Bylo zdůrazněno, že rok 2019 je třeba vnímat jako první ročník, v němž budou představeny jednotlivé soutěžní kategorie pro rok 2020 a v němž budou ocenění předána jen v rámci kategorie Síň slávy.

V úvodu společenského setkání byla představena cena „Mediátor roku“. Jde o skle-

něnou plastiku, jejímiž autorkami jsou Jana a Lenka Němcovy, sklářky, které se specializují na grafiku, objekty z hlíny, papíru a zejména na tavenou plastiku.

Jak samy autorky o ceně uvádějí, koncept a ztvárnění ceny Mediátora roku vychází z podstaty práce mediátora, který dokáže v krajině sporu zasít pochopení, z něhož postupně roste porozumění a snaha o smír. Na čelní stěně plastiky symbolizuje skleněná rostlina právě onu křehkou podstatu smíru jako prostoru, v němž je možno komunikovat, pochopit se a najít řešení.

Po představení ceny byly vyhlášeny soutěžní kategorie pro rok 2020. Celkově bylo vyhlášeno devět kategorií, z nichž dvě budou udělovány ve spolupráci s Českou advokátní komorou a jedna bude udělována ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR.

Konkrétně pro rok 2020 byly vyhlášeny tyto soutěžní kategorie Mediátora roku:

- Rodinný mediátor – mediátor orientující se ve své praxi zejména na řešení rodinných konfliktů.
- Mediátor v obchodních věcech – mediátor orientující se na řešení obchodních sporů. Obchodními spory je přitom třeba rozumět spory nejen obchodněprávní, ale obecně spory občanskoprávní (s výjimkou sporů rodinných), spory pracovní i spory v oblasti správního práva.
- Mediátor pro bono – mediátor poskytující své služby bezplatně, tedy nikoliv jako výdělečnou (podnikatelskou) činnost. Kategorie je zaměřena na mediátory působící u neziskových organizací. Hlavním hlediskem je bezplatnost poskytovaných mediačních služeb.
- Právnická osoba podporující mediaci – kategorie reflektuje zapojení právnických osob v mediaci. Český zákon mediační centra (dle slovenského vzoru) neupravuje a s působením právnických osob v mediaci nepočítá. Na druhé straně jsou to velmi často právě právnické osoby (neziskové organizace, zájmová sdružení, spolky apod.), které mediaci podporují a pomáhají jejímu šíření.

Dvě ceny budou udělovány ve spolupráci s Českou advokátní komorou, a to:

- Mediátor advokát – v této kategorii bude oceněn mediátor, který nejlépe kombinuje poskytování služeb advokáta a mediátora, a to s plnou odpovědností k oběma profesím a také se schopností dobré praxe v obou profesích.
- Advokátní kancelář podporující mediaci – oceněna bude advokátní kancelář, která buď v mimořádném rozsahu poskytuje i mediační služby a orientuje se na tuto činnost, nebo která je aktivním podporovatelem mediace, včetně činnosti osvětové, vědecké, publikační atd.

Samostatná cena bude udělována ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR, a to:

- Mediátor mezi obětí a pachatelem – cena bude udělena profesionálům, kteří ve své práci ctí principy restorativní justice. Půjde o mediátory, kteří při mediaci umí řídit dialog mezi obětí a pachatelem a vytvářejí dostatečný prostor pro svobodné vyjádření pocitů, názorů a postojů k možnostem zmírnění dopadů trestného činu na život oběti. Je třeba ocenit ty, kteří se při práci mediátora umí vyrovnat s příběhy o zločinu, bolesti a újmách, jež byly způsobeny, a zachovávají si neutralitu vůči těm, kdo se rozhodli do mediace vstoupit. Cena Mediátor mezi obětí a pachatelem je tedy určena především těm, kdo aktivně, soustavně a systematicky přispívají k rozvoji a představení restorativní praxe na regionální i celostátní úrovni.

Konečně dvě ceny představují zvláštní kategorie se specifickým významem. Patří mezi ně:

- Talent roku – toto ocenění bude navazovat na Meziuniverzitní mediační soutěž a bude udělováno vítěznému týmu mediátora a dvou vyjednavačů. Meziuniverzitní soutěže se mohou účastnit týmy ze všech vysokých škol s tím, že do budoucna se uvažuje i o zapojení těch středních škol, na nichž výuka mediace intenzívně probíhá.
- Síň slávy – nejprestižnější ocenění. Do Síně slávy budou uváděny osobnosti, které se mimořádným způsobem zasloužily o rozvoj mediace v národním, ale i mezinárodním měřítku.

Po představení pravidel hodnocení nominovaných mediátorů na jednotlivá ocenění pro rok 2020 a po představení složení hodnoticí komise bylo přistoupeno k nejslavnostnějšímu aktu celého setkání, a to uvedení tří významných osobností české mediace do Síně slávy.

Za mimořádný přínos při prosazování samostatné úpravy mediace v České republice a významné zásluhy za rozvoj mediace v ČR byly do Síně slávy uvedeny JUDr. Martina Doležalová, Ph.D., předsedkyně sekce ADR České advokátní komory, doc. PhDr. Lenka Holá, Ph.D., z katedry politologie a společenských věd Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, a PhDr. Tatjana Šišková, dlouholetá předsedkyně Asociace mediátorů ČR. Všechny tři oceněné byly za svou dlouholetou činnost v oblasti mediace odměněny bouřlivým potleskem všech přítomných.

V rámci společenské části byl též pokřtěn nový Komentář k zákonu o mediaci, autorů JUDr. Tomáše Horáčka, Ph.D., JUDr. Martina Svatoše, Ph.D., a JUDr. Ing. Miloše Olíka, Ph.D., LL.M., který na počátku roku 2019 vyšel u nakladatelství Wolters Kluwer ČR. Knihu pokřtil JUDr. Martin Maisner, Ph.D., MCIArb., advokát, společně s Mgr. Kateřinou Mlsnovou, redaktorkou nakladatelství Wolters Kluwer ČR.

Odpolední diskuse byla věnována problematice „Mediační dohody". V úvodním vystoupení pohovořila JUDr. Anna Márová, LL.M., mediátorka a advokátka, o významu, formě a obsahu mediační dohody, jakož i o některých úskalích při jejím uzavírání. Druhý řečník, JUDr. Martin Svatoš, Ph.D., se ve svém vystoupení zaměřil na problematiku mediací s mezinárodním prvkem, a to zejména z hlediska interkulturálních mediací. Posledním řečníkem byl JUDr. Ing. Miloš Olík, Ph.D., LL.M., FCIArb, mediátor a advokát, který se zaměřil na význam etických kodexů a mezinárodních smluv významných pro mediaci v nadnárodním kontextu. Po vystoupení následovala diskuse, v níž účastníci reagovali na přednesená témata a v širším kontextu se vyjadřovali k vlastním zkušenostem s uplatňováním mediace v ČR.

Mediátor roku 2019 bylo úspěšné setkání nejen mediátorů, ale všech zájemců a podporovatelů mediace v České republice. Lze konstatovat, že hlavní cíl diskusního a společenského setkání, tedy podpora a propagace mediace a mediátorů jako nově se rodící profesní skupiny, byl naplněn. Lze tak pouze vyslovit přání, aby stejně úspěšný byl ročník následující – Mediátor roku 2020, který se uskuteční v měsíci březnu 2020. ●

CEVROINSTITUT
[vysoká škola]

BŘÍZA & TRUBAČ

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

WWW.BRIZATRUBAC.CZ

DUNOVSKÁ & PARTNERS oslavila 10. výročí založení a poděkovala klientům a spolupracovníkům

Neformální společenský večer s rautem k oslavě 10. výročí založení advokátní kanceláře DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o. se konal dne 30. 5. 2019 v originálním prostředí restaurace Bastion Praha.

Večera se kromě partnerů kanceláře Davida Urbance, Jana Vavřiny a Barbory Simon Dunovské, zaměstnanců a spolupracovníků kanceláře účastnili především zástupci nejvýznamnějších klientů zejména z bankovních a finančních institucí, s nimiž kancelář intenzivně léta spolupracuje. Přípitek pronesla řídící partnerka kanceláře JUDr. Barbora Simon Dunovská a zástupci klientů - člen představenstva ČSOB a.s. Ing. Petr Knapp a předseda představenstva a generální ředitel ČSOB Factoring a.s. Ing. Tomáš Morávek, kteří ocenili úspěšnou dlouhodobou spolupráci s kanceláří.

Přestože kancelář slavila 10. výročí založení, partneři kanceláře podnikali v advokacii společně mnoho let ještě před založením kanceláře DUNOVSKÁ & PARTNERS, rovněž i pracovní vztahy s klíčovými klienty přesahují podstatně dobu existence kanceláře a trvají téměř 25 let. Za 10 let svého fungování na trhu právních služeb vybudovala kancelář DUNOVSKÁ & PARTNERS erudovaný tým zkušených právníků, kteří jsou schopni poskytovat servis prestižní klientele v komplikovaných kauzách na dlouhodobé bázi. Kancelář DUNOVSKÁ & PARTNERS potvrdila svou stabilní pozici na trhu zejména v oblastech Bankovnictví & Finance, Fúze & Akvizice a Restrukturalizace & Insolvence. Právě v těchto oblastech je vyhodnocována jako jedna z doporučených právnických firem ve firemním žebříčku Právnická firma roku pořádaném každoročně společností EPRAVO.CZ, a.s.

Od roku 2012 je DUNOVSKÁ & PARTNERS každoročně vyhodnocována také referenčním průvodcem právních firem The Legal 500 jako jedna z doporučených vedoucích právních firem v České republice pro oblast Bankovnictví, Finance a Kapitálové trhy. Kancelář je průvodcem The Legal500 označena za „bankovní a finanční boutique, pokrývající i další oblasti a právní disciplíny". ●

OBERMEYER HELIKA: Rekonstrukce zdravotnických zařízení – nelehká cesta ke zkvalitnění zdravotní péče

Potřeba modernějších nemocnic či poliklinik je v posledních letech jedním z hlavních motivů zvyšování kvality českého zdravotnictví. Rozhodnutí, zda rekonstruovat stávající zařízení, nebo vybudovat na zelené louce nemocnici novou, není pro jejich zřizovatele vůbec jednoduché. Ve hře je celá řada komplexních ekonomických i organizačních parametrů. Návrhy optimálních řešení se dlouhodobě zabývá společnost OBERMEYER HELIKA. Ta patří k největším architektonickým, projekčním a stavebně-poradenským kancelářím v ČR. Poskytuje komplexní služby v oblasti architektury, projektování, TZB a šetrných budov, projektového managementu a odborného technického poradenství. Dlouhodobě se zaměřuje také na projekty z oblasti zdravotnictví a na svém kontě jich má již více než tři desítky.

Nový pavilon Nemocnice Pelhřimov

Pokud jde jen o částečné navýšení kapacity zdravotnického zařízení, bývá nejjednodušší cestou využít stávající prostory a pozemky nemocnice a za provozu přistavět nový pavilon. Zjednoduší se tím náročný proces vyhledávání nového pozemku a zdlouhavá administrativní procedura spojená s povolovacím řízením. Při dobrém řízení takovéhoto projektu pak výstavba nového pavilonu může proběhnout za plného provozu nemocnice. Je to náročnější pro klienta i stavební firmu, ale specialisté na zdravotnické stavby tento proces zvládají. Příkladem takového řešení může být plánovaná výstavba nového pavilonu Nemocnice Pelhřimov. Návrh budovy zpracovala společnost LT Projekt, OBERMEYER HELIKA následně zpracovává projektovou dokumentaci pro vydání společného stavebního povolení a dokumentaci pro provedení stavby. Vyprojektovaná pětipodlažní budova bude propojena se stávajícími klíčovými provozy nemocnice třemi nadzemními spojovacími krčky. Nový pavilon Nemocnice Pelhřimov poskytne zázemí pro dětské, gynekologicko-porodnické a neurologické oddělení. Současně zde budou umístěny urologické a neurologické ambulance. Vyšší patra budovy obsadí dětské oddělení včetně lůžkových stanic pro větší děti, kojence i batolata, porodnice a neurologická lůžková jednotka. V nejvyšších patrech se bude nacházet gynekologická ambulance včetně lůžkového oddělení a oddělení šestinedělí. Manipulační prostor pro transportní sanitky a místa pro jejich stání jsou navrženy do nejnižšího podzemního patra.

K zásadním pozitivním aspektům navrženého řešení patří téměř nulová spotřeba energie nové budovy. Spotřeba veškeré energie bude v zásadním rozsahu pokryta z obnovitelných zdrojů. Objednatelem a hlavním investorem stavby pavilonu je zřizovatel nemocnice Kraj Vysočina. Předpokládaná výše stavební investice je cca 400 mil. Kč vč. DPH. Nový pavilon by měl být uveden do provozu v roce 2021.

Příkladem jiného přístupu k vybudování nových zdravotnických kapacit může být Medicentrum Walter. Zde se investor rozhodl zřídit novou polikliniku s využitím původní budovy v bývalém průmyslovém areálu. Památkově chráněná budova Walter tak musela projít celkovou rekonstrukcí. OBERMEYER HELIKA byla vybrána jako generální projektant rekonstrukce budovy a její přeměně na zdravotnické zařízení. Projektová dokumentace zahrnovala nejen stavebně-technickou připravenost jednotlivých prostor v rámci objektu, ale také instalaci zdravotnických technologií, technického zařízení a interiérového vybavení. Cílem přestavby bylo vytvoření vhodných prostor pro náročné lékařské provozy s moderním technickým vybavením, současně však šlo i o to v maximální možné míře zachovat původní charakter stavby se všemi cennými prvky v exteriéru i interiéru.

Z původní budovy zůstal zachován železobetonový skelet a její hlavní charakteristické aspekty, jako je členění fasád a typické velké okenní sestavy. Objekt má jedno podzemní podlaží, pět nadzemních a šesté ustupující podlaží.

Medicentrum Walter (foto interiér: Penta Investments)

Při projektování projektant využíval software Revit, který umožňuje detailní rozplánování všech prostor až do nejmenších detailů. Na základě tohoto konceptu byl následně vyroben 3D model rekonstruované budovy, jenž pomohl s prostorovým uspořádáním a usnadnil rozvržení všech plánovaných instalací. Konkrétně šlo o ambulance a ordinace řady odborných zaměření, vyšetřovny zobrazovacích metod včetně magnetické rezonance, oddělení rehabilitace a vestavba dvou operačních sálů s pooperačním oddělením.

Další příklady, jako byla třeba celková modernizace Fakultní nemocnice Motol, výstavba nového onkologického pavilonu pro Klaudiánovu nemocnici v Mladé Boleslavi či rekonstrukce operačních sálů v pražském IKEMu, ukazují, že při dobře promyšleném návrhu projektu lze realizovat i ty nejnáročnější rekonstrukce bez toho, že by musela být nějakým zásadním způsobem narušena základní činnost zdravotnického zařízení. A přestože jsou investice do nových zdravotnických kapacit v některých případech relativně vysoké, nikdo jistě nepochybuje, že modernizaci v tomto ohledu naše zdravotnictví určitě potřebuje. ●

OBERMEYER HELIKA a.s.

OBERMEYER HELIKA

www.obermeyer.cz

Protonové centrum Praha

Adresář advokátních kanceláří,
které přispěly do sekce „z právní praxe“

Advokátní kancelář Brož & Sokol & Novák s.r.o.
Sokolská třída 60
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 941 946
Fax: +420 224 941 940
e-mail: advokati@akbsn.eu
www.akbsn.eu

Advokátní kancelář
Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři s.r.o.
Sokolovská 5/49
186 00 Praha 8
Tel.: +420 225 000 400
Fax: +420 225 000 444
e-mail: recepcepha@hjf.cz
www.hjf.cz

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.
Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice
Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz
www.advokatijelinek.cz

Advokátní kancelář
Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.
Klimentská 1216/46
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 229 287-9
Fax: +420 224 229 290
e-mail: office@p-w.cz
www.p-w.cz

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.
Lazarská 11/6
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 517 466
Fax: +420 222 517 478
e-mail: office@ak-vych.cz
www.ak-vych.cz

ACHOUR & PARTNERS
advokátní kancelář, s.r.o.
Kaunický palác
Panská 7
110 00 Praha 1
Tel.: +420 270 006 111
Fax: +420 270 006 122
e-mail: office@achourpartners.com
www.achourpartners.com

ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.
V Jámě 699/1
110 00 Praha 1
Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz
www.arws.cz

BRODEC & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář
Rubešova 162/8
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 247 215
e-mail: info@akbrodec.cz
www.akbrodec.cz

DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.
Vinohradská 938/37
120 00 Praha 2
Tel.: +420 244 912 463
Fax: +420 244 912 803
e-mail: ak@dbkp.cz
www.dbkp.cz

DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.,
advokátní kancelář
Palác Archa
Na Poříčí 24
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz

Eversheds Sutherland Dvořák Hager, advokátní kancelář, s.r.o.
Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8
Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: praha@eversheds-sutherland.cz
www.eversheds-sutherland.com

HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář
Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz
www.havelpartners.cz

HOLEC, ZUSKA & PARTNEŘI
Palác Anděl
Radlická 1c/3185
150 00 Praha 5
Tel.: +420 296 325 235
Fax: +420 296 325 240
e-mail: recepce@holec-advokati.cz
www.holec-advokati.cz

HSP & Partners advokátní kancelář v.o.s.
Vodičkova 710/31
110 00 Praha 1
Tel.: +420 734 363 336
e-mail: ak@akhsp.cz
www.akhsp.cz

LEGALITÉ advokátní kancelář s.r.o.
Václavská 12
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 200 700
e-mail: office@legalite.cz
www.legalite.cz

MORENO VLK & ASOCIADOS
advokátní kancelář
Sokolovská 32/22
186 00 Praha 8
Tel.: +420 224 818 736
Fax: +420 224 818 736
e-mail: praha@moreno-vlk.eu
www.moreno-vlk.eu

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář
Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 866 555
Fax: +420 222 866 546
e-mail: info@mt-legal.com
www.mt-legal.com

Pavelka s.r.o., advokátní kancelář
Jugoslávská 620/29
120 00 Praha 2
Tel.: +420 734 240 302
e-mail: office@pavelkapartners.cz
www.pavelkapartners.cz

PPS advokáti s.r.o.
Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové
Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz
www.ppsadvokati.cz

PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář
Jáchymova 2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 430 111
Fax: +420 224 235 450
e-mail: prague@prkpartners.com
www.prkpartners.cz

Rada & Partner advokátní kancelář, s.r.o.
Na Příkopě 988/31
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 810 088
e-mail: info@radapartner.cz
www.radapartner.cz

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.
GEMINI Center
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4
Tel.: +420 224 216 212
Fax: +420 224 215 823
e-mail: praha@rowanlegal.com
www.rowanlegal.com

Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.
Platnéřská 2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 236 163 111
e-mail: prag@roedl.com
www.roedl.net/cz/cz

ŘANDA HAVEL LEGAL
advokátní kancelář s.r.o.
Truhlářská 13-15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 537 500 – 501
Fax: +420 222 537 510
e-mail: office.prague@randalegal.com
www.randalegal.com

Stuchlíková & Partners,
advokátní kancelář, s.r.o.
Kaunický palác
Panská 890/7
110 00 Praha 1
Tel.: +420 222 767 393
e-mail: info@stuchlikova.com
www.stuchlikova.com

TaylorWessing e|n|w|c advokáti v.o.s.
U Prašné brány 1078/1
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 819 216
e-mail: prag@taylorwessing.com
www.taylorwessing.com

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
advokátní kancelář, s. r. o.
Trojanova 12
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz
www.iustitia.cz

Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4
Tel.: +420 270 005 533
Fax: +420 270 005 537
e-mail: info@tdpa.cz
www.tdpa.cz

Vejmelka & Wünsch, s.r.o.
Italská 27
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 253 050
e-mail: prague@vejwun.cz
www.vejmelkawuensch.cz

Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář
Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: wl@weinholdlegal.com
www.weinholdlegal.com

Wilsons s.r.o., advokátní kancelář
Revoluční 655/1
110 00 Praha 1
Tel.: +420 277 779 211
e-mail: info@wilsonscee.com
www.wilsonscee.com

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ vyhlašují

15. ročník

prestižní celojustiční soutěže

právníkroku 2019

Společně jsme založili tradici, kterou si právnický svět zaslouží!

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

Cenu sv. Yva může v jednotlivých kategoriích získat příslušník kterékoliv právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnická síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Stálé kategorie soutěže

- Občanské právo (hmotné i procesní)
- Trestní právo (hmotné i procesní)
- Insolvenční právo
- Správní právo
- Rodinné právo

Stálé kategorie se zvláštními kritérii

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos právu)

Záštitu nad letošním ročníkem převzalo Ministerstvo spravedlnosti.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru se společenským programem 31. ledna 2020 v Brně. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 11/2019.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 31. 5. 2019 do 31. 10. 2019.

Partneři soutěže:

- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Soudcovská unie ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Unie státních zástupců
- Jednota českých právníků
- Unie obhájců ČR
- Unie rodinných advokátů

Partneři soutěže:

RENOCAR

WI-ASS ČR pojišťovací makléř

DAS BRÁNÍME SLUŠNÉ

Blažek

RENOMIA

NATLAND

GENERALI

CEVRO INSTITUT [vysoká škola]

Alkohol.cz

DeLonghi Better Everyday

CHÂTEAU VALTICE

euro

WOMEN FOR WOMEN

Wolters Kluwer

Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.

Praetor advokátní systém pro úspěšné

SynopsIS

SingleCase

SwissLife Select

ATLAS CONSULTING ČLEN SKUPINY ATLAS GROUP

tvůrce systému CODEXIS

VÍCE NEŽ 1 000 VÍN
z celého světa

NA VÁS ČEKÁ NA

Alkohol.cz®

Výjimečná vína, destiláty a e-shop

Nebojte se kombinovat s námi to dokážete...

TISK
Díky modernímu technickému vybavení dokážeme zpracovat všechny typy tiskovin např. vizitky, hlavičkové papíry, obálky, letáky, plakáty, prospekty, katalogy, časopisy, knihy, štítky, nálepky a i atypické tiskoviny.

SCODIX
Scodix je povrchové zušlechtění tiskovin reliéfním polymerem. Můžeme ho aplikovat na veškeré tiskoviny jako jsou vizitky, letáky, prospekty, katalogy, časopisy, knihy. Scodix lze použít pouze do formátu 700 x 500 mm.

LAKY
Nabízíme několik druhů voňavých laků, kterými mohou vaše tiskoviny vonět. Již několik let se naši zákazníci těší na vánoční papír vonící po skořici.

VELKOPLOŠNÝ TISK
Tato forma tisku je vhodná pro realizaci bannerů, samolepek, roll-upů, plakátů, fotografií i pláten do expozic. Tisk na vybrané druhy materiálů je vhodný pro dlouhodobou aplikaci v interiéru či exteriéru.

KNIHÁRNA
Vaše prospekty, katalogy, knihy, brožury a další tiskoviny dokážeme zpracovat do různých typů vazeb. S volbou vhodného typu vazby Vám rádi poradíme.

OBALY
Vyrábíme různé druhy standardních obalů, krabiček, stojánků, ale také speciální podle zadání klienta.

Stačí si vybrat

Více informací na tiskap.cz, nebo na tel.: 267 216 800

TISKAP
Tisk na dotek

TISKAP

Tisk na dotek

PORADÍME

VYMYSLÍME

NAVRHNEME

VYTISKNEME

ZABALÍME

DOVEZEME

TISKNEME

pro vás již téměř 30 let

Firma Tiskap vznikla v září roku 1990. Dnes je významnou a nedílnou součástí polygrafického trhu nejenom v Praze. Zaměřuje se na náročné a něčím výjimečné tiskové produkty. O Vaše zakázky se vždy bude dokonale starat tým padesáti šesti zaměstnanců, kteří vždy Vaše zakázky zpracují tak, že se k nám budete rádi vracet.

Firma se zabývá kompletní polygrafickou výrobou, od grafického návrhu až po finální zpracování, včetně dopravy. Od roku 2000 pracujeme ve třísměnném provozu na tiskových strojích Heidelberg. Našimi zákazníky jsou mimo jiné renomované reklamní agentury a významné firmy v regionu.

Zpracujeme pro Vás všechny typy tiskovin včetně nestandardních zakázek. Provedeme ražbu, výseky i knihařské zpracování. Jako finální úpravu si můžete zvolit různé typy laků včetně voňavých, které jsou ideální pro upoutání pozornosti zákazníka. Zajistíme nejen rychlou a precizní realizaci zakázky, ale také dopravu hotových výtisků na místo určení.

V našem grafickém studiu si můžete nechat zhotovit návrhy a předtiskovou přípravu tiskovin, od vizitek až po knihy, včetně firemního merkantilu či produktových obalů. Pracujeme na platformách PC i Mac, s Adobe Creative Cloud, a výsledkem práce jsou kvalitní tisková data pro následné polygrafické zpracování.

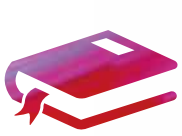

Více informací na tiskap.cz
nebo na tel.: 267 216 800

TISKAP

Tisk na dotek

EXCLUSIVE TOURS

excellence in travelling

www.exclusivetours.com | +420 777 533 603 | Exclusive Tours s.r.o. - Revoluční 724/7, 110 00 Praha 1

BMW X1 od 599 000,- bez DPH

Limitovaná edice Renocar.

RENOCAR

Renocar Praha, Lipová 280, Praha-Čestlice (D1, EXIT 8), Tel.: 261 393 600
Renocar Brno, Řípská 5c, Brno-Slatina (D1, EXIT 201), Tel.: 548 141 548
www.renocar-bmw.cz